Bundel van de Commissie Middelen 2018-2022 van 12 november 2020

1 Opening en vaststellen agenda

2 Inspraak

Gelegenheid voor inwoners om zich tot de commissie te richten over geagendeerde en niet-geagendeerde onderwerpen die tot de competentie van de commissie behoren.

3 Vaststellen besluitenlijst vorige vergadering

De commissie wordt gevraagd de verslagen van de vergaderingen van 3 september en 15 oktober jl. vast te stellen.

Concept verslag Commissie Middelen 3 september 2020.docx

Concept verslag Commissie Middelen 15 oktober 2020.docx

4 Vaststellen termijnagenda en lijst toezeggingen en moties

De commissie wordt gevraagd de termijnagenda en lijst toezeggingen en moties vast te stellen.

201015 Planning- en rappellijst raad Zevenaar oktober 2020.pdf

5 Presentatie onderzoek Belang Economic Board

De Rekenkamercommissie zal een presentatie geven over het rapport van het onderzoek Belang Economic Board voor Zevenaar .

Raadsvoorstel onderzoek The Economic Board.docx

991668 Belang Economic Board voor Zevenaar_rapport voor bestuurlijk wederhoor (20-10- 2020) (Belang Economic Board voor Zevenaar_rapport voor bestuurlijk wederhoor (20-10- 2020)_2)

Bestuurlijk wederhoor rekenkamerrapport TEB vastgesteld 3 november 2020.pdf

6 Inspraak

Voor inspraak over de agendapunten 7 en 8 heeft zich de heer Ramon Barends van het Kennisnetwerk Arnhem - Nijmegen. Aangezien dhr. Barends ook in een andere gemeente inspreekt is in overleg met de voorzitter besproken dat hij voor agendapunt 7 inspreekt.

7 Z/20/329303 Versterking samenwerking in de regio Arnhem-Nijmegen

De raad wordt voorgesteld:
1\. In te stemmen met de Visie Regio Arnhem\-Nijmegen Groene Metropoolregio\, als basis voor de profilering van de regio en onderbouwing van de keuze voor opgaven op de Regionale Agenda
2\. In te stemmen met de Contouren voor de Regionale Agenda 2021 en verder\.
3\. Het college toestemming te verlenen om de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem Nijmegen 2020 te treffen;
4\. Het college toestemming te verlenen om het Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem\-Nijmegen City Regio met ingang van 1 januari 2021 in te trekken\.
5\. In te stemmen met een bijdrage per inwoner van €2\,50 ten behoeve van de basisfinanciering van de regionale samenwerking;
6 In te stemmen met het continueren van de bijdrage van €1,- per inwoner, voor een periode van 5 jaar, in verband met de voortzetting van The Economic Board voor de periode 2021-2025.

Portefeuillehouder: Lucien van Riswijk

985302 Raadsvoorstel en raadsbesluit Versterking regionale samenwerking regio Arnhem Nijmegen (rvs versterking regionale samenwerking regio arnhem nijmegen)

984302 Bijlage 1 Aanbiedingsbrief Stuurgroep

984606 Bijlage 2 Visie Metropoolregio (Regio Arnhem Nijmegen)

984304 Bijlage 3 Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem Nijmegen

984305 Bijlage 4 Bedrijfsplan versterkte Regio Arnhem-Nijmegen

961917 Bijlage 5 Contouren regionale agenda Regio Arnhem Nijmegen

201104 Brief div. fracties-raadsleden aan stuurgroep versterking regionale samenwerking reactie radenbijeenkomst 5 oktober jl

201110 Beantwoording stuurgroep versterking regionale samenwerking op raadsledenbrief van 4 nov. 2020

8 Raadsvoorstel Regionale agenda 2021-2025 samenwerking regio Arnhem-Nijmegen

De raad wordt voorgesteld:
1\. In te stemmen de versterkte regionale samenwerking te starten met de regionale agenda 2021\-2025 en de colleges opdracht te geven dit uit te voeren binnen de context van de nieuwe regionale samenwerking\.

989476 Raadsvoorstel Regionale agenda 2021-2025 samenwerking regio Arnhem-Nijmegen

989477 Bijlage 1 Regionale agenda 2021-2025 samenwerking regio Arnhem-Nijmegen

989521 Bijlage 2 Samenstelling bestuurlijke opgaventeams 5 regionale opgaven

9 Z/20/366089 Verordening tot derde wijziging Algemene Plaatselijke Verordening Zevenaar 2018 (2020)

Wij stellen u voor om de verordening tot derde wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening 2018 gemeente Zevenaar vast te stellen.

Portefeuillehouder: Lucien van Riswijk

975400 Raadsvoorstel en raadsbesluit Verordening tot wijziging Algemene Plaatselijke Verordening Zevenaar 2018 - 3e (2020)

984912 Bijlage1 Verordening tot derde wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening

985755 Bijlage 2 Algemene Plaatselijke Verordening, met wijzigingen zonder toelichting

985754 Bijlage 3 Algemene Plaatselijke Verordening, definitief, geconsolideerd zonder toelichting

10 Brief 22 september 2020 Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers aan gemeentebestuur Ede inzake inrichting lokale brandweerzorg

Geagendeerd op verzoek van de fracties van de VVD en Lokaal Belang (lijst ingekomen stukken raadsvergadering 7 oktober jl.). De fractie van de VVD wil graag weten of dit goed geregeld is in onze gemeente en hoe het college hierin staat. De fractie van Lokaal Belang wil graag weten wat de gevolgen voor Zevenaar zijn.

200922 Brief Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers aan gemeentebestuur Ede inzake inrichting lokale brandweerzorg

11 VNG Ledenbrief 20-069 d.d. 25 september 2020 inzake archivering tekstberichten

Geagendeerd op verzoek van de fractie van de VVD (lijst ingekomen stukken raadsvergadering 7 oktober jl.). De fractie wil graag van het college vernemen hoe dit is ingebed in de organisatie.

200925 VNG Ledenbrief 20-069 Archivering tekstberichten

12 200826 Brief DB SdL aan colleges en gemeenteraden 150720 over uitstel omvorming GR SdL naar twee Bvo's

Geagendeerd op verzoek van de fractie van GroenLinks (lijst ingekomen stukken raadsvergadering 16 september jl.). De fractie zou graag uitleg van de portefeuillehouder willen hebben wat de inhoud van de brief betekent.

35. 200826 Brief DB SdL aan colleges en gemeenteraden 150720 over uitstel omvorming GR SdL naar twee Bvo's.pdf

13 Punten van orde commissie

De leden van de commissie kunnen agendaverzoeken aan de commissie voorleggen.

14 Mededelingen portefeuillehouders

Gelegenheid voor de portefeuillehouders om korte actuele en urgente mededelingen te doen

15 Rondvraag

De leden van de commissie kunnen vragen stellen aan de portefeuillehouders.

16 Sluiting

Zevenaar,
Namens de Agendacommissie,

Concept verslag Commissie Middelen 3 september 2020

Datum	03-09-2020
Tijd	19:30 - 22:00
Locatie	Raadzaal
Voorzitter	A.H.M. Albers
Aanwezigen	A.H.M. Albers, B. van Bindsbergen, M. Bloemberg, T.G.H. Boekhorst, J.J. de Croix, W.J.M. van Dinther, F.H.F. Jansen, G.H.J. Kleinherenbrink, H.L.M. Meijer, E.R. van der Schaft, D.M. van der Velden, C.H. de Winter. Portefeuillehouders: L. van Riswijk, N. van Dellen
Toelichting	

1 Opening en vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen welkom bij deze eerste commissie vergadering na het zomer reces. In verband met de corona maatregelen is er per fractie maar één woordvoerder in de raadszaal aanwezig. Voor Lokaal Belang en voor het CDA zullen er vanavond meerdere woordvoerders zijn. Bij het wisselen van de woordvoerder zal de plaats in de raadszaal eerst gereinigd worden. Hierdoor zal er een korte onderbreking van de vergadering zijn.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2 Inspraak

Niemand heeft van de gelegenheid gebruik gemaakt om in te spreken.

3 Vaststellen besluitenlijst vorige vergadering

Het verslag van de commissie van 25 juni jl. wordt ongewijzigd vastgesteld.

4 Vaststellen termijnagenda en lijst toezeggingen en moties

Over de planning- en rappellijst worden geen vragen gesteld of opmerkingen gemaakt.

5 Z/20/358771 Eerste raadswijziging legesverordening 2020

In de commissie worden de volgende vragen gesteld:
- Waarom zijn er wijzigingen in de legesverordening?
- De Turmac Cultuurfabriek is op zondag open, waarom kan het gemeentehuis dan niet ook open zijn voor bijvoorbeeld een huwelijk?

Namens het college beantwoordt portefeuillehouder wethouder Van Dellen de vragen:
- De markt vraagt, wij bieden aan. Daar komen andere legeskosten bij kijken.
- Men geeft aan dat zij juist op een andere locatie willen trouwen dan het gemeentehuis.

De volgende opmerkingen worden gemaakt:
- We zijn in een 24-uur dienstverlening terecht gekomen en wij vragen ons af of we niet te ver doorslaan.
- We moeten gehoor geven aan de wensen en vraag van onze inwoners. Als zij op zondag winkels open willen, dan moet dat kunnen.

Conclusie van de commissieleden is dat dit voorstel als **hamerstuk** naar de raad toe kan.

6 Z/20/364934 Verlenging contract accountantsdiensten boekjaar 2020 & 2021

In de commissie worden de volgende vragen gesteld:
- In de toekomst wordt het voor een overheidsinstelling steeds moeilijker om een accountant te vinden. Is er bij de VNG iets dat er een landelijke mogelijkheid voor accountant gaat komen?
- Welke ideeën heeft de portefeuillehouder voor over een paar jaar?

Namens het college beantwoordt portefeuillehouder wethouder Van Dellen de vragen:
- De samenwerking nu is prima. 2018 heeft te maken met de samentrekking met Rijnwaarden. VNG is aan het inventariseren bij hoeveel gemeentes problemen rondom accountants spelen. Het is te vroeg om hier al iets over te kunnen zeggen. Het vinden van een accountant is niet alleen moeilijk voor gemeenten maar bijvoorbeeld ook voor gemeenschappelijke regelingen. De VNG bewaakt deze situatie.
- Er gaan inderdaad geluiden voor een landelijke oplossing maar hoe en wat is nog onbekend, daar is het te vroeg voor. We zullen deze situatie de komende jaren goed in de gaten houden.

De volgende opmerkingen worden gemaakt:
- De samenwerking met de accountant verliep de afgelopen twee jaar goed. De audit commissie vindt het een goed idee om het contract met de accountant te verlengen met twee jaar.
- Het is goed om tijdig te beginnen met een Europese Aanbesteding. Controlepunt om in de gaten te houden. Hiervoor wordt aandacht gevraagd.

Conclusie van de commissieleden is dat dit voorstel als **hamerstuk** naar de raad toe kan.

7 RIB 2020-005 Kadernota HR

Lokaal Belang geeft een toelichting op de agendering van het ingekomen stuk: Met de agendering van dit stuk wil Lokaal Belang de importantie van burgerparticipatie onderstrepen en meer onder de aandacht brengen. Ook wil Lokaal Belang aandacht vragen voor hoe men (ambtenaren) met de klanten (inwoners/burgers) omgaat. Daarbij wil Lokaal Belang ruimte voor ontwikkeling en initiatief waarbij geen middelen onbenut gelaten worden. Lokaal Belang vraagt de portefeuillehouder dit meer kracht en snelheid bij te zetten. Lokaal Belang wil zoveel mogelijk openheid vanuit de organisatie naar de inwoners. Men voelt zich nu niet gehoord en serieus genomen.

De commissie stelt de volgende vragen:
- Naar dit onderwerp is eerder gevraagd in de gemeenteraadsenquête Kadernota HR. Zijn de aanbevelingen uit deze enquête meegenomen in deze kadernota?
- Moet dit wel in de Kadernota vastgesteld worden? Misschien in een dienstverleningsnota? Deze nota gaat over hoe HR met de eigen dienstverlening omgaat.

Namens het college beantwoordt portefeuillehouder burgemeester Van Riswijk de vragen en maakt de volgende opmerking:
- Deze Kadernota HR is een direct uitvloeisel van de uitkomsten van de enquête. De aanbevelingen op het gebied van personeel zijn hierin meegenomen.
- Het is aan het college om te Kadernota HR vast te stellen. Er zijn verder geen opmerkingen gemaakt over de Kadernota. Daarin kunt u zich dus vinden.
- De mensen die naar u toekomen en die bij mij op het spreekuur komen zijn de mensen die niet tevreden zijn. Dit is slechts een fractie van het totaal aantal contacten dat onze medewerkers dagelijks hebben. Maar zij geven wel een belangrijk signaal af. In de vorige vergadering zijn voldoende afspraken gemaakt. Er wordt ingezet op het voorkomen hiervan o.a. door aandacht te hebben voor de vraag achter de vraag. Hiermee wordt geoefend: denk bijvoorbeeld aan het meeluisteren bij het KCC, het maken van een klantenreis (zelf ervaren wat de klant ervaart). Daar komen positieve

bijstellingen en nieuwe inzichten uit. De chat is een mooi voorbeeld van de uitbreiding van de internet dienstverlening.

De volgende opmerkingen worden gemaakt:
- De eigen ervaring is dat het contact snel stopt. Men wordt wel teruggebeld, maar als iemand iets wil dan moet dat per mail gestuurd worden. Het antwoord luidt vaak 'Dit kan niet'. De mogelijkheid om er samen nog naar te kijken en tot een oplossing te komen is er niet. 'Nee, tenzij...' moet veranderen in 'Ja, mits...'. Dit is de manier waarop gewerkt moet gaan worden.

De commissie besluit dat dit onderwerp voor nu voldoende besproken is.

8 RIB 2020-070 Jaarverslag adviescommissie bezwaarschriften 2019

Sociaal Zevenaar geeft een toelichting op de agendering van het ingekomen stuk: Het is goed te zien in het Jaarverslag dat het aantal bezwaren terugloopt. Maar de vraag is of het een tijdelijk moment is of een doorzettende trend. Elk jaar moet dit op de agenda gezet worden om de aandacht te geven die het verdient. Dat er verbeterpunten zijn is duidelijk. Deze commissie heeft in 2018 aanbevelingen gedaan waar in 2019 nogmaals op teruggekomen wordt. Dat zou niet zo moeten zijn.

De volgende opmerkingen worden gemaakt:
- Constatering is dat het beter gaat dan in 2018, maar het heeft nog steeds verbetering nodig.
- Het totaal aantal klachten op het totaal aantal inwoners valt mee. Bij helemaal geen klachten doen we ook wat fout, want dan voelt men zich niet vrij om zich uit te spreken. Een klacht is ook gratis advies. Ervaring is dat op het moment dat een klacht goed is afgehandeld, men vaak meer tevreden dan iemand die nooit een klacht indient.
- Meer dan de helft van de klachten wordt ongegrond verklaart. Begrijpelijkere taal kan al helpen om minder klachten te krijgen.
- Het aantal klachten valt mee. Type klachten is deels ongegrond. Verbetering in de manier waarop verwoord wordt. Veel mensen zullen besluit aanvaarden terwijl ze niet zo tevreden zullen zijn. Jaarlijks gelukkig wel een verbetering, compliment voor de organisatie.
- Het gaat hier niet om klachten maar om bezwaarschriften tegen een besluit van het college of van de raad. Het bezwaarschrift dat gemaakt wordt gaat in kwaliteit al vooruit. Tijdens een bezwaarprocedure worden veel bezwaarschriften al worden afgehandeld omdat er dan wel een duidelijke uitleg gegeven wordt. Aandacht moet uitgaan naar primaire besluit want daar gaat het besluit tegen uit.

Namens het college reageert de portefeuillehouder burgemeester Van Riswijk:
We hebben inwoners die het altijd niet eens zullen zijn met besluiten en dat houdt ons ook scherp. Aan het begin van de besluitvorming moet al duidelijker geformuleerd worden. Hoe duidelijker en beter te begrijpen het primaire besluit is hoe groter de kans dat een bezwaarschrift uit blijft. Hoe scherper het beleid dat de gemeenteraad vaststelt hoe groter de kans dat het aantal bezwaarschriften toeneemt. Het college is nog nooit contrair gegaan met andere woorden het college is het eens met het advies van de commissie.

De commissie besluit dat dit onderwerp voldoende is besproken.

9 Motie gemeente Weesp januari 2020 - op naar vuurwerkvrij Weesp -

D66 geeft een toelichting op de agendering van het ingekomen stuk: D66 is bezig met de voorbereiding van een motie over een algeheel verbod op vuurwerk in Zevenaar. Past de manier waarop het nu gaat nog wel bij Oud en Nieuw? Met name met het oog op gebeurtenissen rond hulpverleners en de confrontatie met steeds zwaarder

vuurwerk uit het buitenland. Overlast, milieu, kosten schoonmaak, dampen en gezondheidsklachten zijn voor ons redenen voor een motie. Komt het verhaal rond corona momenteel ook bij. Kroegen kunnen niet volledig open/kunnen het aantal mensen niet aan. Jongeren gaan niet om half 1 slapen en gaan spoken op straat met alle gevolgen van dien. We kunnen op dit punt zelf beslissen. Acteren op trend/handelen. Voorkomen dat iets fout gaat.

De commissie stelt de volgende vragen:
- Zijn er cijfers beschikbaar over overlast van de afgelopen jaren? Gaan we dan ook vuurwerk aan het einde van de kermis verbieden?
- Zou het tijdsvenster waarin vuurwerk afgestoken mag worden beperkt kunnen worden?

Namens het college beantwoordt portefeuillehouder burgemeester Van Riswijk de vragen:
- De overlast in de gemeente rond de jaarwisseling is dusdanig beperkt. Verbod op knalvuurwerk maakt het makkelijker om te handhaven. Gezien de overlast is een algeheel verbod een te zwaar middel.
- Het tijdsvenster is eerder al aangepast en ik ben tevreden over hoe de jeugd zich gedraagt na deze verandering.
- We moeten zoveel mogelijk gaan voor uniformiteit en niet op veel plekken iets organiseren. Dit leidt tot nieuwe evenementen die we niet willen. Er is ook niet genoeg mankracht om dan overal bij te zijn. De nieuwe APV komt in november en hier zit een artikel in over vuurwerk. Het is beter om af te wachten met motie tot wanneer de APV op de agenda staat.

De volgende opmerkingen worden gemaakt:
- Wij staan helemaal achter de motie van D66 over een vuurwerkverbod, vooral met het oog op milieu. Aanvulling: feit is dat er steeds meer illegaal vuurwerk komt en het is lastiger om het onderscheid te maken tussen legaal en illegaal vuurwerk. Extra reden om vuurwerk helemaal te verbieden. Welke tussenstappen zijn anders nodig om te komen tot een vuurwerkvrij Nederland? Een vuurwerkverbod is nu misschien nog niet haalbaar en is een tussenstap nodig. Mensen moeten wennen aan een nieuwe situatie. Dan maar wat meer stappen om een vuurwerkverbod te bereiken.
- Tegen een verbod op vuurwerk, omdat al zoveel van tradities wordt afgepakt. Handhavers zijn ook prima in staat om onderscheid te maken tussen legaal en illegaal vuurwerk. De argument over corona is geen argument, dat moet nog blijken. Waar aan voorbij gegaan wordt zijn de ondernemers die vuurwerk verkopen en al hebben geïnvesteerd in bijvoorbeeld opslag. Veel inwoners zijn voor het behoud van vuurwerk. Denk eerder aan vuurwerkvrije zones in plaats van een algeheel verbod. Probeer meer te handhaven op vuurwerk rond de jaarwisseling en er een leuk festijn van te maken. Mensen ruimen vaak de volgende ochtend zelf de rommel op. Het is beter om de jaarwisseling af te wachten voor het indienen van de motie.
- Een vuurwerkverbod is nog maar de vraag hoe je dat gaat handhaven, vooral in de dorpen. Het is goed om in beeld te brengen wie echt overlast ervaren van het vuurwerk en daarop de anticiperen met bijvoorbeeld vuurwerkvrije zones.

Afsluiting van D66: De meningen zijn verdeeld en we gaan misschien verder dan de rest. We willen geen tradities verbieden of het vuurwerk an sich afschaffen. Handhaven van een algeheel verbod lijkt ons makkelijker dan kleine gebieden met een verbod. Het faciliteren van vuurwerkshows is misschien een idee. Dank voor de input en ik neem het mee terug naar de fractie.

De commissie besluit dat dit onderwerp voor nu voldoende is besproken.

10. Motie gemeente Brunssum 26 mei 2020 behoud autonomie lokale rekenkamer(functie)s

GroenLinks geeft een korte toelichting op de agendering van het ingekomen stuk: Willen we een motie zoals in Brunssum indienen of het wetsvoorstel afwachten?

De volgende opmerking worden gemaakt in de commissie:
- Voor eigen controle in de rekenkamercommissie: lokale autonomie. De rekenkamercommissie functioneert nu goed dat willen we graag zo houden. Maar is het agendapunt urgent genoeg om een motie over in te dienen? We moeten niet op zaken vooruit gaan lopen en afwachten wat in de Tweede Kamer besproken wordt.
- De Rekenkamer doet het prima, maar misschien is het voor een volgende rekenkamer goed om het iets anders te doen.

Namens het college reageert wethouder Van Dellen:
Een motie is nu misschien geen goed plan. Het is beter om af te wachten wat hierover in de Tweede Kamer besproken gaat worden.

Afsluiting van GroenLinks: De partijen zijn grotendeels tevreden met hoe het nu gaat en ik kan u volgen om het te laten staan tot het onderwerp in de tweede kamer besproken wordt.

De commissie besluit dat dit onderwerp voldoende besproken is.

11 Punten van orde commissie

n.v.t.

12 Mededelingen portefeuillehouders

Mededeling wethouder Van Dellen: Het Kabinet heeft afgelopen maandag besloten dat er een tweede steunpakket komt. In januari komt waarschijnlijk een derde steunpakket.

13 Rondvraag

n.v.t.

14 Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering om 21:22 uur.

Zevenaar,
Namens de Agendacommissie,
Anouk Jong, griffie

Concept verslag Commissie 15 oktober 2020

Subtitel	Begrotingscommissie Middelen
Datum	15-10-2020
Tijd	19:30 - 22:00
Locatie	Digitaal
Voorzitter	A.H.M. Albers
Aanwezigen	A.H.M. Albers, B. van Bindsbergen, M. Bloemberg, T.G.H. Boekhorst, J.J. de Croix, W.J.M. van Dinther, F.H.F. Jansen, B.M. Kagei, G.H.J. Kleinherenbrink, H.L.M. Meijer, E.R. van der Schaft, C.H. de Winter Portefeuillehouders: L. van Riswijk, N. van Dellen
Toelichting	

1 Opening en vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen welkom. De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2 Inspraak

Namens de basisscholen Lindehage en het Kofschip en kinderopvang Zonnekinderen, spreekt de heer F. Sessink in over het behoud van de NME.

3 *Z/20/368054 Vaststelling Meerjarenbegroting 2021-2024*

Wethouder Van Dellen geeft namens het college een toelichting op de begroting en het herstelplan.

Met betrekking tot het Dekkingsplan worden de volgende vragen gesteld:
- De stelpost ‘Inflatie’ wordt ingezet in het dekkingsplan. Waarom wordt de bezuiniging niet volledig doorgevoerd in 2021? Het betreft een bezuiniging van 1,7% op programmabudgetten. Is de kaasschaafmethode wel een juiste wijze van bezuinigen? Is het wel realistisch dat er €80.000,- gekort wordt op de bijdrage aan de gemeenschappelijke regelingen?
- Twee onderdelen van het nieuwe beleid staan in het Dekkingsplan: de formatie afwikkeling van WOB-verzoeken en ambtelijke capaciteit Turmac Cultuurfabriek. Ten aanzien van de stelpost ‘inflatie’ (ruim 1 miljoen voor de komende 4 jaar): Waarom wordt dit eerst opgenomen om het er in het Dekkingsplan vervolgens weer af te halen?
- Voorgaande jaren hebben we ook stelposten wegbezuinigd en toen hebben we een bezuiniging opgenomen voor 2020 – 2023 op de inflatie van €480.000,-. Betekent dit dat we hier €512.000,- + €480.000,- gaan bezuinigen of is dit de 1 miljoen die nu begroot wordt als stelpost minus die €480.000,- die vorig jaar bezuinigd is?
- Voor de bezuiniging op de formatie en ambtelijke capaciteit geeft het college aan dat dit feitelijk bezuinigingen zijn op de bedrijfsvoering. Gaat zich dat straks niet vertalen in een hoger percentage voor externe inhuur? Waarom lukt het niet om het percentage (nu 25%) voor externe inhuur naar beneden te krijgen? Waarom wordt de doelstelling bijgesteld?

Namens het college beantwoorden wethouder Van Dellen en burgemeester Van Riswijk de vragen over het Dekkingsplan:

- In de beantwoording van de technische vragen gesteld door Sociaal Zevenaar en GroenLinks staat aangegeven hoe het zit met de stelpost Inflatie. Als aanvulling op de vraag van de heer De Winter zou ik willen verwijzen naar pagina 21 van de Meerjarenbegroting onder het kopje ‘Inflatiecorrectie’. In de beantwoording van de technische vragen van GroenLinks staat aangegeven dat we in 2021 een bedrag overhouden. Dit wordt niet volledig ingezet en omdat er onvoorziene zaken zijn waar de inflatie niet op ingezet kan worden,

zou het bedrag dat gekort wordt op de gemeenschappelijke regelingen er een kunnen zijn die hieronder valt.

- Elke keer dat wij personeel in vaste dienst nemen, dan zijn wij risicodrager op het moment dat wij weer afscheid moeten nemen van datzelfde personeel. Niet alleen maar de ontslagvergoeding, maar we zitten vast aan de uitkeringsverplichting. Bij eenmalige projecten maken wij bewust de keuze om niet vast in te huren. Doelstellingen bijstellen in de begroting omdat je ze niet gehaald hebt, dat is precies waar deze begroting voor bedoelt is: kijken naar waar je staat, hoe denk je een nieuwe situatie te kunnen bewerkstelligen en wees daar reëel in op het moment dat je daarover met elkaar communiceert. We zien dat het aantal projecten dat een kop en een staart heeft, dus wat niet tot de structurele activiteiten behoort, nog steeds het komende jaar aanwezig is. We hadden verwacht dat dit af zou lopen, maar blijkbaar hebben we best veel projectfinanciering in onze organisatie. We kiezen er niet voor om voor deze projecten vast personeel aan te nemen, zeker niet in deze onzekere tijden. Het gaat om het bestaande, vastgestelde budget waarbinnen we een keuze maken tussen een flexibele schil in de vorm van inhuur en onze vaste formatie. Ik wil best gaan kijken waarom Zevenaar boven het landelijke gemiddelde zit qua inhuur, maar dan wordt ook gekeken naar het projectvolume en het ziekteverzuim. Als u die analyse wilt zien waarom we in Zevenaar een grotere flexibele schil aanhouden dan in andere gemeenten, dan hebben we al een andere discussie dan elkaar blijven bevragen of blijven meten op het percentage dat in de begroting terecht komt.
  Het is niet de bedoeling dat het niet meer krijgen voor geld voor extra activiteiten, zoals afhandeling van Wob-verzoeken of activiteiten in de Turmac cultuurfabriek, zich vertaalt in extra inhuur. Er kan geconcludeerd worden dat dit een bezuiniging is op onze totale formatie. Een redelijk forse bovenop die inflatie. Op het moment dat we moeten inhuren om die specifieke functies te moeten invullen, dan betekent dit dat het uit de lengte of de breedte van ons toegekende formatiebudget zal moeten komen. Dat kan leiden tot een tiende procent stijging van de inhuur, maar dat staat los van het bedrag dat we in de begroting hiervoor hebben staan. Het is geen escape om het via inhuur alsnog van u te krijgen. We maken duidelijk dat we met deze kosten geconfronteerd worden, dat we meer activiteiten moeten gaan doen met hetzelfde personeel, en dan snijden we ook in eigen vlees om de begroting netjes sluitend te krijgen.

Met betrekking tot de Meerjarenbegroting 2021-2024 worden de volgende vragen gesteld:
- Aangegeven wordt dat het risicoprofiel van de gemeente is gedaald. In welke categorie valt onze gemeente momenteel? M.a.w. waar heeft de provincie ons ingeschaald?
- Het uitgangspunt wordt gehanteerd dat er vanaf 2023 een sluitende begroting moet zijn, maar zo te zien is er dan een tekort van bijna 1 miljoen euro. Dat komt omdat een deel van de kosten wordt neergezet als incidentele kosten. Is dit toegestaan door de provincie en vindt de wethouder dit een wenselijke en verantwoorde situatie?
- Ten aanzien van de kosten voor Jeugdzorg en de Wmo vragen wij ons af of deze begroting voldoet aan goed rentmeesterschap? Kan de wethouder bevestigen dat er in 2020 geen verdere tegenvallers in de Jeugdzorg en Wmo zullen zijn of zijn er nog risico's?
- De inflatiecorrectie wordt niet opgenomen in de begroting en het wordt daarmee een instrument om door middel van een kaasschaaf te bezuinigen. Dit raakt de subsidies aan verenigingen en instellingen en tevens de gemeenschappelijke regelingen waaraan al eerder bezuinigingsdoelstellingen zijn opgelegd. Acht de wethouder deze kaasschaafbezuinigingen haalbaar?
- De laatste tijd wordt steeds een greep gedaan uit de algemene reserve om ook de begroting sluitend te krijgen. Met grepen uit de kas daalt de algemene reserve van 37 naar 21 miljoen euro. Er komt een keer een einde aan het spaarpotje van de gemeente. Hoe staat de wethouder hierin? Hoe lang kunnen we het nog volhouden om

te putten uit de algemene reserve? Zijn de taken van het Sociaal Domein, met de huidige bekostigingen (de meest recente inzichten) vanuit het Rijk, wel uit te voeren zonder de greep uit de algemene reserve?
- In hoeverre kunnen we rekenen op een bijdrage van de provincie?
- Moeten we niet eens een keer, om een signaal af te geven, een begroting indienen die niet sluitend is? Wat is er aan de hand als we dit doen en wat zijn daar de consequenties van?
- We zien in de gemeenten rondom Zevenaar een stijging van het aantal wietplantages, Chrystal Meth-werkplaatsen tot hele fabrieken in aanbouw, waaronder laatst ook in Zevenaar zelf. Zijn we als gemeente goed voorbereid op het voorkomen hiervan en hoe ziet de portefeuillehouder deze ontwikkelingen? Is onze aanpak van ondermijning stevig genoeg om de stijging aan te kunnen of is op termijn te verwachten dat hierin geïnvesteerd gaat worden? Is de aanpak ook wel breed in de organisatie?

Namens het college beantwoorden wethouder Van Dellen en burgemeester Van Riswijk de vragen over de Meerjarenbegroting 2021-2024:

- De financiële positie van onze gemeente blijft zorgelijk. De provincie heeft onze gemeente dan ook onder die categorie ingeschaald.
- Het gaat erom dat we meerjarig en structureel een sluitende begroting hebben, met de nadruk op structureel. De provincie halen daar zelf de incidentele lasten uit en zo beoordelen ze onze begroting ook. Dat wordt ook bedoelt met de correctie op de begroting als je deze indient bij de provincie. Hierbij is gekozen voor de route die de provincie zelf ook hanteert en omdat wij de Corona-effecten beschouwen als incidenteel, is er gewoon sprake van een sluitende begroting. Misschien dat de provincie hier opmerkingen over zal maken, maar we verwachten er geen problemen mee.
- Er is altijd een open eindregel in de zorg waardoor je niet gezegd kan worden dat het einde van de kostenstijging in zicht is. Op dit moment is er ook een lichte kostenstijging, maar dit is nog niet te onderscheiden of dit een effect is van Corona. We blijven dit monitoren en qua voorspelbaarheid zitten we redelijk goed. Er wordt aangegeven dat we te weinig middelen krijgen vanuit het Rijk. Als je de zorg wil blijven leveren op dit niveau, dan betekent dit dat je hierop inteert. In een overleg bij de provincie met wethouders Financiën is aangegeven om de minister te laten onderzoeken waar de pijn en problemen zitten bij gemeentes die een tekort hebben op het Sociaal Domein.
- De inflatiecorrectie is eigenlijk de kaasschaaf die wordt gehanteerd om de dekking structureel rond te krijgen.
- Onze algemene reserve is natuurlijk niet onuitputtelijk, maar een reserve is ook geen spaarpot. De reserve is ervoor om de risico’s die wij lopen, daar is het weerstandsvermogen voor, te kunnen afdekken. De invloed op de algemene reserve ziet u met name naar beneden lopen door de expliciete Corona-effecten. Het verschil dat u ziet tussen de eerste scenario’s van Corona-effecten die geschetst zijn en wat staat in de Kaderbrief, daarin ziet u al een afname van de Corona-effecten. Het nieuwe scenario van het Centraal Planbureau geeft aan dat de risico’s kleiner waren en dat het daarmee een groter effect heeft op de langere termijn op onze algemene reserve. Daarnaast is het van belang van het Rijk heeft aangegeven voor een reële compensatie te gaan. Er zijn al twee correcties doorgevoerd op het gebied van Corona-effecten en daarbij is aangegeven dat in januari nog een derde correctieronde komt waarbij gekeken wordt naar de begrotingen van de gemeentes zoals die er liggen, wat er al aan compensatie ontvangen is en wat hier op aangevuld moet worden. Als de reële compensatie er komt, dan is het nog maar de vraag of het dat effect heeft op onze algemene reserves zoals nu geschetst is.
- De kans dat we kunnen rekenen op gelden vanuit de provincie is reëel. De leidraad voor het opstellen van die document zijn de vragen die vanuit de

provincie gesteld zijn, die projecten naar voren trekken waar die mogelijkheid zit.
- Het is zeer onverstandig om een niet-sluitende begroting in te dienen. Op het moment dat we dat gaan doen, dan geven we ons beleid uit handen en heeft de provincie het hier voor het zeggen. De provincie is bereid om hierover met ons en met u als raad in gesprek te gaan.
- We zien nu al dat mensen die in de schulden zitten gevoelig zijn voor geld uit hoeken waar we het niet vandaan willen hebben. We hopen tot een opstart van activiteiten te komen als Corona wat luwt, dat we daar extra aandacht voor gaan hebben. Bij de wijziging van de APV is een passage opgenomen om de Bibob-toets of een exploitatievergunning te leggen op de ondernemer zelf en op de geldschieter daarvan. Daarmee proberen we de beweging van ongewenst geld in onze ondernemingen te voorkomen.
  Er is besloten om een weerbaarheidsscan door het RIEC op onze organisatie los te laten. Niet alleen om de medewerkers weerbaar en attent te maken op allerlei zaken en hierin de ondermijning te herkennen, maar ook om in beeld te brengen hoe het met onze documenten en procedures zit om te voorkomen dat we bijvoorbeeld die ongewenste ondernemer krijgen. Een ondermijningsscan is al gedaan, maar het is goed om eens in de zoveel tijd ook een weerbaarheidsscan te laten uitvoeren.
  We investeren wel wat extra in het Veiligheidshuis. De jeugdoverlast in onze gemeente neemt toe en door deze investering kunnen we de problematiek wat sneller zichtbaar krijgen dat voorheen het geval was. Het Veiligheidshuis helpt om partijen die daarin een rol spelen zo snel mogelijk aan de slag te krijgen. Vooral voor jongeren op straat is het misschien een idee om te gaan werken met jeugdboa's die tussen de jongeren staan, kunnen optreden en in goed contact met het Sociaal Domein, onze organisatie en de politie kunnen zorgen dat de jongeren op het goede pad blijven.

Met betrekking tot het Herstelplan worden de volgende vragen gesteld:
- In het Herstelplan is een post van 1,4 miljoen opgenomen voor verduurzaming van gemeentelijke gebouwen. Zo'n 40% van de totale waarden die in het Herstelplan worden uitgetrokken. Wat is de reden om verduurzaming hier naar voren te halen en ongeveer 40% van het Herstelplan daaraan te besteden? Waarom zijn de inkomsten uit verminderde exploitatielasten niet ook opgenomen in het Herstelplan?
- Er wordt compensatie voorgesteld voor het filmhuis. Kan dit zonder concurrentievervalsing in de markt van de bioscopen?
- Krijgen we met de tweede coronagolf nog verdere tegenvallers? En kunnen we, wanneer dat kan, hier informatie over krijgen?
- De terrassen worden niet volledig benut. Is dat systematisch van kracht gebleven, ook tijdens deze zomer? Zijn de terrassen ondanks de maatregelen inderdaad niet volledig benut?
- Waarvoor is de €40.000,- in het Herstelplan gereserveerd?
- Kosten voor de boa's en controle op coronaregels zijn niet toegenomen omdat het intern is opgelost. De voorzitter van de veiligheidsregio wil extra streng gaan controleren op naleving van de regels. Gaat dit betekenen dat we hier extra boa-capaciteit voor moeten gaan regelen en zijn hier extra kosten aan verbonden?
- Kunnen de twee boa's van de RGV bij onze organisatie gevoegd worden waardoor we een flexibelere schil krijgen en we inhuur-uren naar de RGV kunnen factureren?

Namens het college beantwoorden wethouder Van Dellen en burgemeester Van Riswijk de vragen:

- Het energieneutraal hebben van gemeentelijke gebouwen in 2025 is lopend beleid, ook vanuit het collegeprogramma. Om de kans zo hoog mogelijk te maken dat we middelen vanuit de provincie toegekend krijgen, hebben we aansluiting gezocht bij de onderwerpen die bij de provincie hoog leven.

Duurzaamheid is daar een van. Als we de mogelijkheid krijgen om het op te nemen in het Herstelplan en de provincie gaat daarin mee, dan is dat een goede meevaller. Dat is de reden waarom we dit hierin hebben opgenomen. Het klopt dat we ook inkomsten hebben als we bijvoorbeeld zonnepanelen op het dak leggen. In het verlengde van het IAP zal een huurprijzenbeleidsdocument waarin de discussie gevoerd zal worden dat het rendement teruggaat naar de gemeente op het moment dat we investeren in verduurzaming van gebouwen. Dit wordt op dit moment nog uitgewerkt.

- Het Filmhuis is een organisatie zonder winstoogmerk en kan daarom geen aanspraak maken op regelingen als de NAUW en TVL. De gewone bioscoop kan dat wel. Daarom kijken we of we hier kunnen ondersteunen.
- Bij de presentatie van het Herstelplan is aangegeven dat het een dynamisch document is. Mocht de situatie zich voordoen, dan zullen de plannen aangepast worden waar dat nodig is. Hier worden ook reële compensaties vanuit het Rijk verwacht.
- Voor de terrassen stond €40.000,- gereserveerd. Dat zagen wij als schadepost voor misgelopen inkomsten die wij als gemeente hebben. In het financieel overzicht achter het Dekkingsplan is te zien dat we daar inmiddels al een compensatie vanuit het Rijk voor hebben gekregen en deze post uit het Herstelplan is gehaald. Zolang te terrassen niet volledig open zijn blijft de regeling van kracht.
- Tot nu toe hebben we het kunnen redden met onze eigen boa's, maar dat betekent ook dat we bijvoorbeeld parkeerboa's ook horeca hebben laten controleren. We hebben daarmee dus geschoven en misschien ingeteerd op de controles die de boa's normaal gesproken laten uitvoeren. Niet wetend hoe lang dit gaat duren en wetend dat er geen capaciteit is op de markt om de boa's altijd ingezet te kunnen krijgen. Het is soms roeien met de riemen die je hebt. We gaan niet extra controleren, maar we gaan extra streng zijn. Men zit nog in de modus van toen we net uit de eerste lockdown kwamen en dat is de modus die we op dit moment niet kunnen gebruiken. We zijn helder over het sluiten van zaken, over activiteiten die niet meer mogen plaatsvinden en er is geen ruimte voor creativiteit. Dit betekent dat onze boa's er strenger op zullen zitten. Het helpt dat de horeca dan gesloten is. Hier hoeft dan minder gecontroleerd te worden en die capaciteit kan elders ingezet worden. Maar het kan zijn dat we in de toekomst, rond de feestdagen bijvoorbeeld, zouden moeten bijplussen.
- We hebben in onze gemeente meer boa's van andere instanties. Op het moment dat iemand een privéterrein heeft, dan is diegene ook zelf verantwoordelijk voor de veiligheid en controle op dat terrein. We staan wel in nauw contact met de controleurs van het RGV, maar het is wel plezierig om niet te controleren op een terrein dat niet onze eigendom is. Omwille van de veiligheid is het goed dat een ieder zijn eigen verantwoordlijkheden pakt voor het eigen gebied. En als de controles in de gebieden niet goed samengaan, dan zal daar een goed gesprek over gevoerd moeten worden.

De volgende **toezeggingen** worden vanuit het college gedaan:

- Wethouder Van Dellen zegt toe de heer Markink van de provincie uit te nodigen voor gesprek met de raad over consequenties van het provinciaal toezicht;
- Burgemeester van Riswijk zegt toe dat er zal een analyse gemaakt zal worden van de externe inhuur en waarom het percentage externe inhuur in de gemeente Zevenaar boven het landelijk gemiddelde ligt.

4 Rondvraag

De heer Van Bindsbergen vraagt de commissie of andere fracties ook vernomen hebben dat het groenbeleid van de gemeente verminderd. Dit naar aanleiding van een burgerbrief die in een vorige commissie Ruimte was geagendeerd.

5 **Sluiting**

De voorzitter sluit om 22:20 de vergadering.

Zevenaar, 15 oktober 2020
Namens de Agendacommissie,
Anouk Jong, griffie

PLANNING RAAD

Planning	Onderwerp	Commissie	Type stuk	Portefeuillehouder	Status / intern	Afdeling
2020						Afdeling
						RO
Raad	**25 november 2020**					
25 november 2020	Versterking regionale samenwerking regio Arnhem Nijmegen	Middelen	Rv	Van Riswijk	college6 oktober	
25 november 2020	Vaststellen bestemmingsplan Beuningsestraat 4 Aerdt	Ruimte	Rv	Winters	college 13 oktober	
25 november 2020	Verordening beschikkingstermijn schuldhulpverlening	Samenleving	Rc	Elfrink	college 13 oktober	
25 november 2020	Verordening Jeugdwet en Wmo 2020	Samenleving	Rv	Winters	college 13 oktober	MO
25 november 2020	Verordening tot derde wijziging Algemene Plaatselijke Verordening Zevenaar 2018 – 2020)	Middelen	Rv	Van Riswijk	college 13 oktober	Bedr.
25 november 2020	Beschikbaar stellen middelen huisvestingsprogramma 2021	Samenleving	Rv	Van Dellen	college 29 september	MO
Raad	**16 december 2020 (2e VGR)**					
16 december 2020	2e Voortgangsrapportage	Alle cies	Rv	Van Dellen		FIN
16 december 2020	Belasting- en legesverordeningen 2021	Middelen	Rv	Van Dellen		IB
16 december 2020	Vangnetuitkering 2020	Samenleving	Rv	Elfrink		MO
16 december 2020	Herziening/actualisatie Parkeerverordening Zevenaar	Ruimte	Rv	Koers		BOR
16 december 2020	Beschikbaar stellen krediet aanleg 2e viaduct	Ruimte	Rv	Koers		RO
16 december 2020	Vaststellen bestemmingsplan nieuwe zoutopslag grensovergang Bergh	Ruimte	Rv	Winters		RO
16 december 2020	vaststellen bestemmingsplan reparatie diverse plannen Gelders Eiland	Ruimte	Rv	Winters		
16 december 2020	Krediet tbv herinrichten voorterrein Hal 12/Kerkstraat	Ruimte	Rv	Winters	Er heeft inmiddels overleg plaatsgevonden met de bewoners van de Kerkstraat. Wij willen alle belangen zorgvuldig afwegen. Daarnaast zijn er gesprekken met de ontwikkelaar van het BAT terrein en deze plannen moeten goed op elkaar worden afgestemd. Uitvoering is nu geland 1e helft 2022.	BOR
16 december 2020	Vaststellen Nota Grondbeleid	Ruimte	Rv	Winters		RO
16 december 2020	Notitie uitgangspunten huurprijsbeleid	Middelen	consultatie in cie Samenleving	Van Dellen	Betreft raadsconsultatiebrief over te hanteren uitgangspunten voor het vaststellen van huurprijzen van gemeentelijke maatschappelijke accommodaties	BOR
16 december 2020	Vaststelling Integraal Accommodatieplan inclusief routekaart verduurzaming	Middelen	Rv	Van Dellen		BOR
16 december 2020	Lokale aanpak Samen Veilig Zevenaar	Samenleving	Rv	Elfrink		MO
16 december 2020	Businesscase Doelgroepenvervoer	Samenleving	Rv	Koers/Winters		MO
16 december 2020	Nieuwe opdracht RSD	Samenleving	Rv	Elfrink		MO
16 december 2020	Verordening Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening (WSG)	Samenleving	Rv	Elfrink		MO
Raad	**Q1 2021**					
	Toekomstvisie NME	Ruimte	Rv	Koers		RO
	Beleidsplan (en evt.verordening) ivm nieuwe wet inburgering per 2021	Samenleving	Rv	Elfrink	Gepland Q4-> verschuiven naar Q1-2021 ivm uitstel wet	MO
	Vaststellenbestemmingsplan Rhederlaag	Ruimte	Rv	Winters	Gepland Q2, is afhankelijk van procedure en doorlooptijd	RO
	Besluitvorming decentralisatie Beschermd Wonen	Samenleving	Rv	Winters	Verwachte besluitvorming Q1/Q2)(maart/april 2021	MO
	Vangnetuitkering 2020	Samenleving	Rv	Elfrink	Gepland december 2020> wordt Q1 2021	MO
	Evaluatie en Nieuwe opdracht RSD	Samenleving	Rv	Elfrink	Gepland voor Q1 2021	MO
	Beleidsplan (en evt.verordening) ivm nieuwe wet inburgering per 2021	Samenleving	Rv	Elfrink	Gepland Q1	MO
	Vaststellenbestemmingsplan Rhederlaag	Ruimte	Rv	Winters	is afhankelijk van procedure en doorlooptijd	RO
	Vaststellen bestemmingsplan 2e viaduct	Ruimte	Rv	Winters		RO
	Vaststellen bestemmingsplan Mariendaalseweg 17 Angerlo	Ruimte	Rv	Winters		

	Beleids- en beheersplan Integraal Beheer Openbare Ruimte	Ruimte	Rv	Koers	Dit plan komt in de plaats van de sectorale beleidsplannen voor technisch beheer van groen, wegen en openbare verlichting.	BOR
25 november 2020	Herwaardering openbare ruimte centrum en herinrichting Raadhuisplein	Ruimte	Rv	Winters	De binnengekomen suggesties, na de online gegeven presentatie, hebben aanleiding gegeven voor nadere afwegingen over het ontwerp. Het traject om te komen tot een definitief ontwerp met kostenraming, nodig voor besluitvorming, is daarom kort geleden. Planning is nu Q1 pas opgepakt. Bovendien geven de suggesties aanleiding om gedurende het ontwerptraject enkele aanvullende gesprekken te voeren om te komen tot een breder gedragen ontwerp. Planning is nu Q1.	RO
	Beleidsplan Sport Gemeente Zevenaar 2021	Samenleving	Rv	Van Dellen		
Raad	**Q2 2021**					
	Jaarstukken en begroting MGR	Samenleving	Rv	Van Dellen		MO
	aanpassing Woonplaatsbeginsel (Jeugdwet per 01-01-2022)	Samenleving	Rv	Elfrink		MO
	Jaarstukken en concept begroting Veilig Thuis	Samenleving	Rv	Elfrink		MO
	Ontwerpbegroting en Kaderbrief 2022 VGGM	Samenleving	Rv	Elfrink		MO
	Kaderbrief SDL 2021	Middelen	Rv	Van Riswijk		MO
	Jaarrekening en Begroting 2022-2025 SDL	Middelen	Rv	Van Riswijk		MO
	Ontwerpmeerjarenbegroting BVO DRAN 2022-2025	Middelen	Rv	Koers		MO
	Ontwerpbegroting MGR	Middelen	Rv	Van Dellen		MO
	Verordening Tarieven Lentebad 2021-2022	Middelen	Rv	Van Dellen		Mo
	Herplaatsing carillon gemeentehuis	Samenleving	Rv	Koers		
Raad	**Q3 2021**					
Raad	**Q4 2021**					
	Beschikbaar stellen middelen huisvestingsprogramma 2022	Samenleving	Rv	Van Dellen		MO
	Vangnetuitkering 2021	Samenleving	Rv	Elfrink		

*Z0489112A
A7*

Raadsvoorstel

Onderwerp	Rapport onderzoek The Economic Board
Zaaknummer	Z/20/354948
Documentnummer	INT/20/991295
Portefeuillehouder	
Portefeuille	
Behandelend ambtenaar/afdeling	R. Heemsbergen/Griffie
Telefoon	0316 – 595 382
E-mail	r.heemsbergen@zevenaar.nl

1. Samenvatting

De door de gemeenteraad benoemde Rekenkamercommissie heeft in het voorjaar van 2020 de opdracht gegeven aan onderzoeksbureau I&O Research om namens de commissie het onderzoek uit te voeren naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het lidmaatschap van The Economic Board. Het onderzoeksrapport en de bestuurlijke reactie van het college van B&W zijn bijlagen bij dit voorstel.

2. Raadsvoorstel

De raad wordt voorgesteld om:

1. De aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek The Economic Board over te nemen.
    a. Het college te verzoeken om TEB te vragen om b.v. samen met de regio een beknopt monitoring instrument over gerealiseerde economische effecten op te stellen dat bij voorkeur ook voor de Liemers zelf (dus subregionaal) bruikbaar is;
    b. In gesprek met het college afspraken te maken over de wijze en met welke frequentie de samenwerkingsverbanden in het economische domein (TEB en Liemerse Ambassade) aan de orde komen in de raad;
    c. Het college te verzoeken de lijnen tussen Zevenaarse bedrijven en TEB te versterken door met de Liemers Ambassade en de ondernemersverenigingen op zoek te gaan naar kansrijke verbindingen tussen TEB en bedrijven en een Liemerse propositie te maken voor de regionale opgaven en de investeringsagenda.
    d. Het college te verzoeken de mogelijkheden te verkennen om in Logistics Valley verband de positie bij TEB of in de board te versterken;
    e. In gesprek met het college de behoefte aan duidelijker kaderstelling van en governance over TEB te benadrukken

3. Waarom naar de raad

De gemeenteraad heeft een Rekenkamercommissie ingesteld om onderzoek te doen naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van beleid. De Rekenkamercommissie heeft in het voorjaar van 2020 uit de voorgestelde onderzoeksonderwerpen, gekozen voor het onderzoek naar Het belang van the Economic Board voor Zevenaar. De Rekenkamercommissie levert nu het onderzoeksrapport op aan de gemeenteraad. Het is aan de gemeenteraad om te besluiten of de door de Rekenkamercommissie voorgestelde aanbevelingen worden overgenomen of niet.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

De Rekenkamercommissie heeft als opdracht om onderzoek te doen naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van beleid. Hierover wordt gerapporteerd en er worden aanbevelingen gedaan aan de gemeenteraad die volgens de rekenkamercommissie bijdragen aan betere doelmatigheid en doeltreffendheid van gemeentelijk beleid. Uit dit onderzoek blijkt dat doeltreffendheid en doelmatigheid niet goed zijn vast te stellen. De aanbevelingen dragen bij aan het verbeteren van het verkrijgen van een beter inzicht in doeltreffendheid en doelmatigheid.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

Het college te verzoeken om TEB te vragen om b.v. samen met de regio een beknopt monitoring instrument over gerealiseerde economische effecten op te stellen dat bij voorkeur ook voor de Liemers zelf (dus subregionaal) bruikbaar is.

In het onderzoek wordt geconcludeerd dat er op dit moment geen instrument beschikbaar is om de effecten te monitoren. Het realiseren van een dergelijk instrument zal voorzien in een vraag van de gemeenteraad Zevenaar en waarschijnlijk voor de Liemers als geheel van belang zijn.

In gesprek met het college afspraken te maken over de wijze en met welke frequentie de samenwerkingsverbanden in het economische domein (TEB en Liemerse Ambassade) aan de orde komen in de raad.

Uit het onderzoek blijkt dat naast de nieuwsbrieven van TEB, die in de griffiebrief worden opgenomen, en bijeenkomsten voor raadsleden weinig informatie over TEB naar de raad komt of in de raad besproken wordt. Geconcludeerd wordt dat er in de raad alleen over TEB gesproken wordt als er over de continuering van de financiële bijdrage besloten moet worden. Er is een duidelijke behoefte aan frequente informatie en gedachtenwisseling.

*Het college te verzoeken de lijnen tussen Zevenaarse bedrijven en TEB te versterken door met de Liemers Ambassade en de ondernemersverenigingen op zoek te gaan naar kansrijke verbindingen tussen TEB en bedrijven en een Liemerse propositie te maken voor de regionale opgaven en de investeringsagenda*Uit het onderzoek is gebleken dat de lijnen tussenbedrijven in Zevenaar en TEB (te) lang zijn en niet altijd direct. De Liemers Ambassade kan een rol spelen in het versterken van deze lijnen.

Het college te verzoeken de mogelijkheden te verkennen om in Logistics Valley verband de positie bij TEB of in de board te versterken.

De Logistics Valley zal bij het gereed komen van de A15. Logistiek is sterk vertegenwoordigd in Zevenaar. Bundeling van de krachten van de deelnemende gemeenten aan de Logistic Valley en daarmee een betere positie bij TEB verkrijgen zal de kansen voor de bedrijven/gemeenten ten gunste komen.

In gesprek met het college de behoefte aan duidelijker kaderstelling van en governance over TEB te benadrukken.

De burgemeester van de gemeente Zevenaar is voorzitter van de stuurgroep Versterking regionale samenwerking en de wethouder Economische Zaken is lid van het PFO Economie van de Regio Arnhem – Nijmegen. In een gesprek met het college kan mede aan de hand van de Nota Verbonden Partijen (2018) besproken worden hoe de kaderstelling en/of governance van TEB versterkt kan worden.

Alternatieven
De raad zou ervoor kunnen kiezen om de aanbevelingen van de Rekenkamercommissie niet over te nemen, of slechts een gedeelte van de aanbevelingen over te nemen. Het gevolg hiervan verschilt per aanbeveling. De geformuleerde aanbevelingen dragen niet alleen bij aan een beter inzicht bij de gemeenteraad over het belang van TEB voor Zevenaar maar kunnen ook een belangrijke bijdrage geven aan de bedrijvigheid/werkgelegenheid in de gemeente en regio. Door de aanbevelingen niet over te nemen, blijft de huidige situatie in stand waardoor het voor de gemeenteraad moeilijk blijft een goed inzicht te krijgen in nut en noodzaak van aansluiting bij TEB.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?
De raad wordt voorgesteld om het college te verzoeken om de geformuleerde aanbevelingen op te pakken en de raad hierover te informeren en in gesprek te gaan.

7. Klimaat en duurzaamheid
n.v.t.

8. Communicatie
n.v.t.

9. Kosten, baten en dekking
De kosten van het onderzoek zijn binnen het budget van de Rekenkamercommissie uitgevoerd .

10. Bijlagen
De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.		Onderzoek Rekenkamercommissie: Belang Economic Board voor Zevenaar
2.		Bestuurlijke reactie van het college van B&W

De Rekenkamercommissie van de Gemeente Zevenaar

De secretaris,
R. Heemsbergen

De voorzitter,
W. van Miltenburg

Raadsbesluit

Onderwerp	Rapport onderzoek The Economic Board
Zaaknummer	Z/20/354948
Documentnummer	INT/20/991295

De raad van de gemeente Zevenaar

overwegende dat de Rekenkamercommissie onderzoek heeft gedaan naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het lidmaatschap van The Economic Board;

gelezen het voorstel van de Rekenkamercommissie:

Gelet op artikel 182 van de Gemeentewet,

besluit:

1 De aanbevelingen uit het rekenkameronderzoek The Economic Board over te nemen.
   a. Het college te verzoeken om TEB te vragen om b.v. samen met de regio een beknopt monitoring instrument over gerealiseerde economische effecten op te stellen dat bij voorkeur ook voor de Liemers zelf (dus subregionaal) bruikbaar is;
   b. In gesprek met het college afspraken te maken over de wijze en met welke frequentie de samenwerkingsverbanden in het economische domein (TEB en Liemerse Ambassade) aan de orde komen in de raad;
   c. Het college te verzoeken de lijnen tussen Zevenaarse bedrijven en TEB te versterken door met de Liemers Ambassade en de ondernemersverenigingen op zoek te gaan naar kansrijke verbindingen tussen TEB en bedrijven en een Liemerse propositie te maken voor de regionale opgaven en de investeringsagenda.
   d. Het college te verzoeken de mogelijkheden te verkennen om in Logistics Valley verband de positie bij TEB of in de board te versterken;
   e. In gesprek met het college de behoefte aan duidelijker kaderstelling van en governance over TEB te benadrukken.

2 Het college te verzoeken de aanbevelingen a, c en d op te pakken en te monitoren en de raad hierover per raadsinformatiebrief te informeren voor het zomerreces 2021 en met de raad in het eerste kwartaal 2021 te spreken over de aanbevelingen b en e.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 25 november 2020.

De griffier	De burgemeester
W. van der Vlies	L.J.E.M. van Riswijk

Rapport voor bestuurlijk wederhoor

Belang The Economic Board voor Zevenaar

i&o research

www.ioresearch.nl

Colofon

Uitgave
I&O Research
Zuiderval 70
7543 EZ Enschede

Rapportnummer
2020/176

Datum
oktober 2020

Opdrachtgever
Rekenkamercommissie Zevenaar

Auteurs
Ester Hilhorst
Ralf ten Hove
Thijs Lenderink

Inhoudsopgave

1 Managementsamenvatting 5

2 Inleiding 9

2.1 Inleiding 9
2.2 Achtergrond 9
2.3 Onderzoeksvragen 9
2.4 Uitvoering onderzoek 10
2.5 Normenkader 10
2.6 Leeswijzer 11

3 TEB 12

3.1 Inleiding 12
3.2 Oprichting TEB 12
3.3 Organisatie TEB 14
3.4 Vertegenwoordiging van Zevenaar 15
3.5 Verhouding met Regio Arnhem-Nijmegen en Bureau Brussel 15
3.6 Beantwoording onderzoeksvragen 17

4 Activiteiten en beleid 18

4.1 Inleiding 18
4.2 Aanpak TEB 18
4.3 Projecten en adviezen van TEB voor Zevenaarse bedrijven 19
4.4 Economisch beleid gemeente Zevenaar 19
4.5 Economisch Visie de Liemers 2040 20
4.6 Beantwoording van de onderzoeksvragen 22

5 Resultaten en kosten 23

5.1 Inleiding 23
5.2 Resultaten vanuit TEB 23
5.3 TEB en de Liemers/Zevenaar 24
5.4 Zevenaarse bedrijven en TEB 25
5.5 Regiogemeenten en TEB 27
5.6 Kosten 27
5.7 Beantwoording onderzoeksvragen 29

6 Informatievoorziening aan de raad 30

6.1 Inleiding 30
6.2 Verantwoording 30
6.3 Informatievoorziening 30

7 Conclusies en aanbevelingen 32

7.1 Inleiding 32
7.2 Beoordeling vanuit het normenkader 32
7.3 Beantwoording hoofdvraag 35
7.4 Overige conclusies 35

7.5 Aanbevelingen 36

A Activiteiten TEB voor bedrijven Zevenaar 37
B Lijst met bestudeerde bronnen 39
C Lijst met geïnterviewden 40
D Overige citaten 41
D.1 Geïnterviewden 41
D.2 Ambtenaren regiogemeenten 42

E Verdeling aandachtsectoren en pendel 44
E.1 Aandachtssectoren 44
E.2 Werkgelegenheid en pendel 45

F Aanvullende informatie 48
F.1 De Liemerse Ambassade 48
F.2 Economische speerpunten regio Arnhem-Nijmegen 48
F.3 Economic Board 3.0 49
F.4 'Versterkte regio' en investeringsagenda 50

1 Managementsamenvatting

De gemeente Zevenaar draagt sinds 2016 financieel bij aan The Economic Board Arnhem en Nijmegen, met Wageningen (TEB). TEB is een overheidsstichting waarbinnen overheidsinstellingen, het bedrijfsleven en kennisinstellingen in triple-helix verband innovaties stimuleren in topsectoren en cross-overs. TEB bestaat uit een stichtingsbestuur, een directeur en een raad van advies. Het bestuur en de raad van advies vormen samen de 'board'. Een projectbureau ondersteunt directeur en board en verzorgt communicatie en marketing.

De rekenkamercommissie van Zevenaar heeft een onderzoek laten uitvoeren naar het belang van TEB voor Zevenaar in de periode 2016-heden. De rekenkamercommissie wil weten wat TEB de gemeente Zevenaar oplevert (doeltreffendheid) en hoe zich dat verhoudt tot de gemeentelijke bijdrage (doelmatigheid). Daarnaast wil de rekenkamercommissie o.a. weten waarom TEB is opgericht, wat ze doen, hoe zich dat verhoudt tot lokaal en subregionaal (Liemers) economisch beleid en hoe de triple-helix samenwerking verloopt en in Zevenaar wordt beleefd.

In het onderzoek is gekeken naar economische documenten en activiteiten en is gesproken met betrokkenen bij de gemeente, bij de Liemerse Economische Visie en bij TEB en de regio Arnhem-Nijmegen. Ook is gesproken met bedrijven uit Zevenaar en met beleidsmedewerkers Economische zaken van andere regiogemeenten. Ten slotte zijn statistieken over sectorstructuur en pendel beschreven.

Om de bevindingen uit deze onderzoekactiviteiten zoveel mogelijk geobjectiveerd te beschouwen is een normenkader gebruikt met criteria voor het beoordelen van doeltreffendheid en doelmatigheid (het ingevulde normenkader staat aan het eind van deze samenvatting en in paragraaf 7.2).

De hoofdconclusie uit het onderzoek is dat het niet goed is vast te stellen wat lidmaatschap van TEB de gemeente Zevenaar oplevert (doeltreffendheid). Het meer subjectieve beeld is dat Zevenaarse bedrijven incidenteel wel baat hadden maar dat gemeente via de bijdrage aan TEB voornamelijk bijdraagt aan de regio als geheel.

Ook de vraag of de kosten die de gemeente Zevenaar maakt opwegen tegen de baten (doelmatigheid) is niet goed te beantwoorden (zie voor de kosten paragraaf 5.6 op de pagina's 25-26). Wel is het aannemelijk dat de baten van TEB voor Zevenaar lager waren geweest zonder bijdrage uit Zevenaar en dat Zevenaar zelf met de middelen niet de resultaten had kunnen bereiken die TEB heeft bereikt. Tegelijkertijd besteedt Zevenaar nu op drie 'fronten' middelen aan economisch beleid, hetgeen de vraag oproept of dat efficiënter kan.

Naast de hoofdconclusie concludeert de rekenkamercommissie o.a. dat het (de raad) ontbreekt aan een beoordelingskader van het belang van TEB en dat de raad TEB niet hoog op de agenda heeft staan. De rekenkamercommissie denkt dat lokale opbrengsten van TEB voor Zevenaar kunnen stijgen als Zevenaar -bij voorkeur via de Liemerse Ambassade- ook zelf actief verbindingen gaat leggen tussen TEB en bedrijven. Er zijn ook mogelijkheden om samen met andere 'logistieke' gemeenten de positie in TEB te versterken. Ten slotte vraagt de

rekenkamercommissie zich af of kaderstelling en governance van TEB anders moet. Kunnen gemeenten zoals Zevenaar de koers van TEB (meer) mede beïnvloeden?

Op basis van de bevindingen, de beantwoording van de vragen en de conclusies doet de rekenkamercommissie de volgende aanbevelingen aan de raad:

A. Vraag het college om TEB te verzoeken om (b.v. samen met de regio Arnhem-Nijmegen) een beknopt monitoring instrument over gerealiseerde economische effecten op te stellen dat bij voorkeur ook voor de Liemers zelf (dus subregionaal) bruikbaar is.
B. Ga in gesprek met het college hoe en met welke frequentie de samenwerkingsverbanden in het economische domein (TEB en Liemerse Ambassade) aan de orde komen in de raad.
C. Vraag het college de lijnen tussen Zevenaars bedrijven en TEB te versterken door via de Liemers Ambassade en samen met de ondernemersverenigingen op zoek te gaan naar kansrijke verbindingen tussen TEB en bedrijven en maak een Liemerse propositie voor de regionale opgaven en de investeringsagenda.
D. Vraag het college om te verkennen welke mogelijkheden er zijn om in Logistics Valley verband de positie bij TEB of in de board te versterken.
E. Ga in gesprek met het college of kaderstelling van en governance over TEB versterking behoeft.

Beoordeling vanuit het normenkader

Norm	**Criterium**	**Beoordeling**[1]
Doeltreffendheid	De gemeente Zevenaar heeft zelf duidelijke en vastgelegde doelen ten aanzien van het lidmaatschap van TEB.	Voldoet niet. Ambtelijk en bestuurlijk ziet men de meerwaarde maar er is vanuit de gemeentelijke startnotitie Economische Agenda Zevenaar geen verbinding met activiteiten TEB. Dat geldt ook voor de Economische visie de Liemers 2040.
	De raad is betrokken bij vaststelling van die doelen en bij de TEB zelf.	Voldoet deels. De raad gaf een zienswijze aan de voorkant mee. De raad heeft TEB niet periodiek op haar agenda staan. De betrokkenheid is van beide kanten is vrijblijvend. Betrokkenheid van het college is groter.
	Het beleid van TEB is voorzien van evalueerbare doelstellingen, met niet alleen beoogde activiteiten (output) maar ook beoogde effecten (outcome).	Voldoet deels. Er zijn outputdoelstellingen en beoogde effecten maar die laatste zijn niet altijd meetbaar (‘economische slagkracht’). Er zijn geen specifieke doelstellingen voor Zevenaar.
	TEB monitort periodiek de doelen.	Voldoet deels. Output-effecten komen in beeld, waarbij de terugkoppeling over het al dan niet realiseren van beoogde activiteiten niet altijd plaatsvindt (b.v. ‘volume aan innovatieve projecten’). Er is geen sprake van periodieke monitoring van alle outcome-

[1] Voldoet aan de norm; voldoet deels aan de norm; voldoet niet aan de norm; niet te beoordelen.

		effecten. De Economische Barometer heeft 3 kwartalen gefunctioneerd en is daarna niet meer (openbaar) geactualiseerd.
	Stakeholders in de gemeente Zevenaar zijn voldoende betrokken in de samenwerking en bij de uitvoering van het beleid van TEB.	Voldoet deels. Het heeft even geduurd voordat de modus operandi ('zelf de vragen stellen aan TEB, i.p.v. er op gaan wachten') duidelijk werd.
	TEB realiseert haar doelen voor Zevenaar.	Niet te beoordelen. Het ontbreekt aan die doelstellingen.
	De resultaten zijn in lijn met de doelen die de gemeente Zevenaar heeft ten aanzien van TEB.	Niet te beoordelen. Het ontbreekt aan die doelstellingen.
	Bedrijven in Zevenaar zijn positief over de activiteiten van TEB.	Voldoet deels. Er is sprake van een wisselend beeld. Een deel kent TEB (nog) niet. Sommige bedrijven zijn tevreden, anderen hadden meer verwacht.
	TEB realiseert haar regionale doelen.	Voldoet deels. De vastgestelde resultaten (output) zijn redelijk in lijn met de doelen van TEB (communiceren, verbinden aanjagen). Outcome-doelen, zoals het beoogde aantal nieuwe bedrijven dat door gezamenlijke inspanningen met partners naar de regio komt, blijven achter bij de doelstelling (stand van zaken februari 2019), of staan niet in rapportages.
	De regionale economische ontwikkeling is gebaat bij het bestaan van TEB.	Voldoet deels. Het is niet exact vast te stellen. Er is in de regio bij de stakeholders en belanghebbenden (bedrijven in de gemeente Zevenaar) en regiogemeenten wel consensus dat bedrijven baat (kunnen) hebben bij de activiteiten van TEB en dat TEB bijdraagt aan de economische ontwikkeling van de regio als geheel en daarmee indirect aan de gemeenten. Die effecten kunnen overigens mogelijk pas op langere termijn optreden.

Norm	**Criterium**	**Beoordeling**
Doelmatigheid	Meer complementariteit dan overlap tussen lokaal, subregionaal en TEB economisch beleid en activiteiten.	Voldoet. De focus van de drie 'insteken' is voor het grootste deel anders. Namelijk lokaal, subregionaal en regio-overstijgend.
	Gemeente Zevenaar zet middelen voor economisch beleid efficiënt in.	Voldoet deels. De gemeente draagt nu op drie niveaus bij aan economisch beleid waarmee de totale investering hoger is dan in het verleden, terwijl het (nog) niet duidelijk is of de gemeente hier ook meer bereikt.
	De kosten voor de gemeente Zevenaar aan TEB staan in verhouding tot de opbrengsten.	Niet te beoordelen. Er zijn geen doelen vanuit Zevenaar en de beoogde effecten zijn niet goed in beeld. De beoordeling van de verhouding tussen de bijdrage aan TEB en de baten (incidentele baten van Zevenaarse bedrijven, media-exposure voor de gemeente

		en voor De Liemers, regionale effecten die indirect bijdragen aan de gemeente Zevenaar) blijft daarmee een politiek vraagstuk.
	De baten voor gemeente Zevenaar zouden lager zijn zonder lidmaatschap van TEB.	Voldoet. Voldoende aannemelijk is dat zonder lidmaatschap van TEB de activiteiten van TEB zich minder op Zevenaar gericht zouden hebben (parels, nieuwsberichten, ondersteuning bij projecten, vouchers). Indirecte baten via de regionale economische ontwikkeling waren er dan mogelijk wel.
	De gemeente had bij zelfstandige inzet van de TEB-bijdrage niet hetzelfde of méér kunnen bereiken	Voldoet. Het is voldoende aannemelijk dat de gemeente Zevenaar niet zelfstandig de activiteiten had kunnen oppakken (bijvoorbeeld handelsreizen, verkrijgen bijdrage van de provincie of OOST NL voor vouchers aan het bedrijfsleven, exposure via de website en andere uitingen van TEB).

2 Inleiding

2.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de achtergrond van het onderzoek, de onderzoeksvragen, de uitvoering van het onderzoek, het gehanteerde normenkader en de indeling van dit rapport.

2.2 Achtergrond

De gemeente Zevenaar is een van de 18 deelnemers aan het regionaal samenwerkingsverband Arnhem – Nijmegen en sinds begin 2016 ook lid van The Economic Board Arnhem – Nijmegen, met Wageningen (TEB). TEB[2] is het 'triple-helix' samenwerkingsverband tussen overheid, kennisinstellingen en bedrijfsleven in de regio Arnhem-Nijmegen, met Wageningen.

Mede na vragen uit de raadsfracties wil de rekenkamercommissie van Zevenaar (RKC) de raad beter zicht bieden op het belang van TEB voor Zevenaar. Een onderzoek naar de doeltreffendheid en de doelmatigheid van het lidmaatschap van TEB moet dat zicht bieden.

2.3 Onderzoeksvragen

Hoofdvraag

Hoe doeltreffend (*wat levert het op?)* en doelmatig (*hoe verhoudt zich dat tot de gemeentelijke bijdrage?*) is het lidmaatschap van TEB voor de gemeente Zevenaar?

Onder deze hoofdvraag ligt een aantal deelvragen van de RKC.

1. Waarom is TEB opgericht?
2. Wat houdt TEB in?
3. Wat is de verhouding met het Bureau Brussel?
4. Wat is de verhouding met de regionale samenwerking Regio Arnhem-Nijmegen
5. Wanneer en waarom is Zevenaar toegetreden tot TEB?
6. Wie zitten in de board zelf? Wie namens Zevenaar?

7. Hoe verhoudt TEB zich tot het economische beleid van Zevenaar?
8. Hoe verhoudt TEB zich tot de Liemers Economische Visie 2040?
9. Wat voor adviezen heeft TEB uitgebracht?
10. Waar gaan die adviezen over?
11. Wat doen gemeente Zevenaar met die adviezen?

12. Hoe werkt de Triple Helix-samenwerking (tussen bedrijfsleven, overheid en kennisinstellingen) in de praktijk; wat is de beleving vanuit Zevenaar?
13. Wat zijn de kosten per inwoner van Zevenaar voor TEB?
14. Betalen alle gemeentes mee aan TEB?

[2] https://theeconomicboard.com/

2.4 Uitvoering onderzoek

Het onderzoek bestond uit de volgende onderdelen:

1 Documentstudie van relevante economische beleidsdocumenten van Zevenaar, subregio de Liemers en TEB/regio Arnhem-Nijmegen (zie bijlage B).
2 Interviews met bestuurders, ambtenaren die betrokken zijn bij het lokale, subregionale en regionale economische beleid, medewerker van en leden van TEB, de Regio Arnhem-Nijmegen en ondernemersverenigingen (zie bijlage C).
3 Telefonische interviews met 15 Zevenaarse bedrijven die contact hebben gehad met TEB of waar dat mogelijk van te verwachten was (zie bijlage C).
4 Telefonische interviews met beleidsmedewerkers Economische zaken van zes van de andere regiogemeenten (zie bijlage C).
5 Statistieken over sectorstructuur en pendel (zie bijlage E).

2.5 Normenkader

Om de bevindingen uit het onderzoek zoveel mogelijk geobjectiveerd te beschouwen hanteren we onderstaand normenkader met criteria voor doeltreffendheid en doelmatigheid. De resultaten van de beoordeling aan de hand van dit normenkader staan in paragraaf 7.2. (pagina 30-32).

Norm	Criterium
Doeltreffendheid	De gemeente Zevenaar heeft zelf duidelijke en vastgelegde doelen ten aanzien van het lidmaatschap van TEB.
	De raad is betrokken bij vaststelling van die doelen en bij de TEB zelf.
	Het beleid van TEB is voorzien van evalueerbare doelstellingen, met niet alleen beoogde activiteiten (output) maar ook beoogde effecten (outcome).
	TEB monitort periodiek de doelen.
	Stakeholders in de gemeente Zevenaar zijn voldoende betrokken in de samenwerking en bij de uitvoering van het beleid van TEB.
	TEB realiseert haar regionale doelen.
	TEB realiseert haar doelen voor Zevenaar.
	De resultaten zijn in lijn met de doelen die de gemeente Zevenaar heeft ten aanzien van TEB.
	Bedrijven in Zevenaar zijn positief over de activiteiten van TEB.
	De regionale economische ontwikkeling is gebaat bij het bestaan van TEB.
Doelmatigheid	Meer complementariteit dan overlap tussen lokaal, subregionaal en TEB economisch beleid en activiteiten.
	Gemeente Zevenaar zet middelen voor economisch beleid efficiënt in.
	De kosten voor de gemeente Zevenaar aan TEB staan in verhouding tot de opbrengsten.
	De baten voor gemeente Zevenaar zouden lager zijn zonder lidmaatschap van TEB.
	De gemeente had bij zelfstandige inzet van de TEB-bijdrage niet hetzelfde of méér kunnen bereiken.

2.6 Leeswijzer

In hoofdstuk 3 beschrijven we TEB. Daarna beantwoorden we deelvragen 1 tot en met 6. In hoofdstuk 4 gaan we in op de verhouding van TEB tot het lokale en subregionale economisch beleid en op de activiteiten van TEB voor bedrijven in Zevenaar. Daarna beantwoorden we deelvragen 7 tot en met 11. In hoofdstuk 5 beschrijven we de (ervaren) resultaten van TEB voor gemeente Zevenaar en de kosten voor Zevenaar. Daarna beantwoorden we deelvragen 12 tot en met 14. In hoofdstuk 6 kijken we naar de informatievoorziening aan de raad over TEB. In hoofdstuk 7 bespreken we de beoordeling vanuit het normenkader, beantwoorden we de hoofdvraag en doen we aanbevelingen. In bijlagen staan een gedetailleerde lijst met activiteiten van TEB voor Zevenaarse bedrijven (A), een lijst met bronnen (B) en een lijst met geïnterviewden (C). Bijlage D bevat citaten uit de interviews met betrokkenen en regioambtenaren. Bijlage E bevat aanvullende informatie over pendel en werkgelegenheid. Bijlage F bevat aanvullende informatie over de Liemerse Ambassade, de doorontwikkeling van TEB en het proces van de 'Versterkte Regio.

Aanvullende informatie (bijlagen E en F)
Het onderzoek focust op het belang van TEB voor Zevenaar. Om context te bieden beschrijven we de sectorale opbouw van de werkgelegenheid in Zevenaar, in de Liemers en in de regio en ook de werkpendel vanuit Zevenaar en de Liemers. Ook besteden we aandacht aan de Liemerse Ambassade, de doorontwikkeling van TEB en het proces van de 'Versterkte Regio'.

3 TEB

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk beschrijven we het ontstaan van TEB, de toetreding en vertegenwoordiging van Zevenaar, de organisatie van TEB en de verhouding tot de regionale samenwerking en het Bureau Brussel.

3.2 Oprichting TEB

Op 1 juli 2015 kwam er een einde aan het samenwerkingsverband Stadsregio Arnhem Nijmegen. Omdat al eerder bekend was dat deze WGR+[3][4] zou gaan afschalen kwamen er twee commissies: eind 2013 de commissie Gebben (nieuwe bestuurlijke samenwerking[5]) en in 2014 de commissie Van Asseldonk (Triple Helix samenwerking). Het advies van de laatste commissie was een Triple Helix organisatie te bouwen.

Begin 2015 deden "alle gemeenten de principe-uitspraak dat, alhoewel er sprake is van divergerende opvattingen over de gewenste juridische entiteit van de samenwerking, zij de nieuwe regionale samenwerking vorm willen geven op basis van een Gemeenschappelijk Orgaan en regionale Triple Helix samenwerking"[6].

In 2015 is gebouwd aan de bestuurlijke samenwerking en de Triple Helix samenwerking (Keygroup Economic Board regio Arnhem-Nijmegen). De stuurgroep Regionale Samenwerking Arnhem Nijmegen leverde op 27 mei 2015 'Samen voor een krachtige regio - Concept Strategische Uitvoeringsagenda Economic Board Arnhem-Nijmegen 2015 – 2020' en de concept statuten van TEB op.

Samen voor een krachtige regio[7]
Het document beschrijft de aanleiding als volgt:
"In de regio Arnhem-Nijmegen bestaat breed draagvlak voor samenwerking tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheden. De regio Arnhem-Nijmegen heeft enorme potentie, maar maakt deze nog onvoldoende te gelde. Regionale groeicijfers en de positie van onze regio op (inter-)nationale ranglijsten wijzen op een daling van de economische prestatie. Om regionale kansen te benutten, is samenwerking in triple helix verband nodig. Een aantrekkelijke, sterke economische regio, vraagt om bijdragen van alle partners. Die bijdragen moeten leiden tot concrete resultaten in termen van economische groei, groei van werkgelegenheid en een betere (internationale) concurrentiepositie. Dit doen we door bundeling van krachten en aanbrengen van verbindingen. Cruciaal voor het succes van deze agenda is dat de partners met elkaar invulling geven aan de uitvoering! Dat vraagt om commitment, doorzettingsvermogen, goed gereedschap en lange adem met als effect concrete resultaten".

[3] Wet gemeenschappelijke regelingen.
[4] https://www.binnenlandsbestuur.nl/bestuur-en-organisatie/achtergrond/achtergrond/van-wgr-naar-wgr.9524561.lynkx
[5] Op het gebied van economie, mobiliteit en wonen. Later aangevuld met duurzaamheid.
[6] Brief: 'Regionale samenwerking' van de Stuurgroep aan de colleges en gemeenteraden van de stadsregiogemeenten (5 juni 2015).
[7] Latere beleidstukken vanuit TEB komen in bijlage F aan bod.

De missie:
"-Bij te dragen aan duurzame economische groei en innovatie door obstakels weg te nemen en de regio optimaal te profileren;
-Daarbij ligt de focus op het beter benutten van kansen door het stimuleren van samenwerking en het bevorderen van cross-overs tussen de sectoren Health, Energy en Food".

De ambitie:
"Onze ambitie is om in de komende 10 jaar bij te dragen aan economische groei en een toename van werkgelegenheid in de regio. Via cross-overs tussen onze sterke sectoren willen we het bedrijfsleven laten groeien en bloeien en nieuwe bedrijvigheid laten ontstaan. Gezamenlijke profilering versterkt de realisatie van deze ambitie".

De Strategie:
"De strategische uitvoeringsagenda is het programma waarlangs de Economic Board haar doelstellingen en strategie gaat realiseren. De agenda is geen limitatieve beschrijving van activiteiten, maar beschrijft een werkwijze, waarin we door het aanbrengen van focus, in regionaal triple helix verband, innovatieve projecten ontwikkelen en tot uitvoering brengen. Het programma zal vervolgens worden uitgewerkt in concrete cross-overprojecten. Met het programma geeft de Economic Board sturing aan een meerjarige, cyclische aanpak. Daarbij worden bedrijven, kennisinstellingen en overheden in de regio nadrukkelijk uitgenodigd mee te doen. We versterken de verbinding tussen Food Valley en onze regio".

Daarnaast komen de uitvoeringsagenda, de taken (zie kader), de uitvoeringsorganisatie en de middelen en monitoring aan bod.

Taken
"De Economic Board krijgt juridisch vorm in de stichting Economic Board Arnhem Nijmegen.
De taken van de Economic Board zijn:
- Bewaking van de strategische koers van de regio;
- Initiëren en bewaken van ontwikkelingen en projecten in de regio en afstemming tussen de verschillende speerpunten en projecten;
- Externe oriëntatie, vertegenwoordiging en lobby van de regio;
- Regiefunctie in de (strategische) profilering en branding.

Besluitvorming Zevenaar en elders
Op 5 juni 2015 vraagt de stuurgroep aan de colleges en de gemeenteraden van de stadsregiogemeenten besluiten te nemen over de oprichting van een Gemeenschappelijk Orgaan (GO[8]) en de oprichting van de Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen. Men vraagt de colleges hun raden toestemming te vragen voor de oprichting van het GO en de raad "in de gelegenheid te stellen zijn eventuele wensen en bedenkingen over de deelneming[9] ter kennis van het college te brengen".

[8] Een Gemeenschappelijk Orgaan is de meest lichte juridische vorm van regionale samenwerking binnen de WGR.
[9] In de Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen.

In Zevenaar vindt besluitvorming plaats in de raadsvergadering van 23 september 2015. Van deze vergadering is alleen een besluitenlijst beschikbaar. Er is geen verslag van de behandeling en de discussie. Uit de opname van de vergadering[10] valt op te maken dat de raad in (ruime) meerderheid akkoord gaat met het raadsvoorstel en een amendement daarop waarin de raad o.a. de volgende punten aan het college/de wethouder mee geeft:

- Voorzitter van de board is 'bij voorkeur' afkomstig uit het bedrijfsleven;
- Maak u hard voor meer directe invloed van de Liemers en van het MKB[11];
- Zoek verbindingen met de Liemerse Economische Agenda[12];
- Beperk het lidmaatschaap in eerste instantie tot drie jaar i.p.v. de gevraagde vijf jaar en vraag om tussentijdse evaluatie.

Ook de andere regiogemeenten stemmen in met de voorstellen voor de oprichting van de Regio Arnhem-Nijmegen en TEB. Een aantal gemeenten kiest daarbij net als Zevenaar voor een bijdrage voor in eerste instantie drie jaar (Renkum, Rijnwaarden en Westervoort). Duiven koos voor 2 jaar.

De samenwerking is vastgelegd in de Regeling Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem Nijmegen City Region en startte op 17 december 2015. Op 17 februari 2016 volgt de oprichting van de Stichting Economic Board Arnhem Nijmegen (de Triple Helix)[13]. De stadsregio Arnhem Nijmegen was per 1 januari 2016 al geliquideerd. De provincie Gelderland nam alle plustaken over (b.v. regionale mobiliteit), inclusief budgetten en personeel.

In 2017 (Duiven) en 2018 besloten de bovengenoemde gemeenten ook voor de resterende periode bij te dragen. Dat was voor de tussentijdse evaluatie van TEB (zie hoofdstuk 5). In de Liemers spoorde ondernemersvereniging Lindus de colleges daartoe ook aan met een brief waarin ze schetst hoe de aanvankelijke scepsis ("in de eerste beleidsdocumenten werd de Liemers niet genoemd en leek het alleen om Arnhem en Nijmegen te gaan"), door inspanningen van beide kanten en door bundeling van de Liemerse inzet is omgebogen naar een partnerrelatie waar ook Liemerse bedrijven van kunnen profiteren. "Het uitgangspunt van The Economic Board ("Als er geen vraag is moet je van The Economic Board ook niets verwachten") was voor Lindus aanleiding voor een actiever inzet".

3.3 Organisatie TEB

De stichting TEB kent drie organen: een stichtingsbestuur (vertegenwoordigers gemeenten Arnhem, Nijmegen en een andere gemeente op voordracht portefeuillehoudersoverleg (PFO) Economie van de regio), een directeur en een raad van advies (minimaal 12 leden). Het bestuur en de raad van advies vormen samen de 'board'. Leden zijn voor minimaal 1 en maximaal 4 jaar benoemd en kunnen maximaal 2 keer een nieuwe termijn krijgen.

[10] https://channel.royalcast.com/zevenaar/#!/gemeentezevenaar/20150923_1
[11] Ondernemersvereniging Lindus had de raad daar in een brief ook toe opgeroepen.
[12] Deze heet inmiddels de Liemerse Economische Visie (LEV).
[13] https://www.gelderlander.nl/nijmegen-e-o/nieuw-platform-wil-regionale-economie-vlot-trekken~a9894c9b/

In totaal kent de board 18 leden[14]. Overheid, ondernemers en onderwijs leveren elk zes leden. De overheid is vertegenwoordigd door de voorzitter (burgemeester Nijmegen), de provincie (gedeputeerde), gemeente Arnhem en Nijmegen (wethouders), de burgemeester van Rheden (namens de andere gemeenten) en de voorzitter van de Triple Helix Foodvalley (burgemeester Ede). De board vergadert 5 keer per jaar. De board en de directeur krijgen ondersteuning van een projectbureau, waar specialisten uit communicatie en marketing, het bedrijfsleven, onderwijs en de overheid werken.

Vanuit het projectbureau is er ambtelijk contact met de gemeenten en met de (subregionale) ondernemersverenigingen. Een Program Manager van het projectbureau TEB sluit op uitnodiging aan bij het ambtelijk platform Economie. De directeur van TEB sluit soms aan bij het PFO.

3.4 Vertegenwoordiging van Zevenaar

Zevenaar heeft niet rechtstreeks zitting in de board. De burgemeester van Rheden zit er in namens de regiogemeenten anders dan Arnhem of Nijmegen, dus ook namens Zevenaar. Hogeschool van Hall Larenstein heeft zowel zitting in de board alsmede in de triple-helix organisatie Liemerse Ambassade (zie bijlage F). ROC Rijn IJssel, met een vestiging in Zevenaar, heeft zitting in de board. VNO-NCW heeft zitting in de board en vertegenwoordigt daarmee onder andere ondernemersvereniging Lindus.

In de regio Arnhem-Nijmegen (zie hierna) is Zevenaar vertegenwoordigd door de wethouder economie (PFO Economie) en door de burgemeester (algemeen bestuur regio Arnhem-Nijmegen en momenteel voorzitter stuurgroep Versterkingsproces). Daarnaast is er ambtelijk contact met de board (net als ondernemersvereniging Lindus dat heeft) en is bij het opstellen van de Liemerse Economische Visie contact geweest met TEB.

3.5 Verhouding met Regio Arnhem-Nijmegen en Bureau Brussel

Vertegenwoordigers van drie gemeenten vormen het stichtingsbestuur van TEB. Er zijn per jaar twee vaste 'verantwoordingsmomenten' van TEB aan de regio Arnhem-Nijmegen: in april via het jaarverslag en de jaarrekening, in oktober via de halfjaarlijkse monitor en de begroting. Het Strategisch Plan en het Tactisch Plan van TEB (zie bijlage F) stelt de board zelf vast, die het vervolgens aan de regio stuurt voor inhoudelijke behandeling in het PFO Economie[15]. Reacties deelt men met het algemeen bestuur van de regio. De regio kent 4 keer per jaar een PFO Economie, met telkens ambtelijke voorbereiding. Binnen de Liemers is er voorafgaand aan elk PFO Economie ambtelijk en bestuurlijk vooroverleg.

Bureau Brussel (dat al actief was binnen de Stadsregio), is eind 2015 onder de vleugels van het nieuwe GO geplaatst. Het GO gaat de strategisch-inhoudelijke koers van het bureau bepalen.

---

[14] https://theeconomicboard.com/over-the-economic-board/ N.B. Op de website zijn niet altijd 18 boardleden te zien, omdat er soms sprake is van een functie die nog vacant is.

[15] Het PFO Economie benoemt één boardlid uit het college van Burgemeester en Wethouders van één van de regiogemeenten, anders dan de gemeenten Arnhem en Nijmegen.

"Bureau Brussel behartigt de belangen van de stadregio in Europa. Het werkt voor de gemeenten, voor kennisinstellingen en het bedrijfsleven uit de City Region. Het was de laatste jaren al Triple Helix georiënteerd, en blijft dat ook. De focus van de belangenbehartiging ligt op het versterken van de regionale economie door Europese kansen te benutten en Europese subsidies te verwerven, in Europees verband samen te werken met andere steden en regio's en te lobbyen op thema's die voor de regio van belang zijn. Het economische belang en de versterking van het vestigingsklimaat staan hierbij voorop"[16].

De verbinding met het GO zit voor Bureau Brussel bij het voorzittersoverleg, en voor TEB bij het PFO Economie.

"In opdracht van de Regio Arnhem Nijmegen werkt Bureau Brussel voor gemeenten (overheid), kennisinstellingen (onderwijs en onderzoek) en het bedrijfsleven (ondernemers) uit de regio. Bureau Brussel werkt hiervoor onder meer direct samen met The Economic Board"[17]. Bureau Brussel heeft twee medewerkers in Brussel.

[16] Regio Arnhem Nijmegen City Region - Bundel van regelingen - Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem Nijmegen (17 december 2017).
[17] https://www.regioan.nl/bureau-brussel/

3.6 Beantwoording onderzoeksvragen

1. Waarom is TEB opgericht?
2. Wat houdt TEB in?
3. Wat is de verhouding met de regionale samenwerking Regio Arnhem-Nijmegen?
4. Wat is de verhouding met het Bureau Brussel?
5. Wanneer en waarom is Zevenaar toegetreden tot TEB?
6. Wie zitten in de board zelf? Wie namens Zevenaar?

Antwoord onderzoeksvraag 1:

- Om het hiaat dat ontstond na opheffing van de Stadsregio op te vullen, meer de verbinding met bedrijfsleven en onderwijs te zoeken en om (zo) de economische ontwikkeling van de regio te stimuleren door kansen beter te benutten.

Antwoord onderzoeksvraag 2:

- TEB bestaat uit een bestuur, raad van advies (samen de board), een directeur en een projectbureau. De board komt 5 keer per jaar bijeen.

Antwoord onderzoeksvraag 3:

- De Regio is met vijf van de zes overheidsleden vertegenwoordigd in Board. Het PFO Economie van de regio ontvangt de begroting, jaarstukken en beleidsplannen van TEB en deelt haar reactie met het bestuur van de regio.

Antwoord onderzoeksvraag 4:

- Bureau Brussel werkt samen met TEB en is ondergebracht bij de Regio. TEB staat (als stichting) los van de Regio.

Antwoord onderzoeksvraag 5:

- Aan toetreding ging een proces vooraf dat begon toen duidelijk werd dat de Stadsregio zou verdwijnen. Zevenaar besloot in september 2015 om voor drie jaar bij te dragen aan TEB en niet meteen voor vijf jaar. De board werd begin 2016 opgericht. In 2018 besloot Zevenaar ook voor 2019-2020 bij te dragen.

Antwoord onderzoeksvraag 6:

- Er zijn 18 boardleden (6 uit elke geleding). Zevenaar is niet direct vertegenwoordigd, wel ‘getrapt’.

4 Activiteiten en beleid

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk kijken we naar de activiteiten van TEB en hoe die zich verhouden tot het economisch beleid van Zevenaar en de Liemerse Economische Visie 2040. Om deze informatie in breder perspectief te plaatsen bevat bijlage E cijfers over de arbeidspendel in de regio en over de verdeling van Gelderse aandachtssectoren binnen Zevenaar, de Liemers en de regio.

4.2 Aanpak TEB

In het vorige hoofdstuk bespraken we al de Concept Strategische Uitvoeringsagenda Economic Board Arnhem-Nijmegen 2015 – 2020. In 2016 verschijnt het Strategisch plan 2016-2018 'Krachten bundelen'. In het plan[18] presenteert TEB haar bedrijfsmodel, de aanpak ('communiceren, verbinden, aanjagen'), de doelgroep (vooral bedrijven (met groeikansen), maar ook kennisinstelling en overheden), en de doelstellingen voor de eerste drie jaar en een stip op de horizon na vijf jaar. *"In 2025 is de regio Arnhem – Nijmegen, met Wageningen the place to be op het gebied van Food, Health en Energy".* In april 2020 verschijnt het Strategisch Plan 2020 - 2025 'Zien investeren, doet investeren' (zie bijlage F3) met o.a. een nieuwe clusterindeling.

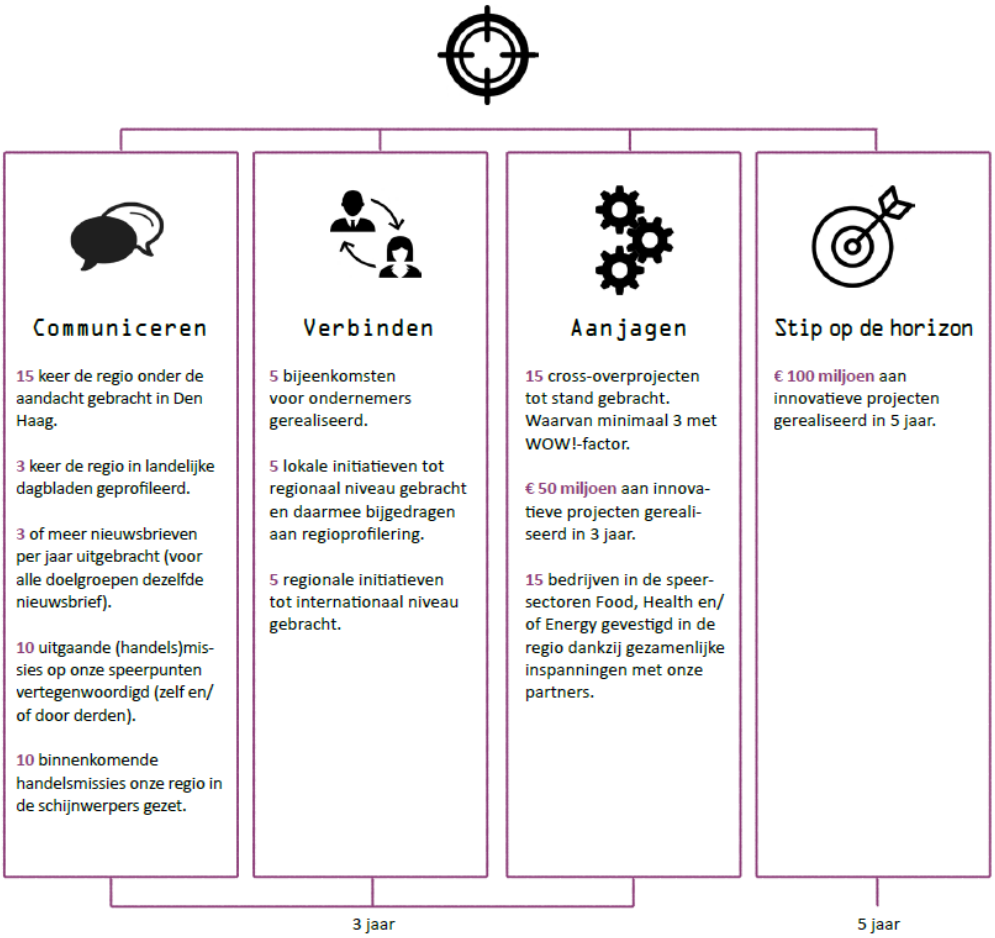

[18] https://www.theeconomicboard.com/nieuws/strategisch-plan-2016-2018/

4.3 Projecten en adviezen van TEB voor Zevenaarse bedrijven

TEB heeft een lijst geleverd met activiteiten richting (bedrijven in) de Liemers, in het bijzonder Zevenaar. De lijst (zie bijlage A) is niet uitputtend. Het gaat niet om 'projecten en adviezen' maar om communiceren, verbinden en stimuleren (activiteiten waaruit de TEB-aanpak bestaat). Bedrijven worden niet zelden voorgedragen door andere partijen als de gemeente, ondernemersvereniging, etc.).

4.4 Economisch beleid gemeente Zevenaar

Gemeente Zevenaar is lang uitgegaan van het beknopte 'Economisch beleidsplan gemeente Zevenaar 2008 – 2020'. Dit plan was volgens betrokkenen: "*Eerder een beschrijving van activiteiten dan een visie of agenda, met relatief weinig sectorale aandacht, behalve dan de centrum- en winkelfunctie*". In 2020 komt er een vervolg, in eerste instantie in de vorm van een startnotitie.

(Startnotitie) Economische Agenda Zevenaar (2019)

De startnotitie gaat in mei 2019 ter kennisgeving naar de raad. De notitie is de opmaat naar een Economische Agenda Zevenaar. Er is inmiddels een concept Economische Agenda Zevenaar, extern opgesteld samen met de gemeente en ondernemersverenigingen Lindus, MKB Zevenaar, Ondernemend Zevenaar en LTO. Door corona is de concept Agenda nog niet naar het college gebracht of aangeboden aan de raad. Het beoogt geen beleidsstuk te zijn maar een uitvoeringsgerichte agenda. De startnotitie (die verwijst naar het coalitieakkoord 2018-2022 'Vernieuwend verder'), vat de belangrijkste resultaten van een economische verkenning en stakeholderanalyse als volgt samen:

- Het economische groeitempo ligt net iets onder het Gelders gemiddelde. In de opbouw van de economische structuur (banen) is de industrie relatief sterk vertegenwoordigd. Ten opzichte van het Gelders gemiddelde zijn er relatief minder banen in de zakelijke dienstverlening.
- Nationale groeisectoren zoals de creatieve industrie en de sector energie en milieu zijn minder sterk vertegenwoordigd. Vooral de werkgelegenheid in toerisme en recreatie is de afgelopen jaren flink gegroeid.
- De gemeente kent ten opzichte van het Gelders gemiddelde een bovengemiddeld aandeel ouderen en relatief veel Mbo'ers. De bevolking is (iets) gegroeid, maar het groeitempo ligt wel wat onder het Gelders gemiddelde.

De concept-agenda schetst de volgende aanpak:
- Kiezen voor kwalitatieve groei in plaats van kwantitatieve groei
- Aandacht gevestigde ondernemers en bestaande vestigingslocaties
- Inzetten op maakindustrie, logistiek en vrijetijdseconomie
- Kwalitatief goed afmaken wat in ontwikkeling is (vestigingslocaties)
- Meer stroomlijning van bedrijfscontacten
- En: versterken vestigingsklimaat voor starters en jongeren

De concept-agenda bevat geen keuze voor één samenwerkingsverband: "*Om de beoogde kwalitatieve groei te kunnen realiseren, is een inzet op effectieve coalities nodig. Het regionale speelveld, van Liemers tot Achterhoek en Arnhem-Nijmegen, is namelijk te breed om voor één samenwerkingsverband te gaan. Het gezamenlijk streven dat daarbij past is 'Ondernemend Zevenaar terug op de kaart!' Oftewel versterking van het kwalitatieve vestigingsmilieu als nieuwe drijfveer voor de economische ontwikkeling van de gemeente Zevenaar".*

De concept-agenda sorteert voor op verbinding met de Liemerse economische visie: *"De inhoudelijke inzet van de Zevenaarse Economische Agenda wordt afgestemd op de opgestelde Liemerse Economische Visie. De Liemerse gemeenten werkten de afgelopen periode samen aan de Economische Visie, die in juli a.s. aan de gemeenteraad wordt aangeboden. De Liemerse Economische Visie geeft aan waarin de gemeente Zevenaar samen met buurgemeenten wil optrekken en beleid wil (door-) ontwikkelen ten behoeve van een aantrekkelijk regionaal economisch klimaat. Bij het opstellen van de Zevenaars Economische Agenda, wordt synergie gezocht met de Liemerse Economische Visie".*

In de startnotitie en de concept-agenda staat geen verbinding met TEB.

4.5 Economisch Visie de Liemers 2040

In 2013 drong de Liemerse ondernemersvereniging Lindus bij de Liemerse gemeenten aan op versterking van de samenwerking op economisch vlak[19] en verbeterde vraagsturing richting ondernemers: *"Meer samenhang tussen al die dingen die op ondernemers afkomen vanuit de gemeenten (energie, participatiewet, leeggeletterdheid etc.)".* Andere verbeterwensen: meer samenwerking tussen ondernemers onderling en meer met het onderwijs en de overheid.

De drie O's gingen bij elkaar zitten maar het lukt op dat moment niet om er een 'koepel' overheen te bouwen. In 2016 lukt dat wel en kwam de Liemerse economische raad[20], waarin de drie O's waren vertegenwoordigd: de burgemeesters van Duiven en Doesburg, twee ondernemers en mensen uit het onderwijs. De raad kwam vier keer per jaar bijeen en bracht adviezen uit over economische zaken zoals b.v. over het 'doortrekken' van de A15. In dit overleg ontstond ook het idee van één Liemerse Economische Visie[21], om zo: *"massa te maken binnen de regio Arnhem-Nijmegen en de 'eigen topsectoren' voor het voetlicht te brengen".*

"In de visie hebben we benadrukt dat het belangrijk is om te focussen. Vandaar de sectorale benadering. Doe niet alles, vooral ook om daardoor samenhang te bereiken. Zeker voor de sterke sectoren, die moet je het meest ontzorgen. Vrijetijd (inclusief detailhandel), maakindustrie, logistiek en inmiddels ook agro".

De visie is beknopt met cijfermatige bijlagen. De missie is: *"Een economisch sterke regio, met een goed vestigingsklimaat voor bedrijven en voldoende passende werkgelegenheid voor inwoners".*

De ambitie: *"Beter benutten van ontwikkelkansen en economische potentie van de Liemers door het regionaal inzetten en leveren van extra inspanningen op de speerpunten logistiek, maakindustrie en vrijetijdseconomie (inclusief retail)".*

De visie kiest voor een gezamenlijk aanpak: *"In de Liemerse Economische Visie is de belangrijkste basisdoelstelling het maximaal faciliteren van bestaande bedrijven en het zo efficiënt mogelijk gebruiken van bestaande bedrijfsterreinen, waarbij bedrijven zoveel mogelijk in hun behoeftes worden gefaciliteerd. Om de economische potentie in deze regio verder te versterken is een gezamenlijke*

[19] https://www.gelderlander.nl/liemers/lindus-pleit-voor-liemerse-economische-raad~afc52c63/
[20] https://www.liemersactueel.nl/liemers-heeft-een-economische-raad/
[21] https://www.liemersactueel.nl/vijf-gemeenten-maken-gezamenlijke-economische-visie/

aanpak, ambitie en branding nodig. Om kansrijk te zijn moet focus worden aangebracht. We gaan daarom een ruimtelijke economische agenda opstellen".

Op drie thema's willen de opstellers van de visie voor regio de Liemers een extra inspanning leveren. Deze punten kwamen voort uit een sterkte-zwakteanalyse en uit bijeenkomsten en interviews met de belangrijkste partners.

"Op juist deze thema's is de Liemerse samenwerking van meerwaarde, omdat hiervoor geldt dat er in regionaal Arnhem-Nijmegen verband of op gemeentelijke schaal onvoldoende wordt ingezet".

1. Logistiek
-Zorgen voor voldoende beschikbare en goed ontsloten bedrijventerreinen met een goede bereikbaarheid.
-Focus op duurzame werkgelegenheid op alle (logistieke) opleidingsniveaus.
-Branding van logistieke hotspot en grensoverschrijdende samenwerking (EMZ[22]).

2. Maakindustrie
-Stimuleren onderlinge samenwerking.
-Stimuleren Triple Helix (onderwijs-overheid-ondernemers) om daarmee aansluiting te houden met innovaties en de arbeidsmarkt.
-Realisatie van een Fieldlab ten behoeve van Smart Industry.

3. Vrijetijdseconomie (inclusief detailhandel)
-Binnen de Liemers moet worden ingezet op één uniforme krachtige boodschap en branding, waarbij Hanzestad Doesburg haar eigen branding houdt.
-Professionele vermarkting van de regio De Liemers is noodzakelijk door het installeren van een eenduidige regionale organisatie en het aanstellen van een regiopromotor.
-Positie internationaal versterken door meer inzet op het aantrekken van Duitse bezoekers.
-Professionaliseren gastheerschap door beter te informeren en inspireren.
- Vergroten mogelijkheden tot funshoppen door bijvoorbeeld het faciliteren en verleiden van ondernemers die arrangementen aanbieden.

De doelstellingen die men wil bereiken:
1. Opstellen regionale ontwikkelagenda die als basis dient voor nieuwe werklocaties.
2. Groei werkgelegenheid met 5% per jaar.
3. Groei werkgelegenheid voor hoogopgeleide arbeidskrachten met 2% per jaar, specifiek in de maakindustrie.
4. Gezamenlijke branding op logistiek en vrijetijdseconomie.
5. Kennisdeling, innovatie en samenwerking in de maakindustrie.

De volgende inspanningen wil men gezamenlijk oppakken:
-Opstellen ruimtelijke economische ontwikkelagenda na 2021;
-Logistiek: branding van Logistieke Hotspot en grensoverschrijdende samenwerking (EMZ);
-Maakindustrie: verkenningsonderzoek realisatie Fieldlab t.b.v. Smart Industry;
-Vrijetijdseconomie: branding Liemers en professionaliseren gastheerschap.

[22] Emmerich, Montferland en Zevenaar.

De gemeenteraad van Zevenaar stemt in juni 2019 in met de visie en middelen voor de uitvoeringsagenda 2020-2022. De Liemerse Ambassade is verantwoordelijk voor de uitvoeringsagenda (zie bijlage F).

4.6 Beantwoording van de onderzoeksvragen

7. Hoe verhoudt de Economic Board zich tot het economische beleid van Zevenaar?
8. Hoe verhoudt TEB zich tot de Liemers Economische Visie 2040?
9. Wat voor adviezen heeft TEB uitgebracht?
10. Waar gaan die adviezen over?
11. Wat doet gemeente Zevenaar met die adviezen?

Antwoord onderzoeksvraag 7:

- Het overeenkomstig element is dat zowel TEB als het economisch beleid van de gemeente Zevenaar zich richten op bedrijven in gemeente Zevenaar. Vanuit de gemeente Zevenaar zijn de lijnen daarbij relatief kort, vanuit TEB gezien langer en meer via derden. De sectorale speerpunten en de aard van de dienstverlening verschillen nogal. Als voorbeeld: TEB geeft geen bedrijventerrein uit en gemeente Zevenaar lobbyt niet in Brussel. Er is sprake van (enige vorm van) complementariteit. In de startnotitie Economische Agenda Zevenaar wordt geen relatie gelegd met TEB.

Antwoord onderzoeksvraag 8:

- Ook hier is sprake van enigermate van complementariteit. De Economische visie De Liemers 2040 richt zich op de thema's die regionaal (TEB, Regio Arnhem-Nijmegen) en gemeentelijk (Liemerse gemeenten) onvoldoende worden opgepakt, maar juist wel op het subregionale schaalniveau (de Liemers) spelen. De sectorale speerpunten verschillen ook hier nogal tussen Visie en TEB maar de dienstverlening van TEB en Liemerse Ambassade kennen meer raakvlakken (b.v. 'branding' en gericht op projecten). Daarnaast zijn beide georganiseerd als triple-helix organisatie.

Antwoord onderzoeksvraag 9:

- Er is geen sprake van projecten, wel van projectondersteuning. Individuele bedrijven krijgen adviezen over kansrijke contacten, hulp om door te groeien etc. Het accent ligt op 'communiceren, verbinden en aanjagen'. Meerdere Zevenaarse bedrijven kregen daarbij de afgelopen jaren aandacht.

Antwoord onderzoeksvraag 10:

- Over o.a. groeistrategie, exposure, innovatie, partnership en beschikbare vouchers.

Antwoord onderzoeksvraag 11:

- De gemeente is bestuurlijk en ambtelijk verheugd over de aandacht voor Zevenaarse bedrijven. Er is geen sprake van rechtstreeks advies van TEB aan de gemeente zelf.

5 Resultaten en kosten

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk kijken we naar resultaten en daarna naar de kosten. We kijken naar de resultaten die TEB zelf publiceert, de door de geïnterviewde stakeholders ervaren resultaten, ervaringen vanuit Zevenaarse bedrijven en de indrukken over TEB vanuit een aantal andere regiogemeenten.

Output versus outcome
Bijna alle resultaten die we hier rapporteren zijn output-resultaten (activiteiten) of 'intersubjectieve' inschattingen van effecten ('helpt het?'). Er zijn weinig outcome-resultaten te melden (is b.v. de 'economische slagkracht' vergroot? Was het volume aan innovatieve projecten inderdaad €50 miljoen na 3 jaar?).

5.2 Resultaten vanuit TEB

Rapportage van resultaten voor de regio als geheel vond na de eerste drie jaar plaats via een dashboard met doelstellingen en activiteiten tussen februari 2016 en februari 2019[23]. Veel output-doelstellingen liggen op koers. De ontwikkeling van het aantal nieuwe bedrijven in de speerpuntsectoren blijft achter bij de doelstelling.

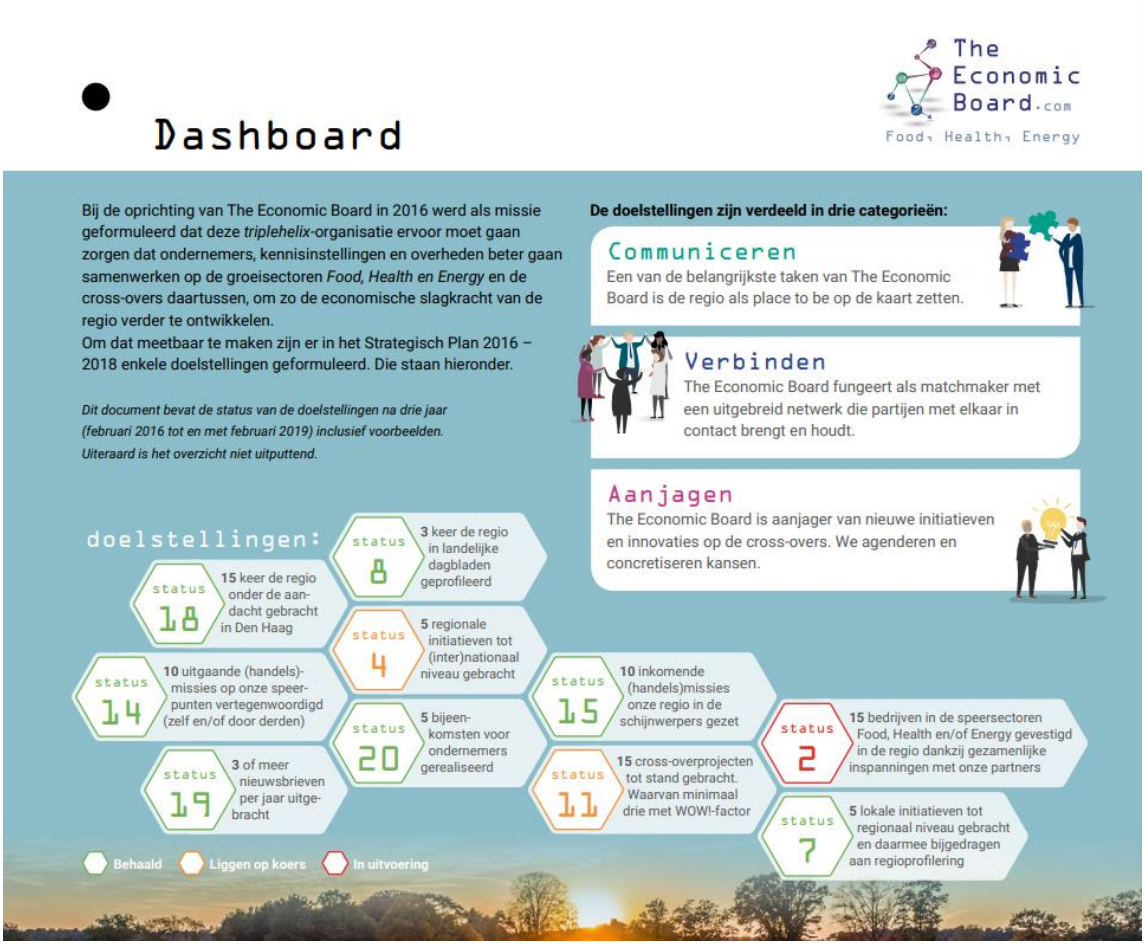

[23] https://theeconomicboard.com/nieuws/doelstellingen-the-economic-board/

Evaluatie na 3 jaar
In 2019 keek TEB terug naar de eerste 3 jaren (Twijnstra Gudde -Evaluatie drie jaar The Economic Board (2019)). Het onderzoek bestond uit een zelfonderzoek en een stakeholdersevaluatie. Onderstaand de conclusies uit de stakeholdersevaluatie. O.a. over het versterken van de relatie met de regiogemeenten.

Conclusies stakeholdersevaluatie
- Veel waardering voor wat TEB doet en kan ten aanzien van communicatie, regiobranding en lobby. De regio komt steeds beter op de kaart te staan. Laat successen op betrokken partijen afstralen.
- TEB is een belangrijke verbinder, levert bedrijven en instellingen nuttige contacten. De parels van de regio dragen bij aan trots en helpen bedrijven vooruit.
- Onafhankelijke triple-helixsamenwerking is belangrijk om potentiële kansen te agenderen en de regio hierop te 'challengen'. Voorkom dat de board 'beleidsuitvoerder' van de overheid wordt.
- De board moet zich ook focussen op randvoorwaarden voor regionale economische ontwikkeling als vestigingsklimaat, human-capitalagenda etc. Dit zijn collectieve, regiobrede opgaven.
- Behoefte aan één gezamenlijke, overkoepelende agenda voor de regio, waarbij helder is wat de doelen zijn en waarvoor TEB verantwoordelijk is.
- Goede focus op Food, Health & Energy. Versterk het profiel van de regio met verbindende verhalen. Focus op crossovers heeft weinig steun.
- Het aanjagen en realiseren van innovatieprojecten wordt niet als rol voor TEB gezien.
- Rolafbakening en rolvastheid ten aanzien van andere spelers in de regio kan beter (Foodvalley NL, Health Valley, Kiemt, Oost NL etc.).
- Boardleden zijn relatief onzichtbaar in hun rol als boardlid en zouden meer kunnen betekenen als ambassadeur van de regio.
- Voor de regiogemeenten is de toegevoegde waarde TEB relatief onzichtbaar. Intensiveer deze relatie.

5.3 TEB en de Liemers/Zevenaar

Wat is het belang van TEB voor Zevenaar?
Tijdens de interviews is gevraagd wat het belang van TEB voor Zevenaar is. Dat is volgens meerdere geïnterviewden een vraag, waarop het antwoord zou kunnen zijn 'weinig hard aantoonbaars'. De vraag 'wat heeft de regio Arnhem-Nijmegen aan TEB?' is volgens hen mogelijk relevanter. Het antwoord is dan "noodzakelijk instrument" om de ontwikkeling van de regio op peil te houden. En dat ook "volhouden na de startfase". Wat niet wil zeggen dat het niet beter kan benadrukt men ("maar ook dat moet wel van twee kanten komen").

Enkele kenmerkende citaten (overige citaten staan in bijlage D):

"De werkwijze van de Economic Board, het communiceren, aanjagen en verbinden, delen van kennis is voor de regio van meerwaarde. Wat dat voor de gemeente Zevenaar specifiek oplevert, is niet te zeggen. De Economic Board doet veel aan promotie van de regio en initiatieven waarvan ondernemers profiteren. In sommige gevallen profiteren bedrijven in Zevenaar rechtstreeks".

"Door de komst van de Economic Board is de doelstelling om één visie voor de Liemers te realiseren sneller behaald. Het heeft ervoor gezorgd dat de ondernemers in De Liemers zich sterker zijn gaan organiseren".

Verbeterpunten voor TEB
De geïnterviewden noemen (niet allemaal eensluidend) o.a. de verbinding met de kleinere gemeenten, vertegenwoordiging in TEB, versterking van het bestaande, de match van de Liemerse focussectoren op de regionale opgaven, minder accent op alleen marketing en een betere balans tussen brengen en halen van (vraag-)informatie.

Enkele kenmerkende citaten (overige citaten staan in bijlage D):

"TEB kiest de 'sexy' speerpunten, waar de regio zicht mee kan onderscheiden. Dat is voor Zevenaar heel erg 'hoog over'. Er gaat te veel aandacht naar nieuwe ontwikkelingen en minder naar behoud/versterking van het bestaande".

"De board heeft een uitdaging om haar thema's beter te matchen en de opgaven van de regio beter moeten matchen. De steden (Arnhem, Nijmegen) herkennen zich in de speerpunten en werkzaamheden van de Economic Board, maar dat geldt minder voor de kleinere regiogemeenten zoals Zevenaar. Het wordt interessant als er voor Zevenaar aanknopingspunten zitten in de projecten die aan de regionale opgaven worden gekoppeld".

Spiegel voor de gemeenten
Ook voor de gemeenten (in dit geval Zevenaar) en bedrijven zijn er suggesties vanuit de geïnterviewden.

Enkele kenmerkende citaten (overige citaten staan in bijlage D):

"De bedrijven in Zevenaar en ook de gemeente zouden méér in kunnen zetten op de verbinding tussen logistiek en duurzaamheid/energie. Met innovaties op dat gebied kun je richting de toekomst het verschil maken".

"Realiseer je dat je in een politieke setting zit en dus met de regionale politiek te maken hebt. Dus organiseer je, vraag een zetel in de board en zorg dat je de verbinding maakt met de Liemerse Ambassade. De ambassade maakt de board niet overbodig. Los van wat je erbij voelt, heb je instrumenten nodig die je helpen om vanuit de regio naar boven te komen".

5.4 Zevenaarse bedrijven en TEB

Bij de inventarisatie onder bedrijven is met 15 bedrijven telefonisch gesproken. Acht van de grootste bedrijven/instellingen[24] in de gemeente Zevenaar en zeven bedrijven waarvan TEB aangaf contact mee te hebben gehad (zie bijlage C).

De meeste van de acht grote bedrijven in de gemeente Zevenaar die we spraken zijn niet bekend met (de werkzaamheden van) TEB. Bij het merendeel hiervan bestaat ook geen concrete behoefte tot nader contact. Over het algemeen zijn deze grote bedrijven niet of nauwelijks regionaal actief. Ze hebben een landelijke of internationale afzetmarkt en doen slechts op beperkte schaal regionaal zaken, bijvoorbeeld met lokale toeleveranciers. De inschatting is vervolgens dat er ook weinig indirecte effecten voor hen optreden bij stimulering van de regionale economie.

Bij de bedrijven die wel te maken hadden met TEB kwam het contact meestal via persoonlijke lijnen tot stand. In de regel gaat het hierbij om bedrijven die actief zijn binnen de sectoren Food, Energy en Health.

[24] Op basis van het aantal werkzame personen. In totaal zijn 14 grotere bedrijven benaderd. Drie bedrijven reageerden niet en drie bedrijven wilden niet meedoen.

Over het algemeen is men positief over de contacten met -en rol van- TEB. TEB vervulde voor deze bedrijven een netwerkfunctie en legde contacten met andere bedrijven. Dat heeft zowel nieuwe (concrete) leads opgeleverd, als contact met interessante stakeholders. Een bedrijf is via het netwerk van TEB geholpen aan begeleiding bij de organisatorische doorgroei.
N.B. Overigens zien ook sommige bedrijven waar TEB nog niet bij betrokken is geweest voor TEB een rol als netwerkpartner weggelegd.

De bedrijven waarbij TEB betrokken was, zijn door hun activiteiten vaak een uithangbord voor de regio. In die zin is er sprake van een wisselwerking: TEB gebruikt de bedrijven bij promotie van de regio, de bedrijven zelf zijn op hun beurt gebaat bij die promotie. Een bedrijf is door TEB onderscheiden met een award. Voor hen betekent dat een vorm van waardering (vooral richting haar medewerkers) en geeft het naamsbekendheid, vooral richting potentiële medewerkers. Commercieel gezien is het effect minder groot.

Twee bedrijven hebben ervaringen met financiële steun vanuit TEB. Dat heeft het mogelijk gemaakt dat projecten van de grond kwamen. Financiering draagt bij aan het ontwikkelbudget of was in sommige gevallen zelfs noodzakelijk om de onrendabele voorfase van projecten te overbruggen. Een bedrijf is met behulp van TEB in aanmerking gekomen voor een Groeiversneller-voucher van Oost NL[25]. Overigens is niet bij alle bedrijven door TEB gehoor gegeven aan de behoefte tot (participatie bij) financiële ondersteuning.

Enkele bedrijven die contact hadden met TEB zijn minder positief over de opbrengsten van het contact. Zo verwacht(t)en zij meer steun dan dat ze hebben ervaren. De eerste contacten die er zijn gelegd leverden geen vervolg op. Een bedrijf noemt bureaucratische belemmeringen als reden het uitblijven van een vervolg, maar geeft ook aan dat men daar vanuit beide kanten actiever mee had kunnen omgaan.

Volgens enkele bedrijven heeft TEB veel oog voor prestige naar buiten, zonder dat het partijen daarbij iets concreets oplevert. Anderen vragen zich af of nu vooral ‘aandachttrekkers’ voorrang krijgen. Terwijl misschien juist ook minder bekende bedrijven een etalage zouden moeten krijgen.

Enkele bedrijven pleiten voor een meer evenwichtige verdeling van aandacht over de regio. In de rol van verbinder zou TEB zich volgens hen nog sterker kunnen toespitsen op het beter zichtbaar maken van kleine bedrijven en verbindingen leggen tussen (potentiële) zakenpartners op regionaal niveau.

[25] https://oostnl.nl/nl/groeiversneller-vouchers.

5.5 Regiogemeenten en TEB

Van de zeven benaderde beleidsadviseurs economie van regiogemeenten reageerden er zes (zie bijlage C). Zij gaven telefonisch of per mail input voor het onderzoek. Het beeld dat uit die telefonische gesprekken en mails naar voren komt is dat de meerwaarde van TEB vooral regionaal ligt en dat TEB in haar rol groeit. Er is daarnaast feedback en er zijn suggesties voor verbeteringen.

Enkele kenmerkende citaten (overige citaten staan in bijlage D):

"Of het doelmatig is, is ambtelijk niet een twee te beantwoorden. Vinden bestuurders en raadsleden het van belang voor die prijs? Zonder TEB sneeuwen we onder en blijven we met een versnipperde lobby achter. Maar voor en definitief antwoord zijn we nog te kort bezig. En eigenlijk zou de vraag moeten zijn: wat is het belang van TEB voor de regio. En andersom zou TEB ook eerlijk moeten zijn: we betekenen meer voor de regio dan voor de individuele gemeenten".

"Het kan nog doelmatiger. Ze moeten ook niet te veel bezig moeten zijn met verantwoording. Duurde ook even voor ze erin zaten. Geef ze wat meer de ruimte. De komende drie jaar gaan ze het vast beter doen".

"Hun VR-brillen-tour werkt wel goed. Die bijeenkomst, ook voor de raad gaf een stuk verduidelijking. Ze zijn (met hun promotie) op de goede weg, maar moet nog wel groeien".
"TEB doet veel aan PR en communicatie. Als ze nou eens per jaar per gemeente een factsheet maken wat is er nu gedaan?"

"We hebben kunnen profiteren van de investeringsagenda (al liep dat toen nog niet via TEB). Straks is die agenda nog beter verbonden met de regio. Hopelijk gooit het bezuinigingsspook geen roet in het eten".

5.6 Kosten

Voor het inrichten en laten functioneren van het GO en TEB vroeg de stuurgroep de regiogemeenten een bijdrage van € 1,50 per inwoner per jaar (€ 1 voor de organisatie van TEB en € 0,50 voor het GO). Ter vergelijking: de bijdrage aan de Stadsregio betrof € 3,15 per inwoner (en in het laatste jaar 2015 € 3,07).

Sinds 2019 bedraagt de bijdrage van de gemeenten € 1,88 per inwoner. Ten opzichte van de eerste jaren kwam er € 0,08 voor de Regiosecretaris en € 0,30 voor ondersteuning van de PFO's bij. Deze bedragen gelden tot en met 2020.

Het jaarwerkbudget van TEB, gebaseerd op de basisfinanciering vanuit alle regiogemeenten, is daarmee circa € 775.000. De andere partijen (onderwijs, bedrijfsleven maar ook b.v. gemeente Arnhem), dragen bij 'in kind' door het beschikbaar stellen van mensen (detacheringen aan het projectbureau) of het beschikbaar stellen van kantoorruimte of andere diensten. Vanuit de gemeenten wordt wel iets gezegd over de 'eenzijdige' financiële bijdrage.

De Provincie Gelderland doet geen structurele financiële bijdrage maar heeft wel incidentele middelen beschikbaar gesteld waarmee bijvoorbeeld de vouchers zijn gefinancierd (3 ton) en het opzetten van de helixgroepen met civic entrepreneurs[26] (1,5 ton). De provincie draagt ook bij aan projecten zoals OnePlanet (64 miljoen voor de periode van 8 jaar, mede op advies/verzoek van TEB). Oost NL draagt indirect bij met haar vouchers.

Gemeente Ede en Wageningen zijn geen lid van TEB en dragen ook niet direct bij, anders dan indirect via hun onderwijsinstituten ('in kind'). Dit omdat deze gemeenten onderdeel uitmaken van de bestuurlijke regio Foodvalley. Een bestuurslid van de WUR en de burgemeester van Ede in de rol als voorzitter van de Triple Helix Regio Foodvalley hebben een zetel in de board om de (inhoudelijke) verbindingen te leggen met Foodvalley.

De (voorgestelde) bijdrage voor TEB bedraagt voor de komende vijf jaar € 1 per inwoner[27]. De (voorgestelde) bijdrage aan de versterkte regio is vanaf 2021 € 2,50 per inwoner (zie ook tabel 1). Ter vergelijking: er is ongeveer € 30.000 gemoeid met het totale programma Economie voor de gemeente Zevenaar zelf (en 4 medewerkers – niet fulltime). Er is voor de gemeente Zevenaar € 52.000 per jaar gemoeid met de uitvoeringsagenda van de Liemerse Economische Visie voor de komende drie jaar.

Tabel 1 – Gemeentelijke bijdrage per inwoner aan Regio samenwerking en TEB apart, met voorstel voor periode vanaf 2021

	Regionale samenwerking	**TEB**
Voor 2015	€ 3,15	n.v.t
2015	€ 3,07	n.v.t
2016-2018	€ 0,50	€ 1
2019-2020	€ 0,88	€ 1
2021 en verder	*€ 2,50*	*€ 1*

[26] https://theeconomicboard.infocaster-wordpress.net/nieuws/civic-entrepreneurs-voorstellen/.
[27] Zevenaar had op 1 januari 2020 43.755 inwoners.

5.7 Beantwoording onderzoeksvragen

12. Hoe werkt de Triple Helix samenwerking (tussen bedrijfsleven, overheid en kennisinstellingen) in de praktijk; wat is de beleving vanuit Zevenaar?
13. Wat zijn de kosten per inwoner van Zevenaar voor de Economic Board?
14. Betalen alle gemeentes mee aan TEB?

Antwoord onderzoeksvraag 12:

- Uit de zelfevaluatie en stakeholdersanalyse van TEB spreekt zowel tevredenheid over de samenwerking als de urgentie van doorontwikkeling en verbeteringen. Dat geldt ook voor de (intersubjectieve) beleving vanuit Zevenaar/de Liemers, regiogemeenten en bedrijven uit Zevenaar. Vanuit TEB en b.v. boardmember Rijn IJssel is er een lijn met een aantal specifieke bedrijven. De effecten van de samenwerking zijn mogelijk vooral effecten voor de regio. De Triple Helix samenwerking is tussen de grote gemeenten en onderwijsinstellingen vooralsnog intenser. Samen met Triple Helix organisatie de Liemerse Ambassade hoopt men vanuit het Zevenaarse dan ook op (investerings-)projecten die (beter) aansluiten op de lokale en subregionale speerpunten.

Antwoord onderzoeksvraag 13:

- De kosten voor TEB bedragen € 1 per inwoner per jaar.

Antwoord onderzoeksvraag 14:

- Alle regiogemeenten betalen mee. Betrokken gemeenten buiten de regio (Ede en Wageningen), betalen niet mee.

6 Informatievoorziening aan de raad

6.1 Inleiding

In dit hoofdstuk kijken we naar de informatievoorziening over TEB richting de gemeenteraad van Zevenaar. We maken daarbij onderscheid in verantwoording en informatievoorziening.

6.2 Verantwoording

De 'verantwoording' vanuit TEB (een stichting) gaat getrapt via de Regio Arnhem-Nijmegen. Dit betekent dat TEB-jaarplannen, jaarverslagen en bijvoorbeeld de tussentijdse evaluatie aanbiedt aan het algemeen bestuur van de Regio Arnhem-Nijmegen, waar men het in algemene zin bespreekt. Inhoudelijk spreekt het PFO Economie erover. Omdat er sprake is van een subsidierelatie en een samenwerkingsrelatie met afgevaardigde boardleden, is er geen sprake van vaststelling van jaarplannen en jaarverslagen door het algemeen bestuur.

De Regio Arnhem-Nijmegen legt op hoofdlijnen verantwoording af aan de gemeenteraden over het functioneren van TEB via de jaarrekening en het jaarverslag van de Regio Arnhem-Nijmegen. De verantwoording betreft:

- Verwijzen naar het jaarverslag van TEB;
- De financiële verantwoording op hoofdlijnen (verstrekte subsidie en realisatie);
- Governance: wie vanuit de overheden zijn afgevaardigd als boardleden voor TEB;
- Inhoudelijk: de notie dat er intensief wordt samengewerkt.

Dit najaar vindt in alle gemeenteraden besluitvorming plaats over de nieuwe (versterkte) regionale samenwerking vanaf 2021 en over de bijdrage aan TEB voor de komende vijf jaar. De 18 colleges van de regiogemeenten hebben op 16 april 2019 besloten om te werken aan de versterking van de huidige regionale samenwerking. De regio Arnhem-Nijmegen zet de lijnen uit en sluit de convenanten voor regionale samenwerking met de gemeenten. Burgemeester van Riswijk van Zevenaar zit in de governance van de regio en is ook voorzitter van deze versterkingsopgave. Het Strategisch Plan 2020-2025 en het Tactisch Plan van TEB (zie bijlage F) zijn uitwerkingen van hoe TEB invulling wil geven aan de versterkingsopgave van de Regio Arnhem-Nijmegen. Hierover vindt geen separate besluitvorming plaats in de gemeenteraden.

6.3 Informatievoorziening

Informatievoorziening gaat via de website van TEB en via haar social media-kanalen. Raadsleden krijgen (al dan niet via hun griffie) de nieuwsbrief van TEB toegestuurd, waarin jaarverslagen, strategische plannen, actuele ontwikkelingen, bijeenkomsten en alle andere informatie die interessant kan zijn voor raadsleden en andere stakeholders staat. Raadsleden en de griffies krijgen aanvullend op de (algemene) nieuwsbrief een begeleidende mail van de Program Manager projectbureau TEB, waarin hij de voor raadsleden relevante documenten aankondigt en toelicht.

De wethouder Economische zaken van Zevenaar is lid van het PFO Economie van de Arnhem-Nijmegen). De burgemeester van Zevenaar is voorzitter van de versterkingsopgave van de Regio Arnhem-Nijmegen. Beide leden van het College van B&W van de gemeente Zevenaar informeren de gemeenteraad mondeling over actuele thema's in deze gremia.

Afhankelijk van hoe raden en griffies van de verschillende gemeenten dit organiseren, kunnen de documenten die TEB via de nieuwsbrieven en de begeleidende mails ter beschikking stelt aan de gemeenteraad al dan niet op de raadsagenda komen. In de gemeente Zevenaar zijn in de afgelopen jaren geen raadsinformatiebrieven over TEB verschenen en is het thema weinig aan bod gekomen.

TEB biedt als dat gewenst is de mogelijkheid een toelichting te geven tijdens (raads-) bijeenkomsten. In 2018 heeft TEB drie regio-bijeenkomsten gehouden, waarvan één in Zevenaar. Diverse geïnterviewden geven aan dat er niet alleen een brengplicht maar ook een haalplicht is en dat in hun observatie de gemeenteraad van Zevenaar beperkt invulling geeft aan de haalplicht.

Op 7 oktober jl. gaf de burgemeester van Rheden als boardmember een presentatie over de doorontwikkeling van TEB aan de raad van Zevenaar[28].

[28] https://ris2.ibabs.eu/Agenda/Details/Zevenaar/f3b17bd1-fa88-4148-9e87-2df496fa270c

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Inleiding

De aanleiding van dit onderzoek waren vragen van een aantal raadsfracties aan de RKC over het belang van TEB voor de gemeente, ook in verhouding tot de jaarlijkse bijdrage. De RKC besloot een onderzoek uit te laten voeren om de raad beter zicht te bieden op TEB en haar betekenis. In dit slothoofdstuk starten we met de beoordeling van de bevindingen vanuit het normenkader en beantwoorden we de hoofdvraag en trekken we een aantal conclusies. Op basis hiervan formuleren we aanbevelingen voor de raad.

7.2 Beoordeling vanuit het normenkader

Doeltreffendheid

Wanneer we de bevindingen toetsen aan het normenkader is de conclusie dat de doeltreffendheid niet goed is vast te stellen. Er is weliswaar een redelijke mate van consensus dat er resultaten en (toekomstige) baten zijn, maar de meeste daadwerkelijke maatschappelijke effecten zijn niet goed in beeld (ook omdat het ontbreekt aan doelstellingen of monitoring). Bij de Zevenaarse bedrijven is die consensus overigens wat kleiner.

Norm	Criterium	Beoordeling[29]
Doeltreffendheid	De gemeente Zevenaar heeft zelf duidelijke en vastgelegde doelen ten aanzien van het lidmaatschap van TEB.	Voldoet niet. Ambtelijk en bestuurlijk ziet men de meerwaarde maar er is vanuit de gemeentelijke startnotitie Economische Agenda Zevenaar geen verbinding met activiteiten TEB. Dat geldt ook voor de Economische visie de Liemers 2040.
	De raad is betrokken bij vaststelling van die doelen en bij de TEB zelf.	Voldoet deels. De raad gaf een zienswijze aan de voorkant mee. De raad heeft TEB niet periodiek op haar agenda staan. De betrokkenheid is van beide kanten is vrijblijvend. Betrokkenheid van het college is groter.
	Het beleid van TEB is voorzien van evalueerbare doelstellingen, met niet alleen beoogde activiteiten (output) maar ook beoogde effecten (outcome).	Voldoet deels. Er zijn outputdoelstellingen en beoogde effecten maar die laatste zijn niet altijd meetbaar (‘economische slagkracht’). Er zijn geen specifieke doelstellingen voor Zevenaar.
	TEB monitort periodiek de doelen.	Voldoet deels. Output-effecten komen in beeld, waarbij de terugkoppeling over het al dan niet realiseren van beoogde activiteiten niet altijd plaatsvindt (b.v. ‘volume aan innovatieve projecten’). Er is geen sprake van periodieke monitoring van alle outcome-effecten. De Economische Barometer heeft 3

[29] Voldoet aan de norm; voldoet deels aan de norm; voldoet niet aan de norm; niet te beoordelen.

		kwartalen gefunctioneerd en is daarna niet meer (openbaar) geactualiseerd.
	Stakeholders in de gemeente Zevenaar zijn voldoende betrokken in de samenwerking en bij de uitvoering van het beleid van TEB.	Voldoet deels. Het heeft even geduurd voordat de modus operandi (‘zelf de vragen stellen aan TEB, i.p.v. er op gaan wachten’) duidelijk werd.
	TEB realiseert haar doelen voor Zevenaar.	Niet te beoordelen. Het ontbreekt aan die doelstellingen.
	De resultaten zijn in lijn met de doelen die de gemeente Zevenaar heeft ten aanzien van TEB.	Niet te beoordelen. Het ontbreekt aan die doelstellingen.
	Bedrijven in Zevenaar zijn positief over de activiteiten van TEB.	Voldoet deels. Er is sprake van een wisselend beeld. Een deel kent TEB (nog) niet. Sommige bedrijven zijn tevreden, anderen hadden meer verwacht.
	TEB realiseert haar regionale doelen.	Voldoet deels. De vastgestelde resultaten (output) zijn redelijk in lijn met de doelen van TEB (communiceren, verbinden aanjagen). Outcome-doelen, zoals het beoogde aantal nieuwe bedrijven dat door gezamenlijke inspanningen met partners naar de regio komt, blijven achter bij de doelstelling (stand van zaken februari 2019), of staan niet in rapportages.
	De regionale economische ontwikkeling is gebaat bij het bestaan van TEB.	Voldoet deels. Het is niet exact vast te stellen. Er is in de regio bij de stakeholders en belanghebbenden (bedrijven in de gemeente Zevenaar) en regiogemeenten wel consensus dat bedrijven baat (kunnen) hebben bij de activiteiten van TEB en dat TEB bijdraagt aan de economische ontwikkeling van de regio als geheel en daarmee indirect aan de gemeenten. Die effecten kunnen overigens mogelijk pas op langere termijn optreden.

Doelmatigheid
Wanneer we de bevindingen toetsen aan het normenkader is de conclusie dat ook de doelmatigheid niet helemaal goed is vast te stellen. Dat komt omdat er geen doelen zijn vanuit Zevenaar en de effecten voor Zevenaar niet goed in beeld zijn. De indruk bij betrokkenen is wel dat TEB-activiteiten aanvullend zijn op hetgeen lokaal of in Liemers verband gebeurt en (daarom) toegevoegde waarde bieden. Of de inzet van Zevenaar op drie 'borden' doelmatig is (de investering is gestegen), moet de komende jaren blijken.

Norm	Criterium	Beoordeling
Doelmatigheid	Meer complementariteit dan overlap tussen lokaal, subregionaal en TEB economisch beleid en activiteiten.	Voldoet. De focus van de drie 'insteken' is voor het grootste deel anders. Namelijk lokaal, subregionaal en regio-overstijgend.
	Gemeente Zevenaar zet middelen voor economisch beleid efficiënt in.	Voldoet deels. De gemeente draagt nu op drie niveaus bij aan economisch beleid waarmee de totale investering hoger is dan in het verleden, terwijl het (nog) niet duidelijk is of de gemeente hier ook meer bereikt.
	De kosten voor de gemeente Zevenaar aan TEB staan in verhouding tot de opbrengsten.	Niet te beoordelen. Er zijn geen doelen vanuit Zevenaar en de beoogde effecten zijn niet goed in beeld. De beoordeling van de verhouding tussen de bijdrage aan TEB en de baten (incidentele baten van Zevenaarse bedrijven, media-exposure voor de gemeente en voor De Liemers, regionale effecten die indirect bijdragen aan de gemeente Zevenaar) blijft daarmee een politiek vraagstuk.
	De baten voor gemeente Zevenaar zouden lager zijn zonder lidmaatschap van TEB.	Voldoet. Voldoende aannemelijk is dat zonder lidmaatschap van TEB de activiteiten van TEB zich minder op Zevenaar gericht zouden hebben (parels, nieuwsberichten, ondersteuning bij projecten, vouchers). Indirecte baten via de regionale economische ontwikkeling waren er dan mogelijk wel.
	De gemeente had bij zelfstandige inzet van de TEB-bijdrage niet hetzelfde of méér kunnen bereiken	Voldoet. Het is voldoende aannemelijk dat de gemeente Zevenaar niet zelfstandig de activiteiten had kunnen oppakken (bijvoorbeeld handelsreizen, verkrijgen bijdrage van de provincie of OOST NL voor vouchers aan het bedrijfsleven, exposure via de website en andere uitingen van TEB).

7.3 Beantwoording hoofdvraag

Hoe doeltreffend (wat levert het op?) en doelmatig (hoe verhoudt zich dat tot de gemeentelijke bijdrage?) is het lidmaatschap van TEB voor de gemeente Zevenaar?

Het is niet goed eenduidig en aantoonbaar vast te stellen wat lidmaatschap van TEB Zevenaar oplevert. Het intersubjectieve (subjectief maar gedeelde) beeld is dat een aantal Zevenaarse bedrijven baat heeft gehad (of had kunnen hebben als het om bedrijven gaat die niet hun vinger opstaken). Het intersubjectieve beeld (ook vanuit andere gemeenten) is dat TEB vooral bijdraagt aan de regio als geheel en zo meer indirect aan de individuele gemeenten, waaronder Zevenaar.

Ook de vraag naar de doelmatigheid is niet echt goed te beantwoorden. Wel is het aannemelijk dat de baten van TEB voor Zevenaar en bedrijven uit Zevenaar lager waren geweest zonder bijdrage uit Zevenaar en Zevenaar zelf met de ingezette middelen niet de effecten had kunnen bereiken voor de regio als geheel. Tegelijkertijd besteedt Zevenaar nu op drie 'fronten' middelen aan economisch beleid, hetgeen de vraag oproept of dat efficiënter kan.

Onderzoek elders
Ook andere Rekenkamers bogen zich over de vraag of regionaal economisch beleid via een instrument als een Economic Board effectief of doelmatig was. De Randstedelijke Rekenkamer concludeerde in dat kader, in onderzoek naar de Economic Board Utrecht uit 2018 dat "Een volledig inzicht in de bereikte economische effecten van de gesubsidieerde projecten is onrealistisch om te verwachten, omdat een causaal verband tussen de uitgevoerde activiteiten en bereikte economische effecten lastig aantoonbaar is".
Bron: Randstedelijke Rekenkamer: Een andere manier van werken - De relatie van de provincie met de EBU (2018).

7.4 Overige conclusies

Het belang van TEB is mogelijk niet exact op waarde te schatten voor stakeholders (waaronder de raad), omdat het ontbreekt aan een beoordelingskader. Waar -los van hun eigen gevoel/inschatting- kunnen stakeholders uit afleiden waar meerwaarde ontstaat en welke omvang die heeft? Er was bij de start van TEB sprake van een 'kwartaalbarometer' van de Radboud Universiteit, TEB en VNO-NCW, die in beeld bracht hoe de regio Arnhem-Nijmegen economisch presteerde. Het lijkt erop dat deze barometer na het tweede kwartaal van 2017 niet meer verschijnt. Informatie op outcome-niveau (banen, economische slagkracht, volume aan innovatieve projecten etc.) is relatief schaars.

Discussie over TEB in de raad vindt vooral plaats te vinden wanneer een besluit nodig is over continuering van de financiële bijdrage. Er is informatievoorziening over en vanuit TEB, maar de vraag dringt zicht op of TEB niet periodiek wat hoger op de raadsagenda (had) moet(-en) staan.

Mede omdat TEB naar het oordeel van betrokkenen groeit in haar rol kunnen de regionale baten verder stijgen. De direct lokale opbrengsten kunnen dat volgens stakeholders ook als de gemeente Zevenaar -bij voorkeur via de Liemerse Ambassade- ook zelf de lijnen tussen (kansrijke) individuele bedrijven en TEB weet te optimaliseren. En daarnaast de Liemerse speerpunten weet te koppelen aan de nieuwe regionale opgaven en investeringsagenda. Na

verloop van tijd (de ambassade is nog maar net gestart), loont het wel de moeite om vanuit gemeente Zevenaar te kijken of er in het samenspel tussen lokaal, subregionaal en regionaal economisch beleid efficiencyvoordelen zijn te behalen.

In het amendement uit 2015 bij het raadsvoorstel over de toetreding vroeg de raad om inzet op meer directe invloed van de Liemers en van het MKB in TEB, specifiek de board zelf. Die invloed is de afgelopen jaren vooral georganiseerd door binnen de Liemers de krachten te bundelen o.a. door oprichting van de Liemerse Ambassade. Het is denkbaar dat de versterking van Logistics Valley bij het gereedkomen A15 nieuwe mogelijkheden biedt om samen met andere 'logistieke' gemeenten de positie verder te versterken.

Ten slotte is het de vraag of de governance van TEB anders kan zodat gemeenten zoals Zevenaar de koers van TEB meer mede kunnen beïnvloeden.

7.5 Aanbevelingen

A. Op basis van de bevindingen, de toetsing aan het normenkader, de beantwoording van de vragen en de conclusies doet de RKC de volgende aanbevelingen aan de raad. Vraag het college om TEB te verzoeken om b.v. samen met de regio een beknopt monitoring instrument over gerealiseerde economische effecten op te stellen dat bij voorkeur ook voor de Liemers zelf (dus subregionaal) bruikbaar is.
B. Ga in gesprek met het college hoe en met welke frequentie de samenwerkingsverbanden in het economische domein (TEB en Liemerse Ambassade) aan de orde komen in de raad.
C. Vraag het college de lijnen tussen Zevenaars bedrijven en TEB te versterken door via de Liemers Ambassade en samen met de ondernemersverenigingen op zoek te gaan naar kansrijke verbindingen tussen TEB en bedrijven en maak een Liemerse propositie voor de regionale opgaven en de investeringsagenda.
D. Vraag het college om te verkennen welke mogelijkheden er zijn om in Logistics Valley verband de positie bij TEB of in de board te versterken.
E. Ga in gesprek met het college of kaderstelling van en governance over TEB versterking behoeft.

A Activiteiten TEB voor bedrijven Zevenaar

Bedrijven en organisaties

• Beurs B2B Liemers: Stand op de beurs B2B Liemers om ondernemers te informeren over de mogelijkheden en activiteiten van The Economic Board.

• TEB-vouchers: Bijeenkomst georganiseerd voor ondernemers om ze te informeren over TEB-vouchers. Een van de bijeenkomsten vond plaats in de Liemers. Ondernemers kregen meteen de mogelijkheid om een pitch te houden en een aanvraag te doen.

• Groene Alliantie de Liemers: Ondersteuning geboden bij het project 'Energie Prestatie Keuring'. Onder andere een TEB-voucher verstrekt.

• Von Gahlen: In contact gebracht met internationale consultants Sage Partners, waaruit een samenwerking tot stand is gekomen. Uitgeroepen tot 'Parel van de regio' (in aanwezigheid van Henk Dekker van Lindus). Aangedragen voor de Koning Willem I prijs, wat een nominatie heeft opgeleverd. Prijsuitreiking vindt plaats in het najaar van 2020.

• Altop: In contact gebracht met Sage Partners. Gebruik gemaakt van een TEB-voucher om een innovatief product in de markt te zetten.

• COO-systems: Maken gebruik van TEB-voucher om hun product in de markt te zetten. Betreft een semiconmachine met veel potentie en een grote verwachte werkgelegenheid in de regio.

• Royal Eijkelkamp: In contact gebracht met andere bedrijven en initiatieven. Bijvoorbeeld Altop, Anton Jurgens fonds en de Radboud universiteit. Met de RU wordt al gesproken over samenwerking. Tevens worden de mogelijkheden bekeken voor een TEB-voucher. Het bedrijf heeft in oktober 2020 een Parel-award ontvangen (in aanwezigheid van wethouder Belinda Elfrink en voorzitter Harry Ankoné van de Liemerse Ambassade).

• Hannover Messe: Uitvraag om deel te nemen aan jaarlijkse busreis voor ondernemers o.a. via Lindus verspreid. In 2018 in stand TEB ruimte geboden aan bedrijf Chargepoint Europe.

• Informatiebijeenkomst voor raadsleden: Podium voor Essilor door een van de bijeenkomsten daar te houden. Chargepoint Europe een van de sprekers tijdens de bijeenkomst.

Communicatie

Nieuwsberichten website:

• Interview met wethouder Belinda Elfrink: https://theeconomicboard.com/nieuws/belinda-elfrink-zevenaar/
• Interview met Lindus: https://theeconomicboard.com/nieuws/henk-dekker-coronacrisis/
• https://theeconomicboard.com/nieuws/grasfalt-arnhem/
• https://theeconomicboard.com/nieuws/lucien-van-riswijk-zevenaar/
• https://theeconomicboard.com/nieuws/grasfalt/
• https://theeconomicboard.com/nieuws/binnenkort-weer-techniekdagen-regio/
• https://theeconomicboard.com/nieuws/techniekdagen-2019/

• https://theeconomicboard.com/nieuws/montferland-energieneutraal-2030/
• https://theeconomicboard.com/nieuws/korte-ketens-in-het-liemers-landschap/
• https://theeconomicboard.com/nieuws/ondernemersavond-duiven-lindus/
• https://theeconomicboard.com/nieuws/the-economic-board-hannover-messe-2018/

Twitter:
• https://twitter.com/economicboard/status/1273551024209317891 (bereik 1.042)
• https://twitter.com/economicboard/status/1272115062132674560 (bereik 2.161)
• https://twitter.com/economicboard/status/1034400688195989505 (bereik 2.102)
• https://twitter.com/economicboard/status/1045289697583484928 (bereik 1.271)
• https://twitter.com/economicboard/status/1128935808646488065 (bereik 3.027)
• https://twitter.com/economicboard/status/991311289942147072 (bereik 3.049)
• https://twitter.com/economicboard/status/1012679188980092928 (bereik 845)
• https://twitter.com/economicboard/status/1005056259987595269 (bereik 1.704)
• https://twitter.com/economicboard/status/1007320765589487617 (bereik 1.989)
• https://twitter.com/economicboard/status/1007320765589487617 (bereik 1.580)
• https://twitter.com/economicboard/status/1043787311756992512/ (bereik 1.583)

Video's:
• https://vimeo.com/291449137
• https://vimeo.com/253611681
• https://vimeo.com/267396462

Specifiek voorbeeld: Von Gahlen
Parel van de regio
• https://theeconomicboard.com/parel/von-gahlen/
• https://theeconomicboard.com/nieuws/von-gahlen-parel-van-de-regio/
• https://theeconomicboard.com/nieuws/parel-award-2018/
• https://twitter.com/economicboard/status/1085912873358942208 (bereik 2.159)
• https://twitter.com/economicboard/status/1086961539016519680 (bereik 1.353)
• https://vimeo.com/311885552 (weergaven 1.113)
• De Gelderlander: https://www.gelderlander.nl/zevenaar/zevenaars-bedrijf-von-gahlen-valt-in-de-prijzen~a5af3c29/ (bereik 1,3M)
• De Betuwe: https://www.debetuwe.net/nieuws/zakelijk/633373/parel-award-voor-von-gahlen- (bereik 3,53K)

Nominatie Koning Willem I Prijs
• https://theeconomicboard.com/nieuws/von-gahlen-koning-willem-i-prijs/
• https://twitter.com/economicboard/status/1234806185729101824 (bereik 7.608)
• De Gelderlander: https://www.gelderlander.nl/doetinchem/achterhoekse-en-liemerse-bedrijven-maken-kans-op-koning-willem-i-prijs~a2b355f4/ (bereik 1,85M)
• De Stentor: https://www.destentor.nl/achterhoek/achterhoekse-en-liemerse-bedrijven-maken-kans-op-koning-willem-i-prijs~a2b355f4/ (bereik 1,98M)

Overig
• https://theeconomicboard.com/nieuws/mkbdee-von-gahlen/
• https://twitter.com/economicboard/status/1207359877112197121 (bereik 1.061)

B Lijst met bestudeerde bronnen

Gemeentelijk
- Coalitieakkoord 2018-2022 “Vernieuwend Verder”;
- Programmabegroting 2020-2023;
- Kaderbrief 2020;
- Jaarverslag 2019;
- Startnotitie Economische Agenda Zevenaar 2019.

Subregionaal
- Economische analyse regio De Liemers (2019);
- Economische analyse regio de Liemers – bijlagen (2019);
- Economische Visie Liemers 2040 (2019);
- Naar een Agenda voor Economie en Werk voor De Liemers, Montferland en Doesburg (2018).

Regionaal
- Samen voor een krachtige regio - Concept Strategische Uitvoeringsagenda Economic Board Arnhem-Nijmegen 2015 – 2020 (2015);
- Economische barometer Arnhem-Nijmegen (https://www.ru.nl/economie/algemene-onderdelen/economische-barometer/) (2020);
- Jaarverslag 2018 Economic Board (https://theeconomicboard.com/nieuws/jaarverslag-2018/) (2019);
- Monitor Economic Board 1e helft 2019 (https://theeconomicboard.com/nieuws/monitor-the-economic-board-1e-halfjaar-2019/) (2019);
- Evaluatie Economic Board na drie jaar (https://theeconomicboard.com/evaluatie-the-economic-board/) (2019);
- Jaarverslag Regio Arnhem-Nijmegen en Bureau Brussel (https://www.regioan.nl/) (2019);
- Projecten, adviezen en parels van de Economic Board en de samenhang/relevantie voor Zevenaar (2020);
- Investeringsagenda Stedelijk netwerk Arnhem en Nijmegen 2018-2019 BIS (2018);
- Regio Arnhem-Nijmegen Bedrijfsplan versterkte regio (2020);
- Regio Arnhem-Nijmegen: Conceptjaarrekening 2019 Regio Arnhem Nijmegen (staat in bijlage maar titel klopt niet);
- Regio Arnhem-Nijmegen: Jaarrekening 2019 Regio Arnhem Nijmegen;
- Regio Arnhem-Nijmegen: Contourennotitie voor de regionale samenwerking (januari 2020).
- TEB: Strategisch Plan 2020 - 2025: Zien investeren, doet investeren (april 2020).
- TEB: Tactisch Plan: 'Clustervorming: werk en waarde maken!' (augustus 2020).
- TEB: Jaarverslag 2019 (april 2020).
- TEB: Jaarverslag 2018: Dit was pas het begin (april 2019).
- TEB: Jaarverslag 2017: Samen voor de regio (april 2018).
- TEB: Jaarverslag 2016 (april 2017).
- Twijnstra Gudde: Evaluatie drie jaar The Economic Board (april 2019);
- Randstedelijke Rekenkamer: Een andere manier van werken, de relatie van de provincie met de EBU (april 2018).

C Lijst met geïnterviewden

Gemeente Zevenaar
- Wethouder economie, arbeidsmarkt en hoger onderwijs (2-7-20)
- Beleidsmedewerker Economie (25-6-20)

Economic Board Arnhem-Nijmegen, met Wageningen/Regio Arnhem-Nijmegen
- Directeur projectbureau (30-6-20)
- Program manager projectbureau (30-6-20)
- Boardmember onderwijsinstelling (25-6-20)
- Secretaris 'Versterkte regio' (8-7-20)

Subregio Liemers
- Voorzitter ondernemersvereniging (25-6-20)
- Bestuursadviseur ondernemersvereniging (2-8-20)

Bedrijfsleven Zevenaar
- Compaxo Vlees B.V. (27-8-20)
- Andor Security Service (28-8-20)
- RPC Promens (2-9-20)
- Rittal B.V. (2-9-20)
- Scheepswerf de Hoop (3-9-20)
- BKC B.V. (4-9-20)
- Dachser Nederland (7-9-20)
- Von Gahlen (7-9-20)
- Rijnstate Zevenaar (8-9-20)
- Chargepoint Europe (8-9-20)
- COO B.V. (9-9-20)
- Liemerije (10-9-20)
- Groene Allianties de Liemers (14-9-20)
- Stable (15-9-20)
- Royal Eijkelkamp (15-9-20)

Regiogemeenten:
- Duiven (10-9-20)
- Westervoort (10-9-20)
- Lingewaard (schriftelijk 3-9-20)
- Overbetuwe (3-9-20)
- Wijchen (3-9-20)
- Rheden (schriftelijk 6-10-20)

D Overige citaten

D.1 Geïnterviewden

"De Economic Board staat voor ontwikkeling van de regionale economie en versterking van regionale samenwerking tussen overheid, onderwijs en ondernemers. Een complex netwerk met veel samenwerkingsverbanden. Hoe meer verbanden, hoe sterker het is. Als individuele gemeente kun je daarom weinig bereiken. Een sterk regionaal bedrijfsleven en een goede regionale economische structuur zijn ook belangrijk voor de inwoners van Zevenaar. Inspanningen van de Economic Board vergen soms een lange adem. De ontwikkelingen die de board in gang zet en de werkgelegenheid die daaruit voortkomt, zijn wel van betekenis voor de inwoners van Zevenaar. Als een groot bedrijf zich vestigt in Arnhem, is dat werkgelegenheid voor de hele regio".

"Door de board is de lobbypositie van de regio (weer) verbeterd. De board kan de weg plaveien voor beslissingen of budgetten bij de provincie Gelderland, Oost NL, het ministerie van EZ, Brussel/Europa. Daarvoor is de board nodig, zeker richting Brussel en Den Haag. Dat kan de gemeente Zevenaar niet op zichzelf. Door de inspanningen van de board staat de regio Arnhem-Nijmegen nu beter op de kaart. Dat is belangrijk voor locatie- en investeringsbeslissingen van grote bedrijven".

"Hightech biedt voor ons wat dat betreft kansen, net als de zogenaamde randvoorwaardelijke clusters zoals 'Slimme duurzaamheid'. Idem geldt dat voor de arbeidsmarkt en de 'bruisende regio'".

"Het OnePlanet Research Center[30] heeft behalve het ontwikkelen van technologische toepassingen nog twee doelstellingen die voor de regio interessant zijn. De technologie moet ook beschikbaar zijn voor het regionale mkb en voor de studenten aan de mbo- en hbo-instellingen in de regio. De bijdrage van de provincie en Oost NL is vele malen groter dan de budgetten die de individuele gemeenten beschikbaar gesteld hebben voor TEB. Uiteraard heeft succes vele vaders, zoals ze dat zeggen, maar de inspanningen van TEB hebben zeker bijgedragen aan het positieve besluit van de provincie Gelderland. Met massa bereik je meer".

"TEB is een triple helix-samenwerking (onderwijs, overheid, ondernemers). Het MBO is daarin belangrijk. Jongeren die naar het MBO gaan, kiezen doorgaans voor een school in de eigen regio en gaan ook werken in de eigen regio. Ze zijn minder bereid of genoodzaakt om ver te reizen voor werk. Ook is het voor deze doelgroep niet vanzelfsprekend dat ze op kamers gaan tijdens hun opleiding. De Mbo's bieden een breed pakket aan opleidingen. De basis is overal. Maar iedere MBO kleurt mee met de regio waarin hij zit. In de retail bereiden we ons voor op de komst van de Fashion Outlet Zevenaar, door ruime aandacht te hebben voor Engels en Duits in de opleiding. Wij acteren op de vraag vanuit het regionale bedrijfsleven en passen daar het portfolio en de kennis en kunde van onze studenten op aan".

"Die verbinding met de kleine gemeenten is niet heel sterk. Daar is nu een boardmember voor aangesteld. Het zou denkbaar zijn dat een vertegenwoordiger van de Liemers toetreedt tot de board. Die vraag is (nog) niet aan de orde geweest".

"Ook de toegankelijkheid voor kleinere ondernemers kan beter. Grote bedrijven spreken de taal van de Economic Board en weten hen te vinden. Voor kleinere bedrijven geldt dat minder. Hoe kunnen zij een pitch doen, wat brengt een voucher hen, kunnen zij een incubator of een innovator zijn? Daarnaast moet de board er ook aan blijven werken om voor iedereen zichtbaar te zijn. Er zijn veel nieuwsbrieven maar niet iedereen kent of leest ze".

"Een aantal ondernemers in Zevenaar heeft verbinding gekregen met de board, maar dat is in feite toeval. Er is geen collectieve vraag".

"De gemeente Zevenaar kan zelf ook de agenda bepalen door de projecten die ze aandragen. De regionale afvaardiging in de board moet ook gevoed worden".

[30] https://oneplanetresearch.nl/

"Als gemeente moet je ook niet zeuren dat je niet door de board wordt 'gezien', want je hebt je niet georganiseerd. Bij de board krijg je wat als je het vraagt. Dus als je niets vraagt krijg je niks. Je hebt richting de board echt vraagbundeling en prioritering nodig. Die is er (nog) te weinig. Dat is vooral een taak voor de regiogemeenten, maar ook van de Economic Board zelf. Ze hebben het belang niet ingezien van een infrastructuur die hen voedt. Dat is een tekortkoming. Ophalen kost energie. Events met raadsleden zijn prima, maar dat zijn geen dialogen. Dat is te veel een marketingsetting".

"De speerpunten van de board: food, health en energy zijn te koppelen met de sterke sectoren in Zevenaar. Energie speelt een rol bij maakindustrie. Logistiek matcht in principe met alle thema's: alles heeft goederen nodig. Logistiek komt niet eerst maar volgt op alle andere ontwikkelingen, een sector die profiteert van economische groei".

"De gemeenten in De Liemers, inclusief Zevenaar, richten zich met name op logistiek. Zo zijn ze ook onderdeel van Logistics Valley; hiermee heeft het een schaalgrootte gekregen waarmee impact wordt gemaakt in Nederland en daarbuiten. Dat past prima naast de doelstellingen van TEB. Je stimuleert logistiek indirect door Food, Health en Energy en de regionale economie te stimuleren, net als door de bereikbaarheid (lobby, infrastructuur) te verbeteren".

D.2 Ambtenaren regiogemeenten

"Met onze financiële bijdrage versterken we wel de complementariteit".

"De insteek hier is meer: het gaat vooral om het algemeen belang. Het regiobelang is ook ons belang. Het heeft veel spin-offs voor de regio opgeleverd en soms moet je ook accepteren dat je niet direct je winst ziet in je eigen gemeente. Veel MKB hier heeft ook geen aansluiting, maar er zijn ook uitzonderingen die zich hier vestigen als ze doorgroeien".

"De vertaling naar opbrengsten voor een individuele gemeente (los van Arnhem en Nijmegen) is niet altijd makkelijk. Ook omdat in de triple helix onderwijs een rol zit en dat clustert toch in Arnhem en Nijmegen".

"Alle grote economische regio's hebben wel zo'n board. Dus dat hoort er ook bij, zeker ook met bureau Brussel en hun lobby. Ik ben er een paar keer geweest op kantoor en dan zien je dat ze dat ze vrij lean zijn etc. Ze hebben de scepsis wat weggenomen".

"Wat hebben we direct aan TEB als gemeente is een lastige vraag ook voor bestuurders. Maar speelt hier minder dan in Zevenaar".

"Qua PR voor projecten ondersteunt TEB ons veel. In hoeverre dat ook voor ondernemers een netwerk, kennis, of geld oplevert weet ik niet precies".

"Maar als er banen in Nijmegen en Arnhem bijkomen dan kunnen daar ook inwoners vanuit onze gemeente bij zitten. Van een regionaal kenniscentrum profiteren wij ook. Maar direct aan kunnen geven 'what is in it for us' is lastig".

"Als het gaat om de grote onderwerpen als Health, Energy en Food, dan zijn we een bescheiden gemeente, maar zelfs dan kunnen wij ook een bijdrage leveren. Echter profiteren wij als gemeente ook indirect van de zaken die door de Board worden gedaan".

"TEB levert netwerk voor de gemeente en lokale ondernemers, vergroting van denkkracht bij ondernemers (verbinden van partijen), versnelling van projecten op lokaal niveau door partners te zoeken (verbinding leggen met de regio). Subsidieaanvragen krachtiger wegzetten door betrokkenheid van de board".

"Het onderwijs, vooral de grote instituten profiteren veel van de board, zijn ook goed vertegenwoordigd. Bedrijfsleven toch wat meer versnipperd".

"Gelukkig heeft TEB inmiddels ook de link naar Hightech gelegd".

"Soms tip ik ze wel eens een bedrijf hier en dan blijken ze daar al te komen. Ze spreken wel de taal van de ondernemer, dat is voor zo'n bedrijf ook wel eens goed dan elke keer een ambtenaar op bezoek".

"Op basis van de rapportages van de board vind ik dat er geleverd wat er met elkaar afgesproken is met de Board".

" De opgaven van de raden is vooral ook het keuzepakket waar ze straks op gaan intekenen. Er is namelijk ook een investeringsagenda aan gekoppeld. Voorheen was die in handen van Arnhem, Nijmegen en de provincie. De regio voelde zich daarbij wat achtergesteld. Arnhem en Nijmegen hebben natuurlijk ambtelijk ook veel meer slagkracht".

"We hebben kunnen profiteren van de investeringsagenda (al liep dat toen nog niet via TEB). Straks is die agenda nog beter verbonden met de regio. Hopelijk gooit het bezuinigingsspook geen roet in het eten".

"De regio was natuurlijk aardig uitgekleed. In de versterkte regio wordt TEB als het ware vastgeklonken aan die regio".

"De Liemerse Visie overlapt wel een beetje met lokaal beleid en met TEB, maar dat is niet erg. Logistiek zit er niet echt in bij TEB. Zou beter kunnen maar je moet ook keuzes maken.

"TEB doet veel aan PR en communicatie. Als ze nou eens per jaar per gemeente een factsheet maken wat is er nu gedaan?"

"De Board voert geen projecten uit. Dan moeten we dit ook niet verwachten".

E Verdeling aandachtsectoren en pendel

E.1 Aandachtssectoren

De provincie Gelderland heeft een negental aandachtssectoren aangewezen. Tabel 2 toont de procentuele verdeling van het aantal banen in deze sectoren in 2019 ten opzichte van het totaal aantal banen in alle sectoren Voor de gemeente Zevenaar, de Liemers en de WGR-regio Arnhem-Nijmegen.

Tabel 2 - Banen per aandachtssector 2019

	Gemeente Zevenaar	De Liemers	WGR-gebied Arnhem-Nijmegen
Maakindustrie	20,1%	13,9%	7,7%
Health/medisch cluster	16,6%	11,4%	18,8%
Transport en Logistieke sector	10,3%	17,7%	9,7%
Agro-complex	7,5%	6,4%	3,8%
Vrijetijdseconomie	6,7%	6,6%	7,1%
Food cluster	5,4%	4,3%	2,6%
EMT (Energie en Milieutechnologie)	4,7%	8,5%	6,3%
Creatieve industrie	1,9%	2,2%	3,5%
Health	1,2%	0,8%	3,4%
Totaal alle aandachtssectoren (procentueel)	**100%**	**100%**	**100%**
Totaal alle aandachtssectoren (absoluut)	17.960	57.740	369.430

Bron: Provincie Gelderland, Bureau Economisch Onderzoek / Provinciale Werkgelegenheids Enquête Gelderland / Lisa (https://gelderland.incijfers.nl/jive/?report=economie

De drie grootste sectoren: Maakindustrie (20,1%), Health/medisch cluster (16,6%) en Transport en Logistiek (10,3%) zijn goed voor bijna de helft van alle banen in de gemeente Zevenaar (47%). Ook op het niveau van de Liemers en de regio Arnhem-Nijmegen zijn dit de drie grootste sectoren, maar is het aandeel op de totale werkgelegenheid kleiner (respectievelijk 43% en 36%).

Een op de vijf banen in de gemeente Zevenaar bevindt zich in de Maakindustrie. Daarmee is de sector zeer sterk in de gemeente vertegenwoordigd, ook in vergelijking met het aandeel binnen de Liemers (13,9%) en de regio Arnhem-Nijmegen (7,7%). Transport en Logistiek is op het niveau van de Liemers de grootste sector (17,7%). In de gemeente Zevenaar is de logistieke sector minder prominent en vergelijkbaar met het niveau in de gehele Stadsregio.
Over het geheel van de Stadsregio Arnhem-Nijmegen is de meeste werkgelegenheid in Health/medisch cluster te vinden (18,8%). In Zevenaar en de Liemers zijn hierin relatief minder banen. Tot slot is qua sectorale structuur een relatief sterk verschil in de sector EMT (Energie en Milieutechnologie) zichtbaar, tussen Zevenaar (4,7%) en de Liemers (8,5%).

E.2 Werkgelegenheid en pendel

Uitgaande pendel Zevenaar
In totaal werken 5.500 inwoners uit Zevenaar in de eigen gemeente. Dat is ruim een derde (36%) van alle in Zevenaar werkzame personen (15.400) en ruim een kwart (27%) van alle werkende inwoners van Zevenaar (20.500, zie tabel 3). Daarnaast werkt ruim een op de zes (werkende) inwoners uit Zevenaar in overige gemeenten in de Liemers (16%), een kwart (25%) in overige gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen en een derde (32%) elders in Nederland.

Tabel 3 –Werkregio werknemers woonachtig in Zevenaar (CBS, peildatum dec. 2018)

	Werknemers woonachtig in Zevenaar	%
Gemeente Zevenaar	5.500	27%
Overig de Liemers	3.300	16%
Overig regio Arnhem-Nijmegen	5.200	25%
Overig Nederland	6.500	32%
Totaal	**20.500**	**100%**

Bron: CBS, peildatum: december 2018

In totaal werkt 27 procent van de (werkende) inwoners van Zevenaar in de gemeente zelf, 43 procent in de Liemers, 68 procent in de regio Arnhem-Nijmegen en 85 procent in de provincie Gelderland (tabel 4).

Tabel 4 - Werkregio werknemers woonachtig in Zevenaar

	Werknemers woonachtig in Zevenaar	%
Gemeente Zevenaar	5.500	27%
Gemeente Doesburg	300	1%
Gemeente Duiven	1.700	8%
Gemeente Montferland	1.100	5%
Gemeente Westervoort	200	1%
Totaal De Liemers	**8.800**	**43%**
Regio Arnhem-Nijmegen	14.000	68%
Achterhoek	3.200	16%
Gelderland	17.400	85%
Totaal	**20.500**	

Bron: CBS, peildatum: december 2018

Inkomende pendel Zevenaar
In totaal werken er 15.400 personen in Zevenaar. Daarvan zijn er 5.500 woonachtig in de gemeente zelf (36%). Daarnaast is bijna een op de vijf (18%) werkenden in Zevenaar afkomstig uit overige gemeenten in de Liemers. Ongeveer een op de zes (16%) woont in overige gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen en bijna een derde (30%) komt elders uit Nederland.

In totaal woont 27 procent van alle werkenden in Zevenaar in de gemeente zelf, 54 procent in de Liemers, 69 procent in de regio Arnhem-Nijmegen en 89 procent in de provincie Gelderland.

Uitgaande pendel De Liemers
In de Liemers werken 23.300 inwoners in de regio zelf. Dat is bijna de helft (44%) van alle in de Liemers werkzame personen (52.800) en ruim een derde (37%) van alle (werkende) inwoners van de Liemers (63.300). 13 procent van de (werkende) inwoners van de Liemers werkt in gemeente Zevenaar, een kwart (24%) in overige gemeenten in de Liemers, een kwart (26%) in overige gemeenten regio Arnhem-Nijmegen en ruim een derde (37%) elders in Nederland (tabel 5)

Tabel 5 - Werkregio werknemers woonachtig in de Liemers

	Werknemers woonachtig in de Liemers	%
gemeente Zevenaar	8.300	13%
overig de Liemers	15.000	24%
overig Arnhem-Nijmegen	16.600	26%
overig Nederland	23.400	37%
Totaal	**63.300**	**100%**

Bron: CBS, peildatum: december 2018

In totaal werkt 13 procent van de (werkende) inwoners van de Liemers in de gemeente Zevenaar, 37 procent in de Liemers zelf, 63 procent in regio Arnhem-Nijmegen en 82 procent in de provincie Gelderland (tabel 6).

Tabel 6 - Werkregio werknemers woonachtig in de Liemers

	Werknemers woonachtig in de Liemers	%
Gemeente Zevenaar	8.300	13%
Gemeente Doesburg	1.500	2%
Gemeente Duiven	6.200	10%
Gemeente Montferland	6.400	10%
Gemeente Westervoort	900	1%
Totaal De Liemers	**23.300**	**37%**
Regio Arnhem-Nijmegen	39.500	63%
Achterhoek	15.200	24%
Gelderland	52.000	82%
Totaal	**63.300**	

Bron: CBS, peildatum: december 2018

Inkomende pendel Liemers
In totaal werken er 52.800 personen in de Liemers. Daarvan zijn er 23.300 woonachtig in de regio zelf (44%). Ongeveer een op de zes (16%) werkenden in de Liemers is afkomstig uit overige gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen en 40 procent woont elders in Nederland.

In totaal woont 44 procent van alle werkenden in de Liemers in de regio zelf, 60 procent in de regio Arnhem-Nijmegen en 81 procent in de provincie Gelderland.

N.B. na de verwachte doortrekking van de A15 ontstaat er een extra schakel in 'Logistics Valley'[31]. Dat betekent mogelijk op termijn ook meer pendel van en naar Lingewaard, Overbetuwe en de subregio Rijk van Nijmegen[32] (daar waar nu de pendel naar Arnhem domineert).

[31] https://www.logisticsvalley.nl/
[32] https://www.regiorvn.nl/

F Aanvullende informatie

F.1 De Liemerse Ambassade

In de Liemerse Economische Visie stond al dat de gemeenten de uitvoeringsagenda van de economische visie willen beleggen bij de (op dat moment nog op te richten) Liemerse Ambassade. Dat is een uitvoeringsorganisatie waarin plaats is voor het Platform Onderwijs en Arbeidsmarkt (POA) de Liemers, Liemers++, De Liemers Helemaal Goed en de Liemers Economische Raad.

De Liemerse Ambassade kwam eigenlijk via een andere route tot stand. N.a.v. een rapport 'Naar een Agenda voor Economie en Werk voor De Liemers, Montferland en Doesburg' (2014/2015) over de vormgeving van de participatiewet (Montferland en Doesburg doen daar niet aan mee omdat ze niet participeren in de Regionale Sociale Dienst de Liemers (RSD). Het (b) leek een logische stap om daar de economische visie aan toe te voegen.

Montferland neemt deel zonder de uitvoeringsagenda (dus zonder geld). Doesburg doet niet mee aan het vrijetijdsdeel van de uitvoeringsagenda (dus minder geld) omdat ze dat met de Hanzesteden doen. Er is de verwachting dat Montferland als de ambassade 'op toeren' komt mogelijk breder gaat participeren.

Op 2 september 2020 is de Stichting Liemerse Ambassade daadwerkelijk opgericht[33]. Het bestuur heeft een triple-helix samenstelling.

F.2 Economische speerpunten regio Arnhem-Nijmegen

Het PFO Economie, dat verbonden is met TEB richt zich op drie ambities[34] (zie hierna met de accenten voor 2020 -tussen haakjes):

- Profilering, vitale binnensteden, citymarketing, vrijetijdseconomie (m.b.t. het vergroten van de leefbaarheid, het creëren van werkgelegenheid en bevorderen van duurzaam toerisme zijn concrete doelstellingen geformuleerd. Voor het Toeristisch Toekomstperspectief 2020-2025 regio Arnhem Nijmegen wordt een uitvoeringprogramma opgesteld.

- Arbeidsmarkt en werkgelegenheid (Ingezet wordt op een duurzame groei van 5% in de regio in 2025. Er liggen tal van uitdagingen. Eind 2020 moeten de plannen voor een zogenaamde House of Skills zijn geconcretiseerd).

- Circulair en duurzaam (de regio Arnhem Nijmegen is niet voor niets winnaar van de ABN Amro BT Awards 2018 als meest circulaire regio van Nederland. Een belangrijke basis om een verder visie op circulaire economie voor de regio te gaan formuleren.

33 https://liemers.gemeentenieuwsonline.nl/nieuws/algemeen/106596/harry-ankon-voorzitter-nieuwe-liemerse-ambassade
34 https://www.regioan.nl/thema-s/economie-1/#section2

Daarnaast staat het uitvoeringsprogramma Regionaal Programma Werklocaties (RPW) op de agenda. *"Doel van het RPW is het zorgen voor een goed evenwicht tussen vraag en aanbod voor de werklocaties in de regio Arnhem Nijmegen. De regiogemeenten hebben afgesproken om samen met de provincie zorg te dragen voor de uitvoering van het RPW. Medio 2020 nemen de raden van de deelnemende gemeenten een besluit naar aanleiding van de uitkomsten van monitoronderzoek. Gelijkertijd wordt gestart met een update van het RPW dat eind 2020 gereed moet zijn".*

F.3 Economic Board 3.0

Naar aanleiding van de evaluatie en de ervaringen van de eerste drie jaren is een aantal aanbevelingen uit het evaluatierapport door de leden van de board omarmd om door te ontwikkelen:

- versterk de samenwerking met de Investeringsagenda;
- investeer in de relatie met de regiogemeenten;
- én speel een rol bij de ontwikkeling van de randvoorwaarden voor een goed vestigingsklimaat.

Eind 2019 ging de board samen met de Stuurgroep Investeringsagenda en lag er een plan voor TEB 3.0 met twee iconische clusters en vijf randvoorwaardelijke clusters

A. Iconische clusters: health, hightech, food & energy
B. Randvoorwaardelijke clusters: Slimme Duurzaamheid, Acquisitie, Arbeidsmarkt, Bruisende regio, Lobby

Strategisch Plan 2020 - 2025: Zien investeren, doet investeren
In april 2020 verschijnt het nieuwe strategisch plan. Vergezeld door voorstellen voor de investeringsagenda 2020, prioritaire projecten 2020 en de financiering van TEB 2021-2025.

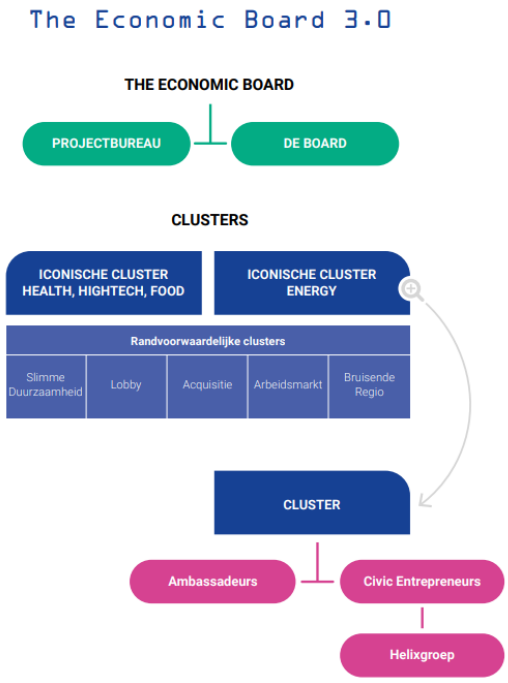

Tactisch plan 'Clustervorming: werk en waarde maken!'
Het tactisch plan verscheen begin augustus 2020. Bedoeld als operationele schakel tussen strategisch plan, concrete projecten en de investeringsagenda. Het plan kent roadmaps regionale clustervorming en projecten en organisatie. De term 'Lifeport' doet intrede.

F.4 'Versterkte regio' en investeringsagenda

Begin 2017 kwam er een regionaal investeringsakkoord tot stand voor de regio, opgetekend door en met bijdragen van (uitsluitend) Arnhem, Nijmegen en de Provincie. In dat akkoord is de afspraak vastgelegd om minstens 10 jaar vast te houden aan de ingezette koers om de economie van de regio te versterken. In de update van de investeringsagenda (BIS, mei 2018) staan geplande en gerealiseerde investeringen voor de drie icoonprogramma's:
-Ruimte voor werk, kennis en innovatie in Health & Energy
-Bruisende binnensteden aan de rivier
-Slimme Duurzaamheid
Voor Zevenaar gaat het bij slimme duurzaamheid om een bijdrage aan het circulaire fietspad[35]. Inmiddels werkt de regio aan een nieuwe investeringsagenda waarin ook andere regiogemeenten dan Arnhem en Nijmegen kunnen aansluiten. Die nieuwe investeringsagenda hoort bij het proces naar een Versterkte regio, waartoe de 18 colleges van de regiogemeenten op 16 april 2019 besloten (versterking van de huidige regionale samenwerking).

Proces naar de Versterkte regio
Het proces om te komen tot de versterkte regio is inmiddels zo ver gevorderd dat er waarschijnlijk dit najaar besluitvorming over plaatsvindt in de raden (zie [36] voor de tijdlijn en meest recente communicatie). Bij de versterkte regio hoort een vijftal opgaven:
1. Groene groeiregio
2. Productieve regio
3. Verbonden regio
4. Circulaire regio
5. Ontspannen regio

TEB in de Versterkte Regio
Over de positie van TEB in de versterkte regio zegt de Regio het volgende[37] (zie ook het onderstaande schema):

"The Economic Board is een zelfstandige triple helix-stichting die bijdraagt aan de regionale samenwerking, gericht op het versterken van de economische structuur in de regio. The Economic Board heeft een eigen werkplan dat goed is afgestemd op de regionale agenda. De speerpunten Energy, Health & Hightech en Food passen binnen de Opgave Productieve Regio. Daarnaast draagt TEB bij aan een aantal randvoorwaardelijke thema's die in de andere opgaven binnen de regionale agenda worden opgepakt. Eventuele financiële bijdragen vanuit gemeenten aan activiteiten van TEB worden meegenomen in de financiering van de opgaven. Met de oprichting van het regiobureau ontstaan extra mogelijkheden voor samenwerking en synergie en wordt de samenwerking intensiever. Op het punt

[35] https://www.liemersactueel.nl/eerste-circulaire-fietspad-gemeente-zevenaar-geopend/
[36] https://www.regioan.nl/versterkingsproces/
[37] https://www.regioan.nl/media/200424_MAN_Bedrijfsplan-verterkte-regio.pdf

van lobby, positionering en profilering en de bijbehorende communicatie wordt de samenwerking hechter. De programmatische middelen voor activiteiten van TEB komen vanuit de deelnemende partners, tot nu toe vooral de provincie, de gemeenten Arnhem en Nijmegen, de onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven. In de nieuwe opzet is het ook mogelijk om activiteiten die passen in de regionale agenda mee te nemen in de financiering van de opgaven door de 18 regiogemeenten. Dat zal per geval expliciet worden aangegeven.

Verstevigde samenwerking: 1 regionale agenda
In de onderlinge afstemming tussen de Regio Arnhem-Nijmegen en TEB tijdens het versterkingsproces is afgesproken om nauwer samen te werken. Naast de hierboven geschetste samenwerking op lobby, positionering en profilering, gaat het om samenwerking op inhoud. TEB heeft een eigen agenda-indeling met de twee iconische clusters Health, Hightech & Food (1) en Energy (2) en daarnaast de randvoorwaardelijke clusters Slimme Duurzaamheid, Bruisende Regio, Lobby, Arbeidsmarkt en Acquisitie. Binnen elk van deze clusters levert The Economic Board specifieke meerwaarde, in samenwerking met de andere partners die op deze thema's actief zijn. The Economic Board richt zich binnen de randvoorwaardelijke clusters op die onderdelen die de iconische clusters versterken én waarvoor triple helix-samenwerking nodig is. De invulling van de randvoorwaardelijke clusters vindt in nauwe afstemming plaats met de Regio Arnhem-Nijmegen. Samenwerking met de opgavemanager en de opgaventeams ligt voor de hand. De activiteiten van TEB zullen op een logische manier worden ondergebracht in de regionale agenda. Ook de provincie is hier nauw bij betrokken. De rol van TEB is terug te vinden in de betreffende opgaven als deze ter besluitvorming worden voorgelegd. De rol van TEB zal per activiteit wisselend zijn, van trekker van een opgave tot het leveren van een substantiële bijdrage aan of het meedenken over een opgave. Uitgangspunt is dat er geen dubbel werk wordt gedaan. Via de besluitvorming over de regionale agenda worden ook de wederzijdse prioriteiten en kaders voor de opgaven onderling afgestemd en voorgelegd aan de gemeenteraden. The Economic Board legt via de Regio Arnhem-Nijmegen op afgesproken momenten achteraf verantwoording af aan de regionale gemeenten (en andere partners)".

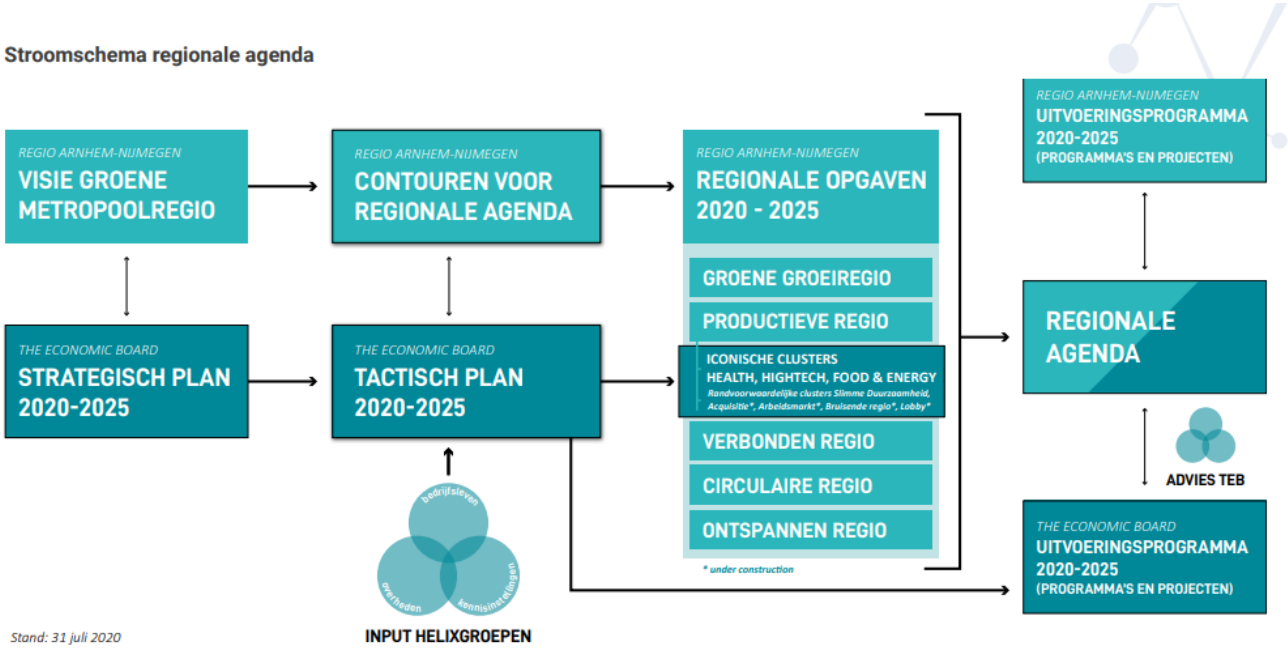

Bestuurlijk wederhoor rekenkameronderzoek Belang The Economic Board (TEB) voor Zevenaar

vastgesteld B&W 3 november 2020

Inleiding

In opdracht van de rekenkamercommissie uit de gemeenteraad van Zevenaar is een onderzoek uitgevoerd naar het belang van TEB voor de gemeente Zevenaar. De rekenkamercommissie wil weten wat TEB de gemeente Zevenaar oplevert (doeltreffendheid) en hoe zich dat verhoudt tot de gemeentelijke bijdrage (doelmatigheid). Daarnaast is de rekenkamercommissie op zoek naar waarom TEB is opgericht, wat ze doen, hoe zich dat verhoudt tot lokaal en sub regionaal (Liemers) economisch beleid en hoe de triple-helix samenwerking verloopt en in Zevenaar wordt beleefd.
Met het rapport Belang The Economic Board voor Zevenaar van oktober 2020 is een eerste concept van de rapportage voor bestuurlijk wederhoor opgeleverd. Met deze notitie is de reactie van het college geformuleerd.

Onderzoeksaanpak

Door de onderzoekers zijn onderzoeksvragen geformuleerd en via literatuuronderzoek van de relevante beleidsdocumenten en interviews met stakeholders zijn de data verzameld en getoetst aan de hand van een normenkader om zodoende tot bevindingen en een tot beoordeling te komen.
In totaal is met 8 bestuurders, ambtenaren en andere medewerkers van bij de TEB betrokken lokale en regionale overheidsinstellingen en ondernemersverenigingen gesproken. Met 15 Zevenaarse bedrijven en 6 beleidsadviseurs Economische Zaken van gemeenten uit de regio hebben telefonische interviews plaatsgevonden.

Over de feiten

Voor de besluitvorming over de TEB in 2015 wordt alleen verwezen naar de documenten daarover in de voormalige gemeente Zevenaar. In 2015 is ook in de voormalige gemeente Rijnwaarden over de deelname aan de TEB besloten. Ook daar is kritisch naar de triple helixsamenwerking gekeken en is uiteindelijk daarom niet meteen voor de volle gevraagde periode van vijf jaren gekozen. De kritiekpunten waren vooral het ontbreken van een onvoldoende Liemerse agenda en onvoldoende bijdrage van de overige triple helix partners.

In het onderzoeksrapport wordt gesteld, dat de concept voor de Economische Agenda Zevenaar als gevolg van de coronacrisis nog niet naar college en raad is gebracht. Dat is niet juist. De Economische Agenda is nog volop in ontwikkeling om samen met partijen als Lindus, LTO, MKB Zevenaar en Ondernemend Zevenaar tot een inhoudelijk programma agenda te brengen in synergie met en als uitvoering van de Liemerse Economische visie.

Bevindingen en conclusies

De rekenkamercommissie concludeert met een toetsing van de bevindingen aan het normenkader

dat de doeltreffendheid niet goed is vast te stellen. Er is weliswaar een redelijke mate van consensus dat er resultaten en (toekomstige) baten zijn, maar de meeste daadwerkelijke maatschappelijke effecten zijn niet goed in beeld (ook omdat het ontbreekt aan doelstellingen of monitoring). Bij de Zevenaarse bedrijven is die consensus overigens wat kleiner.
Ook de doelmatigheid niet helemaal goed is vast te stellen. Dat komt omdat er geen doelen zijn vanuit Zevenaar en de effecten voor Zevenaar niet goed in beeld zijn. De indruk bij betrokkenen is wel dat TEB-activiteiten aanvullend zijn op hetgeen lokaal of in Liemers verband gebeurt en (daarom) toegevoegde waarde bieden. Of de inzet van Zevenaar op drie 'borden' en drie schaalniveaus (lokaal, sub regionaal en regionaal) doelmatig is (de investering is gestegen) moet, aldus de rekenkamercommissie, de komende jaren blijken.

Reactie college:
De maatschappelijke en economische effecten van deelname aan TEB zijn dus niet goed in beeld. Dat maakt het daarom niet (goed) mogelijk een oordeel te vellen over de toegevoegde waarde van deelname aan de TEB voor Zevenaar. Maar als er al effecten zichtbaar waren, dan is het nog maar de vraag of die aan de activiteiten van TEB zijn toe te rekenen, omdat een causaal verband tussen de uitgevoerde activiteiten en bereikte economische effecten lastig aantoonbaar is.

Over de betekenis van de TEB voor de regionale ontwikkeling is minder discussie. Het belang van de TEB voor het versterken van de regionale economie door Europese kansen te benutten en Europese subsidies te verwerven wordt vrij algemeen erkend. Het economische belang en de versterking van het vestigingsklimaat staan hierbij voorop.
Wij moeten ons daarbij realiseren dat de werkgelegenheid in Zevenaar onvoldoende is om de gehele beroepsbevolking van Zevenaar van een baan te voorzien. Banengroei in de regio is daarom ook voor Zevenaar van groot belang.

Naast deze conclusies over doeltreffendheid en doelmatigheid wordt nog een aantal andere conclusies getrokken:
1. Het ontbreekt aan informatie op outcome niveau over de economische ontwikkeling (banen, economische slagkracht, volume aan innovatieve projecten etc.)
2. TEB staat niet hoog op de politieke agenda van de gemeenteraad. Uitsluitend bij besluitvorming over de voortzetting van (financiële) deelname is er aandacht voor de TEB.
3. Mede omdat TEB naar het oordeel van betrokkenen groeit in haar rol kunnen de regionale baten verder stijgen. Dat kan ook door via Liemerse Ambassade de verbinding van kansrijke bedrijven met de TEB te optimaliseren en Liemerse speerpunten te koppelen aan regionale opgaven en investeringsagenda.
4. Directe beïnvloeding van de gemeente op de koers van TEB realiseren door de governance aan te passen.

Reactie college:
Het klopt dat het ontbreekt aan goede gegevens op out come niveau waaraan de doeltreffendheid van de activiteiten van TEB gemoeten zouden kunnen worden. Daarbij moet wel de opmerking van hiervoor over de aantoonbaarheid van een causaal verband worden gemaakt.
De aandacht voor de verbonden partijen, waartoe de TEB ook via de Regio Arnhem Nijmegen is te rekenen, is de afgelopen periode wel toegenomen. Met de vaststelling van de nota Verbonden Partijen in 2019 is een toezichtregiem ontwikkeld, dat de betrokkenheid van de raad bij deze partijen moet vergroten.
De overige punten komen bij de aanbevelingen ter sprake.

Aanbevelingen
1. Op basis van de bevindingen, de toetsing aan het normenkader, de beantwoording van de vragen en de conclusies doet de RKC de volgende aanbevelingen aan de raad. Vraag het college om

TEB te verzoeken om b.v. samen met de regio een beknopt monitoring instrument over gerealiseerde economische effecten op te stellen dat bij voorkeur ook voor de Liemers zelf (dus subregionaal) bruikbaar is.
2. Ga in gesprek met het college hoe en met welke frequentie de samenwerkingsverbanden in het economische domein (TEB en Liemerse Ambassade) aan de orde komen in de raad.
3. Vraag het college de lijnen tussen Zevenaars bedrijven en TEB te versterken door via de Liemers Ambassade en samen met de ondernemersverenigingen op zoek te gaan naar kansrijke verbindingen tussen TEB en bedrijven en maak een Liemerse propositie voor de regionale opgaven en de investeringsagenda.
4. Vraag het college om te verkennen welke mogelijkheden er zijn om in Logistics Valley verband de positie bij TEB of in de board te versterken.
5. Ga in gesprek met het college of kaderstelling van en .governance over TEB versterking behoeft

Reactie college:
In het kader van de versterking van de regionale samenwerking in de Regio Arnhem Nijmegen wordt ook de positie van de TEB in de regio opnieuw ingericht. Met een intentieovereenkomst wordt de triple helixsamenwerking versterkt en worden de krachten gebundeld. Dat moet leiden tot een bestuursakkoord en een investeringsagenda van de provincie, de (18 gemeenten van de) Regio Arnhem Nijmegen en de TEB. In dit bestuursakkoord regelen we hoe we samen uitvoering geven aan een gezamenlijke agenda voor de regio Arnhem - Nijmegen. Daarmee wordt duidelijk op welke manier de partners uitwerking gaan geven aan dit akkoord.
De gemeenteraad besluit uiteindelijk over de deelname aan de regionale opgaven.
Dit zorgt voor een grotere betrokkenheid bij de opgaven, die in regionaal verband, voor een deel ook door de TEB worden uitgevoerd. De mate, waarin de Zevenaarse en Liemerse propositie in de regionale opgaven is ingebed zal mede bepalend zijn voor de deelname aan de opgave.
Periodiek, in ieder geval binnen de P&C cyclus, zullen wij over de voortgang van de regionale opgaven en daarmee ook over de werkzaamheden van TEB rapporteren.

Raadsvoorstel

Onderwerp	Versterking regionale samenwerking Regio Arnhem Nijmegen
Zaaknummer	Z/20/329303
Documentnummer	INT/20 /985302
Portefeuillehouder	Lucien van Riswijk
Portefeuille	intergemeentelijke samenwerking
Behandelend ambtenaar/afdeling	Hans Bosch (staf)
Telefoon	0316-595615
E-mail	h.bosch@zevenaar.nl

1 Samenvatting

De stuurgroep versterking regio Arnhem-Nijmegen presenteert de voorstellen voor versterking van de regionale samenwerking in de vorm van een visie, regionale agenda en gemeenschappelijke regeling. De raad wordt voorgesteld in te stemmen met deze voorstellen.

2 Raadsvoorstel

1 In te stemmen met de Visie Regio Arnhem-Nijmegen Groene Metropoolregio, als basis voor de profilering van de regio en onderbouwing van de keuze voor opgaven op de Regionale Agenda
2 In te stemmen met de Contouren voor de Regionale Agenda 2021 en verder.
3 Het college toestemming te verlenen om de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem Nijmegen 2020 te treffen;
4 Het college toestemming te verlenen om het Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem-Nijmegen City Regio met ingang van 1 januari 2021 in te trekken;
5 In te stemmen met een bijdrage per inwoner van €2,50 ten behoeve van de basisfinanciering van de regionale samenwerking;
6 In te stemmen met het continueren van de bijdrage van €1,- per inwoner, voor een periode van 5 jaar, in verband met de voortzetting van The Economic Board voor de periode 2021-2025.

3 Waarom naar de raad

De colleges van B&W van de aan het nieuwe samenwerkingsverband Regio Arnhem Nijmegen toetredende gemeenten zijn op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen bevoegd tot het aangaan van de gemeenschappelijke regeling na verkregen toestemming van hun gemeenteraden. Op grond van de Gemeentewet (artikel 189) heeft de gemeenteraad het budgetrecht en beslist op basis daarvan over de aan het samenwerkingsverband toegekende bijdragen.

4 Doelstelling en beoogd resultaat

Doelstelling is om met de 18 regiogemeenten en de betrokken triple helix partners te komen tot een versterkte samenwerking op schaal van de regio Arnhem-Nijmegen. Positieve besluitvorming in de raden dit najaar (november, december 2020) maakt het mogelijk om per 1 januari 2021 met de versterkte samenwerking in de regio Arnhem-Nijmegen te starten.

5 Argumenten en alternatieven

Argumenten

1. *De nieuwe samenwerking voldoet aan de nota verbonden partijen (2019)*

In 2019 heeft de gemeenteraad in de nota Verbonden partijen kaders vastgesteld waaraan nieuwe samenwerkingsverbanden getoetst moeten worden. In zijn algemeenheid kan worden vastgesteld, dat de nieuw voorgestelde regeling voor het samenwerkingsverband van de Regio Arnhem Nijmegen hieraan voldoet. Kort samengevat is de samenwerking nodig om een aantal beleidsdoelen te realiseren, dat de gemeente Zevenaar niet in zijn eentje kan realiseren. Door de krachten te bundelen hebben we kennisvoordeel, kunnen we activiteiten op gang brengen die zonder de initiërende rol van de gemeente niet of moeilijker van de grond zouden komen en zijn we een sterke actor richting andere partijen, zoals provincie, Rijk en Europa. In de gemeenschappelijke regeling zijn voorzieningen getroffen, die de sturing van deze verbonden partij door de gemeenteraad moet versterken.
Geheel in lijn met onze nota verbonden partijen wordt deze nieuwe samenwerkingsrelatie eens in de vier jaren geëvalueerd. In de gemeenschappelijke regeling is vastgelegd, dat dit gebeurt aan het begin van het kalenderjaar, waarin de gemeenteraadsverkiezingen worden gehouden. De evaluatie kan aanleiding zijn de deelname aan het samenwerkingsverband te heroverwegen. De gevolgen van een eventueel uittredingsbesluit worden door het algemeen bestuur van de Regio bepaald.

2. *Versterking van de regionale samenwerking is urgent vanwege de grote opgaven, die op ons afkomen*

Versterking van de regionale samenwerking is nodig vanwege een dubbele urgentie: slagkracht organiseren voor de grote opgaven die op de regio afkomen én het tot stand brengen van een transparante en democratisch gelegitimeerde regionale besluitvorming. De regio heeft een bleek profiel en benut haar potenties onvoldoende. Tegelijkertijd komen er grote opgaven op de regio af die een aanpak vereisen die boven de lokale gemeenten uitstijgt. De opgaven en ambities voor deze regio zijn zodanig groot en veelomvattend dat ze om een meer integrale en krachtige besturing vragen. De visie Regio Arnhem-Nijmegen Groene Metropoolregio beschrijft deze urgente uitdagingen en vormt daarmee de onderbouwing van de keuze voor de opgaven van de Regionale Agenda.
Onze regio groeit door toenemende inwoneraantallen, waarbij tegelijkertijd kwalitatieve welvaartsontwikkeling achterblijft. We zijn onvoldoende in beeld bij andere overheden, met name rijk en provincie. Er is grote urgentie om de problemen van werkloosheid, economische groei, huisvesting en bereikbaarheid te lijf te gaan. Vooral de economische opgave is in het afgelopen jaar - mede vanwege de coronacrisis - nog groter geworden. Er is gezamenlijke inzet noodzakelijk om iedereen werk en huisvesting te kunnen bieden en tegelijkertijd de regio bereikbaar te houden; de regio duurzaam, energieneutraal en circulair te maken en te zorgen voor het behoud van onze leefomgeving en ontspannen leefkwaliteit. Veel van deze opgaven zijn gemeentegrensoverschrijdend. We hebben elkaar hiervoor nodig.

3. *Versterking van de samenwerking is nodig om als regio een goede samenwerkingspartner te vormen voor provincie, Rijk en Europa*

Het Rijk en de provincie spreken ons op veel van deze thema's aan, als regio en niet als 18 losse gemeenten. De steden komen - zeker als ze samen optrekken - soms nog wel binnen, maar voor kleinere gemeenten is het steeds lastiger om samenwerking en gehoor te vinden als enkele speler in het Nederland en Europa van de regio's. Het Rijk en de provincie willen graag zakendoen met een sterke en slagvaardige regio Arnhem-Nijmegen met scherpe ambities, vertaald in een agenda voor de korte en langere termijn. Dat wordt ook onderstreept in de verschillende samenwerkingen rond grote programma's als Woondeal, MIRT, RES etc.

4. *Een sterke regio Arnhem Nijmegen verdient zich terug*

De extra investering die nodig is om de versterkte regio Arnhem-Nijmegen in de basis te ondersteunen en het proces van besturing en uitvoering van de grote regionale opgaven te faciliteren zal vooral terugkomen via partnerschappen en revenuen vanuit de opgaven en bijbehorende projecten. De lasten en baten zullen in de toekomst - afhankelijk van wat raden besluiten over deelname aan de verschillende opgaven - ook eerlijker en transparanter verdeeld worden over de regiogemeenten, veel meer dan nu vaak het geval is. In personele en financiële zin dragen de grote steden nu meer bij, dat in beginsel ook passend

is bij de rol van de centrumsteden. Zo heeft Arnhem de afgelopen jaren als gastheer (huisvesting en ondersteuning) opgetreden voor het secretariaat van het GO. Het is echter van belang dat de verantwoordelijkheid voor de regionale samenwerking, ook in personele en financiële zin, door alle gemeenten gedragen wordt. Ambtelijke capaciteit kan door de nieuw te vormen netwerkdirectie bovendien gerichter worden ingezet.
De provincie Gelderland wil graag met de regio samenwerken om zo een gezamenlijke gebiedsagenda voor de regio Arnhem-Nijmegen te laten ontstaan, waarin zowel de regiogemeenten als de provincie hun bestuurlijke, inhoudelijke en financiële bijdragen zullen samenbrengen. Uit gesprekken tussen stuurgroep, TEB en regio is het plan ontstaan om de nieuwe samenwerking vast te leggen in een nieuw bestuursakkoord dat voortbouwt op het oude, maar dan met de hele regio en triple helix goed betrokken. De intentie hiertoe wordt in een concept-intentieverklaring aangeboden met de regionale agenda 2021. De regionale agenda wordt eind oktober opgeleverd. Deze wordt dan via een apart raadsvoorstel aan de regiovoorstellen toegevoegd, zodat de regionale agenda bij de besluitvorming over de regioversterking kan worden betrokken.

5. The Economic Board is een belangrijke partner in de uitvoering van de regionale gebiedsagenda

In 2015 hebben de voormalige gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar besloten deel te nemen aan en een jaarlijks financiële bijdrage van € 1 per inwoner te verstrekken aan The Economic Board voor de duur van 5 jaren. Die verbintenis loopt dit jaar af. Aan deze verbintenis zijn indertijd een aantal voorwaarden verbonden. Zo was de focus van The Economic Board aanvankelijk sterk gericht op de steden Arnhem en Nijmegen en de economische sectoren Energy, Health en Food, terwijl voor de sub regio de Liemers de maakindustrie en logistiek belangrijke economische sectoren waren en nog steeds zijn. Daarnaast was de financiële structuur van The Economic Board vooral opgebouwd uit de financiële bijdragen van de overheidspartijen. De bijdrage van de andere twee triple helix partijen, onderwijs en ondernemingen, bleef daar fors bij achter.
In het in 2020 gepresenteerde strategisch plan van The Economic Board zien wij een sterke verbinding met de brede regionale opgaven. Dat biedt een goede basis voor de samenwerking in een gezamenlijke gebiedsagenda, die de bekrachtiging in een bestuursakkoord krijgt.
Deze ontwikkeling en ook de positieve ervaring van de ondernemersvereniging Lindus en een aantal lokale ondernemingen met The Economic Board zijn voor ons aanleiding voor te stellen de bijdrage aan The Economic Board voor een periode van vijf jaren te verlengen. Om de verbinding met de regionale opgaven nog sterker tot uitdrukking te brengen, zou ervoor kunnen worden gekozen een deel van de gemeentelijke bijdrage aan The Economic Board via het opgavenbudget beschikbaar te stellen, gekoppeld aan de daadwerkelijke uitvoering van een regionale opgave door The Economic Board.

6. De grip en zeggenschap van de gemeenteraden op de samenwerking moet worden verstrekt

De huidige regionale samenwerking heeft te weinig slagkracht om deze grote regionale opgaven goed op te pakken. Tegelijkertijd is versterking van de samenwerking voor ons alleen mogelijk als dat ook leidt tot versterking van de betrokkenheid en zeggenschap van de democratische organen. Op dit moment is er voor raden en colleges weinig zicht en grip op de regionale agenda. Er zijn ook amper mogelijkheden voor democratische controle en verantwoording.
De nieuwe gemeenschappelijke regeling voorziet in een grotere transparantie en betere aansluiting en sturingsmogelijkheden voor gemeenteraden. Er zijn vaste momenten in het jaar waarop raden kunnen sturen en kiezen. Via raadsontmoetingen blijven raden op de hoogte van de voortgang van de opgaven. Daarnaast functioneert de raadsagendacommissie als verbindende communicatieve schakel tussen het regiobestuur en de lokale raden. Hierdoor komen de raden beter in positie.

7. Het jaar 2021 wordt een overgangsjaar

De uitgewerkte opgaven die later deze maand aan de colleges en raden worden aangeboden, zullen straks per opgave en speerpunt voorzien zijn van een begroting voor 2021. Omdat nieuwe bedragen niet meer in

de begrotingen voor 2021 kunnen worden verwerkt wordt daarbij het principe van het 'ingroeimodel' gehanteerd. We starten met de ambities die mogelijk zijn met de financiële middelen die daar reeds voor beschikbaar zijn of binnen de huidige begrotingen beschikbaar zijn te stellen. We gaan niet alleen nieuwe dingen doen, maar ook verder met zaken die al in gang zijn gezet en waar al geld voor is gereserveerd. Ondertussen zal dan hard doorgewerkt worden aan de regionale agenda 2022 en volgend, die in maart 2021 in concept voorgelegd kan worden aan colleges en raden, waardoor aangesloten wordt bij de reguliere p&c cyclus (geld reserveren in kadernota's) en de definitieve agenda in het najaar ter besluitvorming.

Alternatieven
Er is eigenlijk geen alternatief voor de voorgestelde versterking van de samenwerking in de regio Arnhem Nijmegen. De opgaven, waarvoor de regiogemeenten staan, kunnen niet door een individuele gemeente alleen worden opgepakt. De huidige, geheel vrijblijvende, samenwerking gericht op informatie en afstemming biedt niet de slagkracht en de integrale en krachtige besturing, die nodig is om de uitdagingen, waarvoor we staan, het hoofd te bieden.

6 Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?

Als alle 18 gemeenten instemmen met de voorstellen, dan kan de nieuwe regio Arnhem-Nijmegen op 1 januari 2021 starten. Voorbereidingen hiervoor zijn door de stuurgroep, onder voorbehoud van besluitvorming, reeds in gang gezet. Deze zullen worden stopgezet op het moment dat gemeenten niet tot unanieme besluitvorming komen.

7 Klimaat en duurzaamheid

Niet van toepassing

8 Communicatie

De visie, contouren van de regionale agenda, de gemeenschappelijke regeling en het bedrijfsplan zijn eind april reeds gepubliceerd op de website van de regio Arnhem-Nijmegen en ter informatie aangeboden aan de 18 colleges en raden.
Uitgebreide communicatie en introductie van de nieuwe regio vindt pas plaats bij akkoord van de 18 gemeenteraden.

9 Kosten, baten en dekking

Bij de financiering van de regionale samenwerking wordt onderscheid gemaakt tussen:

- de bijdrage voor de bestuurlijke en organisatorische basis van de samenwerking, die door alle deelnemende gemeenten wordt betaald naar rato van inwonertal (de basisfinanciering),
- de financiering per opgave door de gemeenten die aan een opgave deelnemen (de opgavenfinanciering) en
- de bijdrage aan The Economic Board.

Dit is toegelicht in het bedrijfsplan en meer beknopt in de aanbiedingsbrief.

Colleges en raden wordt met het besluit tot het instellen van de nieuwe GR en werkwijze gevraagd om in te stemmen met een inwonersbijdrage van €2,50 in verband met het faciliterende regiobureau. Daarnaast wordt een bijdrage gevraagd voor de voortzetting van The Economic Board à €1,- per inwoner voor de jaren 2021-2025. Het bedrag van €2,50 is €1,62 hoger dan de €0,88 die de afgelopen jaren werd betaald voor het Gemeenschappelijk Orgaan (GO). Voor Zevenaar betekent dat een structurele verhoging met € 70.000. Ter referentie: de inwonersbijdrage voor de stadsregio was van 2006 tot 2014 €3,15.

De enige uitzondering daarbij is de gemeente Mook en Middelaar. Deze gemeente betaalt 50% van de basisfinanciering. De reden is dat Mook en Middelaar in de provincie Limburg ligt en als zodanig ook deelneemt aan- en samenwerkt in de Regio Noord-Limburg.

Bij de informatieve aanbieding van de conceptvoorstellen in het voorjaar is gevraagd in de begroting 2021-2024 rekening te houden met de verhoogde inwonerbijdrage. Dit verzoek heeft, om diverse redenen, niet in alle gemeenten een plek gekregen in de begroting 2021. Gedeputeerden van de Provincie Gelderland zijn voornemens om Provinciale Staten te vragen financieel bij te dragen met een bedrag van € 1.200.000, gelijk verdeeld over voor 2021 en 2022, wanneer de regiogemeenten langjarig instemmen met de nieuwe samenwerking (en de inwonerbijdrage opnemen in de meerjarenprogrammabegroting).
Daardoor wordt de verhoging van de Zevenaarse bijdrage in de jaren 2021 en 2022 € 35.000. Vanaf 2023 is de structurele verhoging dus € 70.000.

In de meerjarenbegroting 2021-2024 is al rekening gehouden met deze verhoging van de bijdrage aan de Regio Arnhem Nijmegen. Ook de bijdrage aan de The Economic Board is structureel verwerkt in de meerjarenbegroting 2021-2024.

10 Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

1.	984302	Aanbiedingsbrief Stuurgroep
2.	984606	Visie Metropoolregio (Regio Arnhem-Nijmegen)
3.	984304	Gemeenschappelijke Regeling Regio Arnhem-Nijmegen
4.	984305	Bedrijfsplan versterkte Regio Arnhem-Nijmegen
5.	961917	Contouren regionale agenda Regio Arnhem-Nijmegen

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De wnd. secretaris	De burgemeester
Danielle Janssen	Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Versterking regionale samenwerking Regio Arnhem Nijmegen
Zaaknummer	Z/20/329303
Documentnummer	INT/20/985302

De raad van de gemeente Zevenaar;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar;

gelet op de bepalingen van de Gemeentewet en de Wet gemeenschappelijke regelingen;

besluit:

1. In te stemmen met de Visie Regio Arnhem-Nijmegen Groene Metropoolregio, als basis voor de profilering van de regio en onderbouwing van de keuze voor opgaven op de Regionale Agenda
2. In te stemmen met de Contouren voor de Regionale Agenda 2021 en verder.
3. Het college toestemming te verlenen om de Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem Nijmegen 2020 te treffen;
4. Het college toestemming te verlenen om het Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem-Nijmegen City Regio met ingang van 1 januari 2021 in te trekken;
5. In te stemmen met een bijdrage per inwoner van €2,50 ten behoeve van de basisfinanciering van de regionale samenwerking;
6. In te stemmen met het continueren van de bijdrage van €1,- per inwoner, voor een periode van 5 jaar, in verband met de voortzetting van The Economic Board voor de periode 2021-2025.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 25 november 2020.

De griffier	De burgemeester
W.M. van der Vlies	L.J.E.M. van Riswijk

Stuurgroep Versterking Regionale Samenwerking

Aan de colleges van burgemeester en wethouders van de 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen

Datum	:	22 september 2020
Uw kenmerk	:	
Ons kenmerk	:	
Zaaknummer	:	
Contactpersoon	:	Henk van den Berg
Telefoonnummer	:	026 3773410

Onderwerp: aanbieden voorstellen versterking regionale samenwerking

Geachte colleges,

Samen met velen van u, en een groot aantal raadsleden, hebben we sinds het voorjaar van 2019 met veel energie gewerkt aan de versterking van de regio Arnhem-Nijmegen. Het resultaat van deze gezamenlijke inspanning bieden wij u nu graag ter besluitvorming aan: een nieuwe visie op de regio Arnhem-Nijmegen, de contouren voor de regionale agenda voor 2021 en een Gemeenschappelijke regeling met bedrijfsplan die de besturing en organisatie van dit alles mogelijk maakt.

De uitwerking van regionale agenda 2021 vindt op dit moment plaats en wordt u medio oktober aangeboden zodat deze samen met de andere voorstellen ter besluitvorming kan worden aangeboden aan de raden.

Een terugblik op het proces dat we met elkaar hebben doorlopen, hebben wij in bijgaande infographic weergegeven.

Fundament: identiteit van de regio
Bladerend door de visie herkent u direct de kracht van onze regio: de prachtige landschappen, de brede rivieren, de vitale steden en de grote variatie aan aantrekkelijke steden, dorpen en kernen. U ziet trotse inwoners en ondernemers en proeft de ambitie en de energie. U leest over onze identiteit, onze strategische ligging, onze historie, over alles wat ons bindt en onderscheidt. Over onze rol als economische motor van Gelderland, over de regio als grootste stedelijke regio buiten de Randstad, met haar 780.000 inwoners. Over onze talenten en topsectoren, onze innovaties, over datgene dat ons van nature sterk maakt, over het circulaire in ons DNA.

Actuele uitdagingen: groei én kwaliteit
Tegelijkertijd neemt u kennis van de grote uitdagingen waar we voor staan op een breed scala aan onderwerpen: de omvangrijke groei-opgave om iedereen huisvesting en werk te kunnen bieden en tegelijkertijd de regio bereikbaar te houden; de regio duurzaam en circulair te maken en te zorgen voor het behoud en versterking van onze leefomgeving en ontspannen leefkwaliteit. Het zijn vraagstukken die onze inwoners, onze bedrijven en maatschappelijke partners bezighouden, inspireren en waar gezamenlijke inzet en daadkracht nodig is.

Perspectief: een stedelijk netwerk met een ontspannen leefkwaliteit
We werken met elkaar samen vanuit één leidend principe. In de visie is dit leidende principe op één van de eerste pagina's verwoord als een vraag. *"Hoe regisseren we de groei gezamenlijk, op zo'n manier dat we de typische balans tussen stedelijke ontwikkeling en ontspannen leefkwaliteit kunnen behouden?"* Deze vraag bevat tegelijkertijd de urgentie en de opdracht voor alles dat we als regio met elkaar te doen hebben. En ook het antwoord. *We staan voor kwalitatieve groei, voor stedelijke ontwikkeling in balans met groene en ontspannen leefkwaliteit. We behouden en versterken de voor onze regio typische landschappelijke en culturele waarden.*

Werkwijze: Opgavegerichte samenwerking
Eerder hebben wij als stuurgroep gesteld[1] dat er een grote urgentie bestaat om deze opgaven samen aan te pakken. Het huidige GO biedt hiervoor onvoldoende bestuurlijke en organisatorische slagkracht. Tegelijkertijd geeft de huidige werkwijze de gemeenteraden geen transparantie en geen zeggenschap. Daarom stellen wij een nieuwe Gemeenschappelijke regeling voor waarin per opgave slagkracht wordt georganiseerd én zeggenschap voor gemeenteraden, die vooraf bepalen of zij meedoen met die opgaven. In de regionale agenda 2021 presenteren we de vijf opgaven, waar we als regio meerwaarde op willen creëren. De uitwerking van deze agenda tot concrete voorstellen is bijna gereed en bieden we u later deze maand aan.

Ambitie: een regio op niveau en in balans
Onze ambitie is gericht op de welvaart van de inwoners in onze eigen regio, maar we verbinden ons ook graag met andere regio's (nationaal en internationaal). We dragen samen met partners als de provincie Gelderland en The Economic Board bij aan de regionale opgaven, aan nationale opgaven, aan de nieuwe Europese doelen. We hebben als grootste stedelijke regio buiten de Randstad wezenlijk toe te voegen aan het netwerk van metropoolregio's in Nederland en daarbuiten. Als regio koesteren we daarbij een stevige ambitie: samen doorgroeien naar een **groene** metropoolregio met internationale betekenis en allure. Zichtbaar als dé circulaire topregio van ons land en van Europa, in alle facetten van de leefomgeving. Zo zijn we hét voorbeeld voor kwalitatieve groei met een goede balans tussen levendige stedelijkheid en ontspannen leefkwaliteit.

Onze gezamenlijke ambitie vatten we daarom als volgt samen:
• we positioneren ons als dé **groene** metropoolregio van ons land
• we profileren ons als dé (inter)nationale circulaire topregio 2050
• we werken samen aan dé ontspannen groeiregio in balans

Graag dragen wij samen met u deze ambitie uit in Gelderland, Nederland, Europa en verder.

[1] Contourennotitie versterking regionale samenwerking (januari 2020)

De nieuwe versterkte samenwerking in de regio betekent een extra investering voor ons allen. Een investering in de toekomst van onze regio en van onze inwoners. We gaan slimmer en transparanter samenwerken, vanuit onze nieuwe visie en aan de hand van een richtinggevende agenda.
Onze colleges en raden krijgen meer grip en kunnen scherper sturen op wat nodig is. We verwachten met de scherpere en steviger positionering als groene metropoolregio een betere en vanzelfsprekende gesprekspartner te kunnen zijn voor het Rijk en andere overheden en daardoor samen meer te kunnen bereiken.

Besluitvorming
We hebben u deze voorstellen in april jongstleden ter informatie toegezonden. Zoals u weet, is de besluitvorming in dit proces vanwege de coronacrisis en de urgenties die dit met zich mee brengt naar achteren geschoven. We hebben hierna als stuurgroep van verschillende gemeenten reacties gehad op de voorstellen. Voor zover van toepassing hebben we de input afgewogen en vervolgens verwerkt in de voorstellen, vaak ter verduidelijking van zaken. Dit heeft echter niet geleid tot wezenlijke veranderingen in de voorstellen. We leggen u deze nu ter besluitvorming voor.

In de toelichting bij deze aanbiedingsbrief hebben wij voor u de voorstellen en besluiten op een rij gezet. Met daarbij de vraag om deze voorstellen via een raadsvoorstel ter besluitvorming aan te bieden aan uw gemeenteraden. Wij vragen u om er voor zorg te dragen dat uw raad in de maand november, of uiterlijk december 2020, indien niet anders mogelijk, over deze stukken besluit. We vragen een besluit op de vier afzonderlijke documenten: de visie, de regionale agenda, de Gemeenschappelijke regeling Arnhem-Nijmegen en het bedrijfsplan. De financiële consequenties zijn beschreven in het bedrijfsplan.

Als stuurgroep werken we ondertussen - samen met bestuurlijke trekkers - door aan de nadere uitwerking van de opgaven. De contouren van de regionale agenda worden vertaald in een definitieve regionale agenda, voorzien van een uitvoeringsprogramma voor 2021-2022. Deze regionale agenda wordt eind oktober opgeleverd aan uw colleges en raden, zodat u deze bij de besluitvorming over de regionale versterking kunt betrekken.

Vervolgproces
Als het besluit over de versterking van de regionale samenwerking is genomen, kan de nieuwe organisatie ingericht worden. Vanuit de transitie- en opbouwfase die we voor de zomer zijn gestart, kunnen we dan op 1 januari 2021 starten met de nieuwe regio Arnhem-Nijmegen.

Ik wens u veel leesplezier en herkenning toe. We hopen als stuurgroep dat alle 18 gemeenteraden met onze voorstellen instemmen, want alleen SAMEN maken we de regio tot een succes!

Met vriendelijke groet,
Namens de Stuurgroep Versterking Regionale Samenwerking,

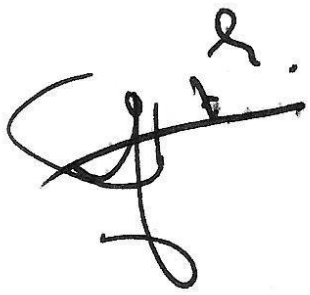

Lucien van Riswijk
Voorzitter Stuurgroep Versterking Regionale Samenwerking

Bijlagen:

1. toelichting op de voorstellen
2. Infograhic

3. Model college-/raadsvoorstel
4. visie 'Groene Metropoolregio'
5. Gemeenschappelijke regeling (GR) met toelichting
6. Contouren voor de regionale agenda 16 april 2020
7. Bedrijfsplan versterkte regio

Toelichting op de voorstellen

Hieronder vindt u een overzicht van de inhoud van de verschillende documenten. We staan verder kort stil bij de financiën en tenslotte gaan we in op het partnerschap met de provincie Gelderland.

Vooraf: coronacrisis en impact op de stukken
Zoals we bij de informatieve aanbieding van de stukken in april al aangaven, hebben we in de tussentijd nogmaals gekeken naar de voorgelegde visie, de voorgestelde agenda en de werkwijze en deze in het licht geplaatst van de huidige coronacrisis. Zijn de voorstellen voldoende toekomstbestendig en toegesneden op de huidige omstandigheden? We hebben de conclusie getrokken dat de lijn van onze voorstellen 'staat'.

- De lange-termijn-ambitie die we in de visie schetsen, is stevig. Ze is toekomstbestendig voor de lange termijn en biedt uitdaging en houvast voor de kortere termijn.
- De thematiek in de opgaven die samen de regionale agenda gaan vormen, gaat over de belangrijke vraagstukken, waar onze regio voor staat, die we voor de langere termijn met elkaar willen oppakken. De agenda biedt tegelijkertijd ruimte om nieuwe zaken in te passen. In de verdere uitwerking is hier rekening mee gehouden.
- De voorgestelde besturing en de opgavegerichte werkwijze bieden ons inziens de slagkracht in de zin van stevigheid, wendbaarheid en transparantie waar we op uit waren aan het begin van dit proces en die we zeker in crisistijd goed kunnen gebruiken.

Achtereenvolgens gaan we in onderstaande op de volgende onderdelen in:
1. Visie: groene metropoolregio Arnhem-Nijmegen
2. Regionale agenda
3. Gemeenschappelijke regeling Arnhem Nijmegen en bedrijfsplan
4. Financiën
5. Partnerschap met de provincie Gelderland

1. Visie: Regio Arnhem-Nijmegen, groene metropoolregio
Balans tussen groei en leefkwaliteit
In het document *Arnhem-Nijmegen, Groene metropoolregio* presenteren we de visie op onze regio. We zoeken naar balans in de opgaven waar wij als regio voor staan. We willen onze regio scherper positioneren, zodat we beter in beeld komen voor de samenwerking met Rijk, Europese Unie, provincie Gelderland en andere partners. We willen een meer onderscheidend profiel, dat voortbouwt op de eigen identiteit van onze regio en de ontwikkelingslijnen die zijn ingezet.

Onze regio is ruimtelijk en economisch volop in ontwikkeling. Inmiddels is onze regio de grootste stedelijke regio buiten de Randstad. We zijn een volwassen stedelijk netwerk met alle relaties en kwaliteiten die we daar tegenwoordig van verwachten. Met levendige centra en voorzieningen en een kennisintensieve economie. Met onze hoogwaardige kennisinstellingen en innovatieve werklocaties

dragen we, in samenwerking met het regionale bedrijfsleven bij aan de grote maatschappelijke vraagstukken. De topsectoren Health, Hightech en Energy vormen daarbij de stuwende motoren. Onze regio heeft daarbij een flinke groeiopgave qua woningbouw.

Dit stelt ons voor een nieuwe uitdaging: onze groeiopgaven in verstedelijking, bereikbaarheid en economie in balans houden met de leefkwaliteit van onze regio. Gericht op versterking van het aantrekkelijke leefklimaat voor bewoners, bedrijven én bezoekers in onze regio.

Onze regio manifesteert zich enerzijds door het bijzondere karakter van ons landschap en anderzijds zit duurzaamheid in ons DNA. Die mooie combinatie van landschap, duurzaamheid en ontspannen leefkwaliteit kan echter op gespannen voet komen te staan met onze groeiambities in economie en wonen. Zo heeft zich de grote uitdaging gevormd waar wij als regio met elkaar voor staan: kwalitatieve groei. We willen met onze regio staan voor kwalitatieve groei, voor stedelijke ontwikkeling in balans met groene en ontspannen leefkwaliteit. We willen de voor onze regio typische landschappelijke en culturele waarden behouden en versterken.

In het visiedocument werken we dit principe uit in relatie tot de uitdagingen waar we als regio voor staan. We vliegen dit aan vanuit onze identiteit, de actuele ontwikkelingen en ons perspectief op de toekomst en we beschrijven kort en bondig wat ons op deze uitdagingen te doen staat. Deze uitdagingen zijn:

- We werken samen aan het behoud van de identiteit van de regio: we zetten ons in voor een gevarieerd cultuurlandschap; we houden de regio strategisch bereikbaar; we ontwikkelen de culturele netwerken in de regio.
- We werken samen aan de ontwikkeling van de regio: we ontwikkelen de regio als compleet stedelijk netwerk; we ontwikkelen energy, food, health & hightech als topsectoren; we benutten talent en het menselijk kapitaal in de regio.
- We werken samen aan de koers van de regio: we maken onze regio veerkrachtig voor klimaat en energie; we zetten breed in op de circulariteit van onze economie; we werken aan een gezonde, vitale en ontspannen leefomgeving.

Op de laatste pagina's vatten wij onze ambitie als volgt samen:

- We positioneren ons als dé groene metropoolregio van ons land.
- We profileren ons als dé (inter)nationale circulaire topregio 2050.
- We werken samen aan dé ontspannen groeiregio in balans.

2. Regionale agenda

Om slagkracht en legitimatie te kunnen verenigen kiezen we voor een opgavegerichte samenwerking, via een jaarlijks voortschrijdende regionale agenda met een beperkt aantal maatschappelijke opgaven. De gemeenteraden beslissen jaarlijks aan de hand van een concrete opdrachtformulering over

deelname aan die opgaven, de beschikbare middelen en het mandaat dat aan de uitvoering wordt meegegeven.

De nieuwe visie op de regio Arnhem-Nijmegen beschrijft de uitdagingen waar we als gemeenten afzonderlijk en als regio voor staan. Vanuit de ambitie van kwalitatieve groei zien wij voor de komende periode een vijftal opgaven die hier mee samenhangen en die ook onderling samenhangen. Het zijn de opgaven waar we ons in 2021 en de eerstvolgende jaren op willen richten en waarvan het vanzelfsprekend is dat we dit samen doen.

De regionale agenda is in de geest van de visie op de regio Arnhem-Nijmegen opgesteld en vloeit logischerwijs voort uit de ambities die in de visie worden beschreven. De opgaven die samen de agenda vormen zijn gericht op kwalitatieve groei, circulaire duurzaamheid en een goede balans met behoud en versterking van de bijzondere leefomgeving die onze regio typeert.
Dit zijn de vijf opgaven waar uit de agenda is opgebouwd:

- Groene groeiregio
- Productieve regio
- Verbonden regio
- Circulaire regio
- Ontspannen regio

Deze vijf opgaven combineren de vaste domeinen van onze overheidstaken in een balans tussen de groei waar we voor staan, de duurzaamheid die we nastreven en de ontspannen leefkwaliteit die we koesteren. Een inhoudelijke omschrijving van deze opgaven vindt u in het bijgevoegde voorstel ten aanzien van de contouren van de regionale agenda. Deze opgaven worden op dit moment verder uitgewerkt tot de regionale agenda. In deze regionale agenda zijn de effecten van de coronacrisis meegenomen. De geformuleerde ambities zijn overeind gebleven, de corona-crisis heeft echter wel effect gehad op de prioritering binnen de opgaven In de uitgewerkte regionale agenda die u eind oktober aangeboden krijgt, is dit verwerkt.

3. Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen en bedrijfsplan
De beoogde nieuwe Gemeenschappelijke regeling (GR) moet de positie van de regio Arnhem-Nijmegen versterken en een kwalitatieve groei van de regio – met behoud van de typische balans tussen levendige verstedelijking en ontspannen leefkwaliteit – bewerkstelligen. De GR omvat de regionale samenwerking op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling (waaronder wonen, landschap, verkeer en mobiliteit) en sociaaleconomische ontwikkeling (waaronder werkgelegenheid, bedrijvigheid, recreatie, toerisme, leefbaarheid en cultuur) op de schaal van de regio, waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn.
Het betreft net als de bestaande GO-regeling een samenwerking op collegeniveau, zonder overdracht van raadsbevoegdheden. De regeling voorziet in een algemeen bestuur waarin het college van iedere deelnemende gemeente 1 lid afvaardigt. Daarnaast voorziet de regeling in een dagelijks bestuur van 3 leden, dat het functioneren van het algemeen bestuur ondersteunt.

Voor de werkwijze in deze nieuwe gemeenschappelijke regeling zijn de belangrijkste principes als volgt:

- De samenwerking tussen de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen is een versterking van lokale kracht.
- De basisprincipes voor de besturing van de versterkte regio zijn: slagkracht, flexibel, robuust, transparant en ontmoeting.
- Uitgangspunt voor de regionale samenwerking in de regio Arnhem-Nijmegen is een opgavegerichte samenwerking, waarin de raden concrete opgaven in een jaarlijks programma vaststellen. De gemeenten voorzien de opgaven van afdoende middelen en een helder mandaat, zodat bestuurlijk opdrachtgevers daarop slagvaardig kunnen handelen.
- De regionale agenda bevat voor iedere opgave een opdrachtformulering die is uitgewerkt in samenwerking met andere betrokken overheden en maatschappelijke partners. De raden van individuele gemeenten kunnen intekenen op deze opgaven. Er wordt alleen een concreet uitvoeringsmandaat gevraagd.
- Een regiobestuur en een ondersteunend regiobureau zorgen ervoor dat de 18 gemeenten samen kunnen werken aan de opgaven. Bestuur en bureau richten zich op het voorbereiden, faciliteren, bewaken en monitoren van de opgaven in de regionale agenda. Ook zorgen zij voor afstemming tussen deze opgaven, waar dat nodig is.
- Iedere gemeente draagt bij aan de financiering van het regiobureau. Het regiobureau is compact maar robuust en zorgt ook voor de profilering en positionering van de regio, het tijdig zien en vertalen van nieuwe opgaven en kansen voor de regio en de ondersteuning en advisering van colleges en raden bij het regionale werk.
- Het regiobestuur wordt geadviseerd door een regioagendacommissie bestaande uit raadsleden en een maatschappelijk adviesforum. Regionale college- en raadsontmoetingen voorzien in informatie, netwerken en kennisuitwisseling. Een netwerkdirectie van gemeentesecretarissen draagt zorg voor het ambtelijk opdrachtgeverschap en de capaciteit in de opgaven.
- De opgaven worden jaarlijks in twee rondes aan de raad aangeboden. Tegelijkertijd met de begroting van de GR, wordt een eerste concept-opgavebegroting aangeboden voor de financiën die met de opgaven zijn gemoeid. Met dit laatste kunnen de gemeenten in hun begroting opgavegeld reserveren. Raden kunnen bij de bespreking van deze eerste indicatieve begroting nog zaken meegeven voor de opgaven. Die worden verwerkt en de opgaven worden verder uitgewerkt. In het najaar worden deze, gebundeld in de regionale agenda, aangeboden aan de gemeenteraden.

Bedrijfsplan

De werkwijze zoals vastgelegd in de nieuwe tekst van de gemeenschappelijke regeling is nader uitgewerkt en gedetailleerd in een bedrijfsplan. Het bedrijfsplan is feitelijk het plan van aanpak voor de nieuwe werkwijze en de oprichting van het regiobureau Het bevat tevens de uitwerking van de financiële voorstellen.

4. Financiën

Bij de voorstellen voor een versterkte regionale samenwerking is ook een voorstel voor financiering van de versterkte samenwerking gevoegd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen de bijdrage voor de bestuurlijke en organisatorische basis van de samenwerking, die door alle deelnemende gemeenten wordt betaald naar rato van inwonertal (de basisfinanciering); en de financiering per opgave door de gemeenten die aan een opgave deelnemen (de opgavenfinanciering).

Basisfinanciering

De huidige kosten voor bestuur, proces- en bureau bedragen € 688.396,- wat neerkomt op een bijdrage per inwoner van € 0,88 per gemeente. Hiervoor is een regiobureau ingericht met een secretaris (0,8 fte) en 4 PFO-secretarissen (4x 0,4 fte) plus bureau Brussel (2 fte). Deze omvang was al krap voor de lichte GO-samenwerking van de afgelopen periode, maar is echt onvoldoende voor het (toekomstig) faciliteren van een versterkte positionering van onze regio op eenzelfde niveau als vergelijkbare regio's in Nederland.
Het regiobureau in de versterkte regionale samenwerking is een klein, regisserend bureau zonder eigen uitvoeringstaken, met een bezetting van 11 fte. De nadere uitwerking van het voorstel voor een regiobureau heeft geleid tot een slanke opbouw met 8 fte, inclusief de secretaris/directeur, proces- en secretariële ondersteuning, aangevuld met 3 fte voor lobby en profilering (naast Brussel nu ook Den Haag en Düsseldorf). De kosten van dit versterkte regiobureau bedragen, inclusief bestuurs- en proceskosten € 1.925.000,- oftewel afgerond een bedrag per inwoner van € 2,50 (voor nadere detaillering van de opbouw van deze kosten zie het ter informatie bijgevoegde bedrijfsplan).

De enige uitzondering daarbij is de gemeente Mook en Middelaar. Deze gemeente betaalt 50% van de basisfinanciering. De reden is dat Mook en Middelaar in de provincie Limburg ligt en als zodanig ook deelneemt aan- en samenwerkt in de regio Noord-Limburg.

Bij de informatieve aanbieding van de conceptvoorstellen in het voorjaar is gevraagd in de begroting 2021-2024 rekening te houden met de verhoogde inwonerbijdrage. Dit verzoek heeft, om diverse redenen, niet in alle gemeenten een plek gekregen in de begroting 2021. Gedeputeerden van de provincie Gelderland zijn voornemens om Provinciale Staten te vragen financieel bij te dragen met een bedrag van € 1.200.000, - gelijk verdeeld over voor 2021 en 2022, wanneer de regiogemeenten langjarig instemmen met de nieuwe samenwerking (en de inwonerbijdrage opnemen in de meerjarenprogrammabegroting).

Opgavenfinanciering

De middelen die we willen investeren in de vijf opgaven van de regionale agenda zijn uiteraard afhankelijk van de ambities bij de uitwerking van die agenda. Op dit moment zijn daarvoor nog niet met zekerheid bedragen te noemen en deze volgen in de regionale agenda die eind oktober bij de stukken ter besluitvorming aan de raad worden gevoegd. Deze staan straks in de uitgewerkte regionale agenda.

De middelen voor de uitvoering van de regionale agenda zijn nog niet beschikbaar omdat de gemeenteraden deze niet in de begrotingen hebben kunnen opnemen. Er wordt daarom uitgegaan van een ingroeimodel: de financiering voor 2021 komt uit de middelen die eerder al aan de regio beschikbaar zijn gesteld en uit middelen die in de afzonderlijke gemeentelijke begrotingen al voor deze doelen gereserveerd waren. Daarnaast zijn er nog bijdragen van partners die bijdragen aan de financiering.

Deze bedragen zijn overigens binnen uw eigen gemeente niet allemaal gelabeld als middelen die geïnvesteerd worden in de regionale samenwerking, maar zitten veelal versleuteld in verschillende programma's in de gemeentelijke begrotingen. Dat kan zo blijven. Het hoeft niet te gaan om één zelfstandige post in de lokale begroting en niet altijd om nieuw geld. De dekking van deze middelen kan per gemeente gezocht worden in incidentele of structurele inhoudelijke budgetten, gerelateerd aan de opgaven die het betreft. Het gaat immers om inhoudelijk werk op bestaande beleidsdoelen. Het is aan iedere gemeenten zelf om de wijze van dekking te zijner tijd te bepalen, mede afhankelijk van de opgaven waar de gemeente op intekent.

The Economic Board
The Economic Board (TEB) is een zelfstandige triple helix-stichting die bijdraagt aan de regionale samenwerking, gericht op profilering, acquisitie en het stimuleren van economische ontwikkeling en innovaties in de regio. Uit de regionale bijdrage per inwoner van € 1,- per inwoner worden de personeels- en bureaukosten en een beperkt deel proceskosten gefinancierd. Deze bijdrage van €1 blijft gelijk. Voor inhoudelijke projecten kan TEB dekking zoeken bij verschillende partners, maar ook via de regionale opgaven.

The Economic Board heeft een eigen werkplan (Strategisch plan en Tactisch plan). De Economic Board draagt met de uitwerking hiervan bij aan de regionale agenda, met name aan de opgave productieve regio. TEB kan ook bijdragen aan de andere opgaven binnen de regionale agenda. Eventuele financiële bijdragen vanuit gemeenten aan activiteiten van TEB worden meegenomen in de financiering van de opgaven.

Gelijktijdig met dit besluit over de regionale samenwerking wordt ook het verlengingsbesluit voorgelegd om The Economic Board opnieuw 5 jaar te financieren voor de periode 2021 t/m 2025.

5. Partnerschap met de provincie Gelderland
De regio Arnhem-Nijmegen is de centrale en meest verstedelijkte regio van de provincie Gelderland, met het grootste aantal inwoners en in menig opzicht de meest urgente opgaven. Om die reden heeft het provinciaal bestuur uitgesproken dat zij zich verheugen in de initiatieven van de regiogemeenten om hun samenwerking te versterken en hier graag in vol partnerschap samenwerken met de regio. Op de terreinen van de vijf geformuleerde regionale opgaven heeft ook de provincie Gelderland belangrijke beleidsambities. De richting van de uitwerking in visie en opgaven sluit op veel punten goed aan bij provinciale doelstellingen. De verwachting is dat er vanuit de regionale opgaven nieuwe

partnerschapen en samenwerkingsprojecten met de provincie voort zullen komen. De provincie wil hierover graag in gesprek blijven en komen met het nieuwe regiobestuur.

Met de verantwoordelijk gedeputeerden in het college van GS is afgesproken om volop samen op te trekken en de nadere uitwerking van deze opgaven in nauw overleg ter hand te nemen. Het streven is om zodoende een gezamenlijke gebiedsagenda voor de regio Arnhem-Nijmegen te laten ontstaan, waarin zowel de regiogemeenten als de provincie hun bestuurlijke, inhoudelijke en financiële bijdragen zullen samenbrengen. Uit gesprekken tussen stuurgroep, TEB en regio is het plan ontstaan om de nieuwe samenwerking vast te leggen in een nieuw bestuursakkoord dat voortbouwt op het oude, maar dan met de hele regio en triple helix goed betrokken. De intentie hiertoe wordt uw college in een concept-intentieverklaring aangeboden met de regionale agenda.

De provincie Gelderland heeft in personele en financiële zin tot nu toe een forse bijdrage geleverd aan het proces versterking regio Arnhem-Nijmegen en heeft zoals hierboven aangegeven dat zij de opstartjaren van de nieuwe regio financiën wil steunen, bij een positief besluit van de 18 regiogemeenten over de start van nieuwe regio in 2021.

6. Communicatie
Heldere communicatie naar aanleiding van besluitvorming in de colleges - en daarna in de gemeenteraden - is uiteraard van groot belang. Het gaat dan niet alleen over de communicatie met partners, stakeholders en interne doelgroepen, maar ook met burgers en bedrijven uit de regio en met de media. Bijgaand bij dit voorstel vindt u een persbericht dat kort samenvat wat uw college besloten heeft en wat de gemeenteraad ter besluitvorming krijgt voorgelegd. De besluitvorming zoals deze in 18 colleges plaats gaat vinden, wordt na afloop toegelicht tijdens een speciaal daarvoor gereserveerd persmoment.

Met interne doelgroepen wordt over het proces en de besluiten gecommuniceerd via berichtgeving op de 18 intranetten van de gemeentelijke organisaties en via de gemeentesecretarissen en directies. Communicatie met externe doelgroepen gebeurt via de huidige website van de Regio Arnhem-Nijmegen die tevens als platform dient voor communicatie over de versterkte regio. De besluitvorming wordt ook via een digitale nieuwsbrief en via social media gecommuniceerd.

Overigens wordt straks, als ook de gemeenteraden positief besloten hebben, de huidige website omgebouwd naar een communicatiekanaal dat aansluit bij de ambities en uitstraling van de groene metropoolregio.

Versterkingsproces

regio arnhem nijmegen

Welke processtappen hebben we genomen vanaf december 2018 tot nu?

December
2018

Regio Overlegt

Algemeen bestuur en portefeuillehouders

Vice-voorzitter regio AN

Januari
2019

Burgemeestersbijeenkomst

" Wat we nu doen is niet goed genoeg"

Februari
2019

Regio Overlegt

Algemeen Bestuur en portefeuillehouders

Maart
2019

Burgemeestersbijeenkomst

" We willen de lat hoog leggen"

April
2019

Discussienotitie

'Samen nog sterker en steviger'

Collegebesluit en raadsbrief

November
2019

Week van de regio

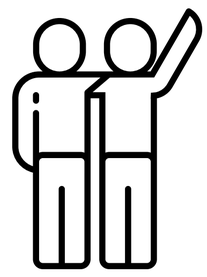

"Samen verkennen en ontwikkelen"

November
2019

Regio Ontmoet

Bijeenkomst colleges

December
2019

Radenbijeenkomst

Dilemma's centraal

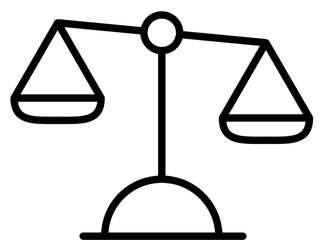

Januari
2020

Contourennotitie

Collegebesluit en raadsbrief

" Basis voor verdere uitwerking"

" Tweeledige urgentie"

Februari - Maart
2020

Gespreksronde stuurgroep

Langs 18 colleges en raden

Verdiepen & aanscherpen

Eind april
2020

Aanbieding aan colleges en raden

Visie, contouren van de regionale agenda én werkwijze

Ter informatie

+ planning bijgesteld i.v.m. Covid-19 crisis

Lock-do

Juli
2020

Eerste ronde meetups en brede beraden

Met als doel oplading van de regionale agenda

11 september
2020

Regio Ontmoet

Bestuurlijke oplading regionale agenda

September
2020

Tweede ronde meetups en brede beraden

Met als doel oplading van de regionale agenda

2 oktober
2020

Regio Ontmoet

Presentatie eerste concept regionale agenda

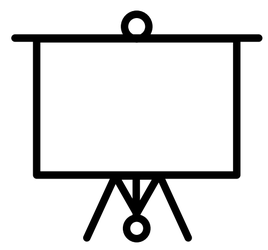

5 oktober
2020

Radenbijeenkomst

Presentatie eerste concept regionale agenda

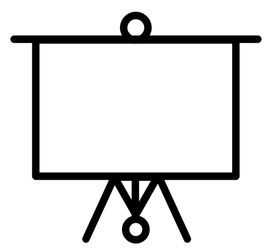

6 oktober
2020

Bespreking voorstellen in colleges

Visie, contouren opgaven, GR en bedrijfsplan

Met verzoek ter besluitvorming voor te leggen aan de raden

Regio Arnhem-Nijmegen
Groene metropoolregio

Visie - regio Arnhem Nijmegen
concept d.d. 23 september 2020

Stuurgroep Versterking regionale samenwerking

regio arnhem nijmegen

In het kort

Onze gezamenlijke visie op de regio Arnhem-Nijmegen

Horizon
Onze gezamenlijke ambitie:
- we positioneren ons als dé groene metropoolregio van Nederland
- we profileren ons als dé (inter)nationale circulaire topregio 2050
- we werken samen aan dé ontspannen groeiregio in balans

Hiervoor werken we als regio samen:

Fundament
We werken samen aan het behoud van de identiteit van de regio:
- we zetten ons in voor een gevarieerd cultuurlandschap
- we houden de regio strategisch bereikbaar
- we ontwikkelen de culturele netwerken in de regio

Heden
We werken samen aan de ontwikkeling van de regio:
- we ontwikkelen de regio als compleet stedelijk netwerk
- we ontwikkelen energy, food, health en hightech als topsectoren
- we benutten talent en het menselijk kapitaal in de regio

Perspectief
We werken samen aan de koers van de regio:
- we maken onze regio veerkrachtig voor klimaat en energie
- we zetten breed in op de circulariteit van onze economie
- we werken aan een vitale en ontspannen leefomgeving

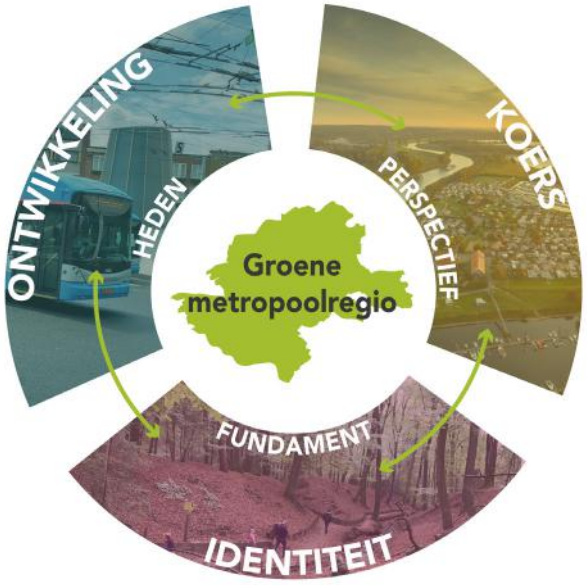

Inhoud

Waarom regionaal samenwerken? *5*
1. Urgentie: noodzaak tot samenwerken **5**
Balans tussen groei en leefkwaliteit 6
Nieuwe uitdagingen voor de regio 8

Waar komen we vandaan? *11*
2. Fundament: identiteit van de regio **11**
Betekenis van het landschap 12
Strategische bereikbaarheid 14
Culturele bindingen 16

Waar staan we nu? *21*
3. Heden: ontwikkeling van de regio **21**
Stedelijk netwerk in ontwikkeling 22
Innovatiekracht in topsectoren 24
Talent en menselijk kapitaal 26

Waar willen we heen? *31*
4. Perspectief: koers van de regio **31**
Veerkrachtige klimaatregio 32
Circulariteit van de regio 34
Vitale en ontspannen regio 36

Wat is onze stip op de horizon? *41*
5. Ambitie: groene metropoolregio **41**
Positionering: naar een metropoolregio 42
Profilering: naar een circulaire topregio 44
In balans: naar een ontspannen groeiregio 46

Colofon

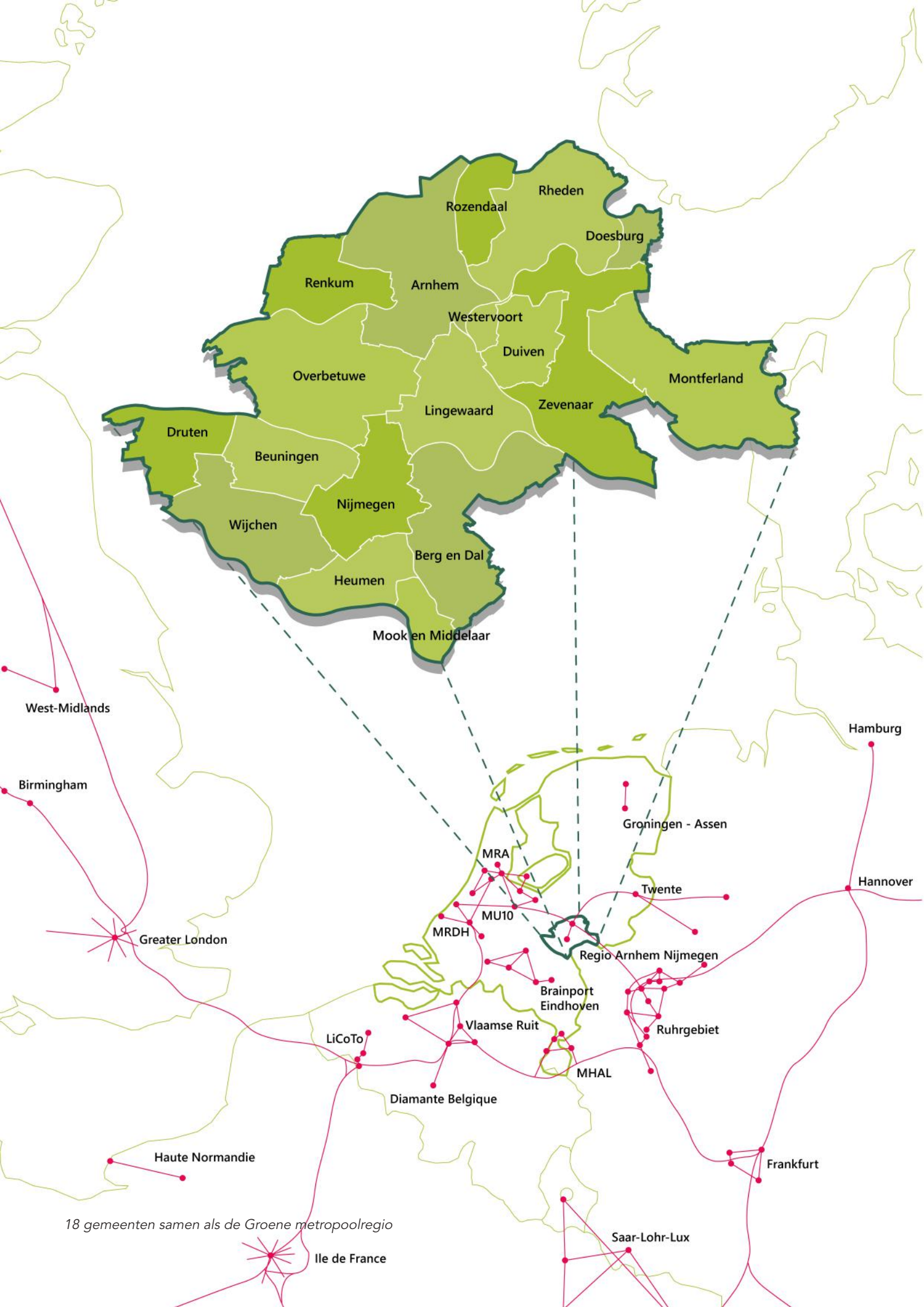

18 gemeenten samen als de Groene metropoolregio

Waarom regionaal samenwerken?

1. Urgentie: noodzaak tot samenwerken

Als regio staan we voor nieuwe uitdagingen. Naast klassieke uitdagingen op het gebied van verstedelijking, wonen, werk en bereikbaarheid, komen nieuwe opgaven op: klimaat, duurzame energie, circulariteit en gezondheid. Hoe deze uitdagingen op bovenlokaal niveau samenhangen is in de coronacrisis weer bewezen. De specifieke uitdagingen op deze terreinen zullen hierdoor veranderen, maar blijven vragen om een regionale aanpak. We willen immers ook in de hierna volgende periode om onze typische balans tussen regionale groei en ontspannen leefkwaliteit behouden.

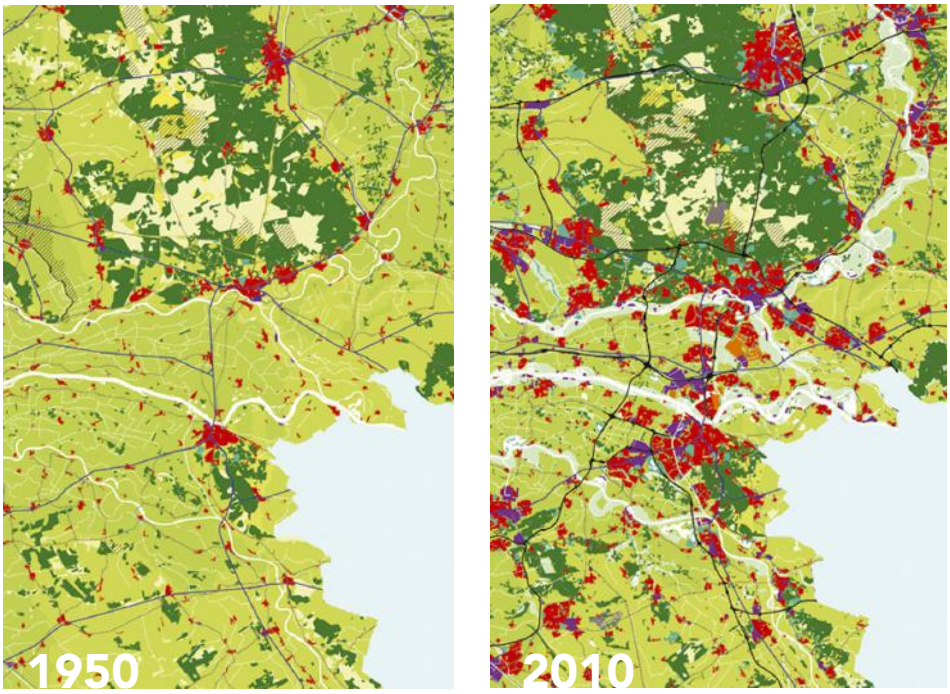

De groei van de regio van 1950 tot 2010

Centrale vraagstelling

Balans tussen groei en leefkwaliteit

Kleine afstand tussen stad en koe in Arnhem

Centrale vraagstelling

Balans tussen groei en leefkwaliteit

Onze regio scherper positioneren
De wereld om ons heen verandert, en nieuwe ontwikkelingen volgen elkaar in hoog tempo op. Onze regio moet in staat zijn om hier zelfbewust en adaptief op in te spelen. Niet afwachten, maar kansen benutten en risico's ondervangen.

De economische ontwikkelingen in de regio volgen tot nu toe de landelijke trend. Dit roept tegelijk de vraag op of je als stedelijke regio niet ver boven het landelijke gemiddelde zou moeten uitkomen. We moeten ons als regio opnieuw positioneren in het (inter)nationale krachtenveld van steden en regio's in concurrentie. Dit vergt goede aansluiting bij de andere vier metropoolregio's in ons land: de metropoolregio's Amsterdam, Rotterdam Den Haag, Utrecht en Brainport Eindhoven. Met een sterke profilering kan onze regio zich positioneren als de vijfde metropoolregio van ons land. Dit vraagt vooral om hernieuwd zelfbewustzijn en nieuw elan!

Met een onderscheidend profiel
Een betere (inter)nationale positionering kan niet zonder een scherper profiel van de regio. Van verschillende kanten zijn geluiden gekomen dat de regio een (te) bleek profiel heeft gekregen en te weinig zichtbaar is naar buiten toe. Het is zaak dat de regio zich scherper gaat profileren ten opzichte van andere stedelijke regio's. Met een helder en onderscheidend profiel dat voortbouwt op de eigen identiteit en de ontwikkelingslijnen die zijn ingezet. Onze regio manifesteert zich enerzijds met het bijzondere karakter van ons landschap en anderzijds met duurzaamheid in ons DNA. Die mooie combinatie van landschap, duurzaamheid en ontspannen leefkwaliteit kan echter op gespannen voet komen te staan met onze groeiambities in economie en verstedelijking.

Zoeken naar nieuwe balans
Zo heeft zich de grote uitdaging gevormd waar wij als regio met elkaar voor staan: kwalitatieve groei. We gaan nog groeien, in inwoners, in wonen, in werken en in mobiliteit. We gaan ervan uit dat er komende jaren een forse verstedelijkingsopgave op ons af met een woningbouwopgave van 50.000 á 60.000 extra woningen, extra werklocaties en alle extra aanverwante vervoersbewegingen tot 2040. Dat faciliteren we omdat het helpt om onze inwoners werk en huisvesting te geven. Maar we kunnen niet alles overal laten gebeuren. In verband met de onzekerheid van de bevolkingsontwikkeling op langere termijn moeten er creatieve oplossingen komen voor flexibele, duurzame en betaalbare (tijdelijke) woningbouwconcepten en bedrijfspanden. Daarnaast moeten strategieën of programma's, die een betere benutting van de bestaande voorraad bewerkstelligen, worden ontwikkeld. Er is grote zorg dat onze gekoesterde leefkwaliteit teloor gaat als we niet gezamenlijk sturen op de groei die op ons afkomt en op het versterken van de leefkwaliteit in de regio. Als individuele gemeenten zullen we daarom moeten samenwerken op regionaal niveau: **hoe regisseren we de groei gezamenlijk, op zo'n manier dat we onze typische balans tussen stedelijke ontwikkeling en ontspannen leefkwaliteit kunnen behouden?**

Visie in het licht van het coronatijdperk
Deze visie schetst een robuust en toekomstbestendig lange termijn perspectief op de regio Arnhem-Nijmegen. Deze visie kijkt 20 jaar vooruit naar 2040 en op die termijn zijn wellicht nog meer crises te verwachten. Daarom is deze visie open en flexibel, en kan het tegen een stootje. De ambitie staat overeind: een robuuste en toekomstbestendige regio die zich ontwikkelt tot een groene metropoolregio en onderscheidend is als circulaire topregio in (inter)nationaal verband. Met een goede balans tussen de groei en ontwikkeling en de ontspannen leefkwaliteit die onze regio eigen is. Met negen uitdagingen als bakens die ook houvast geven op de korte termijn.

Urgente kwesties en kansen

Nieuwe uitdagingen voor de regio

Zonnepark in Lingewaard

Urgente kwesties en kansen

Nieuwe uitdagingen voor de regio

Krachten bundelen
De regio Arnhem-Nijmegen is met bijna 800.000 inwoners en een regionaal product van € 27 miljard een sterke stedelijke regio. In economische kracht kunnen wij de vijfde regio van Nederland zijn. Maar we benutten die positie onvoldoende. De afgelopen jaren blijven we economisch achter bij andere stedelijke regio's in Nederland. Uit vele analyses blijkt dat we samen als regio onze agglomeratievoordelen onvoldoende benutten. De aanwezigheid van innovatieve bedrijven en kennisinstellingen, en het aanbod van talent en sociaal kapitaal - verspreid in onze regio - kan van grote waarde zijn voor het versterken van onze kennisintensieve economie. De regio moet samen meer massa maken en complementair worden om voldoende schaalvoordelen te realiseren. We willen onze economische krachten bundelen en samen onze potenties benutten.

Urgente kwesties aanpakken
We staan voor de uitdaging om een sterk (inter)nationaal vestigingsklimaat te ontwikkelen. Dit is meer dan alleen economie. Er bestaat grote urgentie om de problemen van werkloosheid, huisvesting en bereikbaarheid te lijf te gaan. Zo hebben we relatief veel inwoners die niet aan het arbeidsproces deelnemen. Onze woningtekorten behoren tot de hoogste van ons land. We lopen vast in onze bereikbaarheid. We staan met dagelijkse files in de landelijke file Top-10 en de treinen zitten overvol. Werkgelegenheid, verstedelijking, wonen en bereikbaarheid blijven urgente kwesties in onze regio. Kwesties die de grenzen van gemeenten overschrijden en alleen regionaal adequaat kunnen worden aangepakt.

Nieuwe uitdagingen
Naast het beter benutten van onze economische en sociale potenties, komen we gezamenlijk voor nieuwe uitdagingen te staan. Klimaatverandering vraagt om een veerkrachtige aanpak van wateroverlast, droogte en hittestress. De transitie van fossiele naar duurzame energie vraagt nieuwe inzet. Evenals het circulair maken van onze hele regio. De doorgaande vergrijzing en ontgroening zorgt voor uitdagingen op het gebied van zorg, vitaliteit, gezondheid en sociale cohesie. Nieuwe opgaven die bij uitstek een regionale aanpak vragen om onze regio fundamenteel te verduurzamen. Ook voor de toekomst willen we immers de ontspannen leefkwaliteit van onze regio behouden en versterken.

landschap **bereikbaarheid** **cultuur**

Waar komen we vandaan?

2

2. Fundament: identiteit van de regio

De identiteit van de regio bestaat uit een rijke combinatie van drie belangrijke identiteitsdragers: landschap, ligging en cultuur. Deze visie bouwt voort op deze fundamentele kwaliteiten van de regio. Want onze regio is immers niet één monocentrisch geheel en gaat dat ook niet worden. De diversiteit van landschappen, steden en dorpen is juist onze kracht. Vanuit onze gezamenlijke geschiedenis, met de verscheidenheid in steden, dorpen en landschappen die het heeft opgeleverd. Die kracht vraagt om eenheid in verscheidenheid.

Groene metropoolregio = **waardevol landschap**

ontwikkelen van een gevarieerd cultuurlandschap

Groene metropoolregio = **slimme mobiliteit**

meer capaciteit op het bestaande infrastructuurnetwerk

Groene metropoolregio = **culturele rijkdom**

verbinden van culturele netwerken in de regio

Ruimtelijke oriëntatie

Betekenis van het landschap

Groene metropoolregio = waardevol landschap

ontwikkelen van een gevarieerd cultuurlandschap

Park Lingezegen, Lingewaard

Betekenis van het landschap

2

Landschap als drager
Het rivierenlandschap is dé identiteitsdrager van de regio. Onze geschiedenis is onlosmakelijk verbonden met de grote rivieren en dit werkt tot op vandaag door in de regio. Nadat in de IJstijd de hoge stuwwallen zijn opgestuwd, hebben de grote rivieren het tussengebied uitgesleten en is een dynamisch rivierenland ontstaan tussen twee hooggelegen stuwwallen (Veluwe en Rijk van Nijmegen).

Uniek in Noordwest-Europa
Wij zijn de regio waar de grote rivieren uit het Europese achterland zich splitsen en uitwaaieren richting de delta Holland en het IJsselmeer. Door de dynamiek van de rivieren is waardevolle natte natuur in de laaggelegen uiterwaarden ontstaan (Rijnstrangen, Gelderse Poort, Millingerwaard). In combinatie met het reliëf en de bosrijke natuur op de hoge stuwwallen kent de regio een grote variatie aan natuur en landschappen. Een variatie uniek in Noordwest-Europa.

Veelkleurig palet van steden en dorpen
Het ontstaan van het rivierenlandschap heeft ook de groei van de steden en dorpen bepaald. Op de droge, hogere gronden hebben zich onze steden en dorpen ontwikkeld. De regio kent een gespiegelde ruimtelijke structuur. Ten noorden en ten zuiden van Rijn en Waal is een centrumstad gegroeid met dorpenlinten op de stuwwallen en in het rivierenland. Er is een veelkleurig palet ontstaan van twee centrumsteden en omliggende dorpen: kasteeldorpen, villadorpen, esdorpen, oeverwaldorpen of dijkdorpen. Ook de twee steden Arnhem en Nijmegen verschillen in historie, karakter en cultuur. Verschillen tussen steden en dorpen die we vandaag nog steeds zien en voelen.

Uitdaging: naar een waardevol cultuurlandschap
Het rivierenlandschap van uiterwaarden, komgronden en stuwwallen is geen statisch gegeven. De functie van het landschap verandert. Het is steeds minder in gebruik voor agrarische functies, waardoor ook de productiefunctie van het landschap minder belangrijk wordt. Verrommeling met stedelijke functies en verdozing van het landschap door grote logistieke magazijnen liggen op de loer. Investeringen in cultuur, natuur en biodiversiteit staan centraal in de landschapsontwikkeling. De agrarische sector staat voor de uitdaging om anders te werken. Het landschap is te ontwikkelen naar een waardevol, gevarieerd cultuurlandschap, waarin de landschappelijke kroonjuwelen van onze regio blijvend beschermd en versterkt worden en de biodiversiteit vergroot.

regionale koploper waardevol landschap

Park Lingezegen

Dit landschapspark in het middengebied tussen Arnhem en Nijmegen is een landschappelijke koploper. Het park bedient inwoners uit alle omliggende gemeenten. Het is een goed voorbeeld voor het veranderende landschap waarin landbouw en productie samenkomen met recreatie, toerisme en cultuur. Het park is als groot, groen recreatiegebied tussen de groeikernen een uiting van de balans tussen groei en leefkwaliteit in de regio.

Economische oriëntatie

Strategisch bereikbaar

Groene metropoolregio = slimme mobiliteit

meer capaciteit op het bestaande infrastructuurnetwerk

Regionale snelfietsroute en spoorverbinding

Economische oriëntatie

Strategisch bereikbaar

2

Strategische ligging
De regionale identiteit kan ook vanuit een ruimtelijk-economische perceptie worden gezien: de strategische ligging van de regio in combinatie met de goede aansluiting op infrastructuurnetwerken, regionaal en (inter) nationaal. De ligging op de corridor tussen Randstad en het Rhein-Ruhrgebied heeft altijd gezorgd voor een goede basis voor diverse economische activiteiten. Met de verdere internationalisering van economie en maatschappij neemt het belang van goede verbindingen naar het Europese achterland (Berlijn, Frankfurt) alleen maar toe.

Smart logistics
Van oudsher heeft de regio al een sterk concurrentieprofiel op logistiek en distributie. De ligging aan de Europese hoofdtransportassen (A12, A15, A73, Betuweroute, Waal en Rijn) biedt kansen op het gebied van hoogwaardige logistiek en maakindustrie. Deze sectoren zijn genoodzaakt flexibeler en met kortere doorlooptijden (just-in-time) op maat geproduceerde goederen en goedkoop en duurzaam te leveren. Transport en distributie wordt daarmee geografisch meer diffuus, maar ook hoogwaardiger en kennisintensiever. Onder invloed van technologie (Internet, ICT) kan de regio een gidsrol vervullen in nieuwe duurzame distributieconcepten en duurzame logistieke processen.

Kennisclusters als aanjagers
De gunstige strategische ligging en de goede aansluiting op (inter)nationale railnetwerken (ICE, IC) maakt de regio een internationale draaischijf voor het benutten en uitbouwen van de kennisconcentraties. De kennisclusters in en rond de steden, de universiteiten in Nijmegen en Wageningen zijn belangrijke aanjagers voor innovatie, productiviteit en duurzaamheid. Kennis wordt in de regio steeds sterker een drager van de regionale identiteit.

Uitdaging: naar capaciteit op het wegen- en railnetwerk
De kennisclusters en werklocaties raken in dagelijkse verbindingen steeds meer met elkaar verbonden, al functioneren Arnhem en Nijmegen ook nog als twee onderscheiden verzorgingsgebieden. De uitwisseling binnen de regio groeit, en hiermee ook de regionale mobiliteitsstromen en congestie. Inmiddels heeft het (snel)wegennetwerk onvoldoende capaciteit voor alle verkeer, en zit ook het railnetwerk aan zijn plafond. We zetten vol in op een betere benutting van de bestaande infrastructuur. Daarnaast is meer capaciteit nodig om de strategische ligging van de regio te blijven benutten.

regionale koploper slimme mobiliteit

Logistics Valley

Als logistieke hotspot is de Liemers een koploper voor regionale samenwerking. Samen met Knoop 38 maakt de Liemers deel uit van de 'Logistic Valley'. Dit maakt onze regio een belangrijke landelijke speler op het gebied van logistiek. Hier komt het ondernemerschap en de kennis uit de regio samen om tot nieuwe 'smart logistics' te komen en werkgelegenheid te vergroten.

Sociaal maatschappelijke oriëntatie

Culturele bindingen

Groene metropoolregio = culturele rijkdom

verbinden van culturele netwerken in de regio

75 jaar Market Garden - Airborne, Groesbeek

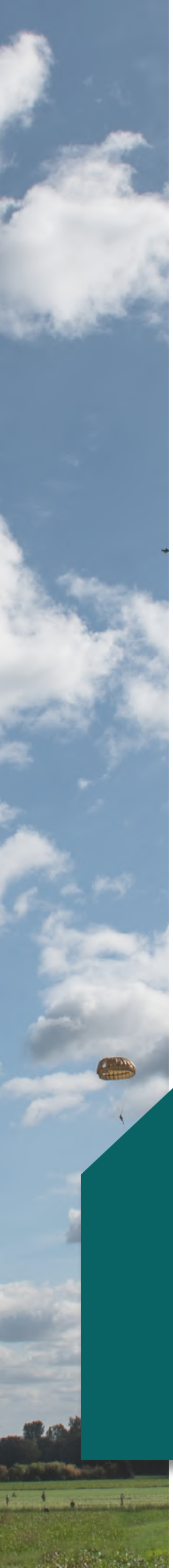

Sociaal-maatschappelijke oriëntatie

Culturele bindingen

2

Een regio van grenzen…
De identiteit van de regio valt ook te typeren als wisselende grensregio. De grote rivieren vormen van oudsher een sterke barrière. Hierdoor is onze regio vaak het domein geweest van fronten en linies die noord en zuid van elkaar scheidden. Onze regio was regelmatig de achtergrond van gewapende conflicten om die scheiding te slechten. De Romeinen trokken de grens van hun Rijk bij de Rijn: de Limes. Grenswijzigingen waren ook het gevolg van landveroveringen tussen de heren van Gelre versus het hertogdom Kleve. De reformatie heeft voorts in het gebied een grillige scheidslijn getrokken tussen katholieken en protestanten. En ook in de Tweede Wereldoorlog lag de grens tussen bevrijd en bezet gebied in onze regio na het vastlopen van operatie Market Garden.

Verbonden door de geschiedenis
Door al deze grensconflicten herbergt de regio een schat aan cultuurhistorisch erfgoed: relicten van de Limes, vondsten van christenpelgrimages, middeleeuwse kastelen, landgoederen en buitenplaatsen, slagvelden en graven van de Tweede Wereldoorlog. Een rijkdom aan cultuur waarmee de regio zich krachtig kan identificeren en profileren. Door de geschiedenis van het rivierenlandschap is de regio ook verbonden in unieke landschappelijke waarden. De waardevolle kolken en wielen, oeverwallen en stuwwallen getuigen van de sterke verbondenheid als regio met de natuurlijke dynamiek van de rivieren.

Uitdaging: culturele netwerken ontwikkelen
Door de geschiedenis van grensconflicten is de culturele ontwikkeling boven de rivieren heel anders geweest dan beneden de rivieren. Arnhem en Nijmegen hebben ieder een eigen culturele identiteit ontwikkeld die elkaar aanvult. Zo wordt Arnhem gezien als stad van 'creatieve makers' met topinstellingen op het gebied van theater, mode, dans, klassieke muziek en talentontwikkeling. Vanuit cultuur wordt Nijmegen daarentegen gezien als presentatiestad van kennis, festivals, pop, film en literatuur. Ook het ommeland van dorpen en landschappen kent een grote rijkdom aan historisch erfgoed, verhalen en cultuurschatten. Het onderscheidende en tegelijk aanvullende karakter van de beide steden en het ommeland kan worden ingezet om de culturele netwerken op regionaal niveau met elkaar te verbinden. Inzet is om structureel samen te werken aan het culturele erfgoed, gezamenlijke producties en afstemming van programmering. Dit is niet alleen interessant voor onze bewoners, maar maakt onze regio ook recreatief en toeristisch aantrekkelijk, en het versterkt de werkgelegenheid.

regionale koploper culturele rijkdom

Proeftuinen Cultuurregio025

Cultuurregio 025 is een koploper voor regionale samenwerking. Door cultureel programma regionaal af te stemmen en het cultuurprofiel te versterken wordt het publiek van de regio bediend met een rijk en gevarieerd pakket van culturele activiteiten. De gehele cultuurketen wordt bij elkaar gebracht, van opleidingen tot presentatie. Zo ook bijvoorbeeld bij het organiseren van de Nijmeegse Kunstnacht waarvan de poster hier links te zien is.

Vierdaagsefeesten Nijmegen

Fort Pannerden, Lingewaard

Levendige binnensteden Arnhem en Nijmegen

Wandelroute Veluwezoom-Posbank, Rheden

ICE op station Arnhem Centraal

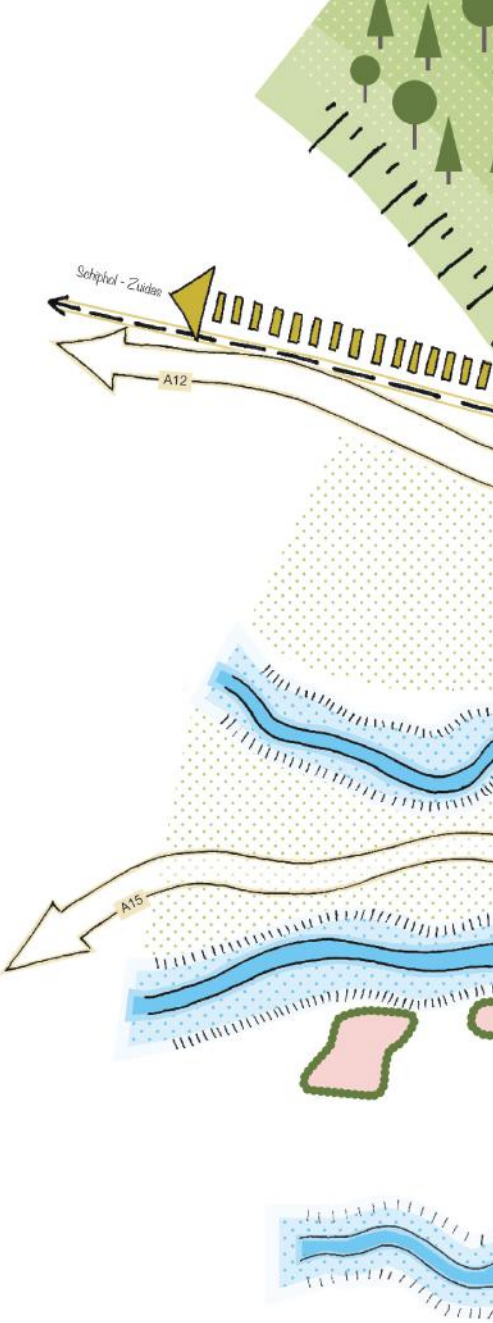

regionale koplopers

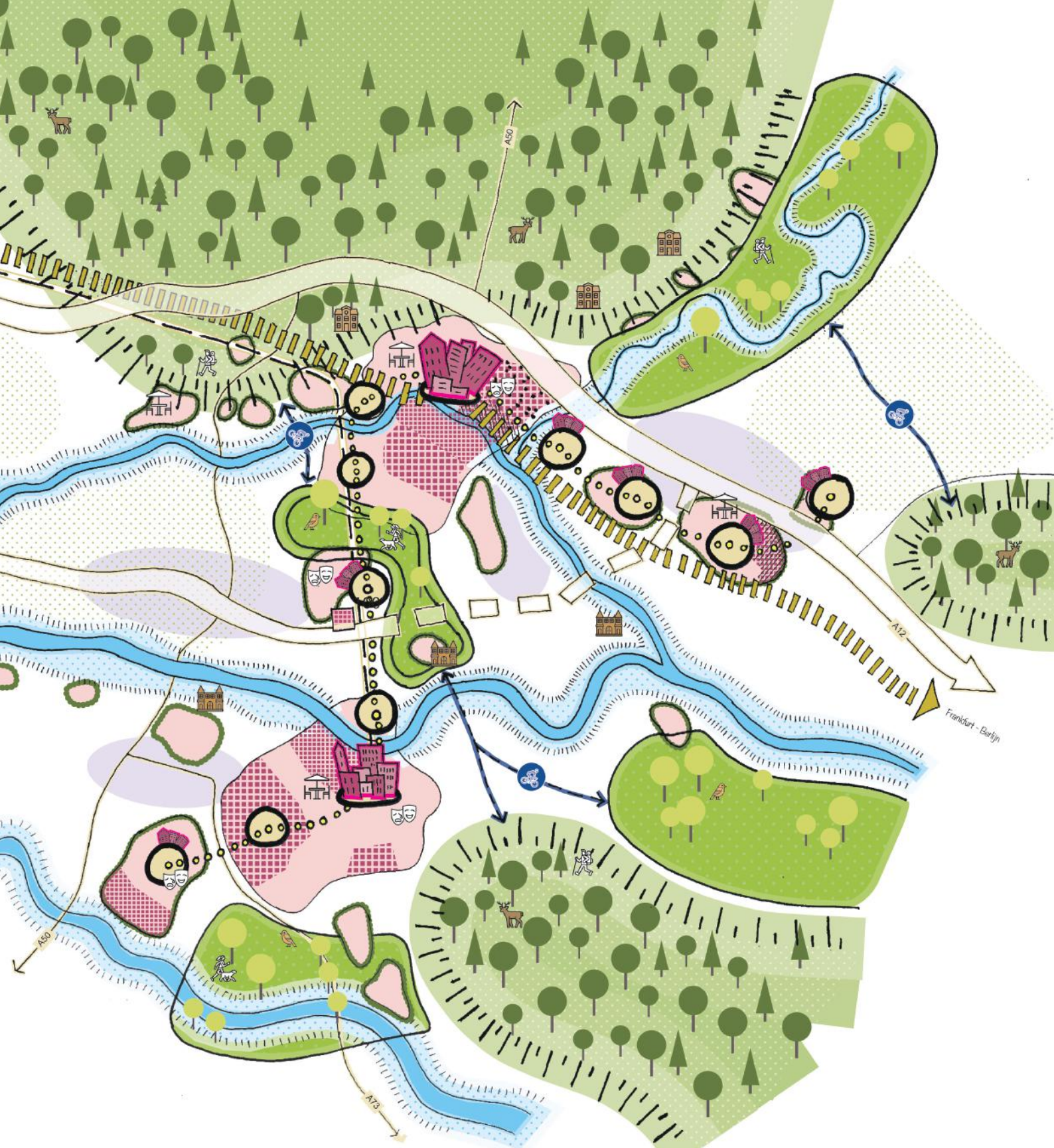

Fundament: identiteit van de regio

Regionaal samenwerken vraagt om een basis die ons als regio verbindt. De identiteit van onze regio. Onze identiteit is bepaald door de invloed van het rivierenlandschap, de goede bereikbaarheid en de culturele bindingen in de regio. Landschap, ligging en cultuur zijn het fundament van de regio.

verstedelijking **topsectoren** **menselijk kapitaal**

Waar staan we nu?

3. heden: ontwikkeling van de regio

Onze regio is volop in ontwikkeling als een compleet stedelijk netwerk, ruimtelijk, economisch en maatschappelijk. We staan aan de vooravond van een forse woningbouwopgave met een groeiopgave in de economie en mobiliteit in het kielzog. Dit stelt ons voor een nieuwe uitdaging: onze groeiopgaven in verstedelijking, bereikbaarheid en economie in balans houden met de leefkwaliteit van onze regio. Gericht op versterking van het aantrekkelijke leefklimaat voor bewoners, bedrijven én bezoekers in onze regio.

Groene metropoolregio = **duurzame verstedelijking**

inbreiden en transformatie binnen het stedelijk netwerk

Groene metropoolregio = **innovatieve economie**

innovatiekracht van topsectoren versterken

Groene metropoolregio = **sociaal kapitaal**

breed benutten van talenten en menselijk kapitaal

Ruimtelijke oriëntatie

Stedelijk netwerk in ontwikkeling

Groene metropoolregio = duurzame verstedelijking

inbreiden en transformatie binnen het stedelijke netwerk

Binnenstedelijke transformatie Waalfront, Nijmegen

Stedelijk netwerk in ontwikkeling

3

Ontwikkeling van de regio
De regio Arnhem-Nijmegen heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld tot een samenhangende stedelijke regio. Van oorsprong kennen Arnhem en Nijmegen een verschillende ontstaansgeschiedenis en de steden hebben lange tijd gefungeerd als zelfstandige stedelijke regio's. Zo hebben Arnhem en Nijmegen zich los van elkaar ontwikkeld in de jaren '70 en '80 van de vorige eeuw: Arnhem richting de toenmalige groeikernen Duiven en Westervoort, en Nijmegen richting Wijchen en Beuningen. In de laatste decennia hebben de steden zich naar elkaar toe ontwikkeld in het middengebied. Nijmegen is over de rivier gesprongen met de Waalsprong. Arnhem heeft zich met Schuytgraaf verder zuidwaarts ontwikkeld. En Elst is met Westeraam ook flink gegroeid. Met deze Vinexlocaties in het middengebied zijn de steden juist naar elkaar toegegroeid.

Volwassen stedelijk netwerk
Met de groei van de verstedelijking zijn de onderlinge relaties tussen steden, groeikernen, dorpen en buurtschappen sterk toegenomen. Inmiddels is onze regio de grootste stedelijke regio buiten de Randstad. We zijn een volwassen stedelijk netwerk met alle relaties en kwaliteiten die we daar tegenwoordig van verwachten. Een stedelijk netwerk met levendige centra en voorzieningen. Met hoogwaardige kennisinstellingen en innovatieve werklocaties. Met aantrekkelijke dorpen en kleine kernen met mooie woonmilieus. Een netwerk ook met bijzondere landschappen, natuurgebieden en agrarische gebieden die zorgen voor ruimte, voedsel en recreatie. Voor het functioneren van ons stedelijk netwerk zijn al die elementen van belang. Er is geen rangorde, juist de slimme combinatie van functies bepaalt de kracht van het stedelijk netwerk.

Uitdaging: inbreiding en transformatie
De komende jaren staan we voor een nieuwe woningbouwopgave: de bouw van 50 á 60.000 woningen tot 2040. Waar is nog ruimte voor verstedelijking zonder dat we onze natuur en landschappen aantasten? Hoe kunnen we deze opgave duurzaam invullen? Om ons buitengebied te sparen, staan we voor de uitdaging om de verstedelijkingsopgave zo veel mogelijk binnen het bestaand bebouwd gebied te realiseren. Dat doen we zorgvuldig, met aandacht voor kwaliteit en leefbaarheid. Zowel binnen de steden als de dorpen kunnen we de ruimte slimmer benutten. Inbreiding en transformatie is ons devies. Dit zal lokaal niet overal kunnen, maar het is een duurzame strategie voor de verstedelijkingsopgave in de regio.

regionale koploper duurzame verstedelijking

Tiny houses Droogsehof

De regio staat voor de uitdaging om plekken te bepalen waar woningbouw nog plaats kan vinden onder de druk van de woningbouwopgave. De plaatsing van 'tiny houses' in Malden is een koploper op dit gebied. Zowel in Malden als in Berg en Dal, Heumen en Mook en Middelaar zijn plannen in de maak om met tiny houses in te spelen op de veranderende woningvraag uit de regio.

Economische oriëntatie

Innovatiekracht in topsectoren

Groene metropoolregio = innovatieve economie

innovatiekracht van topsectoren versterken

Circulair kantoorpand energienetwerk beheerder Alliander, Duiven

Economische oriëntatie

Innovatiekracht in topsectoren

Kennisintensivering van de economie
Onze regio heeft zich ontwikkeld tot een moderne kennisintensieve regio. We hebben toonaangevende kennisinstellingen en campussen als brandpunten voor de groeiende samenwerking met het regionale bedrijfsleven. Dat zien we onder meer in de campus van de Radboud Universiteit, Mercator en de NovioTech Campus in Nijmegen. Of in de ontwikkeling van het Industriepark Kleefse Waard en Arnhems Buiten. Maar de kennisintensieve economie blijft niet beperkt tot de steden of de topsectoren. De hele regio doet mee in de brede economische ontwikkeling. Er zijn bloeiende, innovatieve bedrijven in allerlei economische sectoren die steeds meer kennisintensief worden, zoals smart logistics, maakindustrie en de handel. Eenzelfde ontwikkeling doet zich voor in de agrarische sector. In de regio ontwikkelt zich een kennisintensief agribussinesscomplex 'Next Garden' waarbij niet alleen geproduceerde goederen maar ook kennis zelf exportproduct wordt.

Versterken van topsectoren
Binnen de brede economie die onze regio rijk is, zetten we ons samen met The Economic Board in voor het stimuleren van de drie topsectoren die als speerpunten de bredere economische ontwikkeling in de regio voorttrekken: Energy, Food en Health&Hightech. Zo onderscheidt Arnhem zich als 'elektriciteitshoofdstad' met hoofdkantoren van netbeheerders TenneT en Alliander. Arnhems Buiten huisvest een aantal sterke (inter)nationale energiespelers. Het IndustriePark Kleefse Waard ontwikkelt zich tot cleantech campus, van start-up tot multinational. Ondersteund door de concentratie van de Hogeschool Arnhem Nijmegen en Van Hall Larenstein in Arnhem-Velp. Health in combinatie met hightech, is sterk geclusterd in Nijmegen. Kennis en innovatie binnen dit cluster vinden plaats op de campus Heijendaal (Radboudumc/ universiteit en HAN) en NovioTech Campus. De combinatie van health en hightech is actueler dan ooit. De NovioTech Campus is een broedplaats voor nieuwe innovatieve bedrijvigheid op het snijvlak van gezondheid en hoogwaardige technologie, waaronder artificiële intelligentie.

Uitdaging: stimuleren van innovatiekracht
De topsectoren energy, food en health&hightech vragen ook in de toekomst om doorontwikkeling. Uitdagingen liggen op het gebied van intensivering van de samenwerking tussen kennisinstellingen en innovatieve bedrijven. Naast samenwerking binnen de regio, gaat het vooral om de externe samenwerking (inter)nationaal. Inzet is het ontwikkelen van (inter) nationale 'hotspots', gericht op innovatieve crossovers tussen de topsectoren. En het verbreden met de betrokkenheid van de vele innovatieve bedrijven die onze regio rijk is.

regionale koploper innovatieve economie

CITC - Chip Integration Technology Center

Dit topcentrum voor innovatie in chipintegratie en fotonica is een koploper op het gebied van Hightech, één van de regionale topsectoren. Op de Nijmeegse NovioTech Campus werken vijftien verschillende bedrijven en kennisinstellingen samen om nieuwe technologieën en toepassingen mogelijk te maken.

Sociaal-maatschappelijke oriëntatie

Talent en menselijk kapitaal

Groene metropoolregio = sociaal kapitaal

breed benutten van talenten en menselijk kapitaal

Sociaal ondernemerschap in Presikhaaf, Arnhem

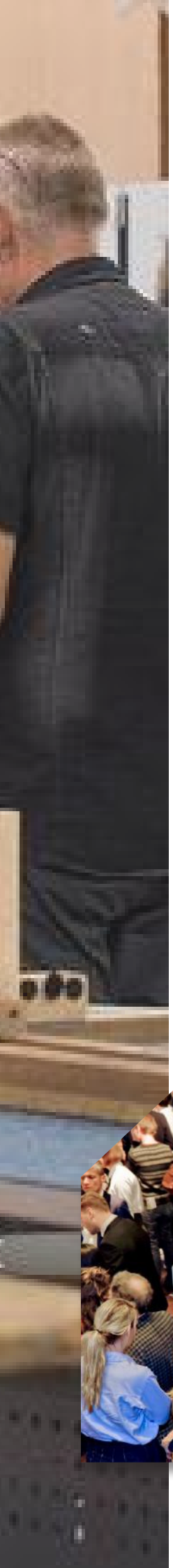

Sociaal-maatschappelijke oriëntatie

Talent en menselijk kapitaal

3

Talent vasthouden en aantrekken
De beschikbaarheid van talent is essentieel voor een gezonde economische ontwikkeling. Dit geldt uiteraard voor de drie topsectoren, maar ook voor andere economische sectoren die steeds kennisintensiever worden. Voldoende en goed opgeleid sociaal kapitaal is een voorwaarde voor economische groei. Nieuwe technologie en innovaties vragen om nieuwe competenties en vaardigheden, waardoor knelpunten ontstaan tussen vraag en aanbod. Een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt blijft nodig. Ondanks de kennisinstellingen en hoogwaardige opleidingen in onze regio, zoeken nog (te)veel talenten elders hun toekomst. Op lange termijn vraagt onze regionale arbeidsmarkt om een verdere versterking van het vestigingsklimaat van de regio. Naast een helder en sterk profiel, gaat het om aanbod van hoogwaardige voorzieningen, aantrekkelijke woonmilieus en de recreatieve mogelijkheden in natuur en landschap.

Sociaal kapitaal breder activeren
Nu de regio begint te kampen met een kwalitatieve krapte op de regionale arbeidsmarkt, staan er nog een groot aantal inwoners aan de kant. Terwijl veel hoogwaardige banen niet of onvoldoende ingevuld kunnen worden, blijft een groot aantal praktisch geschoolden nog buiten het arbeidsproces. Zo kampt onze regio met een onevenredig groot onbenut arbeidspotentieel van bijna 20%; mensen die in praktijk in de WW of bijstand zitten. Zonder werk en met een laag inkomen is het moeilijk om deel te nemen aan onze hedendaagse samenleving. We hebben nieuwe banen nodig om te zorgen dat een minder groot aantal van onze inwoners langs de kant moet blijven staan. Naast een gezonde MKB en groei in de topsectoren bieden de energie- en klimaattransitie en circulaire economie kansen voor nieuwe werkgelegenheid, juist voor praktisch geschoolden. Los van werk, is het zaak om onze inwoners te activeren om mee te doen. Dat gebeurt lokaal via verenigingen en instellingen maar vraagt om een structurele regionale aanpak.

Uitdaging: beter benutten van menselijk kapitaal
Als regio staan we voor de uitdaging om ons sociaal kapitaal van mensen met hun kwaliteiten en talenten beter te benutten. Dat geldt zowel voor het vasthouden en aantrekken van talentvolle kenniswerkers voor hoogwaardige banen als voor nieuwe werkgelegenheid voor praktisch geschoolden. Onderwijs, omscholing en een betere aansluiting op de arbeidsmarkt vragen om een regionale aanpak.

regionale koploper sociaal kapitaal

RvN@LAB

RvN@LAB zet zich in voor het bij elkaar brengen van kennis en praktijk in het MKB binnen het Rijk van Nijmegen. Voor studenten en ondernemers, met als doel om jong talent in de regio te houden. In een samenwerking tussen de Rabobank, provincie Gelderland, zeven gemeenten en de kennisinstellingen Radboud Universiteit, de HAN en het ROC is het initiatief RvN@ uitgegroeid tot een breed sociaaleconomisch programma in het Rijk van Nijmegen en daarmee tot regionaal koploper wat betreft benutten van het sociaal kapitaal.

Regionaal vervoer met elektrische trolleys

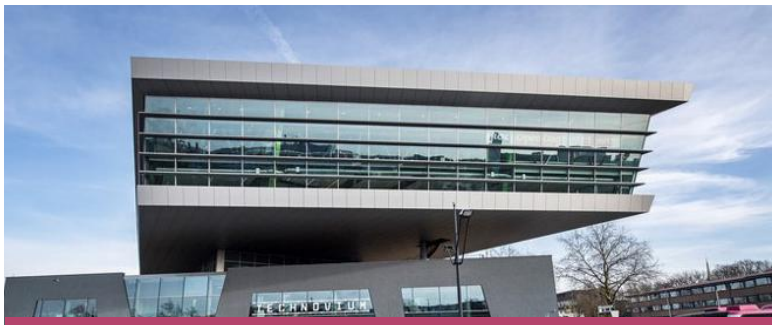

Technovium Heyendaal, Nijmegen

Albers fruitteelt, Zevenaar

Industriepark Kleefse Waard, Arnhem

Radboud UMC, Nijmegen

regionale koplopers

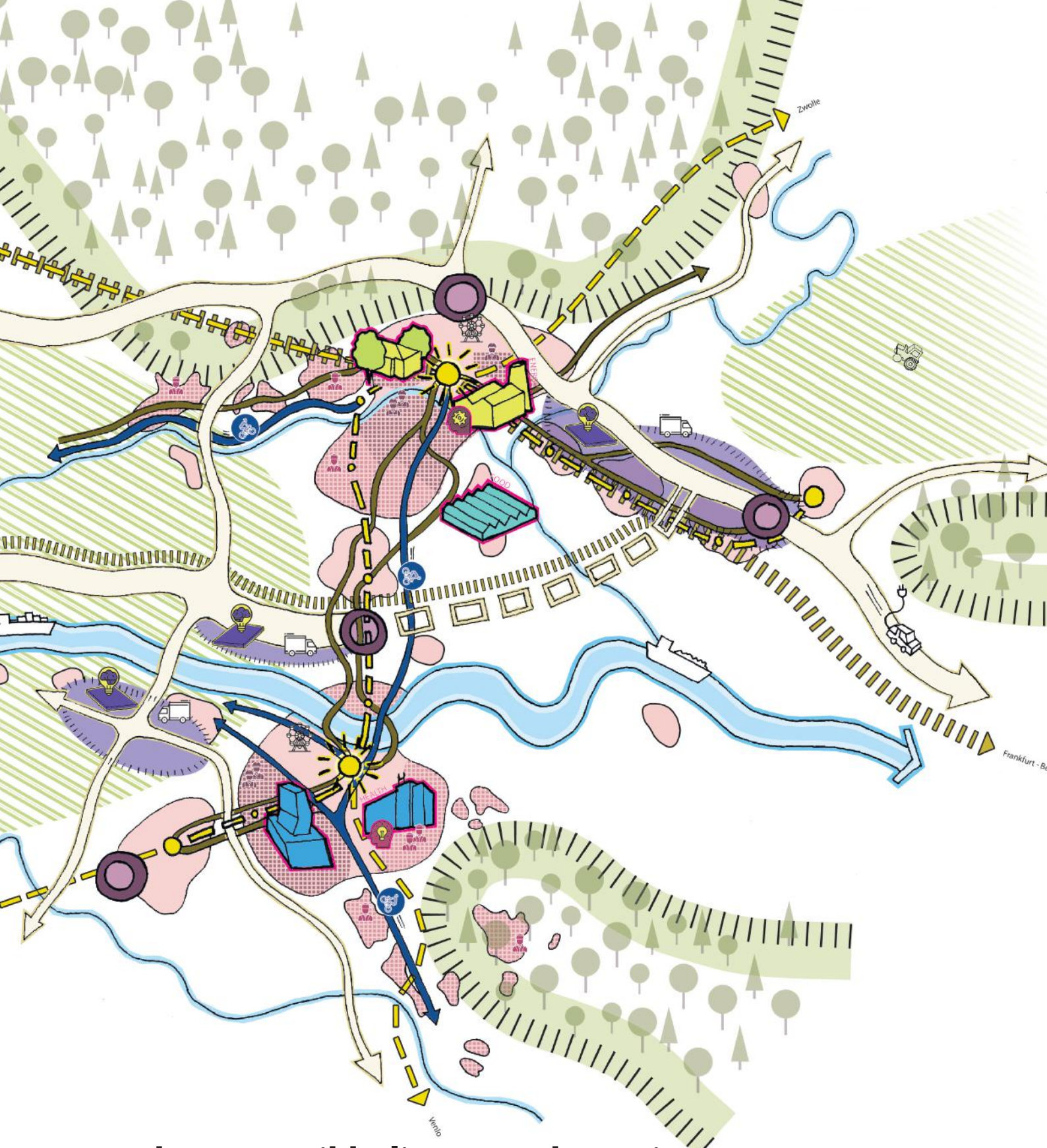

Heden: ontwikkeling van de regio

Onze regio ontwikkelt zich tot een volwassen stedelijk netwerk. Een rijk en gevarieerd netwerk van steden en werklocaties, dorpen en kleine kernen, in een afwisselend landschap van rivieren, natuur en landbouwgebieden. In dit stedelijk netwerk zijn de topsectoren Energy, Food en Health & Hightech de stuwende motoren voor onze brede regionale economie. Dit vraagt zowel om hoogwaardige kenniswerkers als om nieuwe werkgelegenheid voor praktisch geschoolden. Met het beter benutten van ons menselijk kapitaal en het verstevigen van sociale structuren, ook los van werk, versterken we het vestigingsklimaat van onze regio.

klimaat **circulariteit** **leefkwaliteit**

Waar willen we heen?

4

4. Perspectief: koers van de regio

Als regio zetten we koers naar een toekomstbestendige groei. Onze koers is om het ontspannen karakter van onze regio te behouden. We versterken onze landschappelijke kwaliteiten, blijven goed bereikbaar en worden klimaatbestendig, duurzaam, energieneutraal en circulair. Dat is onze toekomstbestendige regio zonder afwenteling, afval of uitval. Een vitale regio waar iedereen kan meedoen.

Groene metropoolregio = **veerkrachtige regio**

ruimte voor groen, water en duurzame energie

Groene metropoolregio = **circulaire regio**

circulair maken van onze regio

Groene metropoolregio = **sociaal vitaal**

versterken van de leefkwaliteit in de regio

Ruimtelijke oriëntatie

Veerkrachtige klimaatregio

Groene metropoolregio = veerkrachtige regio

ruimte voor groen, water en duurzame energie

Rivierklimaatpark IJsselpoort Arnhem, Duiven, Rheden, Westervoort, Zevenaar

Veerkrachtige klimaatregio

Ruimte voor duurzame energie
Onze regio kan een belangrijke bijdrage leveren aan de transitie naar duurzame energie. Het uitgangspunt is om het energieverbruik in de regio te beperken. Alles wat er aan energie wordt bespaard, hoeven we ook niet op te wekken. Toch moeten we ruimte vinden voor het opwekken van duurzame energie uit zon, wind en water met behoud van de kwaliteit van onze natuur en landschappen. Energieopwekking en -opslag bedreigen potentieel het landschap, maar langs grote infrastructuur zijn er op plekken mogelijkheden voor plaatsing van zonne- en windparken. Zo ook in bebouwd gebied van de steden en dorpen. Hier ligt de uitdaging bij het gebruik van restwarmte uit bedrijven, warmte afkomstig van zon, water en geothermie en het plaatsen van zonnedaken en –muren op gebouwen met een groot dakoppervlak. Met name daken van grote bedrijfshallen zijn hiervoor geschikt te maken.

Klimaatadaptief rivierenlandschap
De verandering van het klimaat vraagt waakzaamheid langs onze rivieren omdat het vaker en meer zal regenen, naast het groeiend watervolume uit het Europese achterland. Na 'Ruimte voor Rivier' is er voldoende hoogwaterbescherming, maar het landschap zal met uiterwaarden en komgronden meer water moeten bergen om wateroverlast in bebouwd gebied te voorkomen. Op hoge zandgronden zijn er juist zorgen over langere perioden van droogte die landbouwgewassen en natuurwaarden aantasten. Het infiltreren en vasthouden van water is nodig om droge perioden te doorstaan. In balans brengen van teveel of tekort aan water is een majeur vraagstuk voor de kwaliteiten van natuur en landschap. De adaptieve strategie is ook van grote betekenis voor recreatie en toerisme in regio, met nieuwe kansen voor werkgelegenheid in de meer landschappelijke gemeenten.

Groen en water in de wijken
Klimaatverandering geeft ook zorg over wateroverlast en hittestress in bebouwd gebied in onze steden en dorpen. In de kern gaat het om minder verharding en meer groen en water in de openbare ruimte om zo de 'sponswerking' van stad of dorp te vergroten. Het 'ontstenen' van tuinen en het natuurinclusief bouwen met groene daken of verticale geveltuinen zorgen voor een klimaatadaptieve aanpak in wijken en buurten. En versterkt de biodiversiteit van flora en fauna in de stad.

Uitdaging: ruimte voor klimaat en energie
We staan voor de uitdaging om de veerkracht van de regio te vergroten om met de gevolgen van klimaatverandering om te gaan. Wateroverlast, droogte en hittestress vragen om klimaatadaptieve maatregelen: meer groen, meer water, meer landschap. Naast beperking van het energieverbruik is de opwekking en opslag van duurzame energie nodig. Dit vraagt om circulaire energiesystemen met energie uit reststromen maar ook fysieke ruimte, zowel lokaal als regionaal.

regionale koploper veerkrachtige regio

RAS Rijk van Nijmegen en Maas en Waal

De Regionale klimaat Adaptatie Strategie is een voorbeeld van het regionaal handen ineen slaan voor een klimaatbestendige toekomst. De hieruit volgende projecten zoals 'Krachtig Groen Winssen', het efficiënter omgaan met zoetwater in de fruitteelt en het klimaatbestendig maken van bossen in de regio zijn allen koplopers op dit gebied. Intergemeentelijke samenwerking is hiervoor nodig.

Economische oriëntatie

Circulariteit van de regio

Groene metropoolregio = circulaire regio

circulair maken van onze regio

Circulair biobased fietspad van Olifantengras, Renkum

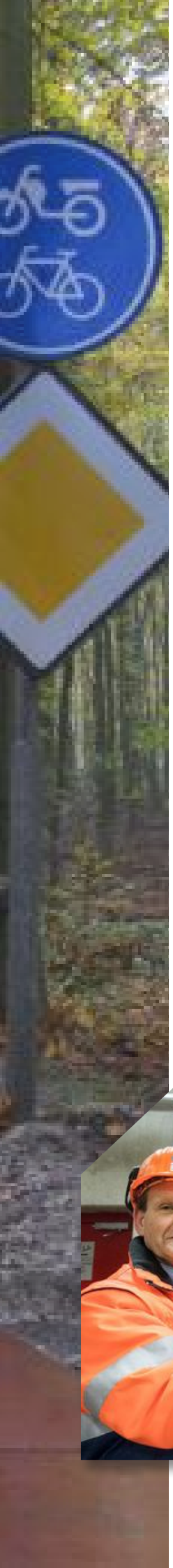

Economische oriëntatie

Circulariteit van de regio

Circulaire bouw
Het reduceren en hergebruik van afval tot grondstoffen is het kernvraagstuk voor de circulaire economie. De bouwsector is een van die milieubelastende sectoren die veel grondstoffen verbruikt, met een hoge CO2-uitstoot. De woningbouwopgave van 50.000 à 60.000 nieuwe woningen biedt bijzondere kansen voor duurzame verstedelijking door het sluiten van kringlopen in de bouw. Hiervoor kan gedacht worden aan het oprichten van een regionale grondstoffenbank voor upcycling en hergebruik van materialen. De bouwopgave kan deels in biobased materialen worden uitgevoerd, bijvoorbeeld door 15.000 woningen in CLT-houtbouw uit te voeren. Het houtbouwproces zorgt voor flinke reductie van uitstoot en logistiek en voor een duurzame opslag van CO2 in hout. Dit alles vraagt ook om een landschappelijke bosbouwstrategie.

Schone energie
Ook in energiegebruik kan onze regio voorop lopen. Met schone mobiliteit door elektrisch rijden, batterij- of waterstoftechnologie, ontwikkeld in de regio zelf. En door gekoppelde warmtenetten tussen industrie en woonwijken.

Productie verduurzamen
Een ander speerpunt in de circulaire economie is het verduurzamen van de maakindustrie om het afval van consumptiegoederen te reduceren en tot hergebruik te brengen. Met name verpakkingsmaterialen en electronica bieden grote kansen om tot minder belasting op milieu en grondstoffen te komen. Ook in andere sectoren zoals de landbouw en de zorg wordt hard gewerkt aan het circulaire maken van hun stofstromen. In de landbouw is groeiende aandacht voor de zogenoemde eiwittransitie: de verschuiving van minder dierlijke naar meer plantaardige consumptie en productie. Ook in de zorgsector is toenemende aandacht voor medisch afval, gebruik van materialen en verpakkingen. Zo ontwikkelt het Radboudumc een plasmavergasser voor al het ziekenhuisafval.

Uitdaging: onze regio circulair maken
Onze regio heeft sterke troefkaarten om in snel tempo tot een circulaire economie te komen. De bouw- en GWW-sector, de mobiliteitssector en diverse producerende sectoren kunnen door nauwe samenwerking met kennisinstellingen en innovatieve bedrijven tot nieuwe businessmodellen komen. Kennis, prototypen en proefopstellingen zetten de regio op de kaart.

regionale koploper circulaire economie

ARN - recycling incontinentiemateriaal

Het afvalverwerkingsbedrijf ARN in Weurt is een koploper op het gebied van circulaire economie. Het project richt zich op het verwerken van een grote hoeveelheid babyluiers en incontinentieluiers tot nieuwe producten als biogranulaat, biogas en herbruikbare plastics. Deze producten krijgen opnieuw een rol in de (regionale) economie.

Sociaal-maatschappelijke oriëntatie

Vitale en ontspannen regio

Groene metropoolregio = sociaal vitaal

versterken van de leefkwaliteit in de regio

Green walking route Radboud Universiteit, Nijmegen

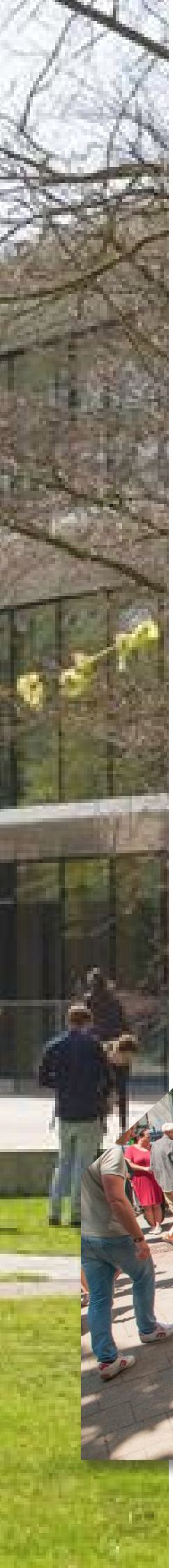

Sociaal-maatschappelijke oriëntatie

Vitale en ontspannen regio

4

Brede welvaart en sociale cohesie
We willen dat iedereen vitaal blijft en kan en mag meedoen in onze hedendaagse samenleving. Gezondheid en zelfredzaamheid zijn wezenlijke voorwaarden en kunnen het verschil maken in wel of niet succesvol participeren. Basisvoorzieningen in de nabije leefomgeving en in de regio zijn belangrijk om prettig te kunnen leven. Dit vraagt om versterking van de leefbaarheid in kleine kernen en naoorlogse stadswijken, en om aantrekkelijke stedelijke centra. Die leefbaarheid wordt mede bepaald door betrokkenheid van bewoners op elkaar en op hun wijken en dorpen. Lokale projecten kunnen steunen op regionale kennisuitwisseling en aanhaken op programma's van hogere overheden.

Cultureel klimaat
Een vitale regio is een regio waar onze inwoners vele mogelijkheden hebben voor recreëren en ontspanning in steden, kleine kernen en in het landschap. Hiermee trekken we ook (nieuwe) bezoekers aan. Een regio met een creatief klimaat en een divers cultureel aanbod is immers aantrekkelijker om te wonen, werken of verblijven. Een regio met levendige binnensteden, die zich met winkels, horeca, culturele instellingen en cultureel erfgoed ontwikkelen tot aantrekkelijke verblijfsplekken, tot the place to be.

Landschap en recreatie
Naast de steden voorzien ook de kleine kernen in aantrekkelijke woonmilieus in een groene of dorpse leefomgeving. De beleving van onze bijzondere landschappen ontwikkelt zich van monocultuur en functiescheiding (natuur versus landbouw) naar (bio)diversiteit en multifunctionaliteit. Eigenheid en variatie versterken de beleving en de recreatieve kwaliteiten ervan. We willen de bestaande landschapskwaliteiten (stuwwallen, rivierenlandschap, Park Lingezegen) niet alleen behouden maar versterken tot een aantrekkelijke, groene regio. Hiermee versterken we de gezondheid van onze bewoners en bezoekers, met een landschap dat uitnodigt tot bewegen en het decor is voor de ontwikkeling van topsport, bijvoorbeeld met het Nationaal Sportcentrum Papendal.

Uitdaging: leefkwaliteit versterken
Deze regio onderscheidt zich met haar leefkwaliteit. Er is een goede balans tussen levendigheid en een ontspannen leefomgeving. Vanuit onze historie hebben we een divers cultureel profiel met attractiepunten en voorzieningen in steden, kernen en landschappen. Bij de groei van onze regio hoort ook de versterking van dit cultuurprofiel: versterking van de leefkwaliteit door sociale cohesie, nabije voorzieningen, het culturele klimaat en de recreatieve kwaliteit van het landschap. Een vitale regio om trots op te zijn.

regionale koploper sociaal vitaal

BuurtGroenBedrijf

Dit sociale wijkbedrijf is een koploper wat betreft sociale inclusiviteit én ontspannen leefomgeving. De bewoners van het Spijkerkwartier in Arnhem hebben zelf regie genomen over het groenbeheer in de wijk. Ze hebben een BuurtGroenbedrijf opgericht met als doel om de wijk groen en klimaatbestendig te maken. Werkzoekende buurtbewoners vinden een nieuwe arbeidsplaats in dit bedrijf.

Synergiepark Innofase, Duiven

Meest duurzaam festival Framed

Buurtmobiel, Beuningen

DAR - Recyclen van gescheiden huishoudelijk afval

Ruimte voor de rivier, Nijmegen

regionale koplopers

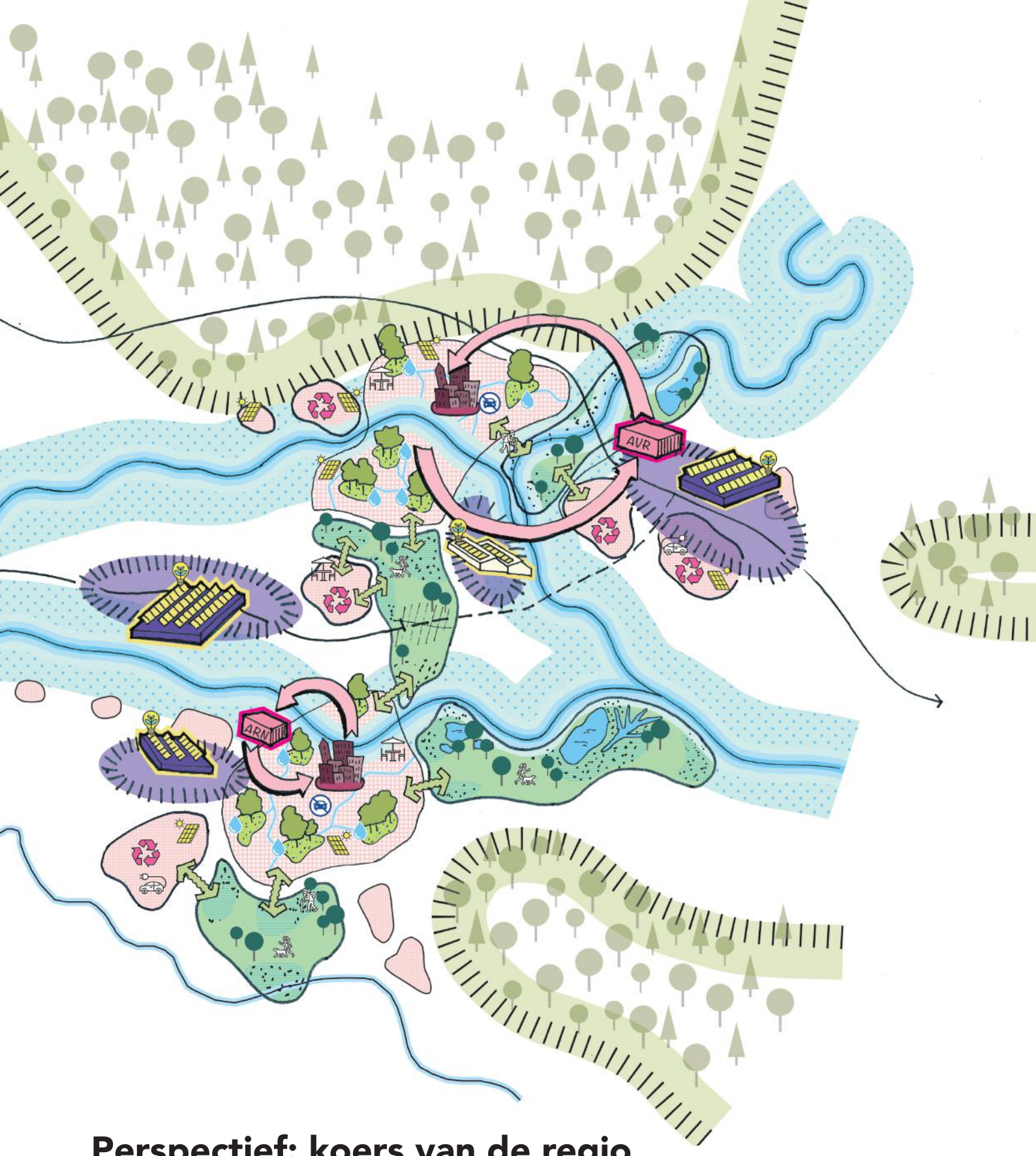

Perspectief: koers van de regio

De koers van de regio is gericht op een bestendige, volhoudbare groei naar de toekomst. Ons perspectief is duurzame groei zonder afval, uitval of afwenteling naar andere gebieden of groepen. Een duurzame groei waarmee we de ontspannen leefkwaliteit van onze regio versterken. Dit vraagt inspanningen om onze regio veerkrachtig te maken in duurzame energie, water, vergroening en klimaatadaptief landschap. Het vraagt om een sterke circulaire regio waarin we verschillende stofstromen weten te sluiten in kringlopen. Het vraagt bovendien om inspanningen om te blijven investeren in het sociale en culturele klimaat om onze regio vitaal en gezond te houden voor bewoners en bezoekers.

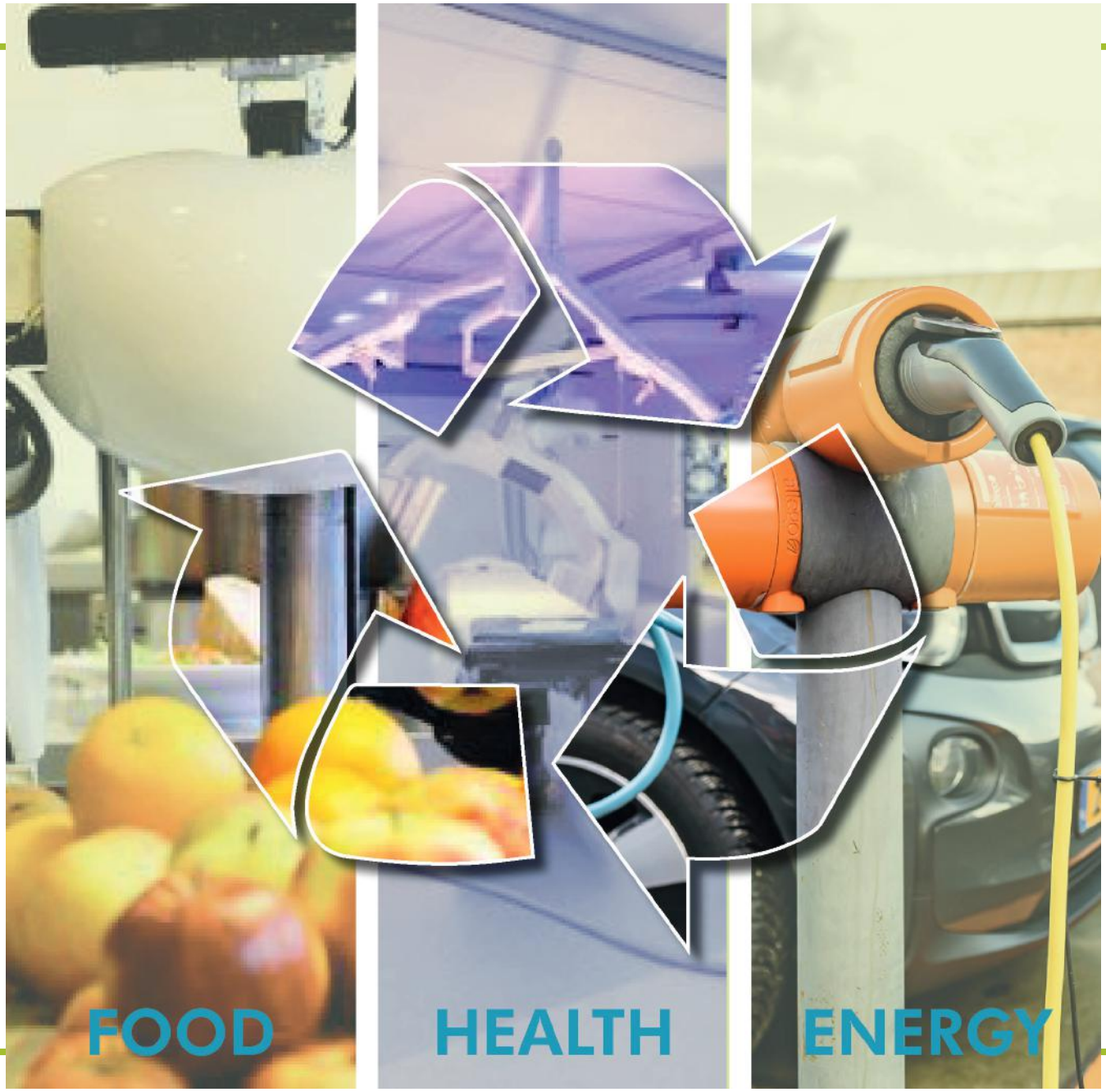

Circulariteit in de topsectoren - NOVI-propositie 'naar een groene metropoolregio'

5

Wat is onze stip op de horizon?

5. ambitie: groene metropoolregio

Als regio koesteren we een stevige ambitie: samen doorgroeien naar een metropoolregio! Een groene metropoolregio van internationale betekenis. Met een internationale voorbeeldfunctie op het gebied van circulariteit, samenleving, energie, voedselproductie, gezondheid en technologie. Als dé circulaire topregio van ons land en van Europa. Zichtbaar als topregio in energy, food, health & hightech. Waarin we circulair worden in alle facetten van de leefomgeving, en zo hét voorbeeld zijn voor een kwalitatieve groei met een goede balans tussen levendige stedelijkheid en ontspannen leefkwaliteit.

Hoe willen we ons (inter)nationaal positioneren?

Positionering: naar een metropoolregio!

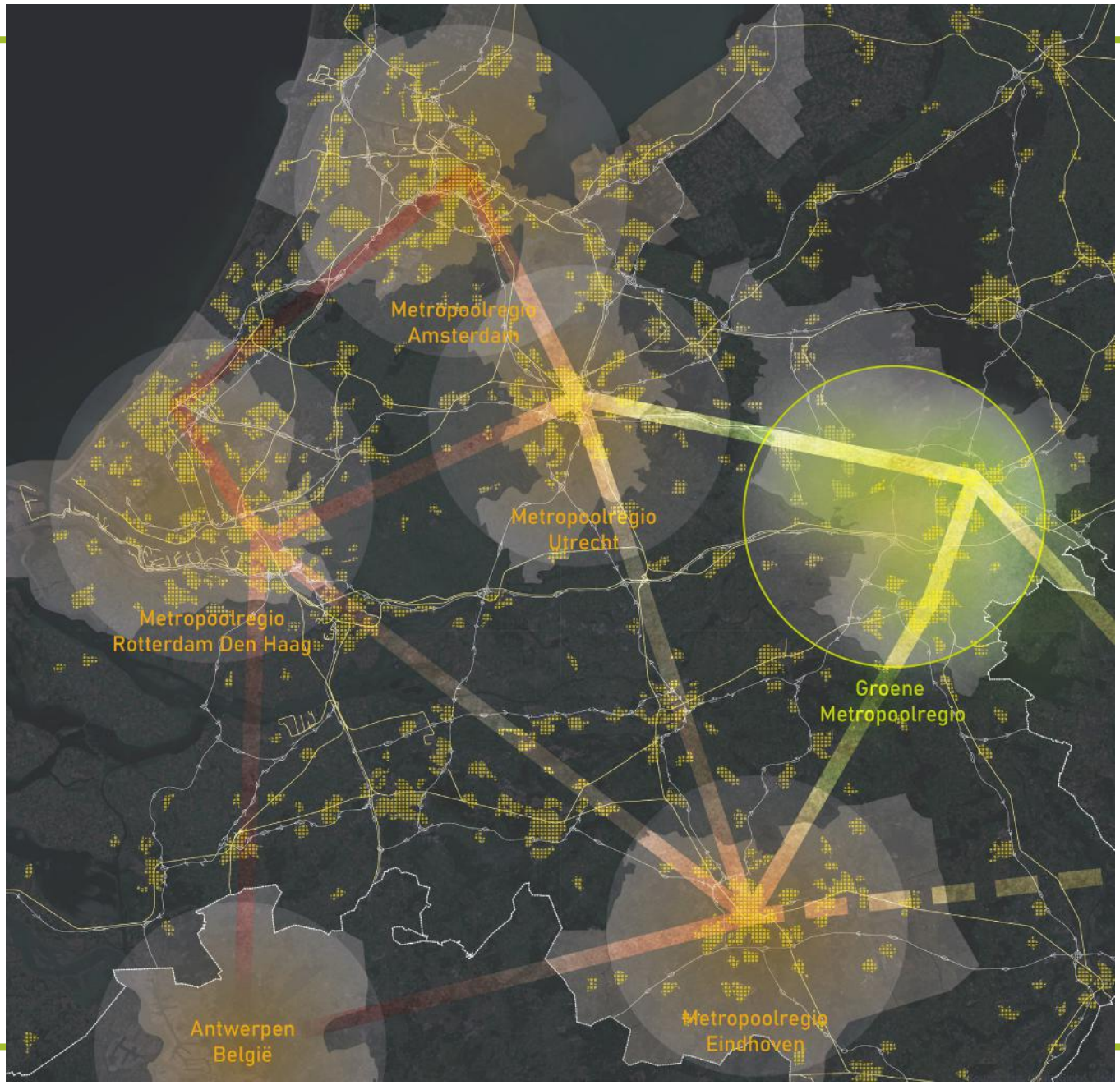

Een toekomst als groene metropoolregio

Hoe willen we ons (inter)nationaal positioneren?

Positionering: naar een metropoolregio!

Samen groene metropoolregio
Als regio willen we een belangrijke rol spelen in het speelveld van stedelijke regio's in (inter)nationaal verband. De grote stedelijke netwerken in ons land gebruiken de aanduiding 'metropoolregio'. Metropoolregio's in ons land zijn de stuwende krachten voor onze economie. Het zijn brandpunten van innovatie en creativiteit in economie, technologie en cultuur. Bij de metropoolregio's Amsterdam, Rotterdam Den Haag, Utrecht en Brainport Eindhoven hoort ook de regio Arnhem-Nijmegen. Wij kiezen wél voor een specifieke positie als groene metropoolregio. We versterken hiermee onze eigen kracht: een stevige focus op energy, food, health & hightech met hierbij de ambitie om ons te onderscheiden als een groene regio met een relatief meer ontspannen leefkwaliteit.

Met topspelers en assets in huis…
Hiervoor hebben we als metropoolregio al het nodige in huis. Onze universiteiten en hogescholen zijn topspelers op gebied van onderzoek en onderwijs. Met een groeiende onderlinge samenwerking. Deze kennisinstellingen staan in een breed netwerk van internationale bedrijven en aantrekkelijke campussen. Ondersteund door goede OV-verbindingen met de Zuidas en Schiphol, alsmede de ICE naar Düsseldorf en Frankfurt. Met Arnhem en Nijmegen als stedelijke knooppunten, gekoppeld aan prettige binnensteden en aantrekkelijk wonen in de dorpen. Het landschap van rivieren en stuwwallen is onze drager voor een aantrekkelijk internationaal vestigingsklimaat. Rijn, Waal, Maas en IJssel bepalen de structuur van ons gebied en vormen samen de 'kraan' van de Nederlandse delta. Naast de nationale parken realiseren we bijzondere groenblauwe projecten. Gekoppeld aan het regionaal netwerk van wandel- en (snel)fietsroutes versterkt dit het groene karakter van onze metropoolregio.

Naar het hoogste niveau
Er is weinig voor nodig om deze (inter) nationale assets, en hiermee onze regio te ontwikkelen tot een metropoolregio. Met dat beetje extra bestaat ons land niet uit vier, maar uit vijf metropoolregio's. Het zijn niet alleen de metropoolregio's in de Randstad en Eindhoven die het verschil maken. In centraal Nederland groeit een stedelijke ring van metropoolregio's. Met onze regio als nieuwste kroonjuweel op het hoogste niveau: een groene metropoolregio met directe relaties naar Utrecht en Brainport Eindhoven. Met een groeiende grensoverschrijdende kracht naar het Ruhrgebied en Düsseldorf. Een groene metropoolregio in (inter)nationale netwerken. Een metropoolregio die zich kan meten met andere metropoolregio's.

regionale koploper groene metropoolregio

Europese Green Deal

De Europese Green Deal is een goed voorbeeld van een internationaal beleids- en investeringsprogramma waarvan de regio Arnhem-Nijmegen als de groene metropoolregio kan profiteren. Met deze Green Deal kan de metropoolregio inspelen op de duurzaamheidsdoelen van Rijk en Europa op energie, klimaat en circulariteit, en zo onze eigen ambities omzetten in investeringsprojecten.

Hoe willen we ons (inter)nationaal presenteren?

Profilering: naar een circulaire topregio!

Meest duurzaam bedrijventerrein 2019 - IPKW

Hoe willen we ons (inter)nationaal presenteren?

Profilering: naar een circulaire topregio!

De regio circulair maken
De groene metropoolregio wil zich onderscheiden als dé circulaire topregio in 2050. De regio gonst en bruist van bijzondere circulaire projecten, die nu worden uitgevoerd. We zetten stevig in op energy, food, health & hightech als trekkers voor de bredere economie waar deze speerpunten op steunen. Maar wij willen meer dan een circulaire economie. Wij willen next level: naar een circulaire leefomgeving van steden, dorpen en landelijk gebied. Wij willen een complete circulaire ontwikkeling van de regio, in al haar facetten! Niet alleen economisch, maar ook ruimtelijk, sociaal en cultureel.

Circulariteit groeit en bloeit…
Het is geen toeval dat onze regio in de prijzen is gevallen als de beste circulaire regio van Nederland. Of dat Nijmegen zich in 2018 European Green Capital mocht noemen. Daar hebben wij de afgelopen jaren hard aan gewerkt. In onze regio's zijn inmiddels talloze voorbeelden te vinden van circulaire projecten. Maar deze zijn vaak nog kleinschalig, lokaal en incidenteel. Dat is ook de waarde: door te doen en te experimenteren leren we verder. Dit leidt tot sterke innovaties.

Naar een verbrede, structurele aanpak
Een circulaire regio volstaat niet met hergebruik van grondstoffen: we kiezen een structurele aanpak van circulariteit en duurzaamheid. Met samenhang in de regio, gericht op het opschalen en versnellen van succesvolle initiatieven. Om cross-sectorale samenwerking, nieuwe financieringsvormen en het slechten van wettelijke belemmeringen. Circulariteit is voor ons het sluiten van alle kringlopen in de regio door geen negatieve effecten meer af te wentelen, niet op milieu en leefomgeving en ook niet op de sociaal-economische opgaven van werkloosheid, sociale inclusie en de zorgvraag.

Een circulaire topregio in 2050!
Als metropoolregio willen we verder, het is niet alleen de economie. We willen circulariteit verbreden naar andere facetten van de leefomgeving. Naar circulaire vormen van mobiliteit, naar circulaire verstedelijking, naar circulaire landbouw, watermanagement, naar circulaire landschapsbouw. Met koppelingen en cross-overs hiertussen op niveau van de metropoolregio. Dit is een majeure opgave van (inter)nationaal belang. Een opgave waarop onze metropoolregio zich wil onderscheiden ten opzichte van regio's die 'circulariteit' smal interpreteren. Zo groeien wij uit tot dé circulaire topregio in 2050!

BESTE CIRCULAIRE REGIO 2018

regionale koploper circulaire topregio

Beste circulaire regio 2018

In 2018 werd onze regio al uitgeroepen tot meest circulaire regio van Nederland. De winst van deze prijs is voor een groot deel gebaseerd op het zelforganiserend vermogen van de inwoners en het bedrijfsleven in de regio om werk te maken van circulariteit. Dat is nog eens bevestigd door de prijs die IndustriePark Kleefse Waard (IPKW) in 2019 won als beste circulaire werklocatie van ons land.

Hoe willen we regionaal samenwerken?

In balans: naar een ontspannen groeiregio

Binnenstad Arnhem: balans tussen winkels, voorzieningen, wonen, cultuur, erfgoed en groen en water

Hoe willen we regionaal samenwerken?

In balans: naar een ontspannen groeiregio

Gezamenlijk profiel en inspiratie
Een eenduidige profilering van de regio is een gezamenlijk belang en straalt uit naar alle deelgebieden, alle gemeenten en alle sectoren. Met de profilering als groene metropoolregio en circulaire topregio in brede zin zetten wij onszelf gezamenlijk en eendrachtig in de etalage voor samenwerking met provincie, Rijk, Europa en maatschappelijke partners. Alle regio's zoeken aansluiting op de thema's van duurzaamheid en circulariteit. Wij onderscheiden ons door een daadkrachtige, opgavegerichte aanpak met een brede definitie van circulariteit. Circulariteit is een werkwijze, een aspect van al ons handelen en een inspiratiebron waarbij ieder initiatief van lokaal tot internationaal kan aanhaken. Het profiel van de groene, circulaire metropoolregio is een sociale, economische én ruimtelijke opgave tegelijk.

Een ontspannen, groene groei
Wij zien onszelf als een stedelijk netwerk op nationale schaal, maar willen ons in dat gezelschap blijvend onderscheiden als een groene regio met een meer ontspannen leefkwaliteit. Wij stellen ons ten doel om in 2050 een circulaire metropoolregio te zijn. Circulair niet alleen als in hergebruik van grondstoffen en herwinbare energie. Voor ons is circulariteit het algemene principe om geen negatieve gevolgen af te wentelen naar andere groepen, andere tijden of andere gebieden. Het gaat ons om inclusief denken, waarin alle mensen mee doen en we ons leven duurzaam inrichten zodat de kwaliteiten van ons gebied behouden blijven voor de toekomstige generaties.

Balans in het stedelijk netwerk
Wij zien onszelf als een stedelijk netwerk op (inter)nationale schaal; als een volwaardige metropoolregio tussen de andere metropoolregio's. Deze ambitie maakt dat in ons strategisch perspectief alle kwaliteiten van onze regio even onmisbaar zijn.
Groen en rood, blauw en grijs, de balans daartussen is onze kwaliteit. Hiervoor zijn alle elementen van het stedelijk netwerk even belangrijk. Landschap, steden en dorpen zijn met elkaar verweven. De steden kunnen niet zonder de dorpen. De dorpen kunnen niet zonder de steden. Het gaat niet om een rangorde van functies, maar om de combinatie ervan. Dat bepaalt de kracht van ons stedelijk netwerk. We hebben allemaal onze eigen kwaliteiten en ons eigen karakter, maar we maken ook allemaal samen ons stedelijk netwerk. Een krachtig stedelijk netwerk in balans, waar we deel van uit maken, waar we aan bijdragen, en waar onze inwoners, ondernemers en bezoekers van profiteren. Dát is de groene metropoolregio!

regionale koploper ontspannen groeiregio

Woondeal regio Arnhem Nijmegen

De regionale Woondeal is een voorbeeld voor de samenwerking tussen regio, provincie en het Rijk op de woningbouwopgave van 50.000 à 60.000 woningen waar we tot 2040 voor staan. In de uitwerking van de Woondeal staat de balans tussen groei en leefkwaliteit centraal: het bijbouwen van voldoende (betaalbare) woningen en het versterken van het groene ontspannen profiel.

Colofon

Deze visie op de regio Arnhem-Nijmegen is onderdeel van het proces voor versterking van de regionale samenwerking. Gekoppeld aan deze visie zijn een regionale agenda en een bedrijfsplan voor governance en werkwijze ontwikkeld.

Deze visie is ontwikkeld door de stuurgroep Regionale versterking:

Stuurgroep

Hubert Bruls	burgemeester gemeente Nijmegen
Nick Derks	wethouder gemeente Wijchen
Sylvia Fleuren	wethouder gemeente Berg en Dal
Ahmed Marcouch	burgemeester gemeente Arnhem
Lucien van Riswijk	burgemeester gemeente Zevenaar (voorzitter)
Jasper Verstand	wethouder gemeente Renkum
Helga Witjes	wethouder gemeente Lingewaard
Arne van Hout	gemeentesecretaris Nijmegen, Kring Gemeentesecretarissen
Jan Herman de Baas	kwartiermaker Versterking regionale samenwerking
Henk van den Berg	secretaris Regio Arnhem-Nijmegen (secretaris)

Ondersteund door een projectteam, bestaande uit medewerkers van gemeenten uit alle delen van de regio. In verschillende werkbijeenkomsten zijn vele ambtelijke deskundigen van de 18 gemeenten, de regiocoördinatoren en deskundigen van de provincie Gelderland intensief betrokken bij het opstellen van de visie op de regio Arnhem-Nijmegen.

Uitvoering

UUM | Unlimited Urban Management – www.uum.nl

Edwin van Uum	procesmanager / planoloog
Mathijs Dielissen	planoloog en landschapsontwerper
Jana van Hummel	ontwerper stedenbouw en landschap
Koen Vermeulen	stedenbouwkundige

regio arnhem nijmegen

UUM
UNLIMITED URBAN MANAGEMENT

Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen en Zevenaar;

overwegende dat:

- zij op 1 juli 2015 een Gemeenschappelijk orgaan Arnhem-Nijmegen City Region zijn aangegaan om – na opheffing van de Stadsregio Arnhem-Nijmegen als WGR+ regio – regionaal samen te werken op de terreinen duurzaamheid, economie, mobiliteit en wonen;
- zij in het voorjaar van 2019 een initiatief hebben genomen om na te denken over versterking van de regionale samenwerking;
- die versterking nodig is vanwege een dubbele urgentie: slagkracht in de opgaven, en transparantie en democratische legitimatie;
- zij op 21 januari 2020 ermee hebben ingestemd dat de contourennotitie met daarin de contouren van een vernieuwde samenwerking in de regio Arnhem-Nijmegen wordt gebruikt voor de uitwerking van de definitieve voorstellen;
- de raden input hebben geleverd aan de contouren voor de vernieuwde samenwerking van de regio Arnhem-Nijmegen;
- de regio met de grote diversiteit van culturen, landschappen, steden en dorpen ook een sterk samenhangend netwerk is van steden en ommeland;
- de regio het grootste verstedelijkt gebied buiten de Randstad en een modern kennisintensief gebied is, met als topsectoren Health & Hightech, Food en Energy;
- de regio voor de uitdaging staat hoe om te gaan met groei, zodat het een balans kan behouden tussen levendige stedelijkheid en ontspannen leefkwaliteit, waartoe in 2018 een aanzet is gegeven met het document 'Gezonde Groei';
- de regio op termijn een energieneutrale, circulaire regio wil zijn, waarbij circulariteit een aspect is van al het handelen van de regio en een inspiratiebron –waar ieder initiatief – van lokaal tot internationaal – bij kan aanhaken;
- de regio zich wil profileren als regio om zich zo gezamenlijk en eendrachtig in de etalage te zetten voor samenwerking met Provincie, Rijk, Europa en maatschappelijke partners;
- de opgaven waar de regio voor staat vragen om een (meer) uitvoeringsgericht samenwerkingsverband met als kernwaarden transparantie, robuustheid, flexibiliteit en slagkracht;
- voor succesvolle samenwerking in de regionale opgaven een basis nodig is die de samenwerking faciliteert en de opgaven ondersteunt, zodat er een helder aanspreekpunt is, de regio aanwezig is in lobbycircuits en op de hoogte is van nieuwe ontwikkelingen waarop kan worden ingesprongen, er regionale bijeenkomsten kunnen worden georganiseerd, en de opgaven kunnen worden voorbereid en onderling afgestemd;
- voor deze faciliterende en coördinerende taken een basisvoorziening nodig is in de vorm van een regiobestuur met een compact regiobureau.

gelet op:
de Wet gemeenschappelijke regelingen;
de toestemming van de respectievelijke gemeenteraden op grond van artikel 1, tweede lid van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

besluiten

de navolgende gemeenschappelijke regeling te treffen:

Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1 Begripsbepalingen

1. In deze regeling wordt verstaan onder:
    a. colleges: de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten;
    b. gemeenten: de deelnemende gemeenten;
    c. raden: de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten;
    d. wet: de Wet gemeenschappelijke regelingen;
    e. regeling: onderhavige gemeenschappelijke regeling;
    f. opgave: een in de regionale agenda opgenomen opgave gericht op ruimtelijke ontwikkeling en sociaaleconomische ontwikkeling op de schaal van de regio, en waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn en waar elke gemeente aan kan deelnemen;
    g. regionale agenda: de jaarlijks vast te stellen verzameling van opgaven;
    h. netwerkdirectie: de gemeentesecretarissen van de deelnemende gemeenten en de regiodirecteur.
2. Begrippen die in lid 1 van dit artikel niet zijn gedefinieerd, hebben de betekenis zoals de wet hieraan geeft.

Artikel 2 Openbaar lichaam

1. Er is een openbaar lichaam zoals bedoeld in artikel 8, eerste lid, van de wet, genaamd ‘Regio Arnhem-Nijmegen’.
2. Het openbaar lichaam bezit rechtspersoonlijkheid en is statutair gevestigd in Elst (gemeente Overbetuwe).

Artikel 3 Bestuursorganen

1. De Regio Arnhem-Nijmegen kent, onverminderd de mogelijkheid tot het instellen van commissies, de volgende bestuursorganen:
    a. het algemeen bestuur;
    b. het dagelijks bestuur;
    c. de voorzitter.

Hoofstuk 2 Belangen, taken en bevoegdheden

Artikel 4 Belangen

De regeling wordt getroffen om de positie van de Regio Arnhem-Nijmegen te versterken en een kwalitatieve groei van de regio – met behoud van de typische balans tussen levendige verstedelijking en ontspannen leefkwaliteit – te bewerkstelligen op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling (waaronder wonen, landschap, verkeer en mobiliteit) en sociaaleconomische ontwikkeling (waaronder werkgelegenheid, bedrijvigheid, recreatie, toerisme, leefbaarheid en cultuur) op de schaal van de regio, en waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn.

Artikel 5 Taken

1. De Regio Arnhem-Nijmegen heeft de volgende taken:
    a. het bevorderen en faciliteren van de samenwerking op majeure maatschappelijke thema’s en opgaven die de gemeenten niet alleen en binnen hun gemeentegrenzen op zich kunnen nemen, en/of waarvoor mogelijkheden liggen om externe middelen te werven;

b. het voorbereiden en vastleggen van de regionale agenda bestaande uit opgaven gericht op ruimtelijke ontwikkeling en sociaaleconomische ontwikkeling op de schaal van de regio, en waarbij integraliteit, innovatie, duurzaamheid en circulariteit belangrijke uitgangspunten zijn;

c. het inspireren en stimuleren van de gemeenten en samenwerkingspartners om deel te nemen en bij te dragen aan de opgaven uit de regionale agenda;

d. het regisseren van de uitvoering en monitoren van de opgaven uit de regionale agenda;

e. het positioneren en profileren van de regio, en het behartigen van de belangen van de regio op interregionaal, nationaal en internationaal niveau in partnerschap met andere overheden, bedrijven en maatschappelijke partners;

f. het signaleren van en inspelen op ontwikkelingen die van meerwaarde zijn voor de regio;

g. het faciliteren van overleg, kennisdeling en ontmoeting in de regio.

Artikel 6 Bevoegdheden

1. De gemeenten dragen geen bevoegdheden over aan de Regio Arnhem-Nijmegen, met uitzondering van de bevoegdheid van de colleges om een subsidie te verstrekken aan de Stichting The Economic Board.
2. De gemeenten verlenen ieder afzonderlijk de mandaten, volmachten en machtigingen aan de Regio Arnhem-Nijmegen.
3. De Regio Arnhem-Nijmegen is behoudens instemming van de gemeenten niet bevoegd tot:

    a. het vestigen van opstal-, pand- en hypotheekrechten;

    b. het afgeven van garanties of andere waarborgen;

    c. het in erfpacht aannemen of uitgeven van roerende of onroerende zaken;

    d. het in eigendom aannemen of uitgeven van onroerende zaken;

    e. commerciële dienstverlening aan private partijen.

Hoofdstuk 3 Het algemeen bestuur

Artikel 7 Samenstelling algemeen bestuur

1. Het algemeen bestuur bestaat uit leden van de deelnemende gemeenten, de voorzitter inbegrepen.
2. Ieder college wijst uit zijn midden een lid van het algemeen bestuur aan, alsmede diens plaatsvervanger.
3. Een lid van het algemeen bestuur heeft zitting in het algemeen bestuur gedurende dezelfde periode als de zittingsduur van het college die het vertegenwoordigt. Indien het lid in de nieuwe zittingsperiode opnieuw deel uitmaakt van het college kan hij terstond opnieuw worden aangewezen als lid van het algemeen bestuur.
4. Het lidmaatschap van het algemeen bestuur eindigt zodra een lid ophoudt burgemeester of wethouder van de vertegenwoordigde gemeente te zijn.

Artikel 8 Vergaderingen

1. Besluiten van het algemeen bestuur worden genomen bij meerderheid van stemmen.
2. Leden van het algemeen bestuur hebben een stemverhouding naar rato van de grootte van de gemeente.
3. Het aantal stemmen per lid van het algemeen bestuur per gemeente wordt jaarlijks op 1 januari bepaald naar inwonertal van de gemeente op basis van de meest recente CBS-cijfers, aan de hand van de volgende staffel:

Tot 20.000 inwoners:	1 stemmen
20.000-49.999 inwoners:	2 stemmen
50.000-99.999 inwoners:	3 stemmen
Meer dan 100.000 inwoners:	4 stemmen

4. In afwijking van het eerste lid worden besluiten omtrent de begroting en jaarrekening genomen met een gekwalificeerde meerderheid van stemmen. Een

besluit is aangenomen indien de meerderheid van stemmen ook de meerderheid van de inwoners van de regio vertegenwoordigt.

5. De vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar onverminderd artikel 22, vierde en vijfde lid, van de wet.
6. Het algemeen bestuur vergadert tenminste zesmaal per jaar en voorts zo dikwijls als de voorzitter of het dagelijks bestuur dit nodig oordeelt of ten minste vier leden van het algemeen bestuur daarom verzoeken.
7. De directeur van het regiobureau neemt deel aan de vergaderingen van het algemeen bestuur. De directeur heeft uitsluitend een adviserende rol.
8. Voor de vergaderingen van het algemeen bestuur kunnen door het algemeen bestuur anderen, waaronder bestuurlijk vertegenwoordigers van de Provincie Gelderland, onderwijsinstellingen, ondernemers en andere maatschappelijke instellingen als adviseur worden uitgenodigd. Zij kunnen aan de beraadslaging deelnemen.
9. Bestuurlijk opdrachtgevers van een opgave zijn in ieder geval agendalid van het algemeen bestuur.

Artikel 9 Taken en bevoegdheden algemeen bestuur

1. Aan het algemeen bestuur behoren de taken en bevoegdheden toe die in de wet aan het algemeen bestuur zijn opgedragen, alsmede alle bevoegdheden die voorts bij of krachtens deze regeling aan dit orgaan worden opgedragen en niet aan het dagelijks bestuur, de voorzitter of een bestuurscommissie zijn opgedragen.
2. Het algemeen bestuur is in ieder geval bevoegd tot:
    a. voorbereiden van opgaven voor de regionale agenda, inclusief het anticiperen en inspelen op actuele zaken en initiatieven van raden t.a.v. nieuwe opgaven;
    b. het vaststellen van de regionale agenda waarvan de opgaven deel uitmaken;
    c. het benoemen van de bestuurlijke opdrachtgevers in de opgaven;

d. het bewaken, monitoren, coördineren van de inhoudelijke opgaven;

e. het vaststellen van de begroting en de jaarrekening;

f. het faciliteren van de samenwerking.

3. Het algemeen bestuur is bevoegd te besluiten tot het oprichten van of deelnemen in stichtingen, vennootschappen, en coöperatieve en andere verenigingen passend binnen de te behartigen belangen, de taken en de bevoegdheden van de Regio Arnhem-Nijmegen dan wel het ontbinden van die rechtspersonen of het beëindigen van de deelneming. De raden worden vooraf in de gelegenheid gesteld hun wensen en bedenkingen naar voren te brengen.

4. Het algemeen bestuur kan aan het dagelijks bestuur of een bestuurscommissie bevoegdheden overdragen met uitzondering van de bevoegdheid tot:

a. het vaststellen van de regionale agenda;

b. het vaststellen en wijzigen van de begroting;

c. het vaststellen en wijzigen van de deelbegrotingen (per opgave);

d. het vaststellen van de jaarrekening;

e. het vaststellen van de deelrekeningen (per opgave);

f. het vaststellen van verordeningen;

g. het instellen van bestuurscommissies;

h. het oprichten van, deelnemen aan of ontbinden van rechtspersonen zoals bedoeld in artikel 9, derde lid, van deze regeling.

Hoofdstuk 4 Dagelijks bestuur

Artikel 10 Samenstelling dagelijks bestuur

1. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en twee andere leden, door en uit het algemeen bestuur gekozen. Hierbij is in ieder geval één lid van het dagelijks bestuur afkomstig van de gemeente Arnhem of Nijmegen.

2. Een lid van het dagelijks bestuur treedt af op de dag waarop hij ophoudt lid te zijn van het algemeen bestuur. Het lid kan, indien hij opnieuw is aangewezen tot lid van het algemeen bestuur, terstond opnieuw worden benoemd.
3. De directeur van het regiobureau neemt deel aan de vergaderingen van het dagelijks bestuur. De directeur heeft uitsluitend een adviserende rol.

Artikel 11 Vergaderingen

1. Besluiten van het dagelijks bestuur worden genomen bij meerderheid van stemmen.
2. Elk lid heeft één stem.
3. Vergaderingen van het dagelijks bestuur zijn niet openbaar.
4. De besluitenlijst van het dagelijks bestuur wordt toegezonden aan de leden van het algemeen bestuur.
5. Het dagelijks bestuur vergadert tenminste zesmaal per jaar en voorts zo dikwijls als de voorzitter of één van de bestuursleden daarom verzoekt.

Artikel 12 Taken en bevoegdheden dagelijks bestuur

1. Het dagelijks bestuur is bevoegd tot:
    a. het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam te voeren, voor zover niet bij of krachtens de wet of de regeling het algemeen bestuur hiermee is belast;
    b. beslissingen van het algemeen bestuur voor te bereiden en uit te voeren;
    c. regels vast te stellen over de ambtelijke organisatie van het openbaar lichaam;
    d. tot privaatrechtelijke rechtshandelingen van het openbaar lichaam te besluiten, met uitzondering van privaatrechtelijke rechtshandelingen als bedoeld in artikel 31a van de wet;
    e. te besluiten namens het openbaar lichaam, het dagelijks bestuur of het algemeen bestuur rechtsgedingen, bezwaarprocedures of administratief

beroepsprocedures te voeren of handelingen ter voorbereiding daarop te verrichten, tenzij het algemeen bestuur, voor zover het algemeen bestuur aangaat, in voorkomende gevallen anders beslist.

2. Het dagelijks bestuur neemt, ook alvorens is besloten tot het voeren van een rechtsgeding, alle conservatoire maatregelen en doet wat nodig is ter voorkoming van verjaring of verlies van recht of bezit.

Hoofdstuk 5 Voorzitter

Artikel 13 Voorzitter

1. De voorzitter wordt door het algemeen bestuur uit zijn midden aangewezen, evenals zijn plaatsvervanger.
2. Bij afwezigheid wordt de voorzitter vervangen door zijn plaatsvervanger.

Artikel 14 Taken en bevoegdheden van de voorzitter

1. De voorzitter bevordert een goede behartiging van de zaken van de Regio Arnhem-Nijmegen. De voorzitter is binnen de gestelde kaders het gezicht naar buiten.
2. De voorzitter is belast met de leiding van de vergaderingen van het algemeen bestuur en dagelijks bestuur.
3. De voorzitter tekent de stukken, die van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur uitgaan. De stukken worden medeondertekend door de directeur.
4. Het dagelijks bestuur kan besluiten de ondertekening van de stukken die van de Regio Arnhem-Nijmegen uitgaan op te dragen aan een ander lid van dit bestuur, aan de directeur, genoemd in artikel 24 van deze regeling, of aan een andere medewerker van de Regio Arnhem-Nijmegen.
5. De voorzitter vertegenwoordigt de Regio Arnhem-Nijmegen in en buiten rechte. Hij kan deze vertegenwoordiging opdragen aan een door hem aan te wijzen persoon.

Hoofdstuk 6 Commissies

Artikel 15 Commissies van advies

1. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter kunnen commissies van advies instellen, zulks met inachtneming van artikel 24 van de wet.
2. Het algemeen bestuur stelt in ieder geval een regioagendacommissie in.
3. Het algemeen bestuur regelt de bevoegdheden en samenstelling van de in dit artikel bedoelde commissies.

Artikel 16 Bestuurscommissies

1. Het algemeen bestuur kan een bestuurscommissie instellen met het oog op de behartiging van bepaalde belangen en het uitvoering geven aan taken en bevoegdheden, voor zover deze niet zijn voorbehouden aan het algemeen bestuur.
2. Het algemeen bestuur gaat niet over tot het instellen van een commissie als bedoeld in het eerste lid dan nadat de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid zijn gesteld om wensen en bedenkingen naar voren te brengen.
3. Het algemeen bestuur regelt, met inachtneming van artikel 25 van de wet, hun bevoegdheden en samenstelling.

Hoofdstuk 7 Verantwoordings- en informatieplicht

Artikel 17 Het dagelijks bestuur en de voorzitter ten opzichte van het algemeen bestuur

1. Het dagelijks bestuur en elk van zijn leden afzonderlijk, zijn aan het algemeen bestuur verantwoording verschuldigd over het door hen gevoerde bestuur.
2. Zij geven ongevraagd aan het algemeen bestuur alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het dagelijks bestuur te voeren en gevoerde bestuur nodig is.
3. Zij geven – tezamen dan wel afzonderlijk – aan het algemeen bestuur, wanneer dit bestuur of één of meer leden daarvan hierom verzoekt, alle gevraagde inlichtingen.

4. Een lid van het dagelijks bestuur kan door het algemeen bestuur worden ontslagen, als dit lid het vertrouwen van het algemeen bestuur niet meer bezit.
5. Het bepaalde in het eerste tot en met het vierde lid is van overeenkomstige toepassing op de voorzitter voor het door hem gevoerde bestuur.

Artikel 18 Het algemeen bestuur en dagelijks bestuur ten opzichte van de raden

1. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de bestuurscommissies geven aan de raden van de gemeenten ongevraagd alle informatie die voor een juiste beoordeling van het door het bestuur gevoerde en te voeren beleid nodig is.
2. Het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, de voorzitter en de bestuurscommissies verstrekken aan de raden van de gemeenten alle inlichtingen die door één of meer leden van die raden worden verlangd.
3. Het reglement van orde van het algemeen bestuur bevat bepalingen van de wijze waarop deze inlichtingen worden verstrekt.

Artikel 19 De leden van het algemeen bestuur ten opzichte van de colleges

1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft het college dat dit lid heeft aangewezen met inachtneming van artikel 16 en artikel 18 van de wet alle inlichtingen, die door het college of door één of meer leden van het college worden verlangd.
2. Een lid van het algemeen bestuur is het college dat dit lid heeft aangewezen met inachtneming van artikel 16 en artikel 18 van de wet verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van dat college aangegeven wijze.
3. Een lid van het algemeen bestuur kan door het college die hem heeft aangewezen worden ontslagen, als dit lid het vertrouwen van het college niet meer bezit.

Artikel 20 De leden van het algemeen bestuur ten opzichte van de raden

1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft de raad met inachtneming van artikel 16 en artikel 19 van de wet alle inlichtingen, die door de raad of door één of meer leden van de raad worden verlangd.
2. Een lid van het algemeen bestuur is de raad met inachtneming van artikel 16 en artikel 19 van de wet verantwoording verschuldigd voor het door hem in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de in het reglement van orde voor de vergaderingen van die raad aangegeven wijze.

Hoofdstuk 8 Reglement van orde

Artikel 21 Reglement van orde algemeen bestuur

1. Het algemeen bestuur stelt met inachtneming van de artikelen 22 en 23 van de wet voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden een reglement van orde vast.
2. In het reglement van orde worden onder meer regels gegeven omtrent de wijze van het verstrekken van inlichtingen en het afleggen van verantwoording als bedoeld in de artikelen 17 tot en met 20 van deze regeling.

Artikel 22 Reglement van orde dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur stelt een reglement van orde voor zijn vergaderingen en andere werkzaamheden vast, dat aan het algemeen bestuur wordt overgelegd.

Hoofdstuk 9 De organisatie

Artikel 23 Regiobureau

1. Er is een regiobureau met aan het hoofd een directeur.
2. De directeur zorgt voor een juiste taakvervulling van het regiobureau.
3. Op het personeel van het regiobureau is de cao Samenwerkende Gemeentelijke Organisaties van toepassing.

Artikel 24 Directeur

1. Het dagelijks bestuur beslist over het aangaan, schorsen en beëindiging van de arbeidsovereenkomst met de directeur en stelt zijn/haar taken en bevoegdheden vast. De directeur wordt bij verhindering of ontstentenis vervangen op een door het dagelijks bestuur te bepalen wijze.
2. De directeur is het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter in alles, dat de hun opgedragen taak aangaat, behulpzaam.
3. Door de directeur worden alle stukken die van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur uitgaan medeondertekend.
4. Het algemeen bestuur kan voor de directeur een instructie vaststellen.

Artikel 25 Klachten

De gemeentelijke ombudsman voor het Rijk van Nijmegen is bevoegd tot behandeling van klachten zoals bedoeld in artikel 9:18, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 26 Archief

1. Het dagelijks bestuur is belast met de zorg voor de archiefbescheiden van de gemeenschappelijke regeling en haar organen, met inachtneming van het bepaalde in de Archiefwet 1995.
2. Ter uitvoering van het in het eerste lid bepaalde, stelt het algemeen bestuur een archiefverordening vast, die aan Gedeputeerde Staten wordt verzonden.
3. De kosten, verbonden aan de uitoefening van de in het eerste lid bedoelde zorg, komen ten laste van de Regio Arnhem-Nijmegen.
4. Voor de bewaring van de op grond van artikel 12, eerste lid, en artikel 13, eerste lid, van de Archiefwet 1995 over te brengen archiefbescheiden wijst het dagelijks bestuur een archiefbewaarplaats en een e-depot aan.
5. De directeur is belast met het beheer van de archiefbescheiden van de gemeenschappelijke regeling en haar organen, voor zover deze archiefbescheiden niet zijn overgebracht naar de archiefbewaarplaats of het e-depot.

6. Ten aanzien van de in het vorige lid genoemde archiefbescheiden is, onder de bevelen van het dagelijks bestuur, de archivaris belast met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens de Archiefwet 1995. Met betrekking tot dit toezicht bevat de verordening als bedoeld in het tweede lid de nodige bepalingen.
7. De archivaris wordt door het dagelijks bestuur aangewezen.

Hoofdstuk 10 Regionale opgaven

Artikel 27 Regionale opgaven

1. De raden besluiten na aanbieding van de door het algemeen bestuur vastgestelde regionale agenda over deelname aan een opgave. Per opgave wordt een opgave overeenkomst afgesloten tussen de Regio Arnhem-Nijmegen en de deelnemende gemeenten.
2. Een opgave overeenkomst bevat in ieder geval:
    a. een omschrijving van de opgave, het doel en de toegevoegde waarde voor de inwoners;
    b. een begroting, met de van toepassing zijnde kostenverdeelsleutel;
    c. de door de gemeente te leveren ambtelijke capaciteit;
3. Als een gemeente niet deelneemt aan een opgave vrijwaren de gemeenten die wel deelnemen aan de betreffende opgave, deze gemeente voor kosten en risico's die aan de opgave zijn verbonden of daaruit voortvloeien.
4. Het algemeen bestuur stelt voorwaarden vast met betrekking tot het deelnemen aan een reeds gestarte opgave en het beëindigen van deelnemen aan een opgave.
5. De directeur stemt in de netwerkdirectie de invulling van ambtelijke capaciteit voor de opgaven af.

Hoofdstuk 11 Financiën

Artikel 28 Financiële organisatie

1. De begroting, begrotingswijzigingen, de meerjarenraming, de jaarrekening en het jaarverslag worden ingericht overeenkomstig de bij of krachtens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten gestelde regelingen.
2. Het algemeen bestuur stelt bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie vast. Deze verordening waarborgt dat aan de eisen van rechtmatigheid, verantwoording en controle wordt voldaan. Artikel 212 van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.
3. Het algemeen bestuur stelt bij verordening regels vast voor de controle op het financiële beheer en op de inrichting van de financiële organisatie. Deze verordening waarborgt dat de rechtmatigheid van het financiële beheer en van de inrichting van de financiële organisatie wordt getoetst. Artikel 213 van de Gemeentewet is van overeenkomstige toepassing.

Artikel 29 Bijdragen van de gemeenten

1. In de begroting wordt aangegeven welke bijdrage elke afzonderlijke gemeente verschuldigd is voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft.
2. Als algemene kostenverdeelsleutel heeft te gelden een kostenverdeling naar rato van het inwonertal van de deelnemende gemeenten, op basis van de meest recente CBS-cijfers.
3. De gemeente Mook en Middelaar krijgt 50% korting op de verschuldigde bijdrage.
4. De kostenverdeelsleutel voor een opgave wordt bepaald in de desbetreffende opgave. Hierbij wordt als uitgangspunt genomen een kostenverdeling naar rato van het inwonertal van de deelnemende gemeenten op basis van de meest recente CBS-cijfers. Hiervan kan bij uitzondering voor een opgave worden afgeweken.
5. De gemeenten betalen bij wijze van voorschot jaarlijks op 15 januari en op 15 juli telkens de helft van de in lid 1 bedoelde bijdrage.
6. De gemeenten dragen er zorg voor dat het samenwerkingsverband te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al haar verplichtingen jegens derden

te kunnen voldoen, onverminderd het bepaalde in artikel 27, derde lid, van deze regeling.

Artikel 30 Begroting

1. De begroting van de Regio Arnhem-Nijmegen bestaat uit een algemeen geconsolideerd deel voor de taken, zoals bedoeld in artikel 5 van deze regeling, en uit modulaire deelbegrotingen per afzonderlijke opgave. De ontwerpbegroting bevat ook de contouren van de opgave in de regionale agenda.
2. Het dagelijks bestuur zendt vóór 15 april een ontwerpbegroting van de Regio Arnhem-Nijmegen alsmede de contouren van de opgave in de regionale agenda, voor het komende kalenderjaar, vergezeld van een behoorlijke toelichting, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten.
3. De ontwerpbegroting wordt door de zorg van de besturen van de deelnemende gemeenten voor een ieder ter inzage gelegd en tegen betaling van de kosten algemeen verkrijgbaar gesteld.
4. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen binnen de in artikel 35, eerste lid, van de wet genoemde termijn, bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de ontwerpbegroting, zoals deze aan het algemeen bestuur wordt aangeboden.
5. Het algemeen bestuur stelt de begroting tijdig vast.
6. Terstond na de vaststelling zendt het algemeen bestuur de begroting aan de raden van de deelnemende gemeenten, die ter zake bij Gedeputeerde Staten hun zienswijze naar voren kunnen brengen.
7. Het dagelijks bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór de in artikel 34 van de wet genoemde termijn aan Gedeputeerde Staten.
8. Het bepaalde in dit artikel is, met uitzondering van de genoemde data, van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting, behoudens die wijzigingen die niet tot een verhoging van de gemeentelijke bijdragen leiden.

Artikel 31 Jaarrekening

1. De jaarrekening van de Regio Arnhem-Nijmegen bestaat uit een algemeen deel, de geconsolideerde jaarrekening en de deelexploitaties van de verschillende opgaven.

2. Het dagelijks bestuur biedt de voorlopige rekening over het afgelopen jaar en het jaarverslag, daarbij gevoegd de accountantsverklaring, bedoeld in artikel 213, derde lid van de Gemeentewet en het verslag van bevindingen, bedoeld in artikel 213, vierde lid van de Gemeentewet, jaarlijks vóór de termijn genoemd in artikel 34b van de wet, ter vaststelling aan het algemeen bestuur aan onder gelijktijdige toezending aan de raden van de deelnemende gemeenten.

3. De raden van de gemeenten kunnen bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de rekening naar voren brengen. Hierbij geldt dezelfde termijn als de termijn genoemd in artikel 30, lid 4, van deze regeling. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren waarin deze zienswijze is vervat bij de jaarrekening, zoals deze bij het algemeen bestuur wordt aangeboden.

4. Het algemeen bestuur stelt de rekening vast vóór 15 juli volgende op het jaar waarop deze betrekking heeft.

5. Zij wordt binnen twee weken, doch in ieder geval vóór 15 juli, met alle bijbehorende stukken en het jaarverslag aan Gedeputeerde Staten aangeboden.

6. Vaststelling van de rekening strekt het dagelijks bestuur tot décharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden.

7. In de geconsolideerde jaarrekening wordt als bijlage de deelexploitaties van de opgaven opgenomen. Per deelexploitatie wordt het door elk van de deelnemende gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen, berekend op de wijze zoals omschreven in artikel 29, lid 3, van deze regeling.

8. Bij vaststelling van de jaarrekening vloeit een positief saldo naar rato terug naar de deelnemende gemeente, tenzij de vastgestelde maximale algemene reserve van € 100.000 nog niet bereikt is. Een negatief saldo wordt naar rato bijgestort door de deelnemende gemeenten.

Hoofdstuk 15 Toetreding, uittreding, wijziging en opheffing

Artikel 32 Wijziging en opheffing

1. De regeling kan worden gewijzigd bij daartoe strekkend besluit van de colleges van tweederde van het aantal gemeenten, met in achtneming van artikel 1 van de wet.
2. Elke gemeente en het algemeen bestuur is bevoegd een wijziging in de regeling aan de besturen van de gemeenten in overweging te geven via een daartoe strekkend voorstel. Het dagelijks bestuur zendt het voorstel van het algemeen bestuur toe aan de besturen van de gemeenten.
3. Onder wijziging van de regeling wordt mede verstaan opheffing alsmede het toetreden tot en het uittreden van de regeling.

Artikel 33 Toetreding en uittreding

1. Een gemeente kan toe- of uittreden krachtens daartoe strekkende besluiten van haar college en raad.
2. De uittreding gaat in één jaar na het verstrijken van het jaar waarin het besluit tot uittreding is genomen.
3. De toetreding gaat in met ingang van de eerste dag van de maand, volgende op die waarin de regeling aan Gedeputeerde Staten is toegezonden.
4. Het algemeen bestuur stelt richtlijnen vast voor toe- of uittreding. Het algemeen bestuur kan voorwaarden verbinden aan de toe- of uittreding.
5. Bij een gemeentelijke herindeling van één of meerdere gemeenten zoals bedoeld in de wet algemene regels herindeling kan het algemeen bestuur besluiten om een termijn vast te stellen die afwijkt van de in lid 2 genoemde termijn. Rechten en verplichtingen van de uittredende gemeente – voor herindeling – jegens de Regio Arnhem-Nijmegen, blijven gelden voor de toetredende gemeente na herindeling.

Artikel 34 Liquidatie

1. Ingeval van opheffing van de regeling besluit het algemeen bestuur tot liquidatie en stelt daarvoor de nodige regels vast. Hierbij kan van de bepalingen van de regeling worden afgeweken.
2. Het liquidatieplan wordt door het algemeen bestuur, de raden van de gemeenten gehoord, vastgesteld.
3. Het liquidatieplan voorziet ook in de gevolgen die de beëindiging heeft voor het personeel als bedoeld in hoofdstuk 9 van deze regeling.
4. Het liquidatieplan geeft regels voor de wijze waarop de gemeenten, voor zover het saldo ontoereikend is, zorgdragen voor de nakoming van de verplichtingen van de Regio Arnhem-Nijmegen, uitgaande van de verdeling van financiële lasten en risico's tussen de gemeenten zoals vastgelegd in de contractuele afspraken tussen deelnemende gemeenten aan een opgave.
5. Het dagelijks bestuur is belast met de uitvoering van de liquidatie.
6. Zo nodig blijven de organen van het openbaar lichaam ook na het tijdstip van opheffing in functie, totdat de liquidatie is voltooid.

Hoofdstuk 17 Slotbepalingen

Artikel 35 Geschillen en onvoorziene gevallen

1. De gemeenten zullen geschillen als bedoeld in artikel 28 van de wet in onderling overleg proberen op te lossen, alvorens deze voor te leggen aan Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland.
2. In alle gevallen waarin deze regeling of de wet niet voorziet, besluit het algemeen bestuur.

Artikel 36 Duur van de regeling

1. De regeling wordt aangegaan voor onbepaalde tijd.
2. Het algemeen bestuur draagt zorg voor de evaluatie van het algemeen functioneren en de werkwijze van de Regio Arnhem-Nijmegen aan het begin van het kalenderjaar waarin algemene raadsverkiezingen in de gemeenten plaatsvinden.

Artikel 37 Toezending en bekendmaking

De gemeente Overbetuwe is belast met de toezending van deze regeling aan Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland en de provincie Limburg en maakt de regeling tijdig bekend zoals bedoeld in artikel 26 van de wet.

Artikel 38 Inwerkingtreding en citeertitel

1. Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2021.
2. De regeling wordt aangehaald als “Gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen”.

Ondertekend op …..te…..

Het college van burgemeester en wethouders van Arnhem

R.J.M. van Wuijtswinkel	A. Marcouch
secretaris	burgemeester

Het college van burgemeester en wethouders van Berg en Dal

E.W.J. van der Velde	mr. M. Slinkman
secretaris	burgemeester

Het college van burgemeester en wethouders van Beuningen

Dyanne Kocken	Daphne Bergman
secretaris	burgemeester

Het college van burgemeester en wethouders van Doesburg

P. Werkman	drs. L.W.C.M. van der Meijs – van de Laar
secretaris	burgemeester

Het college van burgemeester en wethouders van Druten

A.P.J.M. Litjens	C.A.A. van Rhee – Oud Ammerveld
secretaris	burgemeester

Het college van burgemeester en wethouders van Duiven

ing. C.J. Papjes	mr. H.B. Hieltjes
secretaris	burgemeester

Het college van burgemeester en wethouders van Heumen

mr. D.C. van Eeten	drs. G.M. Mittendorff
secretaris	burgemeester

Het college van burgemeester en wethouders van Lingewaard

drs. I.P. van der Valk	dr. P.T.A.M. Kalfs
secretaris	burgemeester

Het college van burgemeester en wethouders van Montferland

drs. M.J.J. Wagener	mr. P. de Baat MPM
secretaris	burgemeester

Het college van burgemeester en wethouders van Mook en Middelaar

J.M.G. Smits – de Kinkelder	mr. drs. W. Gradisen
secretaris	burgemeester

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

mr. drs. A.H. van Hout	drs. h. Bruls
secretaris	burgemeester

Het college van burgemeester en wethouders van Overbetuwe

P.J.E. Breukers	R.P. Hoytink – Roubos
secretaris	burgemeester

Het college van burgemeester en wethouders van Renkum

drs. M.G.M. van de Geijn	A.M.J. Schaap
secretaris	burgemeester

Het college van burgemeester en wethouders van Rheden

N. Renkema – Holstein	Carol van Eert
secretaris	burgemeester

Het college van burgemeester en wethouders van Rozendaal

B. Boelens	drs. E. Weststeijn
secretaris	burgemeester

Het college van burgemeester en wethouders van Westervoort

mr. J. Kersten	drs. A.J. van Hout
secretaris	burgemeester

Het college van burgemeester en wethouders van Wijchen

R. de Boer	M. van Beek
secretaris	burgemeester

Het college van burgemeester en wethouders van Zevenaar

mr. D. Jansen	drs. L.J.E.M. van Riswijk
secretaris	burgemeester

Regio Arnhem-Nijmegen

Bedrijfsplan versterkte regio

Bedrijfsplan – regio Arnhem-Nijmegen
16 april 2020 | 15 september 2020

Stuurgroep Versterking regionale samenwerking

Inhoudsopgave

Samenvatting 4

1 Inleiding 6

1.1 Aanleiding 6

1.2 Het *waarom* en het *wat* van de regionale samenwerking: visie en opgaven 6

1.3 Het doel van dit bedrijfsplan 6

2. De besturing van de regio in vijf basisprincipes 7

2.1 Slagkracht 7

2.2 Flexibel 7

2.3 Robuust 8

2.4 Transparant 8

2.5 Ontmoeting 9

3 Opgavegericht samenwerken in de regionale agenda 10

3.1 Wat is opgavegericht samenwerken? 10

3.2 De regionale agenda 10

3.3 De organisatie van de opgaven 10

3.3.1 Programma-organisatie en mandaat 10

3.3.2 Behoud of overdracht van bevoegdheden 11

3.3.3 Beleidsgevoelige beslissingen 11

3.4 De totstandkoming van de opgaven 11

3.5 De uitvoering van de opgave 12

3.6 Nieuwe opgaven en kansen 12

4 De organisatie 14

4.1 Juridische vormgeving en vestigingsplaats 14

4.2 Regiobestuur 14

4.3 Regioagendacommissie 16

4.4 Maatschappelijk adviesforum 16

4.5 Regionale ontmoetingen 17

4.6 Regionaal portefeuilleoverleg ‘nieuwe stijl’ 17

4.7 Relatie met andere samenwerkingsverbanden 17

4.8 Relatie met The Economic Board 18

4.9 Regiobureau 19

4.10 Huisvesting regiobureau 21

4.11 Netwerkdirectie 21

5 Begroting 23

5.1 Inleiding 23

5.2 Procesgeld 23

5.2.1 Personele kosten 24

5.2.2 Lobby, positionering en profilering 24
5.2.3 Overhead 24
5.2.4.Voorbereiding van de opgaven 24
5.2.5 Communicatie en ontmoeting 24
5.2.6 Algemene reserve en spelregels ten aanzien van de jaarrekening 24
5.3 De gemeentelijke bijdrage aan het procesgeld 24
5.4 Opgavegeld 25
5.5 Fiscale aspecten 26
5.6 Planning & controlcyclus 26
5.7 Evaluatie 26
5.8 Risicoparagraaf 26
Bijlage 1: Inzet ambtelijke capaciteit voor de opgaven 29

Samenvatting

De samenwerking tussen de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen is een versterking van lokale kracht.

Uitgangspunt voor de regionale samenwerking tussen de gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen is een opgavegerichte samenwerking, waarin de raden concrete opgaven in een jaarlijks programma vaststellen. De gemeenten voorzien de opgaven van afdoende middelen en een helder mandaat, zodat bestuurlijk opdrachtgevers daarop slagvaardig kunnen handelen. Het regioprogramma bevat voor iedere opgave een opdrachtformulering die is uitgewerkt in samenwerking met andere betrokken overheden en maatschappelijke partners. De raden van individuele gemeenten kunnen intekenen op deze opgaven. Er wordt alleen een concreet uitvoeringsmandaat gevraagd.

Het regiobestuur en het regiobureau richten zich op het voorbereiden, faciliteren, bewaken en monitoren van de opgaveprogramma's. Ook zorgen zij voor afstemming tussen deze opgaven, waar nodig. Aan het regiobestuur wordt deelgenomen door iedere gemeente. Het regiobureau is compact maar robuust en werkt ook aan de profilering en positionering van de regio.
Het regiobestuur wordt geadviseerd door een regioagendacommissie bestaande uit raadsleden. Regionale college- en raadsontmoetingen voorzien in informatie, netwerken en kennisuitwisseling. Er is ook een maatschappelijk adviesforum waarin het regiobestuur bepaalde thema's kan bespreken met maatschappelijke partners. Een netwerkdirectie van gemeentesecretarissen draagt zorg voor de capaciteit in de opgaven.

De deelnemers
Arnhem, Berg en Dal, Beuningen, Doesburg, Druten, Duiven, Heumen, Lingewaard, Montferland, Mook en Middelaar, Nijmegen, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort, Wijchen, Zevenaar.

Structuur versterkte regio - overheidskolom

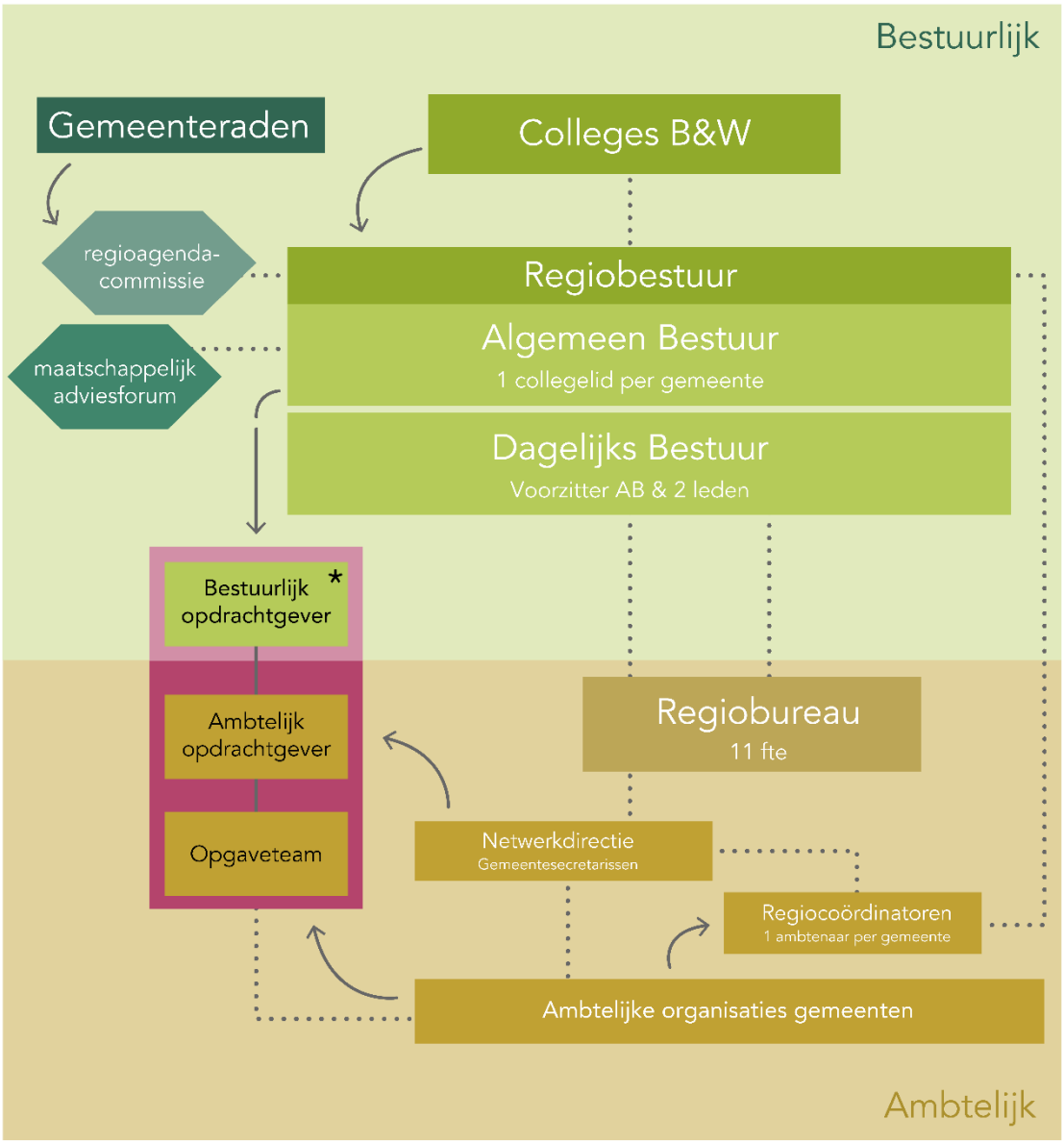

1 Inleiding

Voor u ligt het bedrijfsplan van de Regio Arnhem-Nijmegen. Dit bedrijfsplan bevat een uitwerking van de basisprincipes, het opgavegericht samenwerken, de organisatie en de financiën van de nieuwe versterkte Regio Arnhem-Nijmegen. Dit bedrijfsplan is geen formeel besluitstuk, maar geeft een nadere uitwerking en inzichtelijke toelichting op de werkwijze. Het bedrijfsplan helpt ons straks bij het inrichten van de nieuwe samenwerking en is nu al interessant voor eenieder die de nieuwe opzet meer gedetailleerd wil leren kennen.

1.1 Aanleiding

In het voorjaar van 2019 hebben de 18 colleges van B&W in de regio Arnhem-Nijmegen het initiatief genomen om na te denken over de versterking van de regionale samenwerking. Die versterking is nodig vanwege een dubbele urgentie: slagkracht in de opgaven én transparantie / democratische legitimatie, zowel in de besturing als in de werkwijze. In een intensief traject onder leiding van een stuurgroep en met meerdere regionale raadsbijeenkomsten is tussen voorjaar 2019 en zomer 2020 gewerkt aan een regionale visie, een regionale agenda met daarin de opgaven, en een werkwijze.

1.2 Het *waarom* en het *wat* van de regionale samenwerking: visie en opgaven

In de visie kunt u vinden waarom regionale samenwerking in de Regio Arnhem-Nijmegen zo broodnodig is. Wat er inhoudelijk op de regionale agenda staat, vindt u in de visie en de opgaven. Ook komen in de visie de identiteit van de regio en het perspectief en de ambities aan de orde. De visie vormt de regionale 'paraplu'. De vraag wat we als regiogemeenten gaan doen om de regionale ambities te verwezenlijken, wordt beantwoord in de opgaven die samen de regionale agenda vormen.

1.3 Het doel van dit bedrijfsplan

Dit bedrijfsplan is een concrete uitwerking van de werkwijze in de regionale samenwerking die is vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling Regio Arnhem-Nijmegen. De gemeenschappelijke regeling is het bepalende formele kader. Het bedrijfsplan beschrijft hoe we willen dat de regionale samenwerking in de praktijk gaat werken.
Het bedrijfsplan helpt daarmee ook om de bestuurlijke voorstellen in april, mei en juni 2020 van concrete onderbouwing te voorzien, zodat de gemeenten in de regio op basis hiervan kunnen besluiten tot deelname aan de versterkte regio.
De deelnemers gaan na besluitvorming samen aan de nieuwe Regio Arnhem-Nijmegen bouwen. Het bedrijfsplan is de basis voor deze bouwfase en voor de fase erna waarin de regiogemeenten, het bestuur van de regio, het regiobureau en alle samenwerkingspartners daadwerkelijk op deze manier gaan samenwerken in een versterkte regio.

2. De besturing van de regio in vijf basisprincipes

De Regio Arnhem-Nijmegen staat voor de uitdaging hoe om te gaan met groei van wonen, werken en mobiliteit, zodat een balans kan worden gevonden tussen levendige stedelijkheid en ontspannen leefkwaliteit. Om dit te bereiken gaan de 18 gemeenten die de regio vormen samen aan de slag met opgaven op het gebied van ruimtelijke (waaronder wonen, landschap, verkeer en mobiliteit) en sociaaleconomische ontwikkeling (waaronder werkgelegenheid, bedrijvigheid, recreatie, toerisme en cultuur), gefaciliteerd door een regiobestuur en een regiobureau. Het gaat hierbij om majeure opgaven die de individuele gemeenten niet alleen kunnen oppakken en/of waarbij het gezamenlijk oppakken leidt tot synergie.

Dit vraagt om een transformatie van de Regio Arnhem-Nijmegen: van een licht netwerk van overlegtafels in de huidige situatie naar een meer uitvoeringsgericht en slagvaardig samenwerkingsverband met een regionale agenda. We hebben voor deze nieuwe regionale samenwerking de volgende kernwaarden gedefinieerd: slagkracht, flexibel, robuust, transparant en ontmoeting. Hieronder beschrijven we de besturingsfilosofie van de vernieuwde regio aan de hand van deze basisprincipes.

2.1 Slagkracht

Bij de samenwerking in de regio staat het werken aan opgaven centraal, waarmee de regio een uitvoeringsgericht samenwerkingsverband wordt. Het regiobureau onder leiding van het regiobestuur identificeert mogelijke opgaven, bereidt ze voor, inspireert en stimuleert gemeenten en maatschappelijke partners om er aan deel te nemen en regisseert de uitvoering ervan na vaststelling van de regionale agenda. Het gaat hierbij om majeure opgaven die de individuele gemeenten niet alleen of niet binnen hun gemeentegrenzen kunnen aanpakken.

Door de opgaven gezamenlijk als regio op te pakken wordt het mogelijk om betere resultaten te behalen. Het gaat om het ervaren van de meerwaarde die het gezamenlijk oppakken van majeure opgaven in de regio heeft voor het behalen van (ook lokale) resultaten. Door betere profilering en positionering van de regio hebben we één gezicht naar buiten toe en een vanzelfsprekend aanspreekpunt. Door samen te werken binnen onze opgaven kunnen we als regio (meer) externe middelen aantrekken en maatschappelijke partners aan ons binden. Een stevig regiobestuur stuurt hierop. De gemeenteraden van de deelnemende gemeenten bepalen de agenda door de opgaven te kiezen waar zij als gemeente aan willen deelnemen.

Ook de voorbereiding van en sturing binnen de opgaven zorgt voor slagkracht. Bij het voorleggen van de regionale agenda aan de raden is de begroting per opgave concreet uitgewerkt. De netwerkdirectie (bestaande uit de 18 gemeentesecretarissen) draagt zorg voor ambtelijke capaciteit vanuit de gemeenten; zo kan alle aandacht in de opgaven uitgaan naar het resultaat. Ook de betrokkenheid van maatschappelijke partners in de voorbereiding, uitvoering en sturing van de opgaven leidt tot betere resultaten.

2.2 Flexibel

De gemeenteraden van de regiogemeenten kunnen intekenen op de opgaven en dragen geen raads- of beleidsbevoegdheden over. In deze beide opzichten is de samenwerking in de versterkte regio flexibel. De regionale agenda wordt voorgelegd aan de raden en

iedere raad kan besluiten of hij met opgaven wil meedoen en daarvoor budget en capaciteit beschikbaar wil stellen. Instemmen met een opgave betekent het geven van een concreet uitvoeringsmandaat aan de regio.

De opgaven in de regionale agenda zijn idealiter dusdanig relevant en aantrekkelijk dat alle gemeenten hieraan willen deelnemen. De opgaven zijn van dien aard dat alle regiogemeenten zich hierin 'stakeholder' voelen. Opgaven die slechts op een klein deel van de regio van toepassing zijn of maar voor een beperkt aantal gemeenten interessant, worden niet in het verband van de regio opgepakt en geregisseerd. Er moet regionale meerwaarde zijn om aan opgaven deel te nemen.

Flexibiliteit zit ook in de aanpasbaarheid van de regionale agenda en de opgaven daarbinnen. De regionale agenda kan meerjarige opgaven bevatten, maar wordt jaarlijks voorgelegd aan de raden en kan dus jaarlijks worden geactualiseerd. Dat maakt het mogelijk om nieuwe opgaven toe te voegen en om bestaande opgaven aan te passen als zich belangrijke ontwikkelingen voordoen.
Het regiobureau wordt zodanig ingericht dat het goed kan inspelen op nieuwe ontwikkelingen. Het regiobureau en het regiobestuur houden de vinger aan de pols om tijdig ontwikkelingen en mogelijkheden te signaleren. Dit vergroot de slagkracht van de regio.

2.3 Robuust

Als regio willen we herkenbaar zijn. Voor samenwerkingspartners zoals de provincie en de rijksoverheid, maar ook voor Brussel en in de Euregio. Inspelen op nieuwe ontwikkelingen en benutten van kansen voor externe financiering is een belangrijke taak van het regiobureau. Er is een basisvoorziening nodig voor het positioneren en profileren van de regio en waarmee met één gezicht naar buiten getreden wordt. Deze basis bestaat uit een regiobestuur met daarin een afvaardiging van alle regiogemeenten en daaronder een regiobureau.

Dit regiobureau is compact maar robuust, Het samenwerken, ontmoeten en kennisdelen wordt gefaciliteerd, het opgavegericht werken wordt ondersteund, de regionale agenda wordt voorbereid en de aanwezigheid van de regio in lobbycircuits wordt georganiseerd. Alle gemeenten doen mee aan het regiobureau. Kortom, deze basisvoorziening zorgt ervoor dat het samenwerken in de regio van meerwaarde is voor de gemeenten en voor de inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Het regiobureau zorgt voor de robuuste basis voor inhoudelijke, intergemeentelijke samenwerking op de opgaven.

2.4 Transparant

Twee belangrijke elementen van de versterkte regionale samenwerking zijn de opgaven en het regiobureau. De opgaven kennen hun eigen organisatie en financiën en het regiobureau zorgt ervoor dat de opgaven goed zijn voorbereid. Dit gebeurt onder de stevige leiding van het regiobestuur. Om deze taak en de eerdergenoemde taken van profilering en positionering van de regio, het organiseren van ontmoeting etc. uit te voeren, betalen de gemeenten een vaste bijdrage naar rato van het aantal inwoners. De bijdragen aan de opgaven staan hier los van en zijn afhankelijk van deelname van een gemeente aan een opgave.

Een belangrijke taak voor het regiobureau is om de financiën (van de basis, de opgaven en eventuele subsidiestromen) te beheren. Het bureau maakt een begroting over de

inwonerbijdrage en een opgavenbegroting. Hierdoor wordt voor gemeenten heel transparant wat ze uitgeven aan de basis, wat ze bijdragen aan de opgaven en wat anderen aan de opgaven bijdragen.

Het goed voorbereiden van de opgaven draagt bij aan de transparantie. Bij de besluitvorming is duidelijk wat de opgave gaat kosten en wat het aandeel van de deelnemende gemeenten is. Zijn er wijzigingen in de opgave die leiden tot meer benodigde middelen, dan wordt dit meegenomen in de regionale agenda die jaarlijks wordt voorgelegd aan de raden.

Tijdens raadsontmoetingen stellen de raden van de regiogemeenten zich op de hoogte van de voortgang van de opgaven. Daarnaast functioneert de raadsagendacommissie, waarin alle raden in de regio zijn vertegenwoordigd, als verbindende communicatieve schakel tussen het regiobestuur en de lokale raden.

2.5 Ontmoeting

Het regiobureau faciliteert samenwerking, ontmoeting en kennisdeling. In het werken aan de opgaven en rondom de besluitvorming over de regionale agenda ontmoeten de deelnemende gemeenten elkaar. Tijdens de raadsontmoetingen staan niet alleen de stand van zaken wat betreft de opgaven en (wijzigingen in) de regionale agenda centraal, maar komen bijvoorbeeld ook relevante ontwikkelingen aan de orde en kan worden genetwerkt.

Ook tijdens de collegeontmoetingen is aandacht voor dit netwerken en kennisdelen, naast het bijpraten over de realisatie van de opgaven en de voorbereiding van de regionale agenda. Het is immers belangrijk dat de raads- en collegeleden elkaar en de regio kennen en dat ze van en met elkaar leren.

3 Opgavegericht samenwerken in de regionale agenda

3.1 Wat is opgavegericht samenwerken?

De vijf basisprincipes uit hoofdstuk 2 zijn een continu toetsingskader voor onze regionale samenwerking. Centraal staat het opgavegericht werken. Deze aanpak is bij uitstek geschikt voor de samenwerking in de Regio Arnhem-Nijmegen.
Opgavegericht werken draait om een majeur organisatieoverstijgend, maatschappelijk vraagstuk dat zich aandient en waardoor je je uitgenodigd voelt om bij te dragen aan de oplossing ervan. Opgavegericht werken gaat om co-creatie met gelijkwaardige partners. De opgave staat centraal en niet de eigen visie, strategie, organisatiestructuur of -cultuur.

Opgavegericht samenwerken stelt de gemeenten in de regio in staat om met elkaar en voor elkaar beter en sneller te kunnen inspelen op de grote uitdagingen. Essentieel hiervoor is een helder beeld van wat een opgave is én een beeld van wat een 'goede' opgave is om je energie in te steken. De opgave bestaat eruit om alles te doen wat nodig is om van de huidige naar de gewenste situatie te komen.

Het opstellen van een 'goede' opgave is een vak apart - Partners+Pröpper – Publicaties

3.2 De regionale agenda

De regionale agenda bestaat uit een beperkt aantal opgaven. De gemeenteraden van de regiogemeenten kunnen intekenen op de opgaven. De opgaven die de regionale agenda vormen, zijn voorbereid door het regiobureau en de opgavemanagers. Ieder najaar, op het moment van de begrotingsbehandelingen, zijn de resultaten, acties, scope, taakverdeling en financiën vergaand uitgewerkt. De gekozen opgaven zijn voor de hele regio van groot belang, zodat in principe alle gemeenten aan alle opgaven mee zouden moeten willen doen. De verantwoordelijkheid in deze samenwerking ligt altijd bij de raad om mandaat te geven en middelen (geld en capaciteit) vrij te maken om deel te nemen aan de opgave. De agenda wordt jaarlijks geactualiseerd voor de bestaande en eventuele nieuwe opgaven.

3.3 De organisatie van de opgaven

3.3.1 Programma-organisatie en mandaat
Elke opgave kent de volgende rollen:

- een bestuurlijk opdrachtgever (burgemeester of wethouder)
- een ambtelijk opdrachtgever (gemeentesecretaris of doorgedelegeerd op directieniveau)
- een opgavemanager

De opgavemanager is bij voorkeur afkomstig uit een van de regiogemeenten, maar kan eventueel afkomstig zijn van een samenwerkingspartner of extern worden ingehuurd. Er is daarnaast een stuurgroep en een opgaveteam. De opgaven kennen verder hun eigen organisatie, afgestemd op de acties die er in de opgave staan. Uitgangspunt bij de bemensing is de voor de opgave benodigde kennis, ervaring en competenties. Zowel in de stuurgroep als in het opgaveteam wordt gestreefd naar een vertegenwoordiging van meerdere beleidsterreinen en vakdisciplines die in die integrale opgave aan de orde zijn.

Uiteraard moeten de overige portefeuillehouders en ambtelijke experts goed op de hoogte blijven en input kunnen leveren op de ontwikkeling van de opgaven. Op bestuurlijk en ambtelijk niveau worden via de collegeontmoetingen en ambtelijke ontmoetingen alle gemeenten betrokken bij de ontwikkelingen in de opgaven. Voor elke opgave is helder welke mandaten nodig zijn om slagvaardig te kunnen handelen en op welk niveau deze belegd moeten worden. Ook de financiën voor de opgaven zijn binnen de opgaven geregeld. Om de financiële afhandeling in fiscaal-juridische zin mogelijk te maken, moeten de in de raadsbesluiten per opgave gemaakte afspraken ook schriftelijk worden vastgelegd in een juridische werkovereenkomst tussen de betrokken gemeenten.

3.3.2 Behoud of overdracht van bevoegdheden
Kan de opdracht door betrokken partijen zo worden uitgevoerd (binnen het normale mandaat van dagelijks bestuur dat lokale colleges van B&W hebben) of is het mandateren van bevoegdheden noodzakelijk - en welke zijn dit dan? Hierbij valt te denken aan mandaat om subsidies toe te kennen, opdrachten te verstrekken, afspraken te maken met partners, of plannen te maken of vast te stellen. In de opdrachtformulering bij de opgave wordt expliciet bepaald of en welk mandaat wordt verstrekt voor de uitvoering van deze opgave. Dat mandaat komt bij de bestuurlijk opdrachtgever, die dit uitoefent in afstemming met een stuurgroep en waar nodig onder formeel gezag van het regiobestuur.

3.3.3 Beleidsgevoelige beslissingen
Het moet duidelijk zijn welke inhoudelijke beslissingen uit dit programma beleidsgevoelig zijn. Ook moet aangegeven zijn hoe de portefeuillehouders, regioraadscommissie, colleges en/of gemeenteraden betrokken worden bij de ontwikkelingen (tussentijds of bij het eindproduct). Desgewenst kan worden aangegeven of op bepaalde momenten tussentijdse terugmelding of raadpleging verwacht wordt, of dat voor bepaalde besluiten alsnog fiattering door de 18 colleges dan wel gemeenteraden nodig is, zoals bijvoorbeeld voor de vaststelling van bepaalde plannen (RES, RPW, etc.).

3.4 De totstandkoming van de opgaven
Voor elke opgave wordt een opgavevoorstel gemaakt met daarin de volgende onderdelen:

- Titel
- Beoogd resultaat (regionaal en lokaal)
- Omschrijving van de acties
- Schaal en scope
- Partners en taakverdeling
- Benodigde bijdrage van de gemeenten (uitvoeringsgeld en capaciteit)
- Bijdragen/subsidies van andere partijen
- Organisatie en mandaat

- Beleidsgevoelige beslissingen
- Kansen
- Risico's

De globale stappen in de totstandkoming van een opgave binnen gemeenten:

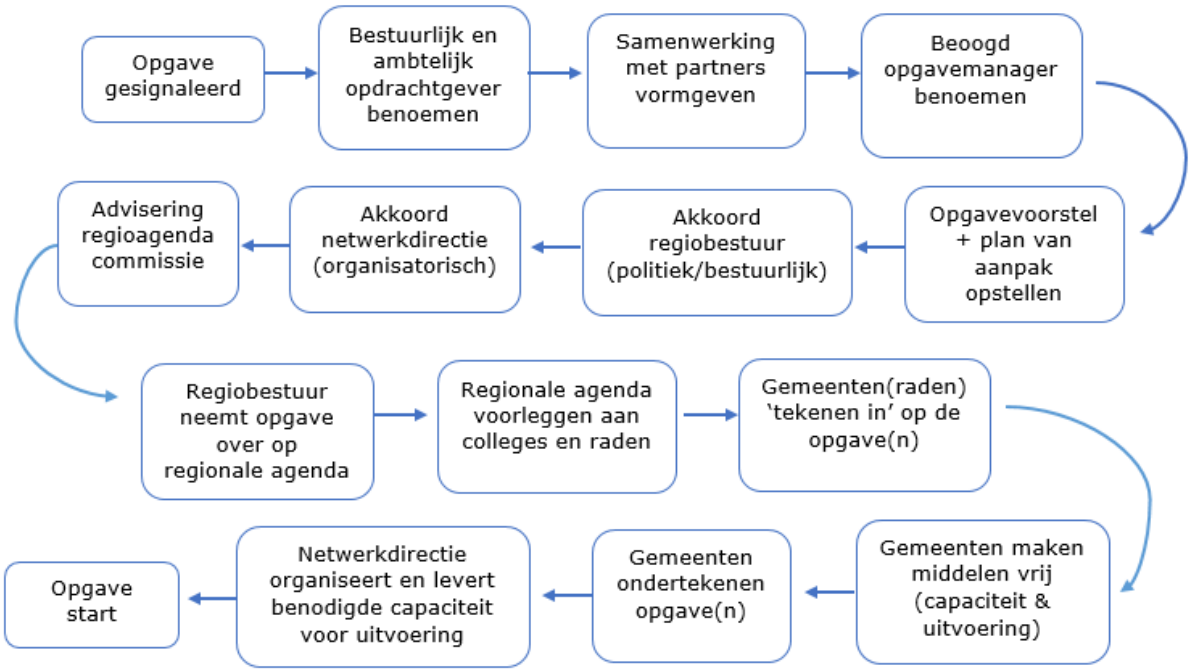

3.5 De uitvoering van de opgave

Het opgaveteam gaat aan de slag met de uitvoering van de opdracht onder leiding van de opgavemanager. Uitgangspunt bij de uitvoering van de opgave is het door de gemeenten geaccordeerde opgavevoorstel. De bestuurlijk en ambtelijk opdrachtgever en de opgavemanager functioneren als sturende drie-eenheid. De bestuurlijk opdrachtgever werkt samen met zijn/haar stuurgroep en schakelt met alle betrokken lokale portefeuillehouders. De ambtelijk opdrachtgever houdt via de netwerkdirectie contact met de lokale organisaties. De opgavemanager wordt ondersteund door het opgaveteam.

Omdat elke opgave verschillend is, is er geen standaard aanpak. Wel stelt het regiobureau globale richtlijnen en standaard formats op en werken de opgaveteams volgens een plan-do-check-act cyclus zodat monitoring en bijstelling mogelijk zijn en de informatievoorziening richting het regiobestuur en de raden volgens de afspraken verloopt.

3.6 Nieuwe opgaven en kansen

Als in de loop van het jaar zich een nieuwe opgave aandient, bijvoorbeeld in de raden in de regio, in de colleges of tijdens collegeontmoetingen, dan kan die worden opgenomen in de voorbereiding van de nieuwe regionale agenda. Deze taak en bevoegdheid ligt bij het regiobestuur.

Vanuit onder meer Europa, de rijksoverheid en de provincie komen regelmatig kansen voorbij voor de Regio Arnhem-Nijmegen. Voorbeelden zijn de propositie die de Regio heeft ingediend voor de Nationale Omgevingsvisie (NOVI), de Woondeal en de Regiodeal. Dankzij een krachtig regiobureau en de verbeterde zichtbaarheid van onze bestuurders in

Den Haag is eerder bekend wat eraan komt en worden verrassingen voorkomen. Soms is de route via de regionale agenda te lang en is snelle (re)actie noodzakelijk. In dat uitzonderlijke geval legt het bestuur vooraf een voorstel voor hoe met de kans om te gaan aan de colleges van de deelnemende gemeenten, en achteraf aan de deelnemende raden.

4 De organisatie

4.1 Juridische vormgeving en vestigingsplaats

De GR Regio Arnhem-Nijmegen is een zelfstandige organisatie, op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen vormgegeven als een openbaar lichaam. De colleges van de 18 gemeenten hebben de regeling (collegeregeling) getroffen. Het openbaar lichaam is statutair in Elst gevestigd (gemeente Overbetuwe). Dit is het midden van de regio. Het AB en het DB vormen samen het Regiobestuur. De vergaderingen van het algemeen bestuur (AB) en dagelijks bestuur (DB) vinden plaats op wisselende locaties door de hele regio.

4.2 Regiobestuur

Algemeen Bestuur (AB)

- Het AB bestaat uit 18 leden, van iedere gemeente een collegelid. De colleges van de deelnemende gemeenten kiezen zelf wie ze afvaardigen in het AB. Zij kunnen die vertegenwoordiging ook tussentijds aanpassen.
- Het AB kiest uit haar midden de voorzitter.
- Leden van het algemeen bestuur hebben een stemverhouding naar rato van de grootte van de gemeente. De stemverhouding is gebaseerd is op inwoneraantal. Het aantal stemmen per lid van het algemeen bestuur per gemeente wordt jaarlijks op 1 januari bepaald naar inwonertal van de gemeente op basis van de meest recente CBS-cijfers, aan de hand van de volgende staffel:

  Tot 20.000 = 1 stemmen
  20.000-50.000 = 2 stemmen
  50.000-100.000 = 3 stemmen
  100.000 + = 4 stemmen

Gemeente	Inwonertal 31-12-2019	Stemmen
Arnhem	161.368	4
Berg en Dal	34.990	2
Beuningen	25.891	2
Doesburg	11.078	1
Druten	18.918	1
Duiven	25.124	2
Heumen	16.450	1
Lingewaard	46.606	2
Montferland	36.009	2
Mook en Middelaar	7.847	1
Nijmegen	177.698	4
Overbetuwe	47.909	2
Renkum	31.404	2
Rheden	43.736	2
Rozendaal	1.705	1
Westervoort	14.973	1
Wijchen	41.124	2
Zevenaar	43.740	2
Totaal aantal inwoners	*786.570*	*34*

- Voor de begroting van het regiobureau (inwonersbijdrage) is de stemverhouding: de meerderheid van stemmen onder de voorwaarde dat die de meerderheid van inwoners vertegenwoordigen.
- Het AB is het sturende orgaan. Het DB zorgt ervoor dat het AB haar rol kan vervullen.
- De rol en verantwoordelijkheid van het AB is:
    - Samenwerking faciliteren, besturing, het motorblok van de regio vormen.
    - Voorbereiden van opgaven voor de nieuwe agenda, inclusief het anticiperen en inspelen op actuele zaken en initiatieven van raden t.a.v. nieuwe opgaven.
    - Het vaststellen van de regionale agenda en deze voorleggen aan de 18 colleges.
    - Zorgen voor afstemming tussen de inhoudelijke opgaven, waar nodig.
    - Bewaken en monitoren van de inhoudelijke opgaven.
    - De toewijzing regelen van de bestuurlijke rollen in de opgaven.
    - Het vaststellen van een informatieprotocol zodat de betrokken partijen een beeld hebben over welke informatie op welke momenten zij krijgen aangereikt om hun controlerende, besluitvormende of adviserende rol te kunnen vervullen.
    - Informatie verstrekken aan haar of zijn eigen lokale raad en college, daarbij ondersteund door het regiobureau.
- Het AB komt minimaal 6 keer per jaar maar bij voorkeur 8 keer per jaar bij elkaar.

<u>Dagelijks Bestuur (DB)</u>
- Het DB is een compact dagelijks bestuur met de volgende rollen en verantwoordelijkheid:
    - Het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam te voeren, voor zover niet bij of krachtens de wet of de regeling het algemeen bestuur hiermee is belast (wat betekent dat het DB alles doet wat voor de dagelijkse gang van zaken nodig is om de organisatie/de regeling draaiende te houden).
    - Beslissingen van het AB voorbereiden en uitvoeren.
    - Regels vaststellen voor het regiobureau.
    - Het vervullen van de werkgeversrol voor de directeur.
    - Eerste aanspreekpunt en gezicht naar buiten binnen de gestelde kaders (voorzitter).
- Het DB bestaat uit 3 leden: de voorzitter van het AB aangevuld met 2 andere leden met hart voor de regio.
- De voorzitter is ook aanspreekbaar als boegbeeld van de regio.

<u>Bestuurlijk opdrachtgevers opgaven</u>
- De leden van het DB en AB zijn niet automatisch bestuurlijk opdrachtgever van de inhoudelijke opgaven. Dit kunnen ook andere collegeleden zijn uit een van de regiogemeenten. De bestuurlijk opdrachtgever is voor de opgave het eerste aanspreekpunt binnen en buiten de regio.
- Er is een AB+ overleg waar de bestuurlijke trekkers van de opgaven (bestuurlijk opdrachtgevers) het AB ontmoeten om te spreken over de inhoudelijke ontwikkelingen in de lopende opgaven en de voorbereidingen voor de volgende jaarschijf. De bestuurlijk opdrachtgevers zijn agendalid van het AB.

4.3 Regioagendacommissie

De doelstelling van de regioagendacommissie is dat het AB weet wat er in de raden leeft en dat de raden weten wat er in de regio speelt. Hiertoe vormt een vertegenwoordiging uit elke raad een communicatieve schakel tussen het AB en de raden.

De leden van de regioagendacommissie weten wat er speelt bij de 18 raden en reiken mogelijkheden aan om de oordeelsvorming en de besluitvorming bij de 18 gemeenteraden in het proces te stroomlijnen. Het gaat er onder andere om dat eventuele verschillen in inzichten bij de gemeenteraden vroegtijdig bekend zijn en dat gezamenlijk kan worden bezien hoe hiermee om te gaan.

In concrete taken betekent dit:

- Bevorderen van betrokkenheid van de raden
- Bevorderen van totstandkoming gemeentelijke besluitvormingstrajecten
- Activeren van bestuurders m.b.t. hun verantwoordings- en informatieplicht
- Activeren van bestuurders om mondelinge informatie te verstrekken

De commissieleden hebben in eigen huis ook taken:

- Ophalen van informatie van raadsleden (voor vergadering regioagendacommissie)
- Vooroverleg met bestuurder en griffier
- De procesmatige vertegenwoordiging van de gemeenteraad tijdens vergaderingen van de regioagendacommissie
- Verslaglegging van vergaderingen regioagendacommissie (achteraf)
- Vraagbaak voor (achtergrond-)informatie m.b.t. de stukken van de regio
- Oproepen tot bezoeken raadsinformatiebijeenkomsten en deelname aan regionale bijeenkomsten

In overleg met de regioagendacommissie wordt bepaald welke middelen gebruikt kunnen worden, om hen in algemene zin te ondersteunen bij het uitoefenen van hun taken. Een voorbeeld is de inzet van digitale peilingen. De regeling laat bewust ruimte voor de raadsleden om te experimenteren met frequentie, onderwerpen en werkvormen, zodat de functie van de regioagendacommissie zich gaandeweg naar wens kan ontwikkelen.

Samenstelling regioagendacommissie
Er is een vertegenwoordiging van elke gemeente nodig en daarnaast spreiding van politieke kleuring om daadwerkelijk te weten wat er speelt in de lokale raden en in de politieke arena. De regioagendacommissie bestaat uit 2 raadsleden uit elke gemeenteraad en 4 uit de Arnhemse en Nijmeegse gemeenteraad. In totaal betreft het 40 leden.
Het regiobureau faciliteert de vergaderingen, in nauwe samenwerking met de griffierskringen. Bij de vergaderingen zal altijd een lid van het AB uitgenodigd worden.

4.4 Maatschappelijk adviesforum

Het maatschappelijk adviesforum wordt jaarlijks door het regiobestuur bij elkaar geroepen. Dit kan ook vaker zijn als dat door het AB of een aantal maatschappelijke partners gevraagd wordt. Dit forum adviseert het regiobestuur gevraagd en ongevraagd over de integraliteit van de opgaven en het partnerschap daarbij van onze partners. Dit staat los van de participatie van onze partners in de inhoudelijke opgaven. Het maatschappelijk adviesforum is divers van samenstelling en bevat vertegenwoordiging uit onze triple-helix samenwerking in The Economic Board (onderwijs, andere overheden

en bedrijfsleven), maar ook uit maatschappelijke organisaties, zoals zorginstellingen, corporaties. De samenstelling kan per keer wisselen, ook in relatie tot de ontwikkeling van de opgaven. Indien van toepassing kunnen de aanwezigen een lobbyrol oppakken richting andere overheden of andere relevante (potentiële) partners.

4.5 Regionale ontmoetingen

Er zijn minimaal twee *raadsontmoetingen* in een jaar. Tijdens deze ontmoetingen krijgen de raadsleden onder andere informatie over de stand van zaken van de opgaven, relevante ontwikkelingen, nieuwe agendapunten in voorbereiding. Peilingen van de mening van raadsleden zijn mogelijk. Op de raadsontmoetingen kunnen ook uitspraken ('resoluties') worden aangenomen, waarin wordt opgeroepen om een bepaalde aanpassing in het voorstel op te nemen alvorens het door te sturen naar de gemeenteraden. Dergelijke uitspraken zijn uiteraard niet bindend, maar zullen door het regiobestuur wel als zwaarwegend advies in haar afwegingen worden betrokken. Ze kunnen ook meewegen in de besluitvorming van de individuele raden verder in het proces.

Als er opgaven zijn waarvoor in de opdrachtformulering is gekozen om het beeldvormende en eventueel oordeelsvormende deel van de besluitvormingscyclus op regionaal niveau te organiseren, dan kan dit op een raadsontmoeting worden geagendeerd.

Er zijn minimaal drie *collegeontmoetingen* in een jaar. De realisatie van de opgaven staat daar centraal. Alle betrokken collegeleden worden bijgepraat en kunnen elkaar bevragen op richting/besluitvorming. Er is daarnaast ruimte voor uitwisseling over opgaven in voorbereiding, kansen voor de regio en urgente vragen van andere overheden of partners. Ook kan in deelsessies reguliere inhoudelijke uitwisseling tussen portefeuillehouders plaatsvinden als daaraan behoefte is (zie ook paragraaf 4.6 Regionaal portefeuilleoverleg 'nieuwe stijl'). Netwerken en kennisuitwisseling zijn ook nadrukkelijk onderdeel van deze collegeontmoetingen. Het regiobureau faciliteert hierin.

4.6 Regionaal portefeuilleoverleg 'nieuwe stijl'

Relevante onderdelen uit de portefeuillehoudersoverleggen Wonen, Mobiliteit, Duurzaamheid en Economie van het huidige gemeenschappelijk orgaan die aansluiten op de regionale visie en de regionale agenda, gaan in de versterkte regio (als deelopgaven of projecten) over naar de opgaven. Afstemming over de regionale opgaven met en binnen de colleges wordt geborgd door het regiobestuur, de collegeontmoetingen en door de communicatie binnen het eigen college. Uiteraard kunnen regionale portefeuillehouders er desgewenst voor kiezen om elkaar met zekere regelmaat te ontmoeten voor kennisuitwisseling en voor het bespreken van onderwerpen die niet binnen de opgaven vallen maar wel een regionaal belang hebben. Dit zal ondersteund worden door het regiobureau en kan bijvoorbeeld gecombineerd worden met een collegeontmoeting.

4.7 Relatie met andere samenwerkingsverbanden

De 18 gemeenten werken op verschillende terreinen in verschillende verbanden met elkaar samen. Voorbeelden zijn The Economic Board, ToerismeVAN, twee modulaire gemeenschappelijke regelingen voor het sociaal domein, een bedrijfsvoeringsorganisatie voor doelgroepenvervoer en twee omgevingsdiensten. Dit zijn zelfstandige organisaties die hun eigen taken uitoefenen. We zien wel inhoudelijke verbindingen waarbij ook dit

soort samenwerkingsorganisaties inhoudelijk kunnen bijdragen aan de opgaven uit de regionale agenda. De verbinding wordt dan ook gezocht op opgaveniveau. The Economic Board (TEB) heeft een specifieke positie die in de volgende paragraaf verder is uitgewerkt.

4.8 Relatie met The Economic Board

Organisatie van The Economic Board

The Economic Board (TEB) is een autonome stichting die zich op verschillende manieren inzet voor economische groei in de regio. Daarbij ligt de focus op de speersectoren Food, Health & Hightech en Energy, en de cross-overs daartussen. TEB is een triple helix-samenwerking tussen overheid (provincie en gemeenten), kennisinstellingen en bedrijfsleven in de regio Arnhem–Nijmegen, met Wageningen, die gezamenlijk bijdragen aan de beoogde doelstellingen. Omdat de regiogemeenten belang hechten aan de werkzaamheden van TEB wordt het projectbureau van TEB gefinancierd uit de regionale bijdrage per inwoner, met een bedrag van € 1,- per inwoner. Dat blijft in dit voorstel gelijk.
De sturing is tripartite geregeld met een evenredige vertegenwoordiging van de drie geledingen in de Board. Voor de overheden zitten daarin:
- een bestuurder van de provincie
- de gemeenten Arnhem en Nijmegen en
- een vertegenwoordiger van de overige regiogemeenten
- een voorzitter van de triple helix / Regio Foodvalley.

Verhouding TEB en de regionale agenda

The Economic Board is een zelfstandige triple helix-stichting die bijdraagt aan de regionale samenwerking, gericht op het versterken van de economische structuur in de regio.
The Economic Board heeft een eigen werkplan dat goed is afgestemd op de regionale agenda. De speerpunten Energy, Health & Hightech en Food passen binnen de Opgave Productieve Regio. Daarnaast draagt TEB bij aan een aantal randvoorwaardelijke thema's die in de andere opgaven binnen de regionale agenda worden opgepakt. Eventuele financiële bijdragen vanuit gemeenten aan activiteiten van TEB worden meegenomen in de financiering van de opgaven.

Met de oprichting van het regiobureau ontstaan extra mogelijkheden voor samenwerking en synergie en wordt de samenwerking intensiever. Op het punt van lobby, positionering en profilering en de bijbehorende communicatie wordt de samenwerking hechter.

De programmatische middelen voor activiteiten van TEB komen vanuit de deelnemende partners, tot nu toe vooral de provincie, de gemeenten Arnhem en Nijmegen, de onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven. In de nieuwe opzet is het ook mogelijk om activiteiten die passen in de regionale agenda mee te nemen in de financiering van de opgaven door de 18 regiogemeenten. Dat zal per geval expliciet worden aangegeven.

Verstevigde samenwerking: 1 regionale agenda

In de onderlinge afstemming tussen de Regio Arnhem-Nijmegen en TEB tijdens het versterkingsproces is afgesproken om nauwer samen te werken. Naast de hierboven geschetste samenwerking op lobby, positionering en profilering, gaat het om samenwerking op inhoud.

TEB heeft een eigen agenda-indeling met de twee iconische clusters Health, Hightech & Food (1) en Energy (2) en daarnaast de randvoorwaardelijke clusters Slimme Duurzaamheid, Bruisende Regio, Lobby, Arbeidsmarkt en Acquisitie. Binnen elk van deze clusters levert The Economic Board specifieke meerwaarde, in samenwerking met de andere partners die op deze thema's actief zijn. The Economic Board richt zich binnen de randvoorwaardelijke clusters op die onderdelen die de iconische clusters versterken én waarvoor triple helix-samenwerking nodig is. De invulling van de randvoorwaardelijke clusters vindt in nauwe afstemming plaats met de Regio Arnhem-Nijmegen. Samenwerking met de opgavemanager en de opgaventeams ligt voor de hand. De activiteiten van TEB zullen op een logische manier worden ondergebracht in de regionale agenda. Ook de provincie is hier nauw bij betrokken. De rol van TEB is terug te vinden in de betreffende opgaven als deze ter besluitvorming worden voorgelegd. De rol van TEB zal per activiteit wisselend zijn, van trekker van een opgave tot het leveren van een substantiële bijdrage aan of het meedenken over een opgave. Uitgangspunt is dat er geen dubbel werk wordt gedaan.

Via de besluitvorming over de regionale agenda worden ook de wederzijdse prioriteiten en kaders voor de opgaven onderling afgestemd en voorgelegd aan de gemeenteraden. The Economic Board legt via de Regio Arnhem-Nijmegen op afgesproken momenten achteraf verantwoording af aan de regionale gemeenten (en andere partners).

4.9 Regiobureau

Het regiobureau valt onder verantwoordelijkheid van het DB. De werkzaamheden van het regiobureau omvatten o.a.:

- Het voorbereiden van de opgaven, inhoudelijk en financieel, en het zorgdragen voor coördinatie en integraliteit van de opgaven
- Profilering, positionering en lobby van de regio (en de opgaven in het bovenregionale veld (provincie, rijksoverheid, Euregio, Europa)
- Informatie, communicatie en ontmoeting in/van de regio (bestuurders en raden)
- Aanspreekpunt voor externe partners
- Ondersteuning en advisering van colleges en raden bij het regionale werk
- Het tijdig zien en vertalen van nieuwe opgaven en kansen voor de regio
- Bedrijfsvoering: beheer van de financiën (basis- en opgavefinanciering en subsidiestromen)
- Het voorbereiden van de documenten voor de planning- en controlcyclus

Uitgangspunt voor de rol van het regiobureau is dat de regionale samenwerking gebeurt in de opgaven, door de 18 gemeenten, en dat het regiobureau deze samenwerking faciliteert. Dit vraagt om een bureau dat altijd acteert vanuit de bedoeling: de visie en de opgaven. Het regiobureau is daarom een netwerkorganisatie bij uitstek. De medewerkers kennen de gemeenten en de samenwerkingspartners en andersom, zien en doen wat nodig is en adviseren gevraagd en ongevraagd. De voelsprieten van het bureau zijn uitstekend ontwikkeld, zodat nieuwe mogelijkheden en kansen voor de regio tijdig worden opgepakt.

Bezetting regiobureau

De directeur van het regiobureau geeft leiding aan het regiobureau en vormt samen met de voorzitter van het AB/DB het gezicht van de regio. De directeur functioneert als secretaris van het AB en het DB. Verbinding en focus zijn belangrijke kernwaarden voor

deze persoon. Kunnen schakelen tussen de benodigde stevigheid enerzijds om de regio, samen met de voorzitter van het AB/DB en de bestuurlijke trekkers van de opgaven, op de kaart te kunnen zetten en anderzijds dienend te kunnen zijn aan de samenwerking tussen de 18 gemeenten op alle niveaus.

Het regiobureau is compact maar robuust toegerust zodat het alle voornoemde taken kan oppakken. De volgende onderdelen worden ingevuld:

- Strategie: een rechterhand voor de directeur, het zorgdragen voor voorbereiden van de opgaven, inhoudelijk en financieel, en het zorgdragen voor coördinatie en integraliteit van de opgaven. Verder zorgt de strateeg samen met de directeur voor de afstemming met de lokale regio-coördinatoren (zie paragraaf 4.10) en relevante verbinding met andere regio's. Heeft ook een belangrijke rol in het signaleren, initiëren, verbinden en creëren in relatie met externe partners.
- Raads- en bestuursadvisering: ter ondersteuning van raden en collegeleden, voor de coördinatie van en procesondersteuning van de regioagendacommissie.
- Procesondersteuning: elke opgavemanager heeft procesondersteuning/een projectsecretaris nodig. Ook het regiobureau heeft dit soort ondersteuning nodig, bijvoorbeeld voor de organisatie van de college- en raadsontmoetingen. De procesondersteuning wordt bewust onder het regiobureau gepositioneerd en vanuit de inwonersbijdrage gefinancierd. Als vaste waarde in de ondersteuning van de opgave zorgen de procesondersteuners voor uniformiteit van werkwijze en onderlinge afstemming.
- Lobby, positionering en profilering (incl. Bureau Brussel, Den Haag en Düsseldorf): De regio ontwikkelt een visie waarmee ze zich positioneert als 'de groene metropoolregio'. Als vijfde metropoolregio/circulaire regio zijn we daarmee een belangrijke en vanzelfsprekende aanvulling op de vier al bestaande metropoolregio’s in Nederland. Dat positioneren gaat niet vanzelf. Het gaat bij deze functies om coördineren van lobby richting Brussel, Den Haag en Düsseldorf, vanuit een dynamische integrale agenda en een strategisch plan voor de positionering en profilering (zie ook hoofdstuk 6 transitie). Nadrukkelijk wordt hierbij ook de synergie gezocht met The Economic Board (zie paragraaf 4.8).
- Strategisch communicatieadvies: Ter ondersteuning van positionering, profilering en lobby is communicatie van cruciaal belang. Daarnaast is een intensieve en eigentijdse communicatie met alle betrokken gemeenten, partners, andere overheden en inwoners cruciaal om tot resultaten in de opgaven te komen. De strategisch communicatieadviseur van het regiobureau zorgt voor de overkoepelende strategie, werkt nauw samen met de mensen van lobby voor een goede positionering en profilering en zorgt voor de kaders voor en integraliteit van communicatie in de opgaven.
- Financial control/financieel management: om te kunnen voldoen aan de gewenste transparantie op alle niveaus, is financial control en -management van cruciaal belang.
- Managementondersteuning: ondersteuning van de directeur, de strateeg en andere secretariële werkzaamheden voor het regiobureau.
- Voorbereiding opgaven / inspelen op actualiteit: nieuwe opgaven moeten voorbereid worden. Hiervoor kan een beoogd opgavemanager nodig zijn, maar het kan ook gaan om investering in (extern te verrichten) onderzoek of andere middelen die nodig zijn om de opgave goed voorbereid aan de regionale agenda toe te kunnen voegen. Het kan ook gaan om actualiteiten waar extra benodigde inzet nodig is. De kosten hiervoor zijn niet opgenomen in fte’s, maar in budget.

De bezetting van het regiobureau vraagt om een inzet van 11 fte (inclusief de fte's voor lobby, positionering en profilering). De financiële impact hiervan is verder uitgewerkt in de begroting. Bij de inrichting van het regiobureau krijgen deze taken verder vorm in een uitgewerkt formatieplan.

De vijf opgavemanagers worden betaald uit opgavenbudget, maar vallen voor de duur van hun opdracht onder het regiobureau, om zo de integraliteit, coördinatie en verbinding te borgen.

4.10 Huisvesting regiobureau

Het regiobureau kent een flexibel huisvestingsmodel dat functioneel en efficiënt is voor het regiobureau én voor de verbinding met de 18 gemeenten en samenwerkingspartners. Gedacht kan worden aan de optie dat de medewerkers van het regiobureau één of twee dagen in de week bij elkaar op een vaste plek werken. Ook de bij de opgaven betrokken collega's van gemeenten of andere kunnen op deze dagen aanschuiven om gezamenlijk te werken. Deze locatie kan een plek zijn die in een van de regionale gemeentekantoren beschikbaar is of een te huren ruimte met werk- en vergaderplekken. Op de andere dagen werken de medewerkers van het regiobureau bij gemeenten in de regio of bij samenwerkingspartners.

4.11 Netwerkdirectie

Een onmisbare schakel in de versterkte samenwerking zijn de gemeentesecretarissen. In hun rol als eindverantwoordelijken voor de ambtelijke organisaties én als eerste adviseur van het college hebben zij een strategische rol in het ondersteunen van het functioneren van de regio en de regionale processen.

De directeur van het regiobureau wordt ondersteund door een netwerkdirectie, bestaand uit de 18 gemeentesecretarissen. De gemeentesecretarissen wijzen uit hun midden een voorzitter van de netwerkdirectie aan, die samen met twee andere daarvoor aangewezen leden optreedt als dagelijks aanspreekpunt. De gemeentesecretarissen en de regiodirecteur opereren als gelijkwaardig, ieder vanuit diens eigen verantwoordelijkheid. Ze hebben immers een gezamenlijk belang: de uitvoering van de regionale opgaven. Indien er sprake is van verschil van inzicht tussen de regiodirecteur en de gemeentesecretarissen, is het regiobestuur aan zet.

De belangrijkste taken van de netwerkdirectie zien er als volgt uit:

- De netwerkdirectie draagt zorg voor voldoende (kwantitatief en kwalitatief) ambtelijke capaciteit, die evenredig over de regio verdeeld is, om de doelen en resultaten in de opgaven te kunnen bereiken (indien de gemeente deelneemt aan de opgave) cq ambtelijke capaciteit om het regiobureau te ondersteunen op inhoud bij het voorbereiden van de opgaven voor de nieuwe regionale agenda. Hoe deze inzet van ambtelijke capaciteit geregeld wordt, is te lezen in bijlage 1. Daarnaast voedt de netwerkdirectie de directeur met actuele ontwikkelingen die relevant zijn voor de regionale samenwerking.
- De leden van de netwerkdirectie zien erop toe dat in het eigen college de regionale samenwerking op de agenda komt en blijft.
- Elke inhoudelijke opgave kent een bestuurlijk én ambtelijk opdrachtgever. Deze ambtelijk opdrachtgever wordt gezocht binnen de netwerkdirectie, maar kan door één van hen ook gedelegeerd worden, indien de inhoud dat vraagt. De

netwerkdirectie heeft daarmee ook een inhoudelijke verantwoordelijkheid, namelijk de ondersteuning van het regiobestuur in hun taak van het bewaken, monitoren en coördineren van de inhoudelijke opgaven. Als er sprake is van gedelegeerd opdrachtgeverschap worden de betreffende opdrachtgevers agendalid van de netwerkdirectie en sluiten zij met regelmaat aan.
- De netwerkdirectie draagt het belang van regionale samenwerking uit in de eigen ambtelijke organisatie.

Elke gemeente kent een lokale regio-coördinator (bestuursadviseur of strategisch adviseur regionale samenwerking) die overkoepelende onderwerpen kan doorgeleiden binnen de eigen organisatie én de eigen bestuurders kan adviseren. In deze laatste rol ondersteunt de regio-coördinator ook de gemeentesecretaris in zijn of haar rol als lid van de netwerkdirectie. Vanuit het regiobureau worden de lokale regio-coördinatoren goed op de hoogte gehouden van alle relevante ontwikkelingen.

5 Begroting

5.1 Inleiding

De financiën van de nieuwe gemeenschappelijke regeling bestaan uit twee onderdelen: procesgeld en opgavegeld.

Enerzijds is er sprake van budget voor de proces- en bureaukosten. Dit geld is onder meer voor de bemensing van het regiobureau, het financieren van de ontmoetingen en voor communicatie- en lobbykosten. Dit budget komt als basis-financiering uit de bijdragen van alle deelnemende gemeenten. Om deze gemeentelijke bijdrage aan de proces- en bureaukosten te berekenen, hanteren we het inwoneraantal als verdeelsleutel.

Onderdeel van de basis-financiering is ook de bijdrage van alle in de regio deelnemende gemeenten aan The Economic Board. Ook voor deze bijdrage hanteren we het inwonertal als verdeelsleutel. Deze bijdrage loopt via de GR Regio Arnhem-Nijmegen. Dit betekent dat een deelnemende gemeente € 2,50 per inwoner[1] aan procesgeld betaalt en € 1,00 per inwoner voor The Economic Board. De bijdragen per opgaven worden per opgave vastgesteld.

Anderzijds is er budget benodigd voor realisatie van de opgaven. Deze budgetten worden gevormd door bijdragen van de gemeenten die intekenen op die opgaven en van andere partners en door subsidies. Hieronder worden de verschillende onderdelen toegelicht.

5.2 Procesgeld

Proces- en bureaukosten			**meerjarenbegroting**	
	2021	2022	2023	2024
Personele kosten (totaal 8 fte)*	€ 800.000	€ 800.000	€ 800.000	€ 800.000
Regiodirecteur en strateeg (2 fte)	€ 270.000	€ 270.000	€ 270.000	€ 270.000
Strategisch advies (2,4 fte)	€ 240.000	€ 240.000	€ 240.000	€ 240.000
Procesondersteuning (2,8 fte)	€ 240.000	€ 240.000	€ 240.000	€ 240.000
Managementondersteuning (0,8 fte)	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000
Lobby, positionering en profilering (3 fte+extra kosten)	€ 450.000	€ 450.000	€ 450.000	€ 450.000
Overhead over personeel (piofach=25% van totaal)	€ 275.000	€ 275.000	€ 275.000	€ 275.000
Voorbereiding van de opgaven	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
Communicatie en ontmoeting	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000	€ 200.000
Totaal lasten	€ 1.925.000	€ 1.925.000	€ 1.925.000	€ 1.925.000
Bijdrage gemeenten (allen)	-€-1.925.000	-€-1.925.000	-€-1.925.000	-€-1.925.000
Saldo	0	0	0	0

* De bedragen zijn gebaseerd op vergelijkbare functies bij middelgrote gemeenten

[1] Met uitzondering van de gemeente Mook en Middelaar die 50% korting krijgt op de inwonerbijdrage aan het procesgeld. Dit vanwege de unieke situatie dat het als enige gemeente gelegen is in de Provincie Limburg, waardoor het als enige niet-Gelderse gemeente o.a. niet altijd kan profiteren van investeringen in de regio vanuit de Provincie Gelderland.

5.2.1 Personele kosten
Dit betreft de personele kosten die betrekking hebben op voorgestelde formatie uit dit bedrijfsplan. Zie ook het onderdeel regiobureau (paragraaf 4.8). Bij de inrichting van het regiobureau wordt een formatieplan opgesteld.

5.2.2 Lobby, positionering en profilering
Zie de onderbouwing in paragraaf 4.8. In totaal gaat het om 3 fte, met de bijkomende lobbykosten (out of pocket).

5.2.3 Overhead
De overhead bevat alle PIOFACH taken, met uitzondering van communicatie. Omdat communicatie een bijzondere taak betreft in het regiobureau is daar een aparte post voor opgenomen. Met PIOFACH-taken wordt bedoeld: Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering en Huisvesting. De belangrijkste kosten binnen de overhead zullen bestaan uit huisvesting, ICT en Financiën. Daarnaast moeten uit deze post ook nog een aantal andere zaken bekostigd worden, zoals (niet uitputtend) accountantscontrole, archief(inspectie), premie voor de verzekering ziektewet, ombudsregeling. In de opstartfase zal sprake zijn van een aantal eenmalige kosten, wat binnen de overhead gecompenseerd kan worden met budgetten die niet meteen vanaf de start maximaal benodigd zijn.
Uitgangspunt is dat de overhead niet meer mag zijn dan 25% van de totale organisatiekosten inclusief overhead[2]. Voor het regiobureau betekent dat: de personele kosten inclusief overhead zijn 100%.

5.2.4.Voorbereiding van de opgaven
Dit betreffen de initiële kosten van onderzoek en ontwikkeling en opstarten van nieuwe opgaven (flexibele inzet, eventuele onderzoeken), zie paragraaf 4.8.

5.2.5 Communicatie en ontmoeting
Dit betreft de organisatie van alle regionale ontmoetingen voor colleges en raden. Daarnaast zitten hier de kosten in voor communicatie en representatie richting inwoners en (overheids)organisaties.

5.2.6 Algemene reserve en spelregels ten aanzien van de jaarrekening
Het openbaar lichaam mag een algemene eigen reserve opbouwen van maximaal € 100.000. Dit kan zij doen door een positief jaarrekeningresultaat hiervoor te bestemmen. Een resterend positief saldo vloeit naar rato terug naar de deelnemende gemeente. Een negatief saldo wordt naar rato bijgestort door de deelnemende gemeenten.
In sommige gevallen is het mogelijk dat voorbereidingskosten of specifieke lobbykosten voor een opgave (betaald vanuit / door het regiobureau) achteraf vanuit een opgave-subsidie gefinancierd kunnen worden. Indien dit het geval is, zullen deze kosten terugvloeien naar de begroting van de regio en niet toegevoegd worden aan de opgave-begroting.

5.3 De gemeentelijke bijdrage aan het procesgeld

[2] Hierbij is gebruik gemaakt van de 'Normering overhead regio organisaties Rijk van Nijmegen'

De huidige kosten voor de proces- en bureaukosten bedragen € 688.396, wat neerkomt op een bijdrage per inwoner van € 0,88 per gemeente. In de nieuwe situatie zullen de totale proces- en bureaukosten € 1.925.000 bedragen. Dit betekent afgerond een bedrag per inwoner van € 2,50[3].
Daarnaast blijft de basisbijdrage voor The Economic Board, van € 1,- per inwoner, in dit voorstel ongewijzigd. Besluitvorming over een nieuwe periode van TEB vindt in 2021 plaats. Gelijktijdig met het besluit over de versterkte regionale samenwerking wordt ook het verlengingsbesluit voorgelegd om The Economic Board voor opnieuw een periode van vijf jaar te financieren.

5.4 Opgavegeld

Naast het procesgeld is opgavegeld het andere deel van de begroting van de regio. De opgaven kennen elk hun eigen begroting. Een aantal spelregels zijn hierbij uitgangspunt.

a. Elke opgave beschikt over een eigen begroting en budget en legt verantwoording af over de besteding van middelen
b. Deze begroting bestaat uit middelen voor de uitvoering en middelen voor capaciteit die nodig is om tot uitvoering te komen. Hierbij hoort ook inzet van communicatie, bijeenkomsten en andere benodigde middelen.
   Opgavemanagers en het opgaveteam worden dus betaald uit deze opgavebegroting.
c. De kosten voor een opgave worden verdeeld naar rato van het inwonertal van de deelnemende gemeenten op basis van de meest recente CBS-cijfers zoals bekend op 1 januari. In uitzonderingsgevallen kan hiervan worden afgeweken.
d. Het regiobureau heeft en geeft inzicht in alle geldstromen, zowel die van het procesgeld als die van het opgavegeld.
e. Gedurende de looptijd van de opgave kan er geld in de vorm van een ‘projectbegroting’ bij het regiobureau staan.
f. Als er na afronding van de opgave nog geld over is, dan geldt voor de teruggave de afgesproken verdeelsleutel bij de inleg.
g. De gemeenten die aan een opgave deelnemen, staan financieel garant voor deze opgave. Zij vrijwaren de gemeente die niet deelnemen aan de betreffende opgave voor kosten en risico’s die aan de opgave zijn verbonden of daaruit voortvloeien.
h. De aan een opgave deelnemende gemeenten ondertekenen een werkovereenkomst waarin de afspraken over onder andere financiële afwikkeling en mandaat zijn vastgelegd, zodat facturering en verrekening mogelijk zijn.
i. Voor de medewerkers in het opgaveteam geldt een uniforme verrekeningssystematiek, bepaald door het regiobureau, zodat aan de voorkant duidelijk is wat detachering van een medewerker financieel betekent. Daarnaast wordt zo de administratieve last voor het regiobureau beperkt.
j. Dekking van het opgavegeld bestaat uit bijdragen van de deelnemende gemeenten en van samenwerkingspartners (waaronder subsidies).
k. Gemeenten die aan een opgave deelnemen, dragen zorg voor dekking van hun aandeel in het opgavegeld vanuit hun lokale begroting. In veel gevallen betreft het budgetten die al lokaal voor de opgave worden ingezet.
l. Bij de besluitvorming over de opgave moet duidelijk zijn wat de (financiële) spelregels zijn bij later meedoen bij uitvoering van de opgave of eerder dan voorzien niet meer meedoen bij uitvoering van de opgave.

[3] Zoals eerder genoemd, krijgt de gemeente Mook en Middelaar 50% korting op de inwonerbijdrage aan het procesgeld vanwege de unieke situatie dat het als enige regiogemeente gelegen is in de Provincie Limburg.

5.5 Fiscale aspecten

Er is sprake van een openbaar lichaam dat rechtspersoonlijkheid bezit en zelfstandig handelt in het maatschappelijk verkeer. Een openbaar lichaam kan contracten en convenanten sluiten, personeel in dienst nemen, fondsen beheren en een publiek of privaat samenwerkingsverband oprichten. Het openbaar lichaam kan de btw op de kosten die zij maakt zoals de btw op de kosten van het regiobureau, advieskosten en kosten van regionale ontmoetingen onder voorwaarden via de btw-transparantiemethode doorschuiven naar de deelnemende gemeenten. De deelnemende gemeenten kunnen de btw die is doorgeschoven vervolgens compenseren bij het btw-compensatiefonds.

5.6 Planning & controlcyclus

De begroting van de GR wordt aangeboden via de reguliere cyclus die geldt voor de verbonden partijen. De begroting levert input voor de gemeentelijke kader- of perspectiefnota. Deze bestaat uit de bureau- en proceskosten (inwonersbijdrage). Tegelijkertijd wordt een eerste concept-opgavebegroting aangeboden voor de financiën die met de opgaven zijn gemoeid. Met dit laatste kunnen de gemeenten in hun begroting opgavegeld reserveren. Raden kunnen bij de bespreking van deze eerste indicatieve begroting nog zaken meegeven voor de opgaven. Die worden verwerkt en de opgaven worden verder uitgewerkt. In het najaar worden deze, gebundeld in de regionale agenda, aangeboden aan de gemeenteraden, zodat deze definitief verwerkt kunnen worden in de meerjaren(programma)begroting van de gemeenten.
De jaarrekening over het afgelopen jaar wordt gelijk met de begroting voor het volgend jaar aangeboden aan de deelnemende gemeenten.

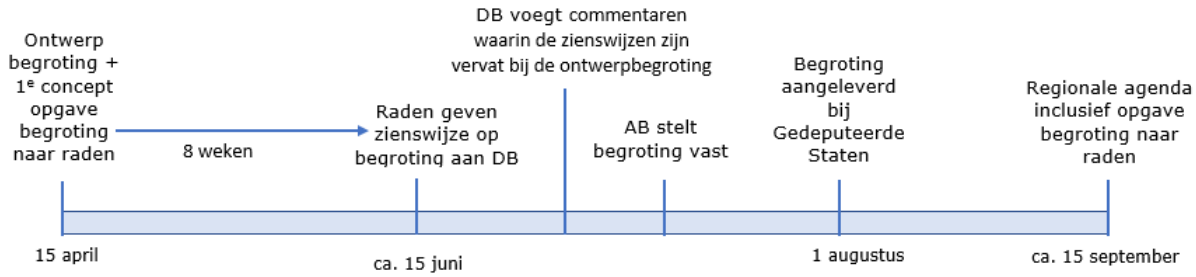

5.7 Evaluatie

Het algemeen bestuur draagt zorg voor de evaluatie van het algemeen functioneren en de werkwijze van de Regio Arnhem-Nijmegen aan het begin van het kalenderjaar waarin algemene raadsverkiezingen in de gemeenten plaatsvinden. Het doel hiervan is dat het oude bestuur nog kennis kan nemen van de uitkomsten van de evaluatie, deze van commentaar kan voorzien en mee kan geven in de overdracht naar het nieuwe bestuur. De voorbereidingen voor de evaluatie zullen dan na de zomer van het jaar voor de verkiezingen al gestart moeten worden.
De eerste evaluatie zou dan al begin 2022 plaats moeten vinden. Dit zal te vroeg zijn om de effecten van de nieuwe opzet goed in beeld te kunnen brengen. Het AB kan kiezen of ze de evaluatie uitstellen of dat ze kiezen voor een 'lichte evaluatie' voor de eerste ervaringen.

5.8 Risicoparagraaf

Risico	Beheersmaatregel
Niet alle gemeenten doen mee in de opgaven	Is het niet deelnemen nog niet definitief, dan kan energie worden gestoken in het duiden van de

Risico	Beheersmaatregel
	(lokale) effecten van een opgave (raads- en bestuursadviseur) en het scherp krijgen van de reden(en) van twijfel over deelname. Is de deelname aan een opgave definitief en blijkt dat niet alle gemeenten deelnemen, dan zal per opgave bekeken moeten worden wat de gevolgen hiervan zijn. Dit hangt af van het aantal gemeenten dat niet deelneemt De opgavemanager zal in beeld moeten brengen welke consequenties het heeft voor de uitvoeringsagenda van de opgave en of het nodig is om aanvullende middelen te verwerven.
Niet iedereen doet mee aan de GR	Dan zal bekeken moeten worden wat dit betekent voor het draagvlak van de samenwerking en voor de inwonersbijdrage. Verdere stappen hangen af van hoeveel gemeenten het betreft.
De capaciteit in de opgaven komt niet rond	Als dit te maken heeft met specifieke kennis, ervaring of competenties, dan kunnen mensen extern worden ingehuurd. Is het niet mogelijk om interne mensen vrij te maken, dan zullen netwerkdirectie en bestuur met elkaar bekijken wat er wel mogelijk is. Prioriteren en temporiseren van (delen van) opgaven kan hierbij een instrument zijn.
Als er op enig moment een einde komt aan de samenwerking, heeft dit gevolgen voor de medewerkers van het regiobureau.	Het uitgangspunt is dat de mensen in dienst zijn van het regiobureau om te voorkomen dat een specifieke gemeente belast wordt met langjarige detacheringen. Het betreft niet dusdanig veel mensen dat plaatsing op een andere plek een probleem zal vormen, mocht het tot opheffing komen. Een andere mogelijkheid is om in eerste instantie te werken met een tijdelijke arbeidsovereenkomst.
De samenwerking is bestuurlijk en ambtelijk te log gemaakt. Daardoor gaat er te veel energie in de besluitvormingsprocessen zitten en niet in de opgaven.	De democratische legitimatie voor zowel colleges als raden vraagt om veel afstemmingsmomenten met grote groepen. Er is gekozen voor de meest eenvoudige vorm die democratisch legitiem is. Iedereen zal moeten wennen aan deze nieuwe manier van werken; daarin moeten alle betrokkenen energie steken.
De flexibiliteit en slagkracht van de samenwerking staan onder druk omdat iedereen overal iets over wil vinden.	Ook hier geldt dat de nieuwe regionale manier van werken om een omslag vraagt. Het uitgangspunt is vertrouwen. Door goede opgaven en een heldere organisatie ontstaat dit vertrouwen. Als je samen iets wil bereiken voor de regio dat verder gaat dan alleen het belang van je eigen gemeente, dan hoort daarbij dat je niet over ieder detail iets hoeft te zeggen. Door goede opgaven en een heldere organisatie ontstaat dit vertrouwen.

Risico	Beheersmaatregel
In de praktijk lukt het niet om opgavegericht te werken omdat veel gemeenten nog behoorlijk sectoraal georganiseerd zijn. Dit geldt ook voor andere samenwerkingspartners. Hierdoor staat de integraliteit onder druk, een basisprincipe van het opgavegericht werken.	Het is niet mogelijk om vanaf dag 1 deze denk- en werkwijze bij gemeenten te realiseren. We moeten beseffen dat het tijd kost om het opgavegericht werken uit te leggen en te stimuleren. Hierin hebben de netwerkdirectie en de regio-coördinatoren een belangrijke rol. Zij zullen samen met de opgavemanagers de dwarsverbanden tussen de bestaande taakgebieden moeten leggen. Zo wordt de verbinding tussen het eigen werk en de opgave, tussen het lokale en het regionale, voor de collega's in de gemeenten helder.
De omvang van de netwerkdirectie plus hun lokale belang bemoeilijkt het opereren als één geheel	Dit wordt ondervangen doordat een compacte selectie uit de netwerkdirectie eerste aanspreekpunt is. Daarnaast moet er worden geïnvesteerd in het goed laten functioneren van dit gremium; hier moeten het regiobureau en de regiodirecteur aandacht aan geven.

Bijlage 1: Inzet ambtelijke capaciteit voor de opgaven

Zoals al aangegeven in hoofdstuk 3 wordt bij de voorbereiding van de opgaven geïnventariseerd wat er aan mensen en middelen nodig is om uitvoering te kunnen geven aan de opgave. Deze middelen voor de uitvoering en middelen voor menskracht landen in de opgavenbegroting. De verdeling van personele kosten gaat naar rato van de inwonersaantallen van de deelnemende gemeenten. Zeggen de raden ja tegen deelname aan de betreffende opgave, dan zijn er dus middelen beschikbaar om een opgaveteam te kunnen bemensen en aan de uitvoering te gaan werken.

Opgaveteams
Het werken met dedicated opgaveteams leidt tot kwaliteit en slagkracht voor de opgaven. Mensen worden vrijgemaakt om voor 40 tot 100 % van hun tijd voor de betreffende regionale opgave te gaan werken. Het gaat hier in ieder geval om een opgavemanager, ondersteuning, inhoudelijke expertise en eventuele projectleiders. Omdat de opgaven verschillen qua inhoud, omvang en organisatie, verschillende deze opgaventeams ook van elkaar. Gedacht kan worden aan een omvang van 6 tot 7 fte.
Er ontstaat efficiencywinst ten opzichte van de huidige situatie doordat er niet steeds werkgroepen worden geformeerd met 18 gemeentelijke vertegenwoordigers. Uiteraard wordt wel gezorgd voor geregelde terugkoppeling naar alle gemeenten.

Matching
Voor alle rollen in de opgaveteams wordt een kort profiel opgesteld met daarin de gevraagde kwaliteiten, kennis en ervaring. Het behalen van resultaten in de opgaven staat of valt immers met de juiste mensen op de juiste plek. De gevraagde rollen worden opengesteld voor alle medewerkers bij de gemeenten, gelieerde (gemeentelijke) organisaties en samenwerkingsorganisaties. De taak van de netwerkdirectie hierbij is om medewerkers te inspireren en ruimte te bieden om hierop te reageren.

Eén van de kernwoorden van de regio is transparantie, daar kiezen we bij de matching ook voor. De regiodirecteur en ambtelijk opdrachtgever matchen eerst de opgavemanager. Deze wordt daarna betrokken bij het opstellen van de profielen en het matchen van de overige rollen. Uitgangspunt is: de beste persoon op de plek. De taak van de regiodirecteur is echter ook om te kijken of er wel sprake is van een evenwichtige verdeling over de regio, om zo veel als mogelijk lokale verbinding te houden. Dit criterium moet dus ook nadrukkelijk meegewogen worden. In geval van twijfel of discussiepunten kunnen deze door de regiodirecteur, in overleg met de opgavemanagers, worden voorgelegd aan de netwerkdirectie. Een wens hierbij is om binnen de opgaveteams ook kansen te creëren voor medewerkers om in het team te leren van andere collega's en het werk in de regio. Dit wordt nadrukkelijk ook in de matching betrokken.

Verrekening
Alle gemeenten krijgen een factuur van het regiobureau voor hun aandeel in de opgavenbegroting. Dit omvat dus ook middelen voor inzet van personeel.
De medewerkers die gematcht worden in een opgaveteam worden gedetacheerd bij het regiobureau. Voor hen geldt een uniforme verrekeningssystematiek, bepaald door het regiobureau, zodat aan de voorkant voor gemeenten duidelijk is wat detachering van een medewerker financieel betekent. Daarnaast wordt zo de administratieve last voor het

regiobureau beperkt. De betreffende gemeente stuurt het regiobureau een factuur voor de detachering van deze medewerker, conform de uniforme verrekeningssystematiek. De financiële vergoeding maakt het redelijk dat er functie-eisen worden gesteld en zorgt zo voor professionaliteit. Daarnaast biedt deze aanpak de leverende organisatie de gelegenheid om adequate vervanging te regelen.
Als een gemeente haar berekende personele inzet ook daadwerkelijk in menskracht levert, speelt zij 'quitte'. Er zal in dit geval wel over en weer gefactureerd worden. Indien er minder in menskracht geleverd wordt, draagt de gemeente dus met name financieel bij. Indien er meer menskracht geleverd wordt, dan volgens de berekeningen noodzakelijk, krijgt die gemeente meer financiële middelen dan ingelegd. Getracht wordt om zo veel als mogelijk van de eerste optie uit te gaan.

Naast de inzet van de dedicated opgaveteams zal er in de uitvoering van de opgaven geregeld extra inzet van expertise worden gevraagd om verschillende projecten tot uitvoering te brengen. Het gaat dan om het toeleveren van lokale kennis en lokale bijdragen aan de voorbereiding en uitvoering van projecten. We beschouwen die inzet als behorend tot het reguliere werkpakket van de individuele gemeenten en de betreffende medewerkers. De individuele gemeentelijke organisaties zorgen, net als nu, voor het leveren van dit werk. Hier vindt op regionaal niveau geen verrekening voor plaats. In geval van discussie over deze inzet kan dit door de regiodirecteur of een gemeentesecretaris worden geagendeerd in de netwerkdirectie.

Tot de opdracht van het dedicated opgaveteam hoort altijd het informeren van medewerkers uit de 18 gemeenten voor wie de opgave relevant is voor hun lokale werk.

<u>Samengevat in spelregels</u>

- De opgavemanagers functioneren voor de duur van hun opdracht als gedetacheerd medewerker van het regiobureau, ook al worden ze betaald vanuit opgavengeld. Inhoudelijk worden ze, binnen de kaders van de opdracht, aangestuurd door hun bestuurlijk en ambtelijk opdrachtgever.
- De capaciteit voor de uitvoering van de opgaven wordt binnen elke opgave vooraf begroot via een capaciteitsraming.
- Er wordt gewerkt met dedicated opgaveteams
- De kosten van de inzet van de opgavemanagers, projectleiders en projectmedewerkers worden als proceskosten geraamd en meegenomen in de opgavenbegroting. De inzet van medewerkers in de opgaveteams wordt vervolgens tegen vastgestelde tarieven vergoed aan de leverende gemeenten.
- De opgavemanagers, projectleiders en projectmedewerkers worden voor de duur van de opgave vanuit de gemeente/samenwerkingspartners gedetacheerd bij het regiobureau.
- De rollen van opgavemanager, projectleider en projectmedewerker worden bij voorkeur ingevuld door collega’s uit de 18 gemeenten of komen van onze samenwerkingspartners in de betreffende opgave, vanwege de inhoudelijke en organisatorische verbinding en om eigen medewerkers kansen te bieden. Als er geen passende expertise binnen de gemeenten of onze samenwerkingspartners te vinden is, kan externe capaciteit worden ingehuurd. Het besluit hierover ligt bij de regiodirecteur (in afstemming met de netwerkdirectie).
- Werken in de regionale samenwerking vraagt specifieke competenties/capaciteiten. Hiervoor wordt een profiel opgesteld dat wordt gebruikt bij het aantrekken van medewerkers.

- De netwerkdirectie zorgt voor een adequate bezetting van de in de opgaven afgesproken capaciteit én voor een onderling evenwichtige belasting van de individuele gemeentelijke organisaties.
- Voor de aansluiting van alle inhoudelijke medewerkers uit de 18 gemeenten vindt geen verrekening plaats. Dit zijn de deelnemers aan de regionale ambtelijke platformen, ambtenaren die periodiek worden geïnformeerd over de opgaven of mensen die incidenteel hun (lokale) expertise beschikbaar stellen. Het gaat in dit laatste geval dan om het toeleveren van lokale kennis en lokale bijdragen aan de voorbereiding en uitvoering van projecten.

Colofon

Dit bedrijfsplan voor de regio Arnhem-Nijmegen is één van de resultaten van het proces voor versterking van de regionale samenwerking. Naast dit bedrijfsplan zijn een gemeenschappelijke regeling, een regionale visie en een agenda met regionale opgaven ontwikkeld. Deze stukken zijn opgesteld in opdracht van de stuurgroep versterking regionale samenwerking die daarbij steeds in contact stond met de colleges en raden van de gemeenten in de regio. De leden van de Stuurgroep Regionale versterking:

Stuurgroep

Hubert Bruls	burgemeester gemeente Nijmegen
Nick Derks	wethouder gemeente Wijchen
Sylvia Fleuren	wethouder gemeente Berg en Dal
Ahmed Marcouch	burgemeester gemeente Arnhem
Lucien van Riswijk	burgemeester gemeente Zevenaar (voorzitter)
Jasper Verstand	wethouder gemeente Renkum
Helga Witjes	wethouder gemeente Lingewaard
Arne van Hout	gemeentesecretaris Nijmegen, Kring Gemeentesecretarissen
Jan Herman de Baas	kwartiermaker Versterking regionale samenwerking
Henk van den Berg	secretaris Regio Arnhem-Nijmegen (secretaris)

Ondersteund door een projectteam, bestaande uit medewerkers van gemeenten uit alle delen van de regio. In verschillende werkbijeenkomsten zijn vele ambtelijke deskundigen van de 18 gemeenten intensief betrokken bij het opstellen van het bedrijfsplan en de gemeenschappelijke regeling voor de regio Arnhem-Nijmegen. Maar ook betrokkenen en experts buiten de regio hebben hun kennis en ervaring over regionale samenwerking gedeeld en zo dit proces en de resultaten verrijkt. Zonder de betrokkenheid van al deze personen had dit resultaat niet tot stand kunnen komen.

Regio Arnhem-Nijmegen

Contouren voor de Regionale Agenda

Agenda - regio Arnhem Nijmegen
16 april 2020

Stuurgroep Versterking regionale samenwerking

regio arnhem nijmegen

Inhoud

Introductie: Naar een Regionale Agenda Arnhem Nijmegen 3

1. Opgave Groene groeiregio 6

2. Opgave Productieve regio 10

3. Opgave Verbonden regio 14

4. Opgave Circulaire regio 18

5. Opgave Ontspannen regio 22

Regionale Agenda in het licht van het coronatijdperk

Vanaf begin maart 2020 zijn er ook in ons land flinke maatregelen genomen door de regering om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan. Het is evident dat deze maatregelen een grote impact hebben op de ontwikkeling van de regio Arnhem-Nijmegen, nu en in de toekomst. De wereldwijde pandemie zorgt ook voor herbezinning op ons maatschappelijk en economisch handelen. Dat gaat over gezondheid, over economie, over mobiliteit, over klimaat, over allerlei opgaven die inmiddels in een ander licht komen te staan. De effecten van onze nieuwe werkelijkheid leidt tot een andere invulling van de opgaven waarvoor we staan.

In deze 'Contouren voor de Regionale Agenda' schetsen we vijf stevige, toekomstbestendige opgaven voor de ontwikkeling van de regio Arnhem-Nijmegen. In het licht van het huidige coronatijdperk blijven de benoemde opgaven onverminderd urgent en actueel. De invulling en prioriteiten binnen de opgaven zullen wellicht gaan veranderen in het perspectief van maatschappelijk en economisch herstel van onze regio. Onze regio kan een belangrijke bijdrage leveren met innovatieve kennis en talenten op het gebied health&hightech, voedsel en energie om onze gezondheid te bevorderen. Wellicht willen we als regio meer zelfvoorzienend worden en minder afhankelijk zijn van grondstoffen, import of productie in het buitenland. Of zetten we circulariteit in als middel om kostenefficiënter te produceren, meer materialen te hergebruiken en de groeiende werkloosheid tegen te gaan. De geschetste opgaven in deze 'Contouren voor de Regionale Agenda' vragen om een gezamenlijke aanpak als regio. Juist nu meer dan ooit voor een robuuste, welvarende en ontspannen regio.

Introductie

Naar een Regionale Agenda Arnhem Nijmegen

De regio Arnhem-Nijmegen bestaat uit 18 gemeenten die in een mozaïek van kwaliteiten, kleur geven aan het grootste stedelijk netwerk buiten de Randstad. Het karakter van ons gebied is van oudsher bepaald door de stuwwallen en de grote rivieren die de stuwwallen doorsnijden. Het gebied kent een gespiegelde structuur, met ten noorden en ten zuiden van onze rivieren een centrumstad, stuwwallen en rivierlandschap. Cultuurhistorisch is de ontwikkeling boven de rivieren heel anders geweest dan beneden de rivieren. Beide deelregio's raken in dagelijkse verbindingen steeds meer met elkaar verbonden, maar functioneren daarnaast ook nog als twee onderscheiden verzorgingsgebieden.

Onze regio is niet één monocentrisch geheel en gaat dat ook niet worden. De diversiteit van culturen, landschappen, steden en dorpen is juist onze kracht. Voor het functioneren van ons stedelijk netwerk zijn al die elementen even belangrijk. We hebben allemaal onze eigen kwaliteiten en ons eigen karakter, maar we zijn ook allemaal betrokken op het stedelijk netwerk waarvan we deel uitmaken, waaraan we bijdragen en waarvan onze inwoners profiteren.

Uitdagingen
Een aantal gemeenschappelijke opgaven verbindt de gemeenten op regionaal niveau. De regio staat voor nieuwe uitdagingen, op het gebied van verstedelijking, wonen, werk en bereikbaarheid, maar ook op nieuwe thema's zoals klimaat, energie, circulariteit, leefkwaliteit en gezondheid. De grootste uitdaging is om die opgaven op een evenwichtige manier te combineren. We zijn een bloeiend stedelijk netwerk met een ontspannen leefkwaliteit. Dat willen we zo houden.

Onze ambitie is daarom kwalitatieve groei. Dat de regio nog gaat groeien staat vast, in inwoners, in woningen, in werkgelegenheid en in mobiliteit. We hebben een forse bouwopgave van circa 35.000 extra woningen tot 2030, oplopend tot 50.000 à 60.000 tot 2040. We ondersteunen die beweging om onze inwoners werk en huisvesting te geven. Maar we weten ook dat de leefkwaliteit die we koesteren, bedreigd wordt als we niet gezamenlijk sturen op de groei die op ons afkomt. Als gemeenten willen we daarom op regionaal niveau samenwerken, met elkaar en onze partners: hoe regisseren we de groei gezamenlijk, op zo'n manier dat we de typische balans tussen stedelijke ontwikkeling en ontspannen leefkwaliteit kunnen behouden?

Deze ambitie vraagt om een versterkte regionale samenwerking, met meer slagkracht en betere democratische legitimatie. Om slagkracht en legitimatie te kunnen verenigen kiezen we voor een opgavegerichte samenwerking, via een jaarlijks voortschrijdende Regionale Agenda met een beperkt aantal maatschappelijke opgaven. De gemeenteraden beslissen jaarlijks aan de hand van een concrete opdrachtformulering over deelname aan die opgaven, de beschikbare middelen en het mandaat dat aan de uitvoering wordt meegegeven.

Opgaven
De opgaven hebben een logische samenhang vanuit de hierboven geformuleerde ambitie. Die ambitie is nader uitgewerkt en onderbouwd in het visiedocument 'Regio Arnhem Nijmegen, Groene metropoolregio'. In deze visie zijn vanuit urgentie, fundament, heden en perspectief negen uitdagingen geformuleerd. Dat zijn de uitdagingen die we in de opgaven van deze Regionale Agenda bijeenbrengen. Op die manier komen we los van de

traditionele beleidssectoren. Werkelijke resultaten met toegevoegde waarde voor onze maatschappelijke opgaven boeken we namelijk alleen met een meer integrale aanpak, in een samenwerking met uiteenlopende partijen (overheid, bedrijfsleven, onderwijs & onderzoek). De nieuwe Regionale Agenda gaat die beweging ondersteunen.

Concreet betekent dit dat de opgaven op de Regionale Agenda niet meer zijn ingedeeld vanuit de traditionele beleidsdomeinen. We zetten de instrumenten uit die domeinen in voor integrale opgaven die de uitdagingen uit onze visie met elkaar verbinden.

Een opgave op de Regionale Agenda moet voldoen aan de volgende kenmerken:

- De opgave draagt positief bij aan versterking en ontwikkeling van de regionale ambities, aansluitend bij de ambities uit de lokale collegeprogramma's én de agenda's van hogere overheden.
- De opgave betreft een integrale maatschappelijke ambitie, die verbinding legt tussen meerdere hierboven genoemde maatschappelijke vragen en die leidt tot concrete resultaten.
- De opgave vereist allianties met andere maatschappelijke partners op bovenlokaal niveau.
- De aanpak biedt toegevoegde waarde op regionaal niveau, met lokale impact in meerdere gemeenten (die door de regionale aanpak in hun ontwikkeling worden gestimuleerd).

Op grond van deze criteria zijn er nu vijf

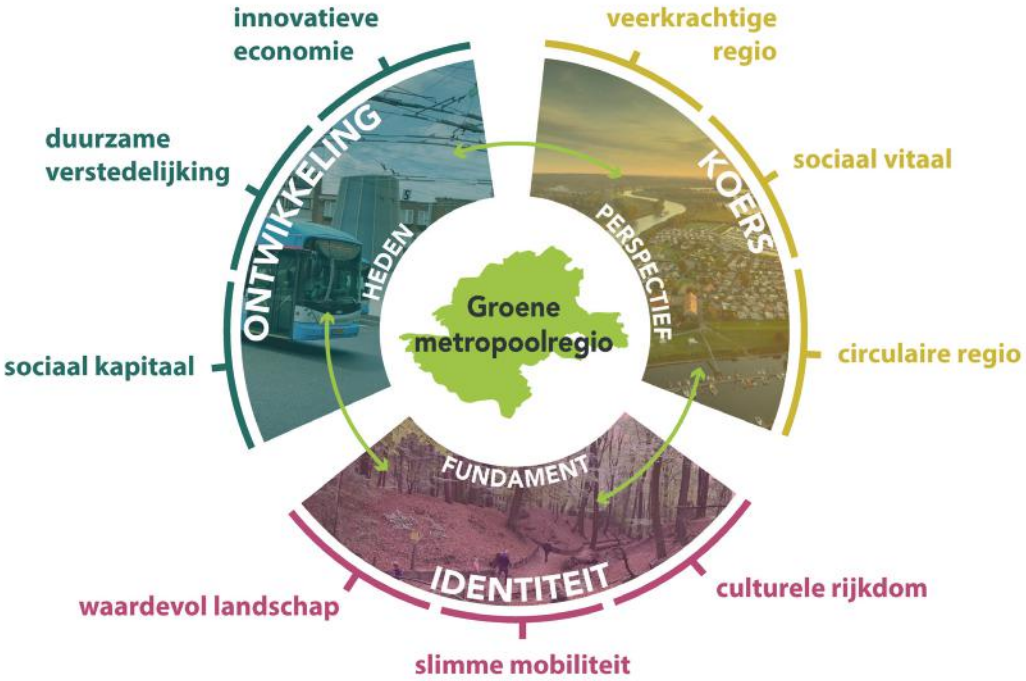

Negen uitdagingen voor de regio

opgaven in beeld gebracht, die met elkaar in samenhang invulling geven aan onze centrale ambitie van kwalitatieve groei:

- Groene groeiregio
- Productieve regio
- Verbonden regio
- Circulaire regio
- Ontspannen regio

Proces

Deze vijf opgaven combineren de vaste domeinen van onze overheidstaken in een balans tussen de groei waarvoor we staan, de duurzaamheid die we nastreven en de ontspannen leefkwaliteit die we koesteren. Dit doen we integraal. Bij elk van de opgave is er sprake van integrale verbinding tussen verschillende uitdagingen waarvoor de regio staat. De uitvoering van deze opgaven gaan we ook opgavegericht organiseren, door alle relevante vakdisciplines en alle betrokken partners direct bijeen te brengen in bestuurlijke en ambtelijke opgaveteams.

Op dit moment hebben we de contouren van deze opgaven in beeld. Deze worden op de pagina's hierna geschetst. In de zomer van 2020 zullen deze contouren in overleg met alle betrokken partijen worden uitgewerkt tot concrete opdrachtformuleringen, waarin het doel, het resultaat, de inzet in geld en capaciteit en de sturing concreet zijn beschreven. Op grond daarvan kunnen de raden van de individuele gemeenten eind 2020, rond het moment van de begrotingsbehandeling, beslissen over het intekenen op deze opgaven. Uit die beslissingen ontstaat de eerste Regionale Agenda 2021, die vervolgens ieder jaar zal worden geactualiseerd.

Perspectief

Met de hier geformuleerde eerste contouren van de opgaven voor de Regionale Agenda geven we richting aan het realiseren van de gezamenlijke ambitie van kwalitatieve groei. Deze agenda verbindt de diversiteit van gemeenten met de mede-overheden en maatschappelijke partners die vanuit hun eigen doelstellingen mee willen werken aan de uitdagingen van deze regio. In de uitwerking streven we ernaar dat de definitieve Regionale Agenda een gebiedsagenda wordt van alle partners samen.

We slaan als netwerkpartners met elkaar de handen aan de ploeg voor de opgaven die we delen. Zo werken we slagvaardig en opgavegericht aan de positionering van de regio te midden van de andere Nederlandse metropoolregio's. We profileren ons als aantrekkelijke, innovatieve circulaire topregio. En we zorgen dat we kunnen groeien en bloeien met de ontspannen leefkwaliteit die het kenmerk is van onze regio.

Opgave de groene groeiregio

"De opgave 'groene groeiregio' draait om het faciliteren van de groei in de regio en het tegelijkertijd versterken van het groene profiel. We vullen de groei zo in dat de typische balans tussen levendige stedelijkheid en een meer ontspannen leefkwaliteit in stand blijft."

Opgave de groene groeiregio

Groei in de regio
De opgave 'groene groeiregio' draait om het faciliteren van de groei in de regio (wonen en werken) en het tegelijkertijd versterken van het groene profiel. We vullen de groei zo in dat de typische balans tussen levendige stedelijkheid en een meer ontspannen leefkwaliteit in stand blijft. We noemen dat kwalitatieve groei.

Verstedelijking wordt tot 2030 gevormd door de volgende doelen:

- De geprognosticeerde woonbehoefte (35.000 woningen),
- • De verwachte werkbehoefte (tot 170 hectare),
- Opslag en opwek van energie (55% reductie t.o.v. 1990),
- Ruimte voor landschap (in relatie tot o.a. klimaatadaptatie, agrarisch gebruik en natuur) behouden van datgene wat van waarde is en het verbeteren van kwaliteiten waar dat voor de hand ligt.

Samenhangende aanpak
Met een integrerende aanpak kunnen we - op korte (<2025) en langere termijn - bijdragen aan realisatie van o.a. de reeds geaccordeerde Woondeal, programma's op het gebied van economie en landschap, plannen voor klimaatadaptatie, de regionale Verstedelijkingsstrategie en de Regionale Energiestrategie (RES).

Een regionale aanpak is van belang omdat onze arbeidsmarkt en woningmarkt een sterke regionale samenhang kent. Door hierbij integraal samen te werken op regionaal niveau ontstaat een nieuw perspectief om de opgaven in stad, wijk en dorp op te pakken. Het wordt mogelijk om gebruik te maken van de schaalgrootte van het stedelijk netwerk en agglomeratiekracht te vergroten.

Gezamenlijk expertise inbrengen, regelgeving afstemmen en/of financiële middelen bijeenbrengen, maakt dat je massa creëert om de verscheidenheid aan (meer, betere) toepassingen en oplossingen te laten ontstaan. We voorkomen ongewenste onderlinge concurrentie, segregatie-effecten, aantasting van natuurlijke kwaliteiten, vastlopen van ons elektriciteits- of mobiliteitssysteem én het missen van rijksbijdragen en 'meekoppelkansen' in het provinciaal beleid.

Wat kan de regio gaan doen?

Duurzame verstedelijking

- Circa 35.000 woningen bouwen tot 2030 en tot 170 hectare werklocaties ontwikkelen via een duurzaam perspectief door de nadruk te leggen op inbreiding en transformatie.
- Het versterken van het landschap naar een waardevol recreatief cultuurlandschap, waarin de landschappelijke kroonjuwelen van de regio blijvend beschermd en behouden blijven.
- Vergroten van de veerkracht van de regio met klimaatadaptieve maatregelen (groen, water, landschap en biodiversiteit) en ruimte voor opwekking en opslag van duurzame energie.

De opgave 'groene groeiregio' draait om het slim omgaan met ruimteclaims uit deze ontwikkelingen. Om dit goed te doen hebben we een handelingsperspectief voor verstedelijking nodig: het proces waarmee we gebieden in de regio verdichten (herstructurering, transformatie, inbreiding) en/of uitbreiden met nieuwe woonwijken, bedrijventerreinen, parken, natuur, voorzieningen en infrastructuur. Een houvast om echt op een groene manier te groeien in een omvattend stedelijk netwerk.

Gezamenlijk programma

In een meerjarig programma doorlopen we een cyclisch en continue proces van samen kiezen, samen focus aanbrengen, samen prioriteren én samen beslissen. Via een rollende agenda:

- Maken we inzichtelijk en wegen we af hoe nieuwe functies inhoudelijk en in tijd kunnen landen op locaties met regionale meerwaarde.
- Maken we mogelijk dat locaties met potentie meer geschikt worden gemaakt voor realisatie van nieuwe functies, door waar mogelijk versnelde uitvoering projecten en/of gebruik maken van eigen of andermans fondsen.
- Maken we relevante verbindingen daar waar we als regio bij kunnen dragen aan provinciale, nationale of Europese doelen (lobby, samenwerkingsarrangementen, deals, etc.).

Integrale scope

Om met een 'groene groei' de geprognosticeerde regionale behoefte op het gebied van wonen, werken, energie en landschap (i.r.t. natuur, landbouw en klimaatadaptatie) daadwerkelijk te kunnen effecturen, moet de regio op één lijn zitten, vervolgens afgestemd met hogere overheden en relevante markt- en maatschappelijke partijen. Immers, als regionaal samenwerkende gemeenten kunnen we het niet alleen. Dit vraagt om een integrale scope op een regionale schaal.

Tenslotte moet de opgave ook de krachten van verschillende overheidslagen intensiever bundelen. Dit is de basis voor een langjarig partnerschap die we als regio aangaan met provincie en Rijk in nauwe samenwerking met economische en maatschappelijke partners (inclusief inwoners en ondernemers).

Integrale verbindingen

In de opgave ‘groene groeiregio’ verbinden we de doelstellingen op het gebied van wonen en werk, klimaatadaptatie en energie én recreatief cultuurlandschap tot een productief spanningsveld. We verbinden deze uitdagingen vanuit meervoudige invalshoeken. Juist door de ruimteclaims in afstemming met elkaar te bezien, benutten we het multidisciplinaire karakter van deze opgave optimaal. Op die wijze accommoderen we op flexibele en adaptieve wijze de groei, conform behoefte. We werken toekomstbestendig aan leefbare, gedifferentieerde dorpen, wijken en steden, met een evenwichtige verdeling van woon- en werkmilieus en een passend voorzieningenniveau, binnen ons profiel als groene metropoolregio.

Cross-overs
Als regio goed bereikbaar blijven en als regio circulair worden is randvoorwaardelijk voor deze ‘groene groei’. Dit biedt de kans voor aanvullende cross-overs.

- De effecten van groei op het intra- en interregionaal mobiliteitssysteem zijn relevant, aangezien groei ook voor mobiliteitsopgaven een ander perspectief en investeringspotentie kan opleveren: meer functioneel dan (alleen) via het netwerk.
- Een link met circulair bouwen en renoveren ligt voor de hand, maar ook gebieden en infrastructuur kunnen circulair worden ingericht, zonder natuurlijke hulpbronnen uit te putten en ecosystemen aan te tasten. Juist op een wijze die economisch verantwoord is en bijdraagt aan het welzijn en leefkwaliteit in de regio. Hier en daar, nu en later.

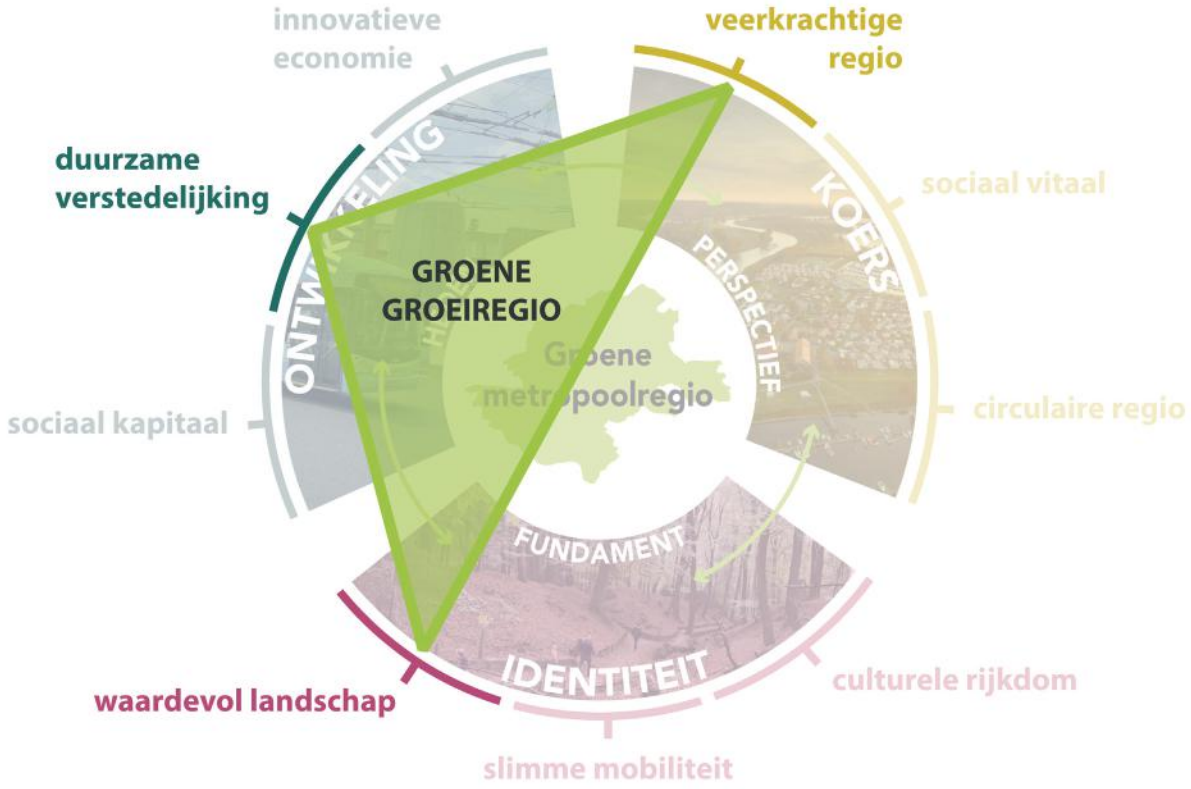

Deelintegraliteit opgave Groene regio

Opgave de productieve regio

"We investeren in projecten die de innovatiekracht stimuleren en zetten in op het versterken van onze brede economische basis. We willen bereiken dat de positie en productiviteit van onze bedrijven verstevigt, studenten goed door kunnen stromen naar werk, de arbeidsmarkt bereikbaar is voor iedereen en dat allen kunnen delen in welvaart."

Opgave de productieve regio

Economische ontwikkeling
De ontwikkeling van de economie is belangrijk voor onze welvaart en voor de participatie van al onze inwoners in een arbeidzaam leven. Daarom is het belangrijk dat bedrijven in de regio blijven en ondersteund worden in hun groei, dat nieuwe bedrijven zich kunnen vestigen en dat ondernemerschap en innovatie gestimuleerd worden. Zo ontstaan er meer banen.

De regio Arnhem-Nijmegen creëert ruim 70% van het Gelders BBP. Er is veel innovatiekracht (lees toekomstig BBP) geconcentreerd in onze regio. Tegelijkertijd heeft onze regio een bleek profiel en benut haar potenties onvoldoende. Onze economische groei blijft achter bij andere regio's en we hebben meer inwoners dan gemiddeld die niet in het arbeidsproces participeren.

Ambitie
De ambitie is groei te initiëren, te faciliteren en aan te jagen voor de realisatie van een substantiële banengroei tot 2025, in een goede balans met de leefkwaliteit in de regio. We staan immers wereldwijd en op lokaal niveau voor enorme uitdagingen in een regio waarin ruimte, middelen en (fossiele) grondstoffen steeds schaarser worden.

Profilering
Succesvolle regio's kenmerken zich door een profilering op aanwezige sterkten. We versterken daarom allereerst onze inzet op innovatiekracht in de iconische clusters Energy en Health&Hightech & Food. We investeren in projecten die de innovatiekracht stimuleren en zetten in op het versterken van onze brede economische basis. We willen bereiken dat de positie en productiviteit van onze bedrijven verstevigt (ook als er laagconjunctuur ontstaat), studenten goed door kunnen stromen naar werk, de arbeidsmarkt bereikbaar is voor iedereen en dat allen kunnen delen in welvaart.

Wat kan de regio gaan doen?

Versterken van innovatieclusters Energy en Health&Hightech & Food
In onze regio zijn Energy en Health&Hightech & Food topsectoren, waarin tal van bedrijven en kennisinstellingen uit de hele regio samenwerken. We doen dit in samenwerking met overheid, kennisinstellingen en bedrijfsleven. The Economic Board (TEB) levert hieraan een belangrijke bijdrage. Als innovatiemotor stimuleren en verbinden zij bedrijvigheid en innovaties in deze iconische topsectoren. Met de in onze regio aanwezige kracht binnen deze sectoren leveren wij van oudsher een onmisbare bijdrage aan de slagkracht van de Nederlandse economie. The Economic Board helpt onder het label 'Lifeport' met profilering en het genereren van projecten binnen en tussen deze sectoren.

Hierbij kunnen ook lokale initiatieven aansluiten. We inventariseren hiertoe welke lokale bedrijven, instellingen en activiteiten verbonden zijn aan de topsectoren. We kunnen synergie-voordelen aanbieden en ondersteuning bij het uitwerken van ideeën tot concrete projecten voor de regionale investeringsagenda.

Investeren in innovatiekracht
Samen met TEB en andere betrokken partijen investeren we in projecten die impact hebben op het versteken van onze regionale economie. We zetten in op campusontwikkeling NTC, IPKW, Arnhems Buiten, Campus Arnhem HAN-Van Hall Larenstein, Campus Heyendaal, Engie Nijmegen, Synergiepark Innofase, NEXTgarden, Energylab, Oneplanet, CITC, Lifenet. Deze initiatieven vormen een regionale ruggengraat voor kennis en innovatie.

Brede economische basis
De iconische topsectoren zijn trekkers voor de brede economische basis in de regio. Vanuit de regio kunnen we op een aantal onderwerpen ook rechtstreeks bijdragen aan die economische basis en/of randvoorwaardelijke economische thema's. Zo kijken we naar de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt, waar primair de individuele gemeenten aan zet zijn, samen met de subregionale werkbedrijven, onderwijs en UWV. In 2021 willen we samen met TEB onderzoeken of dit thema op een zinvolle en efficiënte manier kan worden ondersteund vanaf regionaal niveau. De middelen voor het programma Perspectief op Werk (voor beide arbeidsmarktregio's over 2020 en 2021 beiden een bedrag van € 1 miljoen per jaar) kunnen dit wellicht ondersteunen.

We onderzoeken ook of de samenwerking met partijen in het onderwijsveld op regionale schaal versterkt kan worden, gericht op de aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt, passend bij de vraag van de ondernemers en de skills van de werknemers en werkzoekenden.
We dragen bij aan de versterking van het vestigingsklimaat, zowel kwalitatief als kwantitatief, onder meer via het Regionaal Programma Werklocaties.
We werken intergemeentelijk aan de verdere professionalisering van onze dienstverlening aan bedrijven en instellingen, met specifieke aandacht voor MKB-dienstverlening.
Samen met TEB intensiveren we de (inter) nationale acquisitie in goede afstemming met o.a. OostNL, NFIA, provincie en individuele gemeenten, ieder op zijn eigen specialiteiten.

Integrale verbindingen

Voor een integrale bovensectorale aanpak leggen we in deze opgave verbindingen in de driehoek van regionale uitdagingen op innovatie; sociaal kapitaal; circulariteit inclusief energietransitie. Voor 2021 denken we in ieder geval aan (voortzetting van) de volgende concrete projecten:

Energie in stroom
De energietransitie gebruiken we als middel om duurzame baankansen te creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en voor zij-instromers/ doorstromers. Dit project is al opgestart i.s.m. Arnhem, Nijmegen, TEB en wordt opgetild op regionaal niveau en uitgebreid met partners als corporaties, bouwers, installatiebranche, producenten en leveranciers.

Skills-based-arbeidsmarkt
In samenwerking met het House of Skills Amsterdam voor kraptesectoren inzichtelijk te maken welke vaardigheden nodig zijn en groepen werkzoekenden hierop matchen in kraptesectoren. Denk aan logistiek, zorg, horeca en energietransitie. Daar waar nodig wordt specifiek opgeleid op ontbrekende skills. We willen een pilot opzetten en bezien hoe we deze skillsaanpak kunnen verankeren in de regio.

Breed programma versterking MKB
Het MKB zit onder de motorkap van onze economie. Veel MKB'ers hebben echter niet voldoende slagkracht om te kunnen groeien, zeker niet als ze net gestart zijn. De gezamenlijke overheden kunnen hen helpen bij personeelsvraagstukken, wetgeving, samenwerking en innovatie. Bijvoorbeeld met een 'HRM-werkplaats' als ondersteuner en kennisplatform of het project WIL (Werken, Investeren, Leren), een samenwerking tussen een bouwonderneming, het VO en een detacheringspartij bij instroom, zij-instroom en om- en bijscholing. Ook willen we vanuit de regio aansluiten op landelijke MKB-programma's.

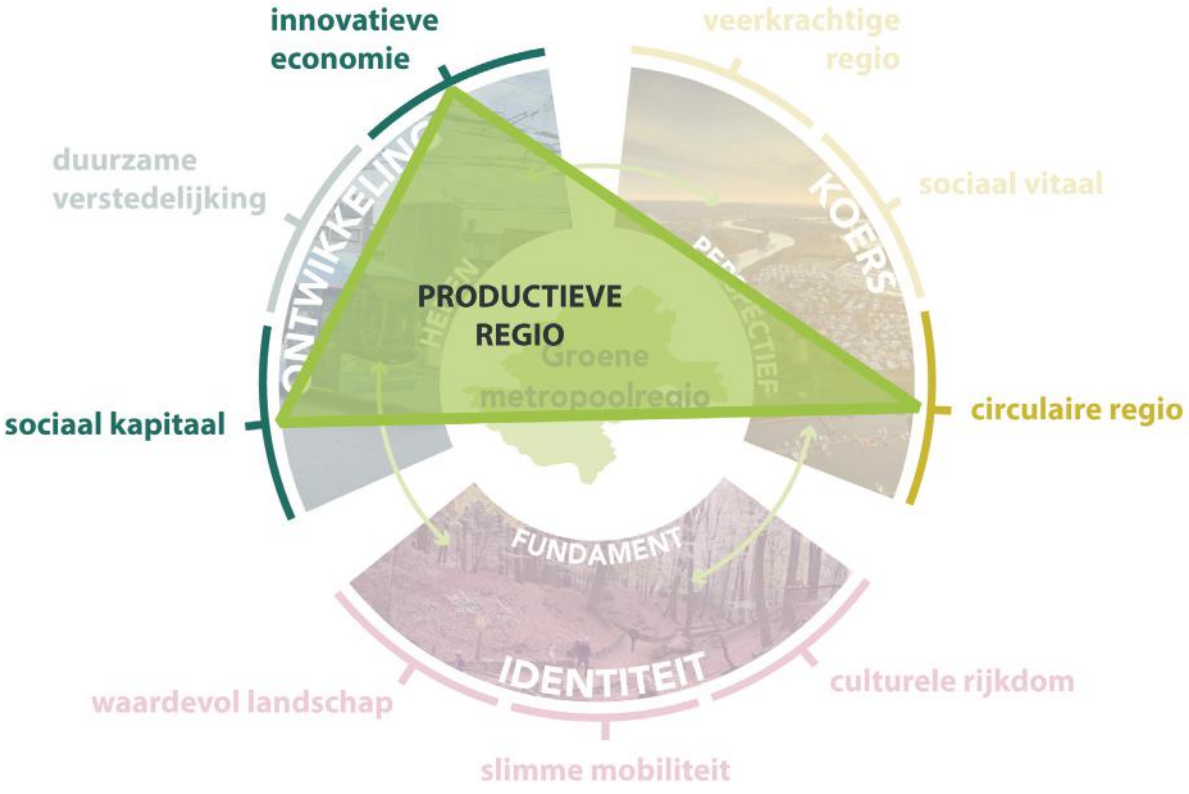

Deelintegraliteit opgave Productieve regio

Opgave de verbonden regio

"Snel, comfortabel, veilig, betrouwbaar en schoon reizen. Dat is het devies. We bieden duurzame oplossingen voor een robuust wegennet, betrouwbaar spoor, (H)OV voor iedereen en een aantrekkelijk fietsnetwerk."

Opgave de verbonden regio

3

Strategische ligging
Onze regio heeft een strategische ligging tussen de Randstad, Rijnmond en het Ruhrgebied en binnen Nederland zelf. De regio is goed verbonden via vele modaliteiten. Over de weg via de A12, A15, A50 en, A73, over het spoor via de corridor Schiphol - Utrecht – Arnhem - Nijmegen, de IJssellijn, de Maaslijn, de ICE Frankfurt, Düsseldorf en Berlijn en de Betuweroute. Daarnaast ligt de regio strategisch aan de rivieren Rijn, Waal, IJssel, Maas en het Maaswaalkanaal, die voor de binnenvaart belangrijk zijn. Wij bevinden ons als regio op de belangrijke infra-corridors Rhine-Alpine (A15/A12) en Northsea-Baltic (A1)) in de logistieke knooppunten (Tiel, Nijmegen en Emmerich/Montferland/Zevenaar). Samen met onze grote vaarwegen en spoorbereikbaarheid is onze regio een echt logistiek knooppunt.

Omgaan met groei
Met de groei van onze regio is het van belang dat zowel de bereikbaarheid als de leefbaarheid gegarandeerd blijven. Dat is in het belang van onze eigen inwoners (de regionale mobiliteit) maar ook in relatie met de aansluiting op het (inter)nationale verkeerssysteem in de regio. Ook vraagstukken op het gebied van nieuwe mobiliteit komen hierbij in beeld. Onze regio dankt veel aan de aanwezigheid van de rivieren. Echter, in het kader van de verbonden regio zorgen juist die rivieren, zeker in een groeiende regio, voor extra uitdagingen omdat het aantal oeververbindingen beperkt is en zowel lokaal, regionaal als landelijk verkeer binnen alle modaliteiten hiervan gebruik maakt.

Duurzame mobiliteit
Snel, comfortabel, veilig, betrouwbaar en schoon reizen. Dat is het devies. We bieden duurzame oplossingen voor een robuust wegennet, betrouwbaar spoor, (H)OV voor iedereen en een aantrekkelijk fietsnetwerk. Ook werken we aan een

verkeersveilige omgeving en stimuleren we duurzaam reisgedrag. We gaan onverminderd door met een aanpak om onze bestaande mobiliteitsnetwerken beter te benutten. We richten ons daarbij specifiek op actieve en schone mobiliteit (fiets, openbaar vervoer, elektrisch vervoer etc.). Méér schone kilometers in onze dagelijkse verplaatsingen en die van goederen is ons streven. Samen, steviger en sterker voor een gezonde en duurzaam bereikbare regio waar het prettig wonen, werken en reizen is.

Wat kan de regio gaan doen?

We zetten in op een regio die voor zowel eigen inwoners en bedrijven als ook werknemers en bezoekers van buiten onze regio optimaal en duurzaam bereikbaar en toegankelijk is.

Hiertoe rollen we een regionale aanpak uit gebaseerd op een dynamisch ambitiedocument Duurzame Mobiliteit en Bereikbaarheid, met daarbij een samenwerkingsagenda voor de uitvoering van het regionale programma voor 2020 en verder. Vanuit 6 sporen dragen wij bij aan de gestelde opgaven. Ieder van deze 6 sporen heeft een eigen trekker die sturing geeft aan de uitwerking van het betreffende mobiliteitsthema. Deze 6 sporen zijn:

1. Een robuust wegennetwerk
Het hoofdwegennet in de regio Arnhem-Nijmegen is kwetsbaar waarmee de bereikbaarheid van de regio steeds meer onder druk komt te staan. Een gezamenlijke wegaanpak is urgent en noodzakelijk! Robuuste oplossingen juist op het hoofdwegennetwerk zijn nodig om de leefbaarheid in de steden en kernen te behouden.

2. Betrouwbaar spoor
Op het spoor is en wordt fors geïnvesteerd. Voor de regio Arnhem-Nijmegen is dit van economisch levensbelang. Denk hierbij aan ICE-station Arnhem Centraal, station Nijmegen, Maaslijn en IJssellijn.

3. (H)OV voor iedereen
We zetten in op de doorontwikkeling van HOV (Hoogwaardig Openbaar Vervoer). Snelle, schone en betrouwbare busverbindingen tussen de woon-, werk- en kennislocaties in de stad en de regio.

4. Aantrekkelijk fietsnetwerk
De regio Arnhem-Nijmegen zet in op méér fiets. Verplaatsingen met de fiets zijn immers schoon, gezond en voor iedereen bereikbaar. We gaan inwoners, werknemers en bezoekers verleiden korte ritten voorál duurzaam te doen: met de fiets.

5. Slim en schoon onderweg
Het programma 'Slim & Schoon Onderweg' brengt ons een stap dichter bij een duurzame en beter bereikbare regio. We bieden oplossingen voor een slimmere, gezondere en een meer duurzame reis.

6. Verkeersveilige omgeving
Onze mobiliteit verandert voortdurend. Door alle veranderingen is hernieuwde, structurele aandacht nodig voor verkeersveiligheid! Immers het aantal verkeersslachtoffers stijgt de laatste jaren, ook in onze regio. Een trend die we willen keren!

Versterken van het cluster Logistiek
We zetten samen met logisitieke partners (Logistics Valley, LEC, logisitieke werkgevers, etc.) in op de versterking van onze positie in het netwerk van logistieke knooppunten in Europa.
De insteek hierbij is gericht op onze multimodaliteit, dus verbondenheid over weg, water en spoor. Binnen dit thema kunnen ook lokale initiatieven aansluiten. We inventariseren hiertoe welke lokale bedrijven, instellingen en activiteiten verbonden zijn aan dit thema. We kunnen synergie-voordelen aanbieden en ondersteuning bij het uitwerken van

Integrale verbindingen

Voor een integrale bovensectorale aanpak leggen we in deze opgave verbindingen in de driehoek van regionale uitdagingen op duurzame verstedelijking; strategisch bereikbaar; circulariteit inclusief energietransitie.

De rol van de regio is telkens verschillend. De kracht van de regio voor een strategische bereikbaarheid ligt in het initiëren en stimuleren bij bijvoorbeeld knelpunten op het hoofdwegennet/ spoornet. Hier zijn andere overheidslagen in principe voor verantwoordelijk, maar de regio kan hier vanuit een gezamenlijk belang knelpunten aankaarten (lobby, communicatie, analyses & verkenningen), omdat het mobiliteitssysteem en de gevolgen ook lokaal worden gevoeld.

Daarnaast zijn er werksporen waar we als regio een sterk coördinerende en sturende rol hebben (incl. prioritering). Denk aan de circulaire/energietransitie thema's fiets en slimme en duurzame gedragsmaatregelen. Hierin heeft de regio een belangrijke rol bij mogelijkheden voor het binnenhalen van cofinanciering.

Binnen het thema verkeersveiligheid en openbaar vervoer ligt een behoorlijke samenwerkingsopgave met andere partijen om de duurzame verstedelijkingsopgave het hoofd te bieden. Een regio die voor iedereen bereikbaar en toegankelijk is.

Deelintegraliteit opgave Verbonden regio

Opgave de circulaire regio

"Het doel is om de positie van onze regio te versterken door op te schalen naar regionaal niveau waarbij circulariteit zich uit in economische processen, leefomgeving en samenleving. De inzet van de regio is om circulariteit te verbreden naar andere facetten van de leefomgeving."

Opgave de circulaire regio

Toekomstbestendige regio
Circulariteit staat voor toekomstbestendig handelen. Het gaat om volhoudbaarheid van ons handelen zonder afwenteling naar andere groepen, andere tijden of andere gebieden. Zonder afval of uitval, een duurzaam leven waarin iedereen kan en mag meedoen. Circulariteit is geen aparte economische sector, business of domein. Het is een manier van denken en doen. Het gaat om gesloten ketens en kringlopen voor een toekomstbestendige leefomgeving; economisch, ruimtelijk en sociaal-maatschappelijk.

Gidsregio
De regio wil toonaangevend worden op het gebied van circulariteit. Als dé circulaire topregio van Nederland en in Europa. De ambitie is dat onze regio (inter) nationaal wordt (h)erkend als gidsregio voor circulair denken en handelen. We bouwen hiermee voort op de eerdere uitverkiezing tot 'circulaire topregio' en 'green capital' en op de ambities verwoord in de NOVI-propositie 'Naar een groene metropoolregio'.

Domeinen
De opgave circulaire regio zet in op vier domeinen: Duurzame verstedelijking; Circulaire economie; Energie- en warmtetransitie; Klimaatbestendig groen en water en in bredere zin op sociaal inclusief handelen: Circulariteit biedt grote kansen voor nieuwe werkgelegenheid. We werken in deze opgave nauw samen met The Economic Board en haar clusterprogramma 'Slimme Duurzaamheid'. Vanuit een economisch perspectief is het noodzakelijk om aantrekkelijk te zijn voor talenten, bedrijven en investeringen. Het groene investeringsklimaat van de regio moet deze talenten aantrekken, opleiden en in de regio houden en moet praktisch werk bieden aan werkzoekenden.

Wat kan de regio gaan doen?

Duurzame verstedelijking: circulaire bouw en infrastructuur
De regio staat voor een grote bouwopgave van 35.000 nieuwe woningen tot 2030, met aanverwante opgaven wat betreft mobiliteit en andere voorzieningen. Het doel is om de circulariteit in de (woning)bouw en in de aanleg en onderhoud van infrastructuur te stimuleren. De focus ligt op duurzaam materiaalgebruik in de bouwsector en grond-, weg- en waterbouw (GWW-sector). In de Woondeal is afgesproken om minimaal 25% van de nieuwe plannen circulair te laten ontwikkelen tot 2025. Daarna willen we minimaal 50% circulair bouwen om in 2050 te komen tot een 100% circulaire leefomgeving. Inzet:

- Masterplan Circulaire Verstedelijking, waarvan 3000 woningen in houtbouw,
- Greendeal GWW: duurzame grond-, weg- en waterbouw in regio (inkoop- en aanbesteding)
- Opleidingscentrum Circulaire Bouw

Circulaire economie: grondstoffentransitie
We zien verschillende trends in ons consumentengedrag. Binnen deze programmalijn stimuleren we de systeemveranderingen van het maken en consumeren met afval en afwenteling van stoffen naar hergebruik en regionale kringlopen. Het gaat hierbij om het tot stand brengen van kringlopen in de hele keten van productie, consumptie en afval in diverse consumentenproducten en –diensten. Inzet:

- Regionale grondstoffenhub: regionaal verzamelen, hergebruiken of verwerken van materialen
- Circulaire landbouw: Next Garden Plan (eiwittransitie, verpakking, logistiek), vergroenen van de landbouw (EU Green Deal)
- Afval en consumptie: Innovatiewerkplaats Duiven met AVR, Waterschap, e.a.
- Circulaire zorg: ontwikkeling van een plasmavergasser voor ziekenhuisafval van RadboudUMC
- Innovatiefonds: ondernemers stimuleren hun bedrijfsprocessen circulair te maken

Energie- en warmtetransitie: implementatie
De regio stelt samen met partners een regionale energiestrategie (RES) op. Regionaal worden de nationale afspraken uit het Klimaatakkoord vertaald in een regionaal warmteplan, energieplannen en de opgave voor hernieuwbare energie-opwekking. Inzet:

- Regionale Energie Strategie (RES): 2020: concept bod en 2021: opleveren eindbod. Uitvoering 2022 en volgend.
- Warmtetransitie: Onderzoek alternatieve warmtebronnen (geo-, waterthermie, biomassa, e.d.)
- Aardgasvrije wijken en dorpen: inzet op aardgasvrij maken van bestaande wijken en dorpen.
- Schone brandstoffen: ontwikkeling en vermarkten waterstof, uitvoering laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer.

Klimaatbestendig groen en water
Klimaatadaptatie en circulariteit hebben ook betrekking op het sluiten van kringlopen wat betreft groen en water. Van het opvangen van neerslag bij hevige buien en hoge waterstanden, naar vasthouden en het hergebruiken in tijden van droogte. Dit heeft zowel betrekking op het platteland als in de steden en dorpen. Ook de productie van biobased materialen is van groot belang, zoals het verminderen van rivierzand voor cement met hoge CO2-impact naar bosbouw voor circulaire houtbouw met lagere CO2-impact. Inzet:

- Regionale AdaptieStrategie (RAS) en Regionale Adaptieplannen (RAP)
- Klimaatadaptieve inrichting: groen en water in openbare ruimte van dorpen en wijken
- Natuurinclusief bouwen: vergroening van bebouwing door groene daken, geveltuinen, etc.
- Agroforestry: nieuwe bosbouw ten behoeve van circulaire bouw van houten gebouwen

Integrale verbindingen

Het doel is om de positie van onze regio te versterken door op te schalen naar regionaal niveau waarbij circulariteit zich uit in economische processen, leefomgeving en samenleving. De inzet van de regio is om circulariteit te verbreden naar andere facetten van de leefomgeving. Naar circulaire vormen van mobiliteit, naar circulaire verstedelijking, naar circulaire landbouw, watermanagement, naar circulaire landschapsbouw. Met koppelingen en cross-overs hiertussen op niveau van de regio. Primair worden in deze opgave verbindingen gelegd tussen drie uitdagingen:

Circulariteit van de regio: geen afwenteling bij het gebruik van grondstoffen, energie

Veerkrachtige regio: verstedelijking (bouwopgave/woningdeal/vraag naar bedrijfsruimten), zonnevelden, windturbines, grondstoffenhubs

Sociaal kapitaal: kansen voor arbeidsmarkt voor laaggeschoolden en hooggeschoolden voor energietransitie, opleiding & activering

Goede verbindingen zijn nodig met het bedrijfsleven en de onderwijs- en kennisinstellingen in de regio, op alle niveaus: van universiteiten tot mbo. Voorbeelden zijn het project Energie in stroom, de opleiding HAN – master Circulaire Economie of Artez voor productdesign, maar ook de Radboud Universiteit en Hogeschool Larenstein zijn op dit terrein actief. Door in triple-helix verband samen te werken en te investeren in deze opgave kunnen overheden, bedrijven en kennisinstellingen koploper worden op circulariteit.

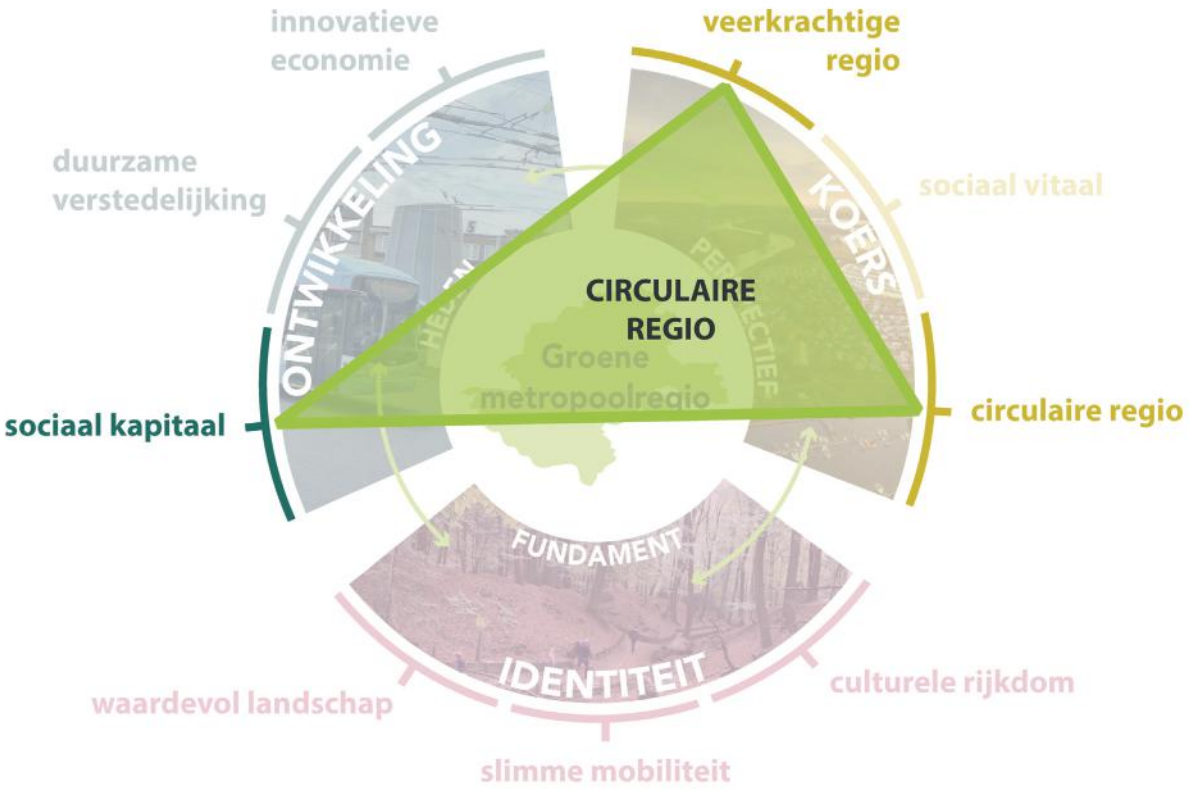

Deelintegraliteit opgave Circulaire regio

Opgave de ontspannen regio

"De stedelijke functies rondom wonen, mobiliteit en economie groeien daarbij nog sterk. Met de opgave ontspannen regio willen we dat in balans brengen met een groeiende leefkwaliteit en aantrekkelijkheid voor wonen, werken en recreëren."

Opgave de ontspannen regio

5

Regio in balans
Onze leefomgeving verandert sterk. Stad en land vormen steeds meer één samenhangend netwerk. De stedelijke functies rondom wonen, mobiliteit en economie groeien daarbij nog sterk. Met de opgave ontspannen regio willen we dat in balans brengen met een groeiende leefkwaliteit en aantrekkelijkheid voor wonen, werken en recreëren. Leefkwaliteit voor inwoners en aantrekkelijkheid voor bezoekers hangen direct samen. Het gaat om het voorzieningenniveau in de meest brede zin en de cultuur en sfeer in de samenleving. Daarom verbinden we in deze opgave de kwaliteit van de nabije en bredere leefomgeving met de kwaliteit van de vrijetijdseconomie als welzijnsfactor voor inwoners en bezoekers.

Basisvoorzieningen
In nabije leefomgeving, het dorps- en wijkniveau, is het doel toegankelijkheid, sociale inclusie en cohesie. Van belang zijn daarbij de onderlinge betrokkenheid en de basisvoorzieningen zoals passende woning, inkomen, onderwijs, eerstelijnszorg, winkels voor basisbehoeften, bereikbaarheid, sociaal netwerk en voldoende groen in je buurt. Dat vraagt primair om een lokale aanpak. Kennisdeling op regionaal niveau kan daaraan bijdragen.

Bruisende regio
Voor de bredere leefomgeving is de doelstelling dat de regio Arnhem-Nijmegen een bruisende regio is met een balans tussen levendige stedelijkheid en een ontspannen leefomgeving, met daarin:

- een waardevol recreatief cultuurlandschap, waarin de kroonjuwelen van het landschap en ons culturele erfgoed blijvend beschermd en behouden blijven;
- versterking van de kenmerkende landschapselementen stuwwallen, rivierenlandschap, komgebieden en het groene hart (Park Lingezegen), met inzet op biodiversiteit en aandacht voor multifunctionaliteit in combinaties van voedselproductie, cultuur en beleving;
- sterke binnensteden, als een belangrijke factor voor regionale voorzieningen, zoals horeca, winkels en kunst en cultuur(historie); vestigingsfactor voor werknemers en werkgevers en een bruisende omgeving voor jongeren; de bereikbaarheid via de bovenregionale stations van Arnhem en Nijmegen.

Cultuur
Met deze factoren ontstaat een aantrekkelijk regionaal cultuurprofiel, waarin het aanbod van de steden onderling en de omliggende gebieden complementair is. Cultuurregio 025 is een goed voorbeeld van hoe het aanbod van culturele programma's - van opleidingen tot presentatie - op regionale schaal op elkaar wordt afgestemd. Dit regionale cultuurprofiel draagt bij aan zowel de economie, het sociale klimaat als de leefbaarheid. Kunst en cultuur verbindt en verrijkt alle lagen van de samenleving. Recreatie en toerisme zijn bereikbaar voor alle doelgroepen, inwoners en bezoekers.

Een belangrijke meetlat om de leefkwaliteit voor onze inwoners in beeld te krijgen is de zogenaamde 'brede welvaart'-indicator. Op dit moment scoort de regio Arnhem-Nijmegen daarop lager dan het landelijk gemiddelde, terwijl we als regio alles in huis hebben. Daarom stellen we ons als doel om hierop hoger te scoren, als indicator voor de leefkwaliteit in de regio.

Wat kan de regio gaan doen?

Leefkwaliteit
De versterking van de leefkwaliteit in kernen en steden is in de uitvoering veelal een lokale (gebieds)opgave. Daarbij kan echter geprofiteerd worden van regionale samenwerking, bijvoorbeeld door de basisbehoeften en het voorzieningenniveau in de regio in beeld te krijgen en aan elkaar te verbinden. De belangrijkste regionale trekpleisters, voorzieningen en landschappen hebben per definitie een gemeentegrensoverschrijdende functie. Acties die hieraan bijdragen zijn:

- Ontwikkelen van een regionale visie op voorzieningen in het kader van leefbaarheid, cohesie, sociale inclusie, veiligheid en voorzieningenniveau in wijken en dorpen (sport, cultuur, maatschappelijk) en de wijze waarop deze versterkt en verbonden kunnen worden;
- Onderzoek naar de 'witte vlekken' in het voorzieningenniveau in kernen en wijken t.b.v. gericht en integraal investeren en ontwikkelen.

Recreatie en meer
Voor inwoners en bezoekers biedt het mozaïek van kwaliteiten in de regio de basis voor ontspanning, welbevinden en vrijetijdsbesteding. Acties die hieraan bijdragen zijn:

- Het opstellen van een gezamenlijke uitvoerings- en investeringsagenda voor het toeristisch toekomstperspectief van de regio Arnhem-Nijmegen;
- Realiseren TOP's (toeristische overstappunten);
- Uitvoering van de regionale landschapsagenda, Gelderse agenda landschap;
- Agenderen van gebiedsontwikkelingen, zoals deze er bijvoorbeeld zijn in de twee binnensteden (voor Arnhem Bestuurskwartier/Stadstheater en Stationsomgeving en voor Nijmegen Valkhofkwartier, Stationsomgeving en Waalfront).

- Verder werken in tien proeftuinen van de Cultuurregio 025 Arnhem Nijmegen;
- Op regionaal niveau inzetten op versterking en verbinding van het cultureel erfgoed voor de diverse 'parels' in onze regio: bijvoorbeeld Gelders Arcadië, de Romeinse Limes (waarbij nominatie tot UNESCO-werelderfgoed actueel is, inzetten op publieksactiviteiten rondom de Limesnominatie), Fort Pannerden (als onderdeel van de Hollandse waterlinie die in 2020 UNESCO-werelderfgoed wordt) en het thema 'vrijheid' waar in de regio diverse musea en instanties actief zijn.

Integrale verbindingen

5

Voor een integrale bovensectorale aanpak leggen we in deze opgave verbindingen in de driehoek van regionale uitdagingen op groen landschap, culturele rijkdom en ontspannen leefkwaliteit. De ruimteclaims die volgen uit de opgaven groene groeiregio, productieve regio en verbonden regio vragen om een stevig contrapunt in ons groene landschap en de culturele en cultuurhistorische rijkdom als tegenhanger voor een uitgebalanceerde en ontspannen leefkwaliteit.

We ontwikkelen culturele en cultuurhistorische rijkdom als ingrediënt om te genieten in bruisende steden, kernen en aantrekkelijke natuur. In de regionale groeiopgave zal het groen in onze wijken en ons landschap ruimtelijk worden geborgd en toegankelijk gemaakt voor gebruik door inwoners en bezoekers. Recreatie en toerisme ondersteunen de leefbaarheid en werkgelegenheid. Een breed, actueel, pluriform en afgestemd vrijetijds-aanbod draagt bij aan welvaart, welzijn en de leefkwaliteit voor onze inwoners.

Deelintegraliteit opgave Ontspannen regio

Colofon

Deze agenda voor de regio Arnhem-Nijmegen is onderdeel van het proces voor versterking van de regionale samenwerking. Gekoppeld aan deze agenda zijn een regionale visie en een bedrijfsplan voor governance en werkwijze ontwikkeld.

Deze agenda is ontwikkeld door de Stuurgroep Regionale versterking:

Stuurgroep

Hubert Bruls	burgemeester gemeente Nijmegen
Nick Derks	wethouder gemeente Wijchen
Sylvia Fleuren	wethouder gemeente Berg en Dal
Ahmed Marcouch	burgemeester gemeente Arnhem
Lucien van Riswijk	burgemeester gemeente Zevenaar (voorzitter)
Jasper Verstand	wethouder gemeente Renkum
Helga Witjes	wethouder gemeente Lingewaard
Arne van Hout	gemeentesecretaris Nijmegen, Kring Gemeentesecretarissen
Jan Herman de Baas	kwartiermaker Versterking regionale samenwerking
Henk van den Berg	secretaris Regio Arnhem-Nijmegen (secretaris)

Ondersteund door een projectteam, bestaande uit medewerkers van gemeenten uit alle delen van de regio. In verschillende werkbijeenkomsten zijn vele ambtelijke deskundigen van de 18 gemeenten, de regiocoördinatoren en deskundigen van de provincie Gelderland intensief betrokken bij het opstellen van de visie op de regio Arnhem-Nijmegen.

Ondersteuning

UUM | Unlimited Urban Management – www.uum.nl

Edwin van Uum	procesmanager / planoloog
Mathijs Dielissen	planoloog en landschapsontwerper

regio arnhem nijmegen

UUM
UNLIMITED URBAN MANAGEMENT

Betreft	Reactie op Regio Arnhem Nijmegen radenbijeenkomst van 5 oktober 2020
Aan	Stuurgroep versterking regionale samenwerking Regio Arnhem Nijmegen
In afschrift	De 18 betrokken colleges
Van	Ondergetekende raadsfracties/ raadsleden
Datum	4 november 2020

Geachte dames en heren,

Mede naar aanleiding van de uitdrukkelijke uitnodiging van de kwartiermaker Jan Herman de Baas om de vloer te nemen, hierbij een reactie op de 4e radenbijeenkomst van 5 oktober 2020. Een deel van de raadsleden, aanwezig bij de online 4e radenbijeenkomst, was wat verrast door de inhoud en opzet van de bijeenkomst. De opzet van de avond was niet in lijn met eerder gedane toezeggingen van de 3e raadsleden bijeenkomst.

In deze brief geven wij een korte uiteenzetting van de meest prangende vragen die er onder de betrokken raadsleden leven. Waarbij uw aanvullende video van 26 oktober ons geen nieuwe inzichten heeft opgeleverd.

De stuurgroep wil natuurlijk zo min mogelijk tijd verliezen, maar een te snel proces nu zou juist verderop tot vertraging kunnen leiden, zo is onze verwachting. Het reeds lopende besluitvormingstraject in de colleges en raden lijkt daarbij de noodzakelijke passende afweging onder tijdsdruk te zetten. Goede afspraken aan de voorkant is ongetwijfeld ook uw devies. Wij zouden dan ook graag op korte termijn alsnog het beloofde gesprek als raadsleden onderling voeren en/ of met u als stuurgroep bekijken of aan onderstaande punten adequate invulling kan worden gegeven.

Doelstelling Regio Arnhem Nijmegen

In eerdere bijeenkomsten hebben de deelnemers aangegeven dat samenwerken een logisch streven is maar dat de vorm niet leidend mag zijn. Het credo is dat de vorm het doel volgt. In de raadsleden bijeenkomst werden de plannen om verder te ontwikkelen via de vijf sporen toegelicht.

Dat wij als regio inzetten op een sterkere samenwerking lijkt ons niet meer dan logisch. De ideeën die tot nu toe door de stuurgroep zijn gepresenteerd zijn op ambitie helder en zullen door een brede vertegenwoordig van de regionale raadsledengroep worden ondersteund. Echter, het invullen van passende kaders en randvoorwaarden, zoals gedeeltelijk opgetekend in het bedrijfsplan, is voor raadsleden op zijn minst net zo belangrijk als de inhoudelijke lijn. En op dit punt leven er vragen en ontbreekt de discussie over de wijze hoe we dit als regio het beste kunnen doen en is zo de aanleiding voor deze brief.

Verwachtingen bij de 4e bijeenkomst

Bij een deel van de aanwezige raadsleden was er enige teleurstelling. Zoals ook door de heer De Baas zelf aangegeven, was het idee dat we als raadsleden onderling van gedachten konden wisselen. Het voelde nu meer als een herhaling van de 3e bijeenkomst. Het is, zoals ook door de stuurgroep zelf aangegeven, belangrijk dat we als raadsleden vertrouwen krijgen in het proces. Dat we kaders, randvoorwaarden en procesafspraken voor het aangaan van de samenwerking kunnen bediscussiëren. Waarom daar een andere invulling aan is gegeven, naar aanleiding van een vraag van één van de online aanwezige raadsleden en de korte toelichting van de heer De Baas daarop, is desondanks nog niet helder. Ook in Coronatijd zou dit prima online te faciliteren zijn.

Ook werden in de 4e bijeenkomst plannen gepresenteerd die niet in lijn zijn met de financiële situatie van een groot deel van de deelnemende gemeenten. Het deelnemen in de nieuwe samenwerkingsvorm levert minimaal een verdrievoudiging op van het budget, welke ten laste komt van de deelnemende gemeenten. En dat alleen maar voor de basisdeelname. Als je aan de verschillende opgaven wilt deelnemen loopt de bijdrage alleen maar verder op. Dat past niet in de strijd die gemeenten nu hebben om een sluitende begroting en exploitatie te krijgen.

Doorpakken op governance-aspecten

Een heldere invulling van de governance-aspecten van onze regionale samenwerking is evident. En dan niet alleen wie waarover wanneer kan beslissen, maar ook een heldere beschrijving van de mandaten. Waar gaat de regionale samenwerking over en wat is nog ‘des raads’? En dan ook kijkend naar het effect van zulke afspraken op de daadkracht van de samenwerking. Welke smaken (zware tot lichte governance) zijn overwogen en waarom kiezen wij als regio voor de lijn als opgetekend in het bedrijfsplan? En het bedrijfsplan geeft op een aantal punten nog onvoldoende uitsluitsel op het ‘hoe’.

Even als voorbeeld, welke procesafspraken maken wij als er een belangentegenstelling binnen een regionale opgave optreedt tussen twee gemeenten. De een heeft zich wel aangemeld voor de bewuste opgave, de ander niet. Heeft die laatste dan pech? Of in het scenario dat ze wel beide vertegenwoordigd zijn, hoe raken we dan uit zo'n dilemma?

Rolverdeling en 'outcome vs output'

Als laatste willen wij graag meegeven dat de hoeveelheid aan ambities ons als 'veel' overkomt. Wij kunnen ons voorstellen dat het niet allemaal in één keer kan. Dat bepaalde opgaven voorrang genieten en/ of in een tijdpad worden weggezet. Dat er ook keuzes te maken zijn waar Regio Arnhem Nijmegen, de Economic Board en de provincie ieder aan trekt. Bijvoorbeeld als je kijkt naar de lobby richting Brussel. We zouden het dan ook waarderen dat deze rolverdeling helder wordt neergezet. Daarnaast of er bekeken kan worden of de huidige geformuleerde ambities/ outcome kan worden vertaald in output. Wat hoopt onze regionale samenwerking per jaar(?) te realiseren qua inzet, maar vooral in opbrengsten, om de beoogde outcome ergens in de toekomst te kunnen halen. Dan is het ook makkelijker om de inspanningen en vooral uitkomsten van de samenwerking op de opgaven te toetsen. Wij verwachten dat dit het proces op de langere termijn sterker zal maken. Mede doordat een eventueel bijbehorende prioriteitstelling van jaar tot jaar de kracht van de (beperkte) middelen versterkt.

Resumerend

Wij vinden het samen werken aan onze groene metropoolregio van groot belang om de kansen voor onze regio te versterken. Ook zijn we het met u eens dat we als raadsleden vertrouwen moeten krijgen in het proces. Daarom vinden we het noodzakelijk dat aan de voorkant van het traject de afspraken maximaal helder zijn. Daarom bevelen wij u aan om het lopende besluitvormingstraject te pauzeren totdat duidelijkheid is over de onderstaande aspecten:

1. *Invulling van passende kaders en randvoorwaarden*; een discussie of een gedachtewisseling over de wijze hoe we dit als regio het beste doen heeft niet voldoende tussen raadsleden plaatsgevonden;
2. *Heldere invulling van de governance-aspecten*; naast wie wanneer over wat kan beslissen is een heldere beschrijving van mandaten ook van belang.
    a) Wat is in de regionale samenwerking nog 'des raads'?
    b) Op welke wijze kunnen bijvoorbeeld de gepresenteerde ambities als raad worden gewogen, en bijgestuurd en borgen we de noodzakelijke democratische legitimiteit?
3. *Het hoe*; het bedrijfsplan geeft onvoldoende uitsluitsel op het 'hoe'. Welke procesafspraken maken we als er binnen een regionale opgave een belangentegenstelling tussen twee gemeenten optreedt? Hoe zorgen we dat het een regionale samenwerking tussen de gemeenten blijft?

Wij kijken met belangstelling uit naar de volgende benodigde stappen in het regionale proces.

Met vriendelijke groet,

De volgende fracties onderschrijven de inhoud van deze brief;

Fractie VVD Rheden

Fractie D66 Arnhem

Rik Boers, commissielid, Rozendaal, op persoonlijke titel

Fractie BGR Rozendaal

Fractie CDA Beuningen

Fractie Partij voor de Dieren Arnhem

Fractie GPR Burgerbelangen Rheden

Fractie Beuningen Nu & Morgen Beuningen

Fractie 50Plus Nijmegen

Fractie D66 Rheden

Fractie Arnhem Centraal

Fractie GroenLinks Arnhem

Aan de heer R. Boers
mede namens 11 raadsfracties * in de regio Arnhem Nijmegen
te Rozendaal

Datum	:	10 november 2020
Uw kenmerk	:	-
Ons kenmerk	:	-
Zaaknummer	:	-
Contactpersoon	:	Henk van den Berg
Telefoonnummer	:	026 3773410

Onderwerp: reactie op Regio Arnhem Nijmegen radenbijeenkomst 5 oktober 2020

Geachte heer Boers,

In uw brief maakt u ons deelgenoot van de meest prangende vragen die onder 11 fracties uit de gemeenten Arnhem, Beuningen, Nijmegen, Rheden en Rozendaal leven over het versterkingsproces. Dank dat u de Stuurgroep deelgenoot maakt van uw zorgen. De besluitvorming over de voorstellen van de Stuurgroep staat nu op de agenda van de gemeenteraden. In deze brief geeft de Stuurgroep antwoord op de vragen en hoopt hiermee de nodige duidelijkheid te geven over uw zorgpunten.

Verwachtingen 4e bijeenkomst
De uiteindelijke voorstellen zijn in een proces dat door de Stuurgroep is uitgelijnd tot stand gekomen waarbij, naast de colleges, de 18 gemeenteraden in een 4-tal bijeenkomsten betrokken zijn. De 3e (uitgestelde) radenbijeenkomst was bedoeld om vragen te stellen over de 'basisstukken' en er is de ruimte gegeven aan raadsleden om met 'resoluties', etc te komen over deze basisstukken, die door ons in het voorjaar aan de colleges zijn aangeboden met het verzoek deze te delen met hun gemeenteraad. Ook is ambtelijke hulp aangeboden om mee te denken over 'resoluties'. Hiervan is geen gebruik gemaakt, behalve door de Partij van de Dieren.
De conclusie na de 3e radenbijeenkomst was dat de aandacht van de aanwezigen vooral uitging naar de inhoud, de Regionale Agenda met de uitwerking van de 5 opgaven. Deze conclusie is op 9 juli 2020 gedeeld met de 18 gemeenteraden. Samen met de Meedenkgroep raadsleden is vervolgens het programma voor de 4e bijeenkomst opgesteld. In dat programma was er naast 'de opgaven' en The Economic Board ook ruimte om wijzigingsvoorstellen, zoals van de Partij voor de Dieren, te bespreken. Er is ook in de twee eerdere radenbijeenkomsten al veel over de basis gesproken. Alle input daarvan is meegenomen bij de tot standkoming van de producten. Over de mate van uitwerking van de collegeregeling is de keuze gemaakt om datgene formeel te regelen in de GR wat echt nodig is, om zo ruimte te houden voor verdere concretisering met betrokken partijen.
Nadat de concepten (visie, GR en contouren van de agenda) in het tweede kwartaal van dit jaar door de Stuurgroep zijn aangeboden aan de 18 colleges en daarmee aan de gemeenteraden, is ondertussen hard doorgewerkt aan de uitwerking van de Regionale Agenda. Hoewel we de gemeenteraden nu nog niet vragen om deel te nemen aan opgaven, vinden we het toch belangrijk dat de raden meegenomen worden in dit proces. Daarom is ervoor gekozen, zoals hierboven aangegeven, om de 4e radenbijeenkomst doorgang te laten vinden met de Regionale Agenda als belangrijk agendapunt.

Bijdrage
Een versterking van de regio is niet mogelijk met de huidige bezetting en bijbehorende financiering. Ook is gebleken dat er veel programmageld de afgelopen jaren is opgehaald met de 'collectezak-methode'. Veelal onttrok zich dat aan het zicht van raadsleden omdat portefeuillehouders vanuit beschikbare budgetten financiën inbrachten (en inbrengen). Daardoor is, zoals mevrouw Weststeijn tijdens een

* de fracties VVD Rheden, D66 Arnhem, BGR Rozendaal, CDA Beuningen, Partij voor de Dieren Arnhem, GPR Burgerbelangen Rheden, Beuningen Nu & Morgen Beuningen, 50Plus Nijmegen, D66 Rheden, Arnhem Centraal, GroenLinks Arnhem.

bijeenkomst ook pitchte, amper inzichtelijk wat er in de afgelopen jaren in de regio omgaat. Dit kan ook per gemeente verschillen. Hetzelfde geldt voor de ambtelijke inzet die gemeenten leveren.

De provincie Gelderland is verheugd met de beweging die nu gemaakt wordt door de 18 gemeenten en is voornemens (zie raadsvoorstel) de eerste 2 jaar financieel bij te springen, om de verhoging van de inwonerbijdrage voor de gemeenten af te vlakken. Het is een moeilijke tijd voor gemeenten, dat ziet het College van Gedeputeerde Staten van Gelderland ook. Zij zouden het zeer betreuren dat louter omwille van de financiën gemeenten moeten besluiten niet mee te doen aan de versterkte samenwerking.

Doorpakken op governance-aspecten
In de eerdere raadsbijeenkomsten zijn verschillende scenario's gedeeld van vormen van samenwerking. Met input van collegeleden en raadsleden is gekozen voor deze vorm van collegesamenwerking, waarbij de raad volledig in positie blijft, maar de regio wel slagvaardiger en transparanter kan functioneren en met elkaar makkelijker en beter resultaten kan bereiken. Daar waar het 'hoe' nog onvoldoende is ingevuld, bijvoorbeeld rondom de regioagendacommissie, is dat om dit al werkenderwijs te kunnen ontwikkelen en omdat de Stuurgroep geen blauwdruk wil opleggen. We schreven dit al eerder. Gewoon beginnen en leren en, waar nodig, aanpassen werkt vaak beter dan een blauwdruk helemaal uit ontwikkelen, die dan in de praktijk toch net iets anders werkt. In het bedrijfsplan staat specifiek benoemd: *'De regeling laat bewust ruimte voor de raadsleden om te experimenteren met frequentie, onderwerpen en werkvormen, zodat de functie van de regioagendacommissie zich gaandeweg naar wens kan ontwikkelen.'* .

Ditzelfde geldt voor belangentegenstellingen. Dit zal per geval een andere aanpak vragen. Als een gemeente niet meedoet met een regionale opgave, zit zij niet aan tafel. Dan is het lastig om een geschil op tafel te leggen (zie ook wat hierover in de laatste informatievideo door de voorzitter van de Stuurgroep hierover is gezegd). In het Algemeen Bestuur zijn alle deelnemende gemeenten vertegenwoordigd. Deze komen minimaal 6 keer per jaar bij elkaar. Juist daar moet het vertrouwen zijn om met elkaar successen te vieren en belangentegenstellingen bespreekbaar te maken.

Rolverdeling en outcome vs output
Dit is een terechte vraag en geen vreemde vraag bij gemeentelijke samenwerkingsverbanden. Daarom vragen wij u de gemeenteraden nu nog niet om in te tekenen op de 5 opgaven. Hiervoor is nodig dat er beeld is over de governance, inbreng van verschillende partijen en te verwachten resultaten in relatie tot de gevraagde middelen (en menskracht).
Zoals geschetst in de inleiding van de Regionale Agenda, wordt dit door de Bestuurlijk Trekkers van de 5 opgaven voor 2022 uitgewerkt. In het voorjaar 2021 krijgt u de 1e resultaten van de uitgewerkte opgaven te zien. Het is dan 'des raads', om geadviseerd door uw college, later dat jaar te besluiten al dan niet mee te doen aan een opgave. Een opgave waar uw college, uw portefeuillehouder, bij de totstandkoming van het uiteindelijke voorstel betrokken is geweest.

Resumerend
Met u vinden wij het samen werken aan onze Groene Metropoolregio van groot belang om de kansen te grijpen die er voor onze regio (bewoners, bedrijven, kennisinstellingen) zijn. Een versterkte samenwerking is een noodzakelijke voorwaarde. Zoals hierboven aangegeven, is er dus ook in de komende periode nog genoeg ruimte om de versterkte samenwerking verder vorm te geven met alle betrokkenen. Dit vraagt vertrouwen.

De Stuurgroep ziet dan ook geen noodzaak om het besluitvormingsproces te pauzeren. Juist vanuit de nieuwe versterkte samenwerking kunnen we de nadere uitwerkingsvraagstukken samen, ieder vanuit zijn /haar eigen rol, oppakken en zorgen dat we samen de resultaten kunnen bereiken waar onze regio beter van wordt.

Wij wensen de raadsfacties die deze brief onderschrijven, vertrouwen en wijsheid toe bij de besluitvorming in hun gemeenteraad.

De Stuurgroep zal de brief toesturen aan de raadsgriffiers met het verzoek deze te voegen bij de vergaderstukken.

Namens de Stuurgroep versterking regionale samenwerking

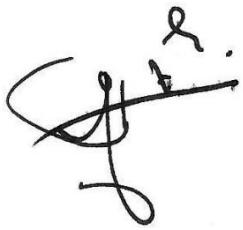

Lucien van Riswik
voorzitter

i.a.a.: archief, leden Stuurgroep, burgemeesters & griffiers in de regio Arnhem-Nijmegen

Raadsvoorstel

Onderwerp	Regionale agenda 2021-2025 samenwerking regio Arnhem-Nijmegen
Zaaknummer	Z/20/329303
Documentnummer	INT/20 /989476
Portefeuillehouder	Lucien van Riswijk (coördinerend)
Portefeuille	intergemeentelijke samenwerking
Behandelend ambtenaar/afdeling	Hans Bosch (staf)
Telefoon	0316-595615
E-mail	h.bosch@zevenaar.nl

Dit raadsvoorstel is een vervolg op het raadsvoorstel Z/20/329303/895302over de versterking van de regionale samenwerking. Over beide voorstellen moet in onderlinge samenhang worden gesproken en besloten.

1 Samenvatting

De stuurgroep versterking regio Arnhem-Nijmegen biedt de uitgewerkte regionale agenda 2021-2025 aan, met daarbij de actieagenda voor 2021. In de regionale agenda 2021-2025 zijn de vijf opgaven uitgewerkt naar speerpunten en doelstellingen. Ook geeft deze regionale agenda een doorkijk naar de activiteiten. De actieagenda 2021 bevat de onderwerpen die voor 2021 op de rol staan.

2 Raadsvoorstel

1. In te stemmen de versterkte regionale samenwerking te starten met de regionale agenda 2021-2025 en de colleges opdracht te geven dit uit te voeren binnen de context van de nieuwe regionale samenwerking.

3 Waarom naar de raad

De Wet gemeenschappelijke regelingen vormt de juridische basis voor het aangaan van de gemeenschappelijke regeling en de aan het ingestelde samenwerkingsverband toegekende taken. Burgemeester en wethouders zijn daartoe bevoegd na verkregen toestemming van hun gemeenteraad. De gemeenteraad bepaalt op basis van het budgetrecht welke bedragen voor de uitvoering van de taken beschikbaar worden gesteld.

4 Doelstelling en beoogd resultaat

Deze regionale agenda 2021-2025 geeft inhoud aan de versterkte regionale samenwerking. De agenda draagt bij aan de versterking en ontwikkeling van de regionale ambities en speerpunten, aansluitend bij de ambities uit de lokale collegeprogramma's én de agenda's van provincie, rijk en Europa.

5 Argumenten en alternatieven

Inleiding/toelichting

Met het raadsvoorstel Z/20/329303/895302 zonden wij u de voorstellen over de versterking van de regionale samenwerking regio Arnhem-Nijmegen. Dit betrof de visie Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen, de contouren van de regionale agenda, de Gemeenschappelijke Regeling en het bijbehorende bedrijfsplan.

Wij bieden u hierbij als aangekondigd de uitgewerkte regionale agenda 2021-2025 aan, met daarbij de actieagenda voor 2021. In de regionale agenda 2021-2025 zijn de vijf opgaven uitgewerkt naar

speerpunten en doelstellingen. Ook vindt u in deze regionale agenda een doorkijk naar de activiteiten. De actieagenda 2021 bevat de onderwerpen die voor 2021 op de rol staan.
De regionale agenda is een nadere uitwerking van de het document Contouren van de regionale agenda (16 april 2020).

Argumenten

1.1 Opgavegerichte samenwerking is het uitgangspunt voor de regionale samenwerking in de regio Arnhem Nijmegen

Uitgangspunt voor de regionale samenwerking tussen de 18 regiogemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen is een opgavegerichte samenwerking, waarin de raden concrete opgaven in een jaarlijks programma vaststellen. Deze agenda wordt jaarlijks geactualiseerd voor de bestaande en eventuele nieuwe opgaven. De gemeenteraden van de 18 regiogemeenten kunnen intekenen op de opgaven. Iedere raad kan straks besluiten of men met opgaven wil meedoen en daarvoor budget en capaciteit beschikbaar wil stellen.

1.2 Vijf opgaven vormen de basis van de regionale samenwerking

De regionale agenda moet de 18 regiogemeenten in staat stellen om vanuit een gezamenlijke en samenhangende aanpak te werken aan grote maatschappelijke opgaven en/of delen daarvan die gebaat zijn bij een regionale aanpak.
De regionale agenda Arnhem-Nijmegen 2021-2025 hangt vanzelfsprekend sterk samen met de visie Groene Metropoolregio. De visie beschrijft de uitdagingen waar we als 18 regiogemeenten afzonderlijk en als regio gezamenlijk voor staan. Vanuit de ambitie van kwalitatieve groei worden in de regionale agenda voor de komende periode een vijftal opgaven gepresenteerd die hier invulling aan gaan geven en die onderling met elkaar samenhangen.
De vijf opgaven zijn:
- De Productieve regio
- De Verbonden regio
- De Circulaire regio
- De Ontspannen regio
- De Groene groeiregio

De vijf opgaven combineren de vaste domeinen van onze overheidstaken in een balans tussen de groei waar we voor staan, de duurzaamheid die we nastreven en de ontspannen leefkwaliteit die we koesteren. Het zijn de opgaven waar we ons vanaf 2021 en de volgende jaren op willen richten en waarvan het vanzelfsprekend en noodzakelijk is dat we dit samen doen.
Met deze agenda kunnen de regiogemeenten gericht samenwerken aan de genoemde maatschappelijke opgaven en speerpunten en die leiden vervolgens naar concrete resultaten. Op regionaal niveau, met lokale impact. De regionale agenda stelt colleges en raden in staat met elkaar af te spreken welke opgaven en speerpunten in de voorliggende periode gezamenlijk, integraal worden opgepakt.
De 18 gemeenteraden beslissen jaarlijks over deelname aan die opgaven, de beschikbare middelen en het mandaat dat aan de uitvoering wordt meegegeven.

1.3 Zevenaarse ambities en doelstellingen zijn voldoende geborgd in de regionale agenda

In het raadsvoorstel over de versterking van de regionale samenwerking in de Regio Arnhem Nijmegen (zaaknummer Z/20/329303/895302) schreven we al dat de samenwerking nodig is om een aantal beleidsdoelen te realiseren, dat de gemeente Zevenaar niet in zijn eentje kan realiseren. Door de krachten te bundelen hebben we kennisvoordeel, kunnen we activiteiten op gang brengen die zonder de initiërende rol van de gemeente niet of moeilijker van de grond zouden komen en zijn we een sterke actor richting andere partijen, zoals provincie, Rijk en Europa.

Deze algemeen geformuleerde stelling kunnen we nu toetsen aan de concreet voorliggende opgaven. De vraag is of we ons als Zevenaar voldoende herkennen in die vijf opgaven van de nieuwe samenwerking. Zien we daarin voldoende aansluiting op de lokale ambities en doelstellingen, zoals onder meer neergelegd in coalitieakkoord en collegeprogramma? En is de regionale schaal nodig om onze ambities en doelstellingen te verwezenlijken, of kunnen we het ook alleen, op eigen kracht, of op een kleinere sub regionale schaal?
We realiseren ons dat dit een eerste toets is. De opgaven zijn vanuit de contourennotitie van april 2020 verder uitgewerkt, maar zullen de komende maanden nog concreter gemaakt worden in programma's, projecten en andere activiteiten. Dan volgt een definitieve beoordeling van de meerwaarde van de regionale aanpak van de opgaven, ook in het licht van de kosten van deelname voor de gemeente.
Over de nu voorliggende regionale agenda zijn we overwegend positief. De Groene Groeiregio zien we als een integrale opgave, waarin de verschillende ruimteclaims in de regio in afstemming met elkaar worden afgewogen. Wij zien in de overige opgaven voldoende aanknopingspunten om de ambities en doelstellingen van de gemeente op gebied van (vrije tijds-) economie, duurzaamheid en mobiliteit te realiseren. De inzet in de bestuurlijke opgaventeams zal zijn om dit nog verder vorm te geven

1.4 Voor de uitvoering van de regionale samenwerking zoeken we de samenwerking met andere partners
De regionale agenda is van belang voor de samenwerking met andere overheden, maatschappelijke partners zoals onder meer kennisinstellingen en het bedrijfsleven en onze inwoners. De agenda vormt een goede basis om de samenwerking met de provincie en The Economic Board vorm te geven in een nieuw bestuursakkoord. Werken met een duidelijke en gezamenlijke regionale agenda zorgt ook voor mogelijkheden ten aanzien van programma's en fondsen in respectievelijk Den Haag en Brussel.
Inhaken op programma's en initiatieven van andere overheden en samenwerkingspartners, allianties sluiten met andere maatschappelijke partners op bovenlokaal niveau wordt eenvoudiger met een wervende, ambitieuze en uitnodigende agenda. De regionale agenda als geheel draagt bij aan de positionering en profilering van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.

1.5 Werkwijze sluit aan bij P&C cyclus van de deelnemende gemeenten
Werkwijze en proces sluiten goed aan op de beleidscyclus van de 18 regiogemeenten (voorjaars- of perspectiefnota's en begrotingsproces). Het regiobestuur en - bureau gaan vanaf 2021 zorgdragen voor een gestroomlijnd proces.
In het Bedrijfsplan Versterkte Regio is deze werkwijze uitgebreider beschreven.
De regionale agenda is uitgewerkt onder leiding van de stuurgroep Regionale Versterking in nauwe samenwerking met de provincie Gelderland en TEB en in samenspraak met regionale college- en raadsleden en externe maatschappelijke partners. Inmiddels zijn voor de vijf opgaven bestuurlijk trekkers aan de slag die met de bijbehorende bestuurlijke regiegroepen de opgaven verder brengen. Een overzicht van deelnemers aan deze regiegroepen vindt u in de bijlage. De bestuurlijk trekkers zijn betrokken bij de totstandkoming van deze regionale agenda. Dit proces heeft er voor gezorgd dat we een breed gedragen agenda kunnen aanbieden.

1.6 2021 vormt een overgangsjaar
In het raadsvoorstel ter besluitvorming over de visie, de contouren van de regionale agenda en de Gemeenschappelijke Regeling is reeds aangekondigd dat we voor het jaar 2021 werken met een ingroeimodel. Door de vertraging in het versterkingsproces vanwege de coronacrisis kunnen eventuele nieuwe bedragen voor regionale opgaven niet meer in de begrotingen voor 2021 verwerkt worden. We starten met de financiële middelen die daar reeds voor beschikbaar zijn of binnen de huidige begrotingen beschikbaar zijn te stellen.

Volgend jaar wordt u een regionale agenda aangeboden zoals bedoeld in de nieuwe Gemeenschappelijke Regeling en werkwijze van de regio Arnhem-Nijmegen. Een regionale agenda waar per gemeente en per opgave op kan worden ingetekend.
De regionale agenda laat de ambities en speerpunten zien voor de komende vijf jaar. Per agendapunt (opgave) zijn speerpunten en doelstellingen geformuleerd. In de actieagenda 2021 zijn de bijbehorende activiteiten geformuleerd.

3.1 Voor de TripleHelix-samenwerking sluiten we een intentieovereenkomst
Werkelijke resultaten met toegevoegde waarde voor onze maatschappelijke opgaven boeken we alleen met een meer integrale aanpak en in een samenwerking met uiteenlopende partijen (overheid, bedrijfsleven, onderwijs & onderzoek). De nieuwe regionale agenda gaat deze beweging aanjagen en tot bloei brengen. De provincie Gelderland en The Economic Board dragen bij aan de opgaven en samen brengen we de ambitie van de regio op een hoger plan. Om deze samenwerking goed te regelen, willen de regiogemeenten, provincie en The Economic Board een nieuw bestuursakkoord sluiten. Dit bestuursakkoord en bijbehorende investeringsagenda zullen in het eerste kwartaal van 2021 worden voorbereid.

Alternatieven
Er is eigenlijk geen alternatief voor de voorgestelde versterking van de samenwerking in de regio Arnhem Nijmegen. De opgaven, waarvoor de regiogemeenten staan, kunnen niet door een individuele gemeente alleen worden opgepakt. De huidige, geheel vrijblijvende, samenwerking gericht op informatie en afstemming biedt niet de slagkracht en de integrale en krachtige besturing, die nodig is om de uitdagingen, waarvoor we staan, het hoofd te bieden.

6 Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?
Als de 18 gemeenteraden instemmen met deze regionale agenda, kan de versterkte regionale samenwerking op 1 januari 2021 in werking treden.
Eens in de vier jaren wordt deze nieuwe samenwerkingsrelatie geëvalueerd. In de gemeenschappelijke regeling is vastgelegd, dat dit gebeurt aan het begin van het kalenderjaar, waarin de gemeenteraadsverkiezingen worden gehouden.

7 Klimaat en duurzaamheid
Niet van toepassing

8 Communicatie
Uitgebreide communicatie en introductie van de nieuwe regio vindt pas plaats bij akkoord van de 18 gemeenteraden.

9 Kosten, baten en dekking
Er worden op dit moment geen financiële besluiten gevraagd.
We bevinden ons in een overgangsfase naar een nieuwe werkwijze. Omdat nieuwe voorstellen niet meer in de begrotingen voor 2021 kunnen worden verwerkt, wordt het principe van het 'ingroeimodel' gehanteerd. We starten met de opgaven en ambities die mogelijk zijn met de financiële middelen die daar reeds voor beschikbaar zijn of binnen de huidige begrotingen beschikbaar zijn te stellen. Dit is eerder aangegeven in de financiële paragraaf van het college- en raadsvoorstel versterking regionale samenwerking d.d. 6 oktober 2020. We werken vanuit de huidige financiering die voor 2021 vastgesteld is. Deze financiering is grotendeels gekoppeld aan allerlei lopende trajecten. In 2021 houden we nog vast aan de bestaande afspraken over bijdragen aan budgetten van al lopende programma's en activiteiten. De afspraken die

hierover zijn gemaakt blijven in stand en lopen door volgens de 'oude' werkwijze zoals die wordt gehanteerd in de PFO's.
Vanaf 2021 starten we met de nieuwe werkwijze. Tussentijdse besluiten over financiële bijdragen aan regionale opgaven zullen dan snel afnemen. U gaat dan jaarlijks besluiten over de financiering van de opgaven waar u aan deel gaat nemen.

10 Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

1.	989477	Regionale agenda Regio Arnhem Nijmegen
2.	989521	Samenstelling bestuurlijke opgaventeams

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris	De burgemeester
Danielle Janssen	Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp	Regionale agenda 2021-2025 samenwerking regio Arnhem-Nijmegen
Zaaknummer	Z/20/329303
Documentnummer	INT/20/

De raad van de gemeente Zevenaar;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar;

gelet op de bepalingen van de Gemeentewet en de Wet gemeenschappelijke regelingen;

besluit:

1) In te stemmen de versterkte regionale samenwerking te starten met de regionale agenda 2021-2025 en de colleges opdracht te geven dit uit te voeren binnen de context van de nieuwe regionale samenwerking.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 25 november 2020.

De griffier	De burgemeester
W.M. van der Vlies	L.J.E.M. van Riswijk

Regio Arnhem-Nijmegen

Regionale Agenda

15 oktober 2020

Stuurgroep Versterking regionale samenwerking
Regio Arnhem-Nijmegen

regio arnhem nijmegen

In het kort

Onze gezamenlijke visie op de regio Arnhem Nijmegen

Horizon
Onze gezamenlijke ambitie:
- we positioneren ons als dé groene metropoolregio van Nederland
- we profileren ons als dé (inter)nationale circulaire topregio 2050
- we werken samen aan dé ontspannen groeiregio in balans

Hiervoor werken we als regio samen:

Fundament
We werken samen aan het behoud van de identiteit van de regio:
- we zetten ons in voor een gevarieerd cultuurlandschap
- we houden de regio strategisch bereikbaar
- we ontwikkelen de culturele netwerken in de regio

Heden
We werken samen aan de ontwikkeling van de regio:
- we ontwikkelen de regio als compleet stedelijk netwerk
- we ontwikkelen energy, food, health en hightech als topsectoren
- we benutten talent en het menselijk kapitaal in de regio

Perspectief
We werken samen aan de koers van de regio:
- we maken onze regio veerkrachtig voor klimaat en energie
- we zetten breed in op de circulariteit van onze economie
- we werken aan een vitale en ontspannen leefomgeving

Inhoud

Introductie: Regionale Agenda

Verbonden regio

- Speerpunt #1: Gebiedsgerichte corridoraanpak
- Speerpunt #2: Regionaal (snel)fietsnetwerk
- Speerpunt #3: Mobiliteitshubs en knooppunten
- Speerpunt #4: Gedragsaanpak duurzame mobiliteit
- Actieagenda Verbonden regio

Productieve regio

- Speerpunt #1: Ontwikkeling van (inter)nationale clusters
- Speerpunt #2: Vestigingskwaliteit van werklocaties
- Speerpunt #3: Human Capital - onderwijs en arbeidsmarkt
- Speerpunt #4: Ondernemerschap in het MKB
- Speerpunt #5: Versterking van duurzame logistiek
- Actieagenda Productieve regio

Circulaire regio

- Speerpunt #1: Circulaire bouw en infrastructuur
- Speerpunt #2: Circulaire economie: grondstoffen en ketens
- Speerpunt #3: Water en klimaatadaptatie
- Speerpunt #4: Transitie naar duurzame energie
- Actieagenda Circulaire regio

Ontspannen regio

- Speerpunt #1: Duurzaam toerisme in de regio
- Speerpunt #2: Bruisende binnensteden en krachtige kernen
- Speerpunt #3: Landschappelijk recreatief netwerk
- Speerpunt #4: Sterk regionaal cultuuraanbod
- Actieagenda Ontspannen regio

Groene groeiregio

- Speerpunt #1: Wonen in stad, dorp en ommeland
- Speerpunt #2: Leefomgeving: integraal ruimteclaims afwegen
- Speerpunt #3: Agglomeratiekracht – groene metropoolregio
- Actieagenda Groene groeiregio

Colofon

REGIONALE AGENDA

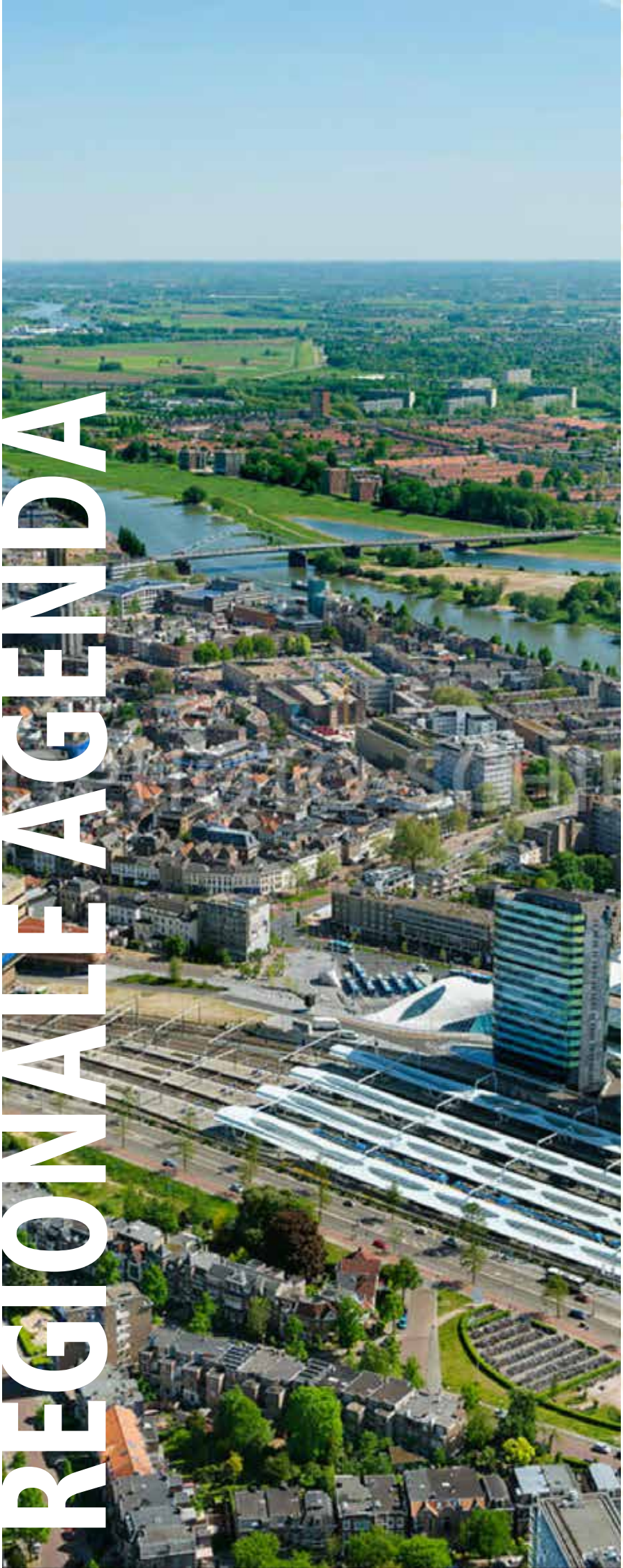

Met deze Regionale Agenda geven we richting aan de versterkte regionale samenwerking. We geven vorm en inhoud aan onze gedeelde ambitie voor kwalitatieve groene groei. Onze inzet: elkaar actief opzoeken, partijen verbinden en samen zoeken naar nieuwe kansen!

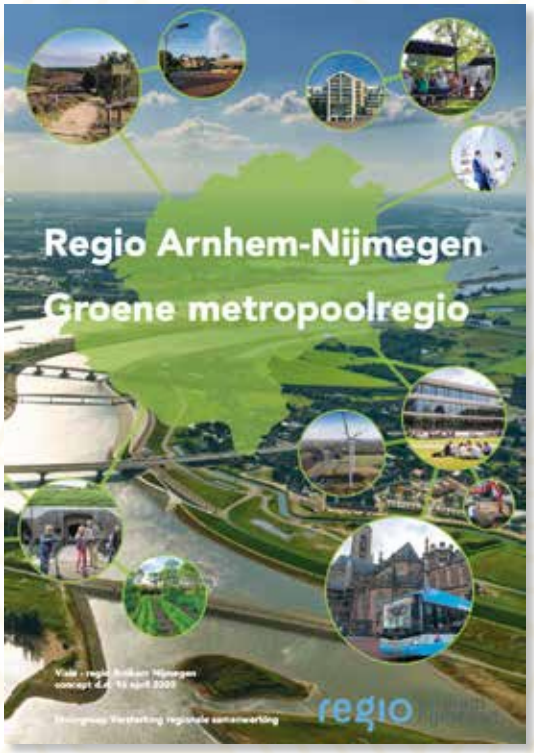

REGIONALE AGENDA REGIO ARNHEM-NIJMEGEN

Dit is de nieuwe Regionale Agenda voor de regio Arnhem-Nijmegen. Hiermee vertalen we onze gezamenlijke visie 'Groene metropoolregio' naar vijf centrale opgaven, met hierbinnen gerichte speerpunten en concrete acties. Het is de gezamenlijke agenda die richting geeft aan onze inhoudelijke samenwerking als regio: fris, innovatief, integraal en verbindend. Ons inhoudelijk kompas voor versterking van de regionale samenwerking in de komende jaren.

Ambitie: versterkte samenwerking
De regio Arnhem-Nijmegen staat voor uitdagingen op het gebied van verstedelijking, wonen, werk en bereikbaarheid, maar ook op nieuwe thema's zoals klimaat, energie, circulariteit, gezondheid en leefkwaliteit. Onze grootste uitdaging is om die opgaven op een evenwichtige manier te combineren.

We zijn een bloeiend stedelijk netwerk, maar zonder de overdruk van de Randstad. Dat willen we zo houden. We verwachten dat onze regio nog verder zal groeien, in inwoners, in werkgelegenheid, in mobiliteit. We hebben een forse woningbehoefte van circa 35.000 extra woningen tot 2030. We ondersteunen dit om onze inwoners blijvend werk en huisvesting te bieden. Maar we zien ook dat onze gekoesterde leefkwaliteit bedreigd wordt als we niet gezamenlijk sturen op de groei die op ons afkomt. Als gemeenten willen we daarom op regionaal niveau samenwerken, met elkaar en onze partners: hoe geleiden we de groei gezamenlijk, op zo'n manier dat we de typische balans tussen stedelijke ontwikkeling en ontspannen leefkwaliteit kunnen behouden? Daarom: groene groei!

Opgavegericht samenwerken
Deze centrale ambitie hebben we uitgewerkt en onderbouwd in de regionale visie 'Regio Arnhem-Nijmegen, de groene metropoolregio'. In deze visie hebben we negen uitdagingen geformuleerd vanuit urgentie, fundament, heden en perspectief. Dit zijn de uitdagingen die we in de opgaven van deze Regionale Agenda bijeenbrengen. Op deze manier komen we los van de traditionele sectoren. Immers,

resultaten voor onze maatschappelijke opgaven boeken we alleen met een meer integrale aanpak in samenwerking met diverse overheden én met onze private en maatschappelijke partners. De nieuwe Regionale Agenda gaat deze beweging naar samenwerking in allianties ondersteunen.

Integraal werken vraagt van gemeenten een sterke regionale samenwerking, met meer slagkracht en betere democratische legitimatie. Om slagkracht en legitimatie te kunnen verenigen kiezen we voor een opgavegerichte samenwerking, via een voortschrijdende Regionale Agenda met een beperkt aantal maatschappelijke opgaven. De opgaven in deze Regionale Agenda zijn niet meer ingedeeld naar traditionele beleidsdomeinen, maar bieden focus op concrete speerpunten vanuit een integrale blik.

Vijf integrale opgaven
Vijf opgaven staan in deze Regionale Agenda centraal. Opgaven die bepaalde sectoren en domeinen aan elkaar koppelen, en zo een samenhangend maatschappelijk vraagstuk adresseren. De opgaven bestrijken een logische 'deelverzameling' van het integraal werken: natuurlijk hangt alles met alles samen, maar deze agenda wil richtinggevend zijn en integraliteit beheersbaar en handzaam maken.

Een opgave in de Regionale Agenda voldoet aan de volgende kenmerken:

- De opgave draagt positief bij aan ontwikkeling van de regionale ambities, aansluitend bij de ambities uit de lokale collegeprogramma's én de agenda's van hogere overheden.
- De opgave betreft een integraal maatschappelijk vraagstuk, die verbinding legt tussen meerdere sectoren en domeinen die vertaald worden in concrete acties en resultaten.
- De opgave vereist samenwerking in allianties met andere private en maatschappelijke partners op bovenlokaal niveau, alsmede met andere overheden op provinciaal, rijks- en Europees niveau.
- De opgave biedt toegevoegde waarde op regionaal niveau met lokale impact in meerdere gemeenten die door de regionale aanpak in hun ontwikkeling worden gestimuleerd.

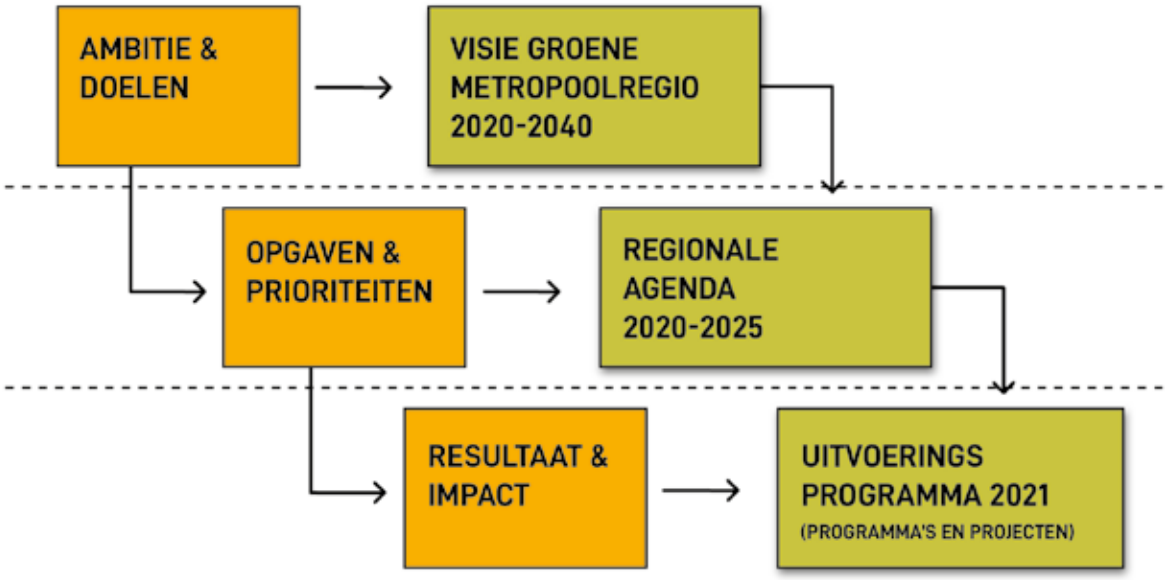

Hoofdlijnen producten regionaal versterkingsproces

Op grond van deze criteria hebben we vijf opgaven in deze Regionale Agenda uitgewerkt, die in samenhang invulling geven aan onze centrale ambitie van groene groei: de Verbonden regio, de Productieve regio, de Circulaire regio, de Ontspannen regio en de Groene groeiregio. De eerste vier opgaven combineren ieder een aantal beleidssectoren en domeinen met elkaar zodat rond die maatschappelijke vragen integraal gewerkt kan worden. De Groene groeiregio zet juist de integrale samenwerking en integrale afweging van ruimteclaims in de leefomgeving centraal, en adresseert zo de kernambitie van de visie. In de Groene groeiregio brengen we meerdere opgaven samen.

Actieagenda: speerpunten en acties
In deze Regionale Agenda hebben we handen en voeten gegeven aan de vijf integrale opgaven door per opgave prioriteit te leggen bij een select aantal speerpunten. Het zijn drie, vier, en soms vijf regionale speerpunten die inhoudelijk richting geven aan iedere ontwikkelopgave. Per speerpunt hebben we het beoogd resultaat benoemd dat we in 2025 zouden willen bereiken. Datgene dat we in de komende vijf jaar samen willen bereiken.

Bovendien hebben we ieder speerpunt vertaald naar een concreet pakket van acties. Acties waarmee een speerpunt een handelingsperspectief krijgt: dit is wat we als regio gaan doen, dit is wat we gaan ondernemen in de komende vijf jaar. Als actie benoemen we uitvoeringsacties voor projecten en programma's, maar ook acties om bepaalde onderwerpen nader te verkennen, of hiervoor lobby te organiseren of beleidsacties

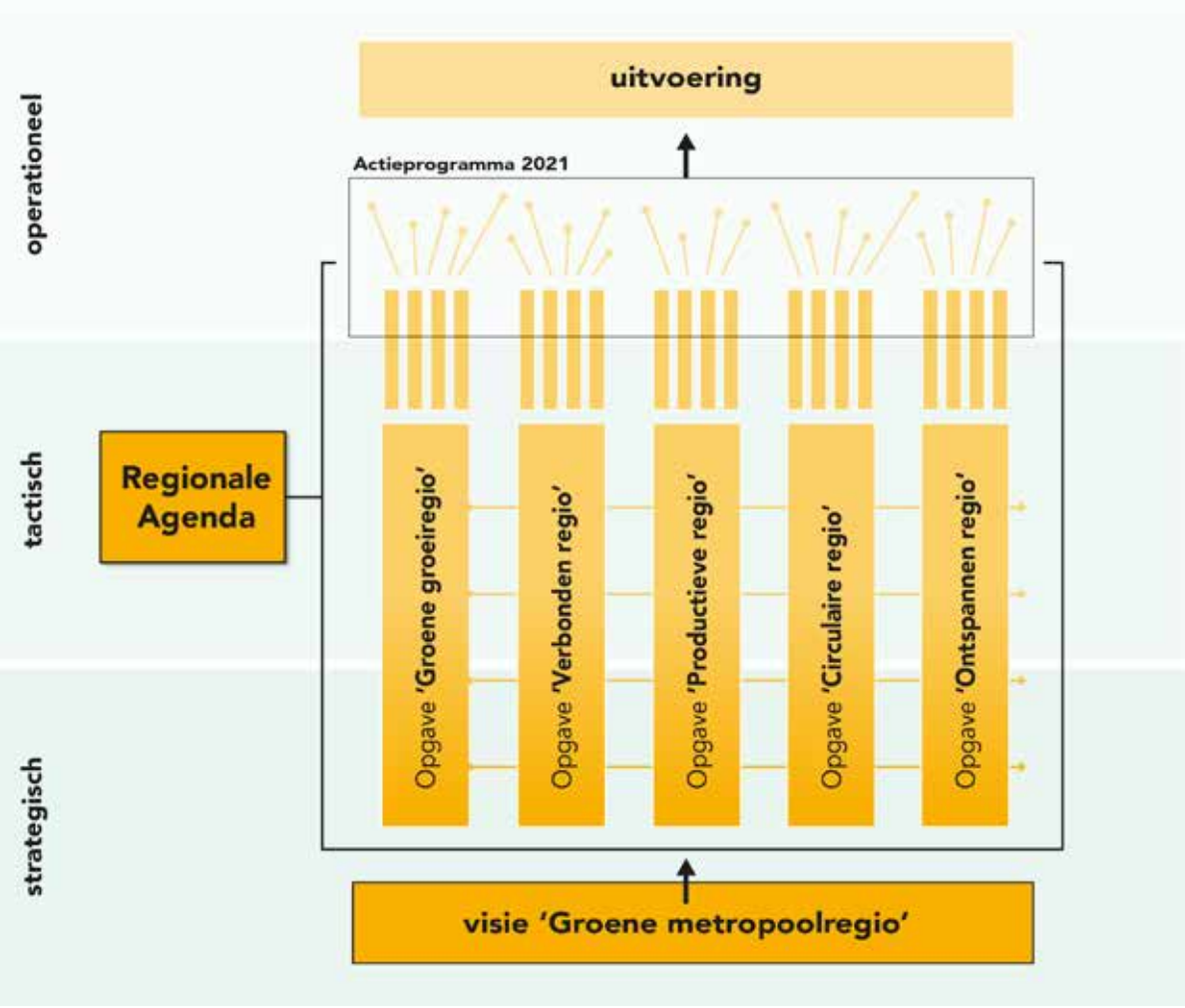

Van visie naar uitvoering via vijf regionale opgaven

voor bepaalde onderwerpen die om besluitvorming vragen of waarvoor een verankering in formeel beleid nodig is. Kortom, een divers pakket aan acties per speerpunt.

Met alle speerpunten tezamen leidt dit per opgave tot een Actieagenda met concrete acties met indicatief aangegeven fasering. Deze Actieagenda's voor iedere opgave worden de komende maanden verder uitgewerkt.

Koppeling aan lopende trajecten
Per opgave wordt in deze Regionale Agenda ook een directe koppeling gemaakt met lopende beleids- en investeringstrajecten op regionaal niveau die verbonden zijn aan de huidige structuur van onder meer de PFO's economie, wonen, mobiliteit en duurzaamheid. In de opgaven vinden alle lopende trajecten hun plaats en wordt in de uitwerking vooralsnog voortgebouwd op de ingezette lijnen en afspraken. Het bijgevoegde schema biedt een eerste overzicht van lopende trajecten die in de vijf nieuwe opgaven worden ondergebracht. En bij ieder speerpunt benoemen we de meest relevante lopende trajecten.

Resultaat van een proces van co-creatie
Deze Regionale Agenda is niet een product van een kleine kring betrokkenen, maar het resultaat van een breed proces van co-creatie met en door de 18 regiogemeenten. Als vervolg op de 'Contouren voor de Regionale Agenda' hebben we zowel voorafgaand aan de zomervakantie als erna een serie van vijf zogenoemde Regio Meet-up's georganiseerd, voor iedere opgave twee Regio-Meet-up's. Hierin zijn ambtelijke

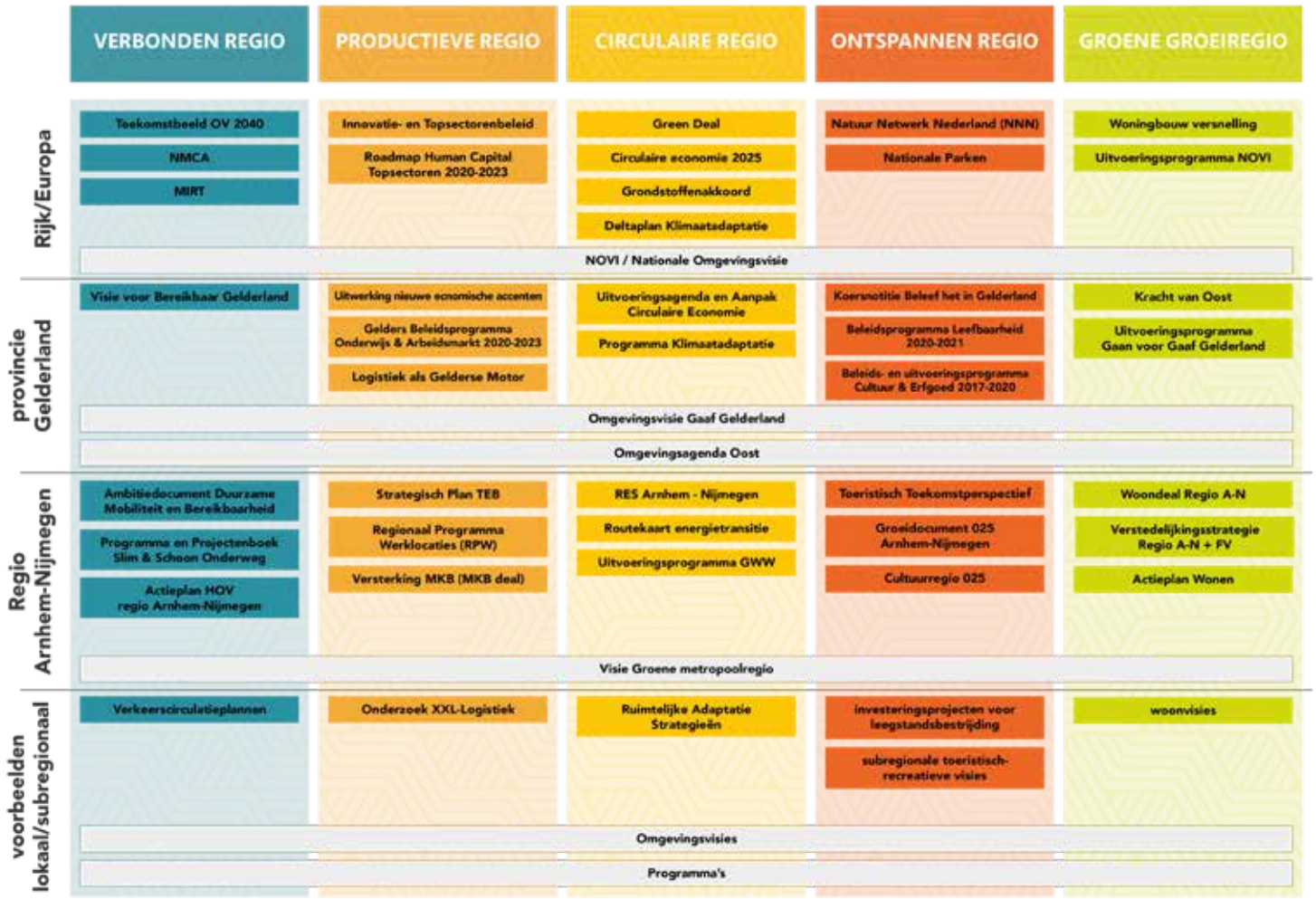

Eerste inventarisatie van lopende trajecten binnen de vijf regionale opgaven

deskundigen en vertegenwoordigers vanuit alle regiogemeenten genodigd om op een interactieve manier samen te komen tot invulling van de speerpunten en het formuleren van de acties binnen de opgaven. Tevens hebben we een zogenoemd Breed Beraad georganiseerd met en voor al onze private en maatschappelijke partnerorganisaties in de regio. Hierin zijn de benoemde speerpunten gewogen, is aansluiting gezocht met de agenda's van de partners, en hebben we alle partijen uitdrukkelijk uitgenodigd om de samenwerking met ons aan te gaan in de vijf opgaven.

Bovendien is de concept-Regionale Agenda op twee verschillende gelegenheden gepresenteerd en bediscussieerd met en door de leden van de Colleges van B&W van de 18 regiogemeenten. De bijeenkomsten Regio Ontmoet waren hier het moment voor om met elkaar in gesprek te gaan over de vijf opgaven, speerpunten en acties. Ook de raadsleden van alle 18 gemeenten hebben recent kennis genomen van de concept-Regionale Agenda via een brede online bijeenkomst en eerste vragen en signalen meegegeven. Deze bestuurlijke consultaties hebben steeds geleid tot verfijning van deze agenda.

Triple Helix-samenwerking en intentieovereenkomst

Werkelijke resultaten met toegevoegde waarde voor onze maatschappelijke opgaven boeken we alleen met een meer integrale aanpak en in een samenwerking met uiteenlopende partijen (overheid, bedrijfsleven, onderwijs en onderzoek). De nieuwe Regionale Agenda gaat deze beweging aanjagen en tot bloei brengen. De provincie Gelderland en The Economic Board dragen bij aan de opgaven en samen brengen we de ambitie van de regio op een hoger plan. Om deze samenwerking goed te regelen, willen de regiogemeenten, provincie en The Economic Board een nieuw bestuursakkoord sluiten. Dit bestuursakkoord en bijbehorende investeringsagenda zullen in het eerste kwartaal van 2021 worden voorbereid.

Oproep: aan de slag!

Met deze Regionale Agenda geven we richting aan de versterkte regionale samenwerking, en geven we vorm en inhoud aan onze gedeelde ambitie voor kwalitatieve groene groei. Deze agenda verbindt de verschillende gemeenten onderling en met de medeoverheden. En vormt de uitnodiging aan alle private en maatschappelijke partners die vanuit hun eigen doelstellingen willen meewerken aan de opgaven van deze regio. Zij juichen de versterking van de regionale samenwerking toe en roepen op geen nieuwe overlegvormen of gremia te creëren, maar vooral bestaande netwerken te benutten en te verbinden. Elkaar actief opzoeken, partijen verbinden en samen zoeken naar nieuwe kansen!

Maar bovenal roepen maatschappelijke partners en medeoverheden op tot actie: laten we aan de slag gaan! Innoveren en leren van experimenten, living labs, proeftuinen, en samen investeren in concrete projecten en programma's. En dat is een uitnodiging aan de regiogemeenten: samen aan de slag. Met het slagvaardig en opgavegericht samenwerken, met de internationale positionering van de regio, met de profilering als 'groene metropoolregio': de enige metropoolregio waarin op een zorgvuldige manier de groei en bloei wordt gekoppeld aan de ontspannen leefkwaliteit. Gericht op een aantrekkelijke groene metropoolregio waarin we ons allemaal thuis voelen. Nu én straks!

DE VERBONDEN REGIO

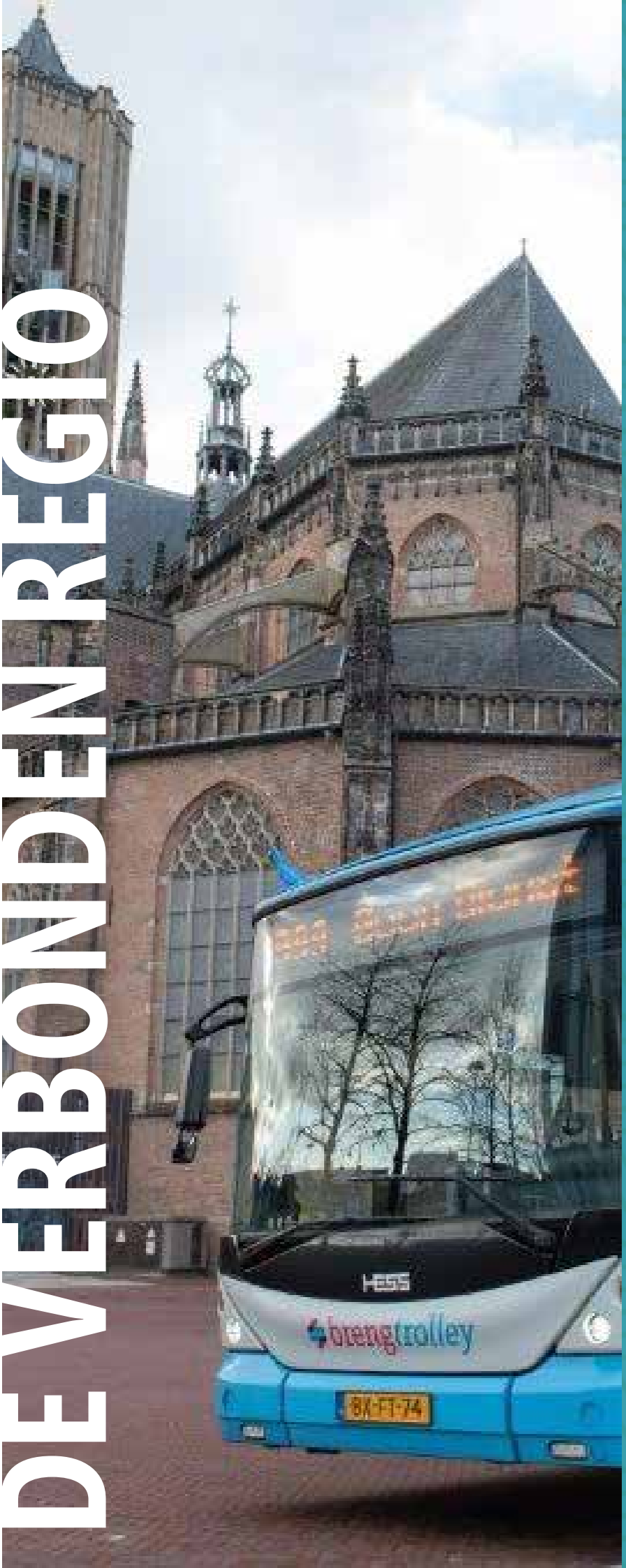

Snel, comfortabel, veilig, schoon en betrouwbaar reizen. Dat is het devies. We bieden duurzame oplossingen voor een robuust wegennet, betrouwbaar spoor, (H)OV voor iedereen en een aantrekkelijk fietsnetwerk.

Station Mook-Molenhoek - Mook en Middelaar

AMBITIES DE VERBONDEN REGIO

Versterken van onze (inter)nationale schakelfunctie
Onze regio kent een strategische ligging tussen de Randstad en het Ruhrgebied en binnen Nederland zelf. De regio is goed verbonden via vele modaliteiten en fungeert als schakel- en knooppunt op verschillende schaalniveaus. De ambitie van de regio is om deze schakelfunctie nog beter te benutten op een duurzame en schone manier. Zo zetten wij in op betere internationale spoorverbindingen zowel richting Frankfurt (ICE) en Wenen (nachttrein) als op termijn naar Berlijn (ICE). Dit als alternatief en ter vervanging van de niet-duurzame luchtvaart naar deze bestemmingen. Het multimodale netwerk in de regio komt echter steeds meer onder druk te staan. Met de groei van de regio en de groeiende mobiliteit (in zowel reizigers als goederen) is het van belang dat zowel de bereikbaarheid als de leefkwaliteit van de regio gegarandeerd blijven. Dat is primair in het belang van onze eigen inwoners maar ook in relatie met de aansluiting op de (inter)nationale infrastructuur.

Toekomstbestendig mobiliteitsnetwerk
De opgave Verbonden regio richt zich op het bereikbaar houden van de regio vanuit een brede benadering gericht op 1) het beter benutten van het huidige netwerk op slimme en nieuwe manieren; en 2) het vergroten van de capaciteit op het netwerk voor diverse modaliteiten. We werken aan speerpunten die structureel een positief effect hebben op het duurzaam gebruik van ons mobiliteitsnetwerk. Dat betekent ook (experimenteren met) nieuwe vormen van 'smart mobility', ontwikkelen van mobiliteitshubs en knooppunten en het beïnvloeden van het reizigersgedrag naar duurzame mobiliteit. Ons doel is een robuust en toekomstbestendig mobiliteitsnetwerk waarmee we de verstedelijkingsopgave kunnen opvangen en tegelijkertijd kunnen bijdragen aan de ontspannen leefkwaliteit. Hierbij passen zorgvuldige afwegingen tussen het goederenvervoer (o.a. via spoor, de zogenoemde Noordtak Betuweroute) en het toenemend reizigersvervoer (op dezelfde corridor), maar vooral ook met de leefbaarheid van de kernen en de verstedelijkingsopgaven in en langs deze corridors.

Samen werken aan duurzame mobiliteit
Snel, comfortabel, veilig, betrouwbaar en schoon reizen. Dat is het devies. We bieden duurzame oplossingsrichtingen voor een robuust wegennet, betrouwbaar spoor, (H)OV voor iedereen en een aantrekkelijk fietsnetwerk. Samen met onze partners werken we aan een verkeersveilige omgeving en stimuleren we duurzaam reisgedrag. We zetten grotere stappen richting het beter benutten van de mobiliteitsnetwerken en richten ons daarbij specifiek op het gebruik van actieve en schone mobiliteit (fiets, openbaar vervoer, elektrisch vervoer etc.). Méér schone kilometers in onze dagelijkse verplaatsingen en die van goederen is ons streven. Samen, steviger en sterker voor een gezonde en duurzaam bereikbare regio waar het prettig wonen, werken en reizen is.

Speerpunt 1

Gebiedsgerichte corridoraanpak

Multimodale verbinding A15

BEOOGD RESULTAAT 2025

In vijf jaar...

- realiseren we samen gebiedsgerichte projecten in corridors van weg, rail en water
- met goede (OV-)verbindingen naar Utrecht, Eindhoven, Zwolle én Duitsland (ICE)
- waarmee we de capaciteit van het regionale infrastructuurnetwerk vergroten
- en met projecten bijdragen aan verbetering van de leefomgeving

Gebiedsgerichte corridoraanpak

Dit speerpunt richt zich op de ontwikkeling van de infrastructuurcorridors in de regio vanuit een gebiedsgerichte aanpak. Het gaat om het bevorderen van interne en externe verbindingen over weg, rail en water vanuit een integrale blik op de leefomgeving. Het versterken van verbindingen doen we door het beter benutten van de multimodale infrastructuur. Het vergroten van de capaciteit op het netwerk willen we koppelen aan het verbeteren van de directe leefomgeving. Voor onze inwoners, werknemers, bezoekers en passanten. Dit vraagt onder meer een zorgvuldige afwegingen tussen het goederenvervoer (per spoor) en het toenemend reizigersvervoer, maar ook met de ontwikkeling van de verstedelijking en de leefbaarheid in de kernen langs de corridors. In dit speerpunt richten we ons ook op de versterking van verbindingen tussen economische kerngebieden. Hierbij gaat het om de verbindingen met drukbezochte (werk) locaties in de regio en externe verbindingen met onze buurregio's zoals Utrecht, Eindhoven en Zwolle. Maar ook op internationaal niveau staat de verbinding met Duitsland, de ICE en de verkenning van euregionale verbindingen met het Europese achterland op de agenda.

LOPENDE TRAJECTEN

- Ambitiedocument Duurzame Mobiliteit – regio Arnhem-Nijmegen
- Programma Slim & Schoon Onderweg – regio Arnhem-Nijmegen
- A50 corridor (o.a. MIRT-verkenning Bankhoef), ViA50, etc.
- Visie voor een bereikbaar Gelderland – provincie Gelderland
- Toekomstbeeld OV 2040
- Nationale Markt- en Capaciteitsanalyse (NMCA)
- Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport (MIRT)

PARTNERSCHAPPEN

Vervoerbedrijven, bedrijven, eigenaren, ontwikkelaars, maatschappelijke organisaties, ondernemers- en bewonersgroepen, kennisinstellingen (RU, HAN, VHL, ROC's), provincie Gelderland, Ministerie van IenW, Ministerie van EZK, internationale partners

ACTIES

- **Regionale uitwerking Toekomstbeeld OV 2040**
Regionale vertaling van het Toekomstbeeld OV 2040 inclusief uitvoeringsagenda.

- **Verkenning van regionaal spoor in de regio**
Nadere verkenning naar functioneren en toekomst van het regionaal spoor in en vanuit de regio, gericht op regionale lijn Arnhem-Tiel, Arnhem-Doetinchem, Nijmegen-Venlo.

- **Economische analyse en lobbydocument ICE Frankfurt en Berlijn**
Nadere verkenning naar de ruimtelijk-economische effecten van de ICE naar Frankfurt en Berlijn, en op basis hiervan ontwikkelen van een lobbydocument voor beleidsontwikkeling en investeringen.

- **Uitrol van actieplan voor Hoogwaardig Openbaar Vervoer**
Nadere uitwerking en uitrol van het HOV-actieplan in samenwerking met provincie en gemeenten.

- **Regionaal kader voor multimodaal netwerkmanagement**
Opstellen van een regionaal kader en ontwikkelen van een multimodaal model (incl. monitoringssysteem) voor het multimodaal netwerkmanagement voor betere beheersing en benutten van verschillende verkeers- en vervoersstromen in en door de regio.

- **Verkenning en lobby A12 spoorcorridor incl. Arnhem-Oost**
Verkenning van de gebiedsgerichte aanpak voor de A12 spoorcorridor (Schiphol-Utrecht-Arnhem/Nijmegen) inclusief spoorzone Arnhem-Oost en het opzetten van de A12 alliantie in samenhang met de bestaande gedragsaanpak A12.

- **Uitwerking gebiedsaanpak A325 corridor en de zuid- en westflank Nijmegen**
Uitwerking van de gebiedsgerichte aanpak voor A325 corridor en de zuid- (A73 corridor) en westflank (A50 corridor) van Nijmegen, waarbij de capaciteits- en benuttingsmaatregelen voor infrastructuur worden gecombineerd met leefbaarheidsmaatregelen.

Corridoraanpak A12

De A12 tussen Arnhem en de Duitse grens is in beide richtingen een filegevoelig traject. Om de regio nu en in de toekomst bereikbaar te houden werkt het bedrijfsleven samen met de provincie Gelderland, de betrokken gemeenten en Rijkswaterstaat aan maatregelen voor de corridor A12 tussen Arnhem en de Duitse grens.

Speerpunt 2

Regionaal (snel)fietsnetwerk

Regionale fietsverbindingen: fietsbrug 't Groentje bij station Nijmegen Lent

BEOOGD RESULTAAT 2025

In vijf jaar...

- gebruiken inwoners, werknemers en bezoekers steeds vaker de fiets
- en fietsen zij gemiddeld langere afstanden op meer verkeersveilige routes in de regio
- door uitbreiding en betere aansluiting op het lokale fietsnetwerk (woon-werk en recreatief)

Regionaal (snel)fietsnetwerk

We zetten vol in op de fiets! De fiets, zeker met de komst van de e-bike, wordt steeds populairder. Deze groeiende populariteit van de fiets stimuleren en faciliteren we richting 2025. Het doel is om al op korte termijn een sterke toename van het fietsgebruik in de regio te behalen met de positieve gevolgen voor gezondheid, luchtkwaliteit en leefomgeving van dien. Het gaat om meer mensen op de fiets krijgen dan gemiddeld, op gemiddeld gezien langere afstanden. Een uitgebreid fietsnetwerk en verkeerveilige en snelle fietsroutes zijn middelen waar we op inzetten. Enerzijds gaat dit om uitbreiding van het bestaande regionale fietsnetwerk en anderzijds om het verbeteren van de aansluiting tussen het regionale fietsnetwerk, met snelfietsroutes, en lokale fietsnetwerken. Zowel voor woon-werkverkeer als voor recreatief verkeer.

LOPENDE TRAJECTEN

- Ambitiedocument Duurzame Mobiliteit – regio Arnhem-Nijmegen
- Programma Slim & Schoon Onderweg – regio Arnhem-Nijmegen
- Visie voor een bereikbaar Gelderland – provincie Gelderland

PARTNERSCHAPPEN

Belangenorganisaties, bedrijven, aannemers, ontwerpers, grondeigenaren, werklocaties, kennisinstellingen (RU, HAN, VHL, ROC's), provincie Gelderland, Ministerie van IenW

ACTIES

- **Meerjarige investeringsagenda voor fietsprojecten**

Ontwikkelen van een meerjarige regionale investeringsagenda voor de fiets, gericht op een betere prioritering en programmering van (potentiele) fietsprojecten in de regio, en op een betere aansluiting tussen het regionale fietsnetwerk en stedelijke, lokale fietsnetwerken.

- **Verkenning van utilitaire fietsroutes en recreatief fietsnetwerk**

Nader verkenning naar een betere aansluiting en gebruik van utilitaire fietsroutes (voor woon-werkverkeer) op het recreatieve fietsnetwerk in de regio. Inclusief een analyse van de aansluiting op het stedelijk fietsnetwerk in relatie tot intelligente VRI's (datagedreven stoplichten).

- **Fietsstimulering: campagne 'Heel Gelderland fietst'**

Regionale uitwerking van de provinciale campagne 'Heel Gelderland fietst' met actieve gedragsstimulering om het gebruik van de fiets te vergroten door bijv. fietschallenges, in samenwerking met bedrijven, bewonersgroepen, kennisinstellingen en overheden.

- **Verkenning van nieuwe snelle fietsroutes**

Verkenning van potentieel te realiseren snelle fietsroutes tussen Wijchen en Oss, Om de Noord in Arnhem en Arnhem-Huissen, en nader verkenning van knelpunten in de aansluiting op lokale netwerken.

- **Verkenning en planvoorbereiding Westflankroute Arnhem – Elst – Nijmegen**

Nadere verkenning en planvoorbereiding voor een nieuwe (snel) fietsroute tussen Arnhem en Nijmegen via de westkant van Elst.

Snelle regionale fietsroutes

De regio werkt aan snelle fietsroutes in een regionaal netwerk. Een verfijnde hoofdstructuur voor de fiets maakt een goede verbinding tussen de verschillende kernen en de voorzieningen op fietsafstand goed bereikbaar. Voorbeelden zijn het in 2020 geopende Maaswaalpad tussen Nijmegen-Malden-Mook-Cuijk en een nieuwe snelfietsverbinding aan de westflank tussen Arnhem-Elst-Nijmegen.

Speerpunt 3

Mobiliteitshubs en knooppunten

Regionaal mobiliteitsnetwerk met ov-knooppunten: stationsomgeving Wijchen

BEOOGD RESULTAAT 2025

In vijf jaar...

- realiseren we met partners (nieuwe) mobiliteitshubs en knooppunten in stad en regio
- waar we nieuwe vormen van duurzame mobiliteit aanbieden (deelvervoer, elektrisch, MaaS)
- 'mobiliteit op maat' bieden voor vraagafhankelijk vervoer in de regio
- en zo een betere koppeling maken tussen het regionale en stedelijke infrastructuurnetwerk

Mobiliteitshubs en knooppunten

Dit speerpunt richt zich op het zo efficiënt mogelijk verknopen van multimodaliteit op strategische locaties en het versterken van multimodale ketens in stad en regio. Met de ontwikkeling van knooppunten en mobiliteitshubs werken we samen met onze partners aan steeds beter bereikbare faciliteiten in de regio. Het gaat om het aanbieden van alternatieven op het gebruik van de auto en de verkeersdeelnemer te verleiden de overstap te maken op actieve en duurzame vormen van mobiliteit. Het kan hier gaan om fysieke ontwikkeling van knooppunten of de ontwikkeling van ehubs, deelvervoer, elektrisch vervoer en Mobility as a Service constructies. Waarbij we inspelen op vraagafhankelijk vervoer in de kleinere kernen van de regio met mobiliteit op maat constructies. Hier trekken we samen in op. De knooppunten en mobiliteitshubs fungeren als scharnierpunten tussen regionale en lokale netwerken en maken het reizen door de regio voor een bredere groep (betaalbaar) beschikbaar. Op de knooppunten en mobiliteitshubs maken we de koppeling tussen het regionale mobiliteitsnetwerk en lokale (drukbezochte) plekken, werklocaties en voorzieningen. Een integrale benadering staat ook hier centraal waarbij we de leefomgeving van inwoners, werknemers en bezoekers verbeteren.

LOPENDE TRAJECTEN

- Visie voor een bereikbaar Gelderland – provincie Gelderland
- Ambitiedocument Duurzame Mobiliteit – regio Arnhem Nijmegen
- Programma Slim & Schoon Onderweg – regio Arnhem Nijmegen
- Actieplan HOV – regio Arnhem-Nijmegen

PARTNERSCHAPPEN

Projectontwikkelaars, (institutionele) investeerders, vervoerders, provincie Gelderland, Ministerie van EZK, Ministerie van IenW

ACTIES

- **Meerjarige investeringsagenda 'Hubs en knooppunten' ontwikkelen**

Ontwikkelen van een meerjarig regionaal investeringsprogramma voor de realisatie van mobiliteitshubs en knooppunten binnen de regio.

- **Ontwikkelen van 1e fase investeringsimpuls mobiliteitshubs**

Verkenning, planvoorbereiding en verkenning van 1e fase investeringsimpuls in mobiliteitshubs, w.o. spoorknoop Arnhem-Zuid, hub station Nijmegen Goffert, hub station Nijmegen Dukenburg, Zevenaar-Oost en P&R Zevenaar, hub station Rheden, Druten, Kronenburg Arnhem, Waalfront Nijmegen, in combinatie met fietsparkeren op deze hubs.

- **Verkenning en lobby stationsgebied Nijmegen**

Nadere planvoorbereiding en realisatie van het stationsgebied Nijmegen, inclusief verbetering van de kwaliteit van de stationsomgeving met het oog op de realisatie van wonen en werken in de directe omgeving. Deel van de uitvoering start in 2023 aan de westkant van het station.

- **Mobiliteit op Maat (i.r.t. hubtaxi)**

Planvoorbereiding en voorbereiding van implementatie 'Mobiliteit op Maat' 2022 in relatie tot het project hubtaxi van de provincie Gelderland.

Stationsgebied Nijmegen

Om het groeiend aantal reizigers op te vangen wordt de oostkant van het stationsgebied Nijmegen aangepast. De fietsroute voor het station zal worden verdiept, zodat fietsers en voetgangers elkaar niet in de weg zitten. Met een grote ondergrondse fietsenstalling en uitbreiding van het busstation wordt het station aantrekkelijker voor het gebruik van openbaar vervoer.

Speerpunt 4

Gedragsaanpak duurzame mobiliteit

Gedragsaanpakken mobiliteit: Slim Spitsen Waalbrug

BEOOGD RESULTAAT 2025

In vijf jaar...

- maken meer inwoners, werknemers en bezoekers gebruik van duurzame vormen van mobiliteit
- door een actieve beïnvloeding van mobiliteitsgedrag en vervoermiddelkeuze
- met een goede samenwerking tussen werkgevers, mobiliteitsaanbieders en overheden
- waardoor de capaciteit van het regionale infrastructuurnetwerk beter wordt benut

Gedragsaanpak duurzame mobiliteit

Dit speerpunt richt zich op gedragsbeïnvloeding van verkeersdeelnemers in de regio vanuit het programma Slim & Schoon Onderweg. In dit programma werken de 18 regiogemeenten samen aan een beter bereikbare en schonere regio. Met diverse oplossingen helpen we inwoners en werkgevers om duurzamer, slimmer, sneller en gezonder te reizen. Met actieve beïnvloeding van het mobiliteitsgedrag is nog een wereld in te winnen. Hiervoor zoeken we naar nieuwe partnerschappen: werkgevers, mobiliteitsaanbieders, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties slaan de handen ineen. Het gaat om samen experimenteren en het opschalen van effectieve oplossingen. Met slimme maatregelen maar ook met het slim benutten van informatie en data die beschikbaar is over het mobiliteitssysteem. Het doel is het beter benutten van de het mobiliteitsnetwerk door ons, in plaats van met grotere en meer kostbare infrastructurele ingrepen, nadrukkelijk te richten op de beïnvloeding van mobiliteitsgedrag en vervoermiddelkeuzen. Hierbij past ook extra aandacht voor het verbeteren van de verkeersveiligheid waarvoor in 2019 het Startakkoord Strategisch Plan Verkeersveiligheid is getekend. Hiervoor werkt regio al samen met de provincie en het Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid aan onder meer een integraal en uniform verkeersveiligheidsbeleid.

LOPENDE TRAJECTEN

- Programma Slim & Schoon Onderweg – regio Arnhem-Nijmegen
- Visie voor een bereikbaar Gelderland – provincie Gelderland

PARTNERSCHAPPEN

Vervoerders, kennisinstellingen, maatschappelijke organisaties, werkgevers, dataspecialisten, communicatiespecialisten, provincie Gelderland, Ministerie van IenW

ACTIES

- **Uitvoeringsprogramma Slim & Schoon Onderweg**

Uitvoeringsprogramma werkpakketten 'Slim & Schoon Onderweg' in drie programmalijnen: programmalijn 1 SAMEN (gedragsverandering – o.a. Gedragsaanpak A12, werkgeversaanpak); programmalijn 2: SLIM (slimme wegen – o.a. data op orde, i-VRI's); programmalijn 3: SCHOON (o.a. E-hubs, deelmobiliteit, duurzame last mile logistiek).

- **Communicatie en monitoring gedrag en verkeersdeelname**

Ontwikkelen van regionale campagnes gericht op werknemers, werkgevers, bewoners en bezoekers voor verduurzaming van hun mobiliteitsgedrag, en digitale monitoring van de verkeersdeelname, en analyse van mobiliteitsdata.

- **Verkenning en realisatie van innovatieve mobiliteitsprojecten**

Verkenning en realisatie van innovatieve projecten, inclusief subsidies hiervoor, van duurzame pilots of experimenten in de regio voor vernieuwende vormen van duurzame mobiliteit.

- **Regionale uitwerking Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV)**

De regio initieert en coördineert regionale studies die bijdragen aan de kaders van het Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV) inclusief het opstellen van een meerjarige agenda van gemeentelijke projecten in het kader van het SPV.

Digitaliseringsopgave van mobiliteitsdata

Wegbeheerders zijn eigenaar of beheren diverse data-items en vormen dus een belangrijke bron van data. Zij profiteren van een efficiënter gebruik van het verkeersnetwerk als diensten grootschalig worden gebruikt. Doel is om te komen tot een gezamenlijke aanpak voor productie, beheer en kwaliteitsborging van publieke mobiliteitsdata in de regio. Hiermee kunnen we efficiënter werken in onze werkprocessen en komt er meer data beschikbaar voor monitoring van beleidskeuzen.

Opgave Verbonden regio

Actieagenda

speerpunt 1

GEBIEDSGERICHTE CORRIDORAANPAK

acties	type	uitvoering	fasering '21 '22 '23 '24 '25
Regionale uitwerking Toekomstbeeld OV 2040	beleidsactie	lopend	
Verkenning van regionaal spoor in de regio	verkenning	starten na 2021	
Economische analyse en lobbydocument ICE Frankfurt en Berlijn	beleidsactie, lobby	lopend	
Uitwerking van actieplan voor Hoogwaardig Openbaar Vervoer	uitvoering	starten in 2021	
Regionaal kader voor multimodaal netwerkmanagement	beleidsactie, uitvoering	starten in 2021	
Verkenning en lobby A12 spoorcorridor incl. Arnhem-Oost	verkenning, lobby	starten in 2021	
Uitwerking gebiedsaanpak A325 corridor en de zuid- en westflank Nijmegen	uitvoering	lopend en starten in 2021	

speerpunt 2

REGIONALE (SNEL)FIETSROUTES

acties	type	uitvoering	fasering '21 '22 '23 '24 '25
Meerjarige investeringsagenda voor fietsprojecten	beleidsactie, lobby	lopend	
Verkenning van utilitaire fietsroutes en recreatief fietsnetwerk	verkenning	starten in 2021	
Fietsstimulering: campagne 'Heel Gelderland fietst'	uitvoering, lobby	lopend	
Verkenning van nieuwe snelle fietsroutes	verkenning	starten in 2021	
Verkenning en planvoorbereiding Westflankroute Arnhem – Elst – Nijmegen	uitvoering	starten in 2021	

speerpunt 3

MOBILITEITHUBS EN KNOOPPUNTEN

acties	type	uitvoering	fasering '21 '22 '23 '24 '25
Meerjarige investeringsagenda 'Hubs en knooppunten' ontwikkelen	beleidsactie, lobby	starten in 2021	
Ontwikkelen van 1e fase investeringsimpuls mobiliteitshubs	uitvoering	lopend	
Verkenning en lobby stationsgebied Nijmegen	verkenning, lobby	lopend	
Mobiliteit op Maat (i.r.t. hubtaxi)	uitvoering	starten na 2021	

speerpunt 4

GEDRAGSAANPAK DUURZAME MOBILITEIT

acties	type	uitvoering	fasering '21 '22 '23 '24 '25
Uitvoeringsprogramma Schoon Onderweg en Verkeersveilige omgeving	beleidsactie	lopend	
Communicatie en monitoring gedrag en verkeersdeelname	verkenning, uitvoeren	starten in 2021	
Verkenning en realisatie van innovatieve mobiliteitsprojecten Slim & Schoon	verkenning, uitvoeren	lopend	
Regionale uitwerking Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV)	beleidsactie, uitvoering	starten in 2021	

DE PRODUCTIEVE REGIO

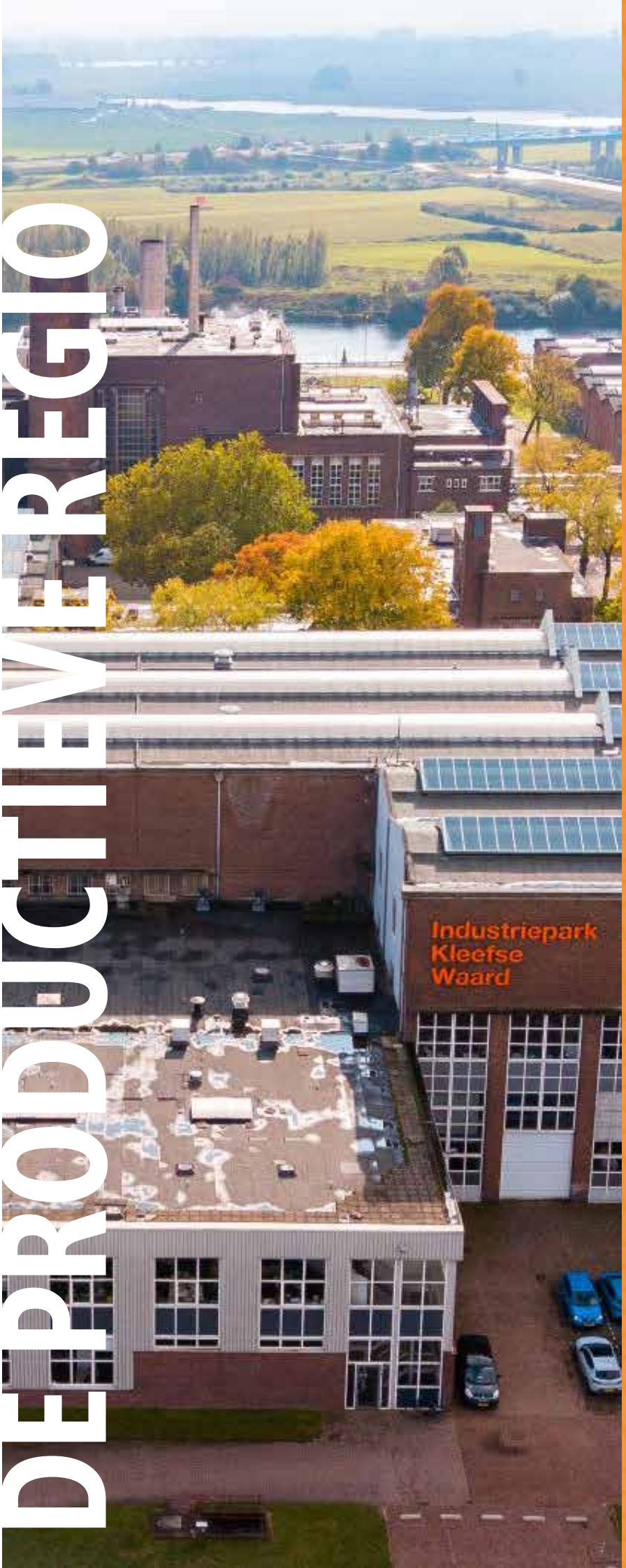

We investeren in de structuurversterking en innovatiekracht van onze economie. Vanuit een brede economische basis versterken we de positie en productiviteit van onze bedrijven, het innovatieve vermogen en de doorstroming naar beschikbaar werk voor iedereen.

Bedrijventerrein Schoenaker - Beuningen

AMBITIES DE PRODUCTIEVE REGIO

Economische structuurversterking
De regio Arnhem-Nijmegen is meer en meer in ontwikkeling als een compleet stedelijk netwerk. Ruimtelijk, economisch en maatschappelijk. We zien de synergie tussen de twee steden en stad en ommeland groeien. Synergie tussen de verschillende verzorgingsgebieden, werklocaties en woonlocaties. De forse woningbouwopgave waar we voor staan vraagt ook om een gezamenlijke inspanning om te zorgen voor voldoende werkgelegenheid. We zetten ons gezamenlijk in voor een versterking van de economische basis, waarin bedrijven zich willen vestigen en kunnen groeien. Dit is belangrijk voor de werkgelegenheid en de welvaart van onze inwoners. Vanuit de versterkte regionale samenwerking kunnen we op een aantal thema's bijdragen aan deze structuurversterking, het innovatieve vermogen van onze economie en de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Innovatiekracht en banengroei
De regio Arnhem-Nijmegen creëert ruim 70% van het Gelderse aandeel in het Bruto Binnenlands Product (BBP). Er is veel innovatiekracht geconcentreerd in onze regio en de vestigingskwaliteit van onze werklocaties scoort boven het landelijk gemiddelde. Tegelijkertijd zien we de opgave om onze de kwaliteiten van onze regio steviger te profileren en de economische potenties beter te benutten. We versterken daarom onze inzet op innovatiekracht in de iconische clusters Energy, Health & Hightech en de cross-over met Food. Dit legt de basis voor een sterkte (inter)nationale positie en productiviteit van toonaangevende bedrijven. Dit sterke economische profiel zorgt ervoor dat onze regio interessant is voor talenten. De ambitie is groei te faciliteren en aan te jagen voor een forse banengroei in een goede balans met de leefkwaliteit in de regio. Dit doen we samen met The Economic Board en andere betrokken partijen.

Topsectoren, werklocaties en human capital
We zetten in op behoud en aantrekken van (nieuwe) bedrijvigheid in de regio. Op verschillende niveaus: van zelfstandigen en start-ups tot het MKB en internationals. We versterken de kwaliteiten van de werklocaties, zodat nieuwe bedrijven zich vestigen en dat ondernemerschap en innovatie gestimuleerd worden. We verbinden lokale bedrijven, instellingen en activiteiten aan de topsectoren en bieden synergievoordelen en ondersteuning bij het uitwerken van ideeën tot concrete projecten.
We zetten in op de ontwikkeling van campussen en het opwaarderen van onze werklocaties door herstructurering en duurzame transformatie. We versterken de samenwerking met partijen in het onderwijs, gericht op een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, passend bij de vraag van ondernemers en de skills van werknemers en werkzoekenden.

Speerpunt 1

Ontwikkeling van (inter)nationale clusters

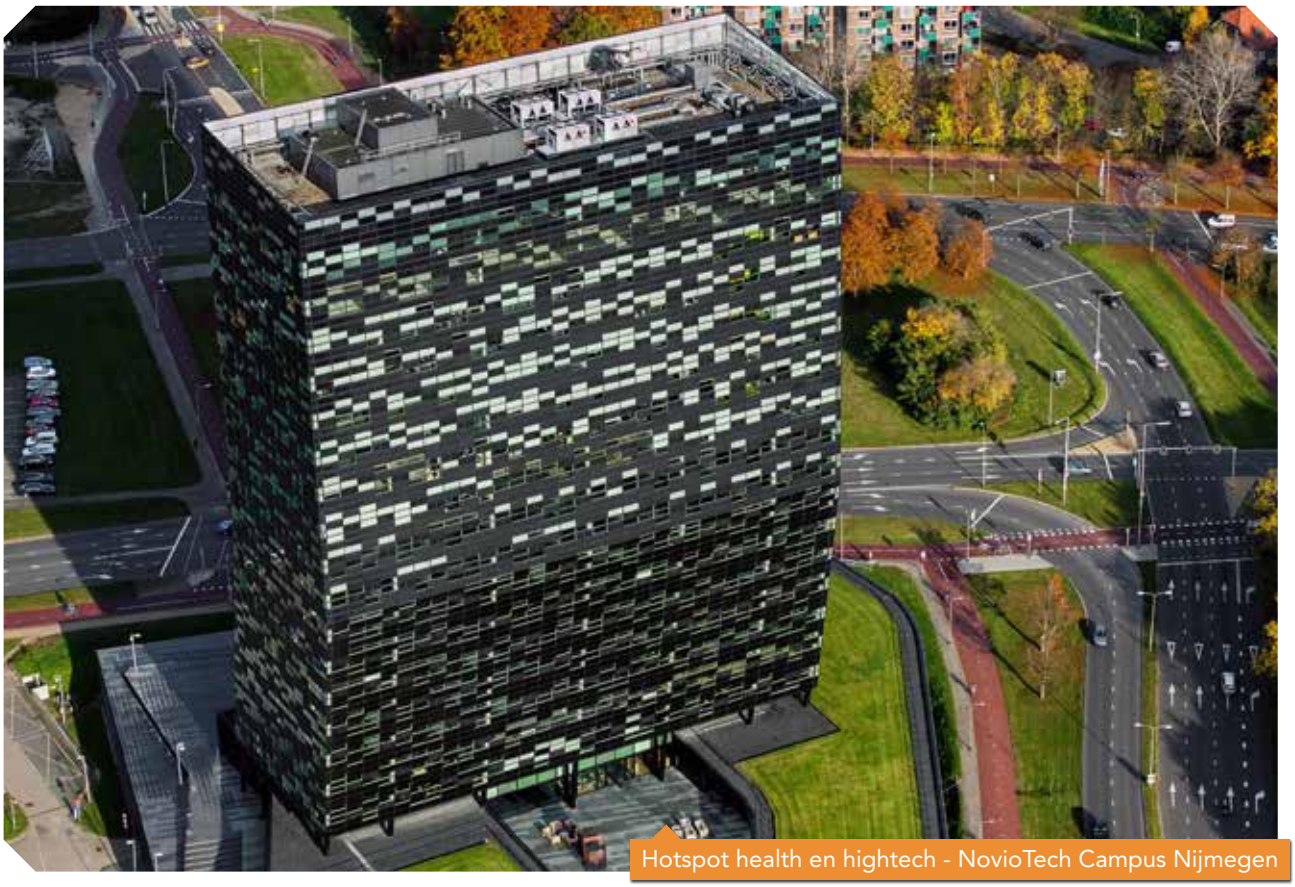

Hotspot health en hightech - NovioTech Campus Nijmegen

BEOOGD RESULTAAT 2025

In vijf jaar...

- zijn we zichtbaar als (inter)nationaal toonaangevende regio
- op innovaties en sleuteltechnologieën op gebied van health, hightech en energy
- zetten we deze innovaties in voor onze maatschappelijke opgaven (o.a. meer banen)
- en werken we met Foodvalley samen aan crossovers tussen health en food

Ontwikkeling van (inter)nationale clusters

Dit eerste speerpunt is gericht op de doorontwikkeling van de (inter)nationale clusters health en hightech, en energy, met crossovers naar food. De ambitie is om deze topsectoren – waarin onze regio al voorop loopt – nóg verder te versterken en internationaal toonaangevend te maken. Onze regio is ook sterk in de mogelijkheden voor directe implementatie en innovatieve toepassingen ervan met proefopstellingen, prototypen of nieuwe toepassingsmogelijkheden. Onze innovatieve krachten in health, hightech en energymoeten we ook vooral (inter) nationaal zichtbaar maken, met toepassingsgerichte innovaties en sleuteltechnologieën volop in de schijnwerpers. De zichtbaarheid kunnen we verbeteren door innovaties en initiatieven beter te bundelen en onze lobby beter te structureren. Bovendien zijn er veel kansen om de ontwikkeling van onze topsectoren in te zetten voor de maatschappelijke opgaven waarvoor de regio staat, zoals energietransitie, een gezonder klimaat maar ook de groei van nieuwe banen op alle niveaus. We zien volop mogelijkheden voor een nauwe samenwerking met Foodvalley. Met name op het gebied van (agro)food zijn hier cross-overs te verkennen met de topsectoren health en hightech. En dit geldt evenzeer voor cross-overs met de foodsector binnen onze regio (zoals met Next Garden en Van Hall Larenstein). De uitvoering van dit speerpunt ligt voor een belangrijk deel in handen van The Economic Board.

LOPENDE TRAJECTEN

- Strategisch en Tactisch Plan TEB – The Economic Board
- Economische beleidsplannen van gemeenten
- Een Economie voor de Toekomst – provincie Gelderland
- Uitwerking nieuwe economische accenten – provincie Gelderland
- Innovatie- en topsectorenbeleid – Ministerie van EZK

PARTNERSCHAPPEN

Start-ups, kennis- en technologie bedrijven, institutionele en private investeerders, maatschappelijke instellingen, kennisinstellingen (RU, HAN, ROC's), Health Valley Nederland, The Economic Board, Oost NL, provincie Gelderland, Ministerie van EZK

ACTIES

- **Betekenis van health&hightech, energy en food voor regiogemeenten uitwerken**

Nader uitwerken van de koppeling van de (inter)nationale clusters aan bedrijven en instellingen in de verschillende regiogemeenten en verkennen van kansen voor verdere netwerk- en clustervorming in de regio voor bedrijven, kennisinstellingen en gemeenten.

- **Acceleratieprogramma imec iStart doorontwikkelen**

We ondersteunen de ontwikkeling van het iStart acceleratieprogramma (van imec) om nieuwe innovaties te stimuleren bij start-ups en scale-ups op het gebied van health, hightech en crossovers met food.

- **Ontwikkeling van het Chip Integration Technology Centre**

Uitvoering geven aan de verdere ontwikkeling van Chip Integration Technology Centre (CITC) als brandpunt van de kennisontwikkeling op gebied van hoogwaardige chiptechnologie in de regio en inzet van toepassingsmogelijkheden.

- **ConnectR – innovatielab voor sleuteltechnologieën energy en mobiliteit**

Verdere ontwikkeling ondersteunen van 'ConnectR' op het IPKW Arnhem als hét (inter)nationale innovatielab – het flagship – voor nieuwe sleuteltechnologieën op het gebied van energie en mobiliteit, bijv. op batterijtechnologie.

- **Roadmap Artificial Intelligence for Life uitvoeren**

Doorontwikkelen van het regionale bedrijfsleven op gebied van Artificial Intelligence (AI) met nieuwe projecten, prototypen en onderzoek in de AI Hub Oost-Nederland met crossovers naar andere regio's (w.o. Brainport Eindhoven en Twente).

- **Uitvoering geven aan supportprogramma's Briskr 2.0, Startlife en Orion**

De programma's Briskr 2.0, Startlife en Orion zijn brede supportprogramma's voor bedrijven voor brede ondersteuning in kennis, techniek, faciliteiten, ondernemerschap en financiering op het gebied van health & hightech en energy.

- **Beter gestructureerde lobby en profilering van de (inter)nationale clusters**

Economische kennis, innovaties en initiatieven in de regio beter bundelen en extern uitdragen door een beter gestructureerde lobby voor beleidskoppelingen en subsidie- en investeringsfondsen bij het Rijk en in Europese verband.

Chip Integration Technology Center (CITC)

Dit topcentrum voor innovatie in chipintegratie en fotonica is een koploper op het gebied van Hightech, één van de regionale topsectoren. Op de Nijmeegse Novio Tech Campus werken vijftien verschillende bedrijven en kennisinstellingen samen om nieuwe technologieën en toepassingen mogelijk te maken.

Speerpunt 2

Vestigingskwaliteit van werklocaties

Campus Heyendaal - Nijmegen

BEOOGD RESULTAAT 2025

In vijf jaar...

- worden de werklocaties in onze regio hoger gewaardeerd door ondernemers
- op het gebied van bereikbaarheid, voorzieningen en duurzaamheid
- en draagt de leefkwaliteit van wonen en landschap substantieel bij aan onze vestigingskwaliteit

Vestigingskwaliteit van werklocaties

De regio kent allerlei werklocaties, in verschillende soorten en maten, van bedrijventerreinen tot binnensteden en campuslocaties. In en rond de steden maar ook in de omliggende kernen. Deze werklocaties worden gewaardeerd door ondernemers en werknemers, maar onze ambitie is om die waardering van onze werklocaties flink boven het gemiddelde te laten stijgen. Ten eerste gaat het om een betere afstemming van vraag en aanbod van werklocaties in verschillende deelmarkten, en uitvoering van regionale afspraken in het kader van het Regionaal Programma Werklocaties (RPW). Hiernaast gaat het om het versterken van de vestigingskwaliteit van de toplocaties in de regio, en de campuslocaties in het bijzonder, met een goede bereikbaarheid, hoog niveau voorzieningen en duurzaamheid in een hoogwaardige ruimtelijke setting. Ook het duurzaam en toekomstbestendig maken van reguliere, gemengde bedrijventerreinen vraagt om een regionale aanpak. Herstructurering en soms transformatie zijn nodig om deze werklocaties weer 'bij de tijd' te krijgen en te laten voorzien in veranderde behoeften van ondernemers en werknemers op gebied van bereikbaarheid, voorzieningen, groen, uitstraling en duurzaamheid. Hierbij past een brede benadering met een koppeling naar wonen en woonklimaat en kwaliteit van het landschap als belangrijke vestigingsfactoren voor (nieuwe) bedrijvigheid in de regio.

LOPENDE TRAJECTEN

- Regionaal Programma Werklocaties (RPW) – regio Arnhem-Nijmegen
- Verstedelijkingsstrategie – regio Arnhem-Nijmegen / Foodvalley

PARTNERSCHAPPEN

Grond- en vastgoedeigenaren, ondernemers(verenigingen) en grote bedrijven, projectontwikkelaars, beleggers, kennisinstellingen (RU, HAN, ROC's), The Economic Board, provincie Gelderland, Ministerie van EZK, Ministerie van BZK

ACTIES

- **Uitvoering van Regionaal Programma Werklocaties (RPW)**

Beleidsmatige vertaling en uitvoering van het Regionaal Programma Werklocaties in lokale plannen voor afstemming vraag en aanbod, herstructurering en kwaliteitsverbetering van werklocaties, onder leiding van het Intergemeentelijk Overleg Werklocaties (IOW).

- **Regionale campuslocaties verder doorontwikkelen**

Bijzondere campuslocaties, met een clustering van specifieke bedrijven en toeleveranciers rond een bepaald profiel/branche, doorontwikkelen als campuslocatie met een (inter)nationale uitstraling. NovioTech Campus, Universiteitscampus Heyendaal, IPKW Arnhem en Arnhems Buiten zijn voorbeelden.

- **Impuls voor duurzame energie op werklocaties in de regio**

Versterking van de gebiedsontwikkeling van werklocaties gericht op gebruik van duurzame energie op werklocaties zoals laadpaleninfrastructuur, waterstof noodstroomvoorziening Rijnstate ziekenhuis Arnhem, de Energy Hub rond de AVR Duiven, het ontwikkelen van een waterstofcluster, of voor duurzaam energiegebruik Next Garden.

- **Herstructurering van gemengde bedrijventerreinen**

Verkennen van een regionaal herstructureringsprogramma voor gemengde bedrijventerreinen en werklocaties in de regio waar een verbetering van het ruimtegebruik, bereikbaarheid, voorzieningen en gemeenschappelijk parkmanagement van waarde is. Gericht op veiligheid, leefbaarheid, human capital en duurzaamheid. Inzet van instrument stedelijke kavelruil.

Bedrijventerrein Tatelaar/ Hengelder – Zevenaar

De bedrijventerreinen Tatelaar en Hengelder in Zevenaar zijn gemengde bedrijventerrein die op sommige plekken aan vernieuwing toe zijn. Door herstructurering van de kavelstructuur, clustering van bedrijven, pleksgewijze integratie met wonen en kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte en de uitstraling worden deze bedrijventerreinen weer aantrekkelijke vestigingsplekken.

Speerpunt 3

Human Capital - onderwijs en arbeidsmarkt

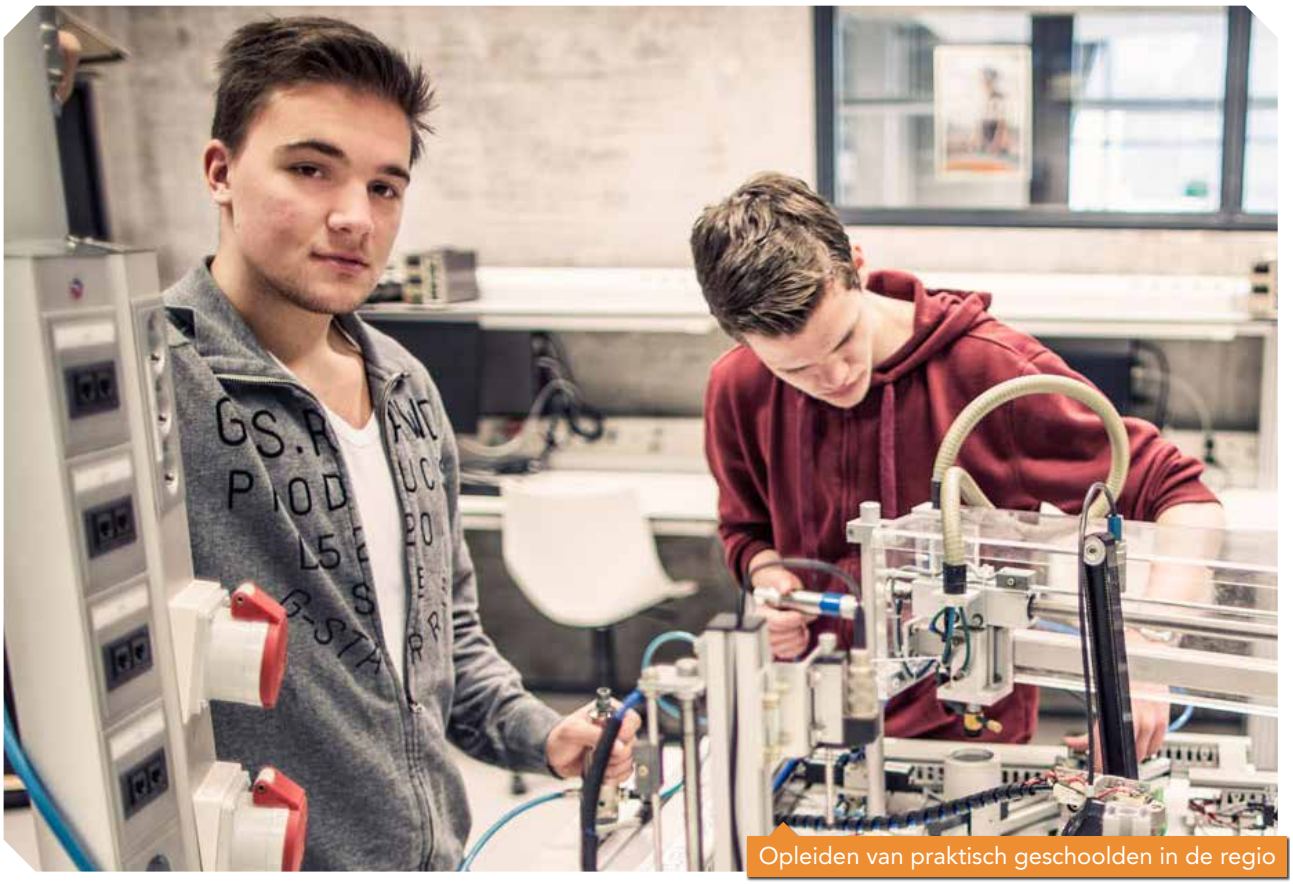

Opleiden van praktisch geschoolden in de regio

BEOOGD RESULTAAT 2025

In vijf jaar...

- hebben we een wendbare arbeidsmarkt waardoor het aantal banen in de regio is gegroeid
- en realiseren bedrijfsleven en onderwijsinstellingen in de regio steeds meer samen
- in projecten die zorgen voor een betere aansluiting van MBO, HBO en WO op de arbeidsmarkt

Human capital – onderwijs en arbeidsmarkt

Human capital is een belangrijk vraagstuk dat bij veel regiogemeenten hoog op de agenda staat. Het doel is het ontwikkelen van een wendbare regionale arbeidsmarkt door 'een leven lang leren' van werknemers en (nieuwe) werkzoekenden op de arbeidsmarkt. Met een betere koppeling tussen onderwijs en arbeidsmarkt, en gericht op meer baankansen tot 2025. Innovatieve ontwikkelingen in de topsectoren health&hightech en energy bieden nieuwe uitdagingen voor hooggekwalificeerde werknemers. Dit vraagt om het vasthouden van hoogopgeleide talenten na afronding van hun studie op Radboud Universiteit of aan een van de hogescholen in de regio. Ook voor praktische geschoolden bieden deze sectoren nieuwe kansen. Deze kansen zijn er ook op het gebied van circulaire economie en verduurzaming. En die kansen beperken zich niet tot de steden, maar zijn van betekenis voor alle regiogemeenten. We willen inzetten op bij- of omscholing op verschillende opleidingsniveaus, van WO tot praktisch geschoolden, bijvoorbeeld in grondstoffenbeheer of installatietechniek. Het speerpunt richt zich op intensiveren van de samenwerking tussen bedrijfsleven, onderwijs en gemeenten in een vroeg stadium in onderwijstrajecten. Met concrete projecten zorgen we voor een betere aansluiting van MBO, HBO en WO op de vraag en behoeften van het regionaal bedrijfsleven. De uitwerking van het speerpunt Human capital doen we in nauwe samenwerking met The Economic Board.

LOPENDE TRAJECTEN

- Randvoorwaardelijk cluster Human Capital – The Economic Board
- Gelders beleidsprogramma Onderwijs en arbeidsmarkt 2020-2023 – provincie Gelderland
- Roadmap Human Capital Topsectoren 2020-2023

PARTNERSCHAPPEN

Bedrijfsleven, ondernemersverenigingen, (sub)regionale werkbedrijven, onderwijs- en kennisinstellingen, UWV, Liemers Ambassade, The Economic Board, provincie Gelderland, Ministerie van VWS, Ministerie van EZK

ACTIES

- **Regiobrede Human Capital Agenda ontwikkelen**

Ontwikkelen van een beleidsagenda voor Human Capital voor alle regiogemeenten tezamen voor een betere aansluiting van werkzoekenden op behoeften van het regionale bedrijfsleven en voor een betere aansluiting van onderwijs (MBO, HBO en WO) op de regionale arbeidsmarkt.

- **Netwerkvorming tussen regionale bedrijfsleven – onderwijs – overheid versterken**

Versterken van coalities met private en maatschappelijke partners om (sub)regionale programma's te ontwikkelen voor een 'leven lang ontwikkelen' met learning communities, Fieldlabs, Skillslabs en Communities of Practice (CoP). Ook een regionaal Techniekpact of Katapult, en lectoraten en practoraten kunnen helpen om innovaties regionaal te laten renderen in onderwijs en bedrijven.

- **Ontwikkelen van regionale pilot Skills Lab**

Verkennen en ontwikkelen van de 'Skills Lab' als regionale pilot om kennis, kunde en vaardigheden van werknemers en werkzoekenden te verbeteren door bij- en omscholing naar passend werk. En vanuit werkgeversperspectief nieuwe vaardigheden te ontwikkelen die passen bij de maatschappelijke behoeften van de New Economy in termen van diensteneconomie, innovaties, toegepaste technologie en duurzaamheid.

- **Hybride leer-werkomgevingen voor praktisch geschoolden**

Ontwikkelen van hybride leer-werkomgeving voor VMBO, MBO en HBO in de regio, verbonden aan specifieke werklocaties in logistiek, electronica, energie of maak-, food- en consumentenindustrie, waar innovaties, werken en leren dicht op elkaar worden georganiseerd met ook hybride rollen voor ondernemers als opleiders en praktijkbegeleiders.

- **Energie in Stroom**

De energietransitie gebruiken we als middel om duurzame baankansen te creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en voor zij-instromers/doorstromers. Dit project is al opgestart i.s.m. Arnhem, Nijmegen, TEB en wordt opgetild op regionaal niveau en uitgebreid met partners als corporaties, bouwers, installatiebranche, producenten, leveranciers en onderwijsinstellingen.

Regionaal Skills Lab

In samenwerking met House of Skills Amsterdam denken we na over een regionaal 'Skills Lab' dat samen met bedrijven werkt aan een matching tool tussen werknemer en werkgever. Gericht op de vaardigheden van (potentiële) werknemers. Het uitgangspunt is een wendbare arbeidsmarkt en meer uitwisseling tussen sectoren.

Speerpunt 4

Ondernemerschap in het MKB

Hotspot voor ondernemerschap - Modekwartier Arnhem

BEOOGD RESULTAAT 2025

In vijf jaar...

- hebben we in de regio meer start-ups en nieuwe bedrijven in retail, horeca en andere MKB
- stimuleren we ondernemerschap via (lokale) broedplaatsen, training en opleidingen
- en verbinden we ondernemers aan kennis- en investeringsnetwerken in regionaal en nationaal verband

Ondernemerschap in het MKB

Met dit speerpunt willen we een flinke impuls geven aan de ontwikkeling van het MKB in de regio. Het MKB zorgt voor een brede basis in onze regionale economie en zit als het ware 'onder de motorkap'. In deze veranderende tijden moet ook het MKB in beweging blijven. En het stimuleren van het ondernemerschap zorgt voor nieuwe dynamiek in de regio. Met innovatieve ondernemers, met start-up's en scale-up's, gericht op nieuwe behoefte en ontwikkelingen in de retail, horeca, makers-industrie of andere vormen van MKB. Het MKB levert een grote bijdrage aan de innovatiekracht van de regio, waarvoor we het ondernemerschap willen stimuleren. Veel MKB'ers hebben echter niet voldoende kennis, kunde of slagkracht om te kunnen groeien, zeker niet als starter. Hiervoor zijn trainingen, broedplaatsen, opleidingen en het verbinden van ondernemers aan regionale kennis- en investeringsnetwerken het streven. Zo geven we ook een flinke impuls aan de digitalisering via de MKB-deal voor onze regio. Daarnaast sluiten we aan op provinciale en landelijke MKB-programma's.

LOPENDE TRAJECTEN

- MKB-deal – regio Arnhem Nijmegen
- Een Economie voor de Toekomst – provincie Gelderland

PARTNERSCHAPPEN

Ondernemers(verenigingen), koepelorganisaties, start-ups, bedrijven, Kamer van Koophandel, institutionele en private investeerders, The Economic Board, provincie Gelderland, Ministerie van EZK

ACTIES

- **MKB-deal voor digitalisering en uitvoering ervan**

Uitvoering geven aan de MKB-deal voor de regio, waarbij de 18 regiogemeenten tezamen met belangen- en ondernemersverenigingen met provincie en Ministerie van EZK willen afspreken om 1,6 miljoen te investeren in de periode 2021-2023 in de digitalisering van het regionale MKB.

- **Investeringsnetwerken verbinden aan bedrijven en ondernemers**

Veel bedrijven en ondernemers hebben behoefte aan kennis- en ondersteuning op het gebied van investeren en financieren, maar zien verspreide, ongestructureerde subsidie- en investeringsfondsen. Een betere structurering, ontsluiting en procedurele begeleiding helpt om (MKB-)ondernemers te verbinden aan provinciale of nationale investeringsmogelijkheden. Zoals het TOP-fonds Gelderland.

- **Ontwikkelen van een Community of Practice voor start-up's**

Het regionaal organiseren van de kennisontwikkeling en -uitwisseling voor starters in de vele facetten van ondernemerschap (productie, sales, marketing, administratie, fiscus, ect.) door middel van trainingen en opleidingen en begeleiding door ervaren (oud-)MKB-ondernemers.

- **Regionale incubator: ecosysteem ontwikkelen tussen grote MKB en start-up's**

Verkennen van de kansen voor een regionale 'incubator' door een ecosysteem te ontwikkelen tussen grote MKB-bedrijven, ervaren ondernemers en nieuwe start-up's en scale-up's in het MKB. Projecten en tools kunnen worden ontwikkeld waarmee zowel start-up's als 'corporate MKB' zich kunnen spiegelen aan hun 'peers' op het gebied van nieuwe ontwikkelingen in samenleving en MKB.

- **Regionaliseren van de Digitale Werkplaats Arnhem Nijmegen (DWAN)**

De Digitale Werkplaats Arnhem Nijmegen (DWAN) van de HAN is de plek voor MKB-ondernemers voor praktisch advies en ondersteuning op het gebied van digitalisering. Studenten en professionals helpen MKB'ers bij het vormgeven van de eerste stappen in het digitaal ondernemen. We verkennen de inzet van de HAN voor MKB-ondernemers in alle regiogemeenten.

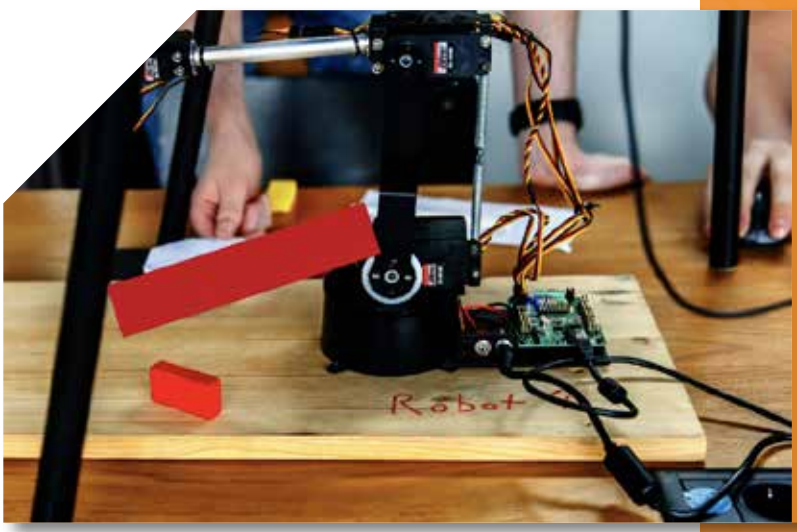

Digitale Werkplaats Arnhem Nijmegen (DWAN)

De Digitale Werkplaats is een regionale publiek-private samenwerking tussen bedrijfsleven, onderwijs en overheid. De HAN organiseert deze plek waar studenten uit het hbo, wo of het mbo onder begeleiding van docenten en experts MKB-ondernemers helpen met het benutten van data en automatisering, inclusief online verkoop, marketing en social media.

Speerpunt 5

Versterking van duurzame logistiek

Verduurzaming van stadsdistributie in binnensteden

BEOOGD RESULTAAT 2025

In vijf jaar...

- hebben we onze kansrijke ligging aan weg, rail en water voor logistiek, handel en transport verzilverd
- met een verminderde milieubelasting en slimmer en bewuster gebruik van de ruimte
- door samenwerking tussen logistieke bedrijven, transporteurs, kennisinstellingen en overheden

Versterking van duurzame logistiek

Vanwege de strategische ligging als schakelpunt tussen Randstad en het Europese achterland heeft onze regio van oudsher een belangrijke rol op het gebied van logistiek en distributie. Onze ambitie is om die strategische rol nog verder te verzilveren door de kansen voor multimodaal transport via weg, rail en water goed te benutten. Hiervoor zetten we in op de vele, nieuwe mogelijkheden voor verdere verduurzaming van de logistieke sector, gericht op het verminderen van de milieubelasting en vermindering van het ruimtebeslag. In samenwerking met logistieke bedrijven, transporteurs, kennisinstellingen en overheden onderzoeken we mogelijkheden voor verduurzaming en bewuster ruimtegebruik in deze sector. Dat geldt niet alleen voor logistiek over de weg of spoor, maar zeker ook voor het vervoer over water. We zien kansen om onze havens beter te positioneren en verduurzaming van de binnenvaart te stimuleren. Voor grote bedrijventerreinen, zoals Park A15, 7Poort Zevenaar of DocksNLD Montferland, geschikt voor grootschalige logistiek, zien we nieuwe mogelijkheden binnen het knooppunt EMZ (Emmerich-Montferland-Zevenaar) voor schone energie en efficiënt en schoon transport over de weg. Hiernaast zetten we ons ook in voor nieuwe vormen van kleinschalige stadsdistributie. Met de groeiende druk van de distributie van pakketten, producten en bevoorradingen groeit nut en noodzaak om nieuwe duurzame vormen van kleinschalige distributie te ontwikkelen, niet alleen in de steden maar ook voor de kleine kernen.

LOPENDE TRAJECTEN

- Ambitiedocument Duurzame Mobiliteit – regio Arnhem-Nijmegen
- Onderzoek XXL-logistiek – regio Arnhem-Nijmegen
- Logistiek als Gelderse Motor – provincie Gelderland

PARTNERSCHAPPEN

Logistieke bedrijven, Logistics Valley, transporteurs, kennisinstellingen, brandstofleveranciers, binnenhavens en overslagplaatsen, Liemers Ambassade, The Economic Board, provincie Gelderland, Ministerie van EZK, Ministerie van IenW

ACTIES

- **Verkennen van nieuwe logistieke concepten; smart logistics**

Regionale verkenning naar nieuwe ontwikkelingen in smart logistics en nieuwe handel-, opslag- en supplychainconcepten, en de betekenis hiervan voor de regio op gebied van economie en mobiliteit. Met kansen voor vermindering van de milieubelasting en voor een efficiëntere benutting van ruimte voor overslag en opslag, inclusief de beleidsontwikkeling rond XXL-logistiek in de regio.

- **Beleidsontwikkeling voor slimme stadsdistributie**

Verkenning naar kansen voor nieuwe vormen van stadsdistributie van goederen en bevoorradingen op stedelijk en regionaal niveau gericht op verduurzaming en inzet van nieuwe technologische mogelijkheden, en de beleidsmatige ontwikkeling hiervan, met inzicht in regionale belemmeringen en obstakels op ruimtelijk, economisch, organisatorisch, juridisch en financieel gebied.

- **Project Energycorridor 2030 doorontwikkelen**

Brede ontwikkeling van de corridor A15 als 'handels- en transport' corridor van weg (snelweg A15), rail (Betuweroute) en water (Waal) gericht op de vermindering van de milieubelasting door inzet van elektrisch vervoer en schone brandstoffen (zoals waterstof) voor het multimodaal transport van goederen.

- **Engieterrein/BCTN Nijmegen – Energy Hub**

Op het terrein van de voormalige Gelderland centrale aan de Waal in Nijmegen komt een duurzame (snel)laadmogelijkheid voor accucontainers voor binnenvaartschepen. Deze containers wordt geladen met zon- en windenergie. Vervolgens worden ze gebruikt om een elektrisch aangedreven binnenvaartschip van stroom te voorzien. We verkennen hoe deze lokale oplossing ook op regionaal niveau toepast kan worden.

Energy Corridor 2030

Verduurzamen van transport en logistiek op corridor tussen Rotterdam en Duitsland via de weg (A15), spoor (Betuweroute) en binnenvaart (Waal). Dit project zet in op de transitie naar green logistics met elektrisch vervoer en schone brandstoffen, zoals waterstof. Met oplaadpunten bij inland containerterminals en nieuwe batterijtechnologie voor schone binnenvaart.

Opgave Productieve regio

Actieagenda

speerpunt 1

ONTWIKKELING (INTER)NATIONALE CLUSTERS

acties	type	begroot budget 2021	fasering '21 '22 '23 '24 '25
Betekenis van health&hightech, energy en food voor regioregiogemeenten uitwerken	verkenning, lobby	starten in 2021	
Acceleratieprogramma imec iStart doorontwikkelen	lobby	starten in 2021	
Ontwikkeling van het Chip Integration Technology Centre (CITC)	uitvoering	lopend	
ConnectR – innovatielab voor sleuteltechnologieën energy en mobiliteit	verkenning, uitvoering	lopend	
Roadmap Artificial Intelligence for Life uitvoeren	beleidsactie, uitvoering	lopend	
Uitvoering geven aan supportprogramma's Briskr 2.0, Startlife en Orion	uitvoering	lopend	
Beter gestructureerde lobby en profilering van de (inter)nationale clusters	lobby, uitvoering	starten in 2021	

speerpunt 2

VESTIGINGSKWALITEIT WERKLOCATIES

acties	type	uitvoering	fasering '21 '22 '23 '24 '25
Uitvoering van Regionaal Programma Werklocaties (RPW)	beleidsactie, lobby	lopend	
Regionale campuslocaties verder doorontwikkelen	uitvoering	lopend	
Impuls voor duurzame energie op werklocaties in de regio	verkenning, uitvoering	starten na 2021	
Herstructurering van gemengde bedrijventerreinen	beleidsactie	starten na 2021	

speerpunt 3

HUMAN CAPITAL - ONDERWIJS EN ARBEIDSMARKT

acties	type	uitvoering	fasering '21 '22 '23 '24 '25
Regiobrede Human Capital Agenda ontwikkelen	beleidsactie	starten in 2021	
Netwerkvorming regionaal bedrijfsleven – onderwijs – overheid versterken	beleidsactie, uitvoering	lopend	
Ontwikkelen van regionale pilot Skills Lab	verkenning, uitvoering	starten in 2021	
Hybride leer-werkomgevingen voor praktisch geschoolden	verkenning, beleidsactie	starten na 2021	
Energie in Stroom	uitvoering	lopend	

speerpunt 4

ONDERNEMERSCHAP IN HET MKB

acties	type	uitvoering	fasering '21 '22 '23 '24 '25
MKB-deal voor digitalisering en uitvoering ervan	beleidsactie	starten in 2021	
Investeringsnetwerken verbinden aan bedrijven en ondernemers	beleidsactie, uitvoering	lopend	
Ontwikkelen van een Community of Practice voor start-up's in MKB	beleidsactie, uitvoering	starten na 2021	
Regionale incubator: ecosysteem ontwikkelen tussen grote MKB en start-up'	beleidsactie, uitvoering	starten na 2021	
Regionaliseren van de Digitale Werkplaats Arnhem Nijmegen (DWAN)	uitvoering	starten in 2021	

speerpunt 5

VERSTERKING DUURZAME LOGISTIEK

acties	type	uitvoering	fasering '21 '22 '23 '24 '25
Verkennen van nieuwe logistieke concepten; smart logistics	verkenning	starten na 2021	
Beleidsontwikkeling voor slimme stadsdistributie	beleidsactie	starten in 2021	
Project Energycorridor 2030 doorontwikkelen	uitvoering	lopend	
Engieterrein/BCTN Nijmegen – Energy Hub	uitvoering	lopend	

DE CIRCULAIRE REGIO

We versterken onze positie als circulaire topregio met internationale zichtbaarheid. Door projecten op te schalen naar regionaal niveau waarbij we circulariteit zichtbaar maken in economische processen, leefomgeving en samenleving.

Aanleg circulair 'Grasfalt' fietspad - Zevenaar

AMBITIES DE CIRCULAIRE REGIO

Naar een circulaire topregio
Als regio willen we toonaangevend worden op het gebied van circulariteit. Als dé circulaire topregio in Nederland en in Europa. De ambitie is dat onze regio (inter)nationaal wordt (h)erkend als gidsregio voor circulair denken en handelen. Een ambitie die vraagt om inzet van iedereen in de regio, van de regiogemeenten zelf tot onze bedrijvigheid, maatschappelijke organisaties én onze inwoners. Het gaat om samen experimenteren, bewustwording creëren op regionaal niveau en doelgericht tot uitvoering komen. We bouwen hiermee voort op de eerdere uitverkiezing tot 'circulaire topregio' en 'Green Capital' en op de ambities verwoord in de NOVI-propositie 'Naar een groene metropoolregio'.

Volhoudbaar handelen
Circulariteit staat voor toekomstbestendig handelen. Het gaat om volhoudbaarheid van ons handelen zonder afwenteling naar andere groepen, andere tijden of andere gebieden. Zonder afval of uitval, een duurzaam leven waarin iedereen kan en mag meedoen. Circulariteit is geen aparte economische sector, business of domein. Het is een manier van denken en doen. Het gaat om gesloten ketens en kringlopen voor een toekomstbestendige leefomgeving; economisch, ruimtelijk en sociaal-maatschappelijk.

Focus op vier domeinen
De opgave circulaire regio zet in op vier domeinen: duurzame verstedelijking; circulaire economie; energietransitie; klimaatbestendig groen en water en in bredere zin op sociaal inclusief handelen. Met koppelingen en cross-overs hiertussen op niveau van de regio. Circulariteit biedt grote kansen voor nieuwe werkgelegenheid. We werken in deze opgave nauw samen met The Economic Board en haar clusterprogramma 'Slimme Duurzaamheid'. Vanuit een economisch perspectief is het noodzakelijk om aantrekkelijk te zijn voor talenten, bedrijven en investeringen. Met het groene investeringsklimaat van de regio kunnen we deze talenten aantrekken, opleiden en in de regio houden. En bieden we nieuwe werkgelegenheid aan praktisch geschoolden en werkzoekenden.

Speerpunt 1

Circulaire bouw en infrastructuur

Houten woningen - Nijmegen

BEOOGD RESULTAAT 2025

In vijf jaar:

- hebben we (woning)bouw en infrastructuur circulair gerealiseerd, meer dan landelijk gemiddeld
- door een beter (her)gebruik van duurzame bouwmaterialen en sloopafval, en slimme logistiek
- als gevolg van een intensieve samenwerking in de bouwketen en GWW-keten

Circulaire bouw en infrastructuur

Dit speerpunt over circulair bouwen gaat over het besparen en hergebruiken van grondstoffen en voorkomen van afval en uitval. Het is een ontwikkeling die (inter)nationaal gaande is om de gehele bouw- en GWW-sector substantieel circulair te maken met (her) gebruik van duurzame materialen en grondstoffen, bijvoorbeeld door gebruik van materialenpaspoorten en meer. De ambitie van onze regio is met omvang en aantal circulaire bouwprojecten hoger uit te komen dan landelijk gemiddeld. Hier kan veel geleerd worden van eerste projecten en experimenten. Uiteindelijk is het de bedoeling dat het hergebruik van bouwmaterialen en ook de bouwlogistiek, dus het vervoer en bewerken van materialen, te verduurzamen. Juist door een betere en intensieve samenwerking in de gehele bouwketen en in de GWW-keten.

LOPENDE TRAJECTEN

- Uitvoering Woondeal – regio Arnhem-Nijmegen
- Regionaal convenant en uitvoeringsprogramma GWW-projecten – regio Arnhem-Nijmegen
- Programma Slimme Duurzaamheid – The Economic Board
- Aanpak Circulaire Economie – provincie Gelderland
- Uitvoeringsagenda Circulaire Economie – provincie Gelderland

PARTNERSCHAPPEN

Projectontwikkelaars, institutionele beleggers, aannemers, woningcorporaties, kennisinstellingen RU, HAN, ROC's, provincie Gelderland, Ministerie van EZK, Ministerie van BZK, Ministerie van IenW

ACTIES

- **Uitwerken van circulaire bouwopgaven uit Woondeal**

Uitwerken van de uitvoeringsstrategie voor de circulaire bouw doelstellingen uit de Woondeal en organiseren van de partijen en samenwerking in de keten (kennis, praktijk, opleidingen, gemeenten). Met inventarisatie en prioriteren van (mogelijke) circulaire bouwprojecten.

- **Regionaal kenniscentrum voor circulair bouwen**

Ontwikkelen van brede onderzoeksprogramma's met kennisinstellingen (RU, HAN, ROC's, VHL) voor circulair bouwen en versterken van een regionaal kenniscentrum voor circulaire bouw.

- **Circulair opdrachtgeverschap bij inkoop en aanbestedingen**

Gezamenlijke inkoop en aanbestedingen door de regiogemeenten samen, met schaalvoordelen en circulariteit als kwaliteitscriterium bij woningbouw- en GWW-projecten. Inclusief het inrichten van een kennisconsortium en kennisplatform (o.a. GWW-sector) en uitwerking van het convenant GWW en het Regiomanifest Economie.

- **Bouw nieuwe woningen circulair uitvoeren**

Start met de realisatie van de circulaire bouw van 25% van de bouwopgave van 60.000 woningen tot 2040 volgens afspraken in de Woondeal, en ontwikkeling van materiaalpaspoorten.

- **Stimuleren van houtbouw in de regio**

Verkenning naar de mogelijkheden voor circulaire houtbouw in de woningbouw in de regio met grote ontwikkelaars, corporaties, aannemers, kennisinstellingen en overheden.

- **Proeftuinen en experimentlocaties voor circulaire bouw**

Ontwikkeling van proeftuinen en locaties voor innovatieve praktijkprojecten in de regio als 'living labs' voor experimenteren met circulaire bouw en bouwlogistiek.

- **Community of Practice voor Circulaire Bouw**

Kennisuitwisseling organiseren tussen de 18 regiogemeenten over concrete circulaire bouwprojecten, om te leren van de kennis, kunde en ervaringen die hiermee zijn opgedaan.

Kenniscentrum Circulaire Bouw Hubertusstraat

Dit kenniscentrum aan de St. Hubertusstraat in Nijmegen is een voorbeeld waar kennis en kunde over circulaire bouw wordt samengebracht. Het centrum voorziet in kennisdeling, opleidingen en exposities over het onderwerp en helpt bij invulling geven aan opdrachten van opdrachtgevers en aannemers die circulair willen bouwen.

Speerpunt 2

Circulaire economie: grondstoffen en ketens

Circulaire afvalverwerking in de regio - DAR, ARN, AVR

BEOOGD RESULTAAT 2025

In vijf jaar:

- hebben we goed zicht op de afval- en grondstoffenstromen in de regio
- hebben we korte en efficiënte ketens gerealiseerd in de maak- en productieketens
- plukken we de vruchten van gedragsbeïnvloeding van consumenten en producenten
- en is het hergebruik van materialen en grondstoffen fors toegenomen

Circulaire economie

Dit speerpunt over circulaire economie gaat primair om het hergebruik van grondstoffen en verkorten van productieketens. We hebben in 2025 beter (in) zicht gekregen op de afval- en grondstofstromen in de regio voor verschillende economische sectoren. Hiervoor is nog veel kennis en uitzoekwerk nodig om de technische, juridische, beleidsmatige en organisatorische belemmeringen te beslechten. Naast het hergebruik gaat het ook om het efficiënter en korter maken van de productieketens. Dus over minder lange vervoersafstanden internationaal en makkelijker binnen korte regionale ketens, vooral in de producerende sectoren, de maak- en consumentenindustrie en de agrofood-industrie. Inmiddels worden ook de grond-, weg- en waterbouwsector (GWW) flinke stappen naar circulair handelen gezet, middels een regionale ambitieverklaring met een uitvoeringsprogramma. In dit speerpunt zetten we ook in op actieve gedragsbeïnvloeding. Want besparing, het voorkomen van verspilling, is voor consumenten en producenten nog steeds de beste bijdrage die je op circulair gebied kunt doen. Uiteindelijk bedoeld om het hergebruik van grondstoffen fors te laten toenemen.

LOPENDE TRAJECTEN

- Regiomanifest Economie – regio Arnhem-Nijmegen
- Regionaal convenant en uitvoeringsprogramma GWW-projecten – regio Arnhem-Nijmegen
- Programma Slimme Duurzaamheid – The Economic Board
- Aanpak Circulaire Economie – provincie Gelderland
- Uitvoeringsagenda Circulaire Economie – provincie Gelderland

PARTNERSCHAPPEN

Productiebedrijven, afvalverwerkers en dienstverleners, koepelorganisaties zoals VNO-NCW, ondernemersverenigingen, maatschappelijke instellingen, kennisinstellingen RU, HAN, ROC's, provincie Gelderland, Ministerie van EZK

ACTIES

- **Verkenning naar regionale grondstoffenstromen**

Inzicht in regionale stromen van grondstoffen, producten materialen en zicht op de productie- en logistieke keten met inzet van bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheden.

- **Kansen voor regionale grondstoffenbank en grondstoffenhubs**

Verkenning naar (on)mogelijkheden voor regionale grondstoffenbank/hubs (fysiek en/of digitaal) voor een betere uitwisseling tussen vragers en aanbieders van materialen en grondstoffen in de regio.

- **Breed onderzoeksprogramma 'Circulaire economie' opzetten**

Breed onderzoeksprogramma met kennisinstellingen (RU, HAN, Artez, VHL, ROC's) in de regio opzetten, gekoppeld aan opleidingen en onderwijsprogramma's (zoals de HAN recent gestart is). Voor (sub) regio inrichten van een circulair programma van projecten, zoals nu gestart is voor het Rijk van Nijmegen.

- **Beleidsontwikkeling op grondstoffenstromen en materiaalgebruik**

Streven naar circulariteit in grondstoffenstromen en materiaalgebruik beleidsmatig verankeren in gemeentelijke beleidsplannen en omgevingsvisies, en slechten van technische, juridische en organisatorische belemmeringen.

- **Uitvoeringsprogramma Circulaire GWW-sector**

Uitvoering van projecten voor circulaire projecten in de grond-, weg- en waterbouwsector (GWW-sector) als vervolg op de regionale ambitieverklaring van de regiogemeenten.

- **Programma voor actieve gedragsbeïnvloeding uitwerken**

Uitwerken van een regionaal programma voor gedragsbeïnvloeding bij producenten en consumenten om bewustwording te stimuleren en verspilling tegen te gaan, w.o. bewustwording van gezonde voeding en het voorkomen van voedselverspilling.

- **Innovatiewerkplaats Synergiepark Innofase doorontwikkelen**

Synergiepark Innofase Duiven ontwikkelt zich als regionale hotspot voor clustering van allerlei op het gebied van grondstoffen- en ketenbeheer. Het verder doorontwikkelen van dit synergiepark vraagt om verdere uitwerking van businesscases, investeringen en implementatie.

- **Human Capital – werkervaringsplekken voor praktisch geschoolden**

Stimuleren van leer-werkplekken in de regio om praktisch geschoolden en ongeschoolden werkervaring te laten opdoen in de circulaire economie. Zoals de leer-werkplekken bij de electronicahub bij de Dar Nijmegen.

Leer- en werkplek Elektronicahub

Deze regionale hub in het Dar in Nijmegen zorgt voor de inzameling en verwerking van huishoudelijke elektrische apparaten en het terugwinnen van waardevolle metalen, met inzet van mensen met afstand arbeidsmarkt.

Speerpunt 3

Water en klimaatadaptatie

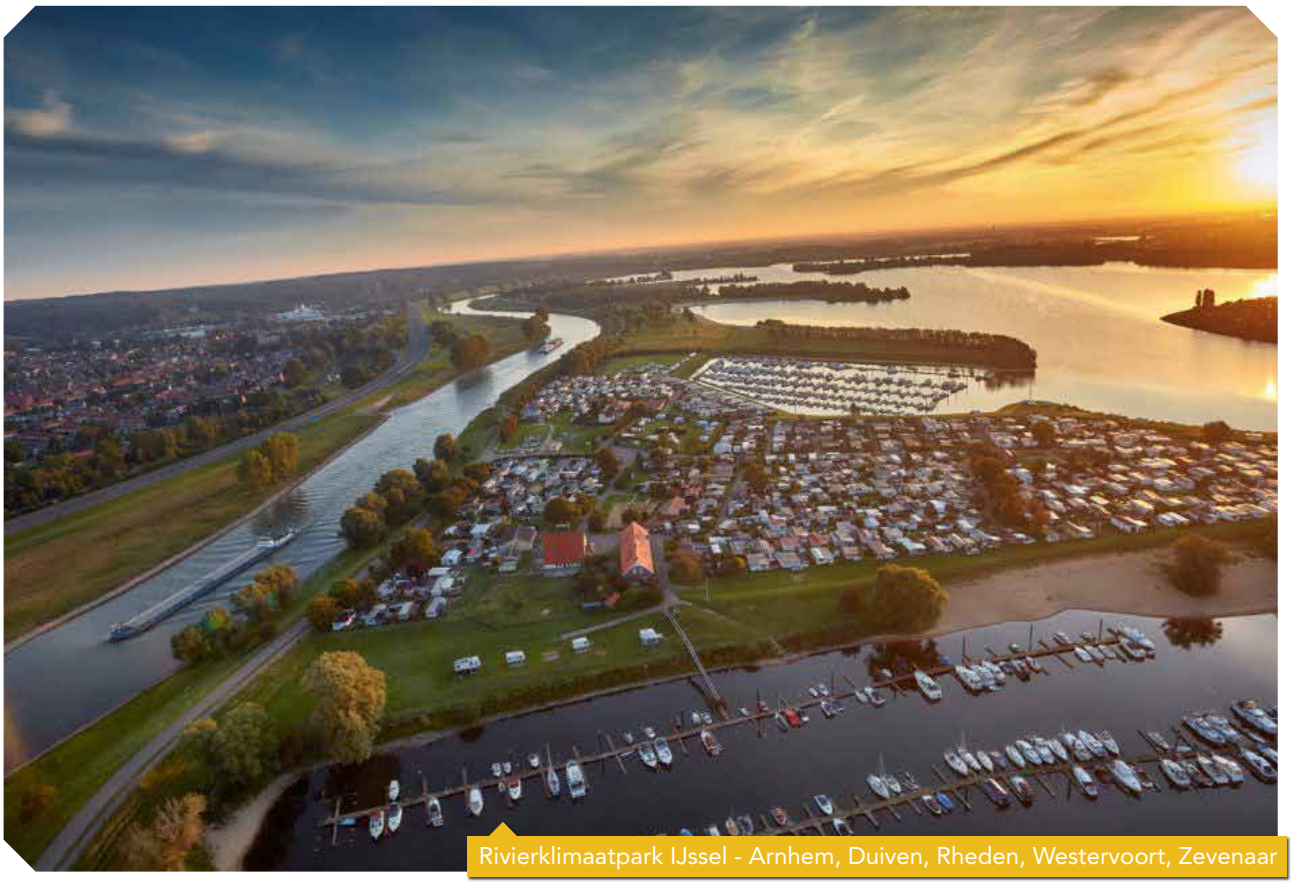

Rivierklimaatpark IJssel - Arnhem, Duiven, Rheden, Westervoort, Zevenaar

BEOOGD RESULTAAT 2025

In vijf jaar:

- hebben we het opvangen, vasthouden en hergebruiken van water geperfectioneerd in de regio
- hebben we het bebouwd gebied in stad en dorp verder vergroend
- en zijn maatregelen genomen om wateroverlast, droogte of hittestress fors te verminderen

Water en klimaatadaptatie

Dit speerpunt over water en klimaatadapatie gaat over de inzet op groen en water als twee-eiige tweeling waarin we in de regio meer ruimte geven aan vergroening en landschapsontwikkeling in combinatie met water. Van oudsher heeft onze regio al een bijzondere relatie met water vanwege de ontstaansgeschiedenis van de grote rivieren en de grote reliëfverschillen binnen de regio. Dit maakt water een belangrijke sleutel voor klimaatadaptatie: in de regio willen we water beter opvangen, vasthouden en ook weer hergebruiken. Dat doen we al en weten we tot 2025 verder te perfectioneren. Niet alleen in het landelijk gebied maar ook in het bebouwd, versteend gebied in de steden en dorpen: hier benutten we kansen om het versteende gebied substantieel te vergroenen. Hiermee nemen we maatregelen om wateroverlast met piekbuien en hittestress, met droogte, in de regio aanzienlijk te verminderen.

LOPENDE TRAJECTEN

- Regionale Adaptatie Strategieën in drie waterschappen
- Programma Slimme Duurzaamheid – The Economic Board
- Programma Klimaatadaptatie – provincie Gelderland

PARTNERSCHAPPEN

Waterschappen, natuur- en landschapsorganisaties zoals Gelders Landschap, GWW-bedrijven en hoveniersbedrijven, bewonerscoöperaties, kennisinstellingen RU, HAN, ROC's, provincie Gelderland, Ministerie van EZK, Ministerie van IenW

ACTIES

- **Regionale Adaptatie Strategieën uitwerken**

De drie Regionale Adaptatie strategieën uitwerken voor de regio op het gebied van water, droogte, hittestress en vitaal platteland, inclusief uitvoeringsplan. In nauwe samenwerking met waterschappen en provincie Gelderland. De RAS Rivierenland is inmiddels vastgesteld en wordt uitgewerkt in een regionaal uitvoeringsprogramma.

- **Innovatieplatform 'Living Lab Delta Oost' ontwikkelen**

Verkennen van volgende fase van het Living Lab Delta Oost als regionaal innovatieplatform voor vraagstukken op het gebied van water, biodiversiteit, klimaat en vitaal landelijk gebied.

- **Strategie 'Bouwen met Natuur' uitwerken**

Ontwikkelen van haalbare businesscases voor 'bouwen met natuur', gericht op het combineren van beperkte woningbouw als financiële drager voor natuurontwikkeling (rood voor groen).

- **Klimaatproeftuinen en vergroeningsprojecten**

Stimuleren van proeftuinen voor water en klimaatmaatregelen en vergroeningsprojecten in steden, dorpen en ommeland, met initiatieven van bewonersgroepen, ondernemers en anderen. Zoals de aanpak van 'hitte-eilanden' in centrum en Malburgen Arnhem, woonbuurt Jeruzalem en voedselbos Nijmegen, Next Garden en Park Lingezegen.

- **Rivierklimaatpark IJssel – Arnhem-Rheden-Westervoort-Duiven-Zevenaar**

Verkennen van de realisatie van een Rivierklimaatpark IJssel met de gemeenten Rheden, Westervoort, Duiven, Zevenaar en Arnhem, gericht op een duurzame, waterrijke landschapsontwikkeling langs de IJssel.

- **Park Lingezegen – Boven Linge**

Doorontwikkeling van Park Lingezegen als regionaal klimaatpark in combinatie met vraagstukken op gebied van water (o.a. Linge), vergroening, landbouw, voedsel, natuur en recreatie.

Living Lab Delta Oost

In dit living lab zijn een verzameling van verschillende publieke en private partijen, stakeholders, bijeen gebracht die een belang hebben of betrokken zijn in het verstedelijkt rivierengebied. Samen stemmen zijn een tal aan (lopende) projecten in het rivierengebied beter op elkaar af en wordt synergie opgezocht. Met als doel het realiseren van een geïntegreerde, duurzame toekomst voor het rivierengebied Delta Oost.

Speerpunt 4

Transitie naar duurzame energie

Energie Netwerkbedrijf Liander - duurzaam kantoor Duiven

BEOOGD RESULTAAT 2025

In vijf jaar:

- hebben we stappen gezet naar een energie-efficiënte regio
- waarin door gedragsbeïnvloeding minder energie wordt gebruikt
- en het aandeel schone energie dat we in de regio gebruiken groter is dan landelijk gemiddeld
- door een betere opwekking, opslag en transport van duurzame energie

Transitie naar duurzame energie

De energietransitie wordt inmiddels (inter)nationaal breed erkend en staat hoog op de agenda. Met dit speerpunt geven we invulling aan de ambitie om een energie-efficiënte regio te worden. Enerzijds door het besparen van energie en tegengaan van verspilling door een actieve gedragsbeïnvloeding van producenten en consumenten. Anderzijds door gebruik van een hoger aandeel aan schone, duurzame energie in de regio. Dit vraagt om verdere kennisontwikkeling en -uitwisseling tussen gemeenten onderling en met kennispartners. Maar ook op het opschalen van energieprojecten in woningbouw en op bedrijventerreinen, en om een goede ruimtelijke inpassing in het landschap. Het doel is om regionaal op termijn tot een hoger aandeel in gebruik van duurzame energie te komen dan het landelijk gemiddelde. Dat wordt mogelijk gemaakt door een betere opwekking, opslag en transport van duurzame energie in onze regio.

LOPENDE TRAJECTEN

- Regionale Energie Strategie – regio Arnhem Nijmegen
- Programma Slimme Duurzaamheid – The Economic Board

PARTNERSCHAPPEN

Energiebedrijven, netwerkbeheerders, bedrijfsleven, projectontwikkelaars, institutionele beleggers, aannemers, woningcorporaties, kennisinstellingen RU, HAN, ROC's, provincie Gelderland, Ministerie van EZK, Ministerie van BZK

ACTIES

- **Regionale Energiestrategie verankeren in beleid**

Opstellen van het definitieve bod voor de Regionale Energiestrategie en de Routekaart Energiestrategie verankeren in het regionale en lokale beleid. En vervolgens het ontwikkelen van een implementatiestrategie met en voor gemeenten en andere partners.

- **Regionale aanpak van bedrijventerreinen voor energie en duurzaamheid**

Ontwikkelen van een regionale aanpak voor verduurzaming van bedrijventerreinen in regio op het gebied van energie, water en klimaat, w.o. haalbaarheidsonderzoek naar recycling van zonnepanelen op IPKW Arnhem.

- **Regionaal plan voor energiebesparing voor woningen en bedrijfspanden**

Opstellen van een Plan van Aanpak voor energiebesparing van woningen (via corporaties, VvE's, vastgoedeigenaren en particulieren) en bedrijfspanden (o.a. via Regionaal Energieloket).

- **Investeringen in (landschappelijke inpassing) van zonneparken**

De energietransitie vraagt om een zorgvuldige landschappelijke inpassing van zonneparken en zonnevelden door middel van (investeringen in) landschapsplannen voor bijvoorbeeld Zonnepark Elst, Larendeel Druten of zonnepark Bankhoef in Wijchen.

- **Kennisdeling voor projecten Aardgasvrije wijken**

Organiseren van regionale kennisdeling tussen de 18 regiogemeenten, provincie en andere kennispartijen over kennis, kunde en ervaringen met aardgasvrij maken van woonwijken.

- **Programma voor gedragsbeïnvloeding ontwikkelen**

Ontwikkelen van een regionaal programma voor gedragsbeïnvloeding bij consumenten en producenten voor energiebesparing, tegengaan verspilling en (her)gebruik van schone energie.

- **Regionaal investeringsprogramma Waterstof**

Verkenning naar de mogelijkheden voor een regionaal investeringsprogramma op gebied van waterstof (ontwikkeling en toepassing) en andere schone brandstoffen, inclusief lobby.

- **Human Capital – werkervaringsplekken voor praktisch geschoolden**

Stimuleren van leer-werkplekken in de regio voor omscholing van praktisch geschoolden werkervaring te laten opdoen in de energietransitie (o.a. installatie zonnepanelen).

Next Garden - Lingewaard

NEXTgarden werkt aan een energieneutraal tuinbouwgebied. De aansluiting van het gebied op het warmtenet dat Arnhem en Nijmegen verbindt is hier onderdeel van. Sinds 2018 heeft NEXTgarden een drijvend zonnepark op een gietwaterbassin en een biovergistingsinstallatie die afvalstoffen uit onder meer bermgrassen, dierlijke mest en tuinbouwafval vergist.

Opgave Circulaire regio

Actieagenda

speerpunt 1

CIRCULAIRE BOUW EN INFRASTRUCTUUR

acties	type	uitvoering	fasering '21 '22 '23 '24 '25
Uitwerken van circulaire bouwopgaven uit Woondeal	beleidsactie, uitvoering	starten in 2021	
Regionaal kenniscentrum voor circulair bouwen	verkenning	starten in 2021	
Circulair opdrachtgeverschap bij inkoop en aanbestedingen	beleidsactie, uitvoering	lopend	
Bouw nieuwe woningen circulair uitvoeren	uitvoering	starten na 2021	
Stimuleren van houtbouw in de regio	verkenning	starten na 2021	
Proeftuinen en experimentlocaties voor circulaire bouw	uitvoering	lopend	
Community of Practice voor Circulaire Bouw	uitvoering	starten na 2021	

speerpunt 2

CIRCULAIRE ECONOMIE: GRONDSTOFFEN EN KETENS

acties	type	uitvoering	fasering '21 '22 '23 '24 '25
Verkenning naar regionale grondstoffenstromen	verkenning	starten in 2021	
Kansen voor regionale grondstoffenbank en grondstoffenhubs	verkenning, beleidsactie	starten na 2021	
Breed onderzoeksprogramma 'Circulaire economie' opzetten	verkenning, uitvoering	starten in 2021	
Uitvoeringsprogramma Circulaire GWW-sector	uitvoering	lopend	
Beleidsontwikkeling op grondstoffenstromen en materiaalgebruik	beleidsactie	starten na 2021	
Programma voor actieve gedragsbeïnvloeding uitwerken	beleidsactie	starten na 2021	
Innovatiewerkplaats Synergiepark Innofase doorontwikkelen	uitvoering	lopend	
Human Capital – werkervaringsplekken voor praktisch geschoolden	uitvoering	starten in 2021	

speerpunt 3

WATER EN KLIMAATADAPTATIE

acties	type	uitovering	fasering '21 '22 '23 '24 '25
Regionale Adaptatie Strategieën uitwerken	beleidsactie	lopend	
Innovatieplatform 'Living Lab Delta Oost' ontwikkelen	verkenning, uitvoering	starten in 2021	
Strategie 'Bouwen met Natuur' uitwerken	verkenning, beleidsactie	starten na 2021	
Klimaatproeftuinen en vergroeningsprojecten	uitvoering	lopend	
Klimaatpark IJssel	uitvoering	starten in 2021	
Park Lingezegen – Boven Linge	uitvoering	starten na 2021	

speerpunt 4

TRANSITIE NAAR DUURZAME ENERGIE

acties	type	uitvoering	fasering '21 '22 '23 '24 '25
Regionale Energiestrategie verankeren in beleid	beleidsactie	lopend	
Regionale aanpak van bedrijventerreinen voor energie en duurzaamheid	beleidsactie, uitvoering	starten in 2021	
Regionaal plan voor energiebesparing voor woningen en bedrijfspanden	beleidsactie	starten na 2021	
Investeringen in (landschappelijke inpassing) van zonneparken	uitvoering	starten in 2021	
Kennisdeling voor projecten Aardgasvrije wijken	uitvoering	lopend	
Programma voor gedragsbeïnvloeding ontwikkelen	beleidsactie, uitvoering	starten na 2021	
Regionaal investeringsprogramma Waterstof	uitvoering	starten na 2021	
Human Capital – werkervaringsplekken voor praktisch geschoolden	uitvoering	starten na 2021	

DE ONTSPANNEN REGIO

We willen leven in een ontspannen regio. Stedelijke ontwikkelingen van wonen, economie en mobiliteit groeien nog sterk. Dit brengen we in balans met onze goede leefkwaliteit en de aantrekkelijkheid van onze cultuur, recreatie, ons erfgoed en landschap.

Bruisende binnensteden: binnenstadsmanagement Arnhem

AMBITIES DE ONTSPANNEN REGIO

Aantrekkelijke regio in balans
Onze regio is in verandering. Stad en land vormen steeds meer één samenhangend netwerk. Wonen, mobiliteit en economie groeien nog sterk door. Met de opgave ontspannen regio willen we deze groei in balans brengen met onze leefkwaliteit en aantrekkelijkheid van cultuur, recreatie en landschap. Gericht op de leefkwaliteit voor inwoners en aantrekkelijkheid voor ondernemers en bezoekers. We willen het voorzieningenniveau op peil houden in onze steden en dorpen en de kwaliteiten van ons erfgoed, landschap en culturele activiteiten in de regio versterken. We verbinden hierbij de kwaliteit van de leefomgeving met de kwaliteit van de vrijetijdseconomie voor onze inwoners en bezoekers.

Bruisende, levendige regio
De opgave ontspannen regio zet in op een bruisende, levendige regio: in onze steden en omliggende kernen, op het behoud van basisvoorzieningen, het verduurzamen van toerisme en een waardevol recreatief cultuurlandschap. Het behouden en versterken van onze ontspannen leefkwaliteit in de regio is hierbij het primaire doel. We zien de sterke binnensteden als een belangrijke motor voor de regionale voorzieningen, zoals horeca, winkels en kunst en cultuur(historie), en als vestigingsfactor voor werknemers en werkgevers en een bruisende omgeving voor jongeren. Bruisende dorps- en stadscentra en duurzaam toerisme zijn belangrijke dragers van onze regionale economie. Hier liggen dan ook belangrijke koppelingen met de opgave Productieve regio. Deze economische dimensie verbinden we in deze opgave Ontspannen regio met de bijzondere landschappen van onze regio en met het aantrekkelijke woon- en leefklimaat in de omliggende kernen. We versterken deze kwaliteiten met extra aandacht voor multifunctionaliteit en combinaties van landschap, toerisme, voedselproductie, cultuur en beleving.

Complementaire steden, dorpen en ommeland
We ontwikkelen onze culturele rijkdommen in steden en kernen, en onze aantrekkelijke natuur. Het groen in buurten en wijken en ons landschap wordt toegankelijk gemaakt voor bewoners en bezoekers. Recreatie en toerisme ondersteunen de leefbaarheid en werkgelegenheid. Een breed en gevarieerd vrijetijdsaanbod draagt bij aan welvaart, welzijn en de leefkwaliteit voor onze inwoners. En aan een aantrekkelijk regionaal cultuurprofiel, waarin steden en omliggende gebieden complementair zijn en bijdragen aan zowel de economie, het sociale klimaat als de leefbaarheid.

Speerpunt 1

Duurzaam toerisme in de regio

Toeristische hotspot Fort Pannerden - Lingewaard

BEOOGD RESULTAAT 2025

In vijf jaar:

- hebben we meer bezoekers en (recreatie)ondernemers naar onze regio weten te trekken
- kunnen we de groei van bezoekersstromen reguleren en verbinden aan toeristische hotspots
- en versterken we de (basis)voorzieningen en leefbaarheid in de kernen
- waardoor levendigheid en leefbaarheid lokaal duurzaam in balans blijven

Duurzaam toerisme in de regio

Dit speerpunt richt zich op het beter regionaal reguleren en 'managen' van bezoekersstromen op het gebied van toerisme en recreatie. Enerzijds gaat dit speerpunt over het aantrekken van meer en een grotere diversiteit in bezoekers en recreatieondernemers naar de regio, gericht op hoogwaardige duurzame toeristische activiteiten. Anderzijds vraagt de groei van bezoekersstromen, die sowieso in onze regio verwacht wordt, om een goede regulering en beheersing om de rust voor bewoners te bewaren. Het is zaak die groei in bezoekersstromen beter te verbinden aan toeristische hotspots en arrangementen. Hoe beter we op regionaal niveau bezoekersstromen weten te begeleiden in tijd en plaats, hoe beter we de balans tussen levendigheid en leefbaarheid weten te behouden. Beide zijn nodig: de levendigheid van bezoekers levert een bijdrage aan het versterken van voorzieningen in de kernen. En de gemeenschap plukt ook economisch de vruchten van voldoende toeristische drukte. Tegelijkertijd is het nodig om de leefbaarheid in steden en kernen duurzaam te behouden en bewoners voldoende rust en gemak te bieden in een zorgvuldige balans.

LOPENDE TRAJECTEN

- Toeristisch toekomstperspectief – regio Arnhem-Nijmegen
- Regionale uitvoeringsagenda Toeristisch toekomstperspectief – regio Arnhem-Nijmegen
- (Sub)regionale toeristisch-recreatieve visies – bijv. voor Veluwezoom, Rijk van Nijmegen
- Uitvoeringsagenda 2020 'Beleef het in Gelderland' – provincie Gelderland
- Gelderse Taskforce Toerisme – provincie Gelderland

PARTNERSCHAPPEN

Recreatieondernemers, toeristische platforms, toeristisch bedrijfsleven, Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen (TVAN), koepelorganisaties RECRON, HISWA en Koninklijke Horeca Nederland, kennisinstellingen RU, HAN, ROC's, provincie Gelderland, Ministerie van EZK

ACTIES

- **Verkenning naar de vitaliteit van het toeristisch aanbod**

Regionale verkenning naar de vitaliteit en ontwikkelingsmogelijkheden van het huidige toeristische aanbod met en voor ondernemers, voor een toekomstbestendige en duurzame toerismesector.

- **Uitwerken van bestemmingsmanagement in de regio**

Regionaal bestemmingsmanagement uitwerken voor reguleren van bezoekersstromen voor de balans tussen levendigheid en rust, met inzicht in actuele en volledige data via een data-alliantie zodat er actueel inzicht is in de spreiding van bezoekersaantallen over de regio.

- **Uitvoeringsagenda Toeristisch toekomstperspectief regio Arnhem Nijmegen**

Investeren in concrete uitvoeringsacties en 'quick wins' uit het regionaal uitvoeringsplan van het Toeristisch toekomstperspectief en ondersteunen en begeleiden naar realisatie van projecten.

- **Stichting Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen aan het werk**

Opdrachtverstrekking van de regio aan stichting Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen op het gebied van toeristische promotie, gebiedsmarketing, gastheerschap en ontwikkeling van aanbod.

- **Uitvoering geven aan regionale recreatieve campagnes**

Ontwikkelen en uitvoeren van toeristisch-recreatieve campagnes voor bewoners en bezoekers, gericht op de gehele regio, zoals de campagne 'Ontdek de eigen regio' #mooidichtbij.

- **Human capital – 'House of Leisure'**

Uitwerken van 'House of Leisure' om (hoge)scholen te verbinden aan het toeristisch bedrijfsleven in de regio, en inwoners met weinig perspectief op de arbeidsmarkt, een baan te bieden in de vrijetijdseconomie via leerwerkplekken en zo de doorstroming naar werk te verbeteren.

Ontdek de regio - #MooiDichtbij

Deze campagne #MooiDichtbij laat op social media de mooie en bijzondere plekken op de Veluwe, in de regio Arnhem en het Rijk van Nijmegen zien, die lijken op foto's van verre bestemmingen. In deze campagne van TVAN worden bezoekers en recreanten opgeroepen om foto's op social media te delen en zo te laten zien dat je niet ver hoeft te gaan om je op een verre bestemming te wanen.

Speerpunt 2

Bruisende binnensteden en krachtige kernen

Centrum van Hanzestad Doesburg

BEOOGD RESULTAAT 2025

In vijf jaar:

- hebben we een sterk complementair aanbod van voorzieningen in onze steden en dorpen
- is de leegstand in onze kernen fors gedaald en zijn basisvoorzieningen blijvend beschikbaar
- door intensieve samenwerking van ondernemers, investeerders, kennispartners en overheden

Bruisende binnensteden en krachtige kernen

In dit speerpunt gaat het om het behoud en versterken van de vitaliteit van de centra in de steden en kernen in de regio. De centra veranderen in snel tempo als gevolg van veranderingen in retail en consumentengedrag, bijvoorbeeld door stijging van online aankopen. Groeiende leegstand dreigt en dit wordt ook zichtbaar, mede als gevolg van de coronacrisis. Dit speerpunt gaat primair over het structureel versterken van het voorzieningenniveau in de steden en behoud van een basisniveau aan voorzieningen in de dorpen en kernen, ook voor de lange termijn. Dit vraagt om acties om leegstand actief te bestrijden en te voorkomen, en de centra te ondersteunen in de overgang van place-to-buy naar place-to-meet: van koopcentrum naar verblijfscentrum. Om aantrekkelijke dorps- en stadscentra te ontwikkelen waar het prettig toeven is en je elkaar kunt ontmoeten in een aantrekkelijke, gezonde omgeving. Dit vraagt in centra om intensieve samenwerking tussen ondernemers, inwoners, investeerders, kennispartners en overheden. En vraagt om een verlenging van het stimuleringsbeleid, ook na de coronacrisis, om de ontwikkeling van binnensteden te ondersteunen, maar ook om de basisvoorzieningen in de kleine kernen in stand te houden. Voor de uitwerking van dit speerpunt liggen belangrijke koppelingen met de opgave Productieve regio en met lopende lokale investeringsprogramma's van gemeenten.

LOPENDE TRAJECTEN

- Gemeentelijke investeringsprogramma's voor leegstandsbestrijding
- (Sub)regionale toeristisch-recreatieve visies – bijv. voor Veluwezoom, Rijk van Nijmegen
- Beleidsprogramma Leefbaarheid 2020-2021 – provincie Gelderland
- Programma Steengoed Benutten – provincie Gelderland
- Programma Bruisende Steden – provincie Gelderland

PARTNERSCHAPPEN

Winkeliers, ondernemers, inwoners, vastgoedeigenaren, institutionele beleggers, koepel-, winkeliers- en ondernemersverenigingen, cultuurnetwerken, woningcorporaties, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen RU, HAN, ROC's, provincie Gelderland, Ministerie van EZK

ACTIES

- **Regionale verkenning voorzieningenniveaus steden en kernen**

Uitvoeren van verkenning van voorzieningenniveaus in steden en kernen door informatie en visies van regiogemeenten bijeen te brengen, gericht op complementariteit, leegstand voorkomen en verbeteren van leefbaarheid.

- **Nieuwe ontwikkelingen in detailhandel beleidsmatig uitwerken**

Nieuwe trends en ontwikkeling in retail en detailhandel opnemen en uitwerken als onderdeel van het Regionaal Programma Werklocaties (RPW), in samenhang met opgave Productieve regio.

- **Centrummanagement en ondernemerschap in steden en kernen versterken**

Samenwerking tussen winkeliers, ondernemers, voorzieningen en instellingen versterken door versterking van het centrummanagement en de organisatiegraad in de binnensteden en de kernen. Gekoppeld aan versterking van het ondernemerschap in MKB (zie Productieve regio).

- **Bestrijding van leegstand in binnensteden en kernen**

Programma voor bestrijden van leegstand in steden en kernen door ondersteuning te bieden om structurele leegstand anders in te vullen, voor transformatie en verduurzaming van panden, herbestemmen naar andere functies dan detailhandel of horeca. Koppelen aan programma 'Steengoed benutten' van de provincie Gelderland.

- **Investeringsimpuls in economische structuurversterking binnensteden en kernen**

Economische structuurversterking in de binnensteden en kleinere kernen door gebiedsontwikkeling en investeringen in strategische culturele locaties en infrastructuur.

- **Investeringsprogramma openbare ruimte binnensteden en kernen**

Anticyclisch investeren in de verblijfskwaliteit van de openbare ruimte en een gezonde en klimaatadaptieve inrichting van kleine en grote centra tot een prettig en groen verblijfsgebied.

- **Kansen benutten van investeringsfondsen voor retail en binnensteden**

Verkenning naar de mogelijkheden voor benutten van het nationale groeifonds en andere investeringsfondsen voor versterking van retail, kleine centra en binnensteden.

Krachtige kernen: leefbaarheid centrum Renkum

Renkum is aan de slag om van het centrum weer een favoriete ontmoetingsplek te maken. Ook recreatie en toerisme is van groot belang voor de ondernemers in de kleine kernen. Bezoekers dragen bij aan het behoud van voorzieningen en zorgen voor extra levendigheid. Samenwerking met het Platform Lage Veluwe leidt tot een toename van bezoekers en werkgelegenheid.

Speerpunt 3

Landschappelijk recreatief raamwerk

Wandelroute Veluwe-Posbank - Arnhem, Rheden, Rozendaal

BEOOGD RESULTAAT 2025

In vijf jaar:

- waarderen recreanten onze waardevolle natuur, landschap en cultureel erfgoed nog hoger
- op basis van een richtinggevend regionaal landschappelijk en recreatief raamwerk
- voor duurzaam behoud en versterking van recreatie, erfgoed, natuur en landschap

Landschappelijk recreatief raamwerk

In dit speerpunt gaat het om het duurzaam behoud en versterking van natuurwaarden, waardevolle landschappen en cultuurhistorisch erfgoed. Onze regio kent een rijke variëteit aan landschappen en erfgoed uit allerlei tijdsperioden. De inzet is enerzijds erop gericht om deze waarden en kwaliteiten duurzaam te behouden en anderzijds deze kwaliteiten beter zichtbaar en beleefbaar te maken. Ook hier is het zoeken naar een zorgvuldige balans, zodat bewoners en bezoekers onze landschappen en erfgoed hoger gaan waarderen en dat ook duurzaam blijven doen. Dit vraagt om goede ruimtelijke en functionele verbindingen en een (nog) betere toegankelijkheid en beleefbaarheid van de kwaliteiten. Hiervoor zetten we in op het ontwikkelen van een richtinggevend landschappelijk raamwerk, als casco voor recreatieve activiteiten en voor ruimteclaims voor water, klimaat, energie en verstedelijking. Het landschappelijk raamwerk dient als duurzaam casco voor natuur- en landschapsontwikkeling, biodiversiteit, waterberging en klimaatadaptatie, en verbindt plekken en gebieden tot een regionaal samenhangende landschapsstructuur die nieuwe activiteiten en ruimteclaims kan opvangen.

LOPENDE TRAJECTEN

- Toeristisch toekomstperspectief – regio Arnhem-Nijmegen
- Regionale uitvoeringsagenda Toeristisch toekomstperspectief – regio Arnhem-Nijmegen
- Regionale Adaptatie Strategieën – drie regio's
- Agenda Landschap – provincie Gelderland
- Beleidsprogramma Cultuur en Erfgoed – provincie Gelderland
- Programma Klimaatadaptatie – provincie Gelderland

PARTNERSCHAPPEN

Natuur- en landschapsorganisaties, Staatsbosbeheer, particuliere natuurbeheerders, waterschappen, landbouworganisaties, eigenaren cultuurhistorisch erfgoed, recreatieondernemers, horeca-ondernemers, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen RU, HAN, VHL, ROC's, provincie Gelderland, Ministerie van LNV

ACTIES

- **Regionale visie op landschappelijk raamwerk ontwikkelen**

Gezamenlijk ontwikkelen van een landschappelijk raamwerk van natuurgebieden, waardevolle landschappen, cultureel erfgoed als casco voor toeristisch-recreatieve functies en activiteiten, en ruimtevragende functies vanuit water, klimaat en energie. Verbinden van toeristische hotspots.

- **Toeristische hotspots en toeristische overstapplaatsen verbinden**

Regionale verkenning naar het verbinden van de verspreid liggende toeristische hotspots, en hoe deze onderling te verbinden vanuit oogpunt van bereikbaarheid, arrangementen en ruimtelijk. En verbeteren van de TOP's (Toeristische overstapplaatsen) qua netwerk, plekken en kwaliteit.

- **Uitwerken van de 'customer journey' in relatie tot landschap**

Belevings- en gebruikswaarde van het landschap in de regio verbeteren, alsmede de toegankelijkheid tot natuur, landschap en erfgoed vanuit inzichten in de wensen en ervaringen vanuit oogpunt van bezoekers en bewoners. Uitwerken van regionale customer journeys in relatie tot landschap.

- **Investeringsimpuls in het regionaal landschappelijk raamwerk**

Uitwerken van investeringsimpuls in concrete strategische projecten binnen het landschappelijk raamwerken, zoals bijvoorbeeld Gastvrije Waaldijk, Bovenlinge, Rivierklimaatpark IJssel, Park Lingezegen, of het Gelderse Arcadië (landgoederenzone langs de Veluwezoom).

UNESCO-werelderfgoed – Fort Pannerden

Fort Pannerden is een oud verdedigingsfort in de splitsing tussen de Waal en het Pannerdensch Kanaal, richting IJssel. Het landschap is een mooie combinatie van water, natuur (Natura 2000) en cultuurhistorie: fort Pannerden is onderdeel van de Hollandse Waterlinie. Deze is genomineerd voor opname als UNESCO-werelderfgoed dat naar verwachting in 2021 wordt toegekend.

Speerpunt 4

Sterk regionaal cultuuraanbod

Duurzaam festival Framed - Arnhem

BEOOGD RESULTAAT 2025

In vijf jaar:

- is aanbod en kwaliteit van culturele activiteiten en voorzieningen in de regio gegroeid
- werken we aan een betere regionale programmering van het cultuuraanbod
- en weten we een breed en gevarieerd publiek binnen en buiten de regio aan te trekken

Sterk regionaal cultuuraanbod
Dit speerpunt richt zich op het versterken van het aanbod aan culturele activiteiten en instellingen in de regio. Deze ontwikkeling is al in gang gezet met onder andere de 'Cultuurregio 025' waarin Arnhem en Nijmegen gestart zijn met intensivering van hun samenwerking. In de speerpunt wordt ook nadrukkelijk gezocht naar verbreding van deze samenwerking naar andere gemeenten binnen de regio. De inzet van die samenwerking is om gezamenlijk aanbod, diversiteit, kwaliteit en cross-overs van culturele activiteiten en voorzieningen in de regio te laten groeien. Dit vraagt om een regionaal gedeelde visie op cultuur, om een betere regionale programmering en afstemming van het culturele aanbod en investeringen in de infrastructuur en voorzieningen. Beoogd resultaat is dat we als regio samen een veel breder en gevarieerder publiek weten te trekken, binnen én buiten de regio. Hiermee dragen we, zowel direct als indirect, bij aan het vestigingsklimaat van de regio zowel in economische termen als in sociale termen. Een sterk regionaal cultuuraanbod maakt hiervan integraal deel uit.

LOPENDE TRAJECTEN
- Groeidocument 025 Arnhem Nijmegen
- Cultuurregio 025 – regio Arnhem-Nijmegen
- Beleidsprogramma Cultuur en Erfgoed – provincie Gelderland
- Beleids- en uitvoeringsprogramma Cultuur en Erfgoed 2017-2020 – provincie Gelderland
- Uitgangspuntenbrief Aanpak Cultuur en Erfgoed vanaf 2021 – provincie Gelderland

PARTNERSCHAPPEN
Culturele instellingen, creatieve en culturele ondernemers, instellingen, culturele platforms, gezelschappen, verenigingen, culturele broedplaatsen, kennisinstellingen RU, ArtEZ, HAN, ROC's, provincie Gelderland, Ministerie van OCW

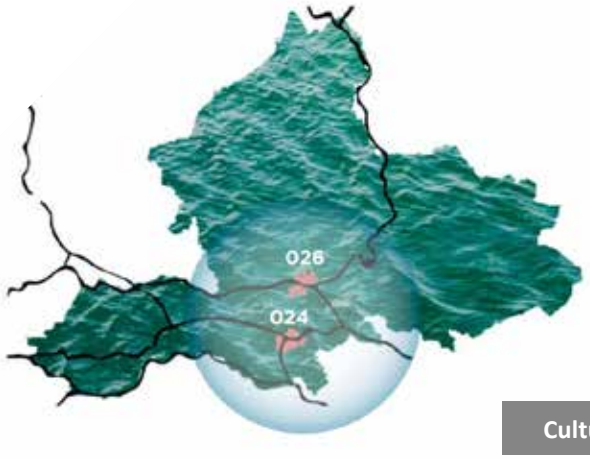

Cultuurregio 025

ACTIES

- **Doorontwikkeling regionale visie Cultuurregio 025**
Verbreden en doorontwikkelen van de visie Cultuurregio 025 met aandacht voor cultuurbeoefening in zowel de steden als in de kleine kernen, met verbreding, ondersteuning en in stand houden van de cultuurbeoefening in verschillende segmenten (van cultuureducatie, amateurcultuur tot toptalent).

- **Gezamenlijke promotie en harmonisatie van culturele agenda**
Verkennen van mogelijkheden voor gezamenlijke promotie en het regionaal harmoniseren van de culturele agenda's tot o.a. een regionale cultuuragenda als instrument van verbrede Cultuurregio 025. Initiatieven kunnen in brede regio beter gebundeld en uitgedragen worden.

- **Investeringsimpuls in strategische culturele infrastructuur**
Investeren in de strategische culturele infrastructuur en ontwikkelingen in de Cultuurregio 025 van (boven)regionaal belang, zoals de renovatie van het Stadstheater Arnhem, gebiedsontwikkeling Valkhofkwartier en renovatie Stadsschouwburg Nijmegen.

- **Gezamenlijke visie op ontwikkeling van cultuureducatie in de regio**
Ontwikkelen van een gezamenlijke visie op behoud en versterking van cultuureducatie in de regio, met doorgaande leerlijnen (bijv. muziekles, lezen, etc.) en het optimaliseren van binnen- en buitenschoolse cultuureducatie in de steden en dorpen in de regio.

- **Kansen voor culturele broedplaatsen met faciliteiten**
Verkennen van kansen voor culturele broedplaatsen met voorzieningen en faciliteiten voor makers en kunstenaars door opdrachtversterking door regiogemeenten, via subsidieregelingen of in de vorm van ateliers, proefpodia en betaalbare woon-werkruimten.

- **Regionale ondersteuning en kennisuitwisseling**
Verkennen van behoeften aan uitwisseling van kennis en ervaringen zoals: ondersteuning van amateurverenigingen op gebied van bijvoorbeeld vrijwilligers en experts, samenwerking op gebied van ticketing, marketing, materialen e.d..

- **Human Capital – Schakel025 en Cultuur Academy**
Investeren in de brede, duurzame inzetbaarheid van ondernemers en inwoners die nu werkzaam zijn in de cultuursector, ook op lange termijn na de coronacrisis, en niet alleen voor toptalent maar ook voor andere segmenten in de cultuursector, o.a. door verbreding activiteiten Schakel 025 en Cultuur Academy naar de regio te halen.

Cultuurregio 025

De Cultuurregio 025 is een koploper voor regionale samenwerking. Door cultureel programma regionaal af te stemmen en het cultuurprofiel te versterken wordt het publiek van de regio bediend met een rijk en gevarieerd pakket aan culturele activiteiten. De gehele cultuurketen wordt bij elkaar gebracht, van opleidingen tot presentatie.

Opgave Ontspannen regio

Actieagenda

speerpunt 1

DUURZAAM TOERISME IN DE REGIO

acties	type	uitvoering	fasering '21 '22 '23 '24 '25
Verkenning naar de vitaliteit van het toeristisch aanbod	verkenning, beleidsactie	starten in 2021	
Uitwerken van bestemmingsmanagement in de regio	verkenning, beleidsactie	starten in 2021	
Uitvoeringsplan Toeristisch toekomstperspectief regio Arnhem Nijmegen	uitvoering	starten in 2021	
Stichting Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen aan het werk	uitvoering	lopend	
Uitvoering geven aan regionale recreatieve campagnes	uitvoering	starten na 2021	
Human capital – 'House of Leisure'	uitvoering	starten na 2021	

speerpunt 2

BRUISENDE BINNENSTEDEN EN KRACHTIGE KERNEN

acties	type	uitvoering	fasering '21 '22 '23 '24 '25
Regionale verkenning voorzieningenniveaus steden en kernen	verkenning, beleidsactie	starten in 2021	
Nieuwe ontwikkelingen in detailhandel beleidsmatig uitwerken	verkenning, beleidactie	starten na 2021	
Centrummanagement en ondernemerschap in steden en kernen versterken	uitvoering, lobby	lopend	
Bestrijding van leegstand in binnensteden en kleine kernen	uitvoering	lopend	
Investeringsimpuls in economische structuurversterking binnensteden en kernen	uitvoering	lopend	
Investeringsprogramma openbare ruimte binnensteden en kernen	beleidsactie, uitvoering	starten na 2021	
Kansen benutten van investeringsfondsen voor retail en binnensteden	verkenning	starten in 2021	

speerpunt 3

LANDSCHAPPELIJK RECREATIEF RAAMWERK

acties	type	uitvoering	fasering '21 '22 '23 '24 '25
Regionale visie op landschappelijk raamwerk ontwikkelen	beleidsactie, lobby	starten in 2021	
Toeristische hotspots en toeristische overstapplaatsen verbinden	verkenning	starten na 2021	
Uitwerken van de 'customer journey' in relatie tot landschap	verkenning, lobby	starten in 2021	
Investeringsimpuls in het regionaal landschappelijk raamwerk	uitvoering	starten na 2021	

speerpunt 4

STERK REGIONAAL CULTUURAANBOD

acties	type	uitvoering	fasering '21 '22 '23 '24 '25
Doorontwikkeling regionale visie Cultuurregio 025	beleidsactie, lobby	lopend	
Gezamenlijke promotie en harmonisatie van culturele agenda	verkenning, lobby	lopend	
Investeringsimpuls in strategische culturele infrastructuur	uitvoering	starten na 2021	
Gezamenlijke visie op ontwikkeling van cultuureducatie in de regio	beleidsactie	starten in 2021	
Kansen voor culturele broedplaatsen met faciliteiten	verkenning, lobby	starten na 2021	
Regionale ondersteuning en kennisuitwisseling	verkenning	starten na 2021	
Human Capital – Schakel025 en Cultuur Academy	uitvoering	starten na 2021	

DE GROENE REGIO

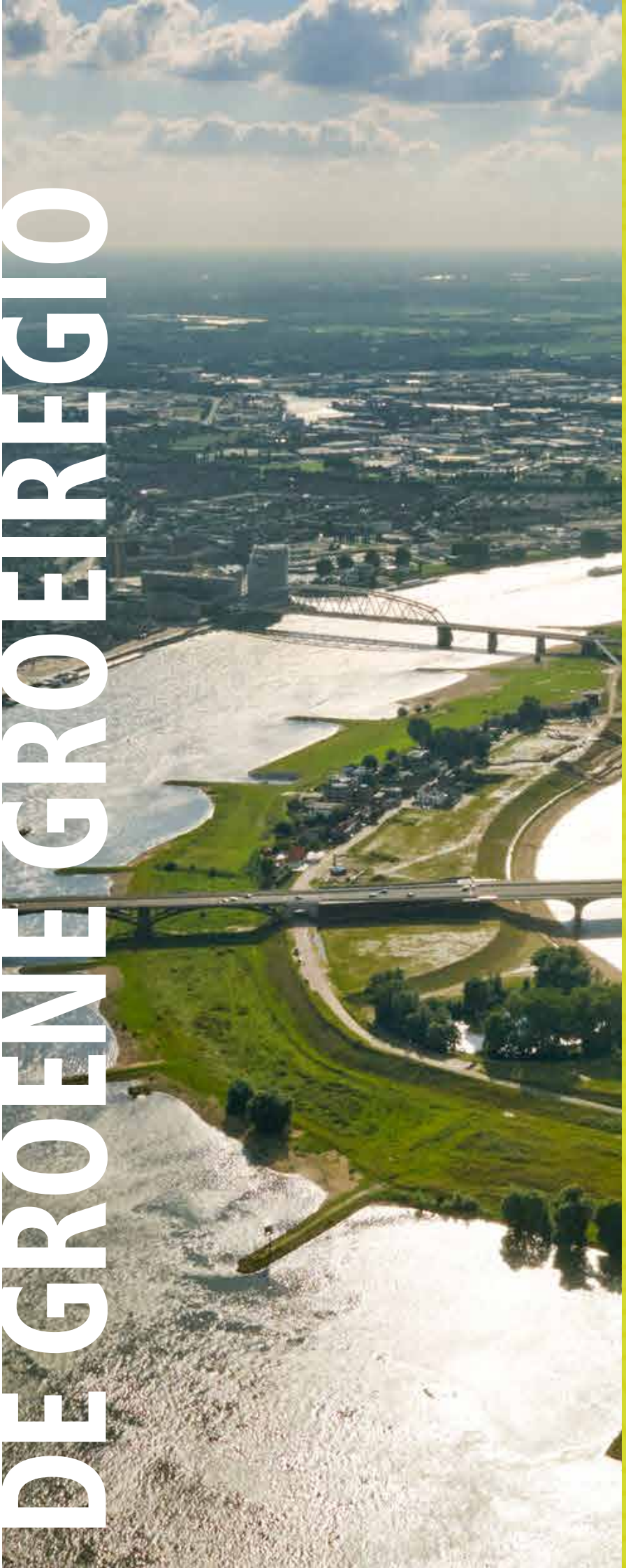

Samen regisseren we de groei in de regio. Op zo'n manier dat we de typische balans tussen stedelijke ontwikkeling en ontspannen leefkwaliteit behouden. Hierdoor worden we herkenbaar als dé groene metropoolregio.

Groene kwaliteiten in de regio: Wijngaard de Holdeurn, Berg en Dal

AMBITIES DE GROENE GROEIREGIO

Integraal aan groei werken
In deze regionale opgave gaat het om het faciliteren en coördineren van groei (in wonen, werken en voorzieningen) in de regio en het tegelijkertijd versterken en gezamenlijk uitdragen van ons profiel als groene metropoolregio. We vullen deze groei zo in dat de typische balans tussen levendige stedelijkheid en een meer ontspannen leefkwaliteit in de regio in stand blijft. Door hierbij integraal samen te werken op regionaal niveau ontstaat een nieuw perspectief om de opgaven in stad, dorp, wijk en ommeland op te pakken. Zo maken we gebruik van de schaalgrootte van het stedelijk netwerk, de complementariteit van regiogemeenten en de agglomeratiekracht van de regio.

Groene groei in ruimteclaims
In de opgave groene groeiregio verbinden we de doelstellingen op het gebied van wonen en werk, mobiliteit, klimaatadaptatie en energie én agrarisch en recreatief cultuurlandschap. Ook de landbouw blijft een belangrijke rol spelen als drager van het landelijk gebied. We benaderen de uitdagingen die op de regio afkomen vanuit drie invalshoeken: wonen, leefomgeving en agglomeratiekracht. Door verschillende ruimteclaims in afstemming met elkaar te bekijken, benutten we het integrale karakter van deze opgave optimaal. Het doel is een toekomstbestendige en leefbare regio met gedifferentieerde dorpen, wijken en steden, met een evenwichtige verdeling van woon- en werkmilieus en een passend voorzieningenniveau, binnen ons profiel als groene metropoolregio.

Samen sterk als groene metropoolregio
Om onze doelen op het gebied van wonen, werken, energie en landschap (in relatie tot natuur, landbouw en klimaatadaptatie) daadwerkelijk te bereiken, kiest de regio voor samenwerking en profilering als ‘groene metropoolregio’. Zo kan de regio ook de krachten van verschillende overheidslagen intensiever bundelen en inzetten. Deze opgave vormt de basis voor een langjarig partnerschap die we als regio aangaan met provincie en Rijk en in nauwe samenwerking met economische en maatschappelijke partners, én onze bewoners, bezoekers en ondernemers.

Speerpunt 1

Wonen in stad, dorp en ommeland

Balans tussen vraag en aanbod in wonen

Aantrekkelijke woonmilieus in dorpen - Didam, Montferland

BEOOGD RESULTAAT 2025

In vijf jaar...

- hebben we een evenwichtige regionale woningmarkt
- met goede afstemming tussen de marktvraag en een gevarieerd aanbod
- waarbij de woningtekorten zijn gedaald en meer betaalbare woningen zijn gerealiseerd

Wonen in stad, dorp en ommeland

Dit speerpunt richt zich op het bouwen van voldoende duurzame en betaalbare woningen in de regio. Hierbij gaat het om nadere invulling en uitvoering geven aan de afspraken uit de Woondeal tussen regio, provincie en het Rijk. Enerzijds is dit gericht op het versnellen van de woningbouwproductie, en het verminderen en voorkomen van planuitval van potentiële bouwlocaties. Doel op korte termijn is het gezamenlijk inlopen van het woningbouwtekort in de regio (naar 2% in 2030) en het regionaal organiseren van een stabiele en continue woningbouwproductie. Tot 2025 is de ambitie om tot een woningbouwversnelling te komen van 20.000 woningen. Op lange termijn groeit de regionale woningbehoefte naar 50.000-60.000 woningen over de periode 2020-2040. Hieraan gekoppeld zet de regio zich in voor toekomstbestendige en gedifferentieerde wijken waarbij middenhuur, betaalbare koopwoningen en vrije sectorwoningen meer worden gemengd in kwetsbare gebieden in de regio. Met name betaalbaarheid van woningen heeft hierbij de aandacht. Dit alles vraagt om inzet van innovatieve instrumenten, slimme procedures en middelen, waarvoor de kennisuitwisseling tussen gemeenten onderlingen en met provincie en het Rijk actief georganiseerd moet worden.

LOPENDE TRAJECTEN

- Actieplan Wonen – provincie Gelderland
- Steengoed Benutten – provincie Gelderland
- Wijken van de Toekomst – provincie Gelderland
- Uitvoeringafspraken Woondeal regio Arnhem Nijmegen
- Gemeentelijke woonvisies en omgevingsvisies

PARTNERSCHAPPEN

Woningcorporaties, projectontwikkelaars, institutionele beleggers, vastgoedeigenaren, aannemers, dorps- en wijkorganisaties, bewonersgroepen, kennisinstellingen RU, HAN, VHL, ROC's, provincie Gelderland, Ministerie van EZK, Ministerie van BZK, Ministerie van IenW

ACTIELIJST

- **Woningbouwversnelling en Versnellingstafel**

Implementatie van de versnelling van de bouwproductie tot 20.000 woningen in 2025, met een gemiddelde bouwproductie van 4000 woningen per jaar. Inrichten van de regionale Versnellingstafel om uitval te verminderen, risico's beheersbaar te maken en programmering vorm en inhoud te geven, inclusief kennisuitwisseling op gebied van contractering.

- **Adaptief programmeren van woningbouwplannen**

Voorkomen van vertraging en uitval van (potentiële) bouwplannen door het ontwikkelen van een werkwijze van regionaal adaptief programmeren. De regionale woningbouwprogrammering moet zorgen voor voldoende plancapaciteit zodat volume, continuiteit en snelheid en in bouwstromen duurzaam kan worden georganiseerd. Inclusief het opzetten van een regionaal monitoringssysteem van de planvoorraad, inzichtelijk voor regio, provincie en Rijk, die hiervoor ook kennis leveren.

- **Strategische visie op toekomstbestendige en gedifferentieerde wijken**

Ontwikkelen van een gemeenschappelijke visie op sterke, toekomstbestendige en gemengde wijken, in samenwerking met corporaties en marktpartijen, waarbij meer middenhuur, betaalbare koopwoningen en vrije sectorwoningen worden gemengd in kwetsbare gebieden in de regio. Hierbij wordt ook gekeken naar instrumenten en middelen uit provinciale programma's Wijken van de Toekomst, Steengoed Benutten, Leefbaarheid en Klimaatadaptatie, en mogelijke pilots verkend.

- **Uitwerken en afspraken over het conceptueel bouwen**

Het versneld bouwen van voldoende duurzame en betaalbare woningen vraagt om vormen van innovatie, standaardisatie en industrialisatie zodat de gewenste bouwproductie slimmer kan worden georganiseerd. De regio werkt dit zogenoemde conceptueel bouwen verder uit, ondersteund door de provincie en het Rijk, en maakt zij hierover afspraken met corporaties en marktpartijen.

- **Uitvoeringsstrategie voor betaalbaar wonen**

Uitwerken van een uitvoeringsstrategie voor woningbouw, waarbij de regio 50% van de zachte plancapaciteit in het betaalbare segment (sociaal, middeldure huur en betaalbare koop) wil realiseren. Hiervoor wordt kennisuitwisseling georganiseerd tussen regio, provincie en Rijk over innovatieve instrumenten en procedures (zoals woonplicht, kettingbedingen, etc.).

Woondeal regio Arnhem-Nijmegen

De regionale Woondeal is een voorbeeld van de samenwerking tussen regio, provincie en het Rijk op de verstedelijkingsopgave van 60.000 woningen waar we tot 2040 voor staan. In de uitwerking van de Woondeal staat de balans tussen groei en leefkwaliteit centraal: het bijbouwen van voldoende (betaalbare) woningen en het versterken van het groene ontspannen profiel.

Speerpunt 2

Leefomgeving: integraal ruimteclaims afwegen

Balans tussen ruimteclaims van verstedelijking, mobiliteit, water, energie en landschap

Ruimteclaims in de leefomgeving: windturbines langs de A15

BEOOGD RESULTAAT 2025

In vijf jaar...

- nemen we ruimteclaims van verstedelijking, mobiliteit, water en energie in het landschap op
- door het realiseren van meervoudig ruimtegebruik en slimme functiecombinaties
- weten we de milieubelasting te beperken en de kwaliteit van de leefomgeving te verbeteren
- en zijn natuur-, recreatieve en landschappelijke waarden behouden en versterkt

Leefomgeving: integraal ruimteclaims afwegen
Dit speerpunt richt zich op de integrale afweging van verschillende ruimteclaims die vanuit de andere opgaven (o.a. voor mobiliteit, bedrijventerreinen, water, energie, klimaat en verstedelijking) op de regio afkomen. Het gaat primair om de ruimtelijke dimensie van de andere opgaven, dus de ruimteclaims die voortvloeien uit de Verbonden, Productieve, Circulaire en Ontspannen regio. In de basis staat in dit speerpunt behoud en versterking van de kwaliteit van de leefomgeving (inclusief natuur en landschap) centraal. Dit krijgt vorm en inhoud door enerzijds het verkennen en agenderen van trends en ontwikkelingen, en het schetsen van inspirerende toekomstscenario's en nieuwe keuzevraagstukken waar de regio voor komt te staan. Anderzijds gaat het om het organiseren en verankeren van integrale regionale afspraken met het Rijk (o.m. over de Verstedelijkingsstrategie) en het vastleggen ervan in provinciale en gemeentelijke (omgevings)visies en beleidsplannen. Ook speelt het opzetten van een integrale monitoring van ontwikkelingen en afgesproken doelen een belangrijke rol door het ontwikkelen van een regionaal 'dashboard' voor groene groei als basis voor integrale afwegingen over de leefomgeving in de regio.

LOPENDE TRAJECTEN
- Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen en Foodvalley
- Gemeentelijke omgevingsvisies
- Omgevingsvisie 'Gaaf Gelderland' – provincie Gelderland
- Uitvoeringsprogramma 'Gaan voor Gaaf Gelderland' – provincie Gelderland
- Uitvoeringsprogramma Nationale Omgevingsvisie (NOVI) – ministerie van BZK

PARTNERSCHAPPEN
Ondernemers, bewonersgroepen, regionaal bedrijfsleven, private ontwikkelende en investerende partijen, maatschappelijke organisaties en instellingen, kennisinstellingen in de regio, provincie Gelderland, Ministeries van BZK, EZK, LNV en OCW.

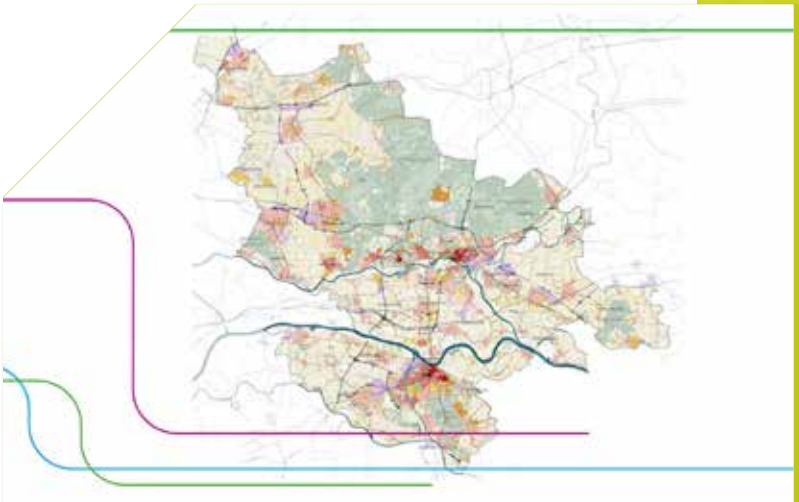

ACTIELIJST

- **Uitwerken van de Verstedelijkingsstrategie**

De concept-Verstedelijkingsstrategie uitwerken tot een definitieve Verstedelijkingsstrategie die moet leiden tot (besluitvorming) over afspraken in een Verstedelijkingsakkoord met het Rijk tijdens met BO-MIRT in najaar 2021. Hierin trekt de regio samen op met regio Foodvalley.

- **Verstedelijkingsstrategie verankeren in omgevingsvisies**

Beleidsmatig uitwerken van de Verstedelijkingsstrategie in provinciale beleidsplannen en gemeentelijke beleidsplannen en/of omgevingsvisies. En verkennen van de nut en noodzaak van een samenhangende ruimtelijke visie of -agenda voor de regio.

- **Koppeling versterken met landelijk en provinciaal beleid voor de leefomgeving**

Versterken van de koppelingen met het Rijksbeleid en provinciaal beleid voor de leefomgeving, inclusief verstedelijkingsstrategie. Met het (Uitvoeringsprogramma) NOVI, Omgevingsagenda Oost en de Omgevingsvisie 'Gaaf Gelderland' en specifieke rijksbeleidskaders zoals het Toekomstbeeld OV 2040, Topsectorenbeleid of het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie.

- **Regionale toekomstscenario's voor lange termijn**

Ontwikkelen van integrale toekomstscenario's voor de regio voor de lange termijn (bijv. 2050) waarin nieuwe maatschappelijke trends en ontwikkelingen worden geagendeerd en vertaald naar mogelijke ontwikkelscenario's en de keuzevraagstukken waarvoor de regio op lange termijn komt te staan, en wat dit betekent voor de koersbepaling van de ontwikkeling van de regio.

- **Regionaal dashboard voor groene groei ontwikkelen**

Ontwikkelen van een regionaal dashboard als instrument voor inzicht in de ontwikkeling van de groene groeiregio, inclusief de verstedelijkingsopgave. Basis hiervoor zijn verschillende typen monitors: de regionale woningmarktmonitor, IBIS (inzake RPW), monitor RES, etc. Integratie van verschillende monitordata tot een helder dashboard als basis voor bestuurlijke afwegingen.

Verstedelijkingsstrategie regio Arnhem-Nijmegen en Foodvalley

De verstedelijkingsstrategie is een routekaart om voor de regio Arnhem-Nijmegen-Foodvalley te komen tot een gezonde en groene groei van de regio. Hoe worden bijvoorbeeld de 60.000 extra woningen tot 2040 in onze regio gerealiseerd met behoud van leefklimaat, bereikbaarheid en de kwaliteit van het landschap?

Speerpunt 3

Agglomeratiekracht – groene metropoolregio

Balans tussen eigen kracht en complementariteit van steden en dorpen

Een groene metropoolregio - stedelijk gebied Arnhem

BEOOGD RESULTAAT 2025

In vijf jaar...

- is de complementariteit en samenhang tussen stad, dorp en ommeland toegenomen
- waarbij de steden en dorpen zich samen profileren als 'groene metropoolregio'
- om de netwerkkracht en concurrerend vermogen van de regio (inter)nationaal te vergroten

Agglomeratiekracht - groene metropoolregio

Dit speerpunt richt zich op het versterken van de positionering van onze regio als 'groene metropoolregio' richting provincie, Rijk en Europa. Enerzijds gaat het om het versterken van de internationale concurrentiepositie voor bewoners, ondernemers en bezoekers en anderzijds om een betere lobby, agendering en verankering van (investerings)afspraken met provincie, Rijk en Europa. Hiervoor is de gemeenschappelijke samenwerking van de 18 gemeenten als regio Arnhem-Nijmegen onontbeerlijk. Hierin zoeken we naar de complementariteit tussen de steden onderling en met de dorpen, kleine kernen en het landelijk gebied. Hierbij wordt iedereen in zijn eigen kracht gezet, en bundelen we al deze krachten tot een sterke samenhangende regio. Het perspectief: eenheid in verscheidenheid. Agglomeratiekracht vraagt om een slagvaardig handelingsperspectief en krachtig instrumentarium om actieagenda's uit te voeren en projecten te realiseren. Het uitwisselen van kennis, kunde en ervaringen met participatie- en realisatieprocessen en inzet van instrumenten helpt alle gemeenten invulling te geven aan een slagvaardige regio. Ook vanuit The Economic Board wordt gekeken hoe de agglomeratiekracht vanuit de triple helix samenwerking kan worden versterkt. Ook onze samenwerking met de regio Foodvalley in de Verstedelijkingsstrategie draagt hieraan bij.

LOPENDE TRAJECTEN

- Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen en Foodvalley
- Regiobod NOVI-propositie 'Naar een groene metropoolregio' – regio Arnhem-Nijmegen
- De Kracht van Oost – regio's en provincies Gelderland en Overijssel
- Omgevingsagenda Oost / BO MIRT /BO Leefomgeving – regio, provincie, Rijk
- Uitvoeringsprogramma Nationale Omgevingsvisie – ministerie van BZK
- Green Deal – Europese Commissie

PARTNERSCHAPPEN

Ondernemers, bewonersgroepen, regionaal bedrijfsleven, private ontwikkelende en investerende partijen, maatschappelijke organisaties en instellingen, kennisinstellingen in de regio, provincie Gelderland, Ministeries van BZK, EZK, LNV en OCW.

ACTIELIJST

- **Verkenning naar versterking van de agglomeratiekracht van de regio**

Verkennen van de inhoudelijke doelen, strategie en governance om de agglomeratie van de regio te versterken in het perspectief van de ruimtelijk-economische ontwikkeling en concurrentiepositie van de regio in (inter)nationaal verband. Hoe kunnen we de agglomeratiekracht met 18 gemeenten versterken en netwerkkracht ontwikkelen op het profiel als 'groene metropoolregio'? Aan het onderzoek 'De kracht van Oost' en de Brede Welvaartsmonitor kan relevante input worden ontleend.

- **Community of Practice en toolkit instrumentarium voor regiogemeenten**

Er bestaat brede behoefte aan uitwisseling van kennis en ervaringen over het handelingsperspectief en instrumentarium (#hoedan) bij de regiogemeenten voor het realiseren van de vijf opgaven. Betere uitwisseling voorkomt uitvinden van hetzelfde wiel, en versterkt de samenwerking en realisatie van de actieagenda's. Dit kan onder meer in de vorm van een regionale Community of Practice (CoP) en het ontwikkelen van een instrumentenkist/toolkit voor realiseren van de actieagenda's.

NOVI-propositie 'Naar een groene metropoolregio'

Een groene metropoolregio van internationale betekenis. Zichtbaar als topregio in food, health en energy, samen met Foodvalley. Als dé circulaire topregio van ons land en van Europa. Als het vijfde kroonjuweel van metropoolregio's in ons land. Dit is de kern van de gezamenlijke propositie aan de Nationale Omgevingsvisie (NOVI).

Opgave Groene groeiregio

Actieagenda

speerpunt 1

WONEN IN STAD, DORP EN OMMELAND

acties	type	uitvoering	fasering '21 '22 '23 '24 '25
Woningbouwversnelling en Versnellingstafel	beleidsactie	lopend	
Adaptief programmeren van woningbouwplannen	verkenning, beleidsactie	opstarten in 2021	
Strategische visie op toekomstbestendige en gedifferentieerde wijken	beleidsactie	opstarten na 2021	
Uitwerken en afspraken over het conceptueel bouwen	uitvoering	opstarten na 2021	
Uitvoeringsstrategie voor betaalbaar wonen	uitvoering	opstarten na 2021	

speerpunt 2

LEEFOMGEVING: INTEGRAAL RUIMTECLAIMS AFWEGEN

acties	type	uitvoering	fasering '21 '22 '23 '24 '25
Uitwerken van de Verstedelijkingsstrategie	beleidsactie, uitvoering	starten in 2021	
Verstedelijkingsstrategie verankeren in omgevingsvisies	beleidsactie, uitvoering	starten na 2021	
Koppeling versterken met landelijk en provinciaal beleid voor de leefomgeving	uitvoering	starten in 2021	
Regionale toekomstscenario's voor lange termijn	verkenning	starten na 2021	
Regionaal dashboard voor groene groei ontwikkelen	beleidsactie, uitvoering	starten na 2021	

speerpunt 3

AGGLOMERATIEKRACHT - GROENE METROPOOLREGIO

acties	type	uitvoering	fasering '21 '22 '23 '24 '25
Verkenning naar versterking van de agglomeratiekracht van de regio	verkenning	starten in 2021	
Community of Practice en toolkit instrumentarium voor regiogemeenten	uitvoering	starten na 2021	

Colofon

Deze Regionale Agenda voor de regio Arnhem-Nijmegen is onderdeel van het proces voor versterking van de regionale samenwerking. Gekoppeld aan deze agenda zijn een regionale visie 'Regio Arnhem-Nijmegen - Groene metropoolregio', een gemeenschappelijke regeling en een bedrijfsplan voor governance en werkwijze ontwikkeld.

Deze Regionale Agenda is ontwikkeld door de Stuurgroep Regionale versterking:

Stuurgroep Regionale Versterking

Hubert Bruls	burgemeester gemeente Nijmegen
Nick Derks	wethouder gemeente Wijchen
Sylvia Fleuren	wethouder gemeente Berg en Dal
Ahmed Marcouch	burgemeester gemeente Arnhem
Lucien van Riswijk	burgemeester gemeente Zevenaar (voorzitter)
Jasper Verstand	wethouder gemeente Renkum [tot 1 okt. 2020]
Helga Witjes	wethouder gemeente Lingewaard
Arne van Hout	gemeentesecretaris Nijmegen, Kring Gemeentesecretarissen
Jan Herman de Baas	kwartiermaker Versterking regionale samenwerking
Henk van den Berg	secretaris Regio Arnhem-Nijmegen (secretaris)

Ondersteund door het projectteam Opgaven, bestaande uit medewerkers van regiogemeenten uit alle delen van de regio en de provincie Gelderland. En vele ambtelijke deskundigen en vertegenwoordigers van de 18 gemeenten, regionale coördinatoren en van de provincie Gelderland die in verschillende werkbijeenkomsten intensief zijn betrokken bij koers en inhoud van de Regionale Agenda.

Begeleiding en uitvoering

UUM | Unlimited Urban Management – www.uum.nl

Edwin van Uum	procesmanager / planoloog
Mathijs Dielissen	planoloog en landschapsontwerper
Koen Vermeulen	stedenbouwkundige

regio arnhem nijmegen

UUM
UNLIMITED URBAN MANAGEMENT

Bestuurlijke OpgaveTeams
(regieteams)
5 regionale opgaven

Groene Groei Regio	Circulaire Regio
Carol van Eert	**Titus Burgers**
- N. Vergunst (Nijmegen) - G. Gerrits (Wijchen) - H. Winters (Zevenaar) - P. de Klein (Beuningen) - W. Hol (Overbetuwe) - C. Bouwkamp (Arnhem)	Speerpunt 1 Circulaire bouw en Infrastructuur - A. Slob (Lingewaard) - C. Koers (Zevenaar) Speerpunt 2 Circulaire economie: grondstoffen en ketens - M. Schoenaker (Heumen) - D. Klomberg (Rheden) Speerpunt 3 Water en Klimaatadaptie - N. Verheul (Berg en Dal) - P. Bollen (Doesburg) Speerpunt 4 Transitie naar duurzame energie - D. Horsthuis-Tangelder (Overbetuwe) - J. Maouche (Renkum)

Verbonden Regio	Ontspannen Regio
Harriet Tiemens	**Agnes Schaap**
- R. van der Zee (Arnhem) - P. Loermans (Wijchen) - J. Sluiter (Lingewaard)* - C. Koers (Zevenaar) - P. Baneke (Mook en Middelaar) - R. Waas (Heumen)	- E. Weststeijn (Rozendaal) - K. Peters (Mook en Middelaar) - H. de Vroome (Arnhem) - A. Visser (Berg en Dal) - B. van Veldhuizen (Doesburg) - H. Witjes (Lingewaard) / B. Elfrink (Zevenaar) - N. Vergunst (Nijmegen) - M. Budel (Rheden) - A. Stunnenberg (Heumen) - A. Springveld (Druten)

Productieve Regio
Jan van Dellen
- F. Eetgerink (Heumen) - M. Som (Montferland) - M. Esselbrugge (Nijmegen) - H. Hieltjes (Duiven) - B. Faber (Overbetuwe) - H. Witjes (Lingewaard) / B. Elfrink (Zevenaar) - W. Brink (Druten) - N. Derks (Wijchen)

*Z0465AD5D68
*

Raadsvoorstel

Onderwerp	Verordening tot wijziging Algemene Plaatselijke Verordening Zevenaar 2018 - 3e wijziging (2020)
Zaaknummer	Z/20/366089
Documentnummer	INT/20/975400
Portefeuillehouder	Burgemeester L. van Riswijk
Portefeuille	Openbare orde en veiligheid
Behandelend ambtenaar/afdeling	A. Halilovic, Bedrijfsvoering
Telefoon	0316 595 509
E-mail	a.halilovic@zevenaar.nl

1. Samenvatting

Het raadsvoorstel heeft als doel om de Algemene Plaatselijke Verordening 2018 Zevenaar (hierna: APV) gewijzigd vast te stellen. De wijzigingen komen onder andere voort uit de (redactionele) veranderingen van de modelverordening APV van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (hierna: VNG). Daarnaast zijn er enkele inhoudelijke wijzigingen. De belangrijkste is de invoering van een nieuw artikel 2:53 in de APV, inhoudende een verbod op het dragen van uiterlijke kenmerken van verboden organisaties. Deze bepaling wordt in de APV opgenomen in het belang van de openbare orde en veiligheid. Het verbod richt zich op de openbare ruimte en evenementen. Het verbod wordt ook voor evenementen opgenomen in het bestaande artikel 2:26, waarin ordeverstoring bij evenementen is verboden.
In de verordening tot derde wijziging van de APV 2018 gemeente Zevenaar worden deze wijzigingen per onderdeel toegelicht.

2. Raadsvoorstel

Wij stellen u voor om:

1. de verordening tot derde wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening 2018 gemeente Zevenaar vast te stellen.

3. Waarom naar de raad

De raad is op basis van artikel 108 en 147 van de Gemeentewet bevoegd om gemeentelijke verordeningen vast te stellen.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Om de leefbaarheid en veiligheid in Zevenaar te vergroten is het doorvoeren van noodzakelijk wijzigingen in de APV Zevenaar 2018 nodig. Het vaststellen heeft de volgende effecten:

- de APV is geactualiseerd met de laatste wetgeving;
- recente landelijke en lokale ontwikkelingen zijn in de APV opgenomen;
- openbare orde verstoringen voorkomen.

5. Argumenten

Argumenten

1.1 De voorgestelde wijzigingen op basis van model-APV van de VNG zorgen voor een betere leesbaarheid en toepasbaarheid van de APV

De VNG heeft de model-APV inhoudelijk en redactioneel gewijzigd. Deze wijzigingen zorgen voor een betere lees- en toepasbaarheid van de APV. Het is daarom wenselijk om de voorgestelde wijzigingen van de VNG in de APV 2018 gemeente Zevenaar over te nemen.

1.2 Verbod op zichtbare uitingen van verboden organisaties voorkomt openbare orde verstoringen
Afgelopen jaren is een aantal Outlaw Motorcycle Gangs (hierna OMG's), zoals Hells Angels en Satudarah, verboden verklaard, omdat de activiteiten van deze motorclubs in strijd zijn met de openbare orde. In de gerechtelijke uitspraken wordt geconcludeerd dat een groot aantal leden gedurende een reeks van jaren betrokken is bij tal van verboden en grotendeels ook ernstig verwijtbare criminele gedragingen. Het gaat om gedragingen die een wezenlijke aantasting vormen van de veiligheid van de samenleving en de vrijheid van burgers om naar eigen inzicht deel te nemen aan het maatschappelijk verkeer.

Om op te kunnen treden tegen de aanwezigheid van dit soort verboden organisaties in de openbare ruimte, vanwege de impact die het heeft op de openbare orde, wordt een bepaling opgenomen in de APV. De bepaling houdt in dat het is verboden om op openbare plaatsen, in voor het publiek openstaande gebouwen en op daarbij behorende erven en bij evenementen zichtbaar goederen te dragen, bij zich te hebben of te vervoeren die uiterlijke kenmerken zijn van een organisatie die bij rechterlijke uitspraak of bestuurlijk besluit verboden is verklaard of is ontbonden vanwege een doel of werkzaamheid in strijd met de openbare orde. Het kan hier bijvoorbeeld gaan om de naam, logo's, spreuken, kleding en aanduidingen op motoren. Het verbod geldt niet alleen ten aanzien van verboden en ontbonden OMG's, maar ten aanzien van alle organisaties die bij rechterlijke uitspraak of bestuurlijk besluit verboden zijn verklaard of zijn ontbonden vanwege een werkzaamheid of doel in strijd met de openbare orde.

Het verbod wordt voor evenementen opgenomen in het bestaande artikel 2:26 APV waarin ordeverstoring bij evenementen is verboden. Daarnaast wordt een nieuw artikel 2:53 in de APV opgenomen waarbij het verbod wordt ingesteld voor openbare plaatsen en in voor publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven. Voor het geval van samenloop met de strafbaarstelling in het Wetboek van Strafrecht is voorzien in een samenloopbepaling in de beide artikelen.

6. Klimaat en duurzaamheid
Ondanks dat er landelijk veel discussie bestaat over het gevaar van het gebruik van lachgas voor de gezondheid, het verkeer en de hinder en vervuiling die het gebruik veroorzaakt, is ervoor gekozen om nog niet in de APV 2018 gemeente Zevenaar een lachgasverbod op te nemen. Hiervoor is gekozen, omdat er nog geen wettelijke grondslag is voor het verbieden van het gebruik van lachgas. Het invoeren van een verbod zou via andere wettelijke regelingen moeten, zoals de Milieuwetgeving. Verwachting is dat in de nabije toekomst lachgas in de Opiumwet onder lijst 2 zal worden opgenomen. Daarnaast is zo'n verbod in de praktijk lastig te handhaven.

7. Communicatie
De vaststelling van de nieuwe geactualiseerde APV 2018 gemeente Zevenaar wordt bekend gemaakt via een publicatie in de Zevenaar Post, op www.zevenaar.nl en op www.overheid.nl. De gewijzigde APV zal ook worden toegestuurd naar het Arrondissementsparket Arnhem en Politie Oost-Nederland.

8. Kosten, baten en dekking
De verwachting is dat het doorvoeren van de voorgestelde wijzigingen geen extra kosten met zich mee zal brengen. De verwachting is dat er geen extra capaciteit nodig zal zijn van de BOA's of de politie bij de handhaving van het verbod op het dragen van uiterlijke kenmerken van verboden organisaties.

9. Bijlagen

De volgende bijlagen horen bij dit voorstel:

Volgorde	Documentnummer	Naam
1.	INT/20/984912	Verordening tot derde wijziging van de APV 2018 gemeente Zevenaar
2.	INT/20/985755	APV Zevenaar 2018 met wijzigingen
3.	INT/20/985754	APV Zevenaar 2018 – derde wijziging (geconsolideerde tekst)

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De wnd. secretaris	De burgemeester
Danielle Jansen	Lucien van Riswijk

Raadsbesluit

Onderwerp Verordening tot wijziging Algemene Plaatselijke Verordening 2018 gemeente Zevenaar – derde wijziging (2020)
Zaaknummer Z/20/366089
Documentnummer INT/20/975400

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat het wenselijk is om de APV te actualiseren;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Gelet op artikel 108 van de Gemeentewet en artikel 147 van de Gemeentewet

besluit:

1. de verordening tot derde wijziging van de Algemene Plaatselijke 2018 gemeente Zevenaar vast te stellen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 25 november 2020.

De griffier	De burgemeester
W.M. van der Vlies	L.J.E.M. van Riswijk

VERORDENING TOT *DERDE* WIJZIGING
VAN DE ALGEMENE PLAATSELIJKE VERORDENING 2018 GEMEENTE ZEVENAAR

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat het wenselijk is om de APV te actualiseren,

gelet op artikel 108 van de Gemeentewet en artikel 147 van de Gemeentewet;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar, d.d. 13 oktober 2020

besluit de Algemene Plaatselijke Verordening 2018 gemeente Zevenaar als volgt te wijzigen:

1.
Artikel 1:1 'Definities', wordt als volgt gewijzigd:

1. Onder f wordt 'bouwwerk: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 1.1 van de Bouwverordening Zevenaar 2012' vervangen door 'bouwwerk: elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct of indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect'.

2. Onder j wordt 'Bommerheufsestraat' gecorrigeerd naar 'Bommersheufsestraat' en wordt de Weverstraat toegevoegd.

3. Onder o wordt het woord 'en' toegevoegd.

2.
In hoofdstuk 2 'Openbare orde' afdeling 1, wordt de titel van de afdeling gewijzigd van 'Bestrijding van ongeregeldheden' naar 'Voorkomen of bestrijden van ongeregeldheden'.

3.
In artikel 2:1 'Samenscholing en ongeregeldheden' wordt als volgt gewijzigd:
1. In lid 3 wordt in de zin het woord 'zich' en 'het bevoegde' toegevoegd.

2. In lid 6 wordt in de zin 'beschikking op de' en 'voor' verwijderd en 'om een' toegevoegd.

4.
Artikel 2:6 'Beperking aanbieden e.d. van geschreven of gedrukte stukken of afbeeldingen' wordt als volgt gewijzigd:
1. De titel van het artikel wordt gewijzigd van 'Beperking aanbieden e.d. van geschreven of gedrukte stukken of afbeeldingen' naar 'Verspreiden geschreven of gedrukte stukken of afbeeldingen'.

2. Aan het artikel wordt een lid 5 toegevoegd die luidt als volgt:
'Op de aanvraag om een ontheffing is paragraaf 4.1.3.3. van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing'.

5.
Artikel 2:9 'Straatartiest en dergelijke' wordt als volgt gewijzigd:
1. De titel van het artikel wordt gewijzigd van 'Straatartiest en dergelijke' naar 'Vertoning op openbare plaatsen'.

2. In lid 1 wordt het woord 'en' vervangen door 'of'.

3. Aan het artikel wordt een lid 4 toegevoegd die luidt als volgt:
'Op de aanvraag voor een ontheffing is paragraaf 4.1.3.3. van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing'.

6.
In hoofdstuk 2 'Openbare orde' afdeling 5, wordt de titel van de afdeling gewijzigd van 'Bruikbaarheid en aanzien van de weg' naar 'Bruikbaarheid, uiterlijk aanzien en veilig gebruik van openbare plaatsen'.

7.
Artikel 2:10 'Het plaatsen van voorwerpen op of aan de weg in strijd met de publieke functie ervan' wordt als volgt gewijzigd:
1 De titel van het artikel wordt gewijzigd van 'Het plaatsen van voorwerpen op of aan de weg in strijd met de publieke functie ervan' naar 'Voorwerpen op of aan de weg of openbare plaats'.

2. In lid 7 wordt in de zin 'beschikking op de' en 'voor' verwijderd en 'om een' in de zin toegevoegd.

8.
Artikel 2:11 'Aanleggen, beschadigen en veranderen van een weg' wordt als volgt gewijzigd:
1. In lid 3 wordt de Wegenwet, het Provinciaal wegenregelement en de Telefommunicatiewet toegevoegd.
2. In lid 4 wordt in de zin 'beschikking op de' verwijderd en 'om een' in de zin toegevoegd.

9.
Artikel 2:12 'Maken, veranderen van een uitweg', wordt gewijzigd naar 'Maken of veranderen van een uitweg'.

10.
In artikel 2:14 'Winkelwagentjes', lid 1 onder b wordt toegevoegd: 'voor zover deze buiten een winkelwagenstalling staan'.

11.
In hoofdstuk 2 'Openbare orde', afdeling 3 'Evenementen', wordt de nummering van de afdeling gecorrigeerd van nummer 3 naar nummer 7.

12.
Artikel 2:24 'Begripsbepaling', lid 1 onder b wordt als volgt gewijzigd:
'markten als bedoeld in artikel 160, eerst lid, onder h, van de Gemeentewet en artikel 5:22 van deze verordening' wordt

'markten als bedoeld in artikel 160, eerst lid, aanhef en onder g, van de Gemeentewet en artikel 5:22 van deze verordening'.

13.
Artikel 2:25 'Evenement' wordt als volgt gewijzigd:

1. In lid 7 wordt in de zin 'in enig opzicht van' toegevoegd.

2. In lid 8 wordt 'Op de beschikking op de aanvraag voor vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing' vervangen door
'Op de aanvraag om een vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing'.

14.
Artikel 2:26 'Ordeverstoringen en beëindiging evenement' wordt als volgt gewijzigd:

1. Er wordt een lid 7 toegevoegd luidende:
'Het is verboden bij een evenement zichtbaar goederen te dragen, bij zich te hebben of te vervoeren die uiterlijke kenmerken zijn van een organisatie die bij rechterlijke uitspraak of bestuurlijk besluit verboden is verklaard of is ontbonden vanwege een doel of werkzaamheid in strijd met de openbare orde'.
2. Er wordt een lid 8 toegevoegd luidende:
'Het verbod van lid 7 geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door het Wetboek van Strafrecht'.

15.
In hoofdstuk 2 'Openbare orde', afdeling 4 'Toezicht op horecabedrijven', wordt de nummering van de afdeling gecorrigeerd van nummer 4 naar nummer 8.

16.
In artikel 2:27 'Begripsbepalingen' lid 1 onder a, wordt 'waterpijpcafé' toegevoegd.

17.
Artikel 2:28 'Exploitatievergunning openbare inrichting' lid 3, wordt als volgt gewijzigd:
'Onverminderd het bepaalde in artikel 1:8 kan de burgemeester de vergunning slechts geheel of gedeeltelijk weigeren, indien naar zijn oordeel moet worden aangenomen dat de woon- of leefsituatie in de omgeving van de openbare inrichting of de openbare orde op ontoelaatbare wijze nadelig wordt beïnvloed' wordt vervangen door
'Onverminderd het bepaalde in artikel 1:8 kan de burgemeester de vergunning slechts geheel of gedeeltelijk weigeren, indien naar zijn oordeel moet worden aangenomen dat;

a. de woon- of leefsituatie in de omgeving van de openbare inrichting of de openbare orde op ontoelaatbare wijze nadelig wordt beïnvloed; of
b. de financier, eigenaar of de leidinggevende in enig opzicht van slecht levensgedrag is'.

18.
In artikel 2:29 'Sluitingstijd' lid 6, wordt in de zin ' Op de beschikking' verwijderd en de woorden 'aanvraag om een' toegevoegd.

19.
In hoofdstuk 2 'Openbare orde' afdeling 5 'Bijzondere bepalingen voor paracommerciële instellingen', wordt de nummering van de afdeling gecorrigeerd van nummer 5 naar nummer 8a. Daarnaast wordt de titel van de afdeling gewijzigd van 'Bijzondere bepalingen voor

paracommerciële instellingen' naar 'Regulering paracommerciële rechtspersonen en overige aangelegenheden uit de Drank- en Horecawet'.

20.
In hoofdstuk 2 'Openbare orde' afdeling 6 'Toezicht op inrichtingen tot het verschaffen van nachtverblijf', wordt de nummering van de afdeling gecorrigeerd van nummer 6 naar nummer 9.

21.
In hoofdstuk 2 'Openbare orde' afdeling 7 'Toezicht op speelgelegenheden', wordt de nummering van de afdeling gecorrigeerd van nummer 7 naar nummer 10.

22.
In artikel 2:39 'Speelgelegenheden' lid 6, wordt in de zin 'op de aanvraag om een' toegevoegd.

23.
In hoofdstuk 2 'Openbare orde' afdeling 11 'Maatregelen tegen overlast en baldadigheid', wordt de nummering van de afdeling gecorrigeerd van nummer 8 naar nummer 11.
Daarnaast wordt de titel van de afdeling gewijzigd van 'Maatregelen tegen overlast en baldadigheid' naar 'Maatregelen ter voorkoming van overlast, gevaar of schade'.

24.
Het vervallen artikel 2:53 'Bespieden van personen' wordt vervangen door een nieuw artikel 2:53 met de titel 'Verbod op zichtbare uitingen van verboden organisaties' dat luidt als volgt:
'1. Het is verboden op openbare plaatsen of in voor het publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven zichtbaar goederen te dragen, bij zich te hebben of te vervoeren die uiterlijke kenmerken zijn van een organisatie die bij rechterlijke uitspraak of bestuurlijk besluit verboden is verklaard of is ontbonden vanwege een doel of werkzaamheid in strijd met de openbare orde.
2. Het verbod geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door het Wetboek van Strafrecht'.

25.
Artikel 2:57 'Loslopende honden' lid 1 onder a, wordt 'de weg' vervangen door 'een openbare plaats'.

26.
Artikel 2:59 'Gevaarlijke honden' wordt als volgt gewijzigd:

1. Lid 2 luidende: 'Een aanlijngebod houdt in dat de eigenaar of houder verplicht is de hond aangelijnd te houden met een lijn met een lengte, gemeten van hand tot halsband, van ten hoogste 1,50 meter' wordt
   'De eigenaar of houder van de hond aan wie een aanlijngebod is opgelegd, is verplicht de hond kort aangelijnd te houden, met een lijn met een lengte, gemeten van hand tot halsband, van ten hoogste 1,50 meter'.

2. In lid 3 wordt de zin gewijzigd als volgt: 'Een muilkorfgebod houdt in dat de eigenaar of houder verplicht is de hond voorzien te houden van een muilkorf die:' wordt
   'De eigenaar of houder van de hond aan wie een aanlijn- en muilkorfgebod is opgelegd, is naast de verplichting bedoeld in het tweede lid verplicht de hond voorzien te houden van een muilkorf die:

27.
In hoofdstuk 2 'Openbare orde' afdeling 9 'Bepalingen ter bestrijding van heling van goederen', wordt de nummering van de afdeling gecorrigeerd van nummer 9 naar nummer 12.

28.
In artikel 2:67 'Verplichtingen met betrekking tot het verkoopregister' lid 3, wordt in de zin 'de aanvraag om een' toegevoegd.

29.
In hoofdstuk 2 'Openbare orde' afdeling 10 'Vuurwerk', wordt de nummering van de afdeling gecorrigeerd van nummer 10 naar nummer 13.
Daarnaast wordt de titel van de afdeling gewijzigd van 'Vuurwerk' naar 'Consumentenvuurwerk'.

30.
In artikel 2:72 'Ter beschikking stellen van consumentenvuurwerk tijdens de verkoopdagen' lid 2, wordt in de zin het woord 'beschikking' verwijderd en 'aanvraag om een' toegevoegd.

31.
In hoofdstuk 2 'Openbare orde' afdeling 11 'Drugsoverlast', wordt de nummering van de afdeling gecorrigeerd van nummer 11 naar nummer 14.

32.
In hoofdstuk 2 'Openbare orde' afdeling 12 'Bestuurlijke ophouding, veiligheidsrisicogebieden en cameratoezicht op openbare plaatsen', wordt de nummering van de afdeling gecorrigeerd van nummer 12 naar nummer 15.
Daarnaast wordt de titel van de afdeling gewijzigd van 'Bestuurlijke ophouding, veiligheidsrisicogebieden en cameratoezicht op openbare plaatsen' naar 'Bijzondere bevoegdheden van de burgemeester'.

33.
In hoofdstuk 4 'Bescherming van het milieu en het natuurschoon en zorg voor het uiterlijk aanzien van de gemeente', wordt de titel van afdeling 1 'Geluidhinder en verlichting' gewijzigd naar 'Voorkomen of beperken geluidhinder en hinder door verlichting'.

34.
Artikel 4:3 'Melding incidentele festiviteiten', in lid 2 en lid 3 wordt in de zin 'in verband met al dan niet vergunningplichtige' toegevoegd.

35.
In artikel 4:6 lid 3 wordt '2012' toegevoegd achter 'Bouwbesluit' ter verduidelijking om welk besluit het gaat.

36.
Hoofdstuk 5 'Andere onderwerpen betreffende de huishouding der gemeente', wordt 'der' vervangen door 'van de'.

37.
In hoofdstuk 5 'Andere onderwerpen betreffende de huishouding der gemeente' wordt de titel van afdeling 1 'Parkeerexcessen' gewijzigd naar 'Parkeerexcessen en stopverbod'.

38.
In artikel 5:2 'Voertuigen van autobedrijf en dergelijke' lid 5, wordt in de zin 'aanvraag om een' toegevoegd.

39.
In artikel 5:3 'Te koop aanbieden van voertuigen' lid 3, wordt in de zin 'beschikking op de' en 'voor' verwijderd en ' om een' toegevoegd.

40.
Artikel 5:6 'Kampeermiddelen e.a.' lid 4, wordt in de zin 'beschikking op de' en 'voor' verwijderd en 'om een' toegevoegd.

41.
Artikel 5:7 'Parkeren van reclamevoertuigen' lid 3, wordt in de zin 'beschikking op de' en 'voor' verwijderd en 'om een' toegevoegd.

42.
Artikel 5:8 'Grote voertuigen' lid 6, wordt in de zin 'beschikking op de' en 'voor' verwijderd en 'om een' toegevoegd.

43.
Artikel 5:10 'Parkeren anders dan op de rijbaan' wordt als volgt gewijzigd:
1. 'Parkeren anders dan op de rijbaan' wordt 'Parkeren of laten stilstaan van voertuigen anders dan op de rijbaan'.
2. In lid 1 wordt 'of te laten stilstaan' toegevoegd.

44.
In artikel 5:13 'Inzameling van geld of goederen of leden- of donateurwerving', wordt een nieuw lid 7 toegevoegd luidende: 'Op de aanvraag om een vergunning is paragraaf 4.1.3.3. van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing'.

45.
In artikel 5:17 'Begripsbepalingen' lid 2 onder a, wordt 'h' vervangen door 'g'.

46.
In artikel 5:18 'Standplaatsvergunning en weigeringsgronden', wordt een lid 4 toegevoegd luidende: 'Op de aanvraag om een vergunning is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing'.

47.
In artikel 5:22 'Snuffemarkten' lid 2 onder a, wordt 'h' vervangen door 'g'.

48.
Afdeling 6. 'Openbaar water', wordt gewijzigd naar 'Openbaar water en waterstaatswerken'.

49.
Artikel 5:25 'Ligplaats woonschepen en overige vaartuigen' wordt als volgt gewijzigd:
1. In lid 2 onder a, wordt aan de zin 'het uiterlijk aanzien van de gemeente' toegevoegd.
2. In lid 3 wordt 'de Provinciale vaarwegenverordening of de Provinciale landschapsverordening' toegevoegd.
3. In lid 4 wordt in de zin ' uiterlijk' toegevoegd.

50.
In artikel 5:32 'Crossterreinen' lid 1, wordt aan de zin toegevoegd 'te crossen buiten wedstrijdverband'.

51.
In hoofdstuk 5 'Andere onderwerpen betreffende de huishouding der gemeente' wordt de titel van afdeling 8 'Verbod vuur te stoken' gewijzigd naar 'Vuurverbod'.

52.
In artikel 5:34 'Verbod afvalstoffen te verbranden buiten inrichtingen of anderszins vuur te stoken', wordt een lid 7 toegevoegd luidende: 'Op de aanvraag om een ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing'.

53.
In hoofdstuk 5 'Andere onderwerpen betreffende de huishouding der gemeente' wordt de titel van afdeling 9 'Verstrooiing van as' gewijzigd naar 'Asverstrooiing'.

54.
In artikel 5:36 'Verboden plaatsen' lid 4, wordt in de zin 'beschikking op de' en 'voor' verwijderd en 'om een' toegevoegd.

55.
Artikel 6:1 'Strafbepaling' lid 3 wordt als volgt gewijzigd:
'In afwijking van het eerste lid is artikel 1a van de Wet op de economische delicten van toepassing op overtreding van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 2:10, vijfde juncto eerste lid, 2:11, tweede lid, 2:12, eerste lid en 4:11, tweede lid' wordt

'In afwijking van het eerste lid is artikel 1a van de Wet op de economische delicten van toepassing op overtreding van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 2:10 en 2:11 als sprake is van een omgevingsvergunningplichtige activiteit, [artikel 2:12, eerste lid,] en artikel 4:11, tweede lid'.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar,
gehouden op 25 november 2020.

De griffier	De burgemeester
W.M. van der Vlies	L.J.E.M. van Riswijk

Algemene

Plaatselijke

Verordening 2018

Gemeente Zevenaar

1e wijziging – september 2019

2e wijziging – december 2019

3e wijziging – november 2020

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen 5

Hoofdstuk 2. Openbare Orde

Afdeling 1. Bestrijding van ongeregeldheden

Afdeling 2. Betoging

Afdeling 3. Verspreiden van gedrukte stukken

Afdeling 4. Vertoningen op de weg

Afdeling 5. Bruikbaarheid en aanzien van de weg

Afdeling 6. Veiligheid op de weg

Afdeling 7. Evenementen

Afdeling 8. Toezicht op horecabedrijven

Afdeling 8a. Bijzondere bepalingen voor paracommerciële instellingen

Afdeling 9. Toezicht op inrichtingen tot het verschaffing van nachtverblijf

Afdeling 10. Toezicht op speelgelegenheden

Afdeling 11. Maatregelen tegen overlast en baldadigheid

Afdeling 12. Bepalingen tegen bestrijding van heling van goederen

Afdeling 13. Vuurwerk

Afdeling 14. Drugsoverlast

Afdeling 15. Bestuurlijke ophouding, veiligheidsrisicogebieden en cameratoezicht op openbare plaatsen

Afdeling 16. Voor publiek openstaande gebouwen

Hoofdstuk 3. Seksinrichtingen, sekswinkels, straatprostitutie e.d.

Afdeling 1. Begripsbepalingen

Afdeling 2. Seksinrichtingen, straatprostitutie, sekswinkels en dergelijke

Afdeling 3. Beslissingstermijn; weigeringsgronden

Afdeling 4. Beëindiging exploitatie; wijziging beheer

Hoofdstuk 4. Bescherming van het milieu en het natuurschoon en zorg voor het uiterlijk aanzien van de gemeente

Afdeling 1. Geluidhinder en verlichting

Afdeling 2. Bodem-, weg- en milieuverontreiniging

Afdeling 3. Het bewaren van houtopstanden

Afdeling 4. Maatregelen tegen ontsiering en stankoverlast

Afdeling 5. kamperen buiten kampeerterreinen

Hoofdstuk 5. Andere onderwerpen betreffende de huishouding der gemeente

Afdeling 1. Parkeerexcessen

Afdeling 2. Collecteren

Afdeling 3. Venten

Afdeling 4. Standplaatsen

Afdeling 5. Snuffelmarkten

Afdeling 6. Openbaar water

Afdeling 7. Crossterreinen en gemotoriseerd en ruiterverkeer in natuurgebieden

Afdeling 8. Verbod vuur te stoken

Afdeling 9. Verstrooiing van as

Afdeling 10. Straatnaamborden, huisnummers e.d.

Hoofdstuk 6. Straf-, overgangs- en slotbepalingen

TOELICHTING 70

HOOFDSTUK 1. ALGEMENE BEPALINGEN

HOOFDSTUK 2. OPENBARE ORDE

HOOFDSTUK 3. SEKSINRICHTINGEN, SEKSWINKELS, STRAATPROSTITUTIE E.D.

HOOFDSTUK 4. BESCHERMING VAN HET MILIEU EN HET NATUURSCHOON EN ZORG VOOR HET UITERLIJK AANZIEN VAN DE GEMEENTE

HOOFDSTUK 5. ANDERE ONDERWERPEN BETREFFENDE DE HUISHOUDING DER GEMEENTE

HOOFDSTUK 6. STRAF-, OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1:1 Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

a. openbare plaats: een voor het publiek toegankelijke plaats, waaronder begrepen de weg als bedoeld onder b;

b. weg: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 1, eerste lid, onder b, van de Wegenverkeerswet 1994;

c. openbaar water: wateren die voor het publiek bevaarbaar of op andere wijze toegankelijk zijn;

d. bebouwde kom: de bebouwde kom of kommen waarvan gedeputeerde staten de grenzen hebben vastgesteld overeenkomstig artikel 27, tweede lid, van de Wegenwet;

e. rechthebbende: degene die over een zaak zeggenschap heeft krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht;

f. ~~bouwwerk: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 1.1 van de Bouwverordening Zevenaar 2012;~~ bouwwerk: elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct of indirect met de grond verbonden is,

g. gebouw: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 1, eerste lid, van de Woningwet;

h. handelsreclame: iedere openbare aanprijzing van goederen of diensten, waarmee kennelijk beoogd wordt een commercieel belang te dienen;

i. bevoegd gezag: bestuursorgaan als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

j. Onder het centrum van Zevenaar wordt verstaan het gebied tussen Kampsingel, Bommersheufsestraat, Schoolstraat, Didamsestraat, Wittenburgstraat, Weverstraat, de Markt, Kerkstraat, Nieuwe Doelenstraat, Molenstraat, Schievestraat en Haspelstraat.

k. bromfiets: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 1, eerste lid, onder e, van de Wegenverkeerswet 1994;

l. college: het college van burgemeester en wethouders;

m. motorvoertuig: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 1 van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990;

n. parkeren: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 1 van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990;

o. voertuig: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 1 van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990, met uitzondering van kleine wagens zoals kruiwagens en~~,~~ kinderwagens en rolstoelen;

Artikel 1:2 Beslistermijn

1. Het bevoegde bestuursorgaan beslist op een aanvraag voor een vergunning of ontheffing binnen acht weken na de datum van ontvangst van de aanvraag.
2. Het bestuursorgaan kan de termijn voor ten hoogste zes weken verdagen.
3. In afwijking van het eerste en tweede lid is artikel 3.9 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van toepassing als beslist wordt op een aanvraag om een vergunning als bedoeld in artikel 2:10, eerste lid, of een vergunning zoals bedoeld in artikel 2:11, tweede lid, aanhef en onder a, of artikel 4:16.

Artikel 1:3 Indiening aanvraag

(Vervallen)

Artikel 1:4 Voorschriften en beperkingen

1. Aan een vergunning of ontheffing kunnen voorschriften en beperkingen worden verbonden. Deze voorschriften en beperkingen strekken slechts tot bescherming van het belang of de belangen in verband waarmee de vergunning of ontheffing is vereist.
2. Degene aan wie een vergunning of ontheffing is verleend, is verplicht de daaraan verbonden voorschriften en beperkingen na te komen.

Artikel 1:5 Persoonlijk karakter van vergunning of ontheffing

De vergunning of ontheffing is persoonsgebonden, tenzij bij of krachtens deze verordening anders is bepaald.

Artikel 1:6 Intrekking of wijziging van vergunning of ontheffing

De vergunning of ontheffing kan worden ingetrokken of gewijzigd als:

a. ter verkrijging daarvan onjuiste of onvolledige gegevens zijn verstrekt;
b. op grond van een verandering van de omstandigheden of inzichten opgetreden na het verlenen van de vergunning of ontheffing , intrekking of wijziging noodzakelijk is vanwege het belang of de belangen ter bescherming waarvan de vergunning of ontheffing is vereist;
c. de aan de vergunning of ontheffing verbonden voorschriften en beperkingen niet zijn of worden nagekomen;
d. van de vergunning of ontheffing geen gebruik wordt gemaakt binnen of gedurende een daarin gestelde termijn dan wel, bij het ontbreken van een gestelde termijn, binnen een redelijke termijn; of
e. de houder dit verzoekt.

Artikel 1:7 Termijnen

1. De vergunning of ontheffing geldt voor onbepaalde tijd, tenzij bij de vergunning of ontheffing anders is bepaald of de aard van de vergunning of ontheffing zich daartegen verzet.
2. De aard van de vergunning of ontheffing verzet zich in ieder geval tegen gelding voor onbepaalde tijd als het aantal vergunningen of ontheffingen is beperkt en het aantal mogelijke aanvragers het aantal beschikbare vergunningen of ontheffingen overtreft.

Artikel 1:8 Weigeringsgronden

1. De vergunning of ontheffing kan door het daartoe bevoegde gezag worden geweigerd in het belang van:
   a. de openbare orde;
   b. de openbare veiligheid;
   c. de volksgezondheid;
   d. de bescherming van het milieu.
2. Het bevoegde bestuursorgaan kan, onverminderd het elders in deze verordening bepaalde, een toestemming weigeren. Indien de aanvrager voorschriften, verbonden aan een eerdere toestemming voor een soortgelijke activiteit of beperkingen waaronder zo'n toestemming is verleend, niet heeft nageleefd en het vermoeden gerechtvaardigd is dat indien de gevraagde toestemming wordt verleend, hij ook daaraan verbonden voorschriften of beperkingen waaronder zij zou worden verleend, niet zal naleven.
3. Een vergunning of ontheffing kan ook worden geweigerd als de aanvraag wordt ingediend minder dan drie weken vóór het tijdstip waarop de aanvrager deze nodig heeft.

Hoofdstuk 2. Openbare orde

Afdeling 1. Voorkomen of ~~B~~bestrijden van ongeregeldheden

Artikel 2:1 Samenscholing en ongeregeldheden

1. Het is verboden op een openbare plaats deel te nemen aan een samenscholing, onnodig op te dringen, te vechten of door uitdagend gedrag aanleiding te geven tot ongeregeldheden.
2. Een ieder die op een openbare plaats aanwezig is bij een voorval waardoor ongeregeldheden ontstaan of dreigen te ontstaan, of bij een tot toeloop van publiek aanleiding gevende gebeurtenis waardoor ongeregeldheden ontstaan of dreigen te ontstaan, dan wel zich bevindt in of aanwezig is bij een samenscholing, is verplicht op bevel van een ambtenaar van politie zijn weg te vervolgen of zich in de door hem aangewezen richting te verwijderen.
3. Het is verboden zich te begeven naar of zich te bevinden op openbare plaatsen die door het bevoegde bestuursorgaan in het belang van de openbare veiligheid of ter voorkoming van wanordelijkheden zijn afgezet.
4. De burgemeester kan ontheffing verlenen van het verbod, bedoeld in het derde lid.
5. Dit artikel is niet van toepassing op betogingen, vergaderingen en godsdienstige en levensbeschouwelijke samenkomsten als bedoeld in de Wet openbare manifestaties.
6. Op de ~~beschikking op de~~ aanvraag om een ~~voor~~ vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Afdeling 2. Betoging

Artikel 2:2 Optochten

[gereserveerd]

Artikel 2:3 Kennisgeving betogingen op openbare plaatsen

1. Degene die het voornemen heeft op een openbare plaats een betoging te houden, waaronder begrepen een samenkomst als bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de Wet openbare manifestaties, geeft daarvan voor de openbare aankondiging en ten minste 48 uur voordat de betoging wordt gehouden, schriftelijk kennis aan de burgemeester.
2. De kennisgeving bevat:
   a. naam en adres van degene die de betoging houdt;
   b. het doel van de betoging;
   c. de datum waarop de betoging wordt gehouden en het tijdstip van aanvang en van beëindiging;

d. de plaats en, voor zover van toepassing, de route en de plaats van beëindiging;

e. voor zover van toepassing, de wijze van samenstelling;

f. maatregelen die degene die de betoging houdt zal treffen om een regelmatig verloop te bevorderen.

3. Degene die de kennisgeving doet, ontvangt daarvan een bewijs waarin het tijdstip van de kennisgeving is vermeld.
4. Als het tijdstip van de schriftelijke kennisgeving valt op een vrijdag na 12.00 uur, een zaterdag, een zondag of een algemeen erkende feestdag, wordt de kennisgeving gedaan uiterlijk op de werkdag die aan de dag van dat tijdstip voorafgaat vóór 12.00 uur.
5. De burgemeester kan in bijzondere omstandigheden de in het eerste lid genoemde termijn verkorten en een mondelinge kennisgeving in behandeling nemen.

Artikel 2:4 Afwijking termijn

(Vervallen; opgenomen in artikel 2:3)

Artikel 2:5 Te verstrekken gegevens

(Vervallen; opgenomen in artikel 2:3)

Afdeling 3. Verspreiden van gedrukte stukken

Artikel 2:6 ~~Beperking aanbieden e.d. van geschreven of gedrukte stukken of afbeeldingen~~ Verspreiden geschreven of gedrukte stukken of afbeeldingen

1. Het is verboden gedrukte of geschreven stukken dan wel afbeeldingen onder publiek te verspreiden dan wel openlijk aan te bieden op door het college aangewezen openbare plaatsen.
2. Het college kan de werking van het verbod beperken tot bepaalde dagen en uren.
3. Het verbod is niet van toepassing op het huis-aan-huis verspreiden of het aan huis bezorgen van gedrukte of geschreven stukken en afbeeldingen.
4. Het college kan ontheffing verlenen van het verbod.
5. Op de aanvraag om een ontheffing is paragraaf 4.1.3.3. van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Afdeling 4. Vertoningen op de weg

Artikel 2:7 Feest, muziek en wedstrijd e.d.

(Vervallen; opgenomen in artikel 2:25)

Artikel 2:8 Dienstverlening

(Vervallen)

Artikel 2:9 ~~Straatartiest en dergelijke~~ Vertoningen op openbare plaatsen

1. Het is verboden ten behoeve van publiek als straatartiest, straatfotograaf, tekenaar, filmoperateur of gids op te treden op door de burgemeester in het belang van de openbare orde, de openbare veiligheid, de volksgezondheid ~~en~~ of het milieu aangewezen openbare plaatsen.
2. De burgemeester kan de werking van het verbod beperken tot bepaalde dagen en uren.
3. De burgemeester kan ontheffing verlenen van het verbod.
4. Op de aanvraag om een ontheffing is paragraaf 4.1.3.3. van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Afdeling 5. Bruikbaarheid en aanzien van de weg Bruikbaarheid, uiterlijk aanzien en veilig gebruik van openbare plaatsen

Artikel 2:10 ~~Het plaatsen van voorwerpen op of aan de weg in strijd met de publieke functie ervan~~Voorwerpen op of aan de weg of openbare plaats

1. Het is verboden zonder voorafgaande vergunning van het college de openbare plaats anders te gebruiken dan overeenkomstig de publieke functie daarvan.
2. Een vergunning bedoeld in het eerste lid kan worden geweigerd:
   a. indien het beoogde gebruik schade toebrengt aan de weg, gevaar oplevert voor de bruikbaarheid van de openbare plaats of voor het doelmatig en veilig gebruik daarvan, dan wel een belemmering kan vormen voor het doelmatig beheer en onderhoud van de weg;
   b. indien het beoogde gebruik hetzij op zichzelf, hetzij in verband met de omgeving niet voldoet aan redelijke eisen van welstand;
   c. in het belang van de voorkoming of beperking van overlast voor gebruikers van de in de nabijheid gelegen onroerende zaak.

3. Het verbod in het eerste lid geldt niet voor:
    a. evenementen als bedoeld in artikel 2:24;
    b. standplaatsen als bedoeld in artikel 5:17;
    c. voorwerpen of stoffen waarop gedachten of gevoelens worden geopenbaard.
4. Geen vergunning is vereist voor het tijdelijk plaatsen van onder andere bouwmaterialen zoals bouwketen,steigers, containers als ook aankondigingsborden, spandoeken en spanframes, mits:
    a. er geen gevaar voor de bruikbaarheid van de weg wordt veroorzaakt;
    b. het object geen overlast veroorzaakt voor gebruikers van de in de nabijheid gelegen onroerende zaak;
    c. bouwmaterialen alleen worden geplaatst op of nabij de locatie waar de werkzaamheden plaatsvinden;
    d. bouwmaterialen op de openbare weg dienen te voldoen aan de door het CROW uitgebrachte “Richtlijnen voor het markeren van onverlichte obstakels”
    e. de objecten geen belemmering vormen voor beheer en onderhoud van de weg;
    f. de objecten niet in het centrum van Zevenaar, zoals bedoeld in artikel 1:1 onder j, worden geplaatst;
    g. de van toepassing zijnde beleidsregels in acht wordt genomen;
    h. er 3 weken voorafgaand melding wordt gedaan aan het college en deze niet binnen 8 werkdagen na ontvangst van de melding heeft besloten het plaatsen van het object te verbieden.
    5.
    a. Het verbod in het eerste lid geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door de Wet beheer rijkswaterstaatswerken of het Provinciaal wegenreglement.
    b. De weigeringsgrond van het tweede lid, onder a, geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door artikel 5 van de Wegenverkeerswet.
    c. De weigeringsgrond van het tweede lid, onder b, geldt niet voor bouwwerken;
    d. De weigeringsgrond van het tweede lid, onder c, geldt niet voor zover in het geregelde onderwerp wordt voorzien door de Wet milieubeheer.
6. Het college kan categorieën van voorwerpen aanwijzen waarvoor het verbod in het eerste lid niet geldt.
7. Op de ~~beschikking op de~~ aanvraag ~~voor~~ om een vergunning / ontheffing bedoeld in het eerste lid is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Artikel 2:11 Aanleggen, beschadigen en veranderen van een weg

1. Het is verboden zonder vergunning van het bevoegd gezag een weg aan te leggen, de verharding daarvan op te breken, in een weg te graven of te spitten, aard of breedte van de wegverharding te veranderen of anderszins verandering te brengen in de wijze van aanleg van een weg.

2. Het verbod in het eerste lid geldt niet voor overheden bij het uitvoeren van hun publieke taak.
3. Het verbod geldt voorts niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door het Wetboek van Strafrecht, de Wegenwet, de Wet beheer rijkswaterstaatswerken, het Provinciaal wegenreglement, de Waterschapskeur, de Telecommunicatiewet of de daarop gebaseerde Telecommunicatieverordening.
4. Op de ~~beschikking op de~~ aanvraag om een ~~voor~~ vergunning / ontheffing bedoeld in het eerste lid is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) van toepassing.

Artikel 2:12 Maken~~,~~ of veranderen van een uitweg

1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning van het bevoegd gezag:
   a. een uitweg te maken naar de weg;
   b. van de weg gebruik te maken voor het hebben van een uitweg;
   c. verandering te brengen in een bestaande uitweg naar de weg.
2. Een vergunning als bedoeld in het eerste lid kan worden geweigerd in het belang van:
   a. de bruikbaarheid van de weg;
   b. het veilig en doelmatig gebruik van de weg;
   c. de verdeling van de beschikbare parkeerruimte;
   d. de bescherming van het uiterlijk aanzien van de omgeving;
   e. de bescherming van groenvoorzieningen in de gemeente.
3. Het verbod in het eerste lid geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door de Wet beheer Rijkswaterstaatswerken, de Waterschapskeur of het Provinciaal wegenreglement.

Afdeling 6. Veiligheid op de weg

Artikel 2:13 Veroorzaken van gladheid

(Vervallen)

Artikel 2:14 Winkelwagentjes

1. Een winkelier die winkelwagentjes ter beschikking stelt is verplicht deze
   a. te voorzien van de naam van het bedrijf of een ander herkenningsteken, en
   b. terstond te verwijderen of te doen verwijderen uit de omgeving van dat bedrijf, voor zover deze buiten een winkelwagenstalling staan.
2. Het is verboden een winkelwagentje na gebruik onbeheerd op een openbare plaats achter te laten.

3. Het eerste lid, aanhef en onder b, is niet van toepassing op situaties waarin wordt voorzien door de Wet milieubeheer.

Artikel 2:15 Hinderlijke beplanting of gevaarlijk voorwerp

Het is verboden beplanting of een voorwerp aan te brengen of te hebben op zodanige wijze dat aan het wegverkeer het vrije uitzicht wordt belemmerd of voor het wegverkeer hinder of gevaar ontstaat.

Artikel 2:16 Openen straatkolken e.d.

(Vervallen)

Artikel 2:17 Kelderingangen e.d.

(Vervallen)

Artikel 2:18 Rookverbod in bossen en natuurterreinen

1. Het is verboden te roken in bossen of binnen een afstand van dertig meter daarvan gedurende een door het college aangewezen periode.
2. Het is verboden in bossen of binnen een afstand van honderd meter daarvan, voor zover het de open lucht betreft, brandende of smeulende voorwerpen te laten vallen, weg te werpen of te laten liggen.
3. Het in het eerste en tweede lid gestelde verbod geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door artikel 429, aanhef en onder 3, van het Wetboek van Strafrecht.
4. Het in het eerste lid gestelde verbod geldt voorts niet voor zover het roken plaatsvindt in gebouwen en aangrenzende erven.

Artikel 2:19 Gevaarlijk of hinderlijk voorwerp

1. Het is verboden op, aan of boven het voor voetgangers of (brom)fietsers bestemde deel van de weg op enigerlei wijze prikkeldraad, schrikdraad, puntdraad of andere scherpe voorwerpen aan te brengen of te hebben hangen lager dan 2,2 meter boven dat gedeelte van de weg.
2. Het verbod geldt niet voor prikkeldraad, schrikdraad, puntdraad of andere scherpe voorwerpen, die op grotere afstand dan 0,25 m uit de uiterste boord van de weg, op van de weg af gerichte delen van een afscheiding zijn aangebracht.
3. Het verbod in het eerste lid geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door artikel 5 van de Wegenverkeerswet 1994.

Artikel 2:20 Vallende voorwerpen

(Vervallen)

Artikel 2:21 Voorzieningen voor verkeer en verlichting

1. De rechthebbende op een bouwwerk c.q. perceel grond is verplicht toe te laten dat op of aan dat bouwwerk c.q. perceel grond voorwerpen, borden of voorzieningen ten behoeve van het verkeer of de openbare verlichting worden aangebracht, onderhouden, gewijzigd of verwijderd.
2. Het bepaalde geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door de Waterstaatswet 1900, de Onteigeningswet, of de Belemmeringenwet Privaatrecht.

Artikel 2:22 Objecten onder hoogspanningslijn

(Vervallen)

Artikel 2:23 Veiligheid op het ijs

(Vervallen)

Afdeling 73 Evenementen

Artikel 2:24 Begripsbepaling

1. In deze afdeling wordt onder evenement verstaan elke voor publiek toegankelijke verrichting van vermaak, met uitzondering van:
   a. bioscoopvoorstellingen;
   b. markten als bedoeld in artikel 160, eerste lid, aanhef en onder gh, van de Gemeentewet en artikel 5:22 van deze verordening;
   c. kansspelen als bedoeld in de Wet op de kansspelen;
   d. het in een inrichting in de zin van de Drank en Horecawet gelegenheid geven tot dansen;
   e. betogingen, samenkomsten en vergaderingen als bedoeld in de Wet openbare manifestaties;
   f. activiteiten als bedoeld in artikel 2:9 en 2:39 van deze verordening;
   g. de van gemeentewege georganiseerde jaarlijkse kermissen;
   h. sportwedstrijden, niet zijnde vechtsportevenementen als bedoeld in het tweede lid onder f.
2. Onder evenement wordt mede verstaan:
   a. een herdenkingsplechtigheid;
   b. een braderie;
   c. een optocht, niet zijnde een betoging als bedoeld in artikel 2:3 van deze verordening, op de weg;
   d. een feest, muziekvoorstelling of wedstrijd op of aan de weg.

e. een straatfeest of buurtbarbecue op één dag (een klein evenement).

f. een door de burgemeester aangewezen categorie vechtsportwedstrijden of -gala's.

3. In deze afdeling wordt onder een klein evenement verstaan een eendaags evenement waarbij:

   a. het aantal aanwezigen niet meer bedraagt dan 150 personen;

   b. het evenement plaatsvindt tussen 10.00 en 23.00 uur;

   c. er geen verkeersmaatregelen vereist zijn, anders dan het onttrekken van parkeerplaatsen en het eventueel afsluiten van een straat met een beperkte verkeersfunctie.

   d. het evenement voldoet aan de risicocategorie 0 'te melden evenement';

4. Evenementen worden op basis van de uitkomst van een risicoscan ingedeeld in de volgende risicocategorieën:

   a. Te melden evenement (0) 'Evenement' waarbij geen risico's te verwachten zijn voor de openbare orde, de openbare veiligheid, de volksgezondheid of het milieu en die geen maatregelen of voorzieningen vergen van het daartoe bevoegd gezag.

   b. Regulier evenement (A): 'Evenement' waarbij het (zeer) onwaarschijnlijk is dat die gebeurtenis leidt tot risico's voor de openbare orde, de openbare veiligheid, de volksgezondheid of het milieu en maatregelen of voorzieningen vergen van het daartoe bevoegd gezag om die dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken.

   c. Aandachts evenement (B): 'Evenement' waarbij het mogelijk is dat die gebeurtenis leidt tot risico's voor de openbare orde, de openbare veiligheid, de volksgezondheid of het milieu en maatregelen of voorzieningen vergen van het daartoe bevoegd gezag om die dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken.

   d. Risicovol evenement (C): 'Evenement' waarbij het (zeer) waarschijnlijk is dat die gebeurtenis leidt tot risico's voor de openbare orde, de openbare veiligheid, de volksgezondheid of het milieu en maatregelen of voorzieningen vergen van het daartoe bevoegd gezag om die dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken.

Artikel 2:25 Evenement

1. Het is verboden zonder of in afwijking van een vergunning van de burgemeester een evenement te organiseren.

2. Bij de indiening van de vergunningaanvraag worden de gegevens, bedoeld in artikel 2.3 van het Besluit brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen aangeleverd voor zover het evenement een gebruiksmelding zou moeten worden gedaan op grond van artikel 2.1, eerste lid, van het Besluit brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen.

3. Geen vergunning is vereist voor een klein evenement, als de organistor ten minste 15 werkdagen voorafgaand aan het evenement daarvan melding heeft gedaan aan de burgemeester.

4. De burgemeester kan binnen tien werkdagen na ontvangst van de melding besluiten een klein evenement te verbieden.

5. Het verbod van het eerste lid geldt niet voor een feest, muziekvoorstelling of wedstrijd op of aan de weg, voor zover in het geregelde onderwerp wordt voorzien door artikel 10 juncto 148, van de Wegenverkeerswet 1994.
6. Het derde lid is niet van toepassing op een krachtens artikel 2:24, tweede lid, aanhef en onder f, aangewezen categorie vechtsportwedstrijden of -gala's.
7. Onverminderd het bepaalde in artikel 1:8 kan de burgemeester een vergunning voor een vechtsportevenement als bedoeld in artikel 2:24, tweede lid, aanhef en onder f, weigeren als de organisator of de aanvrager van de vergunning van in enig opzicht van slecht levensgedrag is.
8. Op de ~~beschikking op de~~ aanvraag om een vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Artikel 2:25A Meerjarenvergunning

1. De burgemeester kan besluiten om voor jaarlijks terugkerende evenementen een meerjaren vergunning te verlenen.
2. Een meerjaren vergunning geldt voor maximaal drie jaar.
3. Een meerjaren vergunning kan onder de volgende voorwaarden worden verleend:
   a. het evenement vindt al minstens drie jaar in de gemeente Zevenaar plaats;
   b. het betreft een evenement in de risicocategorie A of B;
   d. er zijn geen eerdere negatieve ervaringen opgedaan;
   e. er zijn uit voorgaande jaren geen gegrond verklaarde bezwaren bekend;
   f. er is sprake van geringe risico's t.a.v. de openbare orde en veiligheid, een en ander ter beoordeling van politie/brandweer en burgemeester;
   g. het evenement wijzigt jaarlijks niet of nauwelijks qua aard en omvang en wordt elk jaar op dezelfde locatie gehouden;
4. De meerjaren vergunning kan worden ingetrokken wanneer:
   a. er sprake is van substantiële wijzigingen in de aard, omvang of locatie;
   b. de voorschriften niet worden nageleefd;
   c. zich een calamiteit heeft voorgedaan;
   d. er zwaarwegende klachten zijn binnengekomen;
   e. de burgemeester dit om andere redenen noodzakelijk acht.

Artikel 2:26 Ordeverstoring en beëindiging evenement

1. Het is verboden bij een evenement de orde te verstoren.
2. De burgemeester kan, indien het belang van de openbare orde, het voorkomen of beperken van overlast, de verkeersveiligheid of de veiligheid van personen of goederen, de zedelijkheid of gezondheid, dan wel het woon- en leefklimaat dit vordert, het bevel geven een evenement te beëindigen.
3. Degene die een evenement organiseert dan wel bij een evenement feitelijk de leiding heeft, is verplicht:

   a. dat evenement onverwijld te beëindigen indien de burgemeester hiertoe een bevel geeft;

   b. ervoor te zorgen dat, nadat het onder a bedoeld bevel door de burgemeester is gegeven, geen publiek meer tot het evenement toegelaten wordt;

   c. ervoor te zorgen dat ambtenaren van politie te allen tijde toegang hebben tot het evenement.
4. Indien een evenement gepaard gaat of dreigt te gaan met een ernstige verstoring van de

   openbare orde is degene die dat evenement organiseert of bij dat evenement feitelijk de leiding heeft, verplicht op bevel van een ambtenaar van politie het evenement onverwijld te beëindigen en geen publiek meer tot het evenement toe te laten.
5. Het is verboden aanwezig te zijn bij een evenement ten aanzien waarvan een bevel, als bedoeld in het tweede lid of in het vierde lid gegeven is.
6. Indien een evenement is verboden of een bevel tot beëindiging als bedoeld in het tweede lid of in het vierde lid is gegeven, is een ieder die zich op de plaats of in de directe nabijheid van het evenement bevindt, op eerste vordering van een ambtenaar van politie of brandweer verplicht zich terstond te verwijderen in de door die ambtenaar bevolen richting.
7. Het is verboden bij een evenement zichtbaar goederen te dragen, bij zich te hebben of te vervoeren die uiterlijke kenmerken zijn van een organisatie die bij rechterlijke uitspraak of bestuurlijk besluit verboden is verklaard of is ontbonden vanwege een doel of werkzaamheid in strijd met de openbare orde.
8. Het verbod van lid 7 geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door het Wetboek van Strafrecht.

Afdeling 84. Toezicht op horecabedrijven

Artikel 2:27 Begripsbepalingen

1. In deze afdeling wordt verstaan onder:

   a. openbare inrichting: de voor het publiek toegankelijke, besloten ruimte waarin bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig is, logies wordt verstrekt of dranken worden geschonken of rookwaren of spijzen voor directe consumptie worden bereid of verstrekt. Onder een horecabedrijf wordt in ieder geval verstaan: een hotel, restaurant, pension, café, waterpijpcafé, cafetaria, snackbar, discotheek, buurthuis of clubhuis. Onder horecabedrijf wordt tevens verstaan een bij dit bedrijf behorend terras en andere aanhorigheden;

b. terras: een buiten de besloten ruimte van de inrichting liggend deel van het horecabedrijf waar sta- of zitgelegenheid kan worden geboden en waar tegen vergoeding dranken kunnen worden geschonken of spijzen voor directe consumptie kunnen worden bereid of verstrekt.

c. exploitant: degene die een horecabedrijf exploiteert.

2. Deze afdeling verstaat niet onder bezoekers:

a. de gezinsleden van de houder, alsmede zijn elders wonende bloed- en aanverwanten, in de rechte lijn onbeperkt, in de zijlijn tot en met de derde graad;

b. de personen die voorkomen in het register als bedoeld in artikel 438 van het Wetboek van Strafrecht, alsmede personen bedoeld in artikel 438, derde lid, van het Wetboek van Strafrecht;

c. de personen wier aanwezigheid in de inrichting wegens dringende redenen noodzakelijk is.

Artikel 2:28 Exploitatievergunning openbare inrichting

1. Het is verboden een openbare inrichting te exploiteren zonder vergunning van de burgemeester.
2. De burgemeester weigert de vergunning indien de exploitatie van de openbare inrichting in strijd is met een geldend bestemmingsplan, beheersverordening, exploitatieplan of voorbereidingsbesluit. De burgemeester kan de vergunning eveneens weigeren indien er gesproken kan worden van slecht levensgedrag van de horeca ondernemer of de horeca ondernemer heeft de leeftijd van 21 jaar niet bereikt of staat onder curatele.
3. Onverminderd het bepaalde in artikel 1:8 kan de burgemeester de vergunning slechts geheel of gedeeltelijk weigeren, indien naar zijn oordeel moet worden aangenomen dat;
   a. de woon- of leefsituatie in de omgeving van de openbare inrichting of de openbare orde op ontoelaatbare wijze nadelig wordt beïnvloed; of
   b. de financier, eigenaar of de leidinggevende in enig opzicht van slecht levensgedrag is.
4. Geen vergunning is vereist voor een openbare inrichting die zich bevindt in:
   a. een winkel als bedoeld in artikel 1 van de Winkeltijdenwet, voor zover de activiteiten van de openbare inrichting een nevenactiviteit vormen van de winkelactiviteit;
   b. een zorginstelling;
   c. een museum;
   d. een sport-, school- of bedrijfskantine of - restaurant uitsluitend voor zover deze als zodanig in gebruik is;
   e. rouwcentra, begraafplaatsen en crematoria;
   f. para commerciële instellingen zoals bedoeld in artikel 2:34a onder e;
5. De burgemeester verleent op verzoek of ambtshalve vrijstelling van het verbod genoemd in het eerste lid aan openbare inrichtingen die horecabedrijf zijn als bedoeld in artikel 1 van de Drank- en Horecawet indien:
   a. zich in de twaalf maanden voorafgaand aan de inwerkingtreding van deze bepaling geen incidenten gepaard gaande met geweld, overlast op straat of drugsgebruik en -handel hebben voorgedaan in of bij de inrichting.

6. De vrijstelling wordt ingetrokken wanneer zich een incident heeft voorgedaan als bedoeld in het vijfde lid onder a.
7. Voor de overige openbare inrichtingen, dan in lid 5, geld dat ze binnen achttien maanden na inwerkingtreding van deze bepaling beschikken over een vergunning zoals bedoeld in lid 1.
8. Paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) is niet van toepassing op de vergunning bedoeld in het eerste lid en op de vrijstelling bedoeld in het vijfde lid.

Artikel 2:29 Sluitingstijd

1. Het is de exploitant verboden de openbare inrichting voor bezoekers geopend te hebben, of bezoekers in de openbare inrichting te laten verblijven: op maandag tot en met zondag tussen 02.00 uur en 06.00 uur, in afwijking van het vorenstaande op zaterdag en zondag tussen 03.00 uur en 06.00 uur voor zover de exploitant een daartoe strekkende overeenkomst met de gemeente heeft gesloten en de exploitant voldoet aan de daarin gestelde voorwaarden.

2. Het is verboden een openbare inrichting voor bezoekers geopend te hebben, of bezoekers in de inrichting te laten verblijven na sluitingstijd.

3 . De burgemeester kan ontheffing verlenen van de sluitingstijd.

4. Voor een openbare inrichting als bedoeld in artikel 2:28, vierde lid, aanhef en onder a, gelden dezelfde sluitingstijden als voor de winkel.

5. Het eerste en het derde lid zijn niet van toepassing op situaties waarin bij of krachtens de Wet milieubeheer is voorzien.

6. ~~Op de beschikking~~ Op de aanvraag om een vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Artikel 2:30 Afwijking sluitingstijd; tijdelijke sluiting

1. De burgemeester kan in het belang van de openbare orde, veiligheid, zedelijkheid of gezondheid of in geval van bijzondere omstandigheden voor een of meer openbare inrichtingen tijdelijk andere dan de krachtens artikel 2:29 geldende sluitingstijden vaststellen of tijdelijk sluiting bevelen.
2. Het in het eerste lid bepaalde geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door artikel 13b van de Opiumwet.

Artikel 2:31 Verboden gedraging

Het is verboden in een horecabedrijf

a. de orde te verstoren;

b. zich te bevinden na sluitingstijd, tenzij het personeel betreft, of gedurende de tijd dat de inrichting gesloten dient te zijn op grond van een besluit krachtens het eerste lid;

c. op het terras spijzen of dranken te verstrekken aan personen die geen gebruik maken van de zitplaatsen die aanwezig zijn op het terras;

Artikel 2:32 Handel in horecabedrijven

1. In dit artikel wordt onder handelaar verstaan: de handelaar als bedoeld in artikel 1 van de algemene maatregel van bestuur op grond van artikel 437, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht.
2. De exploitant van een horecabedrijf laat niet toe dat een handelaar, aangewezen bij algemene maatregel van bestuur op grond van artikel 437, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht, of een voor hem handelend persoon in dat bedrijf enig voorwerp verwerft, verkoopt of op enig andere wijze overdraagt.

Artikel 2:33 Het college als bevoegd bestuursorgaan

Als een horecabedrijf geen inrichting is in de zin van artikel 174 van de Gemeentewet, treedt het college op als bevoegd bestuursorgaan voor de toepassing van artikel 2:28 tot en met 2:30

Afdeling 8a5. ~~Bijzondere bepalingen voor paracommerciële instellingen~~Regulering paracommerciële rechtspersonen en overige aangelegenheden uit de Drank- en Horecawet

Artikel 2:34a Begripsbepaling

Vervallen

Artikel 2:34b Voorschriften en beperkingen aan vergunning

Vervallen

Artikel 2:34c Tijdelijke ontheffing

Vervallen

Artikel 2:34d Weigeringsgronden

Vervallen

Artikel 2:34e Hardheidsclausule

Vervallen

Afdeling 96. Toezicht op inrichtingen tot het verschaffen van nachtverblijf

Artikel 2:35 Begripsbepaling

In deze afdeling wordt onder inrichting verstaan: elke al dan niet besloten ruimte waarin, in de uitoefening van beroep of bedrijf, aan personen de mogelijkheid van nachtverblijf of gelegenheid tot kamperen wordt verschaft

Artikel 2:36 Kennisgeving exploitatie

Degene die een inrichting opricht, overneemt, verplaatst of de exploitatie of feitelijke leiding van een inrichting staakt, is verplicht daarvan binnen drie dagen daarna daarvan schriftelijk kennis te geven aan de burgemeester.

Artikel 2:37 Nachtregister

(Vervallen)

Artikel 2:38 Verschaffing gegevens nachtregister

Degene die in een inrichting nachtverblijf houdt of de kampeerder is verplicht de exploitant of feitelijk leidinggevende van die inrichting volledig en naar waarheid naam, woonplaats, dag van aankomst en de dag van vertrek te verstrekken.

Afdeling 107. Toezicht op speelgelegenheden

Artikel 2:39 Speelgelegenheden

1. In deze afdeling wordt onder speelgelegenheid verstaan een voor het publiek toegankelijke gelegenheid waar bedrijfsmatig of in een omvang alsof deze bedrijfsmatig is de mogelijkheid wordt geboden enig spel te beoefenen, waarbij geld of in geld inwisselbare voorwerpen kunnen worden gewonnen of verloren.
2. In deze afdeling voorkomende begrippen die in de Wet op de kansspelen zijn omschreven, hebben dezelfde betekenis als in die wet.
3. Het is verboden zonder vergunning van de burgemeester een speelgelegenheid te exploiteren of te doen exploiteren.
4. Het verbod is niet van toepassing op situaties waarin wordt voorzien door de Wet op de kansspelen.
5. Onverminderd het bepaalde in artikel 1:8 weigert de burgemeester de vergunning als:

a. naar zijn oordeel moet worden aangenomen dat de woon- en leefsituatie in de omgeving van de speelgelegenheid of de openbare orde op ontoelaatbare wijze nadelig worden beïnvloed door de exploitatie van de speelgelegenheid; of

b. de exploitatie van de speelgelegenheid in strijd is met een geldend bestemmingsplan.

6. Op de aanvraag om een vergunning is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.
7. Nadere regels omtrent speelgelenheden kunnen door de burgemeester worden vastgesteld.

Artikel 2:40 Kansspelautomaten

1. In hoogdrempelige inrichtingen zijn 2 kansspelautomaten toegestaan.
2. In laagdrempelige inrichtingen zijn 2 speelautomaten toegestaan, met dien verstande dat kansspelautomaten in het geheel niet zijn toegestaan.

Afdeling 118. ~~Maatregelen tegen overlast en baldadigheid~~ Maatregelen ter voorkoming van overlast, gevaar of schade

Artikel 2:41 Betreden gesloten woning of lokaal

1. Het is verboden een krachtens artikel 174a van de Gemeentewet gesloten woning, een niet voor publiek toegankelijk lokaal of een bij die woning of dat lokaal behorend erf te betreden.
2. Het is verboden een krachtens artikel 13b van de Opiumwet gesloten woning, een niet voor het publiek toegankelijk lokaal, een bij die woning of dat lokaal behorend erf, een voor het publiek toegankelijk lokaal of bij dat lokaal behorend erf te betreden.
3. Deze verboden gelden niet voor personen wier aanwezigheid in de woning of het lokaal of een daarbij behorend erf wegens dringende reden noodzakelijk is.
4. De burgemeester is bevoegd van de in het eerste en tweede lid bedoelde verboden ontheffing te verlenen.

Artikel 2:42 Plakken en kladden

1. Het is verboden een openbare plaats of dat gedeelte van een onroerende zaak dat vanaf die plaats zichtbaar is te bekrassen of te bekladden.
2. Het is verboden zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbende op een openbare plaats of dat gedeelte van een onroerende zaak dat vanaf die plaats zichtbaar is:

a. een aanplakbiljet of ander geschrift, afbeelding of aanduiding aan te plakken, te doen aanplakken, op andere wijze aan te brengen of te doen aanbrengen;

b. met kalk, teer of een kleur of verfstof een afbeelding, letter, cijfer of teken aan te brengen of te doen aanbrengen.

3. Het verbod, bedoeld in het tweede lid, is niet van toepassing voor zover gehandeld wordt krachtens wettelijk voorschrift.

4. De houder van de schriftelijke toestemming is verplicht die aan een opsporingsambtenaar op diens eerste vordering terstond ter inzage af te geven.

5. Het college wijst aanplakborden aan voor het aanbrengen van meningsuitingen en bekendmakingen.

6. Het is verboden de aanplakborden te gebruiken voor het aanbrengen van handelsreclame.

7. Het college kan nadere regels stellen voor het aanbrengen van meningsuitingen en bekendmakingen, die geen betrekking mogen hebben op de inhoud daarvan.

Artikel 2:43 Vervoer plakgereedschap en dergelijke

1. Het is verboden op de weg of openbaar water enig aanplakbiljet, aanplakdoek, kalk, teer, kleur- of verfstof of verfgereedschap te vervoeren of bij zich te hebben

2. Het verbod is niet van toepassing als de genoemde materialen of gereedschappen niet zijn gebruikt of niet zijn bestemd voor handelingen als verboden in artikel 2:42.

Artikel 2:44 Vervoer inbrekerswerktuigen

1. Het is verboden op een openbare plaats inbrekerswerktuigen of vermommingsmiddelen te vervoeren of bij zich te hebben.

2. Het verbod is niet van toepassing als de bedoelde werktuigen niet zijn gebruikt of niet zijn bestemd om zich onrechtmatig de toegang tot een gebouw of erf te verschaffen, onrechtmatig sluitingen te openen of te verbreken, diefstal door middel van braak te vergemakkelijken of het maken van sporen, of herkenning bij het plegen voornoemde strafbare feiten te voorkomen.

Artikel 2:45 Betreden van plantsoenen

(Vervallen)

Artikel 2:45b Overlast skaten

1. Onder skaten wordt in dit artikel verstaan: het zich voortbewegen op rolschaatsen, rollerskates, skates, skeelers, skateboarden en vergelijkbare voorwerpen.

2. Het college kan wegen of gebieden aanwijzen waar het is verboden om te skaten.

3. De in het vorige lid bedoelde wegen of gebieden kunnen worden aangewezen in het belang van:
    a. het doelmatig beheer en onderhoud van de weg, waaronder mede begrepen de voorkoming van schade aan de weg en het straatmeubilair;
    b. de bescherming van verkeersdeelnemers en de verdeling van de gebruiksmogelijkheden van de weg;
    c. de voorkoming of opheffing van hinder of overlast.

Artikel 2:46 Rijden over bermen e.d.

(Vervallen)

Artikel 2:47 Hinderlijk gedrag op openbare plaatsen

1. Het is verboden:
    a. op een openbare plaats te klimmen of zich te bevinden op een beeld, monument, overkapping, constructie, openbare toiletgelegenheid, voertuig, hek, omheining of andere afsluiting, verkeersmeubilair en daarvoor niet bestemd straatmeubilair;
    b. zich op een openbare plaats zodanig op te houden dat aan gebruikers of bewoners van nabij de weg gelegen woningen onnodig overlast of hinder wordt veroorzaakt.
2. Het verbod geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door artikel 424, 426bis of 431 van het Wetboek van Strafrecht of artikel 5 van de Wegenverkeerswet 1994.

Artikel 2:48 Verboden drank- en drugsgebruik

1. Het is voor personen die de leeftijd van achttien jaar hebben bereikt verboden op een openbare plaats, die deel uitmaakt van een door het college aangewezen gebied, alcoholhoudende drank te gebruiken of aangebroken flessen, blikjes en dergelijke met alcoholhoudende drank bij zich te hebben.
2. Het verbod is niet van toepassing op:
    a. een terras dat behoort bij een horecabedrijf, als bedoeld in artikel 1 van de Drank- en Horecawet;
    b. een andere plaats dan een horecabedrijf als bedoeld onder a, waarvoor een ontheffing geldt krachtens artikel 35 van de Drank en Horecawet.

Artikel 2:49 Verboden gedrag bij of in gebouwen

1. Het is verboden zonder redelijk doel:
    a. zich in een portiek of poort op te houden;
    b. in, op of tegen een raamkozijn of een drempel van een gebouw te zitten of te liggen.

2. Het is aan anderen dan bewoners of gebruikers van flatgebouwen, appartementsgebouwen en soortgelijke meergezinshuizen en van gebouwen die voor publiek toegankelijk zijn, verboden zich zonder redelijk doel te bevinden in een voor gemeenschappelijk gebruik bestemde ruimte van zo'n gebouw.

Artikel 2:49a Woonoverlast als bedoeld in artikel 151d Gemeentewet

1. Degene die een woning of een bij die woning behorend erf gebruikt, of tegen betaling in gebruik geeft aan een persoon die niet als ingezetene met een adres in de gemeente in de basisregistratie personen is ingeschreven, draagt er zorg voor dat door gedragingen in of vanuit die woning of dat erf of in de onmiddellijke nabijheid van die woning of dat erf geen ernstige en herhaaldelijke hinder voor omwonenden wordt veroorzaakt.
2. Als de burgemeester een last onder dwangsom of onder bestuursdwang oplegt naar aanleiding van een schending van deze zorgplicht kan hij daarbij aanwijzingen geven over wat de overtreder dient te doen of na te laten om verdere schending te voorkomen

Artikel 2:50 Hinderlijk gedrag in voor het publiek toegankelijke ruimten

Het is verboden zich zonder redelijk doel en op een voor anderen hinderlijke wijze op te houden in of op eenvoor het publiek toegankelijke ruimte dan wel deze te verontreinigen of te gebruiken voor een ander doel dan waarvoor de desbetreffende ruimte is bestemd. Onder deze ruimten worden in elk geval verstaan portalen, telefooncellen, wachtlokalen voor het openbaar vervoer, parkeergarages en rijwielstallingen.

Artikel 2.50a Gevaarlijk drinkgerei en verpakkingen

1. Het is verboden op de weg, die deel uitmaakt van een door de burgemeester aangewezen gebied, drinkgerei van glas of geopende glazen verpakkingen, kennelijk bestemd voor het bewaren van dranken, bij zich te hebben of met zich mee te voeren.
2. Het bepaalde in het eerste lid geldt niet voor:

   a. een terras waarvoor een vergunning geldt als bedoeld in artikel 2:26;

   b. de plaats waarvoor een ontheffing geldt krachtens artikel 35 van de Drank- en Horecawet.
3. Het is de exploitant van een inrichting als bedoeld in artikel 2:26 en degene die het winkelbedrijf of slijtersbedrijf uitoefent, welke inrichting, winkel of slijterij is gelegen aan een door de burgemeester aangewezen weg of weggedeelte, verboden dranken in door de burgemeester aangewezen verpakkingen, en/of drinkgerei van glas of blik te verstrekken gedurende een door de burgemeester aangewezen periode. De burgemeester wijst de wegen of weggedeeltes, verpakkingen en drinkgerei en de periode aan in het belang van de openbare orde en/of veiligheid indien en voor zover de genoemde belangen dit dringend noodzakelijk maken en dat ook in een aantoonbaar verband staat tot deze aanwijzing.

Artikel 2:51 Neerzetten van fietsen of bromfietsen

Het is verboden op een openbare plaats een fiets of een bromfiets te plaatsen of te laten staan tegen een raam, een raamkozijn, een deur, de gevel van een gebouw of de ingang van een portiek als dit in strijd is met de uitdrukkelijk verklaarde wil van de gebruiker van dat gebouw of dat portiek of daardoor die ingang versperd wordt.

Artikel 2:52 Overlast van fiets of bromfiets op markt en kermisterrein en dergelijke

Het is verboden zich op de door het college of de burgemeester aangewezen uren en plaatsen zich met een fiets of een bromfiets te bevinden op een door het college of de burgemeester aangewezen terrein waar een markt, kermis, uitvoering, bijeenkomst of plechtigheid wordt gehouden die publiek trekt, mits dit verbod kenbaar is aan de bezoekers van het terrein.

~~Artikel 2:53 Bespieden van personen~~

(Vervallen)

Artikel 2:53 Verbod op zichtbare uitingen van verboden organisaties

1. Het is verboden op openbare plaatsen of in voor het publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven zichtbaar goederen te dragen, bij zich te hebben of te vervoeren die uiterlijke kenmerken zijn van een organisatie die bij rechterlijke uitspraak of bestuurlijk besluit verboden is verklaard of is ontbonden vanwege een doel of werkzaamheid in strijd met de openbare orde.

2. Het verbod geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door het Wetboek van Strafrecht.

Artikel 2:54 Bewakingsapparatuur

(vervallen i.v.m. deregulering)

Artikel 2:55 Verblijfsontzeggingen

Het is degenen aan wie dit door of namens de burgemeester in het belang van de openbare orde of zedelijkheid is bekendgemaakt, verboden zich – anders dan in een openbaar middel van vervoer – te bevinden op of aan door de burgemeester aangewezen wegen en plaatsen, gedurende de uren daarbij genoemd. Dit verbod geldt gedurende de in de bekendmaking genoemde periode van ten hoogste twaalf weken.

Artikel 2:56 Alarminstallaties

(Vervallen)

Artikel 2:57 Loslopende honden

1. Het is de eigenaar of houder van een hond verboden die hond te laten verblijven of te laten lopen:
   a. binnen de bebouwde kom op ~~de weg~~een openbare plaats als de hond niet is aangelijnd;
   b. op een voor het publiek toegankelijke en kennelijk als zodanig ingerichte kinderspeelplaats, zandbak of speelweide of op een andere door het college aangewezen plaats; of
   c. buiten de bebouwde kom op een door het college aangewezen plaats als de hond niet is aangelijnd; of
   d. op de weg als die hond niet is aangelijnd en geen halsband of een ander identificatiemerk dat de eigenaar of houder duidelijk doet kennen.
2. Het eerste lid, aanhef en onder b, is niet van toepassing op door het college aangewezen plaatsen.
3. Het eerste lid, aanhef en onder a tot en met c, is niet van toepassing op de eigenaar of houder van een hond die zich vanwege zijn handicap door een geleidehond of sociale hulphond laat begeleiden of die deze hond aantoonbaar gekwalificeerd opleidt tot geleidehond of sociale hulphond.

Artikel 2:58 Verontreiniging door honden

1. De eigenaar of houder van een hond is verplicht ervoor te zorgen dat die hond zich niet van uitwerpselen ontdoet:
   a. op openbare plaatsen binnen de bebouwde kom;
   b. op een voor het publiek toegankelijke en kennelijk als zodanig ingerichte kinderspeelplaats, zandbak of speelweide;
   c. op een andere door het college aangewezen plaats.
2. Het college kan plaatsen aanwijzen waar het verbod genoemd in het eerste lid, onder a niet geldt.
3. De strafbaarheid wegens overtreding van het in het eerste lid gestelde gebod wordt opgeheven indien de eigenaar of houder van de hond er zorg voor draagt dat de uitwerpselen onmiddellijk worden verwijderd.
4. Het eerste lid is niet van toepassing op de eigenaar of houder van een hond
   a. die zich vanwege zijn handicap door een geleidehond of sociale hulphond laat begeleiden; of
   b. die deze hond aantoonbaar gekwalificeerd opleidt tot geleidehond of sociale hulphond.

Artikel 2:59 Gevaarlijke honden

1. Als de burgemeester een hond in verband met zijn gedrag gevaarlijk of hinderlijk acht, kan het de eigenaar of houder van die hond een aanlijngebod of een aanlijn- en muilkorfgebod opleggen voor zover die hond verblijft of loopt op een openbare plaats of op het terrein van een ander.
2. ~~De aanlijngebod houdt in dat de eigenaar of houder verplicht is de hond aangelijnd te houden met een lijn met een lengte, gemeten van hand tot halsband, van ten hoogste 1,50 meter.~~ De eigenaar of houder van de hond aan wie een aanlijngebod is opgelegd, is verplicht de hond kort aangelijnd te houden, met een lijn met een lengte, gemeten van hand tot halsband, van ten hoogste 1,50 meter.
3. ~~Een muilkorfgebod houdt in dat de eigenaar of houder verplicht is de hond voorzien te houden van een muilkorf die:~~ De eigenaar of houder van de hond aan wie een aanlijn- en muilkorfgebod is opgelegd, is naast de verplichting bedoeld in het tweede lid verplicht de hond voorzien te houden van een muilkorf die:
   a. vervaardigd is van stevige kunststof, van stevig leer of van beide stoffen;
   b. door middel van een stevige leren riem zodanig rond de hals is aangebracht dat verwijdering zonder toedoen van de mens niet mogelijk is; en
   c. zodanig is ingericht dat de hond niet kan bijten, dat de afgesloten ruimte binnen de korf een geringe opening van de bek toelaat en dat geen scherpe delen binnen de korf aanwezig zijn.
4. Onverminderd het bepaalde in artikel 2:57, eerste lid, aanhef en onder d, dient een hond als bedoeld in het eerste lid voorzien te zijn van een door de minister die het aangaat op aanvraag verstrekt uniek identificatienummer door middel van een microchip die met een chipreader afleesbaar is.

Artikel 2:59a Gevaarlijke honden op eigen terrein

1. Het is de eigenaar of houder van een hond verboden deze hond op zijn terrein zonder muilkorf te laten loslopen als de burgemeester een aanlijngebod of een aanlijn- en muilkorfgebod heeft opgelegd als bedoeld in artikel 2:59, eerste lid OF heeft meegedeeld dat hij de hond gevaarlijk acht, dan wel als de hond is opgeleid voor bewakings-, opsporings- en verdedigingswerk.

2. Het in het eerste lid genoemde verbod geldt niet als:
   a. op een vanaf de weg zichtbare plaats een naar het oordeel van de burgemeester duidelijk leesbaar waarschuwingsbord is aangebracht;
   b. het mogelijk is een brievenbus te bereiken en aan te bellen zonder het terrein te betreden; en
   c. het terrein voorzien is van een zodanig hoge en deugdelijke afrastering dat de hond niet zelfstandig buiten het terrein kan komen.

Artikel 2:60 Houden of voeren van hinderlijke of schadelijke dieren

1. Het college kan buiten een inrichting in de zin van de Wet milieubeheer plaatsen aanwijzen waar het ter voorkoming of opheffing van overlast of schade aan de openbare gezondheid verboden is daarbij aangeduide dieren:
   a. aanwezig te hebben, of

b. aanwezig te hebben anders dan met inachtneming van de door hen gestelde regels, of

c. aanwezig te hebben in een groter aantal dan in het aanwijzingsbesluit is aangegeven, of

d. te voeren.

2. Het is verboden op een krachtens het eerste lid aangewezen plaats daarbij aangeduide dieren aanwezig te hebben, dan wel aanwezig te hebben anders dan met inachtneming van de door het college gestelde regels, dan wel aanwezig te hebben in een groter aantal dan door het college is aangegeven.
3. Het college kan de rechthebbende op een onroerende zaak gelegen binnen een krachtens het eerste lid aangewezen gedeelte van de gemeente ontheffing verlenen van het in het tweede lid gestelde verbod.
4. Op de beschikking op de aanvraag voor vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Artikel 2:61 Hondenpenning

(reserveren)

Artikel 2:62 Loslopend vee

De rechthebbende op herkauwende of eenhoevige dieren of varkens die zich bevindt in een aan een weg liggend weiland of terrein dat niet van die weg is afgescheiden door een deugdelijke veekering, is verplicht ervoor te zorgen dat zodanige maatregelen getroffen worden dat dit vee die weg niet kan bereiken.

Artikel 2:63 Duiven

(Vervallen)

Artikel 2.64 Bijen

(Vervallen)

Artikel 2.65 Bedelarij

(vervallen)

Afdeling 129. Bepalingen ter bestrijding van heling van goederen

Artikel 2:66 Definitie

1. In deze afdeling wordt onder handelaar verstaan de handelaar aangewezen bij algemene maatregel van bestuur op grond van artikel 437, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht.

2. Verkoopregister: het aantekening houden van het verkopen of op andere wijze overdragen van alle gebruikte en ongeregelde goederen door de handelaar.

Artikel 2:67 Verplichtingen met betrekking tot het verkoopregister

1. De handelaar is verplicht aantekening te houden van alle gebruikte of ongeregelde goederen die hij verkoopt of op andere wijze overdraagt, in een doorlopend en een door of namens de burgemeester gewaarmerkt register, en daarin onverwijld op te nemen:
    a. het volgnummer van de aantekening met betrekking tot het goed;
    b. de datum van verkoop of overdracht van het goed;
    c. een omschrijving van het goed, daaronder begrepen – voor zover dat mogelijk is – soort, merk en nummer van het goed;
    d. de verkoopprijs of andere voorwaarden voor overdracht van het goed; en
    e. de naam en het adres van degene die het goed heeft verkregen.
2. De burgemeester kan vrijstelling verlenen van deze verplichtingen.
3. Op de aanvraag om een vrijstelling is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) van toepassing.

Artikel 2:68 Voorschriften als bedoeld in artikel 437ter van het Wetboek van Strafrecht

De handelaar of een voor hem handelend persoon is verplicht de burgemeester of de door deze aangewezen ambtenaar binnen drie dagen schriftelijk in kennis te stellen:

1. dat hij het beroep van handelaar uitoefent met vermelding van zijn woonadres en het adres van de bij zijn onderneming behorende vestiging;
2. van een verandering van de in het vorige lid bedoelde adressen;
3. dat hij het beroep van handelaar niet langer uitoefent;
4. dat hij enig goed kan verkrijgen dat redelijk van een misdrijf afkomstig is of voor de rechthebbende verloren is gegaan;
5. de burgemeester op de eerste aanvraag zijn administratie of register ter inzage te geven;
6. aan de hoofingang van elke vestiging een kenteken te hebben waarop zijn naam en de aard van de onderneming duidelijk zichtbaar zijn.

Artikel 2:69 Vervreemding van door opkoop verkregen goederen

Het is de handelaar of een voor hem handelend persoon verboden enig door opkoop verkregen goed gedurende de eerste vijf dagen dat hij onder zijn berusting is, over te dragen of daarin enige wijziging aan te brengen tenzij deze wijziging van geen invloed is op de herkenbaarheid van het goed.

Artikel 2:70 Handel in horecabedrijven

(Dit artikel is verplaatst naar afdeling 8 (Toezicht op horecabedrijven) onder artikel 2:32).

Afdeling 1310. VuurwerkConsumentenvuurwerk

Artikel 2:71 Definitie

In deze afdeling wordt verstaan onder consumentenvuurwerk verstaan hetgeen daaronder wordt verstaan in het Vuurwerkbesluit.

Artikel 2:72 Ter beschikking stellen van consumentenvuurwerk tijdens de verkoopdagen

1. Het is verboden in de uitoefening van een bedrijf of nevenbedrijf consumentenvuurwerk ter beschikking te stellen dan wel voor het ter beschikking stellen aanwezig te houden, zonder vergunning van het college van de gemeente waar het bedrijf is of zal worden gevestigd.
2. Op de ~~beschikking~~ aanvraag om een vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Artikel 2:73 Gebruiken van consumentenvuurwerk tijdens de jaarwisseling

1. Het is verboden consumentenvuurwerk te gebruiken op een door het college in het belang van het voorkomen van gevaar, schade of overlast aangewezen plaats.
2. Het is verboden consumentenvuurwerk op een openbare plaats te gebruiken als dat gevaar, schade of overlast kan veroorzaken.
3. De in het eerste en tweede lid gestelde verboden gelden niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door artikel 429, aanhef en onder 1, van het Wetboek van Strafrecht.
4. Het college kan ontheffing verlenen van het in het eerste lid gestelde verbod.

Artikel 2:73a Carbidschieten

1. Onder carbidschieten wordt verstaan: het in een (melk)bus dan wel een container dan wel een opslagvat op explosieve wijze verbranden van acetyleengas afkomstig van een reactie tussen calciumacetylide (carbid) en water of gasmengsels met vergelijkbare eigenschappen.
2. Carbidschieten is verboden.
3. Het in het tweede lid gestelde verbod geldt niet op 31 december tussen 10.00 uur en 18.00 uur indien:
    a. gebruik gemaakt wordt van bussen met een maximale inhoud van 1 liter, mits daarbij geen handelingen worden verricht of nagelaten waarvan degene die het carbidschieten verricht weet of redelijkerwijs had kunnen vermoeden dat daardoor gevaren kunnen optreden voor mens en milieu, of;

b. carbidschieten plaatsvindt op een perceel buiten de bebouwde kom, waarbij gebruik wordt gemaakt van bussen met een maximale inhoud van 60 liter mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

   i. er worden in totaal niet meer dan tien bussen gebruikt;
   ii. het carbidschieten gebeurt onder het toezicht van een meerderjarig persoon die ervoor zorg draagt dat deze voorwaarden worden nageleefd;
   iii. er worden geen handelingen verricht of nagelaten waarvan degene die het carbidschieten verricht weet of redelijkerwijs had kunnen vermoeden dat daardoor gevaren kunnen optreden voor mens, dier goed of milieu, in ieder geval:
      1. wordt uitsluitend geschoten met een bal (geen deksel);
      2. dienen de bussen zodanig stevig in de bodem, in een frame of op andere wijze te zijn verankerd, dat terugslag wordt voorkomen;
      3. wordt geschoten met een schiethoek die niet meer bedraagt dan 45 graden;
      4. vindt het beheer en de uitgifte van carbid alsmede het cabidschieten zelf uitsluitend plaats door personen ouder dan 16 jaar, die niet verkeren onder invloed van alcohol en/of drugs;
      5. dient het carbid zodanig bewaard te worden dat deze niet in contact kan komen met water;
      6. zijn op het schietterrein voldoende blusmiddelen aanwezig in de vorm van droog zand en
      7. bevindt het aanwezige publiek zich op een minimale afstand van 25 meter van de schietopstelling;
   iv. de afstand vanaf de plek waar het carbidschieten plaatsvindt tot gebouwen van derden bedraagt ten minste 75 meter, tenzij deze derden schriftelijk toestemming hebben gegeven voor een kortere afstand;
   v. het vrijschootsveld bedraagt ten minste 75 meter, dit terrein is in eigendom van of wordt gehuurd of gepacht door degene onder wiens verantwoordelijkheid het carbidschieten gebeurt; hierin liggen geen openbare paden of wegen;
   vi. de minimale afstand tot het stiltegebied Oude Weide Rijnstrangen bedraagt 500 meter;
   vii. indien het carbidschieten plaatsvindt na zonsondergang dient het schietterrein goed te worden verlicht.

4. De burgemeester kan ter voorkoming van gevaar, schade of overlast, of in het belang van de natuurbescherming, plaatsen in de gemeente aanwijzen waar het gestelde in het derde lid niet van toepassing is.

5. De burgemeester kan ontheffing verlenen van het in het tweede lid gestelde verbod.

6. Het in het tweede lid gestelde verbod geldt niet voor in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door de Wet milieubeheer, de Wet wapens en munitie, de Wet milieugevaarlijke stoffen, de Wet vervoer gevaarlijke stoffen of het Wetboek van Strafrecht.

Afdeling 1411. Drugsoverlast

Artikel 2:74 Drugshandel op straat

Onverminderd het bepaalde in de Opiumwet is het verboden op of aan de weg post te vatten of zich daar heen en weer te bewegen en zich op of aan wegen in of op een voertuig te bevinden of daarmee heen en weer of rond te rijden, met het kennelijke doel om, al dan niet tegen betaling, middelen als bedoeld in artikelen 2 of 3 van de Opiumwet, of daarop gelijkende waar, al dan niet tegen betaling af te leveren, aan te bieden of te verwerven, daarbij behulpzaam te zijn of daarin te bemiddelen.

Afdeling ~~12. Bestuurlijke ophouding, veiligheidsrisicogebieden en cameratoezicht op openbare plaatsen~~ 15. Bijzondere bevoegdheden van de burgemeester

Artikel 2:75 Bestuurlijke ophouding

De burgemeester kan overeenkomstig artikel 154a van de Gemeentewet besluiten tot het tijdelijk doen ophouden van door hem aangewezen groepen van personen op een door hem aangewezen plaats als deze personen het bepaalde in de navolgende artikelen van deze verordening groepsgewijs niet naleven:

- artikel 2:1 eerste tot en met derde lid;
- artikel 2:10 eerste en derde lid;
- artikel 2:11 eerste lid;
- artikel 2:19 eerste lid;
- artikel 2:26 eerste en vijfde lid;
- artikel 2:42 eerste lid;
- artikel 2:47 eerste lid;
- artikel 2:48 eerste en derde lid;
- artikel 2:49 eerste lid;
- artikel 2:50;
- artikel 2:52;
- artikel 2:54 eerste lid;
- artikel 2:74 of;
- artikel 5:34 eerste lid.

Artikel 2:76 Veiligheidsrisicogebieden

De burgemeester kan overeenkomstig artikel 151b van de Gemeentewet bij verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens, dan wel bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, een gebied, met inbegrip van de daarin gelegen voor het publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven, aanwijzen als veiligheidsrisicogebied.

Artikel 2:77 Cameratoezicht op openbare plaatsen

1. De burgemeester kan overeenkomstig artikel 151c van de Gemeentewet besluiten tot plaatsing van camera's voor een bepaalde duur ten behoeve van het toezicht op een openbare plaats.
2. De burgemeester heeft de bevoegdheid als bedoeld in het eerste lid eveneens ten aanzien van andere openbare plaatsen:
   - Parkeergarages;
   - Schoolterreinen;
   - Winkelcentra;
   - Parkeerterreinen;
   - Bedrijventerreinen;
   - Trein- en busstations;
   - Speeltuinen en;
   - Openbare plantsoenen.

Artikel 2:78 Dragen gevaarlijk voorwerp

1. Het is verboden op door het college aangewezen openbare plaatsen en daaraan gelegen voor het publiek toegankelijke gebouwen, messen, knuppels, slagwapens of andere voorwerpen, die als wapen kunnen worden gebruikt, openlijk bij zich te dragen.
2. Het in het eerste lid gestelde verbod geldt niet voor wapens behorende tot de categorieën I, II, III en IV Wet Wapens en Munitie en voor zover door het bij zich dragen van deze voorwerpen de openbare orde of veiligheid niet in gevaar komt of kan komen.

Artikel 2:78a Gebiedsontzeggingen

1. De burgemeester kan in het belang van de openbare orde, het voorkomen of beperken van overlast, het voorkomen of beperken van aantastingen van het woon- of leefklimaat, de veiligheid van personen of goederen, de gezondheid of de zedelijkheid aan een persoon die strafbare feiten of openbare orde verstorende handelingen verricht een bevel geven zich gedurende ten hoogste 24 uur niet in een of meer bepaalde delen van de gemeente op een openbare plaats op te houden.

2. Met het oog op de in het eerste lid genoemde belangen kan de burgemeester aan een persoon aan wie tenminste eenmaal een bevel als bedoeld in dat lid is gegeven en die opnieuw strafbare feiten of openbare orde verstorende handelingen verricht een bevel geven zich gedurende ten hoogste acht weken niet in een of meer bepaalde delen van de gemeente op een openbare plaats op te houden.
3. Een bevel krachtens het tweede lid kan slechts worden gegeven als het strafbare feit of de openbare orde verstorende handeling binnen zes maanden na het geven van een eerder bevel, gegeven op grond van het eerste of tweede lid, plaatsvindt.
4. De burgemeester beperkt de in het eerste of tweede lid gestelde bevelen, als hij dat in verband met de persoonlijke omstandigheden van betrokkene noodzakelijk oordeelt. De burgemeester kan op aanvraag tijdelijk ontheffing verlenen van een bevel.

Afdeling 16. Voor publiek openstaande gebouwen

Artikel 2:80 Sluiting van voor het publiek openstaande gebouwen en/of erven

1. De burgemeester kan bevelen een voor het publiek openstaand gebouw of een bij dat gebouw behorend erf als bedoeld in artikel 174 van de Gemeentewet, met uitzondering van een openbare inrichting als bedoeld in artikel 2:27 of een seksinrichting als bedoeld in artikel 3:1 van deze verordening, voor een bepaalde duur geheel of gedeeltelijk sluiten of bevelen dat tijdelijk bepaalde sluitingsuren worden gehanteerd in het belang van de openbare orde, veiligheid, gezondheid of zedelijkheid of als er naar zijn oordeel sprake is van bijzondere omstandigheden.

2. De burgemeester kan de bevoegdheid als bedoeld in het eerste lid in ieder geval toepassen, als er in het voor het publiek openstaand gebouw of een bij dat gebouw behorend erf als bedoeld in artikel 174 van de Gemeentewet:
   a. wapens als bedoeld in artikel 2 van de Wet wapens en munitie aanwezig zijn waarvoor geen ontheffing, vergunning of verlof is verleend;
   b. is gehandeld in strijd met artikel 1 van de Wet op de kansspelen;
   c. door misdrijf verkregen zaken voorhanden, bewaard of verborgen zijn dan wel zijn verworven of overgedragen; of
   d. zich andere feiten of omstandigheden hebben voorgedaan die naar het oordeel van de burgemeester de vrees wettigen dat het geopend blijven van het voor publiek toegankelijk gebouw en/of het bij dat gebouw behorende erf als bedoeld in artikel 174 van de Gemeentewet ernstig gevaar oplevert voor de openbare orde, veiligheid, gezondheid of zedelijkheid.

3. De burgemeester kan in het bevel tot sluiting bepalen dat de sluiting niet geldt voor een of meer personen of categorieën van personen.

4. Onverminderd het bepaalde in artikel 5:24 van de Algemene wet bestuursrecht omtrent de bekendmaking, wordt het bevel tot sluiting tevens bekend gemaakt door een schrijven waaruit dat bevel tot sluiting blijkt, aan te brengen op of nabij de toegang tot het gebouw of het erf.

5. De rechthebbende op het gebouw en/of erf is verplicht toe te laten dat een afschrift van het sluitingsbevel wordt aangebracht.

6. De rechthebbende op het gebouw of erf dient ervoor zorg te dragen dat de openbare bekendmaking of bekendmakingen daar tijdens de geldingsduur aanwezig blijven.

7. Het is de rechthebbende op het gebouw en/of erf verboden om, nadat het bevel tot sluiting bekend is gemaakt op de in het derde lid aangegeven wijze, daarin bezoekers toe te laten of te laten verblijven.
8. Het is verboden om, nadat het bevel tot sluiting openbaar bekend is gemaakt op de in het derde lid aangegeven wijze, een bij dit bevel gesloten gebouw en/of erf te betreden. Het verbod geldt niet voor personen van wie de aanwezigheid in het gebouw of op het erf wegens dringende reden noodzakelijk is.

9. De burgemeester trekt het bevel tot sluiting in als naar zijn oordeel de in het eerste lid genoemde belangen voortzetting van de sluiting niet langer vereisen.

10. De burgemeester kan ontheffing verlenen van het bevel tot sluiting.

11. Het in het eerste lid bepaalde is niet van toepassing op situaties waarin wordt voorzien door artikel 13b van de Opiumwet.

12. Op de ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Artikel 2:81 Tegengaan onveilig, niet leefbaar en malafide ondernemersklimaat

1. In dit artikel wordt verstaan onder:

   a. exploitant: natuurlijke persoon of de bestuurder van een rechtspersoon of, indien van toepassing, de tot vertegenwoordiging van die rechtspersoon bevoegde natuurlijke persoon, voor wiens rekening en risico de bedrijfsmatige activiteiten worden uitgeoefend;
   b. beheerder: de natuurlijke persoon die door de exploitant is aangesteld voor de feitelijke leiding over de bedrijfsmatige activiteiten;
   c. bedrijf: de bedrijfsmatige activiteit die plaatsvindt in een voor het publiek toegankelijk gebouw, niet zijnde een seksinrichting, of een daarbij behorend perceel of enig andere ruimte, niet zijnde een woning die als zodanig in gebruik is.

2. De burgemeester kan gebouwen, gebieden of bedrijfsmatige activiteiten aanwijzen waar(op) het verbod uit het derde lid van toepassing is. Een gebouw of gebied wordt uitsluitend aangewezen als in of rondom dat gebouw dan wel in dat gebied naar het oordeel van de burgemeester de leefbaarheid of de openbare orde en veiligheid onder druk staat. Een aanwijzing van een gebouw of gebied kan zich tot één of meer bedrijfsmatige activiteiten beperken. Een bedrijfsmatige activiteit wordt uitsluitend voor de gehele gemeente aangewezen als naar het oordeel van de burgemeester de leefbaarheid of openbare orde en veiligheid door de bedrijfsmatige activiteit onder druk staat.

3. Het is verboden om zonder vergunning van de burgemeester een bedrijf uit te oefenen:

   a. in een door de burgemeester op grond van het tweede lid aangewezen gebouw of gebied; of
   b. in een door de burgemeester op grond van het tweede lid aangewezen gebouw of gebied voor door de burgemeester benoemde bedrijfsmatige activiteiten; of
   c. als de uitoefening van het bedrijf een door de burgemeester op grond van het tweede lid aangewezen bedrijfsmatige activiteit betreft.

4. Onverminderd het bepaalde in artikel 1:8 kan de burgemeester een vergunning als bedoeld in het derde lid weigeren:

   a. in het belang van het voorkomen of beperken van overlast of strafbare feiten;
   b. als de leefbaarheid in het gebied door de wijze van exploitatie nadelig wordt beïnvloed of dreigt te worden beïnvloed;
   c. de exploitant of beheerder in enig opzicht van slecht levensgedrag is;
   d. als redelijkerwijs moet worden aangenomen dat de feitelijke toestand niet met het in de aanvraag vermelde in overeenstemming zal zijn;

e. als niet voldaan is aan de bij of krachtens lid vijf en zes gestelde eisen met betrekking tot de aanvraag;

f. als er aanwijzingen zijn dat in het bedrijf personen werkzaam zijn of zullen zijn in strijd met het bij of krachtens de Wet arbeid vreemdelingen of Vreemdelingenwet 2000 bepaalde;

g. als de vestiging of de exploitatie in strijd is met een geldend bestemmingsplan, een geldend ruimtelijk exploitatieplan, een geldende beheersverordening, een geldend voorbereidingsbesluit of de Wet milieubeheer.

5. De vergunning wordt aangevraagd door de exploitant. Een aanvraag om een vergunning wordt ingediend door gebruikmaking van een door de burgemeester vastgesteld formulier. Bij de aanvraag om een vergunning wordt vermeld voor welke bedrijfsmatige activiteiten de vergunning wordt gevraagd, en worden in ieder geval de volgende gegevens en bescheiden overgelegd:

a. de persoonsgegevens en een geldig identiteitsbewijs van de exploitant of beheerder;
b. het adres en telefoonnummer waar de bedrijfsmatige activiteiten worden uitgeoefend;
c. het nummer van inschrijving in het handelsregister bij de Kamer van Koophandel;
d. indien van toepassing de verblijftitel van de exploitant of beheerder;
e. een bewijs waaruit blijkt dat de exploitant of beheerder gerechtigd is om in Nederland arbeid te verrichten;
f. een document waaruit blijkt dat de exploitant gerechtigd is over de ruimte te beschikken waarin het bedrijf wordt gevestigd.

6. Als de burgemeester dat nodig acht voor de beoordeling van een aanvraag kan hij verlangen dat aanvullende gegevens worden overgelegd.

7. Onverminderd het bepaalde in artikel 1:6 kan de burgemeester een vergunning als bedoeld in het derde lid intrekken of wijzigen als:

a. door het bedrijf de openbare orde wordt aangetast of dreigt te worden aangetast; of
b. door het bedrijf de leefbaarheid in het gebied door de wijze van de exploitatie nadelig wordt beïnvloed of dreigt te worden beïnvloed; of
c. de voorwaarden uit de vergunning of de plichten voortvloeiend uit dit artikel niet worden nageleefd; of
d. de exploitant of beheerder in enig opzicht van slecht levensgedrag is; of
e. de exploitant of beheerder betrokken is of ernstige nalatigheid kan worden verweten bij activiteiten of strafbare feiten in of vanuit het bedrijf dan wel toestaat of gedoogt dat strafbare feiten of activiteiten worden gepleegd waarmee de openbare orde nadelig wordt beïnvloed; of
f. er strafbare feiten in het bedrijf hebben plaatsgevonden of plaatsvinden; of
g. er aanwijzingen zijn dat in het bedrijf personen werkzaam zijn of zullen zijn in strijd met het bij of krachtens de Wet arbeid vreemdelingen of Vreemdelingenwet 2000 bepaalde; of
h. de bedrijfsmatige activiteiten door de exploitant zijn beëindigd dan wel sprake is van een gewijzigde exploitatie; of
i. redelijkerwijs moet worden aangenomen dat de feitelijke toestand niet met het in de vergunning vermelde in overeenstemming is; of
j. de vestiging of de exploitatie in strijd is met een geldend bestemmingsplan, een geldend ruimtelijk exploitatieplan, een geldende beheersverordening, een geldend voorbereidingsbesluit, de Wet milieubeheer of een gebiedsplan.

8. Als een bedrijf in strijd met het verbod uit het derde lid van deze bepaling wordt geëxploiteerd of als een van de situaties als bedoeld in het zevende lid, sub a tot en met i, van toepassing is, kan de burgemeester de sluiting van het bedrijf bevelen.

9. Het is een ieder verboden een overeenkomstig het achtste lid van deze bepaling gesloten bedrijf te betreden of daarin te verblijven.

10. De sluiting kan door de burgemeester worden opgeheven als later bekend geworden feiten en omstandigheden hiertoe aanleiding geven.

11. De exploitant is verplicht elke verandering in de uitoefening van zijn bedrijf waardoor deze niet langer in overeenstemming is met de in de vergunning opgenomen gegevens zo spoedig mogelijk aan de burgemeester te melden. De burgemeester verleent een gewijzigde vergunning, als het bedrijf aan de vereisten voldoet.

12. Het is verboden een bedrijf voor bezoekers geopend te hebben zonder dat de exploitant of beheerder aanwezig is.

13. De exploitant en de beheerder zien erop toe dat in het bedrijf geen strafbare feiten plaatsvinden.

14. In afwijking van het derde lid geldt dit verbod voor de exploitant die op het moment van inwerkingtreding van het aanwijzingsbesluit reeds onder het aanwijzingsbesluit vallende bedrijfsmatige activiteiten verricht, voor die bestaande activiteiten op bestaande locaties eerst drie maanden na inwerkingtreding van het aanwijzingsbesluit of met ingang van inwerkingtreding van het besluit tot weigering of intrekking van een door hem aangevraagde vergunning, voor zover dat eerder is.

15. Op de vergunning als bedoeld in het derde lid is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Hoofdstuk 3. Seksinrichtingen, sekswinkels, straatprostitutie e.d.

Afdeling 1. Begripsbepalingen

Artikel 3:1 Begripsbepalingen

In dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

a. prostitutie: het zich beschikbaar stellen tot het verrichten van seksuele handelingen met een ander tegen vergoeding;

b. prostituee: degene die zich beschikbaar stelt tot het verrichten van seksuele handelingen met een ander tegen vergoeding;

c. seksinrichting: de voor het publiek toegankelijke, besloten ruimte waarin bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was seksuele handelingen worden verricht, of vertoningen van erotisch-pornografische aard plaatsvinden. Onder een seksinrichting worden in elk geval verstaan: een seksbioscoop, seksautomatenhal, sekstheater, een parenclub of een prostitutiebedrijf waaronder tevens begrepen een erotische-massagesalon, al dan niet in combinatie met elkaar;

d. escortbedrijf: de natuurlijke persoon, groep van personen of rechtspersoon die bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was prostitutie aanbiedt die op een andere plaats dan in de bedrijfsruimte wordt uitgeoefend;

e. sekswinkel: de voor het publiek toegankelijke, besloten ruimte waarin hoofdzakelijk goederen van erotisch-pornografische aard aan particulieren plegen te worden verkocht of verhuurd;

f. exploitant: de natuurlijke persoon of personen of rechtspersoon of rechtspersonen die een seksinrichting of escortbedrijf exploiteert, dan wel exploiteren en de tot vertegenwoordiging van die rechtspersoon of rechtspersonen bevoegde natuurlijke persoon of personen;

g. beheerder: de natuurlijke persoon of personen die de onmiddellijke feitelijke leiding uitoefent, dan wel uitoefenen in een seksinrichting of escortbedrijf;

h. bezoeker: degene die aanwezig is in een seksinrichting, met uitzondering van:

    1. de exploitant;

    2. de beheerder;

    3. de prostituee;

    4. het personeel dat in de seksinrichting werkzaam is;

    5. toezichthouders die zijn aangewezen op grond van artikel 6.2 van deze verordening;

    6. andere personen wier aanwezigheid in de seksinrichting wegens dringende redenen noodzakelijk is.

Artikel 3:2 Bevoegd bestuursorgaan

In dit hoofdstuk wordt verstaan onder bevoegd bestuursorgaan: het college of, voor zover het betreft voor het publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven als bedoeld in artikel 174 van de Gemeentewet, de burgemeester.

Artikel 3:3 Nadere regels

Met het oog op de in artikel 3:13 genoemde belangen, kan het college over de uitoefening van de bevoegdheden zoals genoemd in dit hoofdstuk nadere regels vaststellen.

Afdeling 2. Seksinrichtingen, straatprostitutie, sekswinkels en dergelijke

Artikel 3:4 Seksinrichtingen

1. Het is verboden een seksinrichting of escortbedrijf te exploiteren of te wijzigen zonder vergunning van het bevoegd bestuursorgaan.
2. In de aanvraag om vergunning en in de vergunning wordt in ieder geval vermeld:
   a. de persoonsgegevens van de exploitant;
   b. de persoonsgegevens van de beheerder; en
   c. de aard van de seksinrichting of het escortbedrijf.
   d. het aantal werkplekken in de seksinrichting;
   e. het aantal werkzame prostituees bij de seksinrichting;
   f. de plaatselijke en kadastrale ligging van de seksinrichting door middel van een situatietekening met een schaal van tenminste 1:100;
   g. de plattegrond van de seksinrichting door middel van een tekening met een schaal van tenminste 1:100;
   h. een bewijs van inschrijving van de seksinrichting of het escortbedrijf in het handelsregister bij de Kamer van Koophandel;
   i. een bewijs waaruit blijkt dat de exploitant gerechtigd is tot het gebruik van de ruimte bestemd voor de seksinrichting of het escortbedrijf;
   j. een verklaring van de GGD, waaruit blijkt dat de seksinrichting voldoet aan de door de GGD te stellen eisen in het kader van de hygiëne en volksgezondheid, c.q. welke aanpassingen moeten worden gepleegd om de seksinrichting aan de eisen te laten voldoen.
3. Op de beschikking op de aanvraag voor vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Artikel 3:5 Gedragseisen exploitant en beheerder

1. De exploitant en de beheerder:
   a. staat niet onder curatele en is niet ontzet uit de ouderlijke macht of de voogdij;
   b. is niet in enig opzicht van slecht levensgedrag; en
   c. heeft de leeftijd van eenentwintig jaar bereikt.
2. Naast de gestelde eisen in het eerste lid, is de exploitant en de beheerder niet:
   a. met toepassing van de artikel 37 van het Wetboek van Strafrecht in een psychiatrisch ziekenhuis geplaatst of met toepassing van artikel 37a van het Wetboek van Strafrecht ter beschikking gesteld;
   b. binnen de laatste vijf jaar onherroepelijk veroordeeld tot een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf van zes maanden of meer door de rechter in Nederland, inclusief de drie openbare lichamen Bonaire, Saba en Sint-Eustatius, Aruba, Curaçao en Sint Maarten, dan wel door een andere rechter wegens een misdrijf waarvoor naar Nederlands recht een bevel tot voorlopige hechtenis ingevolge artikel 67, eerste lid van het Wetboek van Strafvordering is toegelaten;
   c. binnen de laatste vijf jaar bij tenminste twee rechterlijke uitspraken onherroepelijk veroordeeld tot een onvoorwaardelijke geldboete van 500 euro of meer of tot een andere hoofdstraf als bedoeld in artikel 9, eerste lid, onder a van het Wetboek van Strafrecht, wegens dan wel mede wegens overtreding van:
      - bepalingen gesteld bij of krachtens de Drank- en Horecawet, de Opiumwet, de Vreemdelingenwet en de Wet arbeid vreemdelingen;
      - de artikelen 137c tot en met 137g, 140, 240b, 242 tot en met 249, 252, 250a (oud), 273f, 300 tot en met 303, 416, 417, 417bis, 426, 429quater en 453 van het Wetboek van Strafrecht;
      - de artikelen 8 en 162, derde lid, alsmede artikel 6 juncto artikel 8 of juncto artikel 163 van de Wegenverkeerswet 1994;
      - de artikelen 1, onder a, b en d, 13, 14, 27 en 30b van de Wet op de kansspelen;
      - de artikelen 2 en 3 van de Wet op de weerkorpsen;
      - de artikelen 54 en 55 van de Wet wapens en munitie.
3. Met een veroordeling als bedoeld in het tweede lid wordt gelijk gesteld:
   a. vrijwillige betaling van een geldsom als bedoeld in artikel 74, tweede lid onder a van het Wetboek van Strafrecht of artikel 76, derde lid onder a van de Algemene wet inzake rijksbelastingen, tenzij de geldsom minder dan 375 euro bedraagt;
   b. een bevel tot tenuitvoerlegging van een voorwaardelijke straf.
4. De periode van vijf jaar, genoemd in het tweede lid, wordt:
   a. bij de weigering van een vergunning teruggerekend vanaf de datum van beslissing op de aanvraag van de vergunning;
   b. bij de intrekking van een vergunning teruggerekend vanaf de datum van de intrekking van deze vergunning.
5. De exploitant of de beheerder is binnen de laatste vijf jaar geen exploitant of beheerder geweest van een seksinrichting of escortbedrijf die voor ten minste een maand door het bevoegde bestuursorgaan is

gesloten, of waarvan de vergunning bedoeld in artikel 3:4, eerste lid, is ingetrokken, tenzij aannemelijk is dat hem terzake geen verwijt treft.

Artikel 3:6 Sluitingstijden

1. Het is verboden een seksinrichting voor bezoekers geopend te hebben en daarin bezoekers toe te laten of te laten verblijven op maandag tot en met zondag tussen 02.00 en 10.00 uur.
2. Het bevoegd bestuursorgaan kan door middel van een voorschrift als bedoeld in artikel 1:4 voor een afzonderlijke seksinrichting andere sluitingstijden vaststellen.
3. Het is bezoekers van een seksinrichting verboden zich daarin te bevinden gedurende de tijd dat die seksinrichting krachtens het eerste lid of tweede lid, dan wel krachtens artikel 3.7, eerste lid, gesloten dient te zijn.
4. Het in het eerste tot en met derde lid bepaalde geldt niet voor zover in de daarin geregelde onderwerpen wordt voorzien door de op de Wet milieubeheer gebaseerde voorschriften.

Artikel 3:7 Tijdelijke afwijking sluitingstijden; (tijdelijke) sluiting

1. Met het oog op de in artikel 3:13, tweede lid, genoemde belangen of in geval van strijdigheid met de bepalingen in dit hoofdstuk kan het bevoegd bestuursorgaan:
   a. tijdelijk andere dan de krachtens artikel 3:6, eerste of tweede lid, geldende sluitingsuren vaststellen;
   b. van een afzonderlijke seksinrichting al dan niet tijdelijk de gedeeltelijke of algehele sluiting bevelen.
2. Onverminderd het bepaalde in artikel 3:41 van de Algemene wet bestuursrecht, maakt het bevoegd bestuursorgaan het in het eerste lid bedoelde besluit openbaar bekend overeenkomstig artikel 3:42 Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 3:8 Aanwezigheid van en toezicht door exploitant en beheerder

1. Het is verboden een seksinrichting voor bezoekers geopend te hebben, zonder dat de ingevolge artikel 3:4 op de vergunning vermelde exploitant of beheerder in de seksinrichting aanwezig is.
2. De exploitant en de beheerder zien er voortdurend op toe dat in de seksinrichting:
   a. geen strafbare feiten plaatsvinden, waaronder in ieder geval de feiten genoemd in de titels XIV (misdrijven tegen de zeden), XVIII (misdrijven tegen de persoonlijke vrijheid), XX (mishandeling), XXII (diefstal) en XXX (heling) van het Tweede Boek van het Wetboek van Strafrecht, in de Opiumwet en in de Wet wapens en munitie; en
   b. geen prostitutie wordt uitgeoefend door personen in strijd met het bij of krachtens de Wet arbeid vreemdelingen of de Vreemdelingenwet bepaalde.

Artikel 3:9 Straatprostitutie

Het is verboden, door handelingen, houding, woord, gebaar of op andere wijze, passanten tot prostitutie te bewegen, uit te nodigen dan wel aan te lokken.

Artikel 3:10 Sekswinkels

1. Het is de rechthebbende op, huurder of gebruiker van een onroerende zaak verboden daarin een sekswinkel of seksboetiek, waar seksartikelen aan particulieren plegen te worden aangeboden, in gebruik te nemen of te hebben.
2. Het college kan van het in het eerste lid gestelde verbod ontheffing verlenen.
3. Een ontheffing als bedoeld in het tweede lid wordt alleen verleend indien geen strijd ontstaat met de in artikel 3:13, tweede lid, genoemde belangen.

Artikel 3:11 Tentoonstellen, aanbieden en aanbrengen van erotisch-pornografische goederen, afbeeldingen en dergelijke

1. Het is de rechthebbende op een onroerende zaak verboden daarin of daarop goederen, opschriften, aankondigingen, gedrukte of geschreven stukken dan wel afbeeldingen van erotisch-pornografische aard openlijk tentoon te stellen, aan te bieden of aan te brengen:
   a. indien het bevoegd bestuursorgaan aan de rechthebbende heeft bekendgemaakt dat de wijze van tentoonstellen, aanbieden of aanbrengen daarvan, de openbare orde of de woon- en leefomgeving in gevaar brengt;
   b. anders dan overeenkomstig de door het bevoegd bestuursorgaan in het belang van de openbare orde of de woon- en leefomgeving gestelde regels.
2. Het in het eerste lid gestelde verbod is niet van toepassing ten aanzien van het tentoonstellen, aanbieden of aanbrengen van goederen, opschriften, aankondigingen, gedrukte of geschreven stukken dan wel afbeeldingen, die dienen tot het openbaren van gedachten en gevoelens als bedoeld in artikel 7, eerste lid, van de Grondwet.

Afdeling 3. Beslissingstermijn; weigeringsgronden

Artikel 3:12 Beslissingstermijn

1. Het bevoegd bestuursorgaan neemt het besluit op de aanvraag om vergunning bedoeld in artikel 3.4, eerste lid, binnen twaalf weken na de dag waarop de aanvraag ontvangen is.
2. Het bevoegd bestuursorgaan kan zijn besluit voor ten hoogste twaalf weken verdagen.

Artikel 3:13 Weigeringsgronden

1. De vergunning bedoeld in artikel 3:4, eerste lid, wordt geweigerd indien:
   a. de exploitant of de beheerder niet voldoet aan de in artikel 3:5 gestelde eisen;
   b. de vestiging of de exploitatie van de seksinrichting of het escortbedrijf in strijd is met een geldend bestemmingsplan, beheersverordening, exploitatieplan, voorbereidingsbesluit, stadsvernieuwingsplan of leefmilieuverordening;
   c. er aanwijzingen zijn dat in de seksinrichting of het escortbedrijf personen werkzaam zijn of zullen zijn in strijd met artikel 273f van het Wetboek van Strafrecht of met het bij of krachtens de Wet arbeid vreemdelingen of de Vreemdelingenwet bepaalde.
2. Voor seksinrichtingen en in Nederland gevestigde escortbedrijven kan, onverminderd het bepaalde in artikel 1:8, de vergunning bedoeld in artikel 3:4, eerste lid, worden geweigerd dan wel de aanwijzing of vaststelling bedoeld in artikel 3:9, eerste lid, achterwege gelaten, in het belang van:
   a. het voorkomen of beperken van overlast;
   b. het voorkomen of beperken van aantasting van het woon- en leefklimaat;
   c. de veiligheid van personen of goederen;
   d. de verkeersvrijheid of -veiligheid;
   e. de gezondheid of zedelijkheid; of
   f. de arbeidsomstandigheden van de prostituee.

Afdeling 4. Beëindiging exploitatie; wijziging beheer

Artikel 3:14 Beëindiging exploitatie

1. De vergunning vervalt zodra de ingevolge artikel 3:4 op de vergunning vermelde exploitant, de exploitatie van de seksinrichting of het escortbedrijf feitelijk heeft beëindigd.
2. Binnen een week na de feitelijke beëindiging van de exploitatie, geeft de exploitant daarvan schriftelijk kennis aan het bevoegd bestuursorgaan.

Artikel 3:15 Wijziging beheer

1. Indien een beheerder als bedoeld in artikel 3:1, onder f, het beheer in de seksinrichting of het escortbedrijf feitelijk heeft beëindigd, geeft de exploitant daarvan binnen een week na de feitelijke beëindiging van het beheer schriftelijk kennis aan het bevoegd bestuursorgaan.
2. Het beheer kan worden uitgeoefend door een nieuwe beheerder, indien het bevoegd bestuursorgaan op aanvraag van de exploitant heeft besloten de verleende vergunning overeenkomstig de wijziging in het beheer te wijzigen. Het bepaalde in artikel 3:13, eerste lid, aanhef en onder a, is van overeenkomstige toepassing.
3. In afwachting van het besluit bedoeld in het tweede lid, kan het beheer worden uitgeoefend door een nieuwe beheerder zodra de exploitant een aanvraag als bedoeld in het tweede lid heeft ingediend, totdat over de aanvraag is besloten.

Hoofdstuk 4. Bescherming van het milieu en het natuurschoon en zorg voor het uiterlijk aanzien van de gemeente

Afdeling 1. ~~Geluidhinder en verlichting~~Voorkomen of beperken geluidhinder en hinder door verlichting

Artikel 4:1 Begripsbepalingen

In deze afdeling wordt verstaan onder:

a. Besluit: Activiteitenbesluit milieubeheer;

b. inrichting: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 1.1 van de Wet milieubeheer, met dien verstande dat de artikelen 4:2 tot en met 4:5 uitsluitend van toepassing zijn op inrichtingen type A of type B als bedoeld in het Activiteitenbesluit milieubeheer.

c. houder van een inrichting: degene die als eigenaar, bedrijfsleider, beheerder of anderszins een inrichting drijft;

d. collectieve festiviteit: festiviteit die niet specifiek aan één of een klein aantal inrichtingen is verbonden;

e. incidentele festiviteit: festiviteit of activiteit die gebonden is aan één of een klein aantal inrichtingen;

f. geluidsgevoelige gebouwen: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 1.1. van het Activiteitenbesluit milieubeheer;

g. geluidsgevoelige terreinen: terreinen die op grond van artikel 1 van de Wet geluidhinder worden aangemerkt als geluidsgevoelige terreinen met uitzondering van terreinen behorende bij de betreffende inrichting;

h. onversterkte muziek: muziek die niet elektronisch is versterkt.

Artikel 4:2 Aanwijzing collectieve festiviteiten

1. De geluidsnormen als bedoeld in de artikelen 2.17, 2.17a, 2.19, 2.19a en 2.20 van het Activiteitenbesluit milieubeheer en artikel 4:5 van deze verordening gelden niet voor door het college per kalenderjaar aan te wijzen collectieve festiviteiten gedurende de daarbij aan te wijzen dagen of dagdelen en locaties.

2. De voorwaarden met betrekking tot de verlichting ten behoeve van sportbeoefening in de buitenlucht als bedoeld in artikel 3.148, eerste lid, van het Activiteitenbesluit milieubeheer gelden niet voor door het college per kalenderjaar aan te wijzen collectieve festiviteiten gedurende de daarbij aan te wijzen dagen of dagdelen en locaties.

3. In een aanwijzing als bedoeld in het eerste en tweede lid, kan het college bepalen dat de aanwijzing slechts geldt in een of meer door het college aangewezen locaties of wijken.

4. Het college maakt de aanwijzing ten minste vier weken voor het begin van een nieuw kalenderjaar bekend.

5. Als een collectieve festiviteit redelijkerwijs niet te voorzien was, kan het college een festiviteit terstond als collectieve festiviteit als bedoeld in het eerste lid aanwijzen.

6. Het equivalente geluidsniveau LAeq veroorzaakt door de inrichting, bedraagt niet meer dan 80 dB(A), gemeten op de gevel van gevoelige gebouwen op een hoogte van 1,5 meter.

7. De geluidsnorm, bedoeld in het zesde lid, is inclusief onversterkte muziek. De bedrijfsduurcorrectie wordt buiten beschouwing gelaten.

8. Op de dagen, bedoeld in het eerste lid, wordt het ten gehore brengen van extra muziek hoger dan de geluidsnorm, bedoeld in de artikelen 2.17, 2.17a, 2.19, 2.19a en 2.20 van het Activiteitenbesluit milieubeheer en artikel 4:5, uiterlijk om 01.00 uur beëindigd , tenzij burgemeester en wethouders anders hebben bepaald.

Artikel 4:3 Melding incidentele festiviteiten

1. Het is een inrichting toegestaan maximaal 12 dag of dagdelen per kalenderjaar in verband met al dan niet vergunningplichtige incidentele festiviteiten te houden waarbij de geluidsnormen als bedoeld in de artikelen 2.17, 2.19 en 2.20 van het Activiteitenbesluit milieubeheer en artikel 4:5 van deze verordening niet van toepassing zijn, mits de houder van de inrichting ten minste twee weken voor de aanvang van de festiviteit het college daarvan melding heeft gedaan.

2. Het is een inrichting toegestaan om tijdens maximaal 12 dagen of dagdelen per kalenderjaar in verband met de viering van al dan niet vergunningplichtige incidentele festiviteiten per kalenderjaar de verlichting langer aan te houden ten behoeve van sportactiviteiten waarbij artikel 3.148 , eerste lid, van het Activiteitenbesluit milieubeheer niet van toepassing is, mits de houder van de inrichting ten minste tien werkdagen voor de aanvang van de festiviteit het college daarvan melding heeft gedaan.

3. Het college stelt een formulier vast voor het doen van de melding..

4. De melding is gedaan wanneer het formulier, volledig en naar waarheid ingevuld, tijdig is ingeleverd op de plaats op dat formulier vermeld.

5. De melding wordt geacht te zijn gedaan wanneer het college op verzoek van de houder van een inrichting een incidentele festiviteit, die redelijkerwijs niet te voorzien was, terstond toestaat.

Artikel 4:4 Verboden incidentele festiviteiten

[gereserveerd]

Artikel 4:5 Onversterkte muziek

1. Bij het ten gehore brengen van onversterkte muziek, zoals bedoeld in artikel 2.18, eerste lid onder f en vijfde lid van het Activiteitenbesluit milieubeheer binnen inrichtingen is de in het tweede lid opgenomen tabel van toepassing, met dien verstande dat:

a. de in de tabel aangegeven waarden binnen in- of aanpandige gevoelige gebouwen niet gelden als de gebruiker van deze gevoelige gebouwen geen toestemming geeft voor het in redelijkheid uitvoeren of doen uitvoeren van geluidsmetingen;

b. de in de tabel aangegeven waarden op de gevel ook gelden bij gevoelige terreinen op de grens van het terrein;

c. de waarden in in- en aanpandige gevoelige gebouwen, voor zover het woningen betreft, gelden in geluidsgevoelige ruimten als bedoeld in artikel 1 van de Wet geluidshinder en verblijfsruimten als bedoeld in artikel 1.1, onder d, van het Besluit geluidshinder;

d. bij het bepalen van de geluidsniveaus als vermeld in de tabel geen bedrijfsduurcorrectie wordt toegepast.

e. Tabel

	7.00 – 19.00 uur	**19.00 – 23.00 uur**	**23.00 – 7.00 uur**
$L_{Ar,LT}$ op de gevel van gevoelige gebouwen	50 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)
$L_{Ar,LT}$ in in- en aanpandige gevoelige gebouwen	35 dB(A)	30 dB(A)	25 dB(A)
L_{Amax} op de gevel van gevoelige gebouwen	70 dB(A)	65 dB(A)	60 dB(A)
L_{Amax} in in- en aanpandige gevoelige gebouwen	55 dB(A)	50 dB(A)	45 dB(A)

2. Voor de duur van 6 uur in de week is onversterkte muziek, vanwege het oefenen door muziekgezelschappen zoals orkesten, harmonie- en fanfaregezelschappen, in een inrichting gedurende de uren tussen 7.00 en 23.00 uur uitgezonderd van de genoemde geluidsniveaus in het eerste lid. Indien versterkte elementen worden gecombineerd met onversterkte elementen, wordt het hele samenspel beschouwd als versterkte muziek en is het Besluit van toepassing.
3. Het eerste lid geldt niet indien artikel 4:2 of artikel 4:3 van deze verordening van toepassing is.

Artikel 4:6 Overige geluidhinder

1. Het is verboden buiten een inrichting op een zodanige wijze toestellen of (geluids)apparaten in werking te hebben of handelingen te verrichten dat op een zodanige wijze voor een omwonende of voor de omgeving geluidhinder wordt veroorzaakt.
2. Het college kan ontheffing verlenen van het verbod.
3. Het verbod geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door de Wet geluidhinder, de Zondagswet, de Wet openbare manifestaties, het Vuurwerkbesluit, het Activiteitenbesluit milieubeheer, de Provinciale milieuverordening of het Bouwbesluit 2012.

4. Op de beschikking op de aanvraag voor vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Artikel 4:6a (Geluid)hinder door dieren

Degene die buiten een inrichting de zorg heeft voor een dier, moet voorkomen dat dit voor een omwonende of overigens voor de omgeving (geluid)hinder veroorzaakt.

Artikel 4:6b (Geluid)hinder door motorvoertuigen, bromfietsen e.d.

Het is verboden buiten een inrichting zich met een motorvoertuig of een bromfiets zodanig te gedragen, dat daardoor voor een omwonende of overigens voor de omgeving (geluid)hinder ontstaat.

Artikel 4:6c Verbod oplaten sfeerballonnen

1. Het is verboden één of meerdere sfeerballonnen, van welk materiaal dan ook, door middel van hete lucht afkomstig van vuur, dan wel door middel van helium of andere gassen, op te laten stijgen.
2. Onder sfeerballon wordt mede verstaan: herdenkingsballon, vuurballon, gelukslampion, Thaise wensballon, papierballon, geluksballon,
3. Het verbod uit het eerste lid is niet van toepassing op vaartuigen als bedoeld in de Wet luchtvaart.

Artikel 4:6d Mosquito

1. Onder een mosquito wordt verstaan: een apparaat dat een slechts voor jongeren hoorbare, hinderlijke hoge pieptoon produceert, met als doel groepen jongeren weg te houden van plaatsen waar zij overlast veroorzaken.
2. In afwijking van artikel 4:6 kan de burgemeester in het belang van de openbare orde besluiten op een openbare plaats een mosquito aan te brengen bij gebleken ernstige overlast door jongeren op die plaats.
3. De aanwezigheid van een mosquito wordt duidelijk kenbaar gemaakt op de plaats waar deze is aangebracht.
4. Een mosquito is alleen in werking op die tijdstippen dat overlast redelijkerwijs valt te verwachten.
5. Een mosquito wordt aangebracht voor een periode van ten hoogste twaalf maanden. De burgemeester kan die periode telkens met een periode van ten hoogste twaalf maanden verlengen.

Afdeling 2. Bodem-, weg- en milieuverontreiniging

Artikel 4:7 Straatvegen

(Vervallen)

Artikel 4:8 Natuurlijke behoefte doen

Het is verboden binnen de bebouwde kom op een openbare plaats alsmede buiten de bebouwde kom in een door het college aangewezen openbare plaats zijn natuurlijke behoefte te doen buiten daarvoor bestemde plaatsen.

Artikel 4:9 Toestand van sloten en andere wateren en niet openbare riolen en putten buiten gebouwen

Sloten en andere wateren en niet openbare riolen en putten buiten gebouwen mogen zich niet bevinden in een toestand die gevaar oplevert voor de veiligheid, nadeel voor de gezondheid of hinder voor de gebruikers van de gebouwen of voor anderen.

Artikel 4:9a Aanwijzing gebieden voor bijzondere regels

Het college kan gebieden aanwijzen waar zij bijzondere regels kan stellen in het kader van de bescherming van het milieu.

Afdeling 3. Het bewaren van houtopstanden

(afzonderlijk geregeld...)

Afdeling 4. Maatregelen tegen ontsiering en stankoverlast

Artikel 4:13 Opslag voertuigen, vaartuigen, mest, afvalstoffen enz.

1. In het belang van het uiterlijk aanzien van de gemeente, ter voorkoming of opheffing van overlast dan wel voorkoming van schade aan de openbare gezondheid, kan het college plaatsen aanwijzen die buiten een inrichting in de zin van de Wet milieubeheer, in de openlucht of buiten de weg zijn gelegen, waar het verboden is de volgende voorwerpen of stoffen op te slaan, te plaatsen of aanwezig te hebben:
   a. onbruikbare of aan hun oorspronkelijke bestemming onttrokken voer- of vaartuigen of onderdelen daarvan;

b. bromfietsen en motorvoertuigen of onderdelen daarvan;

c. kampeermiddelen als bedoeld in artikel 4:17 of onderdelen daarvan, voor zover het plaatsen of aanwezig hebben daarvan geschiedt voor verkoop of verhuur of anderszins voor een commercieel doel; of

d. mestopslag, gierkelders of andere verzamelplaatsen van vuil, een verzameling ingekuild gras, loof of pulp of ingekuilde landbouwproducten, afbraakmaterialen en oude metalen.

2. Het is verboden op een door het college aangewezen plaats een door hem aangeduid voorwerp of stof op te slaan, te plaatsen of aanwezig te hebben.
3. Het college kan bij de aanwijzing nadere regels stellen.
4. Dit artikel is niet van toepassing op situaties waarin wordt voorzien door of krachtens de Wet ruimtelijke ordening of de Provinciale Verordening.

Artikel 4:14 Stankoverlast door gebruik van meststoffen

[gereserveerd]

Artikel 4:16 Vergunningplicht handelsreclame

1. Het is verboden zonder vergunning van het bevoegd gezag op of aan een onroerende zaak handelsreclame te maken of te voeren die vanaf een openbare plaats zichtbaar is.
2. Het verbod geldt niet voor:

   a. opschriften, aankondigingen of afbeeldingen in het inwendig gedeelte van een onroerende zaak, die niet kennelijk gericht zijn op zichtbaarheid vanaf de weg;

   b. opschriften of aankondigingen op of aan onroerende zaken, daartoe aangewezen door de overheid;

   c. opschriften of aankondigingen kleiner dan 0,50 m2 en de langste zijde korter dan 1 meter die betrekking hebben op:

      een openbare verkoping of een aanbieding ter verkoop, verhuur of verpachting van een onroerende zaak, zulks voor zolang zij feitelijke betekenis hebben;

      het beroep, de dienst of het bedrijf dat in of op de onroerende zaak wordt uitgeoefend of waarvoor die zaak is bestemd;

   d. opschriften die betrekking hebben op de naam of aard van in uitvoering zijnde bouwwerken of op de namen van degenen die bij het ontwerp of de uitvoering van het bouwwerk betrokken zijn, mits deze opschriften zijn aangebracht op borden bij of op de in uitvoering zijnde bouwwerken zelf, zulks voor zolang zij feitelijke betekenis hebben;

   e. opschriften of aankondigingen op of aan onroerende zaken dienstbaar aan het openbaar vervoer, indien deze zijn aangebracht ten dienste van dat vervoer.

   f. één bord op het erf met een maximale afmeting van 0,5 m², hoogte maximaal 1,2 m, breedte maximaal 1 m;

g. één makelaarsbord van beperkte omvang (maximaal 2 m²) op het erf van een woning;

h. één makelaarsbord op het erf van een (in aanbouw zijnd) gebouw, niet zijnde een woning, met een maximale afmeting van 10 m²;

i. vergunningplichtige voorwerpen zoals bedoeld in artikel 2:10.

3. Het verbod in het eerste lid geldt niet voor opschriften of aankondigingen van kennelijk tijdelijke aard, voor zolang zij feitelijke betekenis hebben, mits:

   a. van het aanbrengen ervan tevoren schriftelijk kennisgeving is gedaan aan het bevoegd gezag;

   b. het bevoegd gezag niet binnen twee weken na ontvangst van die kennisgeving van enig bezwaar heeft doen blijken;

   c. deze opschriften of aankondigingen niet langer dan dertig dagen op, aan of in de onroerende zaak aanwezig zijn.

4. Een vergunning als bedoeld in het eerste lid kan worden geweigerd:

   - indien het opschrift, de aankondiging, voorwerp of afbeelding als bedoeld

   - in het tweede lid de veiligheid van het verkeer in gevaar te brengen of ernstige hinder voor de omgeving te veroorzaken.

   - indien de handelsreclame, op zichzelf of in verband met de omgeving niet voldoet aan de redelijke eisen van welstand.

Afdeling 5. Kamperen buiten kampeerterreinen

Artikel 4:17 Begripsbepaling

In deze afdeling wordt onder kampeermiddel verstaan: Een onderkomen of voertuig waarvoor geen omgevingsvergunning voor het bouwen in de zin van artikel 2.1, eerste lid onder a van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht is vereist, dat bestemd of opgericht is dan wel gebruikt wordt of kan worden gebruikt voor recreatief nachtverblijf.

Artikel 4:18 Recreatief nachtverblijf buiten kampeerterreinen

1. Het is verboden ten behoeve van recreatief nachtverblijf kampeermiddelen te plaatsen of geplaatst te houden buiten een kampeerterrein dat als zodanig in het bestemmingsplan, de beheersverordening, exploitatieplan of een voorbereidingsbesluit is bestemd of mede bestemd.

2. Het verbod geldt niet voor het plaatsen van kampeermiddelen voor eigen gebruik door de rechthebbende op een terrein.

3. Het college kan ontheffing verlenen van het verbod.

4. Onverminderd het bepaalde in artikel 1:8 kan de ontheffing worden geweigerd in het belang van de bescherming van:

   a. natuur en landschap;

b. een stadsgezicht.

5. Op de beschikking op de aanvraag voor vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Artikel 4:19 Aanwijzing kampeerplaatsen

1. Het college kan plaatsen aanwijzen waarop het verbod van artikel 4:18, eerste lid niet geldt.
2. Het college kan daarbij nadere regels stellen in het belang van de gronden, genoemd in artikel 4:18, vierde lid.

Hoofdstuk 5. Andere onderwerpen betreffende de huishouding ~~der~~ van de gemeente

Afdeling 1. Parkeerexcessen en stopverbod

Artikel 5:1 Begripsbepalingen

(Vervallen)

Artikel 5:2 Voertuigen van autobedrijf en dergelijke

1. Onder verhuren als bedoeld in dit artikel wordt mede verstaan:
   a. het gebruiken van een voertuig voor het geven van lessen; of
   b. het gebruiken van een voertuig voor het vervoeren van personen tegen betaling.
2. Tot de voertuigen als bedoeld in dit artikel worden niet gerekend:
   a. voertuigen waaraan herstel- of onderhoudswerkzaamheden worden verricht die in totaal niet meer dan een uur vergen, en dit gedurende de tijd die nodig is en gebruikt wordt voor deze werkzaamheden; of
   b. voertuigen voor persoonlijk gebruik van de in het derde lid bedoelde persoon.
3. Het is degene die er zijn bedrijf, nevenbedrijf dan wel een gewoonte van maakt voertuigen te stallen, te herstellen, te slopen, te verhuren of te verhandelen, verboden:
   a. drie of meer voertuigen die hem toebehoren of zijn toevertrouwd, op de weg te parkeren binnen een cirkel met een straal van 25 meter met als middelpunt een van deze voertuigen;
   b. de weg als werkplaats voor voertuigen te gebruiken.
4. Het college kan ontheffing verlenen van het verbod zoals bedoeld in lid 3.

5. Op de aanvraag om een ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Artikel 5:3 Te koop aanbieden van voertuigen

1. Het is verboden op een door het college aangewezen weg een voertuig te parkeren met het kennelijke doel het te koop aan te bieden of te verhandelen.
2. Het college kan ontheffing verlenen van het verbod zoals bedoeld in lid 1.
3. Op de ~~beschikking op de~~ aanvraag om een ~~voor~~ vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Artikel 5:4 Defecte voertuigen

Het is verboden een voertuig waarmee als gevolg van andere dan eenvoudig te verhelpen gebreken niet kan of mag worden gereden, langer dan op drie achtereenvolgende dagen op de weg te parkeren.

Artikel 5:5 Voertuigwrakken

1. Het is verboden een voertuig dat rijtechnisch in onvoldoende staat van onderhoud en tevens in een kennelijk verwaarloosde toestand verkeert op de weg te parkeren.
2. Het verbod geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door de Wet milieubeheer.

Artikel 5:6 Kampeermiddelen e.a.

1. Het is verboden een woonwagen, kampeerwagen, caravan, camper, magazijnwagen, aanhangwagen, keetwagen of ander dergelijk voertuig dat voor de recreatie dan wel anderszins uitsluitend of mede voor andere dan verkeersdoeleinden wordt gebruikt:
   a. langer dan op drie achtereenvolgende dagen te plaatsen of te hebben op een weg binnen de bebouwde kom,
   b. op een door het college aangewezen plaats te parkeren, waar dit naar zijn oordeel schadelijk is voor het uiterlijk aanzien van de gemeente.
2. Het college kan ontheffing verlenen van het in het eerste lid, aanhef en onder a, gestelde verbod.
3. Het in het eerste lid gestelde verbod geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door het Provinciaal wegenreglement of de Provinciale landschapsverordening.
4. Op de ~~beschikking op de~~ aanvraag om een ~~voor~~ vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Artikel 5:7 Parkeren van reclamevoertuigen

1. Het is verboden een voertuig dat is voorzien van een aanduiding van handelsreclame, op de weg te parkeren met het kennelijk doel om daarmee handelsreclame te maken.
2. Het college kan ontheffing verlenen van het verbod zoals bedoeld in lid 1.
3. Op de ~~beschikking op de~~ aanvraag om een ~~voor~~ vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) van toepassing.

Artikel 5:8 Grote voertuigen

1. Het is verboden een voertuig dat, met inbegrip van de lading, een lengte heeft van meer dan 6 meter of een hoogte van meer dan 2,4 meter of een breedte van meer dan 2,05 meter te parkeren op een door

het college aangewezen plaats, waar dit naar zijn oordeel schadelijk is voor het uiterlijk aanzien van de gemeente.

2. Het is verboden een voertuig dat, met inbegrip van de lading, een lengte heeft van meer dan 6 meter of een breedte van meer dan 2,05 meter te parkeren op wegen of weggedeelten binnen de bebouwde kom, waar dit naar zijn oordeel buitensporig is met het oog op de verdeling van beschikbare parkeerruimte.
3. Het tweede lid is voorts niet van toepassing op werkdagen van maandag tot en met vrijdag, dagelijks van 08.00 tot 18.00 uur.
4. Het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing op campers, kampeerauto's, caravans en kampeerwagens, voor zover deze voertuigen niet langer dan drie achtereenvolgende dagen op de weg worden geplaatst of gehouden.
5. Het college kan ontheffing verlenen van de verboden.
6. Op de ~~beschikking op de~~ aanvraag om een ~~voor~~ vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) van toepassing.

Artikel 5:9 Uitzichtbelemmerende voertuigen

1. Het is verboden een voertuig dat, met inbegrip van lading, een lengte heeft van meer dan 6 meter of een hoogte van meer dan 2,4 meter, op de weg te parkeren bij een voor bewoning of ander dagelijks gebruik bestemd gebouw op zodanige wijze dat daardoor het uitzicht van bewoners of gebruikers vanuit dat gebouw op hinderlijke wijze wordt belemmerd of hen anderszins hinder of overlast wordt aangedaan.
2. Het verbod is niet van toepassing gedurende de tijd die nodig is voor en gebruikt wordt voor het uitvoeren van werkzaamheden waarvoor de aanwezigheid van het voertuig ter plaatse noodzakelijk is.

Artikel 5:10 Parkeren of laten stilstaan van voertuigen anders dan op de rijbaan

1. Het is verboden een voertuig te parkeren of te laten stilstaan op een door het college aangewezen, niet tot de rijbaan behorend weggedeelte.
2. Het verbod is niet van toepassing op voertuigen die worden gebruikt voor werkzaamheden in opdracht van een bestuursorgaan of openbaar lichaam.

Artikel 5:10a Parkeren van voertuigen met stankverspreidende stoffen

1. Het is verboden een voertuig met stankverspreidende stoffen daar te parkeren waar bewoners of gebruikers van nabijgelegen gebouwen of terreinen daarvan hinder of overlast kunnen ondervinden.
2. Het verbod geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door de Wet milieubeheer.

Artikel 5:11 Aantasting groenvoorzieningen door voertuigen

1. Het is verboden met een voertuig, fiets of bromfiets te rijden door of deze te doen of te laten staan in een park of plantsoen of in een voor recreatief gebruik beschikbaar terrein, met uitzondering van de aldaar aangelegde wegen en fietspaden, of een van gemeentewege aangelegde beplanting of groenstrook.
2. Dit verbod is niet van toepassing op:
   a. de weg;
   b. voertuigen die worden gebruikt voor werkzaamheden in opdracht van een bestuursorgaan of openbaar lichaam;
   c. voertuigen, waarmee standplaats wordt of is ingenomen op terreinen die voor dit doel zijn bestemd.
3. Het college kan ontheffing verlenen van het verbod.
4. Op de beschikking op de aanvraag voor vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Artikel 5:12 Overlast van fiets of bromfiets

1. Het college kan openbare plaatsen aanwijzen waar het in het belang van het uiterlijk aanzien van de gemeente, ter voorkoming of opheffing van overlast, of ter voorkoming van schade aan de openbare gezondheid, verboden is fietsen of bromfietsen onbeheerd buiten de daarvoor bestemde ruimten of plaatsen te laten staan.
2. Het is verboden fietsen of bromfietsen die rijtechnisch in onvoldoende staat van onderhoud en in een verwaarloosde toestand verkeren, op een openbare plaats te laten staan.

Afdeling 2. Collecteren

Artikel 5:13 Inzameling van geld of goederen of leden- of donateurwerving

1. Het is verboden zonder vergunning van het college een openbare inzameling van geld of goederen te houden of daartoe een intekenlijst aan te bieden, dan wel in het openbaar leden of donateurs te werven als daarbij te kennen wordt gegeven of de indruk wordt gewekt dat de opbrengst geheel of ten dele voor een liefdadig of ideëel doel is bestemd.
2. Onder een inzameling als bedoeld in het eerste lid wordt mede verstaan het aanvaarden van geld en goederen bij het aanbieden van diensten of goederen, waartoe ook worden gerekend geschreven of gedrukte stukken, dan wel bij het aanbieden van diensten aanvaarden van geld of goederen, als daarbij te kennen wordt gegeven of de indruk wordt gewekt dat de opbrengst geheel of ten dele voor een liefdadig of ideëel doel is bestemd.
3. Het verbod geldt niet voor een inzameling of werving die in besloten kring gehouden wordt.
4. In afwijking van het in het eerste lid bepaalde, geldt er een meldingsplicht voor de inzameling van geld voor plaatselijke verenigingen en stichtingen met een algemeen (gemeenschaps)belang.

5. De melding ingevolge het vierde lid wordt geacht te zijn gedaan wanneer minstens twee weken voor de inzameling schriftelijk aan het college de volgende gegevens zijn doorgegeven:

   a. adresgegevens van de vereniging of stichting;

   b. contactpersoon;

   c. doel van de inzameling;

   d. periode van de inzameling.

6. Het college kan binnen vijf dagen na ontvangst van de melding besluiten de openbare inzameling van geld als bedoeld in het eerste lid te verbieden.

7. Op de aanvraag om een vergunning is paragraaf 4.1.3.3. van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Afdeling 3. Venten

Artikel 5:14 Begripsbepaling

(vervallen)

Artikel 5:15 Ventverbod

(vervallen)

Artikel 5:16 Vrijheid van meningsuiting

(vervallen)

Afdeling 4. Standplaatsen

Artikel 5:17 Begripsbepalingen

1. In deze afdeling wordt onder standplaats verstaan het vanaf een vaste plaats op een openbare en in de openlucht gelegen plaats te koop aanbieden, verkopen, verstrekken of afleveren van goederen dan wel diensten aan te bieden, gebruikmakend van fysieke middelen, zoals een kraam, een wagen of een tafel.

2. Onder standplaats wordt niet verstaan:

   a. een vaste plaats op een jaarmarkt of markt als bedoeld in artikel 160, eerste lid, aanhef en onder gh, van de Gemeentewet;

   b. een vaste plaats op een evenement als bedoeld in artikel 2:24.

Artikel 5:18 Standplaatsvergunning en weigeringsgronden

1. Het is verboden zonder vergunning van het college een standplaats in te nemen of te hebben.
2. Het college kan de vergunning weigeren wegens strijd met een geldend bestemmingsplan, beheersverordening, exploitatieplan of voorbereidingsbesluit.
3. Onverminderd het bepaalde in artikel 1:8 kan de vergunning worden geweigerd als:
   a. de standplaats hetzij op zichzelf hetzij in verband met de omgeving niet voldoet aan eisen van redelijke welstand; of
   b. een kwantitatieve of territoriale beperking als gevolg van bijzondere omstandigheden in de gemeente of in een deel van de gemeente noodzakelijk is in verband met een dwingende reden van algemeen belang;
   c. in het belang van de verkeersvrijheid of –veiligheid.

4. Op de aanvraag om een vergunning is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Artikel 5:19 Toestemming rechthebbende

Het is de rechthebbende op een perceel verboden toe te staan dat daarop zonder vergunning van het college standplaats wordt of is ingenomen.

Artikel 5:20 Afbakeningsbepalingen

1. Artikel 5:18, eerste lid, is niet van toepassing op situaties waarin wordt voorzien door de Wet beheer rijkswaterstaatswerken of het Provinciaal wegenreglement.
2. De weigeringsgrond van artikel 5:18, derde lid, onder a, is niet van toepassing op bouwwerken.

Artikel 5:21 Aanhoudingsplicht

(vervallen)

Afdeling 5. Snuffelmarkten

Artikel 5:22 Begripsbepalingen

1. In deze afdeling wordt onder snuffelmarkt verstaan een markt in een voor het publiek toegankelijk gebouw of plaats waar goederen worden verhandeld of diensten worden aangeboden vanaf standplaatsen.
2. Onder een snuffelmarkt wordt niet verstaan:
   a. een markt of jaarmarkt als bedoeld in artikel 160, eerste lid, aanhef en onder ~~h~~g, van de Gemeentewet;
   b. een evenement als bedoeld in artikel 2:24.

Artikel 5:23 Organiseren van een snuffelmarkt

1. Het is verboden een snuffelmarkt te organiseren:
   a. indien het in strijd is met een geldend bestemmingsplan, beheersverordening, exploitatieplan of voorbereidingsbesluit;
   b. indien de burgemeester het organiseren van de snuffelmarkt verboden heeft in het belang van de openbare orde, de openbare veiligheid, de volksgezondheid of het milieu.
   c. indien degene die voornemens is een snuffelmarkt te organiseren daarvan niet tevoren een schriftelijke melding heeft gedaan.
2. De organisator doet de melding als bedoeld in het eerste lid, onder c binnen vier weken voorafgaand aan de snuffelmarkt met vermelding van:
   a. Naam en adres van de organisator;
   b. adres van het gebouw waar de snuffelmarkt gehouden wordt;
   c. de dagen en tijdstippen waarop de snuffelmarkt wordt gehouden;
   d. de frequentie van het houden van de snuffelmarkt;
   e. het soort van goederen en diensten dat wordt aangeboden en verhandeld;
   f. het aantal standplaatsen;
   g. het te verwachten aantal bezoekers.
3. De snuffelmarkt kan worden gehouden indien de burgemeester niet binnen twee weken na ontvangst van de melding heeft beslist dat het organiseren van de snuffelmarkt wordt verboden in het belang van de openbare orde, de openbare veiligheid, de volksgezondheid of het milieu. De burgemeester geeft daarvan binnen twee weken na ontvangst van de melding aan de organisator met opgaaf van redenen bericht.
4. Het verbod geldt niet voor ruimten die uitsluitend dan wel nagenoeg geheel en voortdurend in gebruik zijn als winkel in de zin van de Winkeltijdenwet.

5. Op de beschikking op de aanvraag voor vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) van toepassing.

Afdeling 6. Openbaar water en waterstaatswerken

Artikel 5:24 Voorwerpen op, in of boven openbaar water

1. Het is verboden een voorwerp, niet zijnde een vaartuig, op, in of boven openbaar water te plaatsen, aan te brengen of te hebben, als dit door zijn omvang of vormgeving, constructie of plaats van bevestiging gevaar oplevert voor de bruikbaarheid van het openbaar water of voor het doelmatig en veilig gebruik daarvan, dan wel een belemmering vormt voor het doelmatig beheer en onderhoud van het openbaar water.
2. Degene die voornemens is een steiger, een meerpaal of een ander voorwerp met een permanent karakter op, in of boven openbaar water te plaatsen, doet daarvan uiterlijk twee weken tevoren een melding aan het college.
3. De melding bevat in ieder geval naam, adres en contactgegevens van de melder, en een beschrijving van de aard en omvang van het voorwerp.
4. Het verbod is niet van toepassing op situaties waarin wordt voorzien door het Wetboek van Strafrecht, de Scheepvaartverkeerswet, het Binnenvaartpolitiereglement, het Rijnvaartpolitiereglement, de Wet beheer rijkswaterstaatswerken, de Provinciale vaarwegenverordening, of het bepaalde bij of krachtens de Telecommunicatiewet of de daarop gebaseerde Telecommunicatieverordening.

Artikel 5:25 Ligplaats woonschepen en overige vaartuigen

1. Het is verboden met een vaartuig een ligplaats in te nemen of te hebben dan wel een ligplaats voor een vaartuig beschikbaar te stellen op door het college aangewezen gedeelten van openbaar water.
2. Het college kan aan het innemen, hebben of beschikbaar stellen van een ligplaats met dan wel voor een vaartuig op niet krachtens het eerste lid aangewezen gedeelten van openbaar water:
   a. nadere regels stellen in het belang van de openbare orde, volksgezondheid, veiligheid, milieuhygiëne en het uiterlijk aanzien van de gemeente;
   b. beperkingen stellen naar soort en aantal vaartuigen.
3. Het verbod is niet van toepassing op situaties waarin wordt voorzien door de Woningwet, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de Wet milieubeheer, het Binnenvaartpolitiereglement, de Wet beheer rijkswaterstaatswerken, de Provinciale vaarwegenverordening of de Provinciale landschapsverordening..

4 . Het college kan aan de rechthebbende op een vaartuig aanwijzingen geven met betrekking tot het innemen, veranderen of gebruik van een ligplaats in het belang van de openbare orde, volksgezondheid, veiligheid, de milieuhygiëne en het uiterlijk aanzien van de gemeente.

5. De rechthebbende op een vaartuig is verplicht alle door het college gegeven aanwijzingen met betrekking tot het innemen, veranderen of gebruik van een ligplaats op te volgen.

Artikel 5:26 Aanwijzingen ligplaats

(vervallen)

Artikel 5:27 Verbod innemen ligplaats

(vervallen)

Artikel 5:28 Beschadigen van waterstaatswerken

1. Het is verboden schade toe te brengen aan of veranderingen aan te brengen in de toestand van bij de gemeente in beheer zijnde openbare wateren, havens, dijken, wallen, kaden, trekpaden, beschoeiingen, oeverbegroeiing, bruggen, zetten, duikers, pompen, waterleidingen, gordingen, aanlegpalen, stootpalen, bakens of sluizen.
2. Het verbod geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door het Wetboek van Strafrecht, het Binnenvaartpolitiereglement, de Waterwet of de Provinciale vaarwegenverordening.

Artikel 5:29 Reddingsmiddelen

Het is verboden een voor het redden van drenkelingen bestemd en daartoe bij het water aangebracht voorwerp te gebruiken voor een ander doel dan wel voor dadelijk gebruik ongeschikt te maken.

Artikel 5:30 Veiligheid op het water

1. Het is aan een ieder die zich als bader of zwemmer in het openbaar water ophoudt, verboden zich zodanig te gedragen dat het scheepvaartverkeer daarvan hinder of gevaar kan ondervinden.
2. Het verbod geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door het Binnenvaartpolitiereglement, de Waterwet of de Provinciale vaarwegenverordening.

Artikel 5:31 Overlast aan vaartuigen

1. Het is verboden zonder redelijk doel zich vast te houden aan een vaartuig in openbaar water, daarop te klimmen of zich daarop of daarin te begeven of te bevinden.
2. Het is aan degene die daartoe niet bevoegd is verboden een vaartuig, liggend in of aan een openbaar water, los te maken.

Afdeling 7. Crossterreinen en gemotoriseerd en ruiterverkeer in natuurgebieden

Artikel 5:31c Begripsbepalingen

Vervallen

Artikel 5:32 Crossterreinen

1. Het is verboden op enig terrein, geen weg zijnde, met een motorvoertuig of een bromfiets te crossen buiten wedstrijdverband, een wedstrijd dan wel, ter voorbereiding van een wedstrijd, een trainings- of proefrit te houden of te doen houden dan wel daaraan deel te nemen, dan wel een motorvoertuig of een bromfiets met het kennelijke doel daartoe aanwezig te hebben.
2. Het college kan terreinen aanwijzen waarvoor het verbod niet van toepassing is. Het kan daarbij regels stellen voor het gebruik van deze terreinen in het belang van:
   a. het voorkomen of beperken van overlast;
   b. de bescherming van het uiterlijk aanzien van de omgeving en ter bescherming van andere milieuwaarden;
   c. de veiligheid van de deelnemers van de in het eerste lid bedoelde wedstrijden en ritten of van het publiek.
3. Het verbod in het eerste lid geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door de Wet milieubeheer of het Besluit geluidproductie sportmotoren.

Artikel 5:33 Beperking verkeer in natuurgebieden

1. Het is verboden binnen voor publiek toegankelijke natuurgebieden, parken, plantsoenen of voor recreatief gebruik beschikbare terreinen te rijden of zich te bevinden met een motorvoertuig, een bromfiets of met een fiets of een rij- of trekdier.
2. Het college kan terreinen aanwijzen waarvoor het verbod niet van toepassing is. Het kan daarbij regels stellen ten aanzien van het gebruik van deze terreinen in het belang van:
   a. van het voorkomen van overlast;
   b. van de bescherming van natuur- of milieuwaarden;
   c. van de veiligheid van het publiek.
3. Het verbod geldt niet voor bestuurders van motorvoertuigen en bromfietsen en voor fietsers of berijders van paarden:
   a. ten dienste van politie, brandweer en geneeskundige hulpverlening en van andere krachtens artikel 29, eerste lid, van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 door de minister van Verkeer en Waterstaat aangewezen hulpverleningsdiensten;

b. die worden gebruikt in verband met beheer, onderhoud of exploitatie van de terreinen als in het eerste lid bedoeld;

c. die worden gebruikt in verband met werken die krachtens wettelijk voorschrift moeten worden uitgevoerd;

d. van de zakelijk gerechtigden, huurders en pachters van percelen die gelegen zijn binnen de terreinen als in het eerste lid bedoeld;

e. voor het verkeer ten behoeve van bezoek en van de verzorging van de onder d bedoelde personen.

4. Het verbod geldt voorts niet:

a. op wegen als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van de Wegenverkeerswet 1994;

b. binnen de bij of krachtens de Provinciale verordening 'Stiltegebieden' aangewezen stiltegebieden, ten aanzien van motorrijtuigen die bij of krachtens die verordening zijn aangewezen als 'toestel'.

5. Het college kan ontheffing verlenen van het verbod.

6. Op de beschikking op de aanvraag voor vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Afdeling 8. ~~Verbod vuur te stoken~~Vuurverbod

Artikel 5:34 Verbod afvalstoffen te verbranden buiten inrichtingen of anderszins vuur te stoken

1. Het is verboden in de openlucht afvalstoffen te verbranden buiten inrichtingen in de zin van de Wet milieubeheer of anderszins vuur aan te leggen, te stoken of te hebben.

2. Mits geen sprake is van gevaar, overlast of hinder voor de omgeving, is het verbod niet van toepassing op:

a. verlichting door middel van kaarsen, fakkels en dergelijke;

b. sfeervuren zoals terrashaarden en vuurkorven, voor zover geen afvalstoffen worden verbrand;

c. vuur voor koken, bakken en braden, voor zover dat geen gevaar, overlast of hinder voor de omgeving oplevert.

3. Het college kan ontheffing verlenen van het verbod.

4. In afwijking van artikel 1:7 wordt een ontheffing niet verleend voor onbepaalde tijd.

5. Onverminderd het bepaalde in artikel 1:8 kan de ontheffing worden geweigerd ter bescherming van de flora en fauna.

6. Het verbod is niet van toepassing op situaties waarin wordt voorzien door artikel 429, aanhef en onder 1 of 3, van het Wetboek van Strafrecht of de Provinciale milieuverordening.

7. Op de aanvraag om een ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Afdeling 9. ~~Verstrooiing van as~~Asverstrooiing

Artikel 5:35 Begripsbepaling

In deze afdeling wordt onder incidentele asverstrooiing verstaan het verstrooien van as als bedoeld in de Wet op de lijkbezorging op een door de overledene of nabestaande(n) gewenste plek buiten een permanent daartoe bestemd terrein.

Artikel 5:36 Verboden plaatsen

1. Incidentele asverstrooiing is verboden op:
   a. verharde delen van de weg;
   b. gemeentelijke begraafplaatsen en crematoriumterreinen.
2. Het college kan een besluit nemen waarin voor een bepaalde termijn wordt verboden dat op andere plaatsen dan genoemd in het eerste lid asverstrooiing plaatsvindt.
3. Het college kan op verzoek van de nabestaande die zorgdraagt voor de asbus op grond van bijzondere omstandigheden ontheffing verlenen van het verbod, bedoeld in het eerste lid, onder a.
4. Op de ~~beschikking op de aanvraag~~ aanvraag om een ~~voor~~ vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) van toepassing.

Artikel 5:37 Hinder of overlast

Incidentele asverstrooiing is verboden als daardoor hinder of overlast wordt veroorzaakt voor derden.

Afdeling 10. Straatnaamborden, huisnummers e.d.

(vervallen)

Hoofdstuk 6. Straf-, overgangs- en slotbepalingen

Artikel 6:1 Strafbepaling

1. Overtreding van het bij of krachtens deze verordening bepaalde en de daarbij op grond van artikel 1:4 daarbij gegeven voorschriften en beperkingen wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie en kan bovendien worden gestraft met openbaarmaking van de rechterlijke uitspraak.
2. Overtreding van het bij of krachtens deze verordening bepaalde en de daarbij op grond van artikel 1:4 daarbij gegeven voorschriften en beperkingen wordt gestraft met een geldboete van de eerste categorie.
3. In afwijking van het eerste lid is artikel 1a van de Wet op de economische delicten van toepassing op overtreding van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 2:10, ~~vijfde juncto eerste lid, 2:11, tweede lid, 2:12, eerste lid en 4:11, tweede lid.~~ en 2:11 als sprake is van een omgevingsvergunningplichtige activiteit, [artikel 2:12, eerste lid,] en artikel 4:11, tweede lid., ~~vijfde juncto eerste lid, 2:11, tweede lid, 2:12, eerste lid en 4:11, tweede lid.~~

Artikel 6:2 Toezichthouders

1. Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze verordening zijn belast: de bevoegde ambtenaren van de politie, als bedoeld in artikel 141 onder b van het Wetboek van Strafvordering, en de bij besluit van het college dan wel de burgemeester aangewezen toezichthouders.
2. Voorts zijn met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze verordening belast de bij besluit van het college dan wel de burgemeester aan te wijzen personen.

Artikel 6:3 Binnentreden woningen

1. Zij die belast zijn met het toezicht op de naleving of de opsporing van een overtreding van de bij of krachtens deze verordening, behoudens hoofdstuk 3, gegeven voorschriften welke strekken tot handhaving van de openbare orde of veiligheid of bescherming van het leven of de gezondheid van personen, zijn bevoegd tot het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner.
2. De in artikel 6:2, eerste lid, bedoelde ambtenaren, voor zover zij zijn belast met de opsporing van de strafbare feiten, bedoeld in de artikelen 3:14, [tweede OF derde lid], en 3:21, eerste lid, zijn bevoegd zonder toestemming van de bewoner in een woning binnen te treden waar een overtreding van een dergelijk strafbaar feit wordt gepleegd of naar hun redelijk vermoeden wordt gepleegd.
3. De in artikel 6:2, eerste lid, bedoelde ambtenaren zijn in het kader van hun toezichtstaak bevoegd zonder toestemming van de bewoner in een woning binnen te treden, als daar bedrijfsmatig prostitutie plaatsvindt.

Artikel 6:4 Inwerkingtreding nieuwe en intrekking oude verordening

1. De Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Zevenaar 2010 en de Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Rijnwaarden 2010, met inbegrip van de latere wijzigingen, worden ingetrokken gelijktijdig met de inwerkingtreding van de Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Zevenaar 2018.

Artikel 6:5 Overgangsbepaling

1. Besluiten, genomen krachtens de verordening bedoeld in artikel 6:4, die golden op het moment van de inwerkingtreding van deze verordening en waarvoor deze verordening overeenkomstige besluiten kent, gelden als besluiten genomen krachtens deze verordening.
2. Indien voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening een aanvraag om een besluit - hoe ook genaamd - op grond van de verordening bedoeld in artikel 6.4, eerste lid, is ingediend en voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening nog niet op die aanvraag is beslist, wordt daarop de overeenkomstige bepaling van de onderhavige verordening toegepast.
3. Op een aanhangig beroep- of bezwaarschrift, betreffende een besluit, bedoeld in het eerste lid, dat voor of na het tijdstip bedoeld in artikel 6.4, tweede lid, is ingekomen binnen de voordien geldende beroepstermijn, wordt beslist met toepassing van de verordening bedoeld in artikel 6.4, eerste lid.
4. In afwijking van het in het eerste lid bepaalde, blijft een besluit - hoe ook genaamd - van kracht, totdat onherroepelijk is beslist op een aanvraag voor een, krachtens een in deze verordening overeenkomstig opgenomen gebod of verbod vereist besluit, indien deze aanvraag ten minste acht weken voor afloop van de in het eerste lid genoemde termijn bij het bevoegde bestuursorgaan is ingediend.
5. Gebods- of verbodsbepalingen waarvoor een besluit vereist is krachtens deze verordening en niet voorkomend in de verordening als bedoeld in artikel 6.4, eerste lid, zijn niet van toepassing:
   a. gedurende acht weken na het in werking treden van deze verordening;
   b. ook na de onder a. bepaalde termijn, voor zover degene die het besluit nodig heeft, binnen deze termijn een aanvraag heeft ingediend, totdat onherroepelijk op deze aanvraag is beslist.

Artikel 6:6 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Algemene Plaatselijke Verordening 2018 gemeente Zevenaar.

Algemene
Plaatselijke
Verordening 2018

Gemeente Zevenaar

1e wijziging – september 2019

2e wijziging – december 2019

3e wijziging– november 2020

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen 5

Hoofdstuk 2. Openbare Orde

Afdeling 1. Bestrijding van ongeregeldheden

Afdeling 2. Betoging

Afdeling 3. Verspreiden van gedrukte stukken

Afdeling 4. Vertoningen op de weg

Afdeling 5. Bruikbaarheid en aanzien van de weg

Afdeling 6. Veiligheid op de weg

Afdeling 7. Evenementen

Afdeling 8. Toezicht op horecabedrijven

Afdeling 8a. Bijzondere bepalingen voor paracommerciële instellingen

Afdeling 9. Toezicht op inrichtingen tot het verschaffing van nachtverblijf

Afdeling 10. Toezicht op speelgelegenheden

Afdeling 11. Maatregelen tegen overlast en baldadigheid

Afdeling 12. Bepalingen tegen bestrijding van heling van goederen

Afdeling 13. Vuurwerk

Afdeling 14. Drugsoverlast

Afdeling 15. Bestuurlijke ophouding, veiligheidsrisicogebieden en cameratoezicht op openbare plaatsen

Afdeling 16. Voor publiek openstaande gebouwen

Hoofdstuk 3. Seksinrichtingen, sekswinkels, straatprostitutie e.d.

Afdeling 1. Begripsbepalingen

Afdeling 2. Seksinrichtingen, straatprostitutie, sekswinkels en dergelijke

Afdeling 3. Beslissingstermijn; weigeringsgronden

Afdeling 4. Beëindiging exploitatie; wijziging beheer

Hoofdstuk 4. Bescherming van het milieu en het natuurschoon en zorg voor het uiterlijk aanzien van de gemeente

Afdeling 1. Geluidhinder en verlichting

Afdeling 2. Bodem-, weg- en milieuverontreiniging

Afdeling 3. Het bewaren van houtopstanden

Afdeling 4. Maatregelen tegen ontsiering en stankoverlast

Afdeling 5. kamperen buiten kampeerterreinen

Hoofdstuk 5. Andere onderwerpen betreffende de huishouding der gemeente

Afdeling 1. Parkeerexcessen

Afdeling 2. Collecteren

Afdeling 3. Venten

Afdeling 4. Standplaatsen

Afdeling 5. Snuffelmarkten

Afdeling 6. Openbaar water

Afdeling 7. Crossterreinen en gemotoriseerd en ruiterverkeer in natuurgebieden

Afdeling 8. Verbod vuur te stoken

Afdeling 9. Verstrooiing van as

Afdeling 10. Straatnaamborden, huisnummers e.d.

Hoofdstuk 6. Straf-, overgangs- en slotbepalingen

TOELICHTING 70

HOOFDSTUK 1. ALGEMENE BEPALINGEN

HOOFDSTUK 2. OPENBARE ORDE

HOOFDSTUK 3. SEKSINRICHTINGEN, SEKSWINKELS, STRAATPROSTITUTIE E.D.

HOOFDSTUK 4. BESCHERMING VAN HET MILIEU EN HET NATUURSCHOON EN ZORG VOOR HET UITERLIJK AANZIEN VAN DE GEMEENTE

HOOFDSTUK 5. ANDERE ONDERWERPEN BETREFFENDE DE HUISHOUDING DER GEMEENTE

HOOFDSTUK 6. STRAF-, OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1:1 Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

a. openbare plaats: een voor het publiek toegankelijke plaats, waaronder begrepen de weg als bedoeld onder b;

b. weg: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 1, eerste lid, onder b, van de Wegenverkeerswet 1994;

c. openbaar water: wateren die voor het publiek bevaarbaar of op andere wijze toegankelijk zijn;

d. bebouwde kom: de bebouwde kom of kommen waarvan gedeputeerde staten de grenzen hebben vastgesteld overeenkomstig artikel 27, tweede lid, van de Wegenwet;

e. rechthebbende: degene die over een zaak zeggenschap heeft krachtens eigendom, bezit, beperkt recht of persoonlijk recht;

f. bouwwerk: elke constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct of indirect met de grond verbonden is;

g. gebouw: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 1, eerste lid, van de Woningwet;

h. handelsreclame: iedere openbare aanprijzing van goederen of diensten, waarmee kennelijk beoogd wordt een commercieel belang te dienen;

i. bevoegd gezag: bestuursorgaan als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht.

j. Onder het centrum van Zevenaar wordt verstaan het gebied tussen Kampsingel, Bommersheufsestraat, Schoolstraat, Didamsestraat, Wittenburgstraat, Weverstraat, de Markt, Kerkstraat, Nieuwe Doelenstraat, Molenstraat, Schievestraat en Haspelstraat.

k. bromfiets: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 1, eerste lid, onder e, van de Wegenverkeerswet 1994;

l. college: het college van burgemeester en wethouders;

m. motorvoertuig: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 1 van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990;

n. parkeren: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 1 van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990;

o. voertuig: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 1 van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990, met uitzondering van kleine wagens zoals kruiwagens en kinderwagens en rolstoelen;

Artikel 1:2 Beslistermijn

1. Het bevoegde bestuursorgaan beslist op een aanvraag voor een vergunning of ontheffing binnen acht weken na de datum van ontvangst van de aanvraag.
2. Het bestuursorgaan kan de termijn voor ten hoogste zes weken verdagen.
3. In afwijking van het eerste en tweede lid is artikel 3.9 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van toepassing als beslist wordt op een aanvraag om een vergunning als bedoeld in artikel 2:10, eerste lid, of een vergunning zoals bedoeld in artikel 2:11, tweede lid, aanhef en onder a, of artikel 4:16.

Artikel 1:3 Indiening aanvraag

(Vervallen)

Artikel 1:4 Voorschriften en beperkingen

1. Aan een vergunning of ontheffing kunnen voorschriften en beperkingen worden verbonden. Deze voorschriften en beperkingen strekken slechts tot bescherming van het belang of de belangen in verband waarmee de vergunning of ontheffing is vereist.
2. Degene aan wie een vergunning of ontheffing is verleend, is verplicht de daaraan verbonden voorschriften en beperkingen na te komen.

Artikel 1:5 Persoonlijk karakter van vergunning of ontheffing

De vergunning of ontheffing is persoonsgebonden, tenzij bij of krachtens deze verordening anders is bepaald.

Artikel 1:6 Intrekking of wijziging van vergunning of ontheffing

De vergunning of ontheffing kan worden ingetrokken of gewijzigd als:

a. ter verkrijging daarvan onjuiste of onvolledige gegevens zijn verstrekt;
b. op grond van een verandering van de omstandigheden of inzichten opgetreden na het verlenen van de vergunning of ontheffing , intrekking of wijziging noodzakelijk is vanwege het belang of de belangen ter bescherming waarvan de vergunning of ontheffing is vereist;
c. de aan de vergunning of ontheffing verbonden voorschriften en beperkingen niet zijn of worden nagekomen;
d. van de vergunning of ontheffing geen gebruik wordt gemaakt binnen of gedurende een daarin gestelde termijn dan wel, bij het ontbreken van een gestelde termijn, binnen een redelijke termijn; of
e. de houder dit verzoekt.

Artikel 1:7 Termijnen

1. De vergunning of ontheffing geldt voor onbepaalde tijd, tenzij bij de vergunning of ontheffing anders is bepaald of de aard van de vergunning of ontheffing zich daartegen verzet.
2. De aard van de vergunning of ontheffing verzet zich in ieder geval tegen gelding voor onbepaalde tijd als het aantal vergunningen of ontheffingen is beperkt en het aantal mogelijke aanvragers het aantal beschikbare vergunningen of ontheffingen overtreft.

Artikel 1:8 Weigeringsgronden

1. De vergunning of ontheffing kan door het daartoe bevoegde gezag worden geweigerd in het belang van:
   a. de openbare orde;
   b. de openbare veiligheid;
   c. de volksgezondheid;
   d. de bescherming van het milieu.
2. Het bevoegde bestuursorgaan kan, onverminderd het elders in deze verordening bepaalde, een toestemming weigeren. Indien de aanvrager voorschriften, verbonden aan een eerdere toestemming voor een soortgelijke activiteit of beperkingen waaronder zo'n toestemming is verleend, niet heeft nageleefd en het vermoeden gerechtvaardigd is dat indien de gevraagde toestemming wordt verleend, hij ook daaraan verbonden voorschriften of beperkingen waaronder zij zou worden verleend, niet zal naleven.
3. Een vergunning of ontheffing kan ook worden geweigerd als de aanvraag wordt ingediend minder dan drie weken vóór het tijdstip waarop de aanvrager deze nodig heeft.

Hoofdstuk 2. Openbare orde

Afdeling 1. Voorkomen of bestrijden van ongeregeldheden

Artikel 2:1 Samenscholing en ongeregeldheden

1. Het is verboden op een openbare plaats deel te nemen aan een samenscholing, onnodig op te dringen, te vechten of door uitdagend gedrag aanleiding te geven tot ongeregeldheden.
2. Een ieder die op een openbare plaats aanwezig is bij een voorval waardoor ongeregeldheden ontstaan of dreigen te ontstaan, of bij een tot toeloop van publiek aanleiding gevende gebeurtenis waardoor ongeregeldheden ontstaan of dreigen te ontstaan, dan wel zich bevindt in of aanwezig is bij een samenscholing, is verplicht op bevel van een ambtenaar van politie zijn weg te vervolgen of zich in de door hem aangewezen richting te verwijderen.
3. Het is verboden zich te begeven naar of zich te bevinden op openbare plaatsen die door het bevoegde bestuursorgaan in het belang van de openbare veiligheid of ter voorkoming van wanordelijkheden zijn afgezet.
4. De burgemeester kan ontheffing verlenen van het verbod, bedoeld in het derde lid.
5. Dit artikel is niet van toepassing op betogingen, vergaderingen en godsdienstige en levensbeschouwelijke samenkomsten als bedoeld in de Wet openbare manifestaties.
6. Op de aanvraag om een vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Afdeling 2. Betoging

Artikel 2:2 Optochten

[gereserveerd]

Artikel 2:3 Kennisgeving betogingen op openbare plaatsen

1. Degene die het voornemen heeft op een openbare plaats een betoging te houden, waaronder begrepen een samenkomst als bedoeld in artikel 3, eerste lid, van de Wet openbare manifestaties, geeft daarvan voor de openbare aankondiging en ten minste 48 uur voordat de betoging wordt gehouden, schriftelijk kennis aan de burgemeester.
2. De kennisgeving bevat:
   a. naam en adres van degene die de betoging houdt;
   b. het doel van de betoging;
   c. de datum waarop de betoging wordt gehouden en het tijdstip van aanvang en van beëindiging;

d. de plaats en, voor zover van toepassing, de route en de plaats van beëindiging;

e. voor zover van toepassing, de wijze van samenstelling;

f. maatregelen die degene die de betoging houdt zal treffen om een regelmatig verloop te bevorderen.

3. Degene die de kennisgeving doet, ontvangt daarvan een bewijs waarin het tijdstip van de kennisgeving is vermeld.
4. Als het tijdstip van de schriftelijke kennisgeving valt op een vrijdag na 12.00 uur, een zaterdag, een zondag of een algemeen erkende feestdag, wordt de kennisgeving gedaan uiterlijk op de werkdag die aan de dag van dat tijdstip voorafgaat vóór 12.00 uur.
5. De burgemeester kan in bijzondere omstandigheden de in het eerste lid genoemde termijn verkorten en een mondelinge kennisgeving in behandeling nemen.

Artikel 2:4 Afwijking termijn

(Vervallen; opgenomen in artikel 2:3)

Artikel 2:5 Te verstrekken gegevens

(Vervallen; opgenomen in artikel 2:3)

Afdeling 3. Verspreiden van gedrukte stukken

Artikel 2:6 Verspreiden geschreven of gedrukte stukken of afbeeldingen

1. Het is verboden gedrukte of geschreven stukken dan wel afbeeldingen onder publiek te verspreiden dan wel openlijk aan te bieden op door het college aangewezen openbare plaatsen.
2. Het college kan de werking van het verbod beperken tot bepaalde dagen en uren.
3. Het verbod is niet van toepassing op het huis-aan-huis verspreiden of het aan huis bezorgen van gedrukte of geschreven stukken en afbeeldingen.
4. Het college kan ontheffing verlenen van het verbod.
5. Op de aanvraag om een ontheffing is paragraaf 4.1.3.3. van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Afdeling 4. Vertoningen op de weg

Artikel 2:7 Feest, muziek en wedstrijd e.d.

(Vervallen; opgenomen in artikel 2:25)

Artikel 2:8 Dienstverlening

(Vervallen)

Artikel 2:9 Vertoningen op openbare plaatsen

1. Het is verboden ten behoeve van publiek als straatartiest, straatfotograaf, tekenaar, filmoperateur of gids op te treden op door de burgemeester in het belang van de openbare orde, de openbare veiligheid, de volksgezondheid of het milieu aangewezen openbare plaatsen.
2. De burgemeester kan de werking van het verbod beperken tot bepaalde dagen en uren.
3. De burgemeester kan ontheffing verlenen van het verbod.
4. Op de aanvraag om een ontheffing is paragraaf 4.1.3.3. van de Algemene wet bestuursrecht (positievefictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Afdeling 5. Bruikbaarheid, uiterlijk aanzien en veilig gebruik van openbare plaatsen

Artikel 2:10 Voorwerpen op of aan de weg of openbare plaats

1. Het is verboden zonder voorafgaande vergunning van het college de openbare plaats anders te gebruiken dan overeenkomstig de publieke functie daarvan.
2. Een vergunning bedoeld in het eerste lid kan worden geweigerd:
   a. indien het beoogde gebruik schade toebrengt aan de weg, gevaar oplevert voor de bruikbaarheid van de openbare plaats of voor het doelmatig en veilig gebruik daarvan, dan wel een belemmering kan vormen voor het doelmatig beheer en onderhoud van de weg;
   b. indien het beoogde gebruik hetzij op zichzelf, hetzij in verband met de omgeving niet voldoet aan redelijke eisen van welstand;
   c. in het belang van de voorkoming of beperking van overlast voor gebruikers van de in de nabijheid gelegen onroerende zaak.
3. Het verbod in het eerste lid geldt niet voor:
   a. evenementen als bedoeld in artikel 2:24;
   b. standplaatsen als bedoeld in artikel 5:17;

c. voorwerpen of stoffen waarop gedachten of gevoelens worden geopenbaard.

4. Geen vergunning is vereist voor het tijdelijk plaatsen van onder andere bouwmaterialen zoals bouwketen, steigers, containers als ook aankondigingsborden, spandoeken en spanframes, mits:
   a. er geen gevaar voor de bruikbaarheid van de weg wordt veroorzaakt;
   b. het object geen overlast veroorzaakt voor gebruikers van de in de nabijheid gelegen onroerende zaak;
   c. bouwmaterialen alleen worden geplaatst op of nabij de locatie waar de werkzaamheden plaatsvinden;
   d. bouwmaterialen op de openbare weg dienen te voldoen aan de door het CROW uitgebrachte "Richtlijnen voor het markeren van onverlichte obstakels"
   e. de objecten geen belemmering vormen voor beheer en onderhoud van de weg;
   f. de objecten niet in het centrum van Zevenaar, zoals bedoeld in artikel 1:1 onder j, worden geplaatst;
   g. de van toepassing zijnde beleidsregels in acht wordt genomen;
   h. er 3 weken voorafgaand melding wordt gedaan aan het college en deze niet binnen 8 werkdagen na ontvangst van de melding heeft besloten het plaatsen van het object te verbieden.

   5.

   a. Het verbod in het eerste lid geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door de Wet beheer rijkswaterstaatswerken of het Provinciaal wegenreglement.
   b. De weigeringsgrond van het tweede lid, onder a, geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door artikel 5 van de Wegenverkeerswet.
   c. De weigeringsgrond van het tweede lid, onder b, geldt niet voor bouwwerken;
   d. De weigeringsgrond van het tweede lid, onder c, geldt niet voor zover in het geregelde onderwerp wordt voorzien door de Wet milieubeheer.

6. Het college kan categorieën van voorwerpen aanwijzen waarvoor het verbod in het eerste lid niet geldt.
7. Op de aanvraag om een vergunning / ontheffing bedoeld in het eerste lid is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Artikel 2:11 Aanleggen, beschadigen en veranderen van een weg

1. Het is verboden zonder vergunning van het bevoegd gezag een weg aan te leggen, de verharding daarvan op te breken, in een weg te graven of te spitten, aard of breedte van de wegverharding te veranderen of anderszins verandering te brengen in de wijze van aanleg van een weg.
2. Het verbod in het eerste lid geldt niet voor overheden bij het uitvoeren van hun publieke taak.
3. Het verbod geldt voorts niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door het Wetboek van Strafrecht, de Wegenwet, de Wet beheer rijkswaterstaatswerken, het Provinciaal wegenreglement, de Waterschapskeur, de Telecommunicatiewet of de daarop gebaseerde Telecommunicatieverordening.

4. Op de aanvraag om een vergunning / ontheffing bedoeld in het eerste lid is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) van toepassing.

Artikel 2:12 Maken of veranderen van een uitweg

1. Het is verboden zonder omgevingsvergunning van het bevoegd gezag:
   a. een uitweg te maken naar de weg;
   b. van de weg gebruik te maken voor het hebben van een uitweg;
   c. verandering te brengen in een bestaande uitweg naar de weg.
2. Een vergunning als bedoeld in het eerste lid kan worden geweigerd in het belang van:
   a. de bruikbaarheid van de weg;
   b. het veilig en doelmatig gebruik van de weg;
   c. de verdeling van de beschikbare parkeerruimte;
   d. de bescherming van het uiterlijk aanzien van de omgeving;
   e. de bescherming van groenvoorzieningen in de gemeente.
3. Het verbod in het eerste lid geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door de Wet beheer Rijkswaterstaatswerken, de Waterschapskeur of het Provinciaal wegenreglement.

Afdeling 6. Veiligheid op de weg

Artikel 2:13 Veroorzaken van gladheid

(Vervallen)

Artikel 2:14 Winkelwagentjes

1. Een winkelier die winkelwagentjes ter beschikking stelt is verplicht deze
   a. te voorzien van de naam van het bedrijf of een ander herkenningsteken, en
   b. terstond te verwijderen of te doen verwijderen uit de omgeving van dat bedrijf, voor zover deze buiten een winkelwagenstalling staan.
2. Het is verboden een winkelwagentje na gebruik onbeheerd op een openbare plaats achter te laten.
3. Het eerste lid, aanhef en onder b, is niet van toepassing op situaties waarin wordt voorzien door de Wet milieubeheer.

Artikel 2:15 Hinderlijke beplanting of gevaarlijk voorwerp

Het is verboden beplanting of een voorwerp aan te brengen of te hebben op zodanige wijze dat aan het wegverkeer het vrije uitzicht wordt belemmerd of voor het wegverkeer hinder of gevaar ontstaat.

Artikel 2:16 Openen straatkolken e.d.

(Vervallen)

Artikel 2:17 Kelderingangen e.d.

(Vervallen)

Artikel 2:18 Rookverbod in bossen en natuurterreinen

1. Het is verboden te roken in bossen of binnen een afstand van dertig meter daarvan gedurende een door het college aangewezen periode.
2. Het is verboden in bossen of binnen een afstand van honderd meter daarvan, voor zover het de open lucht betreft, brandende of smeulende voorwerpen te laten vallen, weg te werpen of te laten liggen.
3. Het in het eerste en tweede lid gestelde verbod geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door artikel 429, aanhef en onder 3, van het Wetboek van Strafrecht.
4. Het in het eerste lid gestelde verbod geldt voorts niet voor zover het roken plaatsvindt in gebouwen en aangrenzende erven.

Artikel 2:19 Gevaarlijk of hinderlijk voorwerp

1. Het is verboden op, aan of boven het voor voetgangers of (brom)fietsers bestemde deel van de weg op enigerlei wijze prikkeldraad, schrikdraad, puntdraad of andere scherpe voorwerpen aan te brengen of te hebben hangen lager dan 2,2 meter boven dat gedeelte van de weg.
2. Het verbod geldt niet voor prikkeldraad, schrikdraad, puntdraad of andere scherpe voorwerpen, die op grotere afstand dan 0,25 m uit de uiterste boord van de weg, op van de weg af gerichte delen van een afscheiding zijn aangebracht.
3. Het verbod in het eerste lid geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door artikel 5 van de Wegenverkeerswet 1994.

Artikel 2:20 Vallende voorwerpen

(Vervallen)

Artikel 2:21 Voorzieningen voor verkeer en verlichting

1. De rechthebbende op een bouwwerk c.q. perceel grond is verplicht toe te laten dat op of aan dat bouwwerk c.q. perceel grond voorwerpen, borden of voorzieningen ten behoeve van het verkeer of de openbare verlichting worden aangebracht, onderhouden, gewijzigd of verwijderd.
2. Het bepaalde geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door de Waterstaatswet 1900, de Onteigeningswet, of de Belemmeringenwet Privaatrecht.

Artikel 2:22 Objecten onder hoogspanningslijn

(Vervallen)

Artikel 2:23 Veiligheid op het ijs

(Vervallen)

Afdeling 7. Evenementen

Artikel 2:24 Begripsbepaling

1. In deze afdeling wordt onder evenement verstaan elke voor publiek toegankelijke verrichting van vermaak, met uitzondering van:
   a. bioscoopvoorstellingen;
   b. markten als bedoeld in artikel 160, eerste lid, aanhef en onder g, van de Gemeentewet en artikel 5:22 van deze verordening;
   c. kansspelen als bedoeld in de Wet op de kansspelen;
   d. het in een inrichting in de zin van de Drank en Horecawet gelegenheid geven tot dansen;
   e. betogingen, samenkomsten en vergaderingen als bedoeld in de Wet openbare manifestaties;
   f. activiteiten als bedoeld in artikel 2:9 en 2:39 van deze verordening;
   g. de van gemeentewege georganiseerde jaarlijkse kermissen;
   h. sportwedstrijden, niet zijnde vechtsportevenementen als bedoeld in het tweede lid onder f.
2. Onder evenement wordt mede verstaan:
   a. een herdenkingsplechtigheid;
   b. een braderie;
   c. een optocht, niet zijnde een betoging als bedoeld in artikel 2:3 van deze verordening, op de weg;
   d. een feest, muziekvoorstelling of wedstrijd op of aan de weg.
   e. een straatfeest of buurtbarbecue op één dag (een klein evenement).
   f. een door de burgemeester aangewezen categorie vechtsportwedstrijden of -gala's.
3. In deze afdeling wordt onder een klein evenement verstaan een eendaags evenement waarbij:
   a. het aantal aanwezigen niet meer bedraagt dan 150 personen;
   b. het evenement plaatsvindt tussen 10.00 en 23.00 uur;

c. er geen verkeersmaatregelen vereist zijn, anders dan het onttrekken van parkeerplaatsen en het eventueel afsluiten van een straat met een beperkte verkeersfunctie.

d. het evenement voldoet aan de risicocategorie 0 'te melden evenement';

4. Evenementen worden op basis van de uitkomst van een risicoscan ingedeeld in de volgende risicocategorieën:

   a. Te melden evenement (0) 'Evenement' waarbij geen risico's te verwachten zijn voor de openbare orde, de openbare veiligheid, de volksgezondheid of het milieu en die geen maatregelen of voorzieningen vergen van het daartoe bevoegd gezag.

   b. Regulier evenement (A): 'Evenement' waarbij het (zeer) onwaarschijnlijk is dat die gebeurtenis leidt tot risico's voor de openbare orde, de openbare veiligheid, de volksgezondheid of het milieu en maatregelen of voorzieningen vergen van het daartoe bevoegd gezag om die dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken.

   c. Aandachts evenement (B): 'Evenement' waarbij het mogelijk is dat die gebeurtenis leidt tot risico's voor de openbare orde, de openbare veiligheid, de volksgezondheid of het milieu en maatregelen of voorzieningen vergen van het daartoe bevoegd gezag om die dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken.

   d. Risicovol evenement (C): 'Evenement' waarbij het (zeer) waarschijnlijk is dat die gebeurtenis leidt tot risico's voor de openbare orde, de openbare veiligheid, de volksgezondheid of het milieu en maatregelen of voorzieningen vergen van het daartoe bevoegd gezag om die dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken.

Artikel 2:25 Evenement

1. Het is verboden zonder of in afwijking van een vergunning van de burgemeester een evenement te organiseren.
2. Bij de indiening van de vergunningaanvraag worden de gegevens, bedoeld in artikel 2.3 van het Besluit brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen aangeleverd voor zover het evenement een gebruiksmelding zou moeten worden gedaan op grond van artikel 2.1, eerste lid, van het Besluit brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen.
3. Geen vergunning is vereist voor een klein evenement, als de organisator ten minste 15 werkdagen voorafgaand aan het evenement daarvan melding heeft gedaan aan de burgemeester.
4. De burgemeester kan binnen tien werkdagen na ontvangst van de melding besluiten een klein evenement te verbieden.
5. Het verbod van het eerste lid geldt niet voor een feest, muziekvoorstelling of wedstrijd op of aan de weg, voor zover in het geregelde onderwerp wordt voorzien door artikel 10 juncto 148, van de Wegenverkeerswet 1994.
6. Het derde lid is niet van toepassing op een krachtens artikel 2:24, tweede lid, aanhef en onder f, aangewezen categorie vechtsportwedstrijden of –gala's.

7. Onverminderd het bepaalde in artikel 1:8 kan de burgemeester een vergunning voor een vechtsportevenement als bedoeld in artikel 2:24, tweede lid, aanhef en onder f, weigeren als de organisator of de aanvrager van de vergunning van in enig opzicht van slecht levensgedrag is.
8. Op de aanvraag om een vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Artikel 2:25A Meerjarenvergunning

1. De burgemeester kan besluiten om voor jaarlijks terugkerende evenementen een meerjaren vergunning te verlenen.
2. Een meerjaren vergunning geldt voor maximaal drie jaar.
3. Een meerjaren vergunning kan onder de volgende voorwaarden worden verleend:
   a. het evenement vindt al minstens drie jaar in de gemeente Zevenaar plaats;
   b. het betreft een evenement in de risicocategorie A of B;
   d. er zijn geen eerdere negatieve ervaringen opgedaan;
   e. er zijn uit voorgaande jaren geen gegrond verklaarde bezwaren bekend;
   f. er is sprake van geringe risico's t.a.v. de openbare orde en veiligheid, een en ander ter beoordeling van politie/brandweer en burgemeester;
   g. het evenement wijzigt jaarlijks niet of nauwelijks qua aard en omvang en wordt elk jaar op dezelfde locatie gehouden;
4. De meerjaren vergunning kan worden ingetrokken wanneer:
   a. er sprake is van substantiële wijzigingen in de aard, omvang of locatie;
   b. de voorschriften niet worden nageleefd;
   c. zich een calamiteit heeft voorgedaan;
   d. er zwaarwegende klachten zijn binnengekomen;
   e. de burgemeester dit om andere redenen noodzakelijk acht.

Artikel 2:26 Ordeverstoring en beëindiging evenement

1. Het is verboden bij een evenement de orde te verstoren.
2. De burgemeester kan, indien het belang van de openbare orde, het voorkomen of beperken van overlast, de verkeersveiligheid of de veiligheid van personen of goederen, de zedelijkheid of gezondheid, dan wel het woon- en leefklimaat dit vordert, het bevel geven een evenement te beëindigen.
3. Degene die een evenement organiseert dan wel bij een evenement feitelijk de leiding heeft, is verplicht:
   a. dat evenement onverwijld te beëindigen indien de burgemeester hiertoe een bevel geeft;

b. ervoor te zorgen dat, nadat het onder a bedoeld bevel door de burgemeester is gegeven, geen publiek meer tot het evenement toegelaten wordt;

c. ervoor te zorgen dat ambtenaren van politie te allen tijde toegang hebben tot het evenement.

4. Indien een evenement gepaard gaat of dreigt te gaan met een ernstige verstoring van de

   openbare orde is degene die dat evenement organiseert of bij dat evenement feitelijk de leiding heeft, verplicht op bevel van een ambtenaar van politie het evenement onverwijld te beëindigen en geen publiek meer tot het evenement toe te laten.

5. Het is verboden aanwezig te zijn bij een evenement ten aanzien waarvan een bevel, als bedoeld in het tweede lid of in het vierde lid gegeven is.

6. Indien een evenement is verboden of een bevel tot beëindiging als bedoeld in het tweede lid of in het vierde lid is gegeven, is een ieder die zich op de plaats of in de directe nabijheid van het evenement bevindt, op eerste vordering van een ambtenaar van politie of brandweer verplicht zich terstond te verwijderen in de door die ambtenaar bevolen richting.

7. Het is verboden bij een evenement zichtbaar goederen te dragen, bij zich te hebben of te vervoeren die uiterlijke kenmerken zijn van een organisatie die bij rechterlijke uitspraak of bestuurlijk besluit verboden is verklaard of is ontbonden vanwege een doel of werkzaamheid in strijd met de openbare orde.

8. Het verbod van lid 7 geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door het Wetboek van Strafrecht.

Afdeling 8. Toezicht op horecabedrijven

Artikel 2:27 Begripsbepalingen

1. In deze afdeling wordt verstaan onder:

   a. openbare inrichting: de voor het publiek toegankelijke, besloten ruimte waarin bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig is, logies wordt verstrekt of dranken worden geschonken of rookwaren of spijzen voor directe consumptie worden bereid of verstrekt. Onder een horecabedrijf wordt in ieder geval verstaan: een hotel, restaurant, pension, café, waterpijpcafé, cafetaria, snackbar, discotheek, buurthuis of clubhuis. Onder horecabedrijf wordt tevens verstaan een bij dit bedrijf behorend terras en andere aanhorigheden;

   b. terras: een buiten de besloten ruimte van de inrichting liggend deel van het horecabedrijf waar sta- of zitgelegenheid kan worden geboden en waar tegen vergoeding dranken kunnen worden geschonken of spijzen voor directe consumptie kunnen worden bereid of verstrekt.

   c. exploitant: degene die een horecabedrijf exploiteert.

2. Deze afdeling verstaat niet onder bezoekers:

   a. de gezinsleden van de houder, alsmede zijn elders wonende bloed- en aanverwanten, in de rechte lijn onbeperkt, in de zijlijn tot en met de derde graad;

b. de personen die voorkomen in het register als bedoeld in artikel 438 van het Wetboek van Strafrecht, alsmede personen bedoeld in artikel 438, derde lid, van het Wetboek van Strafrecht;

c. de personen wier aanwezigheid in de inrichting wegens dringende redenen noodzakelijk is.

Artikel 2:28 Exploitatievergunning openbare inrichting

1. Het is verboden een openbare inrichting te exploiteren zonder vergunning van de burgemeester.
2. De burgemeester weigert de vergunning indien de exploitatie van de openbare inrichting in strijd is met een geldend bestemmingsplan, beheersverordening, exploitatieplan of voorbereidingsbesluit. De burgemeester kan de vergunning eveneens weigeren indien er gesproken kan worden van slecht levensgedrag van de horeca ondernemer of de horeca ondernemer heeft de leeftijd van 21 jaar niet bereikt of staat onder curatele.
3. Onverminderd het bepaalde in artikel 1:8 kan de burgemeester de vergunning slechts geheel of gedeeltelijk weigeren, indien naar zijn oordeel moet worden aangenomen dat;
   a. de woon- of leefsituatie in de omgeving van de openbare inrichting of de openbare orde op ontoelaatbare wijze nadelig wordt beïnvloed; of
   b. de financier, eigenaar of de leidinggevende in enig opzicht van slecht levensgedrag is.
4. Geen vergunning is vereist voor een openbare inrichting die zich bevindt in:
   a. een winkel als bedoeld in artikel 1 van de Winkeltijdenwet, voor zover de activiteiten van de openbare inrichting een nevenactiviteit vormen van de winkelactiviteit;
   b. een zorginstelling;
   c. een museum;
   d. een sport-, school- of bedrijfskantine of - restaurant uitsluitend voor zover deze als zodanig in gebruik is;
   e. rouwcentra, begraafplaatsen en crematoria;
   f. para commerciële instellingen zoals bedoeld in artikel 2:34a onder e.
5. De burgemeester verleent op verzoek of ambtshalve vrijstelling van het verbod genoemd in het eerste lid aan openbare inrichtingen die horecabedrijf zijn als bedoeld in artikel 1 van de Drank- en Horecawet indien:
   a. zich in de twaalf maanden voorafgaand aan de inwerkingtreding van deze bepaling geen incidenten gepaard gaande met geweld, overlast op straat of drugsgebruik en -handel hebben voorgedaan in of bij de inrichting.
6. De vrijstelling wordt ingetrokken wanneer zich een incident heeft voorgedaan als bedoeld in het vijfde lid onder a.
7. Voor de overige openbare inrichtingen, dan in lid 5, geld dat ze binnen achttien maanden na inwerkingtreding van deze bepaling beschikken over een vergunning zoals bedoeld in lid 1.
8. Paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) is niet van toepassing op de vergunning bedoeld in het eerste lid en op de vrijstelling bedoeld in het vijfde lid.

Artikel 2:29 Sluitingstijd

1. Het is de exploitant verboden de openbare inrichting voor bezoekers geopend te hebben, of bezoekers in de openbare inrichting te laten verblijven: op maandag tot en met zondag tussen 02.00 uur en 06.00 uur, in afwijking van het vorenstaande op zaterdag en zondag tussen 03.00 uur en 06.00 uur voor zover de exploitant een daartoe strekkende overeenkomst met de gemeente heeft gesloten en de exploitant voldoet aan de daarin gestelde voorwaarden.

2. Het is verboden een openbare inrichting voor bezoekers geopend te hebben, of bezoekers in de inrichting te laten verblijven na sluitingstijd.

3 . De burgemeester kan ontheffing verlenen van de sluitingstijd.

4. Voor een openbare inrichting als bedoeld in artikel 2:28, vierde lid, aanhef en onder a, gelden dezelfde sluitingstijden als voor de winkel.

5. Het eerste en het derde lid zijn niet van toepassing op situaties waarin bij of krachtens de Wet milieubeheer is voorzien.

6. Op de aanvraag om een vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Artikel 2:30 Afwijking sluitingstijd; tijdelijke sluiting

1. De burgemeester kan in het belang van de openbare orde, veiligheid, zedelijkheid of gezondheid of in geval van bijzondere omstandigheden voor een of meer openbare inrichtingen tijdelijk andere dan de krachtens artikel 2:29 geldende sluitingstijden vaststellen of tijdelijk sluiting bevelen.

2. Het in het eerste lid bepaalde geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door artikel 13b van de Opiumwet.

Artikel 2:31 Verboden gedraging

Het is verboden in een horecabedrijf

a. de orde te verstoren;

b. zich te bevinden na sluitingstijd, tenzij het personeel betreft, of gedurende de tijd dat de inrichting gesloten dient te zijn op grond van een besluit krachtens het eerste lid;

c. op het terras spijzen of dranken te verstrekken aan personen die geen gebruik maken van de zitplaatsen die aanwezig zijn op het terras;

Artikel 2:32 Handel in horecabedrijven

1. In dit artikel wordt onder handelaar verstaan: de handelaar als bedoeld in artikel 1 van de algemene maatregel van bestuur op grond van artikel 437, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht.

2. De exploitant van een horecabedrijf laat niet toe dat een handelaar, aangewezen bij algemene maatregel van bestuur op grond van artikel 437, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht, of een voor hem handelend persoon in dat bedrijf enig voorwerp verwerft, verkoopt of op enig andere wijze overdraagt.

Artikel 2:33 Het college als bevoegd bestuursorgaan

Als een horecabedrijf geen inrichting is in de zin van artikel 174 van de Gemeentewet, treedt het college op als bevoegd bestuursorgaan voor de toepassing van artikel 2:28 tot en met 2:30

Afdeling 8a. Regulering paracommerciële rechtspersonen en overige aangelegenheden uit de Drank- en Horecawet

Artikel 2:34a Begripsbepaling

Vervallen

Artikel 2:34b Voorschriften en beperkingen aan vergunning

Vervallen

Artikel 2:34c Tijdelijke ontheffing

Vervallen

Artikel 2:34d Weigeringsgronden

Vervallen

Artikel 2:34e Hardheidsclausule

Vervallen

Afdeling 9. Toezicht op inrichtingen tot het verschaffen van nachtverblijf

Artikel 2:35 Begripsbepaling

In deze afdeling wordt onder inrichting verstaan: elke al dan niet besloten ruimte waarin, in de uitoefening van beroep of bedrijf, aan personen de mogelijkheid van nachtverblijf of gelegenheid tot kamperen wordt verschaft

Artikel 2:36 Kennisgeving exploitatie

Degene die een inrichting opricht, overneemt, verplaatst of de exploitatie of feitelijke leiding van een inrichting staakt, is verplicht daarvan binnen drie dagen daarna daarvan schriftelijk kennis te geven aan de burgemeester.

Artikel 2:37 Nachtregister

(Vervallen)

Artikel 2:38 Verschaffing gegevens nachtregister

Degene die in een inrichting nachtverblijf houdt of de kampeerder is verplicht de exploitant of feitelijk leidinggevende van die inrichting volledig en naar waarheid naam, woonplaats, dag van aankomst en de dag van vertrek te verstrekken.

Afdeling 10. Toezicht op speelgelegenheden

Artikel 2:39 Speelgelegenheden

1. In deze afdeling wordt onder speelgelegenheid verstaan een voor het publiek toegankelijke gelegenheid waar bedrijfsmatig of in een omvang alsof deze bedrijfsmatig is de mogelijkheid wordt geboden enig spel te beoefenen, waarbij geld of in geld inwisselbare voorwerpen kunnen worden gewonnen of verloren.
2. In deze afdeling voorkomende begrippen die in de Wet op de kansspelen zijn omschreven, hebben dezelfde betekenis als in die wet.
3. Het is verboden zonder vergunning van de burgemeester een speelgelegenheid te exploiteren of te doen exploiteren.
4. Het verbod is niet van toepassing op situaties waarin wordt voorzien door de Wet op de kansspelen.
5. Onverminderd het bepaalde in artikel 1:8 weigert de burgemeester de vergunning als:
    a. naar zijn oordeel moet worden aangenomen dat de woon- en leefsituatie in de omgeving van de speelgelegenheid of de openbare orde op ontoelaatbare wijze nadelig worden beïnvloed door de exploitatie van de speelgelegenheid; of
    b. de exploitatie van de speelgelegenheid in strijd is met een geldend bestemmingsplan.
6. Op de aanvraag om een vergunning is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.
7. Nadere regels omtrent speelgelenheden kunnen door de burgemeester worden vastgesteld.

Artikel 2:40 Kansspelautomaten

1. In hoogdrempelige inrichtingen zijn 2 kansspelautomaten toegestaan.
2. In laagdrempelige inrichtingen zijn 2 speelautomaten toegestaan, met dien verstande dat kansspelautomaten in het geheel niet zijn toegestaan.

Afdeling 11. Maatregelen ter voorkoming van overlast, gevaar of schade

Artikel 2:41 Betreden gesloten woning of lokaal

1. Het is verboden een krachtens artikel 174a van de Gemeentewet gesloten woning, een niet voor publiek toegankelijk lokaal of een bij die woning of dat lokaal behorend erf te betreden.
2. Het is verboden een krachtens artikel 13b van de Opiumwet gesloten woning, een niet voor het publiek toegankelijk lokaal, een bij die woning of dat lokaal behorend erf, een voor het publiek toegankelijk lokaal of bij dat lokaal behorend erf te betreden.
3. Deze verboden gelden niet voor personen wier aanwezigheid in de woning of het lokaal of een daarbij behorend erf wegens dringende reden noodzakelijk is.
4. De burgemeester is bevoegd van de in het eerste en tweede lid bedoelde verboden ontheffing te verlenen.

Artikel 2:42 Plakken en kladden

1. Het is verboden een openbare plaats of dat gedeelte van een onroerende zaak dat vanaf die plaats zichtbaar is te bekrassen of te bekladden.
2. Het is verboden zonder schriftelijke toestemming van de rechthebbende op een openbare plaats of dat gedeelte van een onroerende zaak dat vanaf die plaats zichtbaar is:
   a. een aanplakbiljet of ander geschrift, afbeelding of aanduiding aan te plakken, te doen aanplakken, op andere wijze aan te brengen of te doen aanbrengen;
   b. met kalk, teer of een kleur of verfstof een afbeelding, letter, cijfer of teken aan te brengen of te doen aanbrengen.
3. Het verbod, bedoeld in het tweede lid, is niet van toepassing voor zover gehandeld wordt krachtens wettelijk voorschrift.
4. De houder van de schriftelijke toestemming is verplicht die aan een opsporingsambtenaar op diens eerste vordering terstond ter inzage af te geven.
5. Het college wijst aanplakborden aan voor het aanbrengen van meningsuitingen en bekendmakingen.
6. Het is verboden de aanplakborden te gebruiken voor het aanbrengen van handelsreclame.
7. Het college kan nadere regels stellen voor het aanbrengen van meningsuitingen en bekendmakingen, die geen betrekking mogen hebben op de inhoud daarvan.

Artikel 2:43 Vervoer plakgereedschap en dergelijke

1. Het is verboden op de weg of openbaar water enig aanplakbiljet, aanplakdoek, kalk, teer, kleur- of verfstof of verfgereedschap te vervoeren of bij zich te hebben
2. Het verbod is niet van toepassing als de genoemde materialen of gereedschappen niet zijn gebruikt of niet zijn bestemd voor handelingen als verboden in artikel 2:42.

Artikel 2:44 Vervoer inbrekerswerktuigen

1. Het is verboden op een openbare plaats inbrekerswerktuigen of vermommingsmiddelen te vervoeren of bij zich te hebben.
2. Het verbod is niet van toepassing als de bedoelde werktuigen niet zijn gebruikt of niet zijn bestemd om zich onrechtmatig de toegang tot een gebouw of erf te verschaffen, onrechtmatig sluitingen te openen of te verbreken, diefstal door middel van braak te vergemakkelijken of het maken van sporen, of herkenning bij het plegen voornoemde strafbare feiten te voorkomen.

Artikel 2:45 Betreden van plantsoenen

(Vervallen)

Artikel 2:45b Overlast skaten

1. Onder skaten wordt in dit artikel verstaan: het zich voortbewegen op rolschaatsen, rollerskates, skates, skeelers, skateboarden en vergelijkbare voorwerpen.
2. Het college kan wegen of gebieden aanwijzen waar het is verboden om te skaten.
3. De in het vorige lid bedoelde wegen of gebieden kunnen worden aangewezen in het belang van:
   a. het doelmatig beheer en onderhoud van de weg, waaronder mede begrepen de voorkoming van schade aan de weg en het straatmeubilair;
   b. de bescherming van verkeersdeelnemers en de verdeling van de gebruiksmogelijkheden van de weg;
   c. de voorkoming of opheffing van hinder of overlast.

Artikel 2:46 Rijden over bermen e.d.

(Vervallen)

Artikel 2:47 Hinderlijk gedrag op openbare plaatsen

1. Het is verboden:
   a. op een openbare plaats te klimmen of zich te bevinden op een beeld, monument, overkapping, constructie, openbare toiletgelegenheid, voertuig, hek, omheining of andere afsluiting, verkeersmeubilair en daarvoor niet bestemd straatmeubilair;
   b. zich op een openbare plaats zodanig op te houden dat aan gebruikers of bewoners van nabij de weg gelegen woningen onnodig overlast of hinder wordt veroorzaakt.
2. Het verbod geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door artikel 424, 426bis of 431 van het Wetboek van Strafrecht of artikel 5 van de Wegenverkeerswet 1994.

Artikel 2:48 Verboden drank- en drugsgebruik

1. Het is voor personen die de leeftijd van achttien jaar hebben bereikt verboden op een openbare plaats, die deel uitmaakt van een door het college aangewezen gebied, alcoholhoudende drank te gebruiken of aangebroken flessen, blikjes en dergelijke met alcoholhoudende drank bij zich te hebben.
2. Het verbod is niet van toepassing op:
   a. een terras dat behoort bij een horecabedrijf, als bedoeld in artikel 1 van de Drank- en Horecawet;
   b. een andere plaats dan een horecabedrijf als bedoeld onder a, waarvoor een ontheffing geldt krachtens artikel 35 van de Drank en Horecawet.

Artikel 2:49 Verboden gedrag bij of in gebouwen

1. Het is verboden zonder redelijk doel:
   a. zich in een portiek of poort op te houden;
   b. in, op of tegen een raamkozijn of een drempel van een gebouw te zitten of te liggen.
2. Het is aan anderen dan bewoners of gebruikers van flatgebouwen, appartementsgebouwen en soortgelijke meergezinshuizen en van gebouwen die voor publiek toegankelijk zijn, verboden zich zonder redelijk doel te bevinden in een voor gemeenschappelijk gebruik bestemde ruimte van zo'n gebouw.

Artikel 2:49a Woonoverlast als bedoeld in artikel 151d Gemeentewet

1. Degene die een woning of een bij die woning behorend erf gebruikt, of tegen betaling in gebruik geeft aan een persoon die niet als ingezetene met een adres in de gemeente in de basisregistratie personen is ingeschreven, draagt er zorg voor dat door gedragingen in of vanuit die woning of dat erf of in de onmiddellijke nabijheid van die woning of dat erf geen ernstige en herhaaldelijke hinder voor omwonenden wordt veroorzaakt.

2. Als de burgemeester een last onder dwangsom of onder bestuursdwang oplegt naar aanleiding van een schending van deze zorgplicht kan hij daarbij aanwijzingen geven over wat de overtreder dient te doen of na te laten om verdere schending te voorkomen

Artikel 2:50 Hinderlijk gedrag in voor het publiek toegankelijke ruimten

Het is verboden zich zonder redelijk doel en op een voor anderen hinderlijke wijze op te houden in of op eenvoor het publiek toegankelijke ruimte dan wel deze te verontreinigen of te gebruiken voor een ander doel dan waarvoor de desbetreffende ruimte is bestemd. Onder deze ruimten worden in elk geval verstaan portalen, telefooncellen, wachtlokalen voor het openbaar vervoer, parkeergarages en rijwielstallingen.

Artikel 2.50a Gevaarlijk drinkgerei en verpakkingen

1. Het is verboden op de weg, die deel uitmaakt van een door de burgemeester aangewezen gebied, drinkgerei van glas of geopende glazen verpakkingen, kennelijk bestemd voor het bewaren van dranken, bij zich te hebben of met zich mee te voeren.
2. Het bepaalde in het eerste lid geldt niet voor:

   a. een terras waarvoor een vergunning geldt als bedoeld in artikel 2:26;

   b. de plaats waarvoor een ontheffing geldt krachtens artikel 35 van de Drank- en Horecawet.
3. Het is de exploitant van een inrichting als bedoeld in artikel 2:26 en degene die het winkelbedrijf of slijtersbedrijf uitoefent, welke inrichting, winkel of slijterij is gelegen aan een door de burgemeester aangewezen weg of weggedeelte, verboden dranken in door de burgemeester aangewezen verpakkingen, en/of drinkgerei van glas of blik te verstrekken gedurende een door de burgemeester aangewezen periode. De burgemeester wijst de wegen of weggedeeltes, verpakkingen en drinkgerei en de periode aan in het belang van de openbare orde en/of veiligheid indien en voor zover de genoemde belangen dit dringend noodzakelijk maken en dat ook in een aantoonbaar verband staat tot deze aanwijzing.

Artikel 2:51 Neerzetten van fietsen of bromfietsen

Het is verboden op een openbare plaats een fiets of een bromfiets te plaatsen of te laten staan tegen een raam, een raamkozijn, een deur, de gevel van een gebouw of de ingang van een portiek als dit in strijd is met de uitdrukkelijk verklaarde wil van de gebruiker van dat gebouw of dat portiek of daardoor die ingang versperd wordt.

Artikel 2:52 Overlast van fiets of bromfiets op markt en kermisterrein en dergelijke

Het is verboden zich op de door het college of de burgemeester aangewezen uren en plaatsen zich met een fiets of een bromfiets te bevinden op een door het college of de burgemeester aangewezen terrein waar een markt, kermis, uitvoering, bijeenkomst of plechtigheid wordt gehouden die publiek trekt, mits dit verbod kenbaar is aan de bezoekers van het terrein.

Artikel 2:53 Verbod op zichtbare uitingen van verboden organisaties

1. Het is verboden op openbare plaatsen of in voor het publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven zichtbaar goederen te dragen, bij zich te hebben of te vervoeren die uiterlijke kenmerken zijn van een organisatie die bij rechterlijke uitspraak of bestuurlijk besluit verboden is verklaard of is ontbonden vanwege een doel of werkzaamheid in strijd met de openbare orde.

2. Het verbod geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door het Wetboek van Strafrecht.

Artikel 2:54 Bewakingsapparatuur

(vervallen i.v.m. deregulering)

Artikel 2:55 Verblijfsontzeggingen

Het is degenen aan wie dit door of namens de burgemeester in het belang van de openbare orde of zedelijkheid is bekendgemaakt, verboden zich – anders dan in een openbaar middel van vervoer – te bevinden op of aan door de burgemeester aangewezen wegen en plaatsen, gedurende de uren daarbij genoemd. Dit verbod geldt gedurende de in de bekendmaking genoemde periode van ten hoogste twaalf weken.

Artikel 2:56 Alarminstallaties

(Vervallen)

Artikel 2:57 Loslopende honden

1. Het is de eigenaar of houder van een hond verboden die hond te laten verblijven of te laten lopen:
    a. binnen de bebouwde kom op een openbare plaats als de hond niet is aangelijnd;
    b. op een voor het publiek toegankelijke en kennelijk als zodanig ingerichte kinderspeelplaats, zandbak of speelweide of op een andere door het college aangewezen plaats; of
    c. buiten de bebouwde kom op een door het college aangewezen plaats als de hond niet is aangelijnd; of
    d. op de weg als die hond niet is aangelijnd en geen halsband of een ander identificatiemerk dat de eigenaar of houder duidelijk doet kennen.
2. Het eerste lid, aanhef en onder b, is niet van toepassing op door het college aangewezen plaatsen.
3. Het eerste lid, aanhef en onder a tot en met c, is niet van toepassing op de eigenaar of houder van een hond die zich vanwege zijn handicap door een geleidehond of sociale hulphond laat begeleiden of die deze hond aantoonbaar gekwalificeerd opleidt tot geleidehond of sociale hulphond.

Artikel 2:58 Verontreiniging door honden

1. De eigenaar of houder van een hond is verplicht ervoor te zorgen dat die hond zich niet van uitwerpselen ontdoet:
   a. op openbare plaatsen binnen de bebouwde kom;
   b. op een voor het publiek toegankelijke en kennelijk als zodanig ingerichte kinderspeelplaats, zandbak of speelweide;
   c. op een andere door het college aangewezen plaats.
2. Het college kan plaatsen aanwijzen waar het verbod genoemd in het eerste lid, onder a niet geldt.
3. De strafbaarheid wegens overtreding van het in het eerste lid gestelde gebod wordt opgeheven indien de eigenaar of houder van de hond er zorg voor draagt dat de uitwerpselen onmiddellijk worden verwijderd.
4. Het eerste lid is niet van toepassing op de eigenaar of houder van een hond
   a. die zich vanwege zijn handicap door een geleidehond of sociale hulphond laat begeleiden; of
   b. die deze hond aantoonbaar gekwalificeerd opleidt tot geleidehond of sociale hulphond.

Artikel 2:59 Gevaarlijke honden

1. Als de burgemeester een hond in verband met zijn gedrag gevaarlijk of hinderlijk acht, kan het de eigenaar of houder van die hond een aanlijngebod of een aanlijn- en muilkorfgebod opleggen voor zover die hond verblijft of loopt op een openbare plaats of op het terrein van een ander.
2. De eigenaar of houder van de hond aan wie een aanlijngebod is opgelegd, is verplicht de hond kort aangelijnd te houden, met een lijn met een lengte, gemeten van hand tot halsband, van ten hoogste 1,50 meter.
3. De eigenaar of houder van de hond aan wie een aanlijn- en muilkorfgebod is opgelegd, is naast de verplichting bedoeld in het tweede lid verplicht de hond voorzien te houden van een muilkorf die:
   a. vervaardigd is van stevige kunststof, van stevig leer of van beide stoffen;
   b. door middel van een stevige leren riem zodanig rond de hals is aangebracht dat verwijdering zonder toedoen van de mens niet mogelijk is; en
   c. zodanig is ingericht dat de hond niet kan bijten, dat de afgesloten ruimte binnen de korf een geringe opening van de bek toelaat en dat geen scherpe delen binnen de korf aanwezig zijn.
4. Onverminderd het bepaalde in artikel 2:57, eerste lid, aanhef en onder d, dient een hond als bedoeld in het eerste lid voorzien te zijn van een door de minister die het aangaat op aanvraag verstrekt uniek identificatienummer door middel van een microchip die met een chipreader afleesbaar is.

Artikel 2:59a Gevaarlijke honden op eigen terrein

1. Het is de eigenaar of houder van een hond verboden deze hond op zijn terrein zonder muilkorf te laten loslopen als de burgemeester een aanlijngebod of een aanlijn- en muilkorfgebod heeft opgelegd als

bedoeld in artikel 2:59, eerste lid OF heeft meegedeeld dat hij de hond gevaarlijk acht, dan wel als de hond is opgeleid voor bewakings-, opsporings- en verdedigingswerk.

2. Het in het eerste lid genoemde verbod geldt niet als:
   a. op een vanaf de weg zichtbare plaats een naar het oordeel van de burgemeester duidelijk leesbaar waarschuwingsbord is aangebracht;
   b. het mogelijk is een brievenbus te bereiken en aan te bellen zonder het terrein te betreden; en
   c. het terrein voorzien is van een zodanig hoge en deugdelijke afrastering dat de hond niet zelfstandig buiten het terrein kan komen.

Artikel 2:60 Houden of voeren van hinderlijke of schadelijke dieren

1. Het college kan buiten een inrichting in de zin van de Wet milieubeheer plaatsen aanwijzen waar het ter voorkoming of opheffing van overlast of schade aan de openbare gezondheid verboden is daarbij aangeduide dieren:
   a. aanwezig te hebben, of
   b. aanwezig te hebben anders dan met inachtneming van de door hen gestelde regels, of
   c. aanwezig te hebben in een groter aantal dan in het aanwijzingsbesluit is aangegeven, of
   d. te voeren.
2. Het is verboden op een krachtens het eerste lid aangewezen plaats daarbij aangeduide dieren aanwezig te hebben, dan wel aanwezig te hebben anders dan met inachtneming van de door het college gestelde regels, dan wel aanwezig te hebben in een groter aantal dan door het college is aangegeven.
3. Het college kan de rechthebbende op een onroerende zaak gelegen binnen een krachtens het eerste lid aangewezen gedeelte van de gemeente ontheffing verlenen van het in het tweede lid gestelde verbod.
4. Op de beschikking op de aanvraag voor vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Artikel 2:61 Hondenpenning

(reserveren)

Artikel 2:62 Loslopend vee

De rechthebbende op herkauwende of eenhoevige dieren of varkens die zich bevindt in een aan een weg liggend weiland of terrein dat niet van die weg is afgescheiden door een deugdelijke veekering, is verplicht ervoor te zorgen dat zodanige maatregelen getroffen worden dat dit vee die weg niet kan bereiken.

Artikel 2:63 Duiven

(Vervallen)

Artikel 2.64 Bijen

(Vervallen)

Artikel 2.65 Bedelarij

(vervallen)

Afdeling 12. Bepalingen ter bestrijding van heling van goederen

Artikel 2:66 Definitie

1. In deze afdeling wordt onder handelaar verstaan de handelaar aangewezen bij algemene maatregel van bestuur op grond van artikel 437, eerste lid, van het Wetboek van Strafrecht.
2. Verkoopregister: het aantekening houden van het verkopen of op andere wijze overdragen van alle gebruikte en ongeregelde goederen door de handelaar.

Artikel 2:67 Verplichtingen met betrekking tot het verkoopregister

1. De handelaar is verplicht aantekening te houden van alle gebruikte of ongeregelde goederen die hij verkoopt of op andere wijze overdraagt, in een doorlopend en een door of namens de burgemeester gewaarmerkt register, en daarin onverwijld op te nemen:
    a. het volgnummer van de aantekening met betrekking tot het goed;
    b. de datum van verkoop of overdracht van het goed;
    c. een omschrijving van het goed, daaronder begrepen – voor zover dat mogelijk is – soort, merk en nummer van het goed;
    d. de verkoopprijs of andere voorwaarden voor overdracht van het goed; en
    e. de naam en het adres van degene die het goed heeft verkregen.
2. De burgemeester kan vrijstelling verlenen van deze verplichtingen.
3. Op de aanvraag om een vrijstelling is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) van toepassing.

Artikel 2:68 Voorschriften als bedoeld in artikel 437ter van het Wetboek van Strafrecht

De handelaar of een voor hem handelend persoon is verplicht de burgemeester of de door deze aangewezen ambtenaar binnen drie dagen schriftelijk in kennis te stellen:

1. dat hij het beroep van handelaar uitoefent met vermelding van zijn woonadres en het adres van de bij zijn onderneming behorende vestiging;
2. van een verandering van de in het vorige lid bedoelde adressen;
3. dat hij het beroep van handelaar niet langer uitoefent;
4. dat hij enig goed kan verkrijgen dat redelijk van een misdrijf afkomstig is of voor de rechthebbende verloren is gegaan;
5. de burgemeester op de eerste aanvraag zijn administratie of register ter inzage te geven;
6. aan de hoofingang van elke vestiging een kenteken te hebben waarop zijn naam en de aard van de onderneming duidelijk zichtbaar zijn.

Artikel 2:69 Vervreemding van door opkoop verkregen goederen

Het is de handelaar of een voor hem handelend persoon verboden enig door opkoop verkregen goed gedurende de eerste vijf dagen dat hij onder zijn berusting is, over te dragen of daarin enige wijziging aan te brengen tenzij deze wijziging van geen invloed is op de herkenbaarheid van het goed.

Artikel 2:70 Handel in horecabedrijven

(Dit artikel is verplaatst naar afdeling 8 (Toezicht op horecabedrijven) onder artikel 2:32).

Afdeling 13. Consumentenvuurwerk

Artikel 2:71 Definitie

In deze afdeling wordt verstaan onder consumentenvuurwerk verstaan hetgeen daaronder wordt verstaan in het Vuurwerkbesluit.

Artikel 2:72 Ter beschikking stellen van consumentenvuurwerk tijdens de verkoopdagen

1. Het is verboden in de uitoefening van een bedrijf of nevenbedrijf consumentenvuurwerk ter beschikking te stellen dan wel voor het ter beschikking stellen aanwezig te houden, zonder vergunning van het college van de gemeente waar het bedrijf is of zal worden gevestigd.
2. Op de aanvraag om een vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Artikel 2:73 Gebruiken van consumentenvuurwerk tijdens de jaarwisseling

1. Het is verboden consumentenvuurwerk te gebruiken op een door het college in het belang van het voorkomen van gevaar, schade of overlast aangewezen plaats.
2. Het is verboden consumentenvuurwerk op een openbare plaats te gebruiken als dat gevaar, schade of overlast kan veroorzaken.
3. De in het eerste en tweede lid gestelde verboden gelden niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door artikel 429, aanhef en onder 1, van het Wetboek van Strafrecht.
4. Het college kan ontheffing verlenen van het in het eerste lid gestelde verbod.

Artikel 2:73a Carbidschieten

1. Onder carbidschieten wordt verstaan: het in een (melk)bus dan wel een container dan wel een opslagvat op explosieve wijze verbranden van acetyleengas afkomstig van een reactie tussen calciumacetylide (carbid) en water of gasmengsels met vergelijkbare eigenschappen.
2. Carbidschieten is verboden.
3. Het in het tweede lid gestelde verbod geldt niet op 31 december tussen 10.00 uur en 18.00 uur indien:
   a. gebruik gemaakt wordt van bussen met een maximale inhoud van 1 liter, mits daarbij geen handelingen worden verricht of nagelaten waarvan degene die het carbidschieten verricht weet of redelijkerwijs had kunnen vermoeden dat daardoor gevaren kunnen optreden voor mens en milieu, of;
   b. carbidschieten plaatsvindt op een perceel buiten de bebouwde kom, waarbij gebruik wordt gemaakt van bussen met een maximale inhoud van 60 liter mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:
      i. er worden in totaal niet meer dan tien bussen gebruikt;
      ii. het carbidschieten gebeurt onder het toezicht van een meerderjarig persoon die ervoor zorg draagt dat deze voorwaarden worden nageleefd;
      iii. er worden geen handelingen verricht of nagelaten waarvan degene die het carbidschieten verricht weet of redelijkerwijs had kunnen vermoeden dat daardoor gevaren kunnen optreden voor mens, dier goed of milieu, in ieder geval:
         1. wordt uitsluitend geschoten met een bal (geen deksel);
         2. dienen de bussen zodanig stevig in de bodem, in een frame of op andere wijze te zijn verankerd, dat terugslag wordt voorkomen;
         3. wordt geschoten met een schiethoek die niet meer bedraagt dan 45 graden;
         4. vindt het beheer en de uitgifte van carbid alsmede het cabidschieten zelf uitsluitend plaats door personen ouder dan 16 jaar, die niet verkeren onder invloed van alcohol en/of drugs;
         5. dient het carbid zodanig bewaard te worden dat deze niet in contact kan komen met water;
         6. zijn op het schietterrein voldoende blusmiddelen aanwezig in de vorm van droog zand en
         7. bevindt het aanwezige publiek zich op een minimale afstand van 25 meter van de schietopstelling;
      iv. de afstand vanaf de plek waar het carbidschieten plaatsvindt tot gebouwen van derden bedraagt ten minste 75 meter, tenzij deze derden schriftelijk toestemming hebben gegeven voor een kortere afstand;
      v. het vrijschootsveld bedraagt ten minste 75 meter, dit terrein is in eigendom van of wordt gehuurd of gepacht door degene onder wiens verantwoordelijkheid het carbidschieten gebeurt; hierin liggen geen openbare paden of wegen;
      vi. de minimale afstand tot het stiltegebied Oude Weide Rijnstrangen bedraagt 500 meter;
      vii. indien het carbidschieten plaatsvindt na zonsondergang dient het schietterrein goed te worden verlicht.
4. De burgemeester kan ter voorkoming van gevaar, schade of overlast, of in het belang van de natuurbescherming, plaatsen in de gemeente aanwijzen waar het gestelde in het derde lid niet van toepassing is.

5. De burgemeester kan ontheffing verlenen van het in het tweede lid gestelde verbod.
6. Het in het tweede lid gestelde verbod geldt niet voor in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door de Wet milieubeheer, de Wet wapens en munitie, de Wet milieugevaarlijke stoffen, de Wet vervoer gevaarlijke stoffen of het Wetboek van Strafrecht.

Afdeling 14. Drugsoverlast

Artikel 2:74 Drugshandel op straat

Onverminderd het bepaalde in de Opiumwet is het verboden op of aan de weg post te vatten of zich daar heen en weer te bewegen en zich op of aan wegen in of op een voertuig te bevinden of daarmee heen en weer of rond te rijden, met het kennelijke doel om, al dan niet tegen betaling, middelen als bedoeld in artikelen 2 of 3 van de Opiumwet, of daarop gelijkende waar, al dan niet tegen betaling af te leveren, aan te bieden of te verwerven, daarbij behulpzaam te zijn of daarin te bemiddelen.

Afdeling 15. Bijzondere bevoegdheden van de burgemeester

Artikel 2:75 Bestuurlijke ophouding

De burgemeester kan overeenkomstig artikel 154a van de Gemeentewet besluiten tot het tijdelijk doen ophouden van door hem aangewezen groepen van personen op een door hem aangewezen plaats als deze personen het bepaalde in de navolgende artikelen van deze verordening groepsgewijs niet naleven:

- artikel 2:1 eerste tot en met derde lid;
- artikel 2:10 eerste en derde lid;
- artikel 2:11 eerste lid;
- artikel 2:19 eerste lid;
- artikel 2:26 eerste en vijfde lid;
- artikel 2:42 eerste lid;
- artikel 2:47 eerste lid;
- artikel 2:48 eerste en derde lid;
- artikel 2:49 eerste lid;
- artikel 2:50;
- artikel 2:52;
- artikel 2:54 eerste lid;
- artikel 2:74 of;

- artikel 5:34 eerste lid.

Artikel 2:76 Veiligheidsrisicogebieden

De burgemeester kan overeenkomstig artikel 151b van de Gemeentewet bij verstoring van de openbare orde door de aanwezigheid van wapens, dan wel bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, een gebied, met inbegrip van de daarin gelegen voor het publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven, aanwijzen als veiligheidsrisicogebied.

Artikel 2:77 Cameratoezicht op openbare plaatsen

1. De burgemeester kan overeenkomstig artikel 151c van de Gemeentewet besluiten tot plaatsing van camera's voor een bepaalde duur ten behoeve van het toezicht op een openbare plaats.
2. De burgemeester heeft de bevoegdheid als bedoeld in het eerste lid eveneens ten aanzien van andere openbare plaatsen:
   - Parkeergarages;
   - Schoolterreinen;
   - Winkelcentra;
   - Parkeerterreinen;
   - Bedrijventerreinen;
   - Trein- en busstations;
   - Speeltuinen en;
   - Openbare plantsoenen.

Artikel 2:78 Dragen gevaarlijk voorwerp

1. Het is verboden op door het college aangewezen openbare plaatsen en daaraan gelegen voor het publiek toegankelijke gebouwen, messen, knuppels, slagwapens of andere voorwerpen, die als wapen kunnen worden gebruikt, openlijk bij zich te dragen.
2. Het in het eerste lid gestelde verbod geldt niet voor wapens behorende tot de categorieën I, II, III en IV Wet Wapens en Munitie en voor zover door het bij zich dragen van deze voorwerpen de openbare orde of veiligheid niet in gevaar komt of kan komen.

Artikel 2:78a Gebiedsontzeggingen

1. De burgemeester kan in het belang van de openbare orde, het voorkomen of beperken van overlast, het voorkomen of beperken van aantastingen van het woon- of leefklimaat, de veiligheid van personen of goederen, de gezondheid of de zedelijkheid aan een persoon die strafbare feiten of openbare orde

verstorende handelingen verricht een bevel geven zich gedurende ten hoogste 24 uur niet in een of meer bepaalde delen van de gemeente op een openbare plaats op te houden.

2. Met het oog op de in het eerste lid genoemde belangen kan de burgemeester aan een persoon aan wie tenminste eenmaal een bevel als bedoeld in dat lid is gegeven en die opnieuw strafbare feiten of openbare orde verstorende handelingen verricht een bevel geven zich gedurende ten hoogste acht weken niet in een of meer bepaalde delen van de gemeente op een openbare plaats op te houden.
3. Een bevel krachtens het tweede lid kan slechts worden gegeven als het strafbare feit of de openbare orde verstorende handeling binnen zes maanden na het geven van een eerder bevel, gegeven op grond van het eerste of tweede lid, plaatsvindt.
4. De burgemeester beperkt de in het eerste of tweede lid gestelde bevelen, als hij dat in verband met de persoonlijke omstandigheden van betrokkene noodzakelijk oordeelt. De burgemeester kan op aanvraag tijdelijk ontheffing verlenen van een bevel.

Afdeling 16. Voor publiek openstaande gebouwen

Artikel 2:80 Sluiting van voor het publiek openstaande gebouwen en/of erven

1. De burgemeester kan bevelen een voor het publiek openstaand gebouw of een bij dat gebouw behorend erf als bedoeld in artikel 174 van de Gemeentewet, met uitzondering van een openbare inrichting als bedoeld in artikel 2:27 of een seksinrichting als bedoeld in artikel 3:1 van deze verordening, voor een bepaalde duur geheel of gedeeltelijk sluiten of bevelen dat tijdelijk bepaalde sluitingsuren worden gehanteerd in het belang van de openbare orde, veiligheid, gezondheid of zedelijkheid of als er naar zijn oordeel sprake is van bijzondere omstandigheden.

2. De burgemeester kan de bevoegdheid als bedoeld in het eerste lid in ieder geval toepassen, als er in het voor het publiek openstaand gebouw of een bij dat gebouw behorend erf als bedoeld in artikel 174 van de Gemeentewet:
   a. wapens als bedoeld in artikel 2 van de Wet wapens en munitie aanwezig zijn waarvoor geen ontheffing, vergunning of verlof is verleend;
   b. is gehandeld in strijd met artikel 1 van de Wet op de kansspelen;
   c. door misdrijf verkregen zaken voorhanden, bewaard of verborgen zijn dan wel zijn verworven of overgedragen; of
   d. zich andere feiten of omstandigheden hebben voorgedaan die naar het oordeel van de burgemeester de vrees wettigen dat het geopend blijven van het voor publiek toegankelijk gebouw en/of het bij dat gebouw behorende erf als bedoeld in artikel 174 van de Gemeentewet ernstig gevaar oplevert voor de openbare orde, veiligheid, gezondheid of zedelijkheid.

3. De burgemeester kan in het bevel tot sluiting bepalen dat de sluiting niet geldt voor een of meer personen of categorieën van personen.

4. Onverminderd het bepaalde in artikel 5:24 van de Algemene wet bestuursrecht omtrent de bekendmaking, wordt het bevel tot sluiting tevens bekend gemaakt door een schrijven waaruit dat

bevel tot sluiting blijkt, aan te brengen op of nabij de toegang tot het gebouw of het erf.

5. De rechthebbende op het gebouw en/of erf is verplicht toe te laten dat een afschrift van het sluitingsbevel wordt aangebracht.

6. De rechthebbende op het gebouw of erf dient ervoor zorg te dragen dat de openbare bekendmaking of bekendmakingen daar tijdens de geldingsduur aanwezig blijven.

7. Het is de rechthebbende op het gebouw en/of erf verboden om, nadat het bevel tot sluiting bekend is gemaakt op de in het derde lid aangegeven wijze, daarin bezoekers toe te laten of te laten verblijven.
8. Het is verboden om, nadat het bevel tot sluiting openbaar bekend is gemaakt op de in het derde lid aangegeven wijze, een bij dit bevel gesloten gebouw en/of erf te betreden. Het verbod geldt niet voor personen van wie de aanwezigheid in het gebouw of op het erf wegens dringende reden noodzakelijk is.

9. De burgemeester trekt het bevel tot sluiting in als naar zijn oordeel de in het eerste lid genoemde belangen voortzetting van de sluiting niet langer vereisen.

10. De burgemeester kan ontheffing verlenen van het bevel tot sluiting.

11. Het in het eerste lid bepaalde is niet van toepassing op situaties waarin wordt voorzien door artikel 13b van de Opiumwet.

12. Op de ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Artikel 2:81 Tegengaan onveilig, niet leefbaar en malafide ondernemersklimaat

1. In dit artikel wordt verstaan onder:

   a. exploitant: natuurlijke persoon of de bestuurder van een rechtspersoon of, indien van toepassing, de tot vertegenwoordiging van die rechtspersoon bevoegde natuurlijke persoon, voor wiens rekening en risico de bedrijfsmatige activiteiten worden uitgeoefend;
   b. beheerder: de natuurlijke persoon die door de exploitant is aangesteld voor de feitelijke leiding over de bedrijfsmatige activiteiten;
   c. bedrijf: de bedrijfsmatige activiteit die plaatsvindt in een voor het publiek toegankelijk gebouw, niet zijnde een seksinrichting, of een daarbij behorend perceel of enig andere ruimte, niet zijnde een woning die als zodanig in gebruik is.

2. De burgemeester kan gebouwen, gebieden of bedrijfsmatige activiteiten aanwijzen waar(op) het verbod uit het derde lid van toepassing is. Een gebouw of gebied wordt uitsluitend aangewezen als in of rondom dat gebouw dan wel in dat gebied naar het oordeel van de burgemeester de leefbaarheid of de openbare orde en veiligheid onder druk staat. Een aanwijzing van een gebouw of gebied kan zich tot één of meer bedrijfsmatige activiteiten beperken. Een bedrijfsmatige activiteit wordt uitsluitend voor de gehele gemeente aangewezen als naar het oordeel van de burgemeester de leefbaarheid of openbare orde en veiligheid door de bedrijfsmatige activiteit onder druk staat.

3. Het is verboden om zonder vergunning van de burgemeester een bedrijf uit te oefenen:

a. in een door de burgemeester op grond van het tweede lid aangewezen gebouw of gebied; of
b. in een door de burgemeester op grond van het tweede lid aangewezen gebouw of gebied voor door de burgemeester benoemde bedrijfsmatige activiteiten; of
c. als de uitoefening van het bedrijf een door de burgemeester op grond van het tweede lid aangewezen bedrijfsmatige activiteit betreft.

4. Onverminderd het bepaalde in artikel 1:8 kan de burgemeester een vergunning als bedoeld in het derde lid weigeren:

a. in het belang van het voorkomen of beperken van overlast of strafbare feiten;
b. als de leefbaarheid in het gebied door de wijze van exploitatie nadelig wordt beïnvloed of dreigt te worden beïnvloed;
c. de exploitant of beheerder in enig opzicht van slecht levensgedrag is;
d. als redelijkerwijs moet worden aangenomen dat de feitelijke toestand niet met het in de aanvraag vermelde in overeenstemming zal zijn;
e. als niet voldaan is aan de bij of krachtens lid vijf en zes gestelde eisen met betrekking tot de aanvraag;

f. als er aanwijzingen zijn dat in het bedrijf personen werkzaam zijn of zullen zijn in strijd met het bij of krachtens de Wet arbeid vreemdelingen of Vreemdelingenwet 2000 bepaalde;

g. als de vestiging of de exploitatie in strijd is met een geldend bestemmingsplan, een geldend ruimtelijk exploitatieplan, een geldende beheersverordening, een geldend voorbereidingsbesluit of de Wet milieubeheer.

5. De vergunning wordt aangevraagd door de exploitant. Een aanvraag om een vergunning wordt ingediend door gebruikmaking van een door de burgemeester vastgesteld formulier. Bij de aanvraag om een vergunning wordt vermeld voor welke bedrijfsmatige activiteiten de vergunning wordt gevraagd, en worden in ieder geval de volgende gegevens en bescheiden overgelegd:

a. de persoonsgegevens en een geldig identiteitsbewijs van de exploitant of beheerder;
b. het adres en telefoonnummer waar de bedrijfsmatige activiteiten worden uitgeoefend;
c. het nummer van inschrijving in het handelsregister bij de Kamer van Koophandel;
d. indien van toepassing de verblijftitel van de exploitant of beheerder;
e. een bewijs waaruit blijkt dat de exploitant of beheerder gerechtigd is om in Nederland arbeid te verrichten;
f. een document waaruit blijkt dat de exploitant gerechtigd is over de ruimte te beschikken waarin het bedrijf wordt gevestigd.

6. Als de burgemeester dat nodig acht voor de beoordeling van een aanvraag kan hij verlangen dat aanvullende gegevens worden overgelegd.

7. Onverminderd het bepaalde in artikel 1:6 kan de burgemeester een vergunning als bedoeld in het derde lid intrekken of wijzigen als:

a. door het bedrijf de openbare orde wordt aangetast of dreigt te worden aangetast; of
b. door het bedrijf de leefbaarheid in het gebied door de wijze van de exploitatie nadelig wordt beïnvloed of dreigt te worden beïnvloed; of

c. de voorwaarden uit de vergunning of de plichten voortvloeiend uit dit artikel niet worden nageleefd; of
d. de exploitant of beheerder in enig opzicht van slecht levensgedrag is; of
e. de exploitant of beheerder betrokken is of ernstige nalatigheid kan worden verweten bij activiteiten of strafbare feiten in of vanuit het bedrijf dan wel toestaat of gedoogt dat strafbare feiten of activiteiten worden gepleegd waarmee de openbare orde nadelig wordt beïnvloed; of
f. er strafbare feiten in het bedrijf hebben plaatsgevonden of plaatsvinden; of
g. er aanwijzingen zijn dat in het bedrijf personen werkzaam zijn of zullen zijn in strijd met het bij of krachtens de Wet arbeid vreemdelingen of Vreemdelingenwet 2000 bepaalde; of
h. de bedrijfsmatige activiteiten door de exploitant zijn beëindigd dan wel sprake is van een gewijzigde exploitatie; of
i. redelijkerwijs moet worden aangenomen dat de feitelijke toestand niet met het in de vergunning vermelde in overeenstemming is; of
j. de vestiging of de exploitatie in strijd is met een geldend bestemmingsplan, een geldend ruimtelijk exploitatieplan, een geldende beheersverordening, een geldend voorbereidingsbesluit, de Wet milieubeheer of een gebiedsplan.

8. Als een bedrijf in strijd met het verbod uit het derde lid van deze bepaling wordt geëxploiteerd of als een van de situaties als bedoeld in het zevende lid, sub a tot en met i, van toepassing is, kan de burgemeester de sluiting van het bedrijf bevelen.

9. Het is een ieder verboden een overeenkomstig het achtste lid van deze bepaling gesloten bedrijf te betreden of daarin te verblijven.

10. De sluiting kan door de burgemeester worden opgeheven als later bekend geworden feiten en omstandigheden hiertoe aanleiding geven.

11. De exploitant is verplicht elke verandering in de uitoefening van zijn bedrijf waardoor deze niet langer in overeenstemming is met de in de vergunning opgenomen gegevens zo spoedig mogelijk aan de burgemeester te melden. De burgemeester verleent een gewijzigde vergunning, als het bedrijf aan de vereisten voldoet.

12. Het is verboden een bedrijf voor bezoekers geopend te hebben zonder dat de exploitant of beheerder aanwezig is.

13. De exploitant en de beheerder zien erop toe dat in het bedrijf geen strafbare feiten plaatsvinden.

14. In afwijking van het derde lid geldt dit verbod voor de exploitant die op het moment van inwerkingtreding van het aanwijzingsbesluit reeds onder het aanwijzingsbesluit vallende bedrijfsmatige activiteiten verricht, voor die bestaande activiteiten op bestaande locaties eerst drie maanden na inwerkingtreding van het aanwijzingsbesluit of met ingang van inwerkingtreding van het besluit tot weigering of intrekking van een door hem aangevraagde vergunning, voor zover dat eerder is.

15. Op de vergunning als bedoeld in het derde lid is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Hoofdstuk 3. Seksinrichtingen, sekswinkels, straatprostitutie e.d.

Afdeling 1. Begripsbepalingen

Artikel 3:1 Begripsbepalingen

In dit hoofdstuk wordt verstaan onder:

a. prostitutie: het zich beschikbaar stellen tot het verrichten van seksuele handelingen met een ander tegen vergoeding;

b. prostituee: degene die zich beschikbaar stelt tot het verrichten van seksuele handelingen met een ander tegen vergoeding;

c. seksinrichting: de voor het publiek toegankelijke, besloten ruimte waarin bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was seksuele handelingen worden verricht, of vertoningen van erotisch-pornografische aard plaatsvinden. Onder een seksinrichting worden in elk geval verstaan: een seksbioscoop, seksautomatenhal, sekstheater, een parenclub of een prostitutiebedrijf waaronder tevens begrepen een erotische-massagesalon, al dan niet in combinatie met elkaar;

d. escortbedrijf: de natuurlijke persoon, groep van personen of rechtspersoon die bedrijfsmatig of in een omvang alsof zij bedrijfsmatig was prostitutie aanbiedt die op een andere plaats dan in de bedrijfsruimte wordt uitgeoefend;

e. sekswinkel: de voor het publiek toegankelijke, besloten ruimte waarin hoofdzakelijk goederen van erotisch-pornografische aard aan particulieren plegen te worden verkocht of verhuurd;

f. exploitant: de natuurlijke persoon of personen of rechtspersoon of rechtspersonen die een seksinrichting of escortbedrijf exploiteert, dan wel exploiteren en de tot vertegenwoordiging van die rechtspersoon of rechtspersonen bevoegde natuurlijke persoon of personen;

g. beheerder: de natuurlijke persoon of personen die de onmiddellijke feitelijke leiding uitoefent, dan wel uitoefenen in een seksinrichting of escortbedrijf;

h. bezoeker: degene die aanwezig is in een seksinrichting, met uitzondering van:

    1. de exploitant;
    2. de beheerder;
    3. de prostituee;
    4. het personeel dat in de seksinrichting werkzaam is;
    5. toezichthouders die zijn aangewezen op grond van artikel 6.2 van deze verordening;
    6. andere personen wier aanwezigheid in de seksinrichting wegens dringende redenen noodzakelijk is.

Artikel 3:2 Bevoegd bestuursorgaan

In dit hoofdstuk wordt verstaan onder bevoegd bestuursorgaan: het college of, voor zover het betreft voor het publiek openstaande gebouwen en daarbij behorende erven als bedoeld in artikel 174 van de Gemeentewet, de burgemeester.

Artikel 3:3 Nadere regels

Met het oog op de in artikel 3:13 genoemde belangen, kan het college over de uitoefening van de bevoegdheden zoals genoemd in dit hoofdstuk nadere regels vaststellen.

Afdeling 2. Seksinrichtingen, straatprostitutie, sekswinkels en dergelijke

Artikel 3:4 Seksinrichtingen

1. Het is verboden een seksinrichting of escortbedrijf te exploiteren of te wijzigen zonder vergunning van het bevoegd bestuursorgaan.
2. In de aanvraag om vergunning en in de vergunning wordt in ieder geval vermeld:
   a. de persoonsgegevens van de exploitant;
   b. de persoonsgegevens van de beheerder; en
   c. de aard van de seksinrichting of het escortbedrijf.
   d. het aantal werkplekken in de seksinrichting;
   e. het aantal werkzame prostituees bij de seksinrichting;
   f. de plaatselijke en kadastrale ligging van de seksinrichting door middel van een situatietekening met een schaal van tenminste 1:100;
   g. de plattegrond van de seksinrichting door middel van een tekening met een schaal van tenminste 1:100;
   h. een bewijs van inschrijving van de seksinrichting of het escortbedrijf in het handelsregister bij de Kamer van Koophandel;
   i. een bewijs waaruit blijkt dat de exploitant gerechtigd is tot het gebruik van de ruimte bestemd voor de seksinrichting of het escortbedrijf;
   j. een verklaring van de GGD, waaruit blijkt dat de seksinrichting voldoet aan de door de GGD te stellen eisen in het kader van de hygiëne en volksgezondheid, c.q. welke aanpassingen moeten worden gepleegd om de seksinrichting aan de eisen te laten voldoen.
3. Op de beschikking op de aanvraag voor vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Artikel 3:5 Gedragseisen exploitant en beheerder

1. De exploitant en de beheerder:
   a. staat niet onder curatele en is niet ontzet uit de ouderlijke macht of de voogdij;

b. is niet in enig opzicht van slecht levensgedrag; en

c. heeft de leeftijd van eenentwintig jaar bereikt.

2. Naast de gestelde eisen in het eerste lid, is de exploitant en de beheerder niet:

a. met toepassing van de artikel 37 van het Wetboek van Strafrecht in een psychiatrisch ziekenhuis geplaatst of met toepassing van artikel 37a van het Wetboek van Strafrecht ter beschikking gesteld;

b. binnen de laatste vijf jaar onherroepelijk veroordeeld tot een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf van zes maanden of meer door de rechter in Nederland, inclusief de drie openbare lichamen Bonaire, Saba en Sint-Eustatius, Aruba, Curaçao en Sint Maarten, dan wel door een andere rechter wegens een misdrijf waarvoor naar Nederlands recht een bevel tot voorlopige hechtenis ingevolge artikel 67, eerste lid van het Wetboek van Strafvordering is toegelaten;

c. binnen de laatste vijf jaar bij tenminste twee rechterlijke uitspraken onherroepelijk veroordeeld tot een onvoorwaardelijke geldboete van 500 euro of meer of tot een andere hoofdstraf als bedoeld in artikel 9, eerste lid, onder a van het Wetboek van Strafrecht, wegens dan wel mede wegens overtreding van:

- bepalingen gesteld bij of krachtens de Drank- en Horecawet, de Opiumwet, de Vreemdelingenwet en de Wet arbeid vreemdelingen;
- de artikelen 137c tot en met 137g, 140, 240b, 242 tot en met 249, 252, 250a (oud), 273f, 300 tot en met 303, 416, 417, 417bis, 426, 429quater en 453 van het Wetboek van Strafrecht;
- de artikelen 8 en 162, derde lid, alsmede artikel 6 juncto artikel 8 of juncto artikel 163 van de Wegenverkeerswet 1994;
- de artikelen 1, onder a, b en d, 13, 14, 27 en 30b van de Wet op de kansspelen;
- de artikelen 2 en 3 van de Wet op de weerkorpsen;
- de artikelen 54 en 55 van de Wet wapens en munitie.

3. Met een veroordeling als bedoeld in het tweede lid wordt gelijk gesteld:

a. vrijwillige betaling van een geldsom als bedoeld in artikel 74, tweede lid onder a van het Wetboek van Strafrecht of artikel 76, derde lid onder a van de Algemene wet inzake rijksbelastingen, tenzij de geldsom minder dan 375 euro bedraagt;

b. een bevel tot tenuitvoerlegging van een voorwaardelijke straf.

4. De periode van vijf jaar, genoemd in het tweede lid, wordt:

a. bij de weigering van een vergunning teruggerekend vanaf de datum van beslissing op de aanvraag van de vergunning;

b. bij de intrekking van een vergunning teruggerekend vanaf de datum van de intrekking van deze vergunning.

5. De exploitant of de beheerder is binnen de laatste vijf jaar geen exploitant of beheerder geweest van een seksinrichting of escortbedrijf die voor ten minste een maand door het bevoegde bestuursorgaan is gesloten, of waarvan de vergunning bedoeld in artikel 3:4, eerste lid, is ingetrokken, tenzij aannemelijk is dat hem terzake geen verwijt treft.

Artikel 3:6 Sluitingstijden

1. Het is verboden een seksinrichting voor bezoekers geopend te hebben en daarin bezoekers toe te laten of te laten verblijven op maandag tot en met zondag tussen 02.00 en 10.00 uur.
2. Het bevoegd bestuursorgaan kan door middel van een voorschrift als bedoeld in artikel 1:4 voor een afzonderlijke seksinrichting andere sluitingstijden vaststellen.
3. Het is bezoekers van een seksinrichting verboden zich daarin te bevinden gedurende de tijd dat die seksinrichting krachtens het eerste lid of tweede lid, dan wel krachtens artikel 3.7, eerste lid, gesloten dient te zijn.
4. Het in het eerste tot en met derde lid bepaalde geldt niet voor zover in de daarin geregelde onderwerpen wordt voorzien door de op de Wet milieubeheer gebaseerde voorschriften.

Artikel 3:7 Tijdelijke afwijking sluitingstijden; (tijdelijke) sluiting

1. Met het oog op de in artikel 3:13, tweede lid, genoemde belangen of in geval van strijdigheid met de bepalingen in dit hoofdstuk kan het bevoegd bestuursorgaan:
   a. tijdelijk andere dan de krachtens artikel 3:6, eerste of tweede lid, geldende sluitingsuren vaststellen;
   b. van een afzonderlijke seksinrichting al dan niet tijdelijk de gedeeltelijke of algehele sluiting bevelen.
2. Onverminderd het bepaalde in artikel 3:41 van de Algemene wet bestuursrecht, maakt het bevoegd bestuursorgaan het in het eerste lid bedoelde besluit openbaar bekend overeenkomstig artikel 3:42 Algemene wet bestuursrecht.

Artikel 3:8 Aanwezigheid van en toezicht door exploitant en beheerder

1. Het is verboden een seksinrichting voor bezoekers geopend te hebben, zonder dat de ingevolge artikel 3:4 op de vergunning vermelde exploitant of beheerder in de seksinrichting aanwezig is.
2. De exploitant en de beheerder zien er voortdurend op toe dat in de seksinrichting:
   a. geen strafbare feiten plaatsvinden, waaronder in ieder geval de feiten genoemd in de titels XIV (misdrijven tegen de zeden), XVIII (misdrijven tegen de persoonlijke vrijheid), XX (mishandeling), XXII (diefstal) en XXX (heling) van het Tweede Boek van het Wetboek van Strafrecht, in de Opiumwet en in de Wet wapens en munitie; en
   b. geen prostitutie wordt uitgeoefend door personen in strijd met het bij of krachtens de Wet arbeid vreemdelingen of de Vreemdelingenwet bepaalde.

Artikel 3:9 Straatprostitutie

Het is verboden, door handelingen, houding, woord, gebaar of op andere wijze, passanten tot prostitutie te bewegen, uit te nodigen dan wel aan te lokken.

Artikel 3:10 Sekswinkels

1. Het is de rechthebbende op, huurder of gebruiker van een onroerende zaak verboden daarin een sekswinkel of seksboetiek, waar seksartikelen aan particulieren plegen te worden aangeboden, in gebruik te nemen of te hebben.
2. Het college kan van het in het eerste lid gestelde verbod ontheffing verlenen.
3. Een ontheffing als bedoeld in het tweede lid wordt alleen verleend indien geen strijd ontstaat met de in artikel 3:13, tweede lid, genoemde belangen.

Artikel 3:11 Tentoonstellen, aanbieden en aanbrengen van erotisch-pornografische goederen, afbeeldingen en dergelijke

1. Het is de rechthebbende op een onroerende zaak verboden daarin of daarop goederen, opschriften, aankondigingen, gedrukte of geschreven stukken dan wel afbeeldingen van erotisch-pornografische aard openlijk tentoon te stellen, aan te bieden of aan te brengen:
   a. indien het bevoegd bestuursorgaan aan de rechthebbende heeft bekendgemaakt dat de wijze van tentoonstellen, aanbieden of aanbrengen daarvan, de openbare orde of de woon- en leefomgeving in gevaar brengt;
   b. anders dan overeenkomstig de door het bevoegd bestuursorgaan in het belang van de openbare orde of de woon- en leefomgeving gestelde regels.
2. Het in het eerste lid gestelde verbod is niet van toepassing ten aanzien van het tentoonstellen, aanbieden of aanbrengen van goederen, opschriften, aankondigingen, gedrukte of geschreven stukken dan wel afbeeldingen, die dienen tot het openbaren van gedachten en gevoelens als bedoeld in artikel 7, eerste lid, van de Grondwet.

Afdeling 3. Beslissingstermijn; weigeringsgronden

Artikel 3:12 Beslissingstermijn

1. Het bevoegd bestuursorgaan neemt het besluit op de aanvraag om vergunning bedoeld in artikel 3.4, eerste lid, binnen twaalf weken na de dag waarop de aanvraag ontvangen is.
2. Het bevoegd bestuursorgaan kan zijn besluit voor ten hoogste twaalf weken verdagen.

Artikel 3:13 Weigeringsgronden

1. De vergunning bedoeld in artikel 3:4, eerste lid, wordt geweigerd indien:
   a. de exploitant of de beheerder niet voldoet aan de in artikel 3:5 gestelde eisen;

b. de vestiging of de exploitatie van de seksinrichting of het escortbedrijf in strijd is met een geldend bestemmingsplan, beheersverordening, exploitatieplan, voorbereidingsbesluit, stadsvernieuwingsplan of leefmilieuverordening;

c. er aanwijzingen zijn dat in de seksinrichting of het escortbedrijf personen werkzaam zijn of zullen zijn in strijd met artikel 273f van het Wetboek van Strafrecht of met het bij of krachtens de Wet arbeid vreemdelingen of de Vreemdelingenwet bepaalde.

2. Voor seksinrichtingen en in Nederland gevestigde escortbedrijven kan, onverminderd het bepaalde in artikel 1:8, de vergunning bedoeld in artikel 3:4, eerste lid, worden geweigerd dan wel de aanwijzing of vaststelling bedoeld in artikel 3:9, eerste lid, achterwege gelaten, in het belang van:

a. het voorkomen of beperken van overlast;

b. het voorkomen of beperken van aantasting van het woon- en leefklimaat;

c. de veiligheid van personen of goederen;

d. de verkeersvrijheid of -veiligheid;

e. de gezondheid of zedelijkheid; of

f. de arbeidsomstandigheden van de prostituee.

Afdeling 4. Beëindiging exploitatie; wijziging beheer

Artikel 3:14 Beëindiging exploitatie

1. De vergunning vervalt zodra de ingevolge artikel 3:4 op de vergunning vermelde exploitant, de exploitatie van de seksinrichting of het escortbedrijf feitelijk heeft beëindigd.
2. Binnen een week na de feitelijke beëindiging van de exploitatie, geeft de exploitant daarvan schriftelijk kennis aan het bevoegd bestuursorgaan.

Artikel 3:15 Wijziging beheer

1. Indien een beheerder als bedoeld in artikel 3:1, onder f, het beheer in de seksinrichting of het escortbedrijf feitelijk heeft beëindigd, geeft de exploitant daarvan binnen een week na de feitelijke beëindiging van het beheer schriftelijk kennis aan het bevoegd bestuursorgaan.
2. Het beheer kan worden uitgeoefend door een nieuwe beheerder, indien het bevoegd bestuursorgaan op aanvraag van de exploitant heeft besloten de verleende vergunning overeenkomstig de wijziging in het beheer te wijzigen. Het bepaalde in artikel 3:13, eerste lid, aanhef en onder a, is van overeenkomstige toepassing.
3. In afwachting van het besluit bedoeld in het tweede lid, kan het beheer worden uitgeoefend door een nieuwe beheerder zodra de exploitant een aanvraag als bedoeld in het tweede lid heeft ingediend, totdat over de aanvraag is besloten.

Hoofdstuk 4. Bescherming van het milieu en het natuurschoon en zorg voor het uiterlijk aanzien van de gemeente

Afdeling 1. Voorkomen of beperken geluidhinder en hinder door verlichting

Artikel 4:1 Begripsbepalingen

In deze afdeling wordt verstaan onder:

a. Besluit: Activiteitenbesluit milieubeheer;

b. inrichting: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 1.1 van de Wet milieubeheer, met dien verstande dat de artikelen 4:2 tot en met 4:5 uitsluitend van toepassing zijn op inrichtingen type A of type B als bedoeld in het Activiteitenbesluit milieubeheer.

c. houder van een inrichting: degene die als eigenaar, bedrijfsleider, beheerder of anderszins een inrichting drijft;

d. collectieve festiviteit: festiviteit die niet specifiek aan één of een klein aantal inrichtingen is verbonden;

e. incidentele festiviteit: festiviteit of activiteit die gebonden is aan één of een klein aantal inrichtingen;

f. geluidsgevoelige gebouwen: hetgeen daaronder wordt verstaan in artikel 1.1. van het Activiteitenbesluit milieubeheer;

g. geluidsgevoelige terreinen: terreinen die op grond van artikel 1 van de Wet geluidhinder worden aangemerkt als geluidsgevoelige terreinen met uitzondering van terreinen behorende bij de betreffende inrichting;

h. onversterkte muziek: muziek die niet elektronisch is versterkt.

Artikel 4:2 Aanwijzing collectieve festiviteiten

1. De geluidsnormen als bedoeld in de artikelen 2.17, 2.17a, 2.19, 2.19a en 2.20 van het Activiteitenbesluit milieubeheer en artikel 4:5 van deze verordening gelden niet voor door het college per kalenderjaar aan te wijzen collectieve festiviteiten gedurende de daarbij aan te wijzen dagen of dagdelen en locaties.

2. De voorwaarden met betrekking tot de verlichting ten behoeve van sportbeoefening in de buitenlucht als bedoeld in artikel 3.148, eerste lid, van het Activiteitenbesluit milieubeheer gelden niet voor door het college per kalenderjaar aan te wijzen collectieve festiviteiten gedurende de daarbij aan te wijzen dagen of dagdelen en locaties.

3. In een aanwijzing als bedoeld in het eerste en tweede lid, kan het college bepalen dat de aanwijzing slechts geldt in een of meer door het college aangewezen locaties of wijken.

4. Het college maakt de aanwijzing ten minste vier weken voor het begin van een nieuw kalenderjaar bekend.

5. Als een collectieve festiviteit redelijkerwijs niet te voorzien was, kan het college een festiviteit terstond als collectieve festiviteit als bedoeld in het eerste lid aanwijzen.

6. Het equivalente geluidsniveau LAeq veroorzaakt door de inrichting, bedraagt niet meer dan 80 dB(A), gemeten op de gevel van gevoelige gebouwen op een hoogte van 1,5 meter.

7. De geluidsnorm, bedoeld in het zesde lid, is inclusief onversterkte muziek. De bedrijfsduurcorrectie wordt buiten beschouwing gelaten.

8. Op de dagen, bedoeld in het eerste lid, wordt het ten gehore brengen van extra muziek hoger dan de geluidsnorm, bedoeld in de artikelen 2.17, 2.17a, 2.19, 2.19a en 2.20 van het Activiteitenbesluit milieubeheer en artikel 4:5, uiterlijk om 01.00 uur beëindigd , tenzij burgemeester en wethouders anders hebben bepaald.

Artikel 4:3 Melding incidentele festiviteiten

1. Het is een inrichting toegestaan maximaal 12 dag of dagdelen per kalenderjaar in verband met al dan niet vergunningplichtige incidentele festiviteiten te houden waarbij de geluidsnormen als bedoeld in de artikelen 2.17, 2.19 en 2.20 van het Activiteitenbesluit milieubeheer en artikel 4:5 van deze verordening niet van toepassing zijn, mits de houder van de inrichting ten minste twee weken voor de aanvang van de festiviteit het college daarvan melding heeft gedaan.
2. Het is een inrichting toegestaan om tijdens maximaal 12 dagen of dagdelen per kalenderjaar in verband met de viering van al dan niet vergunningplichtige incidentele festiviteiten per kalenderjaar de verlichting langer aan te houden ten behoeve van sportactiviteiten waarbij artikel 3.148 , eerste lid, van het Activiteitenbesluit milieubeheer niet van toepassing is, mits de houder van de inrichting ten minste tien werkdagen voor de aanvang van de festiviteit het college daarvan melding heeft gedaan.
3. Het college stelt een formulier vast voor het doen van de melding..
4. De melding is gedaan wanneer het formulier, volledig en naar waarheid ingevuld, tijdig is ingeleverd op de plaats op dat formulier vermeld.
5. De melding wordt geacht te zijn gedaan wanneer het college op verzoek van de houder van een inrichting een incidentele festiviteit, die redelijkerwijs niet te voorzien was, terstond toestaat.

Artikel 4:4 Verboden incidentele festiviteiten

[gereserveerd]

Artikel 4:5 Onversterkte muziek

1. Bij het ten gehore brengen van onversterkte muziek, zoals bedoeld in artikel 2.18, eerste lid onder f en vijfde lid van het Activiteitenbesluit milieubeheer binnen inrichtingen is de in het tweede lid opgenomen tabel van toepassing, met dien verstande dat:

a. de in de tabel aangegeven waarden binnen in- of aanpandige gevoelige gebouwen niet gelden als de gebruiker van deze gevoelige gebouwen geen toestemming geeft voor het in redelijkheid uitvoeren of doen uitvoeren van geluidsmetingen;

b. de in de tabel aangegeven waarden op de gevel ook gelden bij gevoelige terreinen op de grens van het terrein;

c. de waarden in in- en aanpandige gevoelige gebouwen, voor zover het woningen betreft, gelden in geluidsgevoelige ruimten als bedoeld in artikel 1 van de Wet geluidshinder en verblijfsruimten als bedoeld in artikel 1.1, onder d, van het Besluit geluidshinder;

d. bij het bepalen van de geluidsniveaus als vermeld in de tabel geen bedrijfsduurcorrectie wordt toegepast.

e. Tabel

	7.00 – 19.00 uur	19.00 – 23.00 uur	23.00 – 7.00 uur
$L_{Ar,LT}$ op de gevel van gevoelige gebouwen	50 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)
$L_{Ar,LT}$ in in- en aanpandige gevoelige gebouwen	35 dB(A)	30 dB(A)	25 dB(A)
L_{Amax} op de gevel van gevoelige gebouwen	70 dB(A)	65 dB(A)	60 dB(A)
L_{Amax} in in- en aanpandige gevoelige gebouwen	55 dB(A)	50 dB(A)	45 dB(A)

2. Voor de duur van 6 uur in de week is onversterkte muziek, vanwege het oefenen door muziekgezelschappen zoals orkesten, harmonie- en fanfaregezelschappen, in een inrichting gedurende de uren tussen 7.00 en 23.00 uur uitgezonderd van de genoemde geluidsniveaus in het eerste lid. Indien versterkte elementen worden gecombineerd met onversterkte elementen, wordt het hele samenspel beschouwd als versterkte muziek en is het Besluit van toepassing.
3. Het eerste lid geldt niet indien artikel 4:2 of artikel 4:3 van deze verordening van toepassing is.

Artikel 4:6 Overige geluidhinder

1. Het is verboden buiten een inrichting op een zodanige wijze toestellen of (geluids)apparaten in werking te hebben of handelingen te verrichten dat op een zodanige wijze voor een omwonende of voor de omgeving geluidhinder wordt veroorzaakt.
2. Het college kan ontheffing verlenen van het verbod.
3. Het verbod geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door de Wet geluidhinder, de Zondagswet, de Wet openbare manifestaties, het Vuurwerkbesluit, het Activiteitenbesluit milieubeheer, de Provinciale milieuverordening of het Bouwbesluit 2012.

4. Op de beschikking op de aanvraag voor vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Artikel 4:6a (Geluid)hinder door dieren

Degene die buiten een inrichting de zorg heeft voor een dier, moet voorkomen dat dit voor een omwonende of overigens voor de omgeving (geluid)hinder veroorzaakt.

Artikel 4:6b (Geluid)hinder door motorvoertuigen, bromfietsen e.d.

Het is verboden buiten een inrichting zich met een motorvoertuig of een bromfiets zodanig te gedragen, dat daardoor voor een omwonende of overigens voor de omgeving (geluid)hinder ontstaat.

Artikel 4:6c Verbod oplaten sfeerballonnen

1. Het is verboden één of meerdere sfeerballonnen, van welk materiaal dan ook, door middel van hete lucht afkomstig van vuur, dan wel door middel van helium of andere gassen, op te laten stijgen.
2. Onder sfeerballon wordt mede verstaan: herdenkingsballon, vuurballon, gelukslampion, Thaise wensballon, papierballon, geluksballon,
3. Het verbod uit het eerste lid is niet van toepassing op vaartuigen als bedoeld in de Wet luchtvaart.

Artikel 4:6d Mosquito

1. Onder een mosquito wordt verstaan: een apparaat dat een slechts voor jongeren hoorbare, hinderlijke hoge pieptoon produceert, met als doel groepen jongeren weg te houden van plaatsen waar zij overlast veroorzaken.
2. In afwijking van artikel 4:6 kan de burgemeester in het belang van de openbare orde besluiten op een openbare plaats een mosquito aan te brengen bij gebleken ernstige overlast door jongeren op die plaats.
3. De aanwezigheid van een mosquito wordt duidelijk kenbaar gemaakt op de plaats waar deze is aangebracht.
4. Een mosquito is alleen in werking op die tijdstippen dat overlast redelijkerwijs valt te verwachten.
5. Een mosquito wordt aangebracht voor een periode van ten hoogste twaalf maanden. De burgemeester kan die periode telkens met een periode van ten hoogste twaalf maanden verlengen.

Afdeling 2. Bodem-, weg- en milieuverontreiniging

Artikel 4:7 Straatvegen

(Vervallen)

Artikel 4:8 Natuurlijke behoefte doen

Het is verboden binnen de bebouwde kom op een openbare plaats alsmede buiten de bebouwde kom in een door het college aangewezen openbare plaats zijn natuurlijke behoefte te doen buiten daarvoor bestemde plaatsen.

Artikel 4:9 Toestand van sloten en andere wateren en niet openbare riolen en putten buiten gebouwen

Sloten en andere wateren en niet openbare riolen en putten buiten gebouwen mogen zich niet bevinden in een toestand die gevaar oplevert voor de veiligheid, nadeel voor de gezondheid of hinder voor de gebruikers van de gebouwen of voor anderen.

Artikel 4:9a Aanwijzing gebieden voor bijzondere regels

Het college kan gebieden aanwijzen waar zij bijzondere regels kan stellen in het kader van de bescherming van het milieu.

Afdeling 3. Het bewaren van houtopstanden

(afzonderlijk geregeld...)

Afdeling 4. Maatregelen tegen ontsiering en stankoverlast

Artikel 4:13 Opslag voertuigen, vaartuigen, mest, afvalstoffen enz.

1. In het belang van het uiterlijk aanzien van de gemeente, ter voorkoming of opheffing van overlast dan wel voorkoming van schade aan de openbare gezondheid, kan het college plaatsen aanwijzen die buiten een inrichting in de zin van de Wet milieubeheer, in de openlucht of buiten de weg zijn gelegen, waar het verboden is de volgende voorwerpen of stoffen op te slaan, te plaatsen of aanwezig te hebben:
   a. onbruikbare of aan hun oorspronkelijke bestemming onttrokken voer- of vaartuigen of onderdelen daarvan;

b. bromfietsen en motorvoertuigen of onderdelen daarvan;

c. kampeermiddelen als bedoeld in artikel 4:17 of onderdelen daarvan, voor zover het plaatsen of aanwezig hebben daarvan geschiedt voor verkoop of verhuur of anderszins voor een commercieel doel; of

d. mestopslag, gierkelders of andere verzamelplaatsen van vuil, een verzameling ingekuild gras, loof of pulp of ingekuilde landbouwproducten, afbraakmaterialen en oude metalen.

2. Het is verboden op een door het college aangewezen plaats een door hem aangeduid voorwerp of stof op te slaan, te plaatsen of aanwezig te hebben.
3. Het college kan bij de aanwijzing nadere regels stellen.
4. Dit artikel is niet van toepassing op situaties waarin wordt voorzien door of krachtens de Wet ruimtelijke ordening of de Provinciale Verordening.

Artikel 4:14 Stankoverlast door gebruik van meststoffen

[gereserveerd]

Artikel 4:16 Vergunningplicht handelsreclame

1. Het is verboden zonder vergunning van het bevoegd gezag op of aan een onroerende zaak handelsreclame te maken of te voeren die vanaf een openbare plaats zichtbaar is.
2. Het verbod geldt niet voor:

   a. opschriften, aankondigingen of afbeeldingen in het inwendig gedeelte van een onroerende zaak, die niet kennelijk gericht zijn op zichtbaarheid vanaf de weg;

   b. opschriften of aankondigingen op of aan onroerende zaken, daartoe aangewezen door de overheid;

   c. opschriften of aankondigingen kleiner dan 0,50 m2 en de langste zijde korter dan 1 meter die betrekking hebben op:

      een openbare verkoping of een aanbieding ter verkoop, verhuur of verpachting van een onroerende zaak, zulks voor zolang zij feitelijke betekenis hebben;

      het beroep, de dienst of het bedrijf dat in of op de onroerende zaak wordt uitgeoefend of waarvoor die zaak is bestemd;

   d. opschriften die betrekking hebben op de naam of aard van in uitvoering zijnde bouwwerken of op de namen van degenen die bij het ontwerp of de uitvoering van het bouwwerk betrokken zijn, mits deze opschriften zijn aangebracht op borden bij of op de in uitvoering zijnde bouwwerken zelf, zulks voor zolang zij feitelijke betekenis hebben;

   e. opschriften of aankondigingen op of aan onroerende zaken dienstbaar aan het openbaar vervoer, indien deze zijn aangebracht ten dienste van dat vervoer.

   f. één bord op het erf met een maximale afmeting van 0,5 m², hoogte maximaal 1,2 m, breedte maximaal 1 m;

g. één makelaarsbord van beperkte omvang (maximaal 2 m²) op het erf van een woning;

h. één makelaarsbord op het erf van een (in aanbouw zijnd) gebouw, niet zijnde een woning, met een maximale afmeting van 10 m²;

i. vergunningplichtige voorwerpen zoals bedoeld in artikel 2:10.

3. Het verbod in het eerste lid geldt niet voor opschriften of aankondigingen van kennelijk tijdelijke aard, voor zolang zij feitelijke betekenis hebben, mits:

   a. van het aanbrengen ervan tevoren schriftelijk kennisgeving is gedaan aan het bevoegd gezag;

   b. het bevoegd gezag niet binnen twee weken na ontvangst van die kennisgeving van enig bezwaar heeft doen blijken;

   c. deze opschriften of aankondigingen niet langer dan dertig dagen op, aan of in de onroerende zaak aanwezig zijn.

4. Een vergunning als bedoeld in het eerste lid kan worden geweigerd:

   - indien het opschrift, de aankondiging, voorwerp of afbeelding als bedoeld

   - in het tweede lid de veiligheid van het verkeer in gevaar te brengen of ernstige hinder voor de omgeving te veroorzaken.

   - indien de handelsreclame, op zichzelf of in verband met de omgeving niet voldoet aan de redelijke eisen van welstand.

Afdeling 5. Kamperen buiten kampeerterreinen

Artikel 4:17 Begripsbepaling

In deze afdeling wordt onder kampeermiddel verstaan: Een onderkomen of voertuig waarvoor geen omgevingsvergunning voor het bouwen in de zin van artikel 2.1, eerste lid onder a van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht is vereist, dat bestemd of opgericht is dan wel gebruikt wordt of kan worden gebruikt voor recreatief nachtverblijf.

Artikel 4:18 Recreatief nachtverblijf buiten kampeerterreinen

1. Het is verboden ten behoeve van recreatief nachtverblijf kampeermiddelen te plaatsen of geplaatst te houden buiten een kampeerterrein dat als zodanig in het bestemmingsplan, de beheersverordening, exploitatieplan of een voorbereidingsbesluit is bestemd of mede bestemd.

2. Het verbod geldt niet voor het plaatsen van kampeermiddelen voor eigen gebruik door de rechthebbende op een terrein.

3. Het college kan ontheffing verlenen van het verbod.

4. Onverminderd het bepaalde in artikel 1:8 kan de ontheffing worden geweigerd in het belang van de bescherming van:

   a. natuur en landschap;

b. een stadsgezicht.

5. Op de beschikking op de aanvraag voor vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Artikel 4:19 Aanwijzing kampeerplaatsen

1. Het college kan plaatsen aanwijzen waarop het verbod van artikel 4:18, eerste lid niet geldt.
2. Het college kan daarbij nadere regels stellen in het belang van de gronden, genoemd in artikel 4:18, vierde lid.

Hoofdstuk 5. Andere onderwerpen betreffende de huishouding van de gemeente

Afdeling 1. Parkeerexcessen en stopverbod

Artikel 5:1 Begripsbepalingen

(Vervallen)

Artikel 5:2 Voertuigen van autobedrijf en dergelijke

1. Onder verhuren als bedoeld in dit artikel wordt mede verstaan:
   a. het gebruiken van een voertuig voor het geven van lessen; of
   b. het gebruiken van een voertuig voor het vervoeren van personen tegen betaling.
2. Tot de voertuigen als bedoeld in dit artikel worden niet gerekend:
   a. voertuigen waaraan herstel- of onderhoudswerkzaamheden worden verricht die in totaal niet meer dan een uur vergen, en dit gedurende de tijd die nodig is en gebruikt wordt voor deze werkzaamheden; of
   b. voertuigen voor persoonlijk gebruik van de in het derde lid bedoelde persoon.
3. Het is degene die er zijn bedrijf, nevenbedrijf dan wel een gewoonte van maakt voertuigen te stallen, te herstellen, te slopen, te verhuren of te verhandelen, verboden:
   a. drie of meer voertuigen die hem toebehoren of zijn toevertrouwd, op de weg te parkeren binnen een cirkel met een straal van 25 meter met als middelpunt een van deze voertuigen;
   b. de weg als werkplaats voor voertuigen te gebruiken.
4. Het college kan ontheffing verlenen van het verbod zoals bedoeld in lid 3.

5. Op de aanvraag om een ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Artikel 5:3 Te koop aanbieden van voertuigen

1. Het is verboden op een door het college aangewezen weg een voertuig te parkeren met het kennelijke doel het te koop aan te bieden of te verhandelen.
2. Het college kan ontheffing verlenen van het verbod zoals bedoeld in lid 1.
3. Op de aanvraag om een vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Artikel 5:4 Defecte voertuigen

Het is verboden een voertuig waarmee als gevolg van andere dan eenvoudig te verhelpen gebreken niet kan of mag worden gereden, langer dan op drie achtereenvolgende dagen op de weg te parkeren.

Artikel 5:5 Voertuigwrakken

1. Het is verboden een voertuig dat rijtechnisch in onvoldoende staat van onderhoud en tevens in een kennelijk verwaarloosde toestand verkeert op de weg te parkeren.
2. Het verbod geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door de Wet milieubeheer.

Artikel 5:6 Kampeermiddelen e.a.

1. Het is verboden een woonwagen, kampeerwagen, caravan, camper, magazijnwagen, aanhangwagen, keetwagen of ander dergelijk voertuig dat voor de recreatie dan wel anderszins uitsluitend of mede voor andere dan verkeersdoeleinden wordt gebruikt:
   a. langer dan op drie achtereenvolgende dagen te plaatsen of te hebben op een weg binnen de bebouwde kom,
   b. op een door het college aangewezen plaats te parkeren, waar dit naar zijn oordeel schadelijk is voor het uiterlijk aanzien van de gemeente.
2. Het college kan ontheffing verlenen van het in het eerste lid, aanhef en onder a, gestelde verbod.
3. Het in het eerste lid gestelde verbod geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door het Provinciaal wegenreglement of de Provinciale landschapsverordening.
4. Op de aanvraag om een vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Artikel 5:7 Parkeren van reclamevoertuigen

1. Het is verboden een voertuig dat is voorzien van een aanduiding van handelsreclame, op de weg te parkeren met het kennelijk doel om daarmee handelsreclame te maken.
2. Het college kan ontheffing verlenen van het verbod zoals bedoeld in lid 1.
3. Op de aanvraag om een vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) van toepassing.

Artikel 5:8 Grote voertuigen

1. Het is verboden een voertuig dat, met inbegrip van de lading, een lengte heeft van meer dan 6 meter of een hoogte van meer dan 2,4 meter of een breedte van meer dan 2,05 meter te parkeren op een door

het college aangewezen plaats, waar dit naar zijn oordeel schadelijk is voor het uiterlijk aanzien van de gemeente.

2. Het is verboden een voertuig dat, met inbegrip van de lading, een lengte heeft van meer dan 6 meter of een breedte van meer dan 2,05 meter te parkeren op wegen of weggedeelten binnen de bebouwde kom, waar dit naar zijn oordeel buitensporig is met het oog op de verdeling van beschikbare parkeerruimte.
3. Het tweede lid is voorts niet van toepassing op werkdagen van maandag tot en met vrijdag, dagelijks van 08.00 tot 18.00 uur.
4. Het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing op campers, kampeerauto's, caravans en kampeerwagens, voor zover deze voertuigen niet langer dan drie achtereenvolgende dagen op de weg worden geplaatst of gehouden.
5. Het college kan ontheffing verlenen van de verboden.
6. Op de aanvraag om een vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) van toepassing.

Artikel 5:9 Uitzichtbelemmerende voertuigen

1. Het is verboden een voertuig dat, met inbegrip van lading, een lengte heeft van meer dan 6 meter of een hoogte van meer dan 2,4 meter, op de weg te parkeren bij een voor bewoning of ander dagelijks gebruik bestemd gebouw op zodanige wijze dat daardoor het uitzicht van bewoners of gebruikers vanuit dat gebouw op hinderlijke wijze wordt belemmerd of hen anderszins hinder of overlast wordt aangedaan.
2. Het verbod is niet van toepassing gedurende de tijd die nodig is voor en gebruikt wordt voor het uitvoeren van werkzaamheden waarvoor de aanwezigheid van het voertuig ter plaatse noodzakelijk is.

Artikel 5:10 Parkeren of laten stilstaan van voertuigen anders dan op de rijbaan

1. Het is verboden een voertuig te parkeren of te laten stilstaan op een door het college aangewezen, niet tot de rijbaan behorend weggedeelte.
2. Het verbod is niet van toepassing op voertuigen die worden gebruikt voor werkzaamheden in opdracht van een bestuursorgaan of openbaar lichaam.

Artikel 5:10a Parkeren van voertuigen met stankverspreidende stoffen

1. Het is verboden een voertuig met stankverspreidende stoffen daar te parkeren waar bewoners of gebruikers van nabijgelegen gebouwen of terreinen daarvan hinder of overlast kunnen ondervinden.
2. Het verbod geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door de Wet milieubeheer.

Artikel 5:11 Aantasting groenvoorzieningen door voertuigen

1. Het is verboden met een voertuig, fiets of bromfiets te rijden door of deze te doen of te laten staan in een park of plantsoen of in een voor recreatief gebruik beschikbaar terrein, met uitzondering van de aldaar aangelegde wegen en fietspaden, of een van gemeentewege aangelegde beplanting of groenstrook.
2. Dit verbod is niet van toepassing op:
   a. de weg;
   b. voertuigen die worden gebruikt voor werkzaamheden in opdracht van een bestuursorgaan of openbaar lichaam;
   c. voertuigen, waarmee standplaats wordt of is ingenomen op terreinen die voor dit doel zijn bestemd.
3. Het college kan ontheffing verlenen van het verbod.
4. Op de beschikking op de aanvraag voor vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Artikel 5:12 Overlast van fiets of bromfiets

1. Het college kan openbare plaatsen aanwijzen waar het in het belang van het uiterlijk aanzien van de gemeente, ter voorkoming of opheffing van overlast, of ter voorkoming van schade aan de openbare gezondheid, verboden is fietsen of bromfietsen onbeheerd buiten de daarvoor bestemde ruimten of plaatsen te laten staan.
2. Het is verboden fietsen of bromfietsen die rijtechnisch in onvoldoende staat van onderhoud en in een verwaarloosde toestand verkeren, op een openbare plaats te laten staan.

Afdeling 2. Collecteren

Artikel 5:13 Inzameling van geld of goederen of leden- of donateurwerving

1. Het is verboden zonder vergunning van het college een openbare inzameling van geld of goederen te houden of daartoe een intekenlijst aan te bieden, dan wel in het openbaar leden of donateurs te werven als daarbij te kennen wordt gegeven of de indruk wordt gewekt dat de opbrengst geheel of ten dele voor een liefdadig of ideëel doel is bestemd.
2. Onder een inzameling als bedoeld in het eerste lid wordt mede verstaan het aanvaarden van geld en goederen bij het aanbieden van diensten of goederen, waartoe ook worden gerekend geschreven of gedrukte stukken, dan wel bij het aanbieden van diensten aanvaarden van geld of goederen, als daarbij te kennen wordt gegeven of de indruk wordt gewekt dat de opbrengst geheel of ten dele voor een liefdadig of ideëel doel is bestemd.
3. Het verbod geldt niet voor een inzameling of werving die in besloten kring gehouden wordt.
4. In afwijking van het in het eerste lid bepaalde, geldt er een meldingsplicht voor de inzameling van geld voor plaatselijke verenigingen en stichtingen met een algemeen (gemeenschaps)belang.

5. De melding ingevolge het vierde lid wordt geacht te zijn gedaan wanneer minstens twee weken voor de inzameling schriftelijk aan het college de volgende gegevens zijn doorgegeven:

   a. adresgegevens van de vereniging of stichting;

   b. contactpersoon;

   c. doel van de inzameling;

   d. periode van de inzameling.

6. Het college kan binnen vijf dagen na ontvangst van de melding besluiten de openbare inzameling van geld als bedoeld in het eerste lid te verbieden.

7. Op de aanvraag om een vergunning is paragraaf 4.1.3.3. van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Afdeling 3. Venten

Artikel 5:14 Begripsbepaling

(vervallen)

Artikel 5:15 Ventverbod

(vervallen)

Artikel 5:16 Vrijheid van meningsuiting

(vervallen)

Afdeling 4. Standplaatsen

Artikel 5:17 Begripsbepalingen

1. In deze afdeling wordt onder standplaats verstaan het vanaf een vaste plaats op een openbare en in de openlucht gelegen plaats te koop aanbieden, verkopen, verstrekken of afleveren van goederen dan wel diensten aan te bieden, gebruikmakend van fysieke middelen, zoals een kraam, een wagen of een tafel.

2. Onder standplaats wordt niet verstaan:

   a. een vaste plaats op een jaarmarkt of markt als bedoeld in artikel 160, eerste lid, aanhef en onder g, van de Gemeentewet;

   b. een vaste plaats op een evenement als bedoeld in artikel 2:24.

Artikel 5:18 Standplaatsvergunning en weigeringsgronden

1. Het is verboden zonder vergunning van het college een standplaats in te nemen of te hebben.
2. Het college kan de vergunning weigeren wegens strijd met een geldend bestemmingsplan, beheersverordening, exploitatieplan of voorbereidingsbesluit.
3. Onverminderd het bepaalde in artikel 1:8 kan de vergunning worden geweigerd als:
   a. de standplaats hetzij op zichzelf hetzij in verband met de omgeving niet voldoet aan eisen van redelijke welstand; of
   b. een kwantitatieve of territoriale beperking als gevolg van bijzondere omstandigheden in de gemeente of in een deel van de gemeente noodzakelijk is in verband met een dwingende reden van algemeen belang;
   c. in het belang van de verkeersvrijheid of –veiligheid.

4. Op de aanvraag om een vergunning is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Artikel 5:19 Toestemming rechthebbende

Het is de rechthebbende op een perceel verboden toe te staan dat daarop zonder vergunning van het college standplaats wordt of is ingenomen.

Artikel 5:20 Afbakeningsbepalingen

1. Artikel 5:18, eerste lid, is niet van toepassing op situaties waarin wordt voorzien door de Wet beheer rijkswaterstaatswerken of het Provinciaal wegenreglement.
2. De weigeringsgrond van artikel 5:18, derde lid, onder a, is niet van toepassing op bouwwerken.

Artikel 5:21 Aanhoudingsplicht

(vervallen)

Afdeling 5. Snuffelmarkten

Artikel 5:22 Begripsbepalingen

1. In deze afdeling wordt onder snuffelmarkt verstaan een markt in een voor het publiek toegankelijk gebouw of plaats waar goederen worden verhandeld of diensten worden aangeboden vanaf standplaatsen.
2. Onder een snuffelmarkt wordt niet verstaan:
   a. een markt of jaarmarkt als bedoeld in artikel 160, eerste lid, aanhef en onder g, van de Gemeentewet;
   b. een evenement als bedoeld in artikel 2:24.

Artikel 5:23 Organiseren van een snuffelmarkt

1. Het is verboden een snuffelmarkt te organiseren:
   a. indien het in strijd is met een geldend bestemmingsplan, beheersverordening, exploitatieplan of voorbereidingsbesluit;
   b. indien de burgemeester het organiseren van de snuffelmarkt verboden heeft in het belang van de openbare orde, de openbare veiligheid, de volksgezondheid of het milieu.
   c. indien degene die voornemens is een snuffelmarkt te organiseren daarvan niet tevoren een schriftelijke melding heeft gedaan.
2. De organisator doet de melding als bedoeld in het eerste lid, onder c binnen vier weken voorafgaand aan de snuffelmarkt met vermelding van:
   a. Naam en adres van de organisator;
   b. adres van het gebouw waar de snuffelmarkt gehouden wordt;
   c. de dagen en tijdstippen waarop de snuffelmarkt wordt gehouden;
   d. de frequentie van het houden van de snuffelmarkt;
   e. het soort van goederen en diensten dat wordt aangeboden en verhandeld;
   f. het aantal standplaatsen;
   g. het te verwachten aantal bezoekers.
3. De snuffelmarkt kan worden gehouden indien de burgemeester niet binnen twee weken na ontvangst van de melding heeft beslist dat het organiseren van de snuffelmarkt wordt verboden in het belang van de openbare orde, de openbare veiligheid, de volksgezondheid of het milieu. De burgemeester geeft daarvan binnen twee weken na ontvangst van de melding aan de organisator met opgaaf van redenen bericht.
4. Het verbod geldt niet voor ruimten die uitsluitend dan wel nagenoeg geheel en voortdurend in gebruik zijn als winkel in de zin van de Winkeltijdenwet.

5. Op de beschikking op de aanvraag voor vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) van toepassing.

Afdeling 6. Openbaar water en waterstaatswerken

Artikel 5:24 Voorwerpen op, in of boven openbaar water

1. Het is verboden een voorwerp, niet zijnde een vaartuig, op, in of boven openbaar water te plaatsen, aan te brengen of te hebben, als dit door zijn omvang of vormgeving, constructie of plaats van bevestiging gevaar oplevert voor de bruikbaarheid van het openbaar water of voor het doelmatig en veilig gebruik daarvan, dan wel een belemmering vormt voor het doelmatig beheer en onderhoud van het openbaar water.
2. Degene die voornemens is een steiger, een meerpaal of een ander voorwerp met een permanent karakter op, in of boven openbaar water te plaatsen, doet daarvan uiterlijk twee weken tevoren een melding aan het college.
3. De melding bevat in ieder geval naam, adres en contactgegevens van de melder, en een beschrijving van de aard en omvang van het voorwerp.
4. Het verbod is niet van toepassing op situaties waarin wordt voorzien door het Wetboek van Strafrecht, de Scheepvaartverkeerswet, het Binnenvaartpolitiereglement, het Rijnvaartpolitiereglement, de Wet beheer rijkswaterstaatswerken, de Provinciale vaarwegenverordening, of het bepaalde bij of krachtens de Telecommunicatiewet of de daarop gebaseerde Telecommunicatieverordening.

Artikel 5:25 Ligplaats woonschepen en overige vaartuigen

1. Het is verboden met een vaartuig een ligplaats in te nemen of te hebben dan wel een ligplaats voor een vaartuig beschikbaar te stellen op door het college aangewezen gedeelten van openbaar water.
2. Het college kan aan het innemen, hebben of beschikbaar stellen van een ligplaats met dan wel voor een vaartuig op niet krachtens het eerste lid aangewezen gedeelten van openbaar water:
   a. nadere regels stellen in het belang van de openbare orde, volksgezondheid, veiligheid, milieuhygiëne en het uiterlijk aanzien van de gemeente;
   b. beperkingen stellen naar soort en aantal vaartuigen.
3. Het verbod is niet van toepassing op situaties waarin wordt voorzien door de Woningwet, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de Wet milieubeheer, het Binnenvaartpolitiereglement, de Wet beheer rijkswaterstaatswerken, de Provinciale vaarwegenverordening of de Provinciale landschapsverordening.

4 . Het college kan aan de rechthebbende op een vaartuig aanwijzingen geven met betrekking tot het innemen, veranderen of gebruik van een ligplaats in het belang van de openbare orde, volksgezondheid, veiligheid, de milieuhygiëne en het uiterlijk aanzien van de gemeente.

5. De rechthebbende op een vaartuig is verplicht alle door het college gegeven aanwijzingen met betrekking tot het innemen, veranderen of gebruik van een ligplaats op te volgen.

Artikel 5:26 Aanwijzingen ligplaats

(vervallen)

Artikel 5:27 Verbod innemen ligplaats

(vervallen)

Artikel 5:28 Beschadigen van waterstaatswerken

1. Het is verboden schade toe te brengen aan of veranderingen aan te brengen in de toestand van bij de gemeente in beheer zijnde openbare wateren, havens, dijken, wallen, kaden, trekpaden, beschoeiingen, oeverbegroeiing, bruggen, zetten, duikers, pompen, waterleidingen, gordingen, aanlegpalen, stootpalen, bakens of sluizen.
2. Het verbod geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door het Wetboek van Strafrecht, het Binnenvaartpolitiereglement, de Waterwet of de Provinciale vaarwegenverordening.

Artikel 5:29 Reddingsmiddelen

Het is verboden een voor het redden van drenkelingen bestemd en daartoe bij het water aangebracht voorwerp te gebruiken voor een ander doel dan wel voor dadelijk gebruik ongeschikt te maken.

Artikel 5:30 Veiligheid op het water

1. Het is aan een ieder die zich als bader of zwemmer in het openbaar water ophoudt, verboden zich zodanig te gedragen dat het scheepvaartverkeer daarvan hinder of gevaar kan ondervinden.
2. Het verbod geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door het Binnenvaartpolitiereglement, de Waterwet of de Provinciale vaarwegenverordening.

Artikel 5:31 Overlast aan vaartuigen

1. Het is verboden zonder redelijk doel zich vast te houden aan een vaartuig in openbaar water, daarop te klimmen of zich daarop of daarin te begeven of te bevinden.
2. Het is aan degene die daartoe niet bevoegd is verboden een vaartuig, liggend in of aan een openbaar water, los te maken.

Afdeling 7. Crossterreinen en gemotoriseerd en ruiterverkeer in natuurgebieden

Artikel 5:31c Begripsbepalingen

Vervallen

Artikel 5:32 Crossterreinen

1. Het is verboden op enig terrein, geen weg zijnde, met een motorvoertuig of een bromfiets te crossen buiten wedstrijdverband, een wedstrijd dan wel, ter voorbereiding van een wedstrijd, een trainings- of proefrit te houden of te doen houden dan wel daaraan deel te nemen, dan wel een motorvoertuig of een bromfiets met het kennelijke doel daartoe aanwezig te hebben.
2. Het college kan terreinen aanwijzen waarvoor het verbod niet van toepassing is. Het kan daarbij regels stellen voor het gebruik van deze terreinen in het belang van:
   a. het voorkomen of beperken van overlast;
   b. de bescherming van het uiterlijk aanzien van de omgeving en ter bescherming van andere milieuwaarden;
   c. de veiligheid van de deelnemers van de in het eerste lid bedoelde wedstrijden en ritten of van het publiek.
3. Het verbod in het eerste lid geldt niet voor zover in het daarin geregelde onderwerp wordt voorzien door de Wet milieubeheer of het Besluit geluidproductie sportmotoren.

Artikel 5:33 Beperking verkeer in natuurgebieden

1. Het is verboden binnen voor publiek toegankelijke natuurgebieden, parken, plantsoenen of voor recreatief gebruik beschikbare terreinen te rijden of zich te bevinden met een motorvoertuig, een bromfiets of met een fiets of een rij- of trekdier.
2. Het college kan terreinen aanwijzen waarvoor het verbod niet van toepassing is. Het kan daarbij regels stellen ten aanzien van het gebruik van deze terreinen in het belang van:
   a. van het voorkomen van overlast;
   b. van de bescherming van natuur- of milieuwaarden;
   c. van de veiligheid van het publiek.
3. Het verbod geldt niet voor bestuurders van motorvoertuigen en bromfietsen en voor fietsers of berijders van paarden:
   a. ten dienste van politie, brandweer en geneeskundige hulpverlening en van andere krachtens artikel 29, eerste lid, van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 door de minister van Verkeer en Waterstaat aangewezen hulpverleningsdiensten;
   b. die worden gebruikt in verband met beheer, onderhoud of exploitatie van de terreinen als in het eerste lid bedoeld;

c. die worden gebruikt in verband met werken die krachtens wettelijk voorschrift moeten worden uitgevoerd;

d. van de zakelijk gerechtigden, huurders en pachters van percelen die gelegen zijn binnen de terreinen als in het eerste lid bedoeld;

e. voor het verkeer ten behoeve van bezoek en van de verzorging van de onder d bedoelde personen.

4. Het verbod geldt voorts niet:

a. op wegen als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder b, van de Wegenverkeerswet 1994;

b. binnen de bij of krachtens de Provinciale verordening 'Stiltegebieden' aangewezen stiltegebieden, ten aanzien van motorrijtuigen die bij of krachtens die verordening zijn aangewezen als 'toestel'.

5. Het college kan ontheffing verlenen van het verbod.

6. Op de beschikking op de aanvraag voor vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Afdeling 8. Vuurverbod

Artikel 5:34 Verbod afvalstoffen te verbranden buiten inrichtingen of anderszins vuur te stoken

1. Het is verboden in de openlucht afvalstoffen te verbranden buiten inrichtingen in de zin van de Wet milieubeheer of anderszins vuur aan te leggen, te stoken of te hebben.

2. Mits geen sprake is van gevaar, overlast of hinder voor de omgeving, is het verbod niet van toepassing op:

a. verlichting door middel van kaarsen, fakkels en dergelijke;

b. sfeervuren zoals terrashaarden en vuurkorven, voor zover geen afvalstoffen worden verbrand;

c. vuur voor koken, bakken en braden, voor zover dat geen gevaar, overlast of hinder voor de omgeving oplevert.

3. Het college kan ontheffing verlenen van het verbod.

4. In afwijking van artikel 1:7 wordt een ontheffing niet verleend voor onbepaalde tijd.

5. Onverminderd het bepaalde in artikel 1:8 kan de ontheffing worden geweigerd ter bescherming van de flora en fauna.

6. Het verbod is niet van toepassing op situaties waarin wordt voorzien door artikel 429, aanhef en onder 1 of 3, van het Wetboek van Strafrecht of de Provinciale milieuverordening.

7. Op de aanvraag om een ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) niet van toepassing.

Afdeling 9. Asverstrooiing

Artikel 5:35 Begripsbepaling

In deze afdeling wordt onder incidentele asverstrooiing verstaan het verstrooien van as als bedoeld in de Wet op de lijkbezorging op een door de overledene of nabestaande(n) gewenste plek buiten een permanent daartoe bestemd terrein.

Artikel 5:36 Verboden plaatsen

1. Incidentele asverstrooiing is verboden op:
   a. verharde delen van de weg;
   b. gemeentelijke begraafplaatsen en crematoriumterreinen.
2. Het college kan een besluit nemen waarin voor een bepaalde termijn wordt verboden dat op andere plaatsen dan genoemd in het eerste lid asverstrooiing plaatsvindt.
3. Het college kan op verzoek van de nabestaande die zorgdraagt voor de asbus op grond van bijzondere omstandigheden ontheffing verlenen van het verbod, bedoeld in het eerste lid, onder a.
4. Op de aanvraag om een vergunning / ontheffing is paragraaf 4.1.3.3 van de Algemene wet bestuursrecht (positieve fictieve beschikking bij niet tijdig beslissen) van toepassing.

Artikel 5:37 Hinder of overlast

Incidentele asverstrooiing is verboden als daardoor hinder of overlast wordt veroorzaakt voor derden.

Afdeling 10. Straatnaamborden, huisnummers e.d.

(vervallen)

Hoofdstuk 6. Straf-, overgangs- en slotbepalingen

Artikel 6:1 Strafbepaling

1. Overtreding van het bij of krachtens deze verordening bepaalde en de daarbij op grond van artikel 1:4 daarbij gegeven voorschriften en beperkingen wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van de tweede categorie en kan bovendien worden gestraft met openbaarmaking van de rechterlijke uitspraak.
2. Overtreding van het bij of krachtens deze verordening bepaalde en de daarbij op grond van artikel 1:4 daarbij gegeven voorschriften en beperkingen wordt gestraft met een geldboete van de eerste categorie.
3. In afwijking van het eerste lid is artikel 1a van de Wet op de economische delicten van toepassing op overtreding van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 2:10, en 2:11 als sprake is van een omgevingsvergunningplichtige activiteit, [artikel 2:12, eerste lid,] en artikel 4:11, tweede lid.

Artikel 6:2 Toezichthouders

1. Met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze verordening zijn belast: de bevoegde ambtenaren van de politie, als bedoeld in artikel 141 onder b van het Wetboek van Strafvordering, en de bij besluit van het college dan wel de burgemeester aangewezen toezichthouders.
2. Voorts zijn met het toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens deze verordening belast de bij besluit van het college dan wel de burgemeester aan te wijzen personen.

Artikel 6:3 Binnentreden woningen

1. Zij die belast zijn met het toezicht op de naleving of de opsporing van een overtreding van de bij of krachtens deze verordening, behoudens hoofdstuk 3, gegeven voorschriften welke strekken tot handhaving van de openbare orde of veiligheid of bescherming van het leven of de gezondheid van personen, zijn bevoegd tot het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner.
2. De in artikel 6:2, eerste lid, bedoelde ambtenaren, voor zover zij zijn belast met de opsporing van de strafbare feiten, bedoeld in de artikelen 3:14, [tweede OF derde lid], en 3:21, eerste lid, zijn bevoegd zonder toestemming van de bewoner in een woning binnen te treden waar een overtreding van een dergelijk strafbaar feit wordt gepleegd of naar hun redelijk vermoeden wordt gepleegd.
3. De in artikel 6:2, eerste lid, bedoelde ambtenaren zijn in het kader van hun toezichtstaak bevoegd zonder toestemming van de bewoner in een woning binnen te treden, als daar bedrijfsmatig prostitutie plaatsvindt.

Artikel 6:4 Inwerkingtreding nieuwe en intrekking oude verordening

1. De Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Zevenaar 2010 en de Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Rijnwaarden 2010, met inbegrip van de latere wijzigingen, worden ingetrokken gelijktijdig met de inwerkingtreding van de Algemene Plaatselijke Verordening gemeente Zevenaar 2018.

Artikel 6:5 Overgangsbepaling

1. Besluiten, genomen krachtens de verordening bedoeld in artikel 6:4, die golden op het moment van de inwerkingtreding van deze verordening en waarvoor deze verordening overeenkomstige besluiten kent, gelden als besluiten genomen krachtens deze verordening.
2. Indien voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening een aanvraag om een besluit - hoe ook genaamd - op grond van de verordening bedoeld in artikel 6.4, eerste lid, is ingediend en voor het tijdstip van inwerkingtreding van deze verordening nog niet op die aanvraag is beslist, wordt daarop de overeenkomstige bepaling van de onderhavige verordening toegepast.
3. Op een aanhangig beroep- of bezwaarschrift, betreffende een besluit, bedoeld in het eerste lid, dat voor of na het tijdstip bedoeld in artikel 6.4, tweede lid, is ingekomen binnen de voordien geldende beroepstermijn, wordt beslist met toepassing van de verordening bedoeld in artikel 6.4, eerste lid.
4. In afwijking van het in het eerste lid bepaalde, blijft een besluit - hoe ook genaamd - van kracht, totdat onherroepelijk is beslist op een aanvraag voor een, krachtens een in deze verordening overeenkomstig opgenomen gebod of verbod vereist besluit, indien deze aanvraag ten minste acht weken voor afloop van de in het eerste lid genoemde termijn bij het bevoegde bestuursorgaan is ingediend.
5. Gebods- of verbodsbepalingen waarvoor een besluit vereist is krachtens deze verordening en niet voorkomend in de verordening als bedoeld in artikel 6.4, eerste lid, zijn niet van toepassing:
   a. gedurende acht weken na het in werking treden van deze verordening;
   b. ook na de onder a. bepaalde termijn, voor zover degene die het besluit nodig heeft, binnen deze termijn een aanvraag heeft ingediend, totdat onherroepelijk op deze aanvraag is beslist.

Artikel 6:6 Citeertitel

Deze verordening wordt aangehaald als: Algemene Plaatselijke Verordening 2018 gemeente Zevenaar.

Van: xxx @brandweervrijwilligers.nl>
Verzonden: dinsdag 22 september 2020 18:47
Aan: griffie@arnhem.nl; raadsondersteuning@barneveld.nl; CLUGriffie@doesburg.nl; griffie gem. Duiven <griffie@duiven.nl>; raadsgriffie@lingewaard.nl; griffie@nijkerk.eu; griffie@overbetuwe.nl; griffie@renkum.nl; griffie@rheden.nl; gemeente@rozendaal.nl; griffie@scherpenzeel.nl; raadsgriffie@wageningen.nl; Griffie Westervoort <Griffie@westervoort.nl>; Griffie Zevenaar <Griffie@zevenaar.nl>
Onderwerp: Afschrift brief aan gemeentebestuur Ede

In de bijlage(n) van deze mail zijn potentiele bedreigingen verwijderd.
Klik hier als u de originele bijlage(n) toch nodig heeft (een verklaring is vereist).

Geachte heer/mevrouw,

Het verzoek is deze e-mail met brief door te geleiden naar de leden van uw gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders.

Geachte leden van het college van burgemeester en wethouders, geachte leden van de gemeenteraad,

Bijgaand treft u een afschrift van een brief die wij vandaag hebben verzonden aan het gemeentebestuur van Ede.
De Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers is sinds begin dit jaar betrokken bij ontwikkelingen op het gebied van de brandweerzorg in de gemeente Ede.

Omdat deze ontwikkelingen mogelijk ook gevolgen kunnen hebben voor uw gemeente, hebben wij gemeend ook uw gemeentebestuur te moeten informeren.

Uiteraard zijn we altijd bereid eventuele vragen te beantwoorden.

Met vriendelijke groet,

Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers

xxx
voorzitter

----- Doorgestuurd bericht van > -----
Datum: Tue, 22 Sep 2020 14:32:16 +0000
Van: xxx
Onderwerp: Brief t.a.v. gemeenteraad en college van B&W
Aan: griffie@ede.nl,

Geachte griffie,

Het verzoek is deze e-mail met brief door te geleiden naar de leden van uw gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders.
Gezien het feit dat het onderwerp ‘Ontwikkelingen brandweer’ staat geagendeerd voor komende

donderdag 24 september, verzoeken wij u dat met spoed te doen.

Geachte leden van het college van burgemeester en wethouders, geachte leden van de gemeenteraad,

De Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers kijkt terug op een constructief overleg met uw gemeentebestuur en de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM), woensdagavond 2 september 2020, over de Brandweer, betreffende de 24 uurs dienst en de post Stadspoort.

Tijdens dit overleg hebben wij ervaren dat de inrichting van de lokale brandweerzorg, in zowel operationeel als financieel opzicht, veel vragen oproept.
Daarom hebben wij gemeend u voorafgaand aan de oordeelvormende vergadering van 24 september 2020 met deze brief aanvullend te informeren en te adviseren.

Wij wensen u een constructief overleg en zijn uiteraard altijd bereid eventuele vragen te beantwoorden.

Met vriendelijke groet,

Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers

xxx
voorzitter

----- Einde doorgestuurd bericht -----

Aan: Gemeente Ede
T.a.v. het gemeentebestuur
Postbus 9022
6710 HK Ede

Datum : 21 september 2020
Onderwerp : Inrichting brandweerzorg Ede
Bijlage(n) : Geen
Kopie aan : De VGGM; de gemeentebesturen in de VGGM; de minister van JenV; de Inspectie JenV.

Geachte leden van het college van burgemeester en wethouders, geachte leden van de gemeenteraad,

De Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers (hierna: VBV) kijkt terug op een constructief overleg met uw gemeentebestuur en de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM), woensdagavond 2 september 2020, over de Brandweer, betreffende de 24 uurs dienst en de post Stadspoort.
Tijdens dit overleg hebben wij ervaren dat de inrichting van de lokale brandweerzorg, in zowel operationeel als financieel opzicht, veel vragen oproept. Daarom hebben wij gemeend u voorafgaand aan de oordeelvormende vergadering van 24 september 2020 met deze brief aanvullend te informeren en te adviseren.

Vormgeving Dekkingsplan
Het planmatig vormgeven van de repressieve brandweerzorg voor het tijdig en effectief bestrijden van een incident is een technisch en complex onderwerp. Naast object-gebonden risicofactoren zijn elementen als 'voldoende personeel', 'goed opgeleid en geoefend', 'adequaat materieel en materiaal' en 'op tijd' daarbij aan de orde. Echter, in de door de VGGM voorgestelde oplossingsrichting voor de gemeente Ede ontbreekt de voor zorgvuldige besluitvorming noodzakelijke transparantie en duidelijkheid. Bovendien is de VGGM er tot nu toe niet of onvoldoende in geslaagd onze bevindingen en conclusies (omschreven in onze brief van 11 mei 2020 en toegelicht tijdens de overlegmomenten met uw gemeentebestuur op 14 mei 2020 en 2 september 2020) te weerleggen of te ontkrachten, dan wel haar eigen visie en voorstellen deugdelijk te onderbouwen.

Een actueel 'Dekkingsplan' waarin de VGGM de benodigde transparantie aangaande opkomsttijden, de motivering van eventuele overschrijdingen en compenserende maatregelen in acht neemt richting burgers en gemeenteraden, ontbreekt in zijn geheel. Het op 15 maart 2017 door het algemeen bestuur van de VGGM vastgestelde dekkingsplan is niet aan burgers en besturen kenbaar gemaakt en is in 2019 ook niet conform artikel 14, tweede lid, onder f van de Wet veiligheidsregio's bij het ontwerp-beleidsplan 2020-2023 ter consultatie aangeboden aan de gemeenteraden in de VGGM. Het aangeboden 'Beleidsplan Brandweer' is geen Dekkingsplan.

Het beleidsterrein van de brandweerzorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing is een lokale (gemeentelijke) verantwoordelijkheid. De gemeenteraad moet op grond van formele en wettelijke bevoegdheden de veiligheidsregio kunnen controleren en de mogelijkheid hebben om dat beleid bij te kunnen sturen.
Een transparante en begrijpelijke informatievoorziening door die veiligheidsregio is daarbij essentieel.
Omdat gemeenten doorgaans een goed beeld hebben van specifieke risico's die in hun gebied spelen, is een 'haalplicht' ingesteld. Daar schort het volgens de VBV in dit geval aan. Daarom hebben wij 5 juni 2020 in een brief aan de Inspectie Justitie en Veiligheid onder meer ook de situatie in de VGGM aangekaart.

De door de VGGM verstrekte 'geabstraheerde cijfers' en het 'Beleidsplan Brandweer 2020-2023' geven onvoldoende inzicht in de kwaliteit van de lokaal geleverde brandweerzorg. Evenmin is duidelijk hoe de VGGM de gemeenteraden betrekt en bijstaat in het vaststellen van de doelen die de gemeente nastreeft betreffende de brandveiligheid en de werkwijze en kwaliteit van de brandweerzorg (artikel 3a Wet veiligheidsregio's).
Dat beperkt niet alleen het inzicht in de kwaliteit van de geleverde brandweerzorg voor bestuur, burgers, bedrijven en instellingen in uw gemeente, maar ontneemt de gemeenteraden in de VGGM ook het wettelijk vastgesteld instrumentarium om daar actief op te kunnen (bij)sturen.

Wij adviseren uw gemeentebestuur de VGGM te verzoeken haar besluit van 14 maart 2018 om minder aandacht te schenken aan de opkomsttijden in te trekken en de gemeenteraden conform artikel 3.2.1, tweede lid, van het Besluit veiligheidsregio's inzicht te verschaffen in de prestaties en kwaliteit van de brandweer.

Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers (VBV)
Bezoek : Larikslaan 1, 3833 AM Leusden
Post : Postbus 290, 3830 AG Leusden
Telefoon : 033 - 49 62 768
Fax : 033 - 49 62 777
Home : www.brandweervrijwilligers.nl
E-mail : info@brandweervrijwilligers.nl
Fiscaal : 81.86.45.167
KvK-nummer : 08168567
Bank: NL16 RABO 0309 1304 25
CMHF - Verenigingsnummer 90

Advies Ondernemingsraad (OR) / overeenstemming Georganiseerd Overleg (GO)
Parallel aan onze bevindingen en conclusies in onze brief van 11 mei 2020, is de Ondernemingsraad Brandweer (OR) van de VGGM in zijn advies m.b.t. het project Beroepsorganisatie Arnhem en Ede-stad realistisch maar ook kritisch. De OR constateert ook dat voor een deugdelijk advies nog te veel zaken onduidelijk zijn, er informatie ontbreekt of onvolledig is en dat er onvoldoende tijd genomen wordt om te komen tot een goed uitgewerkt plan. Er is te veel onduidelijkheid over de consequenties voor de vrijwilligers, aldus de OR.

Vanwege het belang om de bestaande problemen rondom de structurele overschrijdingen op de arbeidstijdenwet in Ede en daarmee de druk op het personeel op te lossen, wil de OR niet een vertragende factor zijn. Dat is een lovenswaardig uitgangspunt, maar hoewel voortvarendheid geboden is bij het oplossen van de druk op het personeel en de geconstateerde overtredingen van de arbeidstijdenwet, mag niet worden ingeleverd op gebruikelijke zorgvuldige procedures. Ook niet als het gaat om de personele gevolgen in het algemeen en de (rechts)positie van de vrijwilligers in het bijzonder.

Behartigen belangen vrijwilligers /weigering toelating VBV tot Georganiseerd Overleg
Omdat de personele gevolgen van het voorstel ook de (rechts)positie van de vrijwilligers in de VGGM raken, en de belangen van onze leden in het lokale overleg over de arbeidsvoorwaarden, het Georganiseerd Overleg in de VGGM, onvoldoende worden behartigd, heeft de VBV op 25 mei 2020 bij het dagelijks bestuur van de VGGM een verzoek om toelating tot het arbeidsvoorwaardenoverleg ingediend. Ondanks het feit dat de VBV aan alle daaraan te stellen voorwaarden voldoet, en in de VGGM zo'n 350 leden telt, heeft de VGGM in haar beslissing van 22 juni 2020 aangegeven niet te willen ingaan op ons verzoek. Dat is niet in het belang van de vrijwilligers in de VGGM.

Op 14 juli 2020 heeft de VBV haar zienswijze kenbaar gemaakt, hetgeen niet heeft geleid tot een positieve beslissing. Wij zijn van oordeel dat door de weigering om de VBV toe te laten tot het overleg in strijd is met meerdere, in het algemeen rechtsbewustzijn levende beginselen van behoorlijk bestuur. Daarom hebben wij op 30 juli 2020 bezwaar gemaakt tegen de weigering. Sindsdien hebben we niets meer van de VGGM vernomen.

Aanzienlijke meerkosten /minder slagkracht
De kosten die gemoeid zijn met de uitvoering van het project vallen binnen de begroting van VGGM, met uitzondering van de loonkosten voor een 24/7 bezetting van de post Ede-Stad. Deze loonkosten nemen naar verwachting structureel met € 1,5 miljoen per jaar toe. Met het oog op de slinkende budgetten voor gemeenten is dat een aanzienlijke stijging op de begroting van de VGGM. Ons is niet duidelijk wie deze meerkosten straks gaat betalen, de gemeente Ede zelf of alle 15 gemeenten in de VGGM gezamenlijk. Dit roept bij ons de vraag op waarom een kostengunstige voorziening als de post Stadspoort (€ 156.250,- per jaar, excl. huisvestingskosten), centraal gelegen tussen de belangrijkste risico-objecten in de gemeente Ede, moet wijken voor een zeer prijzige oplossing en in hoeverre alternatieve bedrijfsvoeringsmodellen voldoende zijn onderzocht.

In de situatie vóór het vaststellen van het Dekkingsplan in 2015 (zie p. 9) beschikte de brandweer in Ede (Ede-centrum en Stadspoort) over een drietal parate tankautospuiten waarvan één TS geschikt voor natuurbranden. Volgens de VVGM is nu één tankautospuit voor Ede voldoende en kunnen omliggende posten binnen 15 minuten voorzien in de opschaling. Los van de vraag of 15 minuten voor de opkomst van een 2e TS bij portiekflats en gebouwen met minderzelfredzamen als adequaat valt te kwalificeren, is het nog maar de vraag of daar in Ede stad aan kan worden voldaan. De rijtijd van de omliggende korpsen vergt alleen al ongeveer 15 minuten (zie grafische routebeschrijving voor het Ziekenhuis Gelderse Vallei), de elementen verwerkings- en alarmeringstijd op de meldkamer en P2000 (1,5 à 2 minuten) en de uitruktijd van de vrijwilligers (4 à 5 minuten) niet meegerekend.

Tot slot
Wij adviseren uw gemeentebestuur onze bevindingen en die van de OR te betrekken bij de beraadslaging en besluitvorming over de brandweerzorg in uw gemeente. U kunt vervolgens de burgemeester uw wensen meegeven om in het Algemeen Bestuur van de VGGM aan de orde te stellen.

Wij wensen u een constructief overleg en zijn uiteraard altijd bereid eventuele vragen te beantwoorden.

Met vriendelijke groet,
Vakvereniging Brandweer Vrijwilligers.

[redacted]
voorzitter

Lbr. 20/069 - Archivering tekstberichten

25 september 2020

Geachte heer, mevrouw,

Via deze ledenbrief vragen wij uw aandacht voor het gebruik van berichtenservices en de archivering van tekstberichten. Veel bestuurders en ambtenaren maken gebruik van berichtenservices als sms en Whatsapp.
De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft in 2019 de uitspraak gedaan dat de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) van toepassing is op sms- en WhatsApp-berichten over een bestuurlijke aangelegenheid, ongeacht of deze berichten op de zakelijke of privé telefoon van een bestuurder of ambtenaar staan.
Dat maakt het des te belangrijker om tekstberichten goed te archiveren. De VNG heeft een handreiking opgesteld om u hierbij te ondersteunen. Een aandachtspunt is dat de medewerking van gebruikers voor de archivering tekstberichten nodig is.

Download

- Volledige brief: Archivering tekstberichten
- Bijlage: Handreiking Archivering tekstberichten, zoals sms- en WhatsAppberichten

Contact
Postbus 30435
2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93
info@vng.nl

Afmelden
Gegevens wijzigen
Reageren

vng.nl

Dit bericht is verzonden door VNG in opdracht van:
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Van:
Verzonden: woensdag 26 augustus 2020 14:43
Aan: Gemeente Duiven <gemeente@duiven.nl>; Gemeente WTV <Gemeente@westervoort.nl>; Gemeente Zevenaar <Gemeente@zevenaar.nl>
CC: griffie gem. Duiven <griffie@duiven.nl>; Griffie Westervoort <Griffie@westervoort.nl>; Griffie Zevenaar <Griffie@zevenaar.nl>
Onderwerp: Brief DB SdL aan colleges en gemeenteraden over uitstel omvorming GR SdL naar twee Bvo's

Dag,

Bijgaand de brief van het Dagelijks Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers aan de colleges en gemeenteraden van de deelnemende gemeenten over het uitstellen van de omvorming van de bestaande gemeenschappelijke regeling naar twee bedrijfsvoeringsorganisaties.

De brief is gedateerd van 15 juli 2020. Abusievelijk is de brief niet eerder verzonden.

Met vriendelijke groet,

1STROOM
DUIVEN & WESTERVOORT

www.1stroom.nl | info@1stroom.nl | (088) 695 3000

Gemeente Duiven

gemeente@duiven.nl
(0316) 279 111
www.duiven.nl

gemeente Westervoort

gemeente@westervoort.nl
(026) 317 99 11
www.westervoort.nl

Gemeente Duiven

gemeente Westervoort

ZEVENAAR

Aan de colleges en gemeenteraden van Duiven, Westervoort en Zevenaar,

Betreft: Uitstel omvorming van de bestaande gemeenschappelijke regeling SdL naar twee Bedrijfsvoeringsorganisaties

Datum: 15 juli 2020

Geachte leden van het college en de raad,

Hierbij informeer ik u over het besluit van het Dagelijks Bestuur van Samenwerking de Liemers om de omvorming van de bestaande gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers naar twee afzonderlijke bedrijfsvoeringsorganisaties uit te stellen.

Het betreffende advies van de Netwerkdirectie aan het Dagelijks Bestuur is als bijlage bijgevoegd. Het Dagelijks Bestuur heeft conform dat advies besloten.

Met vriendelijke groet,

Dagelijks Bestuur van Samenwerking de Liemers

Chris Papjes
Plaatsvervangend secretaris

Arend van Hout
Plaatsvervangend voorzitter

Bijlage: Advies Netwerkdirectie aan Dagelijks Bestuur SdL

Aan: Het Dagelijks Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers
Van: De Netwerkdirectie
Betreft: Haalbaarheid transitie gemeenschappelijke regeling SdL per 1 januari 2021
Datum: 2 juli 2020

Geachte leden van het Dagelijks Bestuur,

Aan het begin van dit jaar heeft u het plan van aanpak voor de transitie van de GR SDL naar twee bedrijfsvoeringsorganisaties vastgesteld. Dat plan van aanpak voorzag in een omvorming van de bestaande GR SDL naar twee aparte bedrijfsvoeringsorganisaties (BVOs) per 1 januari 2021.

Sindsdien heeft de projectgroep het plan van aanpak verder verfijnd. Zij constateert drie knelpunten die een bedreiging zijn voor de haalbaarheid van de omvorming binnen de daartoe gestelde termijn.

- Naar blijkt, is de splitsing van de huidige gemeenschappelijke regeling in twee bedrijfsvoeringsorganisaties juridisch complexer dan op basis van een eerste extern advies leek. De bestaande gemeenschappelijke regeling zal moeten worden opgeheven en geliquideerd. Daarvoor moet een formeel liquidatieplan worden vastgesteld. Omdat het formele besluitvormingstraject voor zo'n plan erg lang is (DB→AB→colleges→raden→DB→AB) zou zo'n liquidatieplan snel na de zomer klaar moeten zijn. Dat is, mede gelet op de onderstaande twee punten, niet realistisch.
- Zowel de betrokken gemeenten als de RSD en de RID worden sinds medio maart 2020 geconfronteerd met de coronacrisis en de gevolgen daarvan. De maatregelen die volgden uit de coronacrisis moesten met prioriteit worden opgepakt. Daardoor was en is de beschikbaarheid van collega's om aan de omvorming te werken niet optimaal.
- De medewerkers en de OR van SDL uiten hun zorg over het hoge tempo waarin een en ander zijn beslag zou moeten krijgen. Om draagvlak voor de verandering te behouden is het verstandig die geluiden serieus te nemen.

Inmiddels is ook aan het licht gekomen dat een splitsing in twee BVOs tot (relatief beperkte) meerkosten leidt, met name voor accountantscontroles en het financiële verkeer.

Op basis van de hiervoor benoemde punten wordt de streefdatum van 1 januari 2021 niet meer als haalbaar ingeschat. Wij adviseren het Dagelijks Bestuur:

1. De netwerkdirectie opdracht te geven om te bezien of het doel van de transitie, met name op de punten 'minder bestuurlijke drukte' en 'de portefeuillehouders aan zet', ook gerealiseerd kan worden binnen de bestaande structuur.
2. Mocht dat niet blijken te kunnen, een realistische datum voor de transitie voor te stellen alsmede een haalbaar traject voor het realiseren van de transitie.
3. Bovenstaande te communiceren met de betrokken medewerkers, de ondernemingsraad en de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten.